

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Dnpp

nummer 1
februari 2006

De meester is jarig **Rembrandtjaar**
Vrijwilligers maken het verschil **Vrijwilli-
gersdag** Europa, quo vadis? **De EU na de**
Grondwet **CDA-familie in Volendam** **Cam-
pagne voor de gemeenteraadsverkiezingen**

16 Afghanistan

Minister van Buitenlandse Zaken Bernard Bot is trots op de Nederlandse militairen die gaan werken aan stabiliteit, veiligheid en wederopbouw in Afghanistan.

'De gunst van de kiezer valt pas te winnen op het moment dat (lokale) politici met kiezers in contact komen.'

Berdien Stenberg
pagina 18

4 De meester is jarig

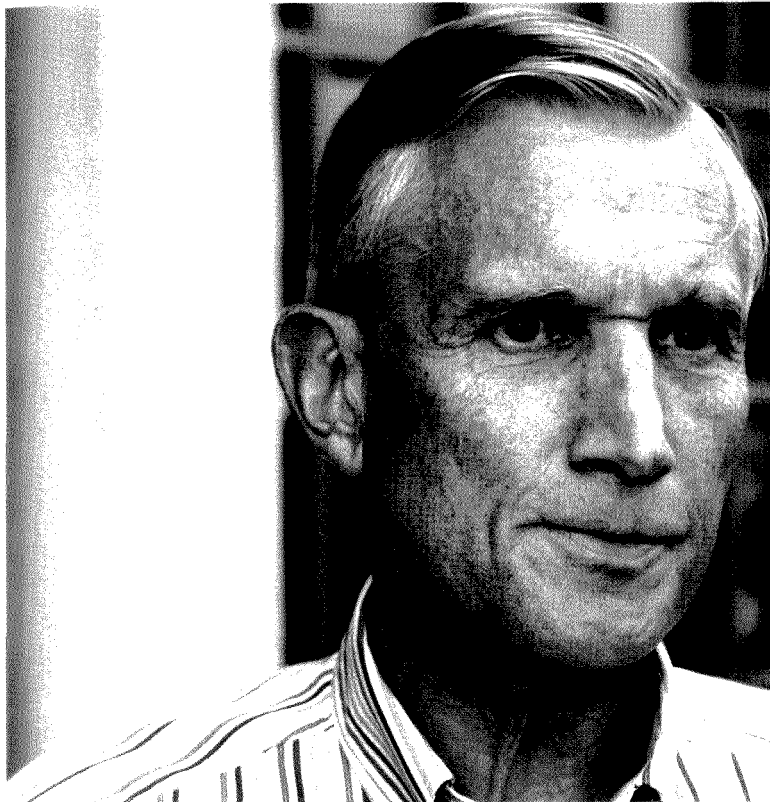
Dit jaar is het vierhonderd jaar geleden dat Neêrlands misschien wel beroemdste schilder werd geboren.

8 Vrijwilligers maken het verschil

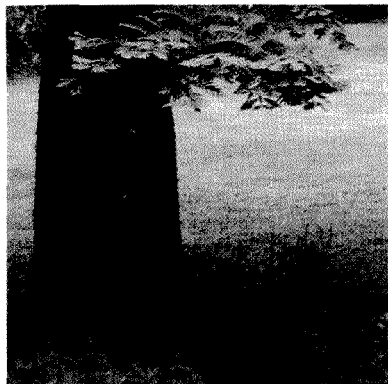
Zaterdag 10 december 2005 was de eerste landelijke Vrijwilligersdag (Make A Difference Day).

Februari 2006 nummer 1, jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl **Vrouw en Politiek** CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofredactie** Jack de Vries **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Rebekka Muller **Fotografie** ANP, Hollandse Hoogte, Dirk Hol, iStockphoto, Angelina van der Velde **Aan dit nummer werkten verder mee** Chantal van den Berg, Alie Dijkslag, Titus Frankemölle, Marcel Meijer, Ellen Nauta-van Moorsel, Marjolijn van der Stel, Michiel Pijl en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave mogelijk hebben gemaakt. **Drukwerk** Koninklijke BDU Grafisch

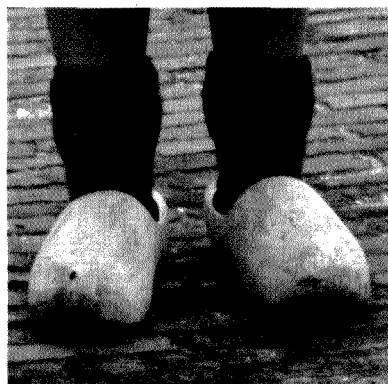
In dit nummer:

- 4 De meester is jarig
- 7 Van de voorzitter
- 8 Vrijwilligers maken het verschil
- 11 Premier
- 12 Den Haag
- 14 Vraag en Commentaar
- 15 Van de partij
- 16 Met beleid
Ben Bot
- 18 De Gedachte
Berdien Stenberg
- 19 Resolutie in uitvoering
- 20 Vrouw & Politiek
- 23 Europa, quo vadis?
- 26 Dagboek
Agnes van Ardenne
- 27 Partijnieuws
- 31 CDA in debat
- 32 Verlichting belangrijk fundament christen-democratie?
- 34 reconstructie moet landelijk gebied revitaliseren
- 37 Tegenstem
Wim Deetman
- 38 'CDA-familie' in Volendam blijft jong
- 40 Programacommissie start haar werk
- 42 Europa
- 46 Post op Poten
- 47 En dan dit nog

34 **Reconstructie moet landelijk gebied revitaliseren**

Het platteland in Brabant moet economisch vitaal, groen en leefbaar blijven.

38 **'CDA-familie' in Volendam blijft jong**

Negen van de eerste twaalf kandidaten op de CDA-lijst in Volendam-Edam zijn jonger dan veertig.

DE MEESTER IS JARIG

1606. De noordelijke Nederlanden en Spanje zijn met elkaar in oorlog. Op 15 juli ziet Rembrandt van Rijn in Leiden het levenslicht. Een meester is geboren.

Marjolijn van der Stel

Zelfportret (1630)

Wat de Mona Lisa is voor het Louvre in Parijs is De Nachtwacht voor het Rijksmuseum in Amsterdam. Jaarlijks drommen vele bezoekers van het museum samen om Rembrandt's beroemdste werk te aanschouwen. Het enige verschil met de Mona Lisa is dat De Nachtwacht vele malen groter is. Tot het doek in 1715 naar het stadhuis op de Dam verhuisde, was het zelfs nog groter. Omdat het schilderij door een – te klein – raam moest, is er aan weerszijden een strook afgesneden met als gevolg dat er twee schutters minder op het schilderij staan.

Dit jaar is het vierhonderd jaar geleden dat Neêrlands misschien wel beroemdste schilder werd geboren. De Oostenrijkers hebben 'hun' Mozartjaar, wij hebben 'ons' Rembrandtjaar.

In voor- en tegenspoed

Rembrandt werd geboren in het gezin van een Leidse korenmolenaar. De molen keek uit over de Oude Rijn. Molenaarsfamilies hadden in die tijd een goedbelegde boterham en de jonge Rembrandt werd naar de Latijnse school gestuurd. Het was de bedoeling dat hij na deze school naar de universiteit zou gaan. Hij heeft er wel ingeschreven gestaan, maar heeft er nooit een college gevolgd.

Rembrandts atelier in Museum Het Rembrandthuis

Het Joodse bruidje (1667)

Zijn passie voor schilderen bleek groter dan zijn passie voor studeren.

In 1621 ging Rembrandt in de leer bij historieschilder Jacob van Swanenbergh. Na drie jaar zette hij zijn studie voort bij Pieter Lastman. De invloed van Lastman is groot geweest, dat is met name te zien in de opbouw en compositie van Rembrandts werken.

Rond 1652 opende Rembrandt samen met Jan Lievens een atelier in Leiden. De schrijver Constantijn Huygens – die ook secretaris van de prins van Oranje was – heeft ervoor gezorgd dat Rembrandt zijn eerste opdrachten kreeg.

De roem van Rembrandt bleef groeien en in 1631 verhuisde hij naar Amsterdam. Hij trouwde daar met het nichtje van zijn kunsthandelaar: Saskia Uylenburgh. Zij kregen samen vier kinderen waarvan alleen Titus in leven bleef. Na een huwelijk van bijna tien jaar overleed Saskia. Rembrandt begon een relatie met het kindermisje, maar die eindigde toen hij het aanlegde met de huishoudster. Uit de buitenechtelijke relatie werd een dochter geboren, wat hem een berisping van de kerk opleverde.

Financieel was het Rembrandt lange tijd voor de wind gegaan. Maar hij kwam prijsafspraken niet na (hij vroeg vaak het dubbele van wat was afgesproken) en ging verkwispend met zijn geld om. In 1656 werd hij failliet verklaard. Zijn huis en bezittingen werden in het openbaar geveild. Door te gaan werken in een kunsthandel – die van zijn zoon en buitenechtelijke vrouw – kon hij uit de schulden blijven.

In 1669 overlijdt Rembrandt. Hij wordt op een onbekende plek in de Westerkerk begraven.

Licht en donker

Wie Rembrandt zegt, zegt in één adem ook: De Nachtwacht, Het Joodse Bruidje en De anatomische les. Schilderijen die in verschillende Nederlandse musea hangen. Hij heeft ook ongeveer tachtig zelfportretten geschilderd. Een aantal

heeft hij in opdracht geschilderd, maar de meeste heeft hij voor zichzelf gemaakt als studiemateriaal. Hij probeerde verschillende gezichtsuitdrukkingen te schilderen en te spelen met lichtinval. Soms heeft Rembrandt zichzelf als iemand anders geschilderd. Een voorbeeld hiervan is het portret waarin hij zichzelf als de apostel Paulus heeft afgebeeld. De invloed van Lastman is ook groot geweest op de thematiek in het werk van Rembrandt. Lastman was schilder van bijbelse, mythologische en historische taferelen. In het vroege werk van Rembrandt zie je vervolgens ook dat religieuze en symbolische thematiek overheerst. In zijn Amsterdamse tijd maakte hij grote doeken met felle kleuren. Hij gebruikte verschillende technieken om de structuur van bijvoorbeeld stoffen aan te geven. Ook specialiseerde hij zich steeds meer in het spel tussen licht en donker.

Na 1640 werden de doeken van Rembrandt weer kleiner en soberder. Dit zou mogelijk kunnen komen door zijn persoonlijk leven; de zorgen maakten dat hij minder uitbundig ging schilderen. De enige uitzondering hierop vormt De Nachtwacht. Het grootste schilderij dat Rembrandt heeft geschilderd.

Van of naar Rembrandt

Zelf had Rembrandt het vak in de praktijk geleerd bij Swanenbergh en Lastman. Toen hij in Amsterdam een atelier begon, nam hij zelf ook leerlingen in dienst. Schilders leerden het vak in die tijd door het kopiëren van hun leermeester. Deze werken bleven in het bezit van Rembrandt die hij als zijn eigen werk kon verkopen. Soms zette hij er

zijn eigen handtekening onder, zodat een werk meer waard werd. Dit klinkt voor ons misschien wat ongebruikelijk, maar in de zeventiende eeuw was dat zeker niet zo. Hedendaagse kunsthistorici hebben daarom soms ook moeite om het werk van leerlingen te onderscheiden van dat van hun meester.

Feest

De festiviteiten rondom de vierhonderdste geboortedag van Rembrandt vinden vooral plaats in Leiden en Amsterdam, de plaatsen waar de schilder gewoond heeft. Naar verwachting zullen de diverse exposities veel buitenlandse toeristen naar Nederland trekken. Rembrandts werk is overal bekend en wordt door velen bewonderd. In Leiden begon het Rembrandtjaar met een expositie van het werk van de oude meester. Passend bij het seizoen is er een ijssculpturenfestival te bezoeken. Het Rembrandthuis – dat in de zeventiende eeuw bewoond werd door de schilder en zijn gezin – en het Rijksmuseum bezitten beide belangrijk werk van Rembrandt. In deze musea is vanzelfsprekend veel aandacht voor het feestjaar. Spelen met de lichtinval is kenmerkend voor het werk van Rembrandt: fel licht en diepdonkere schaduwen. Ook de Italiaanse schilder Caravaggio heeft deze techniek tot zijn handelsmerk gemaakt. Daarom is er in het Rijksmuseum dit voorjaar een tentoonstelling te zien waar het werk van beide schilders wordt geëxposeerd. Bij de herdenking van het geboortjaar van een beroemde schilder liggen tentoonstellingen en boeken over het leven van die persoon voor de hand. Dus ook in dit Rembrandtjaar staat vooral het werk centraal. Maar er is meer: fiets- en wandeltochten langs de plekken waar Rembrandt gewoond en gewerkt heeft. Een muziekfestival waar muziek uit de Gouden Eeuw te horen is. En tot slot een musical over het leven van Rembrandt – mét ondertiteling voor buitenlandse bezoekers. Rembrandt is jarig en dat wordt het hele jaar gevierd! ■

Het Rijksmuseum Het Rijksmuseum in Amsterdam heeft de belangrijkste Rembrandt-collectie ter wereld: De Nachtwacht, De Staalmeesters en Het Joodse Bruidje hangen allemaal in dit museum. Met onderstaande bon krijgen CDA-leden tot en met 3 april 2006 twintig procent korting op de catalogus Meesterwerken. Dat betekent dat u slechts vier euro hiervoor betaalt.

Tegen inlevering van deze bon kan ondergetekende één exemplaar van de catalogus Meesterwerken tot en met 3 april 2006 met 20% korting, in het Rijksmuseum te Amsterdam, kopen. Hij/zij betaalt dan slechts 4 euro.

Naam: _____

Adres: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Ambitie. Dat heeft Nederland nodig.

'We gaan voor een sterk CDA in dorpen en steden.'

De gemeenteraadsverkiezingen komen eraan en dat betekent voor het CDA volop campagne. In de afgelopen vier jaar hebben meer dan 2200 CDA-raadsleden zich overal in het land ingezet voor lokale gemeenschappen van mensen; voor scholen en verenigingen, voor groen in en om dorpen en steden, voor veilige en leefbare buurten en wijken, voor lokale en regionale economie, voor cultuur en sport, voor het welzijn van mensen. Ik hoop van harte dat die inzet straks beloond zal worden en het CDA opnieuw als grootste lokale partij uit de bus komt. Wij geloven in de CDA-visie op de samenleving. Een samenleving waar de menselijke maat centraal staat, met waarden en normen waaruit respect voor de ander spreekt, met ruimte voor het kleinschalige initiatief dat voor mensen zo belangrijk is. Juist in lokale gemeenschappen is die visie te verwezenlijken. Daarom gaan we voor een sterk CDA in dorpen en steden!

Intussen staat ook in Den Haag de tijd niet stil. Veel van de maatregelen krijgen in deze maanden hun beslag. Dat laat mensen niet onberoerd en vraagt om een open oor van ons als CDA. Het komend jaar is ook de tijd om de balans op te maken. In de opmaat naar de verkiezingen van 2006 en 2007 is het van groot belang dat we van beelden naar werkelijkheden gaan komen. Hoe zit het met de wapenfeiten van Balkenende II? Die zijn er, onder meer op het vlak van veiligheid, het gezin, de zorg, de houdbaarheid van onze verzorgingsstaat. Niet voor niets komt ons land in de berichten van het IMF, de OESO en de Europese Commissie goed voor de dag en groeit de economie weer. Economie, niet als doel op zich, maar om belangrijke verworvenheden als solidariteit, ouderdomspensioen, goede zorg, investerin-

gen in natuur, milieu en onderwijs te kunnen betalen.

Dit land kon na de paarse jaren inderdaad veel beter; anders en beter. Dat was ons motto en we mogen eraan gehouden worden. Er zijn belangrijke wissels omgezet. Een belangrijke kwalitatieve drieslag komt nu echt in beeld: kennis/innovatie/onderwijs, duurzame ontwikkeling en sociale samenhang. Juist vanwege de soms ingrijpende maatregelen is de ruimte ontstaan om nieuw, toekomstgericht beleid te formuleren, beleid dat mensen inspireert en tot ambitie en inzet aanspoort. Dat heeft Nederland nodig.

VRIJWILLIGERS MAKEN HET VERSCHIL

Herinnert u het zich nog? Zaterdag 10 december 2005 was de eerste landelijke Vrijwilligersdag (Make A Difference Day). Honderden CDA-leden gaven gehoor aan de oproep van het landelijk CDA om op die dag vrijwilligerswerk te doen.

Michael Schnackers

Ook leden van het Koninklijk Huis staken hun handen uit de mouwen. Koningin Beatrix serveerde koffie en maaltijden in een verzorgingshuis in Amersfoort. Minister-president Jan Peter Balkenende, fractievoorzitter Maxime

Verhagen en partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt maakten hutspot en boerenkool voor circa tweehonderd gasten van de Zonnebloem uit Lopik en directe omgeving. Ook in andere plaatsen werd door CDA'ers voor gasten van de

Online Kijk voor meer informatie op www.makeadifferenceday.nl en www.vrijwilligerswerk.nl

Zonnebloem gekookt. Bijvoorbeeld in zalencentrum De Kolk in Haalderen, door het CDA Lingewaard, voor 250 mensen. 'Bij binnenkomst werden alle gasten welkom geheten door CDA-leden en stond er een heerlijk kopje koffie klaar', aldus

'Vrijwilligerswerk is vrijwillig, maar niet vrijblijvend, onbetaalbaar en niet te koop'

raadslid Piet Boeijen. Behalve dat er gekookt werd, werden de gasten ook voorgelicht over de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en het één loket systeem dat de gemeente Lingewaard wil gaan opzetten.

Na het welkomstwoord door fractievoorzitter Henk Rikken, werd het woord gegeven aan Ruud Vos ambtenaar bij de gemeente Lingewaard en als projectleider verantwoordelijk voor de invoering van de WMO en het één loketsysteem. Boeijen: 'De heer Vos is er in geslaagd om op een gedegen en tegelijk humoristische wijze, de aanwezigen van informatie te voorzien. In zijn verhaal ging hij onder meer in op de vraag waarom de WMO wordt ingevoegd, wanneer, voor wie de WMO is bestemd en wat de WMO inhoudt. Niet alleen de vergrijzing, het zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen en zorgdragen voor meer geschikte woningen kwamen aan de orde, maar ook het meer voor elkaar zorgen en het één loket systeem. 'Dat is veel prettiger voor de burger, men wordt niet meer van het kastje naar de muur gestuurd en het kan allemaal veel sneller. Zeker wanneer het gaat om kleine aanpassingen aan woningen', zegt Piet Boeijen.

De CDA-fractie in Dantumadeel hielp mee bij het in elkaar zetten van buitenspeeltoestellen bij peuterspeelzaal 'De Kabouters' in Damwoude; een schommel, een speelhuisje en een wipkip. Verder werden de keuken/kantoorruimte geleverd. Met de hal werd een begin gemaakt, maar voor

---

MADD 2006 De Vrijwilligersdag was geen eenmalige gebeurtenis, want na het succes afgelopen jaar, wordt ook dit jaar weer een Make A Difference Day (MADD) georganiseerd. Deze keer op twee dagen, vrijdag 3 en zaterdag 4 november. De hoop is dat ook dan weer veel CDA-afdelingen mee zullen doen. Afgelopen jaar deden meer dan honderd afdelingen mee. De coördinatoren van de Vrijwilligersdag – op het CDA-bureau – willen alle CDA-leden die een bijdrage hebben geleverd op 10 december vorig jaar van harte hiervoor bedanken.

---

het afmaken was de dag net te kort, aldus fractielid Attje Hiemstra. Deze klus was aangedragen door de Vrijwilligerscentrale die door het CDA was benaderd voor passend vrijwilligerswerk.

Vrijwilligerswerk is het hele jaar al één van de speerpunten geweest van de lokale CDA-fractie. Zo zijn er amendementen ingediend en aangenomen ten gunste van het vrijwilligerswerk. Om feeling te krijgen met de vele facetten van dit liefdadigheidswerk in Dantumadeel zijn de raadsleden eerder dit jaar al op verschillende locaties actief geweest. Zo had de fractie samen met de wethouder op een zater-

Ook koningin Beatrix zet zich in tijdens de Make A Difference Day.

dag bardienst in dorps huis 'De Beijer' te Rinsumageest, en hebben vijf fractieleden allemaal een dagdeel een vrijwilligersbaan gehad. Deze was geregeld door de Vrijwilligerscentrale Dantumadeel. De werkzaamheden werden gedaan in 'Het Lichtpunt' in Kollumerzwaag, bij Stichting Welzijn Dantumadeel in Damwoude, in Jongeren centrum 'It Badhûs' in Zwaagwesteinde, bij een afdeling van De Zonnebloem in Zwaagwesteinde en in verpleeghuis 'Talma Sionsberg' in Veenwouden.

Volgens de CDA-Statenfractie in Zeeland is vrijwilligerswerk vrijwillig, maar niet vrijblijvend, onbetaalbaar en niet te koop. 'Het gaat om positief denken en actief zijn met als enige doel: voor jezelf en de ander, een goed gevoel', aldus Frans Babijn. Hij vertelt wat de fractie op 10 december heeft gedaan en waarom. 'Jaarlijks vinden vijfhonderd Zeeuwse kinderen en jongeren een tijdelijk huis in één van de circa driehonderd pleeggezinnen. De opvang in pleeggezinnen is één van die onmisbare schakels in de jeugdzorg, waarbij aan kinderen voor kortere of langere tijd onbaatzuchtig een warme en veilige plek wordt geboden. Vanuit onze beleidsverantwoordelijkheid voor de Wet op de Jeugdzorg hebben we daarom speciaal gekozen voor een sportieve spelochtend samen met en voor pleegkinderen.'

'Voor jezelf en de ander, een goed gevoel'

Babijn: 'In sporthal De Zwake in 's Gravenpolder was het een geroezemoes van jewelste rond een uur of tien met een twintigtal enthousiaste kinderen en een tiental Statenleden. Onder deskundige leiding van twee studenten van het CIOS konden we onze energie kwijt. Basketbal, volleybal, voetbal, trampoline springen, kegelen, touw klimmen, voor een ieder voldoende keuze. En dat lieten we niet aan onze neus voorbij gaan.' Uitgedaagd door de jongeren, werden de Statenleden opgezweept tot sportieve

---

Winnaars campagnepakketten Onder de afdelingen die meededen aan de Vrijwilligersdag 2005 zijn drie campagnepakketten verloot. De winnaars zijn: de CDA-afdeling Goes, de hand- en spandiensten in verzorgingshuis Poelwijn in 's Heer Arendskerke verrichte; de CDA-afdeling Apeldoorn, die een lunch (inclusief programma) voor honderdvijftig vrijwilligers en hun doelgroepen op vier locaties, waaronder het politiemuseum en de theaterschool; en de CDA-afdeling Wijchen, die op de markt stond met een stand en 500 bloemen uitdeelden aan vrijwilligersorganisaties.

---

prestaties die ze toch niet elke dag verrichten. Dat was goed te zien aan de inspanning die dat kostte en de vele zweetdruppels om de jeugd een beetje bij te kunnen houden. Dat alles in een plezierige sfeer, waarbij niet het resultaat het ultieme doel was, maar de teamgeest. En dan kunnen we alleen maar vaststellen dat het een ontzettend goed gevoel gaf zo met jongeren aan de slag te zijn, aldus Babijn. 'En we concludeerden, dat dit niet een eenmalig gebeuren zou moeten zijn, maar zeker voor herhaling vatbaar, hetgeen we ook afgesproken hebben met het management van de Stichting AZZ.'

Behalve lokale en provinciale CDA'ers waren ook landelijke en Europese CDA-politici actief, waaronder een paar bewindspersonen. Minister Karla Peijs (Verkeer & Waterstaat) hielp in Woonzorgcentrum 't Oude Landt in Woerden en minister De Geus (Sociale Zaken & Werkgelegenheid) ging een dagje uit met gehandicapten in Wooncentrum Ongerwegens in Bunschoten. ■

Positieve Politiek

7 maart zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Wanneer u dit stuk leest, is de campagne in volle gang. Het CDA heeft nadrukkelijk gekozen voor een lokale campagne. Als landelijke politici zijn we er om de gemeentelijke afdelingen te ondersteunen in hun campagnes. Samen met mijn CDA-collega's uit het kabinet, en met Maxime Verhagen en Marja van Bijsterveldt bezoek ik tal van CDA-afdelingen verspreid door het hele land.

Overall word ik getroffen door het enthousiasme en de betrokkenheid van lokale CDA'ers. Mensen die midden in hun eigen buurt, gemeente en verenigingsleven staan. Midden in de samenleving met oog voor mensen. Lokale politici zijn als geen ander aanspreekbaar op wat zij doen voor hun kiezers. Dat vraagt om open politici, die eerlijk durven zijn over de afwegingen die ze maken, die luisteren, maar ook kunnen uitleggen waarom ze de keuze maken die ze maken.

Als CDA willen we niet alleen herkenbaar zijn door onze standpunten, maar ook door onze manier van politiek bedrijven. Als partij van waarden en normen worden wij daar ook terecht op aangesproken.

Betrokken en betrouwbaar, dat waren de twee begrippen uit de campagne van 2003. Die begrippen zijn nog even actueel. Betrouwbaarheid is de beste weg naar vertrouwen, ook naar vertrouwen in de politiek. Kiezers hebben meer dan genoeg van politieke spelletjes. 'Eerlijk duurt het langst' geldt ook volop voor de politiek.

Laten we een positieve politiek blijven voeren. We hebben als Nederland ontzettend veel om dankbaar voor te zijn. Ik verzet me tegen het beeld alsof het hier allemaal zo slecht zou zijn. Onze sociale zekerheid,

gezondheidszorg en ouderenzorg behoren tot de beste van de wereld. Verder neemt het gevoel van veiligheid toe, hebben we niet meer het probleem van enorme wachtlijsten in de zorg en zien we gelukkig weer meer economische groei, werkgelegenheid en een verbetering van onze concurrentiepositie. Kortom, ik ben optimistisch gestemd over ons land en de kansen die er liggen om dit land nog slagvaardiger te maken.

Dat geldt ook voor sociale kwesties als oplossing van het armoedevraagstuk. Armoede bestaat, daarover geen twijfel, maar de verhalen van de oppositie over de enorme toename van armoede zijn echt onzin. Vergeleken met de economische crises in 1986 en 1994 is de armoede duidelijk afgenomen. We slagen er

steeds meer in om mensen uit kansloze posities te halen. Natuurlijk zijn er nog mensen die met armoede kampen. De belangrijkste oorzaken daarvan zijn echtscheiding, schuldenproblematiek, psychische problemen, verslavingen of de omschakeling na plotselinge werkloosheid. Die los je niet op met algemeen beleid.

En dan ben ik ook meteen weer terug bij het belang van de gemeenteraadsverkiezingen, want als CDA zijn we ervan overtuigd dat problemen zo dicht mogelijk bij de bron moeten worden opgelost, via maatwerk door gemeenten. De Wet Werk en Bijstand is een mooi voorbeeld van geslaagd beleid. Zie ook daar een extra reden tot optimisme. Laten we betrokken, betrouwbaar en positief de komende weken ingaan!

Liber amicorum voor Hannie van Leeuwen

Woensdag 18 januari jl. is Hannie van Leeuwen 80 jaar geworden. Partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt zocht het Eerste-Kamerlid aan de vooravond van haar verjaardag op en overhandigde haar thuis in Zoetermeer het eerste exemplaar van het 'liber amicorum', dat ter gelegenheid van de 80e verjaardag van Hannie van Leeuwen is samengesteld. Hannie van Leeuwen is sinds 1995 lid van de Eerste Kamer. Daarvoor maakte zij deel uit van de Tweede Kamer, van 1966 tot 1978. Van 1970 tot 1990 was zij lid van de gemeenteraad van Zoetermeer, en van 1986 tot 1990 vervulde zij in die gemeente de functie van wethouder. Behalve het voorwoord van Marja van Bijsterveldt staan er ook bijdragen van Piet Steenkamp, Jan Peter Balkenende, Hans Wiegel, Jos Werner, Gerda Verburg, Ruud Lubbers, Wim Aantjes, Hans Hoogervorst, Elske ter Veld, Erica Terpstra, Els Borst-Eijlers en anderen in het boekje.

Toekomstbestendig asielbeleid

Eind jaren negentig liep de instroom van asielzoekers compleet uit de hand. 'Dit was een onhoudbare situatie en er moest iets aan gebeuren om het asielbeleid ook voor de toekomst veilig te

stellen', aldus CDA-woordvoerder Wim van Fessem. Rechtvaardig beleid en consequente uitvoering zijn nodig om te voorkomen dat het weer zo kan mislopen. Dit beleid moet er op zijn gericht dat er in Nederland altijd ruimte en draagvlak moet zijn voor het opvangen van mensen die in hun land vervolgd worden vanwege bijvoorbeeld hun geloof of etniciteit. Via een strenge en rechtvaardige asielprocedure moet worden vastgesteld wie kan blijven en wie niet aan de eisen voldoet. Van Fessem: 'Er moet altijd ruimte zijn voor echte vluchtelingen, maar dit betekent dan ook dat uitgeprocedeerde asielzoekers zullen moeten terugkeren naar hun land van herkomst.' Het CDA-verkiezingsprogramma was hierover ook helder. 'Uitgeprocedeerde asielzoekers die geen recht hebben op een verblijfsvergunning moeten ons land ook daadwerkelijk verlaten. De overheid moet hierop streng toezien en mensen uitzetten.'

Het is in individuele gevallen uiteindelijk aan de rechter om te beslissen of iemand een vluchtelingenstatus krijgt. Van de tot nu toe beoordeelde dossiers uit de groep van 26.000 al langer in Nederland verblijvende asielzoekers hebben er inmiddels ruim 7000 een verblijfsvergunning gekregen. Ook kregen ruim 2000 asielzoekers een verblijfsvergunning op grond van de speci-

fieke pardonregeling. 'Allemaal mensen die daarvoor vaak vele jaren hebben moeten wachten op dit antwoord', aldus Van Fessem.

Daarnaast heeft de CDA-fractie de minister bij herhaling opgeroepen om met haar hart te kijken naar schrijnende situaties. Op aandringen van het CDA heeft de minister hier veelvuldig naar geluisterd. Van Fessem: 'In totaal zijn zo de afgelopen jaren nog eens meer dan duizend verblijfsvergunningen verleend. Veel meer en vaker dan het handjevol onder de Paarse kabinetten.'

Verder benadrukt Van Fessem dat het uitvoeren van terugkeerbeleid voor mensen die vaak al heel lang in Nederland verblijven natuurlijk een enorm zware en lastige opgave is. 'Zorgvuldigheid moet hier het sleutelwoord zijn, want wanneer het gaat om individuele gevallen, dan moet je wel van steen zijn als het je niet naar het hart grijpt. Uitgeprocedeerde asielzoekers hebben voor mensen in hun omgeving een gezicht gekregen. Daardoor is het niet gemakkelijk te accepteren wanneer deze mensen geen aanspraak kunnen maken op een asielstatus en moeten terugkeren.'

Totaal inkomensbeeld bekijken

Afgelopen weken heeft iedereen zijn eerste loonstrookje van 2006 gekregen. CDA-Kamerlid Gerda Verburg benadrukt de onzekerheid vooraf en de voor menigeen nog steeds bestaande onduidelijkheid te begrijpen. 'Het beeld pakt in grote lijnen niet negatief uit, maar het totaalplaatje is niet in alle gevallen bekend. Als je kijkt naar dat totale plaatje van loonstrookjes, ziektekostenpremie en zorgtoeslag, dan zullen veel mensen er netto op vooruit gaan. Zeker als je ook nog eens bedenkt dat later dit jaar er een extra meevaller zal zijn door de afschaffing van het gebruikersdeel van de onroerend zaak belasting (OZB). Maar het blijft van groot belang om de vinger aan de pols te houden tot dat totaalbeeld in zijn geheel te overzien is. Pas dan is echt een conclusie te trekken.'

Daarbij onderstreept Verburg dat niet in alle gevallen de loonstrookoperatie zonder problemen is verlopen. 'Er zijn bedrijven die problemen hebben gehad met het op orde krijgen van de juiste looninformatie op de strookjes. Voor de betrokken werknemers zullen de precieze effecten dus pas in februari duidelijk worden.'

Verburg: 'Wel kunnen we nu alvast constateren dat het nieuwe zorgstelsel op een aantal punten ook de inkomenssolidariteit herstelt. Tot nu toe waren veel mensen goedkoop in het ziekenfonds verzekerd. Terwijl ze een partner hadden die een behoorlijk hoog salaris verdiende. Of een groot deel van hun eigen inkomsten niet werden meegeteld in het salaris en zij zo op papier onder de ziekenfondsgrens vielen. Dit is aangepast door het nieuwe systeem waardoor via de zorgcompensatie de ondersteuning gericht terecht komt bij diegenen met daadwerkelijk een lager huishoudinkomen.' Het vervallen van de werkgeversbijdrage vormde voor ambtenaren en postactieve ambtenaren nog een onzekere factor. Daarvoor hebben bonden en werkgevers inmiddels een akkoord gesloten om tot compensatie te komen. De effecten van deze zijn in het loonstrookje van januari nog niet meegenomen. 'Het is belangrijk dat bij deze afspraken niet alleen is gedacht aan de positie van de nu nog actieve ambtenaren, maar dat de bonden zich ook hard maken voor de positie van postactieve ambtenaren.' Voor de CAO's in de private sector wordt tussen werkgevers en werknemers ook nog gekeken naar compensatie voor het vervallen van de werkgeversbijdrage.

Blij met verloop invoering nieuwe zorgverzekeringswet

Sinds 1 januari 2007 is het nieuwe zorgstelsel van kracht. In het nieuwe stelsel is de solidariteit tussen jong en oud, ziek en gezond en minder draagkrachtige en draagkrachtige, mede door de zorgtoeslag en acceptatieplicht, veel beter gewaarborgd. Het CDA is positief over het verloop van de invoering tot

nu toe. CDA-woordvoerders Smilde en Omtzigt zijn blij dat de stap is gezet. 'Het CDA is blij met de invoering van een wet die solidariteit in de gezondheidszorg bewerkstelligt, voor ons is dit bovenal een mijlpaal. Het is 1 januari geworden en heel Nederland bezoekt gewoon zijn arts of specialist en tandarts en krijgt dezelfde zorg als voorheen. Dat is een belangrijk gegeven,' aldus Smilde. 'Daarbij komt nog dat het de belastingdienst gelukt is om bijna zonder problemen de zorgtoeslag uit te keren aan ongeveer 5,5 miljoen huishoudens, daar kunnen we alleen maar blij mee zijn', aldus Omtzigt. 'We kunnen constateren dat de overgang van het oude stelsel naar één zorgwet over het algemeen naar wens gaat. Zeker als je bedenkt welke enorme operatie bezig is zich te voltrekken doordat 16 miljoen Nederlanders van zorgverzekering veranderen.'

Natuurlijk zijn er kinderziekten, zoals bij elke grote wet die ingevoerd wordt. Zo wil het CDA dat er snel een oplossing komt voor de zogenaamde 'onverzekerden' en de problemen die sommige Nederlanders woonachtig in het buitenland ondervinden met hun verzekering. 'Het belangrijkste is dat, nu de uitvoering zeer zorgvuldig gaat, we goed in beeld krijgen wat nog niet naar wens gaat en hoe we dat oplossen. Dat zijn we aan de burgers verschuldigd', aldus de woordvoerders.

Andere aanpak armoedebestrijding

De laatste maanden is er veel aandacht geweest voor armoede, armoedebeleid en specifiek voor voedselbanken. Gerda Verburg is van mening dat het traditionele armoedebeleid anno 2006 niet meer volstaat, omdat het geen recht doet aan de vele gezichten die armoede kent. 'Mede daarom heb ik Minister De Geus (Sociale Zaken) gevraagd om een onderzoek te doen naar de samenstelling en ontwikkeling van het klantenbestand van voedselbanken in combinatie met de oorzaken van de problemen die de mensen hebben.'

Met dit onderzoek wil de vice-fractievoorzitter van de fractie ervoor zorgen

dat er een nieuwe slag gemaakt kan worden in het armoedebeleid, vooral ook op gemeentelijk niveau.

'Voedselbanken zijn natuurlijk in de eerste plaats voortgekomen uit het gevoel iets te willen doen voor de medemens. Dat is iets dat we alleen maar kunnen toejuichen. Maar de vraag is en blijft of het de hulp biedt die nodig is om mensen ook structureel te helpen? Ik denk dat het antwoord op die vraag uiteindelijk nee is. Wanneer iemand in de problemen zit wegens schulden, een scheiding, of simpelweg even de weg kwijt is, dan is een voedselpakket alleen niet voldoende. Deze mensen moeten structureel worden geholpen. Dat kan via de schuldhulpverlening, de bijzondere bijstand of door ze bij de hand te nemen wanneer ze zijn verdwaald in de wirwar van bureaucratie en regels. Een groot probleem is dat gemeenten vaak niet of nauwelijks in kaart hebben waar en bij wie welke problemen spelen. Daarvoor moeten de banden tussen de gemeente en het maatschappelijk middenveld worden versterkt. Kerken, verenigingen, ouderen- en vrijwilligersorganisaties en ook voedselbanken zijn actief in de haarvaten van de samenleving en kunnen de schakel vormen die de gemeente nodig heeft om mensen die het om diverse redenen moeilijk hebben te helpen. Gelukkig heeft ook een aantal provincies al aangegeven mee te willen doen in een andere aanpak van armoedebestrijding.'

Verburg: 'Het onderzoek naar de voedselbanken is wat het CDA betreft het begin van de nieuwe inzet die nodig is om mensen er gericht en op maat echt structureel bovenop te helpen. Hierbij gaat het natuurlijk niet om geld alleen. Om de menselijke maat te vinden in armoedebestrijding is participeren, meedoen en meekomen in de samenleving, waar het echt om gaat. Naast het eerste voedselpakket behoort een op maat gesneden probleem aanpak-pakket te liggen. Zo'n aanpak is bepaald niet het eenvoudigst, maar wel het meest effectief. Die slag kan en moet worden gemaakt.'

Vraag van de maand Ik wil graag 'iets' gaan doen voor het CDA. Wat zijn de mogelijkheden?

De meeste gemeentelijke afdelingen hebben eigenlijk altijd wel behoefte aan mensen die hand- en spandiensten willen verrichten. Dit varieert van het bezorgen van uitnodigingen en nieuwsbrieven tot meedraaien in een schaduwfractie in de gemeenteraad. Met uw plaatselijke secretaris kunt u bekijken wat u kunt doen en waar de afdeling behoefte aan heeft. Ook kunt u bij de secretaris informeren naar de mogelijkheden om bijvoorbeeld bestuurslid of raadslid te worden of deel te nemen aan werk-

groepen. Voor de contactgegevens van uw secretaris kunt u kijken op onze website onder 'Afdelingen' of even bellen met het landelijk partijbureau: (070) 342 48 88.

Heeft u specifieke kennis die u graag ten goede wilt laten komen aan het CDA of wilt u gewoon meer weten over uw mogelijkheden binnen het CDA? Wellicht kan de HRM-afdeling van het CDA dan iets voor u betekenen. De afdeling HRM heeft als doel het tot haar recht laten komen van

de talenten van onze leden. Het CDA herbergt immers een schat aan kennis en ervaring in haar gelederen, die het CDA kan en wil gebruiken. Samen met het Steenkampinstituut werkt de afdeling HRM daarom aan de (gerichte) ontwikkeling van CDA-leden. Iets voor u? Neem eens een kijkje op de website (www.cda.nl/hrm) om te zien wat zij u kunnen bieden of neem contact met hen op via hrm@cda.nl of (070) 342 48 60.

Commentaar Het gaat om samenhang

De 'prep camps' hebben de gemoeieren flink bezig gehouden. De brede discussie daarover vind ik prima, want het onderwerp raakt ons maatschappijbreed. Tussen de vijftig tot veertigduizend werkloze jongeren hebben zich van onze maatschappij losgezongen. 'Prep camps' kunnen een oplossing bieden, maar ze vormen slechts een deel van de aanpak van de Taskforce Jeugdwerkloosheid.

Die aanpak is als een drieluik. Veel jongeren met een goede opleiding staan aan de kant. Bij goed geschoolde allochtone jongeren ligt dat nog eens een factor twee hoger. Ze willen wel, maar komen domweg niet aan de bak. In samenwerking met het CWI en de gemeenten helpen we hen door intensieve matching. Dat werkt: we tellen ruim 26.000 extra jeugdbanen ten opzichte van 2003. Dat is het eerste luik.

Jongeren die onvoldoende opleiding hebben en daardoor niet aan het werk komen, bieden we leerwerktra-

jecten en tweedekansberoepsonderwijs. Om alsnog de stap naar de arbeidsmarkt te maken. Daarvoor werken we nauw samen met werkgeversorganisaties, vakbeweging en onderwijsinstellingen. Het tweede luik.

Terug naar de 'prep camps', het derde in ons drieluik. Bedoeld voor drop-outs en jongeren die het onderwijs verzieken. Als deze jongeren een paar maanden in zo'n opvang- en activeringsfaciliteit verblijven, wordt de taak van leerkrachten in het reguliere onderwijs sterk verlicht en de kwaliteit van het onderwijs verbeterd. Ze leren er een dagritme, discipline en sociaal gedrag, zoals vroeger in militaire dienst. Maar ik wil niet alleen 'drillen'. Ik wil jongeren ook wijzen op hun kansen. Om ze terug te leiden naar leerwerkbanen en het tweedekansberoepsonderwijs. Zo'n voorziening bestaat nu niet.

Vanwege de omvang van de doelgroep, de benodigde capaciteit en de kosten moet je echt grootschalig den-

ken. Defensie wil daarvoor locaties beschikbaar stellen. Voor maximaal effect moet de aanpak een verplichtend karakter krijgen. Ik denk aan twee richtingen. Ofwel een leerwerkplicht tot en met 23 jaar, ofwel herinvoering van de dienstplicht met vrijstelling voor scholieren, werkenden en mensen met een MBO-diploma. Gemeenten krijgen voor deze jongeren een doorverwijsfunctie.

Wat kost dat? Een dienstplichtig militair kostte vroeger rond de veertigduizend euro. Wie dat voor deze groep jongeren veel geld vindt, moet zich even afvragen wat een drop-out de maatschappij kost. Dan blijkt het peanuts. Bovendien: de bekostiging kan worden gefinancierd uit het WWB-budget en de Rijksbijdrage.

Het is aan de politiek en aan het kabinet, die oplossing te omarmen en een snelle uitwerking van dit plan mogelijk te maken.

Hans de Boer, voorzitter Taskforce Jeugdwerkloosheid

‘Loonstrookje zegt niet alles over koopkracht’

Aart Jan de Geus is minister van Sociale Zaken & Werkgelegenheid.

‘Alle maatregelen zijn in lijn met het CDA-programa.’

Veel mensen hebben in januari het eerste loonstrookje van 2006 gekregen en zijn dit gaan vergelijken met de door het kabinet gepresenteerde koopkrachtplaatjes voor dit jaar.

Is dat zinvol?

‘Het loonstrookje is slechts een deel van het verhaal over de koopkracht. Om te beginnen kunnen mensen beter hun loonstrookje van januari, of nog beter februari, vergelijken met hun loonstrookje van oktober of november 2005. Verder moeten mensen rekening houden met de overgang van ziektenverzekering en particuliere ziektekostenverzekering naar één nieuwe zorgverzekering. Alleenstaanden en gezinnen krijgen in het nieuwe systeem zorgtoeslag als hun inkomen niet hoger dan 25.000 of 40.000 euro is. Ten slotte heeft dit kabinet besloten het gebruikersdeel van de OZB af te schaffen, het lesgeld voor 16- en 17-jarigen af te schaffen en meer subsidie voor de kinderopvang beschikbaar te stellen. Al die dingen vind je op het loonstrookje niet terug.

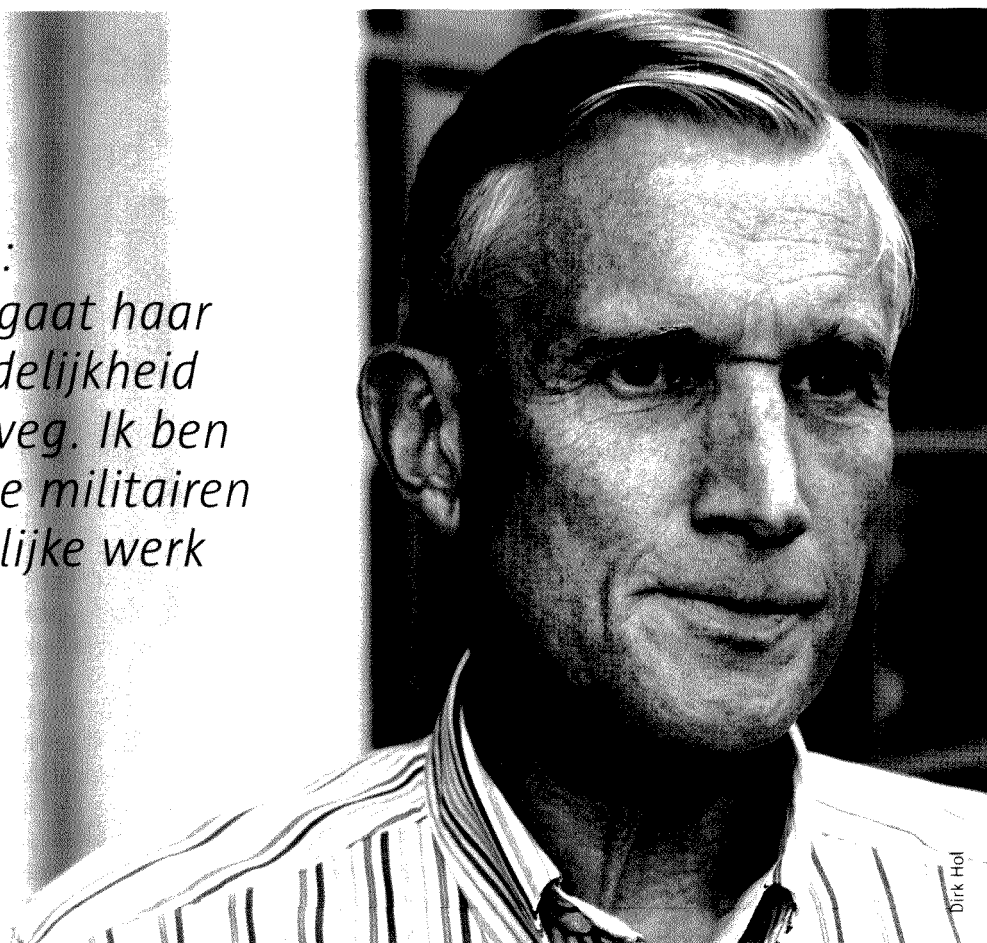
De afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB scheelt de eigenaar of huurder van een huis met een waarde van circa twee ton ongeveer honderdvijftig euro per jaar. De afschaffing van

het lesgeld voor 16- en 17-jarigen en meer subsidie voor de kinderopvang zijn maatregelen waarmee gezinnen met kinderen financieel worden ondersteund. Al deze maatregelen zijn in lijn met het CDA-programa.’

Niet iedereen profiteert van de maatregelen van het kabinet. Er zijn ook groepen die er in netto-salaris op achteruit lijken te gaan. Kunt u uitleggen hoe dat kan?

‘Dit kabinet huldigt het principe “De sterkste schouders moeten de zwaarste lasten dragen”. Mensen die vroeger via het ziekenfonds verzekerd waren, betalen nu iets meer premie dan zij vroeger betaalden, maar daar staat tegenover dat deze mensen veelal een zorgtoeslag krijgen. Voor werkenden die voorheen particulier verzekerd waren is de nieuwe zorgverzekering iets goedkoper, maar bij hen valt de loonstrook iets negatiever uit, omdat zij belasting betalen over de inkomensafhankelijke bijdrage die hun werkgever voor hen inhoudt. Mensen met een inkomen uit twee of meer bronnen, dus mensen die bijvoorbeeld een uitkering en een aanvullende uitkering krijgen, of gepensioneerden die geld van Pensioenfonds en Sociale Verzekeringsbank (SVB) ontvangen, lijken er misschien nu op achteruit te gaan, omdat zij over elk bedrag dat zij van een instantie krijgen ofwel 4,4 procent, ofwel 6,5 procent (percentage inkomensafhankelijke bijdrage), over het inkomen tot 30.000 euro, moeten afdragen. Neem bijvoorbeeld een alleenstaande AOW’er met een aanvullend pensioen. De AOW bedraagt 12.000 euro en het aanvullend pensioen bijvoorbeeld 25.000 euro. Die betaalt dan 308 euro per jaar teveel, dat is 26 euro per maand. Echter, al het geld dat deze mensen teveel hebben afgedragen krijgen zij volgend jaar mei via de Belastingdienst terug. Binnen het kabinet kijken wij of wij hier voor het volgende jaar een mouw aan kunnen passen.’

*Bernard Bot:
'Nederland gaat haar
verantwoordelijkheid
niet uit de weg. Ik ben
trots op onze militairen
die dit moeilijke werk
gaan doen.'*

Dirk Hol

Kunt u aangeven, waarom u het belangrijk vindt dat er een nieuwe militaire missie naar Afghanistan gaat, ditmaal naar het zuiden? 'De internationale gemeenschap is sinds eind 2001 in Afghanistan, met een mandaat van de Veiligheidsraad van de VN om een bijdrage te leveren aan de opbouw van een stabiel en democratisch Afghanistan. Het doel van de operatie is de Afghaanse autoriteiten zodanig te versterken dat die op termijn zelfstandig de veiligheid en stabiliteit in eigen land kunnen garanderen. Dat is uiteraard belangrijk voor de bevolking zelf, maar ook voor de rest van de wereld. Afghanistan mag geen vrijhaven meer worden voor terroristen als Osama Bin Laden. In de hoofdstad Kabul, maar ook in het noorden en westen, zijn daarmee al aanzienlijke vorderingen gemaakt. Momenteel telt de NAVO-“ISAF”-missie ongeveer negenduizend militairen, afkomstig uit 35 landen. De volgende stap van ISAF is de uitbreiding naar de zuidelijke provincies. Ook

*daar gaat het erom voor stabiliteit en veiligheid te zorgen. Nederland is gevraagd een bijdrage te leveren aan een begin van opbouw van een rechtstaat en een overheidsapparaat in Uruzgan. Onze militairen kunnen daar de *hearts and minds* van de lokale bevolking winnen, zodat de invloed van de Taliban en Al-Qaeda verder teruggedrongen kan worden. Het is duidelijk dat de grote meerderheid van de Afghanen geholpen wil worden. De bevolking ziet liever buitenlandse militairen in eigen land dan de terugkeer van het vroegere Talibanregime. We mogen daarom de Afghanen niet aan hun lot overlaten.'*

Welke omstandigheden zullen de Nederlandse militairen in Uruzgan aantreffen? 'De omstandigheden zullen niet bepaald eenvoudig zijn. Er is een slechte bestuurlijke infrastructuur en er is tevens sprake van criminaliteit. Ook de handel in drugs vormt een ernstig probleem. Bovendien zal een

Afghanistan

betrekkelijk kleine groep zich vermoedelijk verzetten tegen het herstel van de orde in Zuid-Afghanistan. Ik zeg u dat het geen missie is zonder risico's. Maar geen enkele militaire missie is zonder risico's. Het is daarom goed te weten dat onze Nederlandse militaire professionals zijn, mensen die hiervoor jarenlang getraind hebben en deze missie willen en kunnen uitvoeren. Kortom, het is een gebied waar veel werk verzet zal moeten worden. We doen dit als Nederlanders niet alleen. We werken onder meer nauw samen met de Canadezen en de Britten.'

Aan wie worden de gevangenen overgeleverd? 'Als er tijdens ISAF-III in Zuid-Afghanistan personen gevangen worden genomen, zullen deze in beginsel binnen 96 uur worden overgedragen aan uitsluitend de Afghaanse autoriteiten. Nederland heeft met de Afghaanse regering een gemeenschappelijke verklaring getekend over de behandeling van personen die door Nederlandse militairen zijn vastgenomen en aan de Afghaanse autoriteiten worden overgedragen. Er is afgesproken dat op gevangenen die door Nederland zijn overgedragen de doodstraf niet zal worden toegepast. De Afghaanse autoriteiten zullen de betrokken gevangenen behandelen in overeenstemming met de internationale normen en regels. De betrokken gevangenen kunnen worden bezocht door vertegenwoordigers van de onafhankelijke Afghaanse mensenrechtencommissie, het Internationale Rode Kruis, VN-mensenrechtenrapporteurs en de Nederlandse ambassade. Voor de Nederlandse regering is het belangrijk dat deze kwestie goed geregeld is.'

Hoe komt het dat de besluitvorming zo lang heeft geduurd? 'De Nederlandse

regering is buitengewoon zorgvuldig als het gaat om het deelnemen van onze soldaten aan vredesmissies. Ik ga als minister van Buitenlandse Zaken niet over één nacht ijs. Ik heb in nauw overleg met onze premier, minister Kamp en minister Van Ardenne vijftien aanvullende voorwaarden gesteld. Zo heb ik een toezegging van President Karzai dat op relatief korte termijn zowel de gouverneur als de politiechef zullen worden vervangen. Verder zijn er schriftelijke afspraken over de tijdsduur van de Nederlandse bijdrage gemaakt, zodat onze mannen en vrouwen na twee jaar echt weg kunnen uit het gebied. Ook zijn er aanvullende maatregelen genomen om vermenging tussen de ISAF-III-missie en de missie Enduring Freedom te voorkomen. Bovendien hebben we veiligheidsgaranties van onze NAVO-partners dat we, in geval van serieuze escalatie, snel en voldoende steun krijgen en eventueel geëvacueerd kunnen worden.'

Hoe kijkt u terug op het Afghanistan-debat in de Tweede Kamer? 'Het is goed dat de Tweede Kamer de tijd heeft genomen om op zorgvuldige wijze tot een afgewogen oordeel te komen. Tijdens de behandeling in de Tweede Kamer van de mogelijke uitzending van Nederlandse militairen naar Uruzgan zijn alle aspecten van de missie uitgebreid aan de orde geweest. Het is van groot belang dat de Nederlandse militairen zich gesteund weten door een zeer ruime meerderheid van de Tweede Kamer. De VN, NAVO, EU en individuele landen moeten samen vastbesloten werken aan stabiliteit, veiligheid en wederopbouw in Afghanistan. Nederland zal haar verantwoordelijkheid niet uit de weg gaan. Ik ben trots op onze Nederlandse militairen die dit moeilijke werk gaan doen.'

Berdien Stenberg is gemeenteraadslid namens het CDA in Almere.

Partij, programma of toch personen?

Almere telt als groeigemeente zo'n 180.000 inwoners en is daarmee in grootte de achtste gemeente van Nederland. In de grote steden scoort het CDA matig. Daar zijn allerlei redenen voor aan te wijzen, maar dat ga ik hier niet doen. Het gegeven dat het CDA ook in Almere niet een vanzelfsprekende keuze is voor de Almeerse kiezer (4 zetels van de 39), heeft me wel aan het denken gezet. Hoe profileer je een lokale partij die ook landelijk vertegenwoordigd is? En kiest de kiezer nou een persoon, of een partij?

Kiezers zijn er in alle soorten en maten. Bij de gemeenteraadsverkiezing in 2002 bleef in Almere ongeveer de helft van de kiezers thuis. Daarnaast kennen we politiek bewuste kiezers en kiezers die geen idee hebben waar het over gaat. Kiezers die van huis uit op een bepaalde partij stemmen en kiezers die zich bij gemeenteraadsverkiezingen laten leiden door de landelijke politiek. De gemene deler die echter op alle kiezers van toepassing is, is dat de kiezer

iemand (en daarmee een partij) een stem moet *gunnen*. Kiezersgunst speelt dus een belangrijke rol. Kiest een kiezer nou een persoon of een partij? Een partij als politiek orgaan heeft voor heel veel kiezers geen duidelijk profiel, alle verkiezingsprogramma's ten spijt. Politieke partijen worden sterk ingekleurd door de 'gezichten' van de betreffende partij. Naarmate die politici meer of minder sympathiek worden gevonden, meer of minder capabel, deskundig, vertrouwenwekkend, oprecht, integer of betrokken, zal dat doorklinken in de keuze van de kiezer: de kiezersgunst.

De gunst van de kiezer valt pas te winnen op het moment dat (lokale) politici met kiezers in contact komen. In levenden lijve of via de media. Om dat te bewerkstelligen bepalen we in Almere zelf onze agenda. We wachten niet op uitnodigingen van derden, maar organiseren zelf activiteiten, waarbij de lokale politici (en/of kandidaten van de kieslijst) contact kunnen leggen met door ons geselecteerde doelgroepen. Daarmee verstevigen we bovendien ons lokale profiel.

Wat ons op 7 maart mogelijk toch parten zal spelen, is het gegeven dat het CDA geen exclusief lokale partij is, maar ook landelijk is vertegenwoordigd. Het zal voor de kiezer mogelijk verwarrend zijn, wanneer hij straks op 2 maart een live debat op televisie ziet tussen vier fractievoorzitters uit de Tweede Kamer, met als insteek de 'gemeenteraadsverkiezingen'. Gelukkig is het Maxime Verhagen wel toevertrouwd juist dan te benadrukken dat het vijf dagen later zal gaan om *lokale* verkiezingen, waarmee *lokale* belangen zijn gemoeid.

‘Maximale keuzevrijheid bij buitenschoolse opvang’

Eind januari werd in de Tweede Kamer over het onderwerp buitenschoolse opvang gesproken. Namens de CDA-fractie voerde Jan de Vries het woord. Anne-Sophie Andela, voorzitter van de CDA Vrouwen volgde het Algemeen Overleg met meer dan gemiddelde belangstelling. Immers, de CDA Vrouwen hebben op het laatste partijcongres, in november 2005, een resolutie over dit onderwerp ingediend. Daarin wordt het CDA opgeroepen om zo snel mogelijk, maar in ieder geval vóór 1 januari 2007 met een uitgewerkt voorstel te komen over de nadere invulling van de voor- en naschoolse opvang, waarbij het kind centraal staat, de ouders keuzevrijheid houden en de betaalbaarheid gewaarborgd blijft. Anne-Sophie Andela geeft aan dat ook het CDAV zelf aan het nadenken is hoe de voor- en naschoolse opvang het beste kan worden vorm gegeven. Daarbij staan kwaliteit, betaalbaarheid en keuzevrijheid centraal.

‘Maximale keuzevrijheid’

In tegenstelling tot de PvdA en VVD wil het CDA maximale keuzevrijheid voor de ouders. Dat betekent dat de Medezeggenschapsraad van een

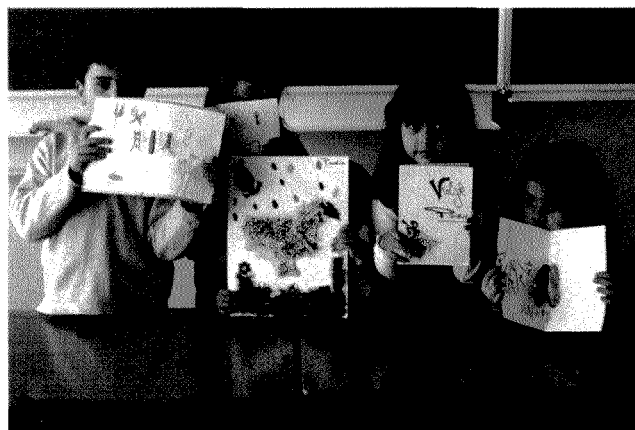
school, waarin ook ouders zitting hebben, in overleg met de school tot overeenstemming kan komen over een of meer manieren van buitenschoolse opvang. Volgens CDA-Tweede-Kamerlid Jan de Vries houdt deze benadering meer rekening met de wensen en behoeften van zowel de ouders, als de verschillende leeftijdsgroepen. Kinderen uit groep 7 en 8 willen toch een andere invulling van de opvang dan kinderen uit groep 1 en 2, zegt hij. Verder wil De Vries ‘geen onnodige beperking van de creativiteit en het ondernemerschap van scholen en van de keuzevrijheid van de ouders.’

Positie kleine scholen

De CDA-fractie in de Tweede Kamer maakt zich wel zorgen over de positie van kleine scholen, met bijvoorbeeld tachtig à negentig leerlingen. Deze scholen zijn minder goed in staat tot het regelen van buitenschoolse opvang. Vooral de financiering van de opvang maakt deze scholen kwetsbaar. ‘En deze nieuwe taak mag niet ten koste gaan van het onderwijs’, zo stelt Jan de Vries. In de kabinetsplannen wordt vooralsnog onvoldoende rekening gehouden met de verschillen tussen kleine en grote scholen,

tussen scholen in de stad en op het platteland. Jan de Vries heeft daarom namens de CDA-fractie aan minister Van der Hoeven (Onderwijs) gevraagd om in de definitieve kabinetsplannen met voorstellen ter oplossing van dit probleem te komen.

Desgevraagd zegt de minister blij te zijn met de resolutie van het CDAV. ‘Op dit moment werken we hard aan de invoering van mogelijkheden. Dat zal nog niet per 1 januari 2007 op alle scholen het geval kunnen zijn, dat snapt iedereen. Kinderopvang en onderwijs zijn gescheiden systemen. Het is onmogelijk om elke ouder apart te bedienen. Overigens werkt negentig procent van de scholen al samen met de kinderopvang in de buurt. Maar ik wil goed kijken naar de kwaliteitseisen en de personele bezetting. Als je die wilt waarborgen, en dat wil ik, dan kost dat natuurlijk enorm veel geld dat we op dit moment niet hebben. Bij de verdere uitwerking zal ik specifiek aandacht besteden aan de kleine scholen en de plattelandsscholen. Binnenkort worden de adviezen van de Onderwijsraad en het SCP verwacht en dan zijn we weer een stap dichterbij.’

Het CDAV staat voor het stimuleren van participatie van vrouwen in de politiek.

Als CDAV vinden wij dat de politiek en het openbaar bestuur een afspiegeling van de samenleving moet zijn.

Vrouw, ga besturen!

Gemiddeld vijftieng procent van de openbaar bestuurders is vrouw.

Het aandeel vrouwen (in percentages) in andere besturen is lager.

Natuurlijk moet dat twee keer zoveel zijn. De vragen stapelen zich na deze feiten wel op: 'Vinden we eigenlijk met z'n allen, maar vooral wij vrouwen, dat het slecht gaat met de participatie van vrouwen? Maken wij ons er druk om?' Als je zo gewoon, dagelijks om je heen kijkt, is de conclusie: In ieder geval veel te weinig!

Misschien nog wel als reactie op genomen besluiten, maar zelden door eigen actie.

Waarom is het toch van belang dat meer vrouwen in welk-bestuur-dan-ook komen? Eigenlijk is het heel simpel: besturen met vrouwen én mannen zijn completer en dus beter. Uit studies blijkt immers allang dat vrouwen en mannen wezenlijk anders functioneren. Door een combinatie van die beiden te realiseren, krijg je een beter resultaat. Simpelweg omdat

er aan meer gedacht is alvorens een besluit te nemen. Dáárom zullen wij vrouwen onze verantwoordelijkheid moeten nemen en in actie komen.

In maart zijn er weer gemeenteraadsverkiezingen. Door de diverse partijen is gezocht naar 'geschikte' vrouwen. Zorg dat jij er één van bent! Je werkt dan niet alleen mee aan een beter bestuur, maar ook aan je eigen ontwikkeling. Leer sturen in plaats van meerijden. Zo bepaal jij zelf de route en het doel.

Net als met alle dingen die je leren moet, zal het leerproces energie kosten. En het zal wel eens tegen zitten. Richt je echter op het doel: breng een verandering teweeg. Werk mee aan een volksvertegenwoordiging die ook een echte afspiegeling is van onze samenleving en dus uit minimaal vijftig procent vrouwen bestaat!

Ook hierbij geldt dat het stukken makkelijker gaat als je hulp krijgt. Ga op zoek naar die hulp: alle partijen

hebben daar mensen voor die de weg weten. En vrouwen die reeds de weg kennen: Bied hulp ook aan anderen aan. Steun bieden aan elkaar is belangrijk. Wees verzekerd van een warme ontvangst; politieke partijen en zeker de lokale afdelingen zijn blij met ieder nieuw actief gezicht.

Eeuwen van bestuurlijke manencultuur zijn bepalend geweest voor de man en de vrouw van nu. We zullen tijd nodig hebben om de participatie van vrouwen in juiste verhoudingen te realiseren. Laten we die kans grijpen. Vrouw, wees niet onzeker, we zullen er met z'n allen op vooruit gaan!

Internationale aandacht voor geweld tegen vrouwen

Op 14 oktober 2005 is een delegatie van het CDAV (uit regiegroepen Buitenland en ZMV/Diversiteit) te gast geweest bij de EVP-conferentie in Wenen. Op uitnodiging van de Oostenrijkse minister van Vrouwenzaken, mevrouw Rauch-Kallat, hielden de EVP-Vrouwen een conferentie met als titel 'Maßnahmen gegen traditionsbedingte Gewalt gegen Frauen'. Aan de conferentie namen vrouwen uit 26 Europese landen deel, uit zowel lidstaten, als kandidaat-lidstaten van de Europese Unie. Ook waren zes vrouwelijke Oostenrijkse ministers aanwezig, die ieder een korte uiteenzetting over hun eigen portefeuille in relatie tot het onderwerp van de conferentie gaven.

Tijdens de conferentie kwamen onderwerpen als vrouwenhandel, gedwongen huwelijken, genitale verminking en eerge relateerd geweld

aan de orde. Er werd gekozen voor deze onderwerpen, omdat alle EU-landen waar migranten komen wonen, te maken krijgen met de tradities van deze migranten binnen de landsgrenzen. Hiermee verworden de problemen die de tradities met zich meebrengen tot inheemse problematiek.

Voor elk van de vier onderwerpen was een spreker uitgenodigd. De meest opvallende spreker was ongetwijfeld Waris Dirie, een fotomodel van Somalische afkomst, die zelf besneden is (genitaal verminkt) en een aantal boeken heeft geschreven over dit onderwerp. De bijdrage over eengerelateerd geweld kwam van dr. Clemetine van Eck, die een doorwrochte studie heeft gedaan naar vormen van eengerelateerd geweld onder Turken in Nederland. Zij is tevens als expert betrokken bij een pilot van de Politie Haaglanden,

waarin men probeert het gesprek aan te gaan met mogelijke daders wanneer er sprake kan zijn van eengerelateerd geweld. Het gesprek aangaan in plaats van het wijzende vingertje, is hier het uitgangspunt. Dit was tevens de uitkomst van de conferentie: er is een internationale aanpak / wetgeving gewenst tegen 'harmful traditional practices', zoals vrouwenhandel, gedwongen huwelijken, genitale verminking en eengerelateerd geweld. Deze problematiek moet aangepakt worden met tact, respect en begrip voor de culturele achtergrond en zonder bevoogdend te zijn. Met opzet worden hier meerdere opties geboden. Waar het om gaat, is dat de communicatie open blijft, zodat we weten wat er waar gebeurt en ook waarom iets gebeurt. Het CDAV ziet het als haar taak om ervoor te zorgen dat deze problematiek zichtbaar en bespreekbaar wordt.

De delegatieleden waren: Lily Hutjes, Esther de Lange, Ellettha Schoustra, Hillie van de Streek, Kyra van der Veen, Irene Zijlstra

Kijk voor meer informatie over genitale verminking: www.waris-dirie-foundation.com. De in Wenen opgestelde verklaring kunt u hier downloaden: www.epp-women.org/. Klik op 'Positions'.

Uitnodiging Werkbezoek CDAV naar Brussel

Op uitnodiging van Europarlementariër Corien Wortmann-Kool organiseert het CDAV op 27 april 2006 een bezoek aan het Europese Parlement in Brussel. Alle CDAVvrouwen met interesse in wat Europa de komende jaren voor vrouwen in petto heeft, zijn van harte uitgenodigd. Inschrijven kan vanaf nu!

Corien Wortmann is lid van de Commissie Vrouwen en Gelijke Kansen (cie. FEMM) van het Europees Parlement. Vanuit die hoedanigheid is zij voor het CDAV de contactpersoon voor alles wat met Europa en vrouwen te maken heeft. Op 27 april zal zij ons als onze gastvrouw ontvangen. Het tweede deel van het werkbezoek bestaat uit deelname aan een internationaal colloquium over vrouwenrechten en de EU. Het colloquium vindt plaats in het Europees Parlement en wordt georganiseerd door de EVP-Vrouwen. Dit is de koepelorganisatie van alle christen-democratische vrouwenorganisaties van partijen die bij de EVP zijn aangesloten, zoals ook het CDAV. Ria Oomen en Hillie van de Streek zijn bestuurslid.

Belangrijkste spreker op het colloquium is Anna Zaborska. Zij is Europarlementslid voor de christen-democraten en voorzitter van de Commissie FEMM. Zaborska zal ons informeren over het werk van de Commissie en de doelen die de EU wil bereiken als het om vrouwenrechten gaat. Daarna is het de bedoeling dat de zaal met Zaborska in discussie gaat. De werktalen zijn Frans, Duits en Engels.

Het programma ziet er globaal als volgt uit:

11.30 uur Aankomst in Europees Parlement en ontvangst door Corien Wortmann-Kool

12.00 uur Lunch in gezelschap van onder meer Corien Wortmann

14.00 uur Colloquium 'Vrouwenrechten en EU'

18.00 uur Terugreis

Er is plaats voor maximaal veertig deelnemers. De bedoeling is dat alle deelnemers aan het werkbezoek per trein naar Brussel reizen, vanaf Roosendaal kan dat gezamenlijk. De reiskosten zijn voor eigen rekening. Wel wordt getracht groepskorting te regelen.

Aanmelding:

Belangstellenden worden uitgenodigd zich vóór 1 april 2006 melden bij Karin Hoentjen, tel. 070-3424857 of email: cdav@cda.nl. Deelname wordt op volgorde van binnenkomst genoteerd. U dient zich aan te melden met de naam, zoals die in uw paspoort staat.

Vermeldt u ook uw verdere adresgegevens, e-mailadres en mobiele nummer. Tevens moet u het nummer van uw paspoort doorgeven in verband met de veiligheidseisen. Deelnemers ontvangen begin april gedetailleerde informatie over het werkbezoek.

Bijeenkomst met Agnes van Ardenne over Internationale Samenwerking

Op maandag 1 mei organiseert het CDAV in het Partijbureau aan het Buitenhof te Den Haag een bijeen-

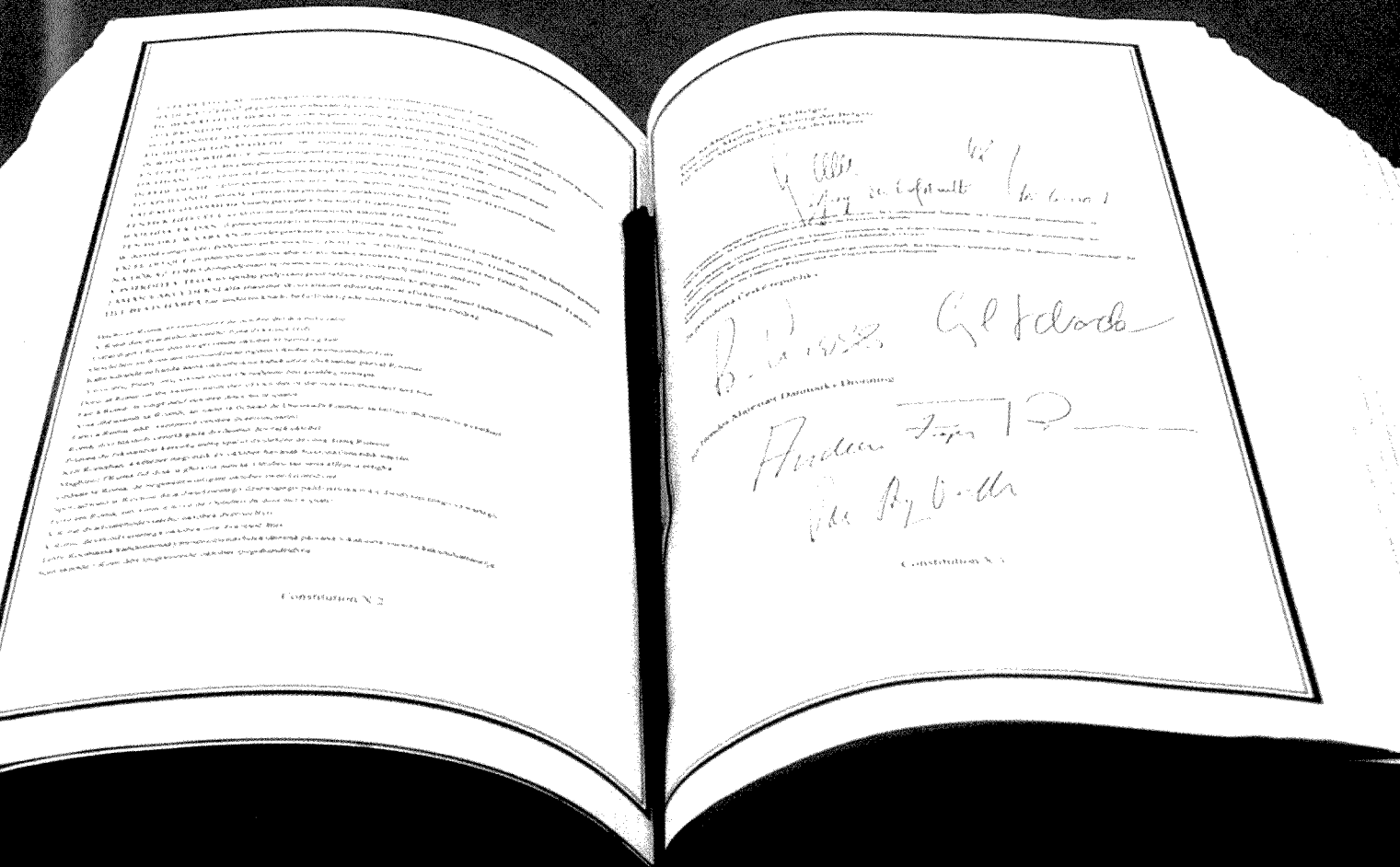
komst over het thema Internationale Samenwerking. De minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Agnes van Ardenne, houdt een inleiding over dit actuele en belangrijke onderwerp. Na de inleiding mag u uw vragen stellen en kunt u uw gedachten kwijt bij de minister.

De bijeenkomst start om 20.00 uur en duurt tot 21.30 uur. De zaal is om 19.30 uur open en na afloop kunt u onder het genot van een drankje in onze nieuwe Kuyperbar nog even napraten.

Agnes van Ardenne in een Malinees ziekenhuis.

Ministerie Buitenlandse Zaken/Lanser

EUROPA, QUO VADIS?

Nadat de Europese regeringsleiders medio december een akkoord over de meerjarenbegroting (2007-2013) van de Europese Unie bereikten, heeft het Europees Parlement dit akkoord medio januari verworpen. Een teken van de huidige verdeeldheid binnen Europa over de toekomst van de Europese Unie. Hoe moet het verder met Europa?

Ellen Nauta-van Moorsel

Medio december bereikten de Europese regeringsleiders onverwachts toch nog een akkoord over de meerjarenbegroting van de Europese Unie. Was het dankzij de eerste vrouwelijke Bondskanselier Angela Merkel, die haar eerste Top succesvol kon afronden? Of was het doordat over de rebate (de korting op de Engelse bijdrage aan de EU, in het verleden bedongen door Margaret Thatcher, red.) toch kon worden onderhandeld met Tony Blair? Of was het omdat landen met een netto-betalingspositie, zoals Nederland,

wat water bij hun eis tot verlaging van de bijdrage deden? Overigens leverde het binnenhalen van de Nederlandse korting premier Balkenende unanieme lof van de Tweede Kamer en ook van zijn internationale collega's op.

In de nacht van 16 op 17 december ging Tony Blair akkoord met een verlaging van de rebate met 10,5 miljard euro (uitgespreid tot 2013) en Nederland met de toezegging dat het 1 miljard minder per jaar hoeft af te dragen. Bovendien

spraken de leiders af dat er meer geld beschikbaar komt voor de nieuwe lidstaten. De stijging van de EU-begroting moet beperkt blijven tot 1,045 procent van het BNI.

Dit akkoord is van de baan door de afwijzing van de meerjarenbegroting in het Europees Parlement.

Parlementsvoorzitter Borrell heeft aangegeven dat het parlement altijd bereid is tot onderhandeling. Bijna alle fracties in het parlement willen dat er meer geld beschikbaar komt dan de 862 miljard euro waarover de EU-leiders een akkoord hadden bereikt. Albert Jan Maat, begrotings-expert van het CDA in het Europees parlement, heeft aangegeven dat het volgens zijn fractie niet gaat om de hoeveelheid centen, maar vooral om de efficiënte besteding, meer controle op de uitgaven en meer flexibiliteit binnen de begroting.

Het Oostenrijkse voorzitterschap, dat op 1 januari 2006 is gestart, moet deze onderhandelingen tot een goed einde brengen. De Oostenrijkse premier Schüssel heeft het zichzelf niet makkelijker gemaakt door een voorstel op tafel te leggen, waarin de EU-landen in de toekomst een Europese belasting moeten invoeren. Hij wil dat dit voorstel in 2008 door de Commissie is uitgewerkt. Vooralsnog krijgt Schüssel vooral steun uit het parlement. De Nederlandse minister van Financiën, Zalm, daarentegen schijnt al ironisch geroepen te hebben dat wij niet zitten te wachten op invoering van een 'tiende penning' (ingevoerd door de (Spaanse) Hertog van Alva tijdens 80-jarige oorlog, red.).

Van referendum naar bezinning

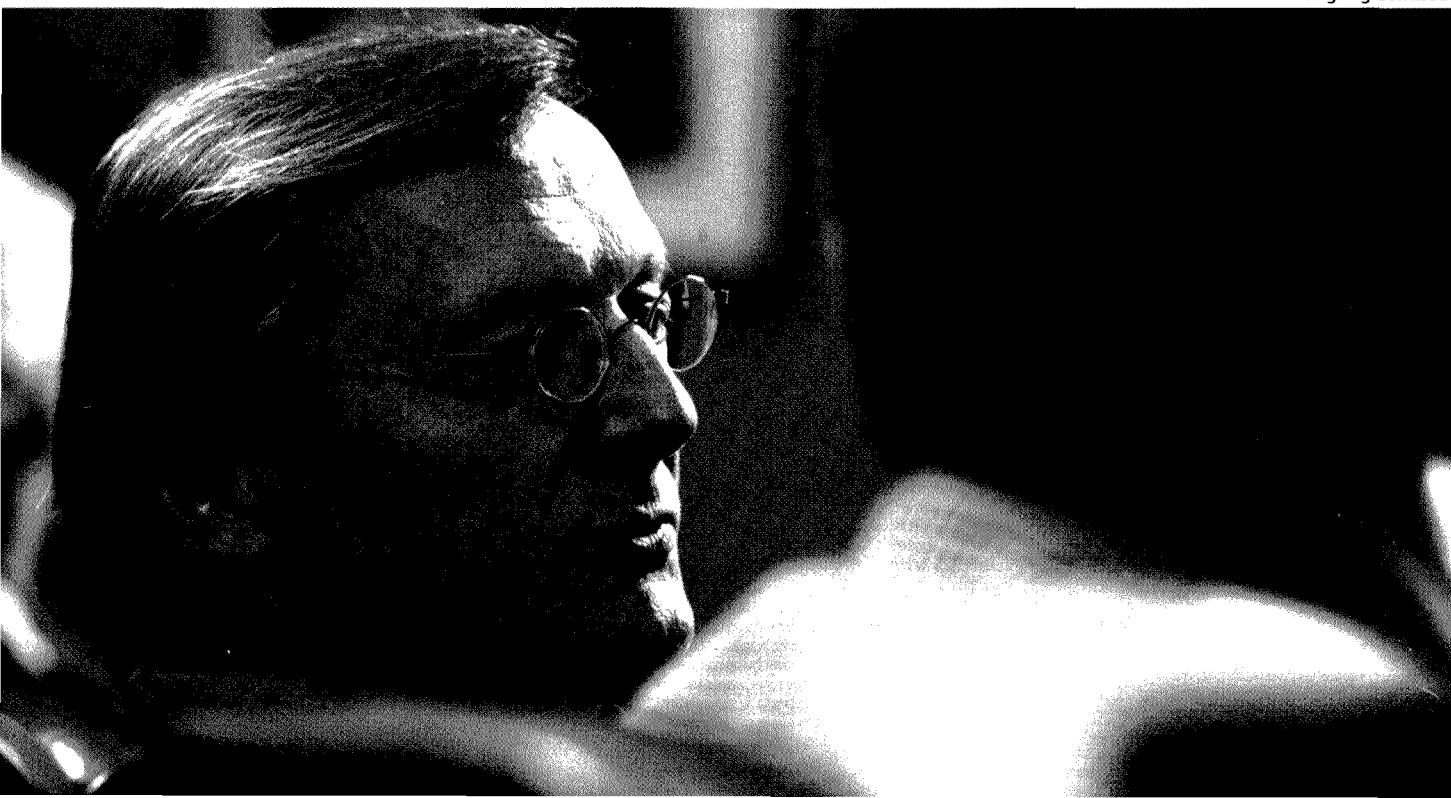
De Oostenrijkse premier waagde zich niet alleen aan dit belastingvoorstel, maar zette ook weer het debat over de Europese Grondwet op de agenda door te pleiten voor een

nieuwe Conventie. Bovendien organiseert het Oostenrijkse voorzitterschap brede debatten over de identiteit van Europa en over de kerntaken van de Unie. Geen sinecure in een periode dat de galm van het Nederlandse en Franse 'neen' nog steeds door de gangen van 'Brussel' echoot. Schüssel wordt bij zijn poging de Grondwet opnieuw bespreekbaar te maken gesteund door Angela Merkel. De Duitse Bondskanselier overweegt om een protocol over 'de sociale dimensie van Europa' aan de Grondwet toe te voegen. Behandeling van een protocol is veel simpeler dan van een gehele Grondwet. De Denen kunnen daarover meepraten. Nadat de Deense bevolking het Verdrag van Maastricht in een referendum had verworpen, kreeg de Deense regering dit verdrag alsnog aangenomen door opname van een protocol.

Tijdens de Europese Top in december 2005 werd het onderwerp Grondwet nog omzichtig gemedend. Tegenstanders van de lijn Schüssel/Merkel willen die stilte voorlopig nog handhaven. Zij pleiten voor een periode van bezinning en aangezien nog nergens een echt brede maatschappelijke discussie is losgebarsten moet die periode minstens tot 2009 gaan duren. De vice-voorzitter van de Europese Commissie, Margot Wallström, vindt dat jaar bij uitstek geschikt, omdat dan ook de Europese verkiezingen plaatsvinden. 'Pas als we hebben uitgezocht wat de burgers willen, kunnen we weer met een ratificatieprocedure beginnen.' Inmiddels heeft het Europees parlement besloten dat de denkpauze tot eind 2007 kan duren, wil de Grondwet in 2009 in werking kunnen treden.

Ondertussen wordt met argusogen gekeken naar Nederland en Frankrijk. Want hoewel inmiddels 15 lidstaten 'ja' hebben

Wolfgang Schüssel

gezegd tegen de Grondwet, moeten alle lidstaten de Grondwet ratificeren, voordat deze in werking kan treden. En dus hebben Frankrijk en Nederland onbedoeld een sleutelrol gekregen in het ratificatieproces en in het debat. Op de Top in juni 2006 moeten de Oostenrijkers een tussenbalans van de bezinningsperiode voorleggen.

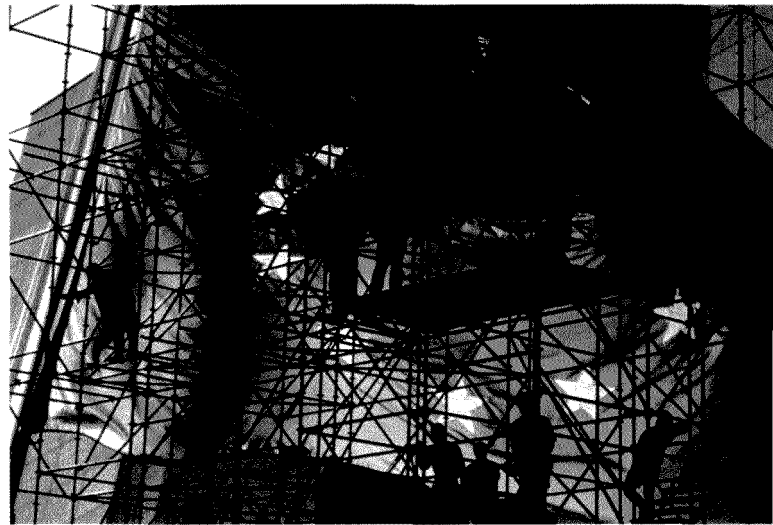
Den Haag en Parijs

De Franse president Jacques Chirac houdt de spanning er graag in. In zijn nieuwjaarstoespraak gaf hij aan dat de tijd voor een debat over de Grondwet begint te dringen. Maar op welke manier hij die korte tijd wil gaan invullen en de Fransen weer warm wil krijgen voor de Europese samenwerking liet hij niet weten. Premier De Villepin liet echter al duidelijk doorschemeren dat Frankrijk zich pragmatisch zal opstellen in het debat. Hij toonde begrip voor de landen die de Grondwet al hebben goedgekeurd.

Het optreden van de Nederlandse regering is vooralsnog stilliger. Van diverse kanten is al kritiek geuit op de bondige Nederlandse uitspraak dat de Europese Grondwet dood is. Tijdens het debat in het Europees parlement over de Grondwet liep de irritatie aan weerskanten op. Nederland werd verweten het proces te blokkeren door niet te komen met concrete voorstellen. Nederland op haar beurt verweet andere landen veel te weinig oog te hebben voor het Nederlandse 'neen'. Resultaat van het debat: een met forse meerderheid aangenomen resolutie, waarin het parlement stelt dat alles gedaan moet worden om zeker te stellen dat de Grondwet in de loop van 2009 in werking kan treden. Voor de CDA-fractie is daarbij van groot belang dat de resolutie stelt dat daarbij nadrukkelijk rekening moet worden gehouden met het draagvlak onder de bevolking. Het parlement bleek niets te voelen voor een selectieve invoering van delen van de Grondwet.

Hoe verder met Europa?

De tijd waarin de noodzaak tot samenwerking tussen Europese staten een vanzelfsprekendheid was, blijkt ver achter ons te liggen. Inmiddels zijn meerdere generaties groot geworden zonder oorlog en in groeiende welvaart. Dat lijkt een open deur, maar is wezenlijk voor een goed begrip van de huidige impasse. Mag het voor de tien nieuwe lidstaten duidelijk zijn dat zij alleen voordeel hebben bij een lidmaatschap van de Unie, juist in de oude lidstaten lijkt er steeds minder oog en oor te zijn voor die voordelen. Het is dan ook verklaarbaar dat de zoektocht naar de identiteit van Europa, naar de voordelen die verdergaande Europese integratie biedt volop gaande is. Er wordt gesproken over Europa als gemeenschap van waarden, maar wat wordt bedoeld met dat begrip? Het spreekt in elk geval de jongere generaties veel minder aan dan de oudere. Er wordt gesproken over de economische voordelen, die het lidmaatschap aan de lidstaten biedt, zelfs als de afdracht aan de Unie fors is. En statistieken tonen dat ook aan. Maar toch blijkt ook dat argument onvoldoende om het

draagvlak voor Europese samenwerking te versterken. De discussie wordt bepaald niet vergemakkelijkt door de situatie waarin de EU zich bevindt. De opkomst van nieuwe sterke economieën is niet te ontkennen. Dit geldt ook voor de verdeelde opstelling van de lidstaten over talloze internationale conflicten en de economische en sociale situatie waarin Europese landen zich bevinden. Juist deze problemen – of liever: deze uitdagingen – zouden voldoende redenen moeten zijn om nauwer te gaan samenwerken. Doordat er grensoverschrijdende uitdagingen bestaan, die te groot zijn voor de afzonderlijke lidstaten, moeten de lidstaten blijven praten over de richting waarin Europa zich volgens hen moet ontwikkelen.

Wat kunnen wij doen?

Het CDA heeft altijd een duidelijke pro-Europese koers gevaren. De voordelen van Europese samenwerking en de waarde van Europa als gemeenschap van staten die dezelfde grondbeginselen van vrede, veiligheid, democratie en mensenrechten onderschrijven staat voor ons voorop. Dat blijkt ook uit het stemgedrag van de CDA-leden en uit de debatten die binnen de partij over Europa worden gevoerd. Juist daarom heeft een partij als het CDA de plicht om actief en volop mee te doen aan het debat over de toekomstige koers van Europa. Draagvlak voor Europa ontstaat in de lidstaten zelf en begint en eindigt bij de burgers. Dit houdt in dat het debat over de hele breedte van de partij gevoerd moet gaan worden. Daarbij kunnen we gebruik maken van de ruime deskundigheid binnen het CDA én van de betrokkenheid van de leden. Op 20 mei, tijdens het Voorjaarscongres, willen we als CDA in een Europa-manifest ons antwoord kunnen aanbieden op de vraag 'Europa, Quo Vadis?'. Voor het zover is, kunnen de leden en afdelingen hun visie geven. De uitnodiging voor deze gesprekken is te vinden bij dit nummer van *CDA.nl* ■

Ellen Nauta-van Moorsel is internationaal secretaris

Dinsdag 24 januari

Een klein VN-vliegtuig brengt ons van Nairobi naar het vluchtelingenkamp Kakuma in het noorden van Kenia. Voor het eerst reis ik samen met collega-minister Rita Verdonk. We willen met eigen ogen zien en eigen oren horen hoe de samenwerking 'migratie en ontwikkeling' hier uitwerkt. In Kakuma-kamp verblijven ruim 90.000 vluchtelingen, vooral uit Soedan, destijds gevlucht voor de oorlog. Sinds het vredesakkoord tussen Noord- en Zuid-Soedan, keren vluchtelingen mondjesmaat terug. Het is er nog te onveilig. In het ziekenhuis van het Kakuma-kamp, met Nederlands geld gerealiseerd, krijgen vrouwen en ondervoede kinderen alle benodigde zorg. Hopelijk brengt de 1,2 miljoen euro toegezegde noodhulp ook hier snel verlichting.

Woensdag 25 januari

Terug in Amsterdam is het min vijf graden. Na een warm bad zit ik om half negen weer fris aan het ochtendoverleg. Met mijn staf bespreek ik de voortgang van onze activiteiten. Zoals de honderdnegentig vragen van de Tweede Kamer over Afghanistan, die moeten worden beantwoord. De Kamer gaat zorgvuldig te werk in de voorbereiding op het Afghanistan-debat.

Donderdag 26 januari

De journaliste van Margriet vraagt honderduit over de positie van vrouwen in de politiek, in de samenleving en in ontwikkelingslanden. Voor de

foto show ik een Nepalees jasje voor de Wereld Mode Weken waarin reclame zal worden gemaakt voor kleding-aankopen uit ontwikkelingslanden. In NOVA voelt Clair Polak me aan de tand over de Nederlandse missie naar Uruzgan. De uitslag van de Palestijnse verkiezingen komt ook aan bod. Nederland is helder: geen samenwerking zolang Hamas blijft oproepen tot vernietiging van de staat Israël en het geweld niet afzweert.

Vrijdag 27 januari

In het interview voor de Defensiekrant onderstreep ik de goede samenwerking tussen de ministers van Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking. We kunnen Afghanistan nog niet aan de Afghanen overlaten. We hebben een prima getraind en goed uitgerust leger, ook om lastige missies, zoals naar Uruzgan, uit te voeren. In de wekelijkse ministerraad wordt onder meer vooruitgeblikt op het Afghanistandebat.

Zondag 29 januari

Om half twee bij Bert van Slooten achter de microfoon van het Radio-1 Journaal. De winst van Hamas en de missie naar Afghanistan geven voldoende stof tot discussie. Radio-1 Journaal krijgt de primeur dat Nederland 100 miljoen euro voor de wederopbouw van Afghanistan beschikbaar stelt voor de komende drie jaar. Nieuwsrubrieken en Teletekst nemen het nieuws in de loop van de dag over.

Maandag 30 januari

Samen met premier Balkenende ontvang ik Secretaris-Generaal van de VN, Kofi Annan. Op de agenda de missie – onder VN-mandaat! – naar Afghanistan, maar ook de noodzakelijke hervorming van de VN. De tijd dringt en een groot aantal Europese landen (de G13) wil daadkracht: niet langer voor elke VN-organisatie in een ontwikkelingsland een eigen kantoor, eigen auto en eigen programma. Samenwerken voor meer resultaat is het motto.

Dinsdag 31 januari

In Londen presenteren de Afghanen hun vijf-jarenplan voor de wederopbouw. Het is indrukwekkend wat reeds is bereikt. Een land waar niets was, heeft inmiddels een gekozen parlement, een gekozen president en een eigen munt. Duizenden kinderen – vooral ook meisjes – gaan weer naar school en economische ontwikkeling krijgt een kans. De internationale gemeenschap zal de Afghanen wederom de komende vijf jaar steunen. Nederland doet dat eveneens, hopelijk straks ook met een militaire missie in Uruzgan. President Karzai onderstreept in het gesprek met minister Bot en mij nog eens hoezeer zijn regering de Nederlandse militairen graag ziet komen.

Agnes van Ardenne is minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

Van de agenda

Labyrint maakt ambtenaren zichtbaar

Je ziet ze vrijwel nooit, maar ze zijn er wel: Rijksambtenaren met CDA-affiniteit. Om die mensen met elkaar in contact te brengen, is door een aantal ambtenaren, die lid zijn van onze partij, het initiatief genomen tot het netwerk Labyrint.

Labyrint bestaat nu ongeveer anderhalf jaar. Bij het netwerk hebben zich inmiddels ruim honderdvijftig Rijksambtenaren aangesloten.

Gemiddeld een keer per twee maanden wordt er een discussiebijeenkomst over een bepaald thema georganiseerd. Daartoe wordt een prominent CDA'er uitgenodigd om het thema in te leiden.

Half december sprak Maxime Verhagen circa veertig ambtenaren toe. Hij hield een inleiding over het onderwerp 'een andere overheid'. Verhagen sprak over de kloof tussen burger en politiek, tussen politiek en ambtenarij en het streven van de politiek naar verdergaande ontbureaucratisering. Hij sneed daarbij twee belangrijke onderwerpen aan. Ten eerste, de noodzaak tot hervorming van de overheid waar het gaat om haar taken en rol. Ten tweede, het bestrijden van de verkokering en het wantrouwen van en op de departementen. Volgens Maxime Verhagen vraagt een echt andere overheid ook om een andere samenleving. Er is een mentaliteitsomslag nodig en de politiek moet de 'kunst van het loslaten' leren toepassen. (De hele toespraak van Maxime Verhagen kunt u lezen op www.cdanel.nl)

Het aandeel Rijksambtenaren met CDA-affiniteit op de departementen is in de loop van de tijd zichtbaar afgenomen. Om de ambtenaren onderling weer zichtbaar voor elkaar te maken, is Labyrint ontstaan. Labyrint richt zich op Rijksambtenaren van alle niveau's. De initiatiefnemers, verenigd in een stuurgroep, hopen dat Labyrint alle ambtenaren met een

CDA-affiniteit, die op verschillende ministeries werkzaam zijn, een platform zal bieden voor ideeënuitswisseling en discussie.

Voor meer informatie over het netwerk Labyrint: Wouter van den Beukel, e-mail: labyrint@cda.nl, telefoon: (070) 3424810

De eerstvolgende bijeenkomst van Labyrint is op 10 april a.s.

Jan Jacob van Dijk zal dan spreken over *De Nederlandse invloed in Europa*.

'CDA Brussel' winnaar debattoernooi 2006

Zaterdag 21 januari 2006 vond het CDA-debattoernooi 2006 in Den Haag plaats. Een leerzame dag voor alle debaters die naast de taak om de jury te overtuigen ook nog eens in hun debatbijdrage het CDA-gedachtegoed moesten verwoorden. Dat bleek geen eenvoudige opgave te zijn. Wel een heel leerzame, zeker door de feedback van de gedachtegoedjury bestaande uit Gerda Verburg, prof. dr. Jan Jacob van Dijk, ds. Petra van der Burg, drs. Thijs Jansen, prof. dr. Henk Woldring, drs. Gerrit Terpstra en drs. Liesbeth Spies.

Het nieuwe systeem, het Oxforddebat, leverde veel extra leermomenten op. Meer dan in andere debatten gaat het om de onderbouwing van argumenten en wordt er een sterk beroep gedaan op ieders luistervardigheden.

Uiteindelijk bleven er van de veertig teams slechts vier over in de finale. De eerste regeringspartij (Poepjes/Boersma) werd gevormd door Steven Boersma en Sietske Poepjes. Samen met de tweede regeringspartij (Hardhout), bestaande uit Arjan en Wim van Eijk, namen zij het op tegen de oppositie. De eerste oppositiepartij (CDA Brussel) bestond uit Vincent Verouden en Esther de Lange. De tweede oppositiepartij werd gevormd door de winnaars van 2005 (Chrysostomus), Jos Denissen en Nicolien Fisscher.

Een deel van het publiek dacht dat Chrysostomus het wederom ging win-

nen. De jury besloot, op basis van argumenten, anders.

De winnaar van het CDA-debattoernooi 2006 is CDA Brussel geworden. Het CDA-gedachtegoed werd het beste verwoord door: Esther de Lange.

Verschenen

Jubileumbundel 25 jaar CDA

Tijdens de nieuwjaarsontmoeting in Rotterdam is de *Jubileumbundel 25 jaar CDA* gepresenteerd. De bundel biedt een selectie van de toespraken die in het jubileumjaar tijdens verschillende bijeenkomsten zijn gehouden. In de bundel staan toespraken van onder meer premier Balkenende, de ministers Donner en Van der Hoeven, en partijvoorzitter Van Bijsterveldt. De bundel is gratis te verkrijgen op het CDA Bureau, zolang de voorraad strekt.

U kunt hiervoor bellen (tel. (070) 3424814) of mailen (voorlichting@cda.nl).

Personalia

In memoriam Joop van der Reijden

Op vrijdag 3 februari jl. is Joop van der Reijden overleden. In hem verliest Nederland een markant persoon, een inspirerend bestuurder, een man wiens betrokkenheid bij politiek en maatschappij voortdurend op een bijzondere wijze tot uiting kwam. In het eerste kabinet-Lubbers was hij staatssecretaris van Volksgezondheid en Sport. Daarvoor en daarna was hij jarenlang actief in het lokaal bestuur en in tal van maatschappelijke organisaties. In 1987 werd hij voorzitter van de NOS en in 1990 stapte hij over naar Veronica, waarvan hij vervolgens bijna elf jaar voorzitter was.

In 1990 was Van der Reijden ook lijsttrekker in de gemeente Oegstgeest. Hij werd er wethouder en bleef dat drie jaar. In 2000 werd hij benoemd tot waarnemend burgemeester van het Zuid-Hollandse Valkenburg. Op 1

januari 2006 legde hij deze functie neer. Joop van der Reijden is 79 jaar geworden.

Verenigingsnieuws

Voordracht partijvoorzitter

De eerste termijn van partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt loopt in het voorjaar van 2006 af. Ten behoeve van de verkiezing van de voorzitter is de volgende procedure opgesteld:

- het Partijbestuur stelt een profielschets op;
- het Partijbestuur stelt een vertrouwenscommissie in; deze commissie spreekt met de kandidaten inclusief de zittende voorzitter;
- de vertrouwenscommissie brengt advies uit aan het bestuur over de herbenoembaarheid van de zittende voorzitter en een of meer andere kandidaten;
- het Partijbestuur stelt een meervoudige voordracht vast, mits er een geschikte medekandidaat beschikbaar is.

Eind augustus jl. is er een oproep tot sollicitatie en voordracht geplaatst in het ledentijdschrift *CDA.nl* en op de website www.cda.nl. Daarnaast zijn alle afdelingen per brief van de openstelling van deze procedure op de hoogte gesteld. Tot 1 oktober jl. heeft de mogelijkheid opengestaan leden voor te dragen voor de functie van partijvoorzitter dan wel te solliciteren naar deze functie.

Op 19 december jl. heeft de vertrouwenscommissie onder leiding van mevrouw drs. A.Th.B. Bijleveld-Schouten, een advies uitgebracht aan het bestuur. De opdracht van de commissie was de kandidaten te toetsen aan de vastgestelde profielschets. Ondanks diverse oproepen en verzoeken heeft de commissie naast de huidige partijvoorzitter geen kandidaten gesignaleerd die beschikbaar en geschikt zijn. De commissie heeft geadviseerd om te komen tot een enkelvoudige voor-

dracht. Het Partijbestuur heeft dit advies overgenomen en heeft unaniem besloten mevrouw J.M. (Marja) van Bijsterveldt-Vliegenthart voor te dragen voor een tweede termijn als partijvoorzitter.

Tot vrijdag 10 maart aanstaande heeft elk lid en/of gemeentelijke afdeling en/of provinciale afdeling de bevoegdheid schriftelijk aan het Partijbestuur te verzoeken de naam van een door hem of haar gewenste kandidaat toe te voegen. Aan dat verzoek wordt voldaan wanneer het door ten minste drie provinciale afdelingen of tien gemeentelijke afdelingen of één procent van de leden wordt gesteund. Op 20 mei aanstaande zal de partijvoorzitter in functie worden gekozen.

Profielschetsen en werving & selectie voor de Provinciale verkiezingen

In maart 2007 vinden de Provinciale verkiezingen plaats. In het kader daarvan kan de afdeling HRM van het CDA Partijbureau u ondersteunen in het wervings- en selectieproces van Statenleden en Gedeputeerden. Daarbij gaat het grofweg om de ontwikkeling van profielschetsen met competenties en het optimaliseren van de selectieprocedure. Uitgangspunt is de door de provinciale afdelingen gewenste ondersteuning. Wilt u als provinciale afdeling meer informatie, of de ondersteuning van de afdeling HRM inschakelen, dan kunt u contact opnemen met Wouter van den Beukel, via 070-3424810 of hmr@cda.nl.

Scouting Commissie

De CDA Scouting Commissie is sinds 2005 actief en heeft als doel om talentvolle CDA'ers te zoeken en te spreken. Dit komt voort uit de behoefte van het CDA om meer zicht te hebben op de kwaliteiten en ambities van CDA'ers.

In een gesprek met leden van de Scouting Commissie worden kwaliteiten, vaardigheden en ambities van leden geïnventariseerd. De CV- en gespreksgegevens worden geregi-

streerd in de HRM-databank, die voorziet in een wisselende en diverse vraag naar CDA'ers vanuit de partij, openbaar bestuur, maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven. De Scouting Commissie wil daarbij geen verwachtingen wekken over eventuele gevolgen verbonden aan gesprekken. Als u meer informatie wilt over de Scouting Commissie of een gesprek met een van de leden ervan wilt aanvragen, kunt u contact opnemen met Wouter van den Beukel, via 070-3424810 of hmr@cda.nl.

Afdelingendag 2006: De vitale afdeling naar 2025

De afdeling Partijontwikkeling organiseert in samenwerking met het Steenkampinstituut een nieuwe Afdelingendag. Deze vindt plaats op zaterdag 22 april 2006, van 9.00 tot 16.00 uur in het NH Hotel, Jaarbeursplein 24 te Utrecht. Doel van deze dag is afdelingsbesturen kennis en vaardigheden bij te brengen met het oog op hun eigen functioneren en de vitaliteit van de afdelingen. Tevens is er de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen. Er zal plenair worden teruggekeken op het afgelopen jaar en groepsgewijs worden er workshops gegeven. Er zijn minimaal acht verschillende workshops. Ontbijt en lunch zijn verzorgd. Iedere afdeling zal in maart een aanmeldingsformulier en een uitnodiging met alle achtergrondinformatie ontvangen. Wilt u deelnemen aan de Afdelingendag, dan moet u zich hiervoor aanmelden. Het aantal plaatsen in de workshops is beperkt, dus meldt u tijdig aan. Kosten: 15 euro. Deze en aanvullende informatie over afdelingendag is ook op Afdelingen-Net te vinden. Neem daarom eens een kijkje op: <http://afdelingen.cda-net.nl/> (uitsluitend voor bestuursleden, inschrijving is vereist)

Rondje CDA met Haagse lijsttrekker Michel Santbergen

De Haagse CDA-lijsttrekker Michel Santbergen is in het kader van de gemeenteraadsverkiezingen op don-

derdag 23 februari a.s. te gast bij het Rondje CDA in café-brasserie Dudok, Hofweg 1 te Den Haag. Aanvang: 17.30 uur.

Ook op donderdag 30 maart en 27 april is er weer een Rondje CDA. De gasten zijn op dit moment nog niet bekend. Nadere informatie: www.cda.nl.

Het CDA op radio ...

Donderdag 23 februari 747 AM
18.50 – 19.00 uur

Donderdag 9 maart 747 AM
18.50 – 19.00 uur

Donderdag 23 maart 747 AM
18.50 – 19.00 uur

Donderdag 6 april 747 AM
18.50 – 19.00 uur

Donderdag 20 april 747 AM
18.50 – 19.00 uur

... en televisie

Donderdag 2 maart Nederland 1
13.45 – 13.48 uur

Woensdag 8 maart Nederland 2
17.50 – 17.53 uur

Dinsdag 14 maart Nederland 1
14.00 – 14.03 uur

Donderdag 23 maart Nederland 1
18.27 – 18.30 uur

Maandag 27 maart Nederland 2
17.50 – 17.53 uur

Donderdag 6 april Nederland 3
21.52 – 21.55 uur

Zondag 9 april Nederland 3
15.55 – 15.58 uur

Debat kenniseconomie in volle gang

Het partijdebat over kenniseconomie, innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs is in volle gang. In december verscheen de discussienotitie *Investeren in kenniseconomie- een discussienotitie over innovatie, arbeidsmarkt en onderwijs*. Deze notitie staat aan de basis van het partijdebat.

Op 28 januari en 4 februari vonden goed bezochte debatbijeenkomsten plaats, in Eindhoven met minister Van der Hoeven (Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) en in Groningen met minister De Geus (Sociale Zaken en Werkgelegenheid). In maart vindt

de slotbijeenkomst plaats in Delft. Op de website is een speciaal forum kenniseconomie geopend waar leden en niet-leden kunnen reageren op tien keuzes. Daarnaast zijn tal van schriftelijke reacties binnengekomen. De uitkomsten van de bijeenkomsten, de schriftelijke bijdragen en de bijdragen op de website vormen materiaal voor de schrijfgroepen die een manifest met tien punten gaan opstellen. Op het partijcongres van 20 mei a.s. vindt besluitvorming plaats. Voor meer informatie: kenniseconomie@cda.nl.

Puzzel

De winnaar van de fotopuzzel in CDA.nl nr. 6, d.d. 3 december 2005, is J.J. v.d. Veen, De Achtkant 4, 9285 VG Buitenpost. De winnaar krijgt zo spoedig mogelijk een CD-bon toegestuurd.

Rentmeesterswedstrijd verlengd

De inzendingstermijn van de rentmeesterswedstrijd is verlengd tot 1 september 2006. Op het Najaarscongres in november van dit jaar zullen de eerste Rentmeesterprijzen worden uitgereikt. De Rentmeesterprijs gaat naar een vernieuwend voorstel op het gebied van duurzaamheid. Er zijn drie prijzen beschikbaar. Een voor studenten, een voor ondernemers en een voor consumenten. Het CDA organiseert de wedstrijd in samenwerking met de Vrije Universiteit (VU) en met medewerking van Fair Food, Fair Ventures, Goede Waar & Co en MKB-Nederland. Met het initiatief van de Rentmeesterprijs wil het CDA de discussie over duurzame ontwikkeling een extra impuls geven. Studenten, ondernemers en consumenten krijgen de kans om hun idee op het gebied van duurzaamheid in te sturen. De winnaars in de categorieën student en ondernemer krijgen de kans om hun voorstel uit te werken. De indier van het winnende voorstel in de categorie consument mag vijf minuten gratis winkelen in een Natuurwinkel. Alle voorstellen van de consumenten zullen worden verwerkt in

een uitgave met tips voor een duurzaam huishouden.

Een jury onder leiding van staatssecretaris van Milieu, drs. Pieter van Geel, zal de inzendingen beoordelen. De jury bestaat verder uit drs. Eelco Fortuijn (directeur Fair Food), ir. Karien van Gennip (staatssecretaris van Economische Zaken), mr. Mario van Mierlo (coördinator projecten/ Kenniscentrum MKB-Nederland), drs. Derk-Jaap Norde (directeur Fair Ventures), drs. Theo Rietkerk (voorzitter CDA-commissie duurzame ontwikkeling), drs. Jaap Rodenburg (hoofddirecteur Goede Waar & Co Magazine) en prof. dr. ir. Pier Vellinga (professor Faculteit der Aard- en Levenswetenschappen Vrije Universiteit).

Oud-wethoudersdag

Op vrijdag 9 juni organiseert de afdeling HRM van het Partijbureau in samenwerking met de Bestuurdersvereniging, in Utrecht een dag voor oud-wethouders die, vrijwillig of onvrijwillig, na de verkiezingen van 7 maart niet opnieuw tot het college zijn toegetreden of in de periode 2001 – 2005 tussentijds zijn opgestapt. Ervaringen uitwisselen en zich (her)oriënteren op het vervolg van een loopbaan vormen de hoofdingrediënten van deze dag. Met CDA-politici en loopbaandeskundigen van CDA-huize kan tijdens een persoonlijk gesprek van gedachten worden gewisseld over de eigen drijfveren en ambities voor de toekomst. U kunt zich aanmelden voor de oud-wethoudersdag via de website van de Bestuurdersvereniging: www.cda-bestuurdersvereniging.nl. Bij aanmelding worden u een aantal vragen gesteld over uw wensen en verwachtingen met betrekking tot deze dag. Deze informatie zal gebruikt worden voor de invulling van het programma en de workshops. Voor meer informatie kunt u bellen naar: (070) 3424 867 / 810.

Vooraankondiging Partijcongres 20 mei 2006

Op zaterdag 20 mei a.s. zal het Voorjaarspartijcongres plaatsvinden

tussen 09.45 en 16.00 uur in het Beatrix Theater te Utrecht. Voorlopig programma in het kort:

Ochtenddeel tot 13.00 uur: huishoudelijk deel, bespreking resoluties, afronding van de discussies over de Verantwoordelijke Samenleving, Europa en Kenniseconomie.

Middagdeel van 14.00 tot 16.00 uur: onder meer toespraken van de partijvoorzitter en van de minister-president. Tijdens het middagdeel zal tevens de verkiezing van de Partijvoorzitter plaatsvinden.

Bent u op 20 mei minimaal 8 weken lid van het CDA en heeft u voor 1 mei a.s. een deel van de contributie voor 2006 betaald, dan ontvangt u een stemkaart, waarmee u tijdens de diverse programmaonderdelen kunt stemmen.

Bij de volgende *CDA.nl* zal een uitnodiging meegestuurd worden, met daarbij een aanmeldbon, waarmee u zich kunt opgeven voor het Partij-

congres. Vanaf 20 februari kunt u zich tevens via de link op de website (www.cda.nl) aanmelden.

Wethouderspool

Soms hebben gemeentelijke afdelingen/fracties moeite met het vinden van geschikte wethouderskandidaten. Om tegemoet te komen aan die vraag heeft de afdeling HRM van het CDA Bureau en de Bestuurdersvereniging een bestand (een pool) aangelegd met beschikbare kandidaat-wethouders. Van de personen in de wethouderspool is bekend of zij beschikken over dualistische wethouderservaring, welke portefeuille zij hebben beheerd en in welke gemeente zij het wethoudersambt hebben vervuld. In het bestand staan namen van personen die geen wethouder meer zijn en in beginsel beschikbaar zijn.

De afdeling HRM roept personen op die in de wethouderspool opgenomen wensen te worden. Zij, die voldoen

aan de volgende vereisten, kunnen reageren: oud-wethouders met (bij voorkeur) dualistische ervaring en personen met ervaring als fractievoorzitter of raadslid en beschikbaar voor een (interim) wethouderschap. Stuur uw reactie, CV en referentie per mail aan hrm@cda.nl of vul het formulier in op www.cda.nl/hrm. Voor meer informatie kunt u bellen naar: (070) 3424 867 / 810.

Overig

'Kuyper verdient standbeeld in Maassluis'

Als het aan de Stichting Monument Abraham Kuyper ligt, dan komt er op afzienbare termijn een standbeeld van de oprichter van de ARP en de Vrije Universiteit Amsterdam in zijn geboorteplaats Maassluis. Tijdens de begrotingsbehandeling in november 2003 in de gemeenteraad van Maassluis diende de lokale fractie van D66, daarin volledig gesteund door de ChristenUnie, een motie in tot realisatie van dit monument. Het voorstel werd aangenomen door de raad en in januari 2005 kwam het college met een voorstel tot realisatie naar de raad. Tegen de verwachting in kregen de initiatiefnemers alleen steun van het CDA en Maassluis Belang; de VVD, de PvdA en de VSP steunden het voorstel niet.

Aan twee beeldhouwers in Hongarije en Roemenië is reeds opdracht gegeven een ontwerp te maken. De kosten daarvan bedragen zo'n 3000 euro. De stichting Monument Abraham Kuyper is mede daarom op zoek naar geldschieters, mensen die financieel een steentje bij willen dragen aan de totstandkoming van het beeld.

Giften kunnen worden overgemaakt op de bankrekening van de stichting: 67.88.82.894 t.n.v. Stichting Monument Abraham Kuyper te Maassluis. Voor informatie: Jac.Hogeweg te Dordrecht, tel.078-6176632 of e-mail: jac.hogeweg@zonnet.nl

Gespecialiseerd in agrarisch onroerend goed

Advies en bemiddeling bij:

- aan- en verkoop (agrarisch) onroerend goed
- productierechten
- emigratie
- taxaties
- warme gronden/projectontwikkeling
- bestemmingsveranderingen
- second opinion
- estate planning
- pps

Otten Bemiddeling en Adviezen BV
Van Limburg Stirumstraat 24
7901 AR Hoogeveen

T. 0528 - 270422
F. 0528 - 271492

E. info@a-otten.nl
W: www.a-otten.nl

CDA in debat

Het CDA heeft zich de afgelopen jaren tot een heuse debatpartij ontwikkeld.

In 2005 werden minstens vijftig debatbijeenkomsten georganiseerd. Per bijeenkomst kwamen vaak honderden leden om te luisteren naar bewindspersonen en Kamerleden en om mee te praten over onder meer mobiliteit, de C van het CDA, gezinsbeleid, terrorisme en over de verantwoordelijke samenleving, naar aanleiding van het boek van Bert de Vries.

Ook vonden er discussiebijeenkomsten plaats met het oog op het referendum over de Europese Grondwet, over internationale samenwerking naar aanleiding van een discussienotitie, en over zorg in het algemeen en de WMO in het bijzonder.

Maand van de dialoog

De maand april werd uitgeroepen tot Maand van de Dialoog. Die maand gingen CDA-bewindspersonen, -Kamerleden, -raadsleden en -afdelingsbestuurders in gesprek met groepen burgers om te horen hoe gedacht wordt over de vitale en verantwoordelijke samenleving die het CDA al 25 jaar voorstaat. Er werd gesproken met onder meer jonge CDA'ers, ondernemers, verpleegkundigen, vrijwilligers en mensen

die hebben meegewerkt aan de totstandkoming van het CDA. De Maand van de Dialoog werd georganiseerd in het kader van het jubileum. Het CDA bestond in 2005 25 jaar. Hieronder staat een korte opsomming van de belangrijkste debatbijeenkomsten die vorig jaar hebben plaatsgevonden plus het aantal leden dat naar de bijeenkomsten kwam.

Ledendebatten

- * over mobiliteit met Peijs en Van Hijum: 300 leden (februari 2005)
- * over gezinsbeleid met fractievoorzitter Verhagen: 200 leden (juni 2005)
- * over de C van het CDA met Donner, Van Ardenne, Wijn, Ross, Wijffels en Jongerus: 800 leden (april 2005)
- * over terrorisme en veiligheid met Donner en Van Haersma Buma: 200 leden (oktober 2005)
- * over verantwoordelijke samenleving (boek Bert de Vries): 200 leden (december 2005)

Verder onder meer

- * 3 regionale debatten over notitie Internationale samenwerking: 300 leden (najaar 2005)
- * 6 debatavonden over WMO en zorg: 900 leden. (oktober-december 2005)

VERLICHTING BELANGRIJK FUNDAMENT CHRISTEN-DEMOCRATIE

Vorig jaar verscheen het boek '25 jaar CDA. Tussen macht en inhoud', ter gelegenheid van het jubileum van het CDA. Alex Krijger las het boek en schreef op persoonlijke titel een 'recensie'.

Dirk Hol

Alex Krijger

Alex Krijger verdienen de auteurs van *25 jaar Tussen Macht en Inhoud* lof voor het doorwrochte en levende boek. 'Het jubileumwerk laat, zoals partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart in haar *Ten Geleide* schrijft, zien dat "Betrokkenheid en leiderschap tonen, vanuit een samenhangende visie op een verantwoordelijke samenleving was, is en blijft de opdracht van het CDA".'

Naast alle interessante historische beschouwingen, roept het boek ook een paar vragen op. Zo zijn de interviews met de oud-premiers en huidige minister-president boeiend om te lezen, maar waarom in het boek toch zo weinig aan-

dacht voor de lokale en provinciale prestaties die tienduizenden mensen in een kwart eeuw hebben geleverd in hun dorpen, steden, regio's en provincies? Ook miste ik de inzet van het CDA in Europa.

'Het meeste gevoel van onbehagen heb ik overgehouden aan het artikel van Ab Klink en Arie Oostlander. Hun epiloog ademt eerlijk gezegd meer een anti-revolutionaire sfeer dan een christen-democratische. De ARP, een van de voorlopers van het CDA, verzette zich – zoals we weten – hevig tegen de verworvenheden van de Franse Revolutie. Dankzij de eenwording van het CDA is in de afgelopen 25 jaar echter die antipathie omgezet in begrip en waardering binnen het CDA voor de grote verworvenheden van de Franse Revolutie en *De Verlichting*. Het verbaasde mij dan ook dat de huidige en de voormalige directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA in hun artikel in het jubileumboek diverse malen zo fel uithalen naar *De Verlichting*.'

'De *Verlichting* wegzetten als vrijwel irrelevant doet onrecht aan het feit dat er een directe lijn loopt van die *Verlichting* naar de ontwikkeling van de democratie en de rechtstaat, naar het respect voor de natuur en naar de solidariteit tussen mensen en hun verbanden. Ook heeft *De Verlichting* tot een humanisering van het christendom geleid waardoor we de Bijbel nu kunnen uitleggen in plaats van iedere zin zonder enige context letterlijk te nemen. Bovenal heeft *De Verlichting* geleid tot een cultuuroptimisme, zoals we die in het Europa van voor de Franse Revolutie met uitzondering van de periode van de Renaissance niet eerder hadden gekend.'

'Wie de verworvenheden van *De Verlichting* negeert, doet geen recht aan een deel van de Nederlandse cultuur en

geschiedenis en miskent een belangrijk fundament van de christen-democratische beweging. De christen-democratie heeft christelijke, joodse, maar ook humanistische wortels of sommigen in onze partij het willen of niet. In de maatschappelijke visie van het CDA anno 2005 herkennen we onmiskenbaar het gedachtengoed van verlichtingsfilosofen als Rousseau en Montesquieu. En dat is mijns inziens uitstekend.'

Natuurlijk kan de kritiek van Alex Krijger niet onweersproken blijven. Daarom reageren Arie Oostlander en Ab Klink op zijn stuk. Zij beantwoorden de vraag: Wat heeft het CDA aan de Franse Revolutie te danken?

'Het CDA is een voortzetting van de tradities van drie partijen en elementen van hedendaagse christelijke opvattingen. Als we bovendien van humanistische wortels spreken, dan gaat het om een Erasmiaans christelijk humanisme. Dat respect voor de tradities is de uitdrukkelijke drijfveer geweest van de teams die in of rond het WI de afgelopen jaren aan de koers van het CDA hebben gewerkt. De overlap in visies was er al. Kuyper en Schaeapman spraken wederzijds over elkaar als christen-democraten of als anti-revolutionairen. Die laatste term grendelden zij scherp af tegen het begrip 'contrarevolutionair'. De stichters van onze christen-democratische traditie vonden het, anders dan contrarevolutionairen, niet moeilijk om diverse punten aan te wijzen waarover ze het met de filosofen van de revolutie eens waren. Keihard waren zij echter over de 'van God los'-houding die onder andere in een felle antikerkelijke politiek uit kwam. 'God noch Meester' was de leus. Het individu was autonoom. De mythe van het 'sociaal contract' laat weinig ruimte voor minderheden. Dat is de inbreng van de Franse 'Verlichting', de Verlichting waarover we het in Europa doorgaans heb-

ben. De Amerikaanse Verlichting en filosofen als John Locke hadden dat antichristelijke niet. De Franse Verlichting schrijft zich, zeer zelfingenomen, een reeks vernieuwingen toe die helemaal niet specifiek van haar waren. Voor het gemak worden de inputs van het christendom en zijn hervormingsbewegingen voor de 'Verlichting' geannexeerd! Ter rechtvaardiging van de stelling dat vooruitgang gelijk zou lopen met ontkerstening. Dat 'geloof' stempelt hun cultuuroptimisme. Vandaar de polemische verhouding met de christen-democratie.

Dat blijkt ook nu als de islam aan de orde is. De opvattingen over democratie en rechtsstaat van hen die 'Het Licht hebben gezien' staan op belangrijke punten haaks op die van het CDA. Volgens ons is het respect voor de rechten van hen die anders denken dan wij vanzelfsprekend. Voor de volgelingen van de Verlichting is dat helemaal niet zo. Na een eeuw van pacificatie zeuren ze weer over de vrijheid van godsdienst en van onderwijs voor andersdenkenden, wezenlijke elementen van de rechtsstaat! In nog geen halve eeuw is Nederland veranderd van een land dat giste van geïnspireerde maatschappelijke verbanden, geestelijke stromingen die elkaar als steunpilaren van de maatschappij respecteerden, Europees en internationaal van oriëntatie en gastvrij voor vreemdelingen, tot het meest gesecculariseerde land van Europa, intolerant, vooral tegenover godsdienstige tradities, naar binnen gekeerd, cynisch-egoïstisch en xenofob. Zou dat niet een van de ongewenste consequenties van het antireligieuze vooruitgangsidee van de 'Verlichting' - met name ook in die zin dat het verleerd is om met verschillen in religieuze stromingen om te gaan en alles en iedereen over één kam scheert - zijn? Het CDA is, onder andere, bedoeld om daar iets aan te doen.' ■

Online Op CDAnet kunt u meer over deze discussie lezen.

Ab Klink

Arie Oostlander

RECONSTRUCTIE MOET LANDELIJK GEBIED REVITALISEREN

Medio 2005 is de uitvoering van het project 'Revitalisering landelijk gebied' in Brabant gestart. De reconstructie, zoals het project ook wel wordt genoemd, moet het platteland economisch vitaal, groen en leefbaar houden.

Michael Schnackers

Het project *Revitalisering landelijk gebied* is gebaseerd op de Reconstructiewet uit 2002. Op 1 april 2002 is de Reconstructiewet concentratiegebieden veehouderij in werking getreden. Deze wet is gemaakt om de intensieve veehouderij te kunnen herstructureren en daarvoor de nodige financiële, organisatorische en juridische maatregelen te kunnen nemen. Directe aanleiding daarvoor was de uitbraak van de varkenspest in 1997. Met name in Brabant waar zich grote aantallen varkens bevonden, leidde de uitbraak van de varkenspest, gevolgd door mond- en klauwzeer en vogelpest, tot het besef dat de intensieve veehouderij moest worden geherstructureerd. Een deel van de veehouders moest financieel geprikkeld worden

hun bedrijven te sluiten, een ander deel moest gestimuleerd worden hun bedrijven te verplaatsen naar gebieden buiten een straal van eerst – onder het tweede paarse kabinet – een kilometer en uiteindelijk tweehonderdvijftig meter rond kwetsbare natuurgebieden. Zeven à acht jaar geleden telde Brabant nog circa 24.000 traditionele landbouwbedrijven, inmiddels zijn dat er nog 'slechts' 13.000 en de verwachting is dat er over zes jaar nog maar 8.000 landbouwbedrijven in Brabant zullen zijn, aldus Paul Rüpp, Gedeputeerde in Brabant en belast met onder meer de portefeuille Reconstructie. Naast de op de wereldmarkt concurrerende bedrijven ontstaan er steeds meer kinderen zorgboerderijen, boerderijcampings en gaan steeds

meer boeren biologische landbouw bedrijven en hun producten regionaal in plaats van internationaal afzetten.

Projecten

Bij de Reconstructie gaat het echter niet alleen om de herordening van de intensieve veehouderij. Het gaat om revitalisering van het totale landelijk gebied, het 'buitengebied', oftewel het platteland in Brabant. Het gaat ook om herstel en ontwikkeling van de natuurwaarden, verbetering van de kwaliteit en kwantiteit van het water en om de leefbaarheid in de kleine kernen op het platteland. Het project Revitalisering landelijk gebied bestaat uit allemaal kleine projecten, op dit moment al zeventienhonderd, verspreid over negen gebieden in de hele provincie. De aard van de projecten verschilt nogal, en reikt van het opnieuw laten kronkelen van een beek door een natuurgebied tot

het verplaatsen van landbouwbedrijven en het creëren van een waterbergingsbassin in de Overdiepse Polder, om te voorkomen dat bij een overstroming Rotterdam onder water komt te staan, zegt Paul Rüpp. Dat laatste betekent dat alle inwoners van de Overdiepse Polder zullen moeten verhuizen en dat agrarische bedrijven op terpen zullen worden geplaatst, zodat de overvloed aan water desnoods in deze polder kan worden opgevangen. De *Revitalisering landelijk gebied* zal tenminste tien jaar duren.

In de plannen voor de Reconstructie is het platteland verdeeld in drie soorten gebieden: landbouwtwickelingsgebieden, extensiveringszones en verwevingszones. In landbouwtwickelingsgebieden mogen agrarische ondernemers intensieve veeteelt bedrijven. In extensiveringszones rondom waardevolle natuurgebieden krijgt

de ontwikkeling van natuur en milieu de hoogste prioriteit. Verwevingszones bieden ruimte voor zowel landbouw, natuur, milieu, recreatie en toerisme.

Woningbouw

Hoewel woningbouw formeel geen deel uitmaakt van het project, moeten plattelandsgemeenten wel de ruimte krijgen om voldoende woningen voor eigen, natuurlijke aanwas – de kinderen van de inwoners – te kunnen bouwen. Ook om de kleine kernen vitaal en leefbaar te houden, aldus Erik van den Oord, woordvoerder Ruimtelijke Ordening van de Statenfractie. Om dezelfde reden worden ook lokale en particuliere initiatieven voor behoud van gezondheidszorg (huisartsen, wijkzusters) en bijvoorbeeld een bibliotheek door de provincie financieel ondersteund. Hiervoor is een zogenoemd combifonds ingesteld.

Bij de woningbouw geldt dat vijftig procent van de nieuwe woningen binnen de 'bebouwde kom' van een gemeente dient plaats te vinden. De overige vijftig procent mag van de provincie in het 'uitbreidingsgebied' worden gebouwd, zegt Paul Rüpp. Alvorens tot woningbouw wordt besloten, dient uiteraard wel zorgvuldig te worden afgewogen of dit verantwoord is. Maar het is beslist niet zo dat woningbouw automatisch ten koste gaat van natuur.

Deurne

In de gemeente Deurne, in De Peel in Zuid-Oost-Brabant, is men voortvarend gestart met de uitvoering van diverse projecten in het kader van de Revitalisering. Burgemeester Daandels, behalve burgemeester van Deurne, ook portefeuillehouder milieu en plattelandsontwikkeling in het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), vertelt welke projecten al allemaal ter hand zijn genomen.

'Onlangs is aan een honderdtal ondernemers een plan gepresenteerd om te komen tot een uitbreiding van het Hippisch Centrum, dat enerzijds een kennis- en opleidingscentrum moet worden en anderzijds een bedrijventrum, waar allerhande ondernemingen, die zich bezig houden met de ontwikkeling, productie en verkoop van producten voor paarden en de paardensport, geconcentreerd worden. Van een veertigtal ondernemers hebben we inmiddels al zwart op wit concrete toezeggingen dat zij willen meedoen en investeren in dit centrum.' Een ander voorbeeld van de kwaliteitsimpuls die de gemeente Deurne aan de plattelandsvernieuwing in de regio wil geven is de ontwikkeling van dagrecreatie rond de zandwinplas op de grens met de gemeente Helmond. Daar moet het recreatiepark Kinderlandgoet, van twaalf hectare, komen, aangevuld met tweehonderdvijftig hoogwaardige bungalows – een investering van tachtig à negentig miljoen euro, die een kleine honderd arbeidsplaatsen schept. Via attracties op het landgoed zullen kinderen op een speelse wijze in contact worden gebracht met onderwerpen als natuur, cultuur, de wereld, het heelal, etc.

Deurne kent ook vanouds veel intensieve veehouderij.

De Peel

Nadat bekend was dat deze vorm van landbouw anders geordend en georganiseerd moest worden is in 2001 een plan ontwikkeld om een glastuinbouwvestigingslocatie in het landbouwonwikkelingsgebied rond Deurne te creëren. Het gaat daarbij om een gebied van 200 hectare, dat door de gemeente is gekocht en waarop maximaal 85 hectare netto glas mag worden gezet. In 2007 gaat hiervoor de schop in de grond. Het project levert vijf- tot zeshonderd directe arbeidsplaatsen op. Al deze projecten komen voort uit het reconstructieplan voor de Peel dat tot een revitalisering van dat gebied moet leiden.

Van onderop

Om de leefbaarheid in het gebied te optimaliseren, zijn en worden voor een aantal dorpjes rondom de kern Deurne 'integrale dorpsontwikkelingsprogramma's' geschreven. Daarin staat precies welke ideeën van de inwoners van de kleine kernen wel en welke niet haalbaar zijn. De programma's ontstaan na intensief overleg tussen lokale politici, plaatselijke ondernemers, sleutelfiguren en leden van de dorpsraad. Burgemeester Daandels: 'Het is dus voor de volle honderd procent een aanpak van onderop in plaats van opgelegd van bovenaf. Daardoor is er ook breed draagvlak voor de uitvoering van het programma.' Deze benadering wordt toegejuicht vanuit de CDA-Statenfractie, die een groot voorstander is van een dergelijke aanpak, aldus Erik van den Oord.

In Helenaveen, het kleinste dorp dat tot de gemeente Deurne behoort, start binnenkort de uitvoering van het eerste integrale dorpsontwikkelingsprogramma. Dat betekent onder meer dat de glastuinbouwbedrijven verplaatst gaan worden, en dat er op enkele plaatsen van de glastuinbouwbedrijven woningen gebouwd gaan worden, bedoeld voor de kinderen van de huidige inwoners. Op die manier blijft er toekomst voor dit dorpje in Brabant. ■

‘Autonoom belastinggebied gemeenten moet verruimd worden’

Wim Deetman is burgemeester van Den Haag en voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenen (VNG).

‘Het is een lot uit de loterij of iemand wel of niet minder belasting betaalt’

‘Het autonome belastinggebied van gemeenten is door de afschaffing van het gebruikersdeel van de Onroerend Zaak Belasting (OZB) door het huidige kabinet eigenlijk te klein te geworden. Het was al aan de krappe kant, ook vergeleken met andere landen in Europa, maar nu is het helemaal te klein geworden. Dat is een slechte zaak, omdat het de kracht en de levendigheid van de lokale democratie aantast. Het doet een “lokale wensdemocratie” ontstaan, waarin bestuurders geen verantwoordelijkheid meer nemen, en er geen druk en dwang is om te komen tot keuzes. Die ontwikkeling vergroot de kloof tussen de (lokale) politiek en burgers. Daar komt nog bij dat de wet waarin de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB staat verwoord vlak voor de kerst weliswaar het Staatsblad heeft bereikt, maar dat de invoeringsbepalingen nog onvoldoende uitgekristalliseerd zijn. Dat is bestuurlijk onzorgvuldig.

Tenslotte druist de wet in tegen alle adviezen die hierover zijn ingewonnen; adviezen van de VNG, Binnenlands Bestuur, de Raad van State en zelfs de Raad van Europa.

Je mag de OZB als zodanig best vervangen door een andere lokale belasting, zolang je maar niet het autonome belastinggebied van de gemeente aantast. Het kabinet zegt weliswaar dat het studeert op alternatieven, maar ik vraag me af hoe serieus over alternatieven nagedacht wordt. Ook met betrekking tot de houding van de CDA-fractie in deze kwestie is er een element van teleurstelling. Temeer daar het CDA tijdens de laatste verkiezingscampagne heeft gezegd dat de fiscale autonomie van de gemeenten niet zouden worden aangetast.

De gemeenten worden wel voor de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB gecompenseerd vanuit het gemeentefonds, maar al het geld dat daarvan komt, wordt door gemeenten volledig opgebruikt, omdat dit geld anders ongetwijfeld door de minister van financiën afgeroomd gaat worden. Het geld wordt besteed aan lokale taken, maar daarnaast zijn er tal van regelingen van het kabinet, waarvan de uitvoering maatwerk vereist. Dat kost extra geld, dat uit de eigen portemonnee van het gemeentebestuur moet worden betaald. Je moet dan denken aan zaken op het terrein van armoedebeleid of de follow-up op gesubsidieerde arbeid.

Het argument van het kabinet, dat via deze maatregel aan lastenverlichting voor de burgers wordt gedaan, is klinkklare onzin. De effecten van de afschaffing van het gebruikersdeel van de OZB vertonen een volstrekt grillig patroon. Het is een lot uit de loterij of iemand wel of niet minder belasting betaalt.

Als het kabinet aan lastenverlichting voor de burgers wil doen, dan kan ze dit beter doen door landelijke gerichte lastenverlichting. Dat leidt tot betere effecten dan deze algemene maatregel.’

'CDA-FAMILIE' IN VOLENDAM

'Hadden we maar meer jongeren op de lijst'.
Het is een verzuchting van menig afdelingsbestuur.
Bij het CDA in Edam-Volendam lukt het wel.

Michiel Pijl

'Negen van de eerste twaalf kandidaten op onze lijst zijn onder de veertig', vertelt CDA-lijsttrekker Willem Mooijer trots. 'In de afgelopen periode waren we ongeveer de jongste CDA-fractie in het land', stelt fractievoorzitter Peter Veerman. In de zeven man sterke fractie zaten vier twintigers.

'Geen toeval', meent raadslid Martin de Boer (30). 'In deze gemeente is er sowieso al veel maatschappelijke

betrokkenheid, ook onder jongeren. Men kent elkaar. Daar begint het mee.' Volgens de jonge CDA-raadsleden is de politieke betrokkenheid onder jongeren toegenomen na de nieuwjaarsbrand op 1 januari 2001, die de jeugd van het dorp keihard trof: 'Toen kwam er een storm van woede over de politiek heen. Er moest iets gebeuren en dat heeft jongeren gemotiveerd om niet alleen kritiek te leveren vanaf de zijlijn, maar zelf ook mee te gaan doen.'

BLIJFT JONG

Kans

Daarbij valt op dat het CDA er het best in slaagt om jongeren aan zich te binden: 'We lopen wat dat betreft wel voorop ja', meent Vincent Tuijp (30). 'Het bestuur van de afdeling is heel actief. Het CDA heeft altijd duidelijk laten merken jongeren echt de kans te willen geven, ook als gemeenteraadslid. CDA-ers namen hun politieke verantwoordelijkheid na de brand en erkenden dat er fouten zijn gemaakt. Burgemeester IJsselmuiden en een CDA-wethouder stapten op. Later kwam het CDA ook steeds met initiatieven om de veiligheid in het uitgaansleven te verbeteren en zette zich in voor een goede nazorg. Dat sprak aan.'

In 2002 won het CDA de verkiezingen en kreeg dertig procent van de stemmen. 'Edam-Volendam is van oorsprong ook wel CDA-minded', vult De Boer aan. 'Wat voor mij belangrijk was in mijn keuze voor het CDA, zijn de goede contacten die je als lokale CDA-er kunt hebben met provinciale en landelijke partijgenoten. Je bereikt dan meer dan als een lokale partij. Na de brand hebben we ook veel steun vanuit de partij gekregen.'

Loege Schilder (27): 'De meesten van ons kenden elkaar al voor we de politiek in gingen. Het CDA was gewoon uitnodigender dan andere partijen en heeft hier ook helemaal geen "oud" imago. We zijn bijvoorbeeld de enige partij met een volwassen website.'

Balkenende

De jonge CDA-raadsleden gingen na de verkiezingen hard aan het werk. 'Je neemt natuurlijk wel een risico met zoveel jongeren in de fractie. In het begin ken je de politieke spelregels nog niet en moet je gevoel voor timing ontwikkelen', zegt Ferry Veerman (29). 'Maar de jongeren die in de raad kwamen, kregen direct het gevoel dat ze ook iets konden bereiken. Bij het CDA word je echt gehoord.' De fractie heeft zich geprofileerd op thema's als welzijn en starterswoningen. Toen premier Balken-

ende onlangs Volendam bezocht, kreeg hij dan ook prompt met het onderwerp te maken. De CDA-fractie zorgde ervoor dat jongeren uit het dorp een petitie konden overhandigen aan de premier. Dit omdat de bouw van een nieuwe wijk is geblokkeerd door milieuregels. Hierdoor dreigen starters op de woningmarkt steeds moeilijker aan de bak te komen in het palingdorp. Schilder: 'En jongeren willen hier juist blijven wonen. Ook hoger opgeleiden trekken niet weg naar Amsterdam, wat je misschien zou verwachten. Dat is ook een verklaring, dat de politieke betrokkenheid hier groter is dan elders.'

Balkenende stak in Volendam de lokale CDA-campagnevoerders een hart onder de riem. Zijn bezoek leverde veel persaandacht op, dit tot tevredenheid van Lenny Veerman (21). De studente communicatie staat op nummer 11 van de kieslijst en speelt een belangrijke rol bij de organisatie van de CDA-campagne: 'Ik vind politiek heel interessant en dat had ik vooraf niet verwacht. Ik blijf de komende jaren zeker bij het CDA', zegt ze. Mooijer: 'We hebben nog een paar heel jonge mensen op de lijst. Op deze manier hebben we over vier jaar weer jongeren in de startblokken staan om de raad in te gaan. Zo blijft het CDA in Edam-Volendam dus jong.'

Tips

De CDA-raadsleden hebben wel wat tips voor afdelingen die ook graag meer jonge mensen zouden willen trekken: 'Kijk vooral in je eigen netwerken rond of er geschikte jongeren zijn. Je zult merken dat dat er meer zijn dan je denkt. Kom ook met een thema dat aanspreekt. Laat merken dat het CDA jongeren echt de ruimte wil geven.'

In Edam-Volendam voelen jongeren zich in elk geval prima thuis bij het CDA. Loege Schilder: 'De familiedag van het CDA in de Efteling vond ik wel passend. Het CDA is ook echt een beetje een familie.' ■

Programcommissie start haar werk

Ongeveer een maand geleden werd de samenstelling van de Programcommissie 2007-2011 bekendgemaakt. De redactie van CDA.nl sprak met de voorzitter en vice-voorzitter ervan over onder meer de taken en doelstellingen van deze commissie.

Marcel Meijer

‘Balans tussen vitale economie en sociale samenhang’

Dirk Hol

René Smit

‘Een eervolle en verantwoordelijke taak’, zo omschrijft René Smit zijn werk als voorzitter van de Programcommissie die het programma voor de Tweede-Kamerverkiezingen gaat schrijven. ‘Het CDA doet als grote politieke beweging voortdurend een appèl op de samenleving; een verkiezingsprogramma is daarbij een heel belangrijk middel. Daar werk ik dus graag aan mee.’

René Smit heeft brede maatschappelijke en bestuurlijke ervaring. Hij was al op zijn 31e wethouder Haven,

Personeel en Organisatie en Financiën in de gemeente Rotterdam. Daarna was hij achtereenvolgens directeur-generaal Openbare Orde en Veiligheid op het ministerie van Binnenlandse Zaken en voorzitter van de Raad van Bestuur van het Albert Schweitzerziekenhuis in Dordrecht. Sinds enkele maanden is hij voorzitter van het college van bestuur van de Vrije Universiteit te Amsterdam en Hogeschool Windesheim te Zwolle. Een brede achtergrond dus. Smit: ‘Maar het is bewust dat het altijd sectoren zijn – de zorg, de haven,

Els Aarts

de veiligheid en onderwijs – waarin mensen centraal staan en organisaties op het snijvlak van overheid, samenleving en bedrijfsleven.'

De voorzitter benadrukt het belang van een groot draagvlak voor het programma. 'Het is het programma van de partij. Leden moeten dus bij de totstandkoming ervan inbreng kunnen hebben en uiteindelijk meebeslissen op het verkiezingscongres. Vandaar ook de regionale discussiebijeenkomsten die in maart en april worden gehouden als opmaat naar het nieuwe verkiezingsprogramma [red. zie katern].

Als partij die middenin de samenleving staat, willen wij verder van maatschappelijke organisaties en burgers horen wat er volgens hen moet gebeuren. Wij zetten daarbij nieuwe media in; met name internet gaat een grote rol spelen bij de interactie met de burgers.'

De belangrijkste taak van de commissie is volgens Smit om in kaart te brengen welk beleid nodig is om nieuwe uitdagingen aan te gaan en keuzes te maken. 'Voor het CDA moet er altijd een balans zijn tussen een vitale

economie en sociale samenhang in de samenleving. Die balans maak je elke vier jaar op tegen de achtergrond van nieuwe uitdagingen. De grotere rol van de kenniseconomie en globalisering, maar ook vervreemding en "verwezing" zijn enkele van die uitdagingen waarop wij een antwoord moeten zien te vinden.'

'Programma voor en door mensen'

Els Aarts is vice-voorzitter van de Programcommissie. De 55-jarige Aarts is loco-burgemeester en wethouder van de gemeente Tilburg, qua inwonertal de zesde stad van het land.

Els Aarts is blij met het vice-voorzitterschap en vooral vanwege de reden waarom partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt haar vroeg. 'Wij willen jou als vice-voorzitter omdat je met de voeten in de modder staat, zei zij. Dat sprak mij aan, omdat dat betekent dat het CDA veel belang hecht aan de uitwerking van het beleid in de dagelijkse praktijk. In de steden merk ik als wethouder welke effecten

beleidsmaatregelen voor de burgers hebben. Je hebt dus meer oog voor zaken die fout gaan.'

De vice-voorzitter heeft veel bestuurlijke ervaring. Zij is sinds 1990 lid van de gemeenteraad, was fractievoorzitter en is sinds 2002 wethouder Ruimtelijke Ordening, Openbare werken, Verkeer en Vervoer en Zorg. Een brede portefeuille dus. Tevens is zij lid van de landelijke stuurgroep grote steden van het CDA.

Aarts ziet een verband tussen de situatie in steden en het noodzakelijke evenwicht in het landelijk verkiezingsprogramma. 'Gemeentebesturen willen investeren in hun gemeente, dat is ook nodig. Tegelijk is er een grote groep kwetsbare mensen die het sociaal heel erg moeilijk heeft. Dat is ook de uitdaging waar wij landelijk voor staan: investeren in een sterkere economie, maar tegelijk de meest kwetsbaren helpen en ondersteunen.'

De vice-voorzitter vindt het heel belangrijk dat mensen uit het veld – onderwijs, zorg, veiligheid, bedrijfsleven e.d. – direct betrokken worden bij de opstelling van het programma. 'De leden van de programcommissie moeten steeds gevoed worden door mensen uit de praktijk. Het moet een programma voor en door mensen worden.'

De vice-voorzitter van de Programcommissie is tenslotte blij met het grote aantal vrouwen in de commissie: vijf van de twaalf leden is vrouw. 'Het is terecht dat partijvoorzitter Van Bijsterveldt daar goed op let; een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen is vaak goed voor het eindresultaat.'

Meer informatie over de Programcommissie vindt u in het katern dat bij dit blad is gevoegd.

Dijk Hol

We zijn op weg naar verkiezingen: 7 maart de gemeenteraden en mei 2007 de Kamerverkiezing. Hoe gaat ons CDA daar standhouden en een nieuw vertrouwensmandaat ontvangen van de burgers? Voor een blik vooruit is het goed te kijken naar buurlanden in Europa en naar de vraag hoe de christen-democratie zich daar ontwikkelt. Ons land is geen eiland – gelukkig – en de politieke discussies bij onze burens en die bij ons hebben altijd veel invloed op elkaar. Het is immers geen toeval dat Hirsi Ali in Duitsland een bestseller-schrijfster is die vele uren van de tv-talkshows mag vullen.

Mij valt op dat in West-Europa gematigde, niet-populistische beginselpartijen en hun aanvoerders uitstekend voor de dag weten te komen bij recente verkiezingen. Sterker nog, een bepaald type lijsttrekker van zulke partijen weet de kiezers verrassend sterk te overtuigen. Onze naaste burens vallen hier extra op: Vlaanderen en Duitsland. In beide landen kreeg de christen-democratie enige jaren geleden harde klappen van de kiezers. Ook was een partijcristen

ronde falend leiderschap zeer schadelijk voor de goede naam van onze zusterpartijen. Angela Merkel trad als CDU-voorzitter aan nadat een schandaal rond een 'zwarte kas' van haar partij zelfs de kop kostte van erevoorzitter Helmut Kohl. Yves Leterme moest de CD&V-kar gaan trekken toen de partij in de oppositie leek weg te kwijnen en door enge populistische Vlaams Belang, het oude 'Blok', overvleugeld dreigde te worden.

Enige jaren na dit weinig benijdenswaardige begin staan CDU en CD&V en hun aanvoerders in de gunst van de burgers en worden zij door de media bijna bewierookt. Mij treffen daarbij de kenmerken van die aanvoerders en van hun succes als moderne christen-democraten. Zij lijken beide namelijk op hun Nederlandse collega, onze premier Jan Peter Balkenende. Ga maar na: de start in een onverwachte en ellendige crisis. Het snelle oordeel van media en mannetjesmakers over een vermeend gebrek aan 'uitstraling' of over stijfheid van optreden. Het nogal onverstaanbare van hun opstelling in moeilijke situaties. Het krachtige hervormingsbeleid waarmee ze de kiezers verrassen en volgens sommigen zelfs overbelasten. Het vermogen een niet simpele coalitie op koers te houden en tot daden te brengen. De erkenning van veel burgers dat zij intellectueel zeer stevig zijn, maar het verder niet moeten hebben van volkse vloedigheid of telegenieke shownummers in hun politiek. Opvallend succes bij hun eerste Europese top waar ze vlak na hun aantreden flink punten weten te scoren voor hun land. De duidelijkheid voor de kiezer van de dingen waaraan zij principieel herkenbaar zijn: 'waarden en normen', de vrijheid als winst van de eenwording van Duitsland, het ant-

woord op de rechts-populistische krachten in Vlaanderen.

En dan is er altijd nog iets onverwacht kleurrijks. Angela Merkel is van huis uit net zo'n serieuze wetenschapper als Jan Peter Balkenende en ook zij werd daarom wel eens voor droog en wereldvreemd versleten. Des te meer verraste zij de media dan ook – zoals Balkenende destijds bij 'Katja & Bridget' – met haar stralende verschijning deze zomer in Bayreuth. De droge, saaie Merkel bleek een groot liefhebster van de opera *Tristan und Isolde*, dat opzweepende, fatale muziekdrama. Wie had dat ooit achter haar gezocht? Alle redenen dus om als CDA'ers met een optimistische glimlach ons werk te blijven doen, de goede dingen goed te blijven aanpakken. Het politieke klimaat en de kwaliteit van ons betoog en ons 'personeel' mogen ons vertrouwen geven. 'Sereniteit' zegt mijn EP-collega Jean Luc Dehaene altijd. En dat is een kenner.

Camiel Eurlings

Meerjarenbegroting Europese Unie nog niet rond

Het Europees Parlement heeft niet ingestemd met het akkoord dat de regeringsleiders eind december hebben gesloten over de EU-meerjarenbegroting 2007-2013. Deze meerjarenbegroting is in feite een afspraak tussen Europees Parlement en Raad van Ministers waar beide partners mee moeten instemmen. Dat is een goede zaak, want het Europees Parlement kan in de komende onderhandelingen veel verbeteren aan het decemberakkoord van de regeringsleiders.

Albert Jan Maat is de begrotingswoordvoerder van de CDA-delegatie.

Hij vindt het december-akkoord een goed uitgangspunt voor de onderhandelingen: 'Wij willen niet méér geld zien, maar vooral ervoor zorgen dat het Europese geld beter wordt besteed. Daar zullen de onderhandelingen over gaan. De miljard korting voor Nederland die Jan Peter Balkenende voor de poorten van de hel heeft weggesleept, staat niet ter discussie.'

Het Parlement gebruikt zijn begrotingsrecht om de uitgaven beter te kunnen controleren en de begrotingsregels zelf flexibeler te maken. Op die manier kan meer met hetzelfde geld worden gedaan. De bezuinigingen die de regeringsleiders hebben afgesproken, kunnen grotendeels intact blijven.

Ongeveer tachtig procent van de Europese begroting wordt via de

ationale lidstaten in eigen land uitgegeven. Daar gaat blijkbaar veel mis, want de Europese Rekenkamer weigert al sinds jaar en dag in te staan voor de betrouwbaarheid van de uitgaven. Iedere penningmeester van een vereniging zou in een vergelijkbare situatie worden ontslagen, maar de ministers van financiën komen er ieder jaar weer makkelijk van af.

De ministers van financiën verwierpen zelfs de suggestie van de Europese rekenkamer om jaarlijks een betrouwbaarheidsverklaring af te geven over de uitgaven in eigen land. Albert Jan Maat: 'Het Europees Parlement wil dit veranderen. Vanaf 2007 is zo'n betrouwbaarheidsverklaring wel nodig. Het gevolg is dat de kans op politieke gevolgen veel groter wordt bij mismanagement van de bestedingen van Europese subsidies.

Ik voorspel dat het dan ineens een stuk beter gaat met de rechtmatigheid van de uitgaven.'

Ten tweede wil het CDA af van de zogenaamde schotten binnen de begroting. Op dit moment kan het gebeuren dat op de ene begrotingspost geld over is, en wordt teruggestort aan de lidstaten, terwijl er tekorten zijn op een andere begrotingspost. Dat moet veranderen, bijvoorbeeld door af te spreken dat overschotten op het ene terrein kunnen worden gebruikt voor knelpunten of problemen in andere sectoren. Met deze flexibilisering kan meer worden gedaan met hetzelfde geld.

Ten derde willen de christen-democraten een andere manier van financiering van calamiteiten. Op dit moment leiden rampen, variërend van de uitbraak van besmettelijke veeziekten tot overstromingen en bosbranden, tot onverwachte EU-uitgaven. Invoering van een verzekeringssysteem, met uitvoering door verzekeringsmaatschappijen, gefinancierd door bedrijfsleven, nationale overheden en EU, leidt tot een veel meer voorspelbaar uitgavenpatroon.

Tot slot moet het landbouwbeleid worden vereenvoudigd. Ondanks ingrijpende hervormingen is de uitvoering van het Europees landbouwbeleid nog steeds een bolwerk van bureaucratie. Dat wordt nog versterkt door het voorstel van de Raad dat de lidstaten twintig procent van de premies vrij kan besteden voor andere doelen. Dat leidt tot onaanvaardbare concurrentieverschillen en ondermijnt de gemeenschappelijke markt. Die weeffout moet worden hersteld.

De eerste gesprekken tussen het Parlement en het Oostenrijks voorzit-

Albert Jan Maat

Dirk Hol

terschap zijn al geweest en de onderhandelingen gaan in februari verder. Het Parlement staat sterk in deze onderhandelingen, omdat het in het belang van de lidstaten is om snel tot overeenstemming te komen. Tal van subsidieprogramma's kunnen pas starten als er duidelijkheid is

over de meerjarenbegroting. Aan de andere kant zijn de eisen van het Europees Parlement niet onredelijk. Het Europees Parlement vraagt niet veel extra geld. Er is begrip dat de tering naar de nering moet worden gezet, ook in de lidstaten. Ook de befaamde Nederlandse korting van

een miljard euro staat niet ter discussie. Het Parlementsvoorstel vergroot de efficiëntie, transparantie en betrouwbaarheid van de uitvoering van de begroting, zonder dat het veel extra geld kost. En daar kan niemand tegen zijn, aldus Albert Jan Maat.

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert van Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

Nog steeds onvoldoende betrokkenheid bij Lissabon-strategie

'We zijn in onze verwachtingen teleurgesteld. Uit het voortgangsrapport van de Europese Commissie van 25 januari blijkt dat de nationale lidstaten onvoldoende de noodzaak inzien om hun economie te hervormen volgens de lijnen, die daarvoor op Europees niveau zijn ontwikkeld.' Dat zei Alexander Radwan, woordvoerder economie van de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement in reactie op het rapport van de Commissie.

Volgens Radwan, afkomstig van de Beierse CSU, zijn er onvoldoende vergelijkingspunten (ook wel benchmarks genoemd) in de strategie opgenomen. Daardoor blijven de nationale actieplannen te vrijblijvend. 'Deze

plannen zouden vergelijkingen mogelijk moeten maken om zo te tonen wat er op nationaal niveau in de lidstaten is bereikt. Dat zou stimulansen geven voor de noodzakelijke hervormingen. Nu wordt volstaan met een complimentje aan alle lidstaten', aldus Radwan.

Volgens de fractiewoordvoerder is het belangrijkste probleem bij de Lissabon-strategie het gebrek aan verplichtingen die de lidstaten op zich hebben genomen. De verantwoordelijkheid voor de belangrijkste noodzakelijke hervormingen is bij de lidstaten zelf gelegd. 'Het succes van die strategie is afhankelijk van de verantwoordelijkheid die de regeringen van de lidstaten er zelf voor voelen. Maar uit het rapport van de Commissie blijkt dat de lidstaten eenvoudig onvoldoende actie ondernemen om de doelstellingen te bereiken die voor

2010 zijn geformuleerd', aldus Radwan. Hij wil dat de Commissie in ieder geval aangeeft welke maatregelen genomen moeten worden en welke vorderingen de lidstaten ieder voor zich wel hebben gemaakt. Radwan onderstreepte de oproep van voorzitter José Manuel Barroso van de Europese Commissie aan de lidstaten om meer te doen aan onderzoek en innovatie. 'De resultaten van wetenschappelijk en technologisch onderzoek moeten bovendien omgezet kunnen worden in productie. In dat opzicht ligt Europa duidelijk achter bij de Verenigde Staten en China. Een in het oog springend voorbeeld is de MP3-speler, die is ontwikkeld aan het Fraunhofer Instituut in het Duitse Erlangen, maar die nu vanuit de Verenigde Staten als iPod bekend is, en de wereldmarkt heeft veroverd.'

De Europese Commissie heeft overigens lovende woorden voor de 25 nationale actieplannen. Wel is er kritiek op onderdelen. Zo zou Nederland meer moeten doen aan de werkgelegenheid voor vrouwen, jongeren en mensen met een beperking. Teveel vrouwen in Nederland werken in deeltijd, waardoor de situatie is vertekend. Nederland heeft wel 73,1 procent van de mensen aan het werk (doelstelling in alle lidstaten is zeventig procent), maar doordat in ons land veel meer vrouwen in deeltijd werken dan elders is de totale werkgelegenheid in ons land niet hoger dan elders in de Europese Unie, schrijft de Europese Commissie.

Volgens de Slowaakse christen-democratische Europarlementariër Edit Bauer leven in de hele Europese Unie nog bijna zeventig miljoen mensen op de armoedegrens. Kinderen zijn in dat opzicht de meest kwetsbare groep. Terwijl er steeds minder kinderen geboren worden, zijn er steeds meer die armoede kennen, signaleert ze. Zij is daarom blij met de Lissabonstrategie. In het pakket aan maatregelen zit immers ook het streven naar bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, zegt mevrouw Bauer. Ook zegt ze verheugd te zijn met het nieuwe initiatief van de Europese Commissie om lidstaten te stimuleren van elkaar te leren inzake de organi-

satie van de gezondheidszorg en van de gezondheidsdiensten. Sociale samenhang is volgens haar niet een doelstelling die uitsluitend door socialisten wordt verdedigd. Ook christen-democraten steunen deze vorm van solidariteit. Het doel ervan is immers om te bouwen aan een vitale toekomst voor Europa, zegt ze.

Wolfgang Schüssel, bondskanselier van Oostenrijk en leider van de christen-democratische ÖVP, bracht als fungerend voorzitter van de Europese Unie in januari een bezoek aan de EVP-ED-fractie in Straatsburg. Schüssel hoopt, zei hij toen in het Europees Parlement, dat de Europese Unie op de Lentetop in maart besluit meer inspanningen op zich te nemen om de economische groei te bevorderen en het aantal banen te vermeerderen.

Schüssel was in december 2004 gast van zijn Nederlandse collega Jan Peter Balkenende tijdens de slotconferentie in Rotterdam over Europa als waardengemeenschap. Hij beloofde daar het debat tijdens het Oostenrijkse voorzitterschap te zullen voortzetten. Hij maakte die belofte waar tijdens een congres op 27 en 28 januari in Salzburg, onder de titel 'The Sound of Europe'. Ook Jan Peter Balkenende was te gast op deze conferentie.

Wolfgang Schüssel

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement?
Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij?
Surf naar: www.epp-eu.org

Deense cartoons

Het bespottelijk maken van religie of het krenken van aanhangers van religie in woord of beeld getuigt van laag ethisch en moreel besef. Dat geldt ook voor degenen die dergelijke wansmakelijke uitingen verdedigen, zelfs als het spotten en kwetsen legaal is. Kreten als persvrijheid en vrijheid van woord en beeld zijn hier misplaatst en worden gebruikt om laakbaar ethisch gedrag te rechtvaardigen. De praktijk bewijst ook, dat de Deense cartoons onnoemlijk veel schade hebben aangericht, waarbij het aantal gewonden en doden nog niet eens de ernstigste gevolgen zijn. Het aanzetten tot haat tussen mensen die verschillende religies aanhangen zal nog jarenlang destructieve gevolgen met zich meebrengen. 'Wie wast zijn handen in onschuld?'

Jan Haegens

Jubileumboek

In dit gedenboekje is niet één woord of zinsnede gewijd aan het werk van de plaatselijke afdelingen, de raadsfracties, de werkers op provinciaal niveau, laat staan aan het CDJA of het Vrouwenberaad. Zij lijken niet te bestaan of ooit bestaan te hebben. Na een terugblik op hoe moeizaam de fusie tussen KVP, ARP en CHU tot stand gekomen is, volgen drie interviews. Van Agt klaagt over de verloederende samenleving en staat met 5 foto's in het boekje. Lubbers verdedigt het politieke beleid en staat op 4 foto's. Balkenende bepleit de noodzaak om het beleid van de partijleiding te blijven uitleggen aan de kiezers en dat de boodschap beter moet worden overgebracht.

Het hele boekje staat bol van de mooie woorden, woorden, woorden, die als een waterval over je heen gaan. Er komen terloops twee vrouwen aan het woord.

Marja van Bijsterveldt zegt: 'We moeten onze CDA-ideeën laten aansluiten bij wat mensen beweegt.' Willemien van Montfrans (Ad Kaland aanhalend) signaleert eind jaren tachtig al hoe

slecht politiek Den Haag op de beleavingswereld van de gewone burgers aansluit. Hebben vrouwen dan toch meer oog voor wat er aan de basis leeft?

Riet ten Hagen-Pot

Reactie redactiecommissie

Jubileumboek:

Op 11 oktober werd tijdens de reünie van oud-Kamerleden en -bewindspersonen het Jubileumboek gepresenteerd. De redactie van het Jubileumboek heeft nimmer de intentie gehad een historisch overzicht te maken. Zij heeft een impressie van de hoogte- en dieptepunten van 25 jaar CDA aan de hand van een paar interviews met oud-voormannen van het CDA en de huidige partijleider willen geven. Over de geschiedenis van het CDA zijn de afgelopen jaren diverse andere boeken geschreven.

Gevangenen van een tragische Traditie

Onlangs heb ik in Nijmegen een door het CDA georganiseerde discussieavond bijgewoond over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Het is verheugend te constateren, dat deze nieuwe wet zelfs nu al, de invoering wordt eerst voorzien op 1 juli 2006, zo'n positieve sfeer oproept. Na de kundige, maar ook zeer toegankelijke inleiding van staatssecretaris Clémence Ross presenteerden mensen uit de praktijk een stortvloed aan ideeën, acties en initiatieven. Alle geënt op de filosofie van de WMO: participatie, mee doen in de samenleving. Clémence Ross citeerde in dat verband de directeur van een woningstichting, die sprak over de WmMO als de 'Wet menselijke ontmoeting'. Natuurlijk was er ook een dissonant te beluisteren in de persoon van de directeur van een thuiszorgorganisatie. Zijn argumenten tegen de overheveling van de huishoudelijke hulp vanuit de AWBZ naar de WMO, kwamen echter in een gekleurd daglicht te staan, toen hij terloops opmerkte, dat huishoudelij-

ke hulp goed is voor vijftig procent van de omzet van de thuiszorgorganisaties. Die WMO zou wel eens tot concurrentie kunnen leiden.

Nee, het was een verademing weer eens mensen in zo'n positieve stemming huiswaarts te zien keren na een politieke bijeenkomst. Toch overviel mij een gevoel van onbehagen. Dat was, toen ik onwillekeurig de sfeer van deze avond spiegelde aan de sfeer van de afgelopen algemene beschouwingen. Want weer stonden daarin de koopkrachtplaatjes centraal. En de inkomensverdeling niet te vergeten. Krijgt de één niet meer dan de ander? Helaas is dit verschijnsel niet nieuw. Die koopkrachtplaatjes spaken al tientallen jaren door de politieke discussie. Wanneer de minister-president die discussie relativeert, door te stellen, dat de uitkomst van een economisch model eenvoudig is te sturen, dan val ik hem daarin op grond van eigen ervaring van harte bij. Maar toch lijkt het, of CDA-politici de gevangenen zijn van een tragische traditie. Tragisch, want in die koopkrachtdiscussie laat het CDA zich in de verdediging drukken. Na tien keer gezegd te hebben, dat 'het wel goed zit met de koopkracht', begint de doorsnee burger pas goed te twijfelen. 'Als het zo vaak wordt herhaald, dan zal het wel weer niet waar zijn.' Nog veel tragischer is, dat de bijna exclusieve nadruk op koopkracht en inkomensverdeling de mens verengt tot een portemonnee. Dat doet volstrekt geen recht aan het mensbeeld van waaruit het CDA denkt en handelt.

Juist dat mensbeeld stond fier overeind, daar in Nijmegen.

Luc Cuvelier

leden werven met CD

Verkiezingstijd is dé tijd om nieuwe leden te werven, vindt het CDA in Drimmelen. De partij is druk bezig met het formuleren van standpunten en de bevolking heeft meer dan anders aandacht voor lokale politiek. Bestuur en fractie bedachten een originele actie met als doel tien procent meer leden. Actiemiddel: een CD met een CDA-lied. De tekst is geschreven door een CDA'er die iedereen in de Biesbosch kent, postbode Cor de Wijs. Het lied op de CD wordt gezongen en muzikaal begeleid

die iedereen in de Biesbosch kent, postbode Cor de Wijs. Het lied op de CD wordt gezongen en muzikaal begeleid

door carnavalsband 't Harmonieke, bestuur en fractie zingen het refrein mee. Als bestuursvoorzitter Sjaak van Schie zijn zin krijgt, wordt het lied een echte carnavalskraker op straat en via Omroep Brabant. Maar dan begint het pas.

'Prettig lastig vallen'

Alle honderd leden van het CDA krijgen drie CD's, waarvoor ze een kleine vergoeding betalen om de kosten van de actie (ruim 500 euro) te dekken. Eén exemplaar mogen ze zelf houden, met de andere twee moeten ze burens, familie, kennissen en collega's die nog geen lid zijn van de partij 'prettig lastig vallen'. Potentiële leden moeten vooral worden geselecteerd op het CDA-profiel, legt van Schie uit. 'Het moeten mensen zijn

die zich inzetten in de samenleving, bijvoorbeeld als vrijwilliger en die oog hebben voor hun medemens.' Zij krijgen behalve de CD ook een brief waarin ze worden aangemoedigd om lid te worden en mee te werken aan een gestructureerde raadpleging van leden in politieke kwesties in de nabije toekomst. 'Om te beginnen woningbouw voor starters.' Door te mikken op deze doelgroep mikt het bestuur op de lange termijn. De afdeling vergrijst, jongeren zijn creatief en ambitieus en dus van grote waarde voor nu en voor de toekomst. Ambitieuze is ook de fractie en het bestuur. Van Schie: 'We profileren ons met sociale onderwerpen zoals de WMO. Ons doel is een wethouder Samenleving leveren voor de nieuwe coalitie.'

Ledenwerving succesvol in jubileumjaar

Het CDA was in 2005 verreweg de grootste partij van ons land met een totaal aantal van bijna 70.000 leden. In het jubileumjaar meldden zich meer nieuwe leden aan dan het jaar ervoor: in totaal 2600; een stijging van meer dan 75 procent vergeleken met 2004.

De afdeling Putten heeft aan deze stijging een goede bijdrage geleverd. Zij hebben vorig jaar 85 nieuwe leden geworven en zijn hiermee de grote winnaar van de ledenwerf-

actie 2005. Putten heeft een unieke prestatie geleverd door niet alleen absoluut gezien te winnen, maar ook procentueel. De afdeling is met 38,46% vergroot. Met deze geweldige prestaties winnen zij een mooi bedrag van 1.000 euro.

Het jubileumjaar 2005 is voor het CDA het op twee na succesvolste ledenwerfjaar in de afgelopen 7 jaar geweest. Op plaats twee staat 2003. Toen werden 2700 leden geworven.

Het topjaar qua ledenwerving was 2002, toen Jan Peter Balkenende lijsttrekker van het CDA werd. Bijna 4500 nieuwe leden meldden zich toen aan.

In 2005 zijn ongeveer 6400 lidmaatschappen beëindigd. Hoofdzakelijk was dit te wijten aan natuurlijk verloop. Al met al kan op 2005 worden teruggekeken als een succesvol jubileumjaar wat ledenwerving betreft.

'Nooit weer'

Een verbroken belofte in Darfur

"Darfur is de hel op aarde" zegt Kofi Annan, de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties.

Begin 2003 explodeerde in Darfur een conflict over natuurlijke hulpbronnen tussen Afrikaanse landbouwers en Arabische veehouders. In het gebied, dat zo groot is als Frankrijk, wonen ruim zes miljoen mensen. De Darfuri, die zich zowel in economisch als in politiek opzicht achtergesteld voelen, kwamen drie jaar geleden in opstand tegen de regering in Khartoum. Ze beschuldigden president El-Bashir ervan de problemen in Darfur te negeren. Zwaar bewapende

Arabische milities met de bijnaam 'Janjaweed', duivels op paarden en kamelen, begonnen daarop een terreurcampagne die heeft geleid tot de meest ernstige humanitaire crisis ter wereld van dit moment. Meestal met medewerking van het Soedanese leger worden dorpen leeggeroofd of platgebrand, zijn vele mannen vermoord, vele vrouwen verkracht en kinderen levend verbrand.

foto: Brian Steidle

terreur

foto: Stichting Vluchteling

Het moorden gaat nog steeds door terwijl de rest van de wereld volstrekt onvoldoende doet om een einde te maken aan de wreedheden. Internationale belangen in Soedan verhinderen de Verenigde Naties om harde maatregelen te nemen tegen de Soedanese regering. En mensen die eigenlijk de wet zouden moeten helpen handhaven in Darfur, zoals militairen, maken zich schuldig aan seksueel geweld tegen vrouwen.

Inmiddels zijn meer dan twee miljoen mensen hun huizen ontvlucht. Het aantal doden wordt geschat op ten minste 200.000.

'Nooit weer' riepen we na de Tweede Wereldoorlog. Na Srebrenica. En na Rwanda. En toch...

Stichting Vluchteling helpt de slachtoffers in Darfur en zorgt al sinds het begin van de oorlog voor voedsel, gezondheidszorg, psychosociale steun en schoon drinkwater. En dat blijven we doen, want de vluchtelingen in Darfur hebben ons heel hard nodig.

www.blijfdarfurhelpen.nl

STICHTING
VLUCHTELING

999

M A C H T I G I N G

Voor € 2,- is een vluchteling in Darfur een jaar lang verzekerd van medische zorg.

Ja, ik word vriend van een vluchteling. Ik machtig Stichting Vluchteling om eenmalig onderstaand bedrag van mijn bank-/girorekening af te schrijven.

Kruis a.u.b. uw keuze aan:

€ 25,-   € 15,-   € 10,-
 € 2,-   € .....

naam .....

adres .....

postcode en woonplaats .....

datum .....

Stuur deze bon -zonder postzegel- naar:

handtekening

Stichting Vluchteling
Antwoordnummer 18003
2501 VJ Den Haag

FEBR '06

DNPP

nummer 2
april 2006

cda.nl

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN **HET TIJDSCHRIFT**

Vrijheid is nooit af **4 en 5 mei** Achter het
zorgloket **Wet Maatschappelijke Ondersteu-
ning** Nederland waterland **Nederland**
leeft met water De groene jasjes blijven
aan **Gemeenteraadsverkiezingen**

8 Achter het zorgloket

'Horzel als het CDJA is, wil zij dat ideeën zich vastbijten in het CDA en dat er ook daadwerkelijk wat mee gebeurt'

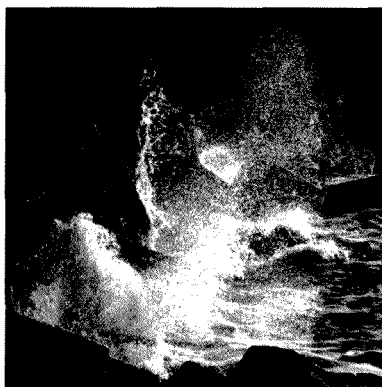
Ronald van Bruchem
pagina 23

Wat voegt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning toe aan de zorg voor kwetsbare mensen?

4 Vrijheid is nooit af

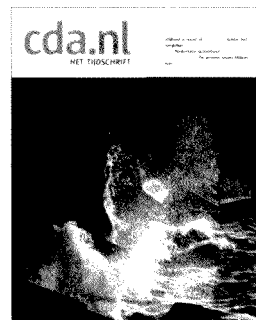
Zestig jaar na de Tweede Wereldoorlog blijven we herdenken en vieren.

25 Nederland waterland

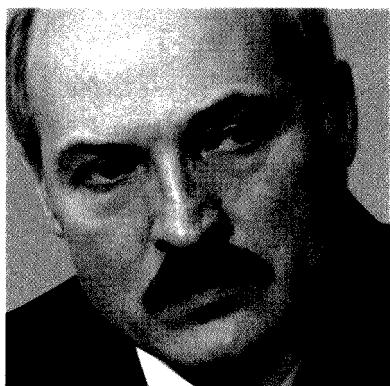
Nederland leeft met water: hoe het water zowel verdriet als plezier kan verschaffen.

April 2006 nummer 2, jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl **Vrouw en Politiek** CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofredactie** Jack de Vries **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Rebekka Muller **Fotografie** ANP, Hollandse Hoogte, Dirk Ho, iStockphoto, Angelina van der Velde **Aan dit nummer werkten verder mee** Chantal van den Berg, Alie Dijkslag, Pieter Heerma, Marcel Meijer, Michiel Pijl, Hans Slooijer, Wietze Smid, Marjolijn van der Stel, Liane ter Maat en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave mogelijk hebben gemaakt. **Drukwerk**

In dit nummer:

- 4 Vrijheid is nooit af
- 6 In debat over verkiezings-
program
- 7 Van de voorzitter
- 8 Achter het zorgloket
- 11 Resolutie in uitvoering
- 12 Premier
- 14 Den Haag
- 16 Met beleid
Cees Veerman
- 18 Kandidaatstelling Eerste
en Tweede Kamer
- 20 Vrouw & Politiek
- 23 De Gedachte
Ronald van Bruchem
- 24 Vraag en Commentaar
- 25 Nederland Waterland
- 29 Partijnieuws
- 33 Geen 'Oranje-revolutie'
in Wit-Rusland
- 36 Wel of geen regulering
wietteelt?
- 38 Dagboek
Joost Verhaar
- 39 Tegenstem
Frits Korvers
- 40 Gemeenteraadsverkiezingen
- 45 Kaderschool en KANS
- 46 Marja van Bijsterveldt:
'Mensen motiveren mij'
- 48 Van Beroepszeer naar
Beroepseer
- 50 Europa
- 54 Post op Poten
- 55 En dan dit nog

33 Geen 'oranje-revolutie' in Wit-Rusland

De internationale gemeenschap heeft het verloop en de uitslag van de verkiezingen in Wit-Rusland sterk veroordeeld.

40 De groene jasjes blijven aan

Er is weinig tijd om lang stil te staan bij de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen: de campagne gaat door.

Stil zijn en vrijheid vieren. We blijven het jaarlijks doen, ook nu de bevrijding meer dan 60 jaar geleden is.

Michiel Pijl

Dodenherdenking en bevrijdingsdag. Ze lijken onlosmakelijk met elkaar verbonden. Toch wordt Bevrijdingsdag pas sinds 1980 elk jaar gevierd. Daarvoor was het vijfjaarlijks. Op initiatief van toenmalig premier Lubbers zijn de organisaties van de Dodenherdenking en Bevrijdingsdag in 1987 samengevoegd in het Nationaal Comité 4 en 5 mei. Dit om de activiteiten op beide dagen beter op elkaar af te stemmen. De oud-premier houdt dit jaar de 5-meilezing, in Leeuwarden. Daarmee gaat de viering van bevrijdingsdag van start gaat.

'We herdenken en vieren op aparte dagen, de kracht zit in de combinatie ervan', vindt Odette Reydon van het Nationaal Comité. 'Uitgangspunt blijft de Tweede Wereldoorlog, maar we herdenken op 4 mei allen die zijn omgekomen in oorlogssituaties of vredesoperaties.'

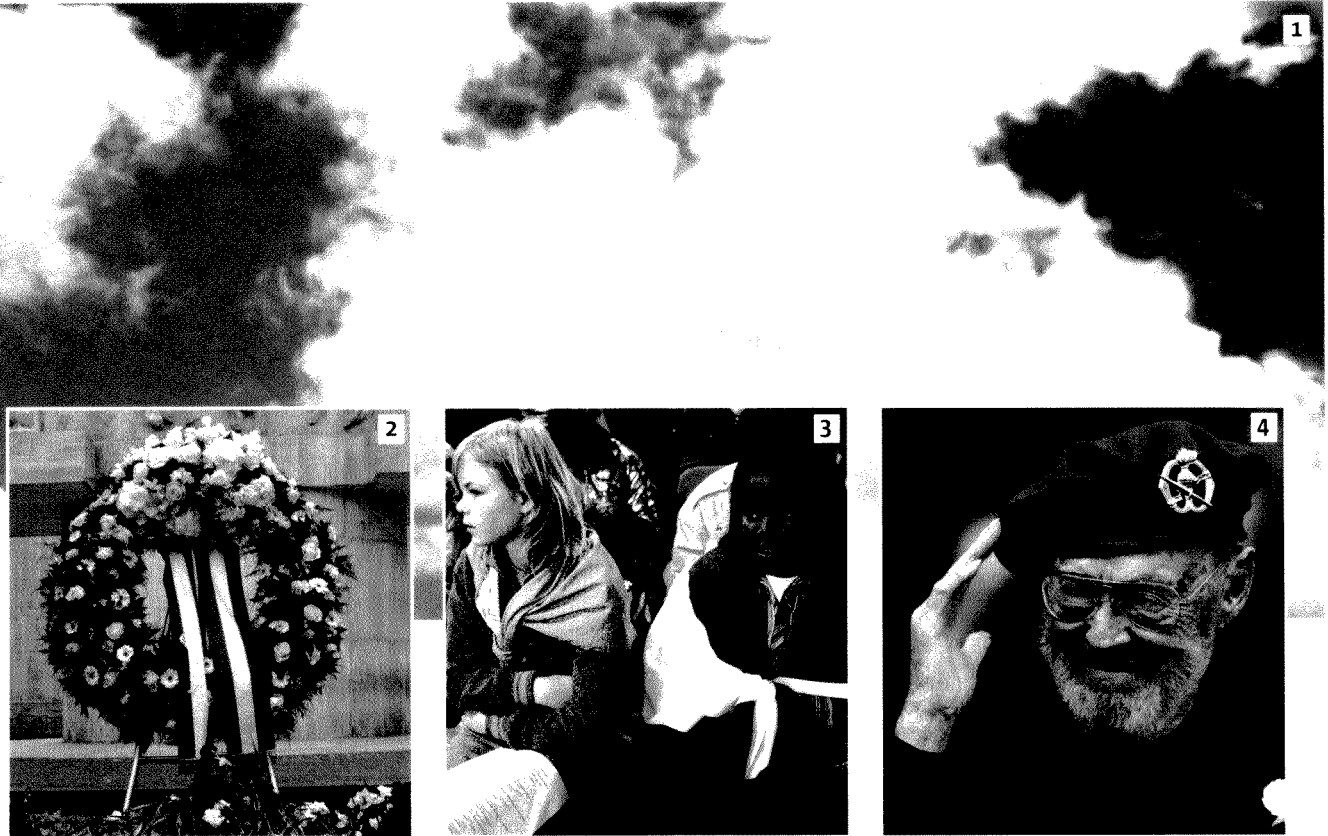
'Vrijheid is nooit af, maar maak je met elkaar.' Zo vat Reydon het thema samen voor de herdenking en viering van Bevrijdingsdag. Vrijheid is dan ook nooit vanzelfsprekend. 'En juist daarom moeten we het elk jaar vieren.' Dit jaar ligt het accent op verscheidenheid: De vrijheid van mensen om op verschillende manieren te leven binnen één samenleving. Zonder verscheidenheid geen vrijheid.

Festival

In ieder geval is er op Bevrijdingsdag een enorme verscheidenheid aan festivals en andere activiteiten in het hele land. In elke provincie en Amsterdam is een groot bevrijdingsfestival. In Gelderland bijvoorbeeld is het in Wageningen. 'Vorig jaar vierden we zestig jaar bevrijding en dat was heel bijzonder, maar ook dit jaar pakken we het groots aan', aldus Karianne Radstake van de organisatie: 'In de stad hebben we zestien podia, waarop bijna alle muziekstijlen te horen zijn.'

Bouwstijl

Het thema 'Vrijheid maak je met elkaar' wordt in Wageningen vertaald in bouwstijl: 'Borden op het festival geven aan dat hier wordt gebouwd aan de vrijheid. Vrijwilligers lopen rond met bouwhelmen waarop staat dat ze 'vrijheidsaannemer' of 'discriminatie-opzichter' zijn. Het traditionele defilé van oud-strijders in Wageningen, dat altijd werd afgenomen door prins Bernhard, gaat in een nieuwe vorm door. Radstake: 'Vorig jaar zou de laatste keer zijn, maar op veler verzoek gaan we er toch mee door. Het defilé wordt alleen niet meer echt afgenomen. Naast veteranen uit de Tweede Wereldoorlog bestaat het defilé

1. Bevrijdingsfestival in het Utrechtse Griftpark. 2. Krans van het koningshuis. 3. Autochtone en allochtone kinderen in Amsterdam doen mee aan de 4 mei-herdenking. 4. Prins Bernhards laatste defilé op Bevrijdingsdag 2004.

nu ook uit meer dan honderd legervoertuigen en er lopen schoolkinderen mee en organisaties als het Rode Kruis, met hun uitrusting uit die tijd.'

Op het bevrijdingsfeest in Overijssel wordt niet alleen gevierd, maar ook veel gedebatteerd. 'We hebben in Zwolle twee grote circustenten staan. De Anne Frankstichting heeft filmpjes gemaakt over vraagstukken die samenhangen met bijvoorbeeld godsdienstvrijheid. Aan de hand daarvan gaan we met elkaar in discussie. Tussendoor is er veel cultuur en muziek', vertelt organisator Niek van der Sprong. Voor kinderen is er een programma onder de titel: 'Vrijheid, hoe overleef ik dat?' De keerzijde van de enorme vrijheid die we hebben in dit land is dat niet altijd duidelijk is hoe we ermee om moeten gaan. Studenten drama hebben een stuk gemaakt dat dit dilemma voor kinderen duidelijk maakt.'

Gedicht

Op 4 mei is, zoals altijd, de Nationale Dodenherdenking op de Dam in aanwezigheid van de koningin. Annemarije Baars leest daar een gedicht voor. De 17-jarige havo-scholiere uit Franeker heeft de gedichtenwedstrijd 'Dichter bij 4

mei' gewonnen. Ze mag haar inzending daarom zelf voordragen tijdens de herdenking, voor het oog van vele duizenden mensen, hoogwaardigheidsbekleders en niet te vergeten de televisiecamera's.

'Geweldig dat ik dat mag doen, maar ook best wel eng', vindt ze. 'Ik deed via mijn school mee aan de wedstrijd. Eigenlijk was dat gewoon een opdracht voor het vak Nederlands', lacht ze. 'Mijn gedicht is gekozen uit bijna driehonderd inzendingen.'

Het stuk draagt de titel 'Gesloten deur' en beschrijft hoe de oorlog het leven als het ware achter een gesloten deur houdt. 'Ik vond dat een mooi beeld. Het eindigt positief met een deur die open staat en waardoor de vrijheid naar binnen kan. Ik vind het heel belangrijk dat we ons blijven herinneren wat er toen gebeurd is. Dat mogen we gewoon nooit vergeten. Tegelijk moeten we ervoor zorgen dat de deur van de vrijheid open blijft staan.' ■

Online Kijk voor meer informatie over Dodenherdenking en Bevrijdingsdag op: www.4en5mei.nl en www.bevrijdingsfestivals.nl

In debat over nieuw verkiezingsprogramma

De Programcommissie is op stoom en honderden leden debatteren via internet en op debatbijeenkomsten in het land over het op te stellen programma voor de Tweede-Kamer-verkiezingen van mei 2007.

Nieuw is de wijze van debatteren op internet. Daarbij staat het beeld centraal. In korte filmpjes, die gericht zijn op verschillende maatschappelijke vraagstukken, wordt uw mening gevraagd. Diverse thema's passeren de revue en zijn gericht op de dagelijkse praktijk van mensen. Zo komt onder meer de onrust van ouders over videoclips op MTV of TMF aan bod. Op www.hetdebat.com verwoordt een belangrijke CDA-politicus een standpunt waarop u via de website kunt reageren. Hierbij krijgt u ook de mogelijkheid met eigen voorstellen of ideeën te komen. Medio april ging de website de lucht in met een themafilmpje over onderwijs: Waar gaat het ú om in het onderwijs; om de discussie over de kleur van scholen of om de kwaliteit van de lessen?

Elke week wordt er een nieuw themafilmpje gepresenteerd. Zo komen er

---

Programcommissie Theo Rietkerk is onlangs als laatste lid toegevoegd aan de Programcommissie.

---

nog filmpjes over de maatschappelijke participatie en zelfstandigheid van ouderen. Over de manier waarop we willen omgaan met kinderopvang. Tenslotte komt er een filmpje over het thema 'wonen' en dan in het bijzonder het aanbieden van woningen voor starters op de arbeidsmarkt. De Programcommissie wil bijvoorbeeld weten wat u van een eventuele afschaffing van de overdrachtsbelasting voor starters op de woningmarkt vindt.

Verder kunt u op de site debatteren over stellingen als:

- De AOW mag als welvaartsvast basispensioen vanaf 65 jaar niet aangetast worden! Ouderen hebben daar immers al premie voor betaald;
- Goede, betaalbare en servicegerichte gezondheidszorg kan niet zonder het toestaan van het maken van winst;
- Onze olieverslaving is slecht voor onze eigen energierekening en ons milieu. Daarom inzetten op alle andere bronnen dan fossiele bronnen!

Debatbijeenkomsten in het land

De afgelopen weken waren er ook debatbijeenkomsten over het verkiezingsprogramma. In Tilburg, Hoogeveen en Utrecht spraken in totaal honderden leden over belangrijke onderwerpen als sociaal-economisch beleid, veiligheid en rechtstaat, en de

Het debat op internet is volop gaande
www.hetdebat.com

rol en positie van maatschappelijke organisaties en vrijwilligerswerk. Ook het CDA-manifest over de toekomst van Europa werd met de opstellers besproken. De komende tijd praat de Programcommissie met diverse maatschappelijke organisaties in het land.

'Draagvlak onder de leden heel belangrijk'

René Smit, voorzitter van de Programcommissie, is blij met de grote betrokkenheid van de leden: 'Zowel op de meer klassieke manier – bij de debatbijeenkomsten in het land – als op de moderne manier via internet bereiken wij heel veel leden en kiezers. Hier geldt: voor elk wat wils. De betrokkenheid is heel groot, en er worden tal van bruikbare voorstellen en ideeën naar voren gebracht waar de Programcommissie haar voordeel mee kan doen. De leden die nog niet hebben deelgenomen aan het debat wil ik oproepen alsnog mee te doen. Het is heel erg belangrijk dat er straks een verkiezingsprogramma ligt dat breed draagvlak heeft onder de leden. Het programma is uiteindelijk van de leden, en niet van een commissie.'

Betrokken en fier

‘Het CDA staat op dit moment met de voeten in de modder’

De verkiezingen zijn achter de rug en ik wil allereerst onze lokale CDA'ers heel hartelijk danken voor hun inzet. Naast gelukkig ook mooie uitslagen ervaren we op dit moment vooral de sporen van teleurstelling. Hoewel de peilingen aangaven dat we er minder goed voor stonden dan twee á drie jaar geleden viel de uitslag toch tegen. Natuurlijk hebben lokale aspecten een rol gespeeld, maar het is met name toch het nationaal beleid dat impact heeft gehad op de uitslag.

Het CDA staat op dit moment met de voeten in de modder. Waar paars veel heeft laten liggen neemt het CDA verantwoordelijkheid. Uit de vele mails en brieven beluister ik steun voor die inzet. Daarbij is echter wel heel belangrijk dat we mensen daarin meenemen en overtuigend en betrouwbaar zijn. Zo viel voor bepaalde groepen mensen ondanks de prachtige koopkrachtplaatjes op papier de werkelijke koopkracht begin dit jaar tegen. En hebben veel mensen het gevoel niet gehoord en begrepen te worden in hun vragen en onzekerheden. Dat vraagt om betrokkenheid. Betrokkenheid bij mensen die zich onzeker voelen over de vele veranderingen die zij op zich af zien komen. Betrokkenheid en bewogenheid met mensen die tussen wal en schip dreigen te raken. Betrokkenheid waar mensen terecht een beroep op ons doen en waar onbedoelde effecten van beleid hersteld moeten worden.

De komende periode vraagt ook om fierheid. Fierheid waar het gaat om het rechtzetten van verkeerde beelden over onder meer asielbeleid, voedselbanken en het uitkeringsniveau in Nederland. Fierheid in het noemen van de wapenfeiten die in korte tijd onder leiding van Balkenende zijn bereikt. Er is in ons land na een recessie weer sprake van een krachtige economische groei. Dit

betekent nieuwe banen voor mensen die werkloos waren, draagvlak voor onze mooie sociale voorzieningen en nieuwe financiële ruimte om te investeren in de toekomst van ons land. Fier, ook op onze visie op sociaal beleid. Daarbij staat niet een uitkering centraal, hoewel mensen daar zonnig op moeten kunnen rekenen. Sociaal betekent voor het CDA allereerst mensen toerusten om hun persoonlijke verantwoordelijkheid te kunnen dragen en talenten te kunnen ontplooiën. Daar wordt een mens immers echt gelukkig van.

Betrokkenheid en fierheid, dáár moet het in de komende maanden bij het CDA om gaan!

ACHTER HET ZORGLOKET

Doel van de WMO, die in januari 2007 wordt ingevoerd, is participatie van mensen die buiten de maatschappij dreigen te vallen. Wat voegt de wet toe aan de zorg voor kwetsbare mensen?

Alie Dijkslag

Goede gemeentebestuurders zijn creatief in het bedenken van arrangementen op het gebied van wonen, zorg en welzijn, één van de doelstellingen van de WMO. In de nieuwe wijk Drielanden in Harderwijk, vlak achter de A28, is te zien waar integraal denken en werken toe kan leiden. Het lijkt wel of de ambtenaren van het implementatiebureau WMO van het Ministerie van VWS hun inspiratie hebben gezocht in De Bogen als ze vaststellen dat sommige gemeenten al maatwerk leveren in de ondersteuning van mensen die dreigen te vereenzamen of anderszins buiten de samenleving komen te staan; op een wijze waarbij verantwoordelijkheid en solidariteit hand in hand gaan. Gehandicapten en senioren, vrijwilligers en kinderen leven, werken, spelen en sporten in multifunctioneel centrum De Bogen, dat volgende maand officieel wordt geopend. Op het boogvormige plein staat het menubord van Grand Café Alleman. Deze huiskamer van het centrum is al vijf dagen per week open.

Bij de bushalte staat een groepje 55-plussers op de bus te wachten die hen zal afzetten voor een wandeling in de bossen van Ermelo, onder begeleiding een vrijwilligster van de wandelvereniging. Ze treffen het, de voorjaarszon schijnt juist deze ochtend en zet via de grote ramen van het café de verstandelijk gehandicapten in het zonnetje die aan twee moeders koffie serveren. De vrouwen heb-

Pagina 8 en 9: In De Bogen komen de taken van de WMO samen.

ben net hun kinderen naar de basisschool gebracht en kunnen hier met een speciaal ontworpen strippenkaart voor een euro een kop koffie bestellen en wat bijpraten. Onder begeleiding van vrijwilligers zorgen de cliënten van zorginstelling 's Heeren Loo, smaakvol gekleed in zwarte blouse en bordeauxrode schort, ook voor een verzorgd interieur en voor schone tafeltjes in de serre waar tussen de middag bezoekers komen voor een lunch. Het dagmenu, erwtensoep met brood, is vandaag afgestemd op de wandelaars.

Dynamisch

Meneer Beijen(77) gunt zich geen tijd om mee te gaan wandelen. Hij zit te turen op het scherm van één van de acht computers, op zoek naar een vakantiebestemming. 'Dubrovnik wordt het denk ik. Daar gingen we vroeger vaak naartoe met de caravan. Maar mijn vrouw (80) is nu slecht ter been. Het wordt een hotel dit jaar en hier helpen vrijwilligers mij met de reservering via internet.' Het echtpaar is pas verhuisd naar Harderwijk vanuit een serviceflat in Zeist. 'In dit complex is meer dynamiek vanwege de diversiteit van bewoners. Ik waardeer de inzet van vrijwilligers enorm, zelf heb ik ook altijd vrijwilligerswerk gedaan. Nu kom ik hier regelmatig om te biljarten en mijn vrouw en ik eten hier af en toe, zo steunen we toch wat hier gebeurt.'

Twaalf jaar geleden kreeg toenmalig CDA-wethouder Jan ter Steeg twintig verschillende partijen om de tafel om creatieve oplossingen te bedenken voor de toenemende zorgvraag met de nieuwe wijk als beoogde locatie voor een multifunctioneel complex. In De Bogen zijn huur- en koopwoningen waar bewoners als het nodig is dag en nacht zorg kunnen krijgen. Er zijn tien appartementen voor verstandelijk gehandicapten, er is ruimte voor begeleid wonen en er is een woongroep. Ideeën om er een echte gemeenschap van te maken zijn er volop, zegt Mieke van den Brink, coördinator van De Bogen, terwijl ze een rondleiding geeft in het complex. 'Mensen komen met plannen voor een biljartclub en kaartavonden. We werken aan een project waarbij kinderen van de basisschool ouderen wijwijs maken op de computer. Voor hulpbehoevende ouderen is er dagopvang, mede om hun partner te ontlasten.' We wippen even het atelier met winkel binnen waar verstandelijk gehandicapten geconcentreerd werken achter weefgetouwen. Corry heeft vandaag winkeldienst. Van de feestslinger met kleurige weefstrook die we uit het assortiment kiezen maakt ze een mooi cadeautje.

We eindigen bij de ruimte waar nog voor de zomer het zorgbaken wordt geopend. Helemaal 'des WMO's' dus, alle gemeenten krijgen zo'n loket waar mensen terecht kunnen met vragen voor ondersteuning. Maar de wet

Men kan dag en nacht zorg krijgen in De Bogen.

wordt pas in het volgend jaar van kracht. Heeft de WMO wel iets toe te voegen als samenhang en maatwerk ook nu al mogelijk blijken?

Bredere basis

De nieuwe wet maakt echter wel degelijk verschil, zegt Anita Kamperman, adjunct-directeur van Stichting Welzijn Ouderen die het zorgbaken in diverse wijken in Harderwijk opzet. Dat is aan de buitenkant niet te zien, maar achter het loket is het neerhalen van schotten van groot belang. 'Het loket was in eerste instantie bedoeld als een soort infowinkel. Maar met de WMO wordt de basis veel breder. Het is een echt groeimodel geworden waarin organisatieculturen en geldstromen bij elkaar komen. Diverse instellingen schuiven aan en worden door de wet gedwongen om samen te werken, nu zie je vaak dat iedereen cliënten naar zich toe wil trekken. Straks komen alle vragen op één punt binnen en krijgen mensen een onafhankelijk advies. We werken aan afspraken om te kunnen garanderen dat iedereen in twee stappen wordt geholpen. Je kunt wel één loket hebben, maar als de back office niet gestroomlijnd is, werkt het niet.'

De WMO voorziet ook in financiering voor vrijwilligerswerk en dat is hard nodig, zegt Kamperman. 'Er is veel nodig op het gebied van scholing van vrijwilligers. En voor beroepskrachten om de vrijwilligers te begeleiden.'

Geen 'paarse krokodil'

'Misschien loopt Harderwijk een beetje voorop', zegt Aart Mosterd, woordvoerder WMO van het CDA in de Tweede Kamer. Maar met de WMO worden alle gemeenten gedwongen om integraal te denken, zegt hij. Op den duur komen daar ook taken bij op het gebied van preventieve jeugdzorg en maatschappelijke stages voor jongeren. Bij de nieuwe wet, zegt de parlementariër, komen alle lijntjes van de maatschappelijke ondersteuning samen. 'Ouderen, gehandicapten, maar ik denk ook aan mensen die vereenzamen en op den duur aan maatschappelijke stages voor scholieren.' Eén loket per wijk waar allerlei vormen van ondersteuning oproepbaar zijn moet ervoor zorgen dat mensen sneller kunnen worden geholpen en voorkomen dat ze met hun hulpvraag van het kastje naar de muur worden gestuurd. Hulpverleners achter het zorgloket kunnen niet volstaan met antwoord zoeken op de hulpvraag. De WMO bepaalt dat gemeenten pro-actief moeten werken. Mosterd: 'Komt iemand bij het zorgloket met een vraag over huishoudelijke hulp, dan moet worden gekeken of er misschien andere hulpvragen schuilgaan achter het verzoek. Heeft iemand misschien woningaanpassing nodig of activerende begeleiding?' ■

Vraagbaak, praatpaal en toetssteen Zo'n 120 gemeenten denken mee over de invoering van de WMO. De zogenoemde klankbordgemeenten zijn vraagbaak, praatpaal en toetssteen tegelijk voor de ontwikkelpilotgemeenten. Eerder hebben 26 pilotgemeenten beleid ontwikkeld voor de negen prestatievelden van de WMO. Door klankbordgemeenten te koppelen aan pilotgemeenten hoopt het implementatiebureau WMO op een vruchtbare samenwerking met als resultaat de beste ideeën, over bijvoorbeeld manieren om cliënten te betrekken bij de pilots.

Gemeenten moeten ervoor zorgen dat ook cliënten die niet zijn georganiseerd kunnen meedenken. Het kabinet heeft tien miljoen euro voor cliëntenparticipatie beschikbaar gesteld, verdeeld over 2006 en 2007.

Gemeenten zijn nu al verantwoordelijk voor ruimtelijke ordening en wonen. Het opgaan van de Welzijnswet en Wet voorziening gehandicapten (Wvg) in de WMO versterkt de mogelijkheden voor het voeren van integraal samenhangend beleid nog eens extra. Gemeenten krijgen een WMO-budget dat dertig procent van de algemene uitkering om deze ondersteuning te realiseren betreft. Nieuw is dat onderdelen van de AWBZ, in eerste instantie de huishoudelijke hulp, in de wet worden opgenomen. Later volgen andere vormen van niet lijf-gebonden vormen van ondersteuning.

De WMO kent negen prestatievelden, waaronder het bevorderen van sociale samenhang in wijken, preventief jeugdbeleid, ondersteuning van mantelzorg en vrijwilligerswerk, maatschappelijke opvang, voorzieningen voor gehandicapten en verslavingsbeleid. De WMO verplicht gemeenten elke vier jaar een beleidsnota op te stellen en daarbij burgers, cliëntenorganisaties en andere belangenbehartigers te consulteren. Het college moet zich voor het gevoerde beleid verantwoorden naar de gemeenteraad, burgers kunnen op hun beurt de raad aanspreken. Speciaal met het oog op de invoering van de WMO worden nieuwe cliëntenorganisaties gevormd.

De nieuwe wet past in het beleid van staatssecretaris Ross om mensen zo lang mogelijk deel te laten nemen in de samenleving, ook voor hen die veel zorg en ondersteuning nodig hebben.

‘Aardgas als transportbrandstof financieel ondersteunen’

Frits von Meijenfeldt is voorzitter van de afdeling Zoetermeer. Deze afdeling diende vorig jaar voor het Partijcongres in november een resolutie in, waarin lokale, regionale en nationale overheden worden opgeroepen, zowel afzonderlijk als gezamenlijk een actieve rol te spelen ‘om bredere toepassing van aardgas als transportbrandstof mogelijk te maken’.

Volgens Von Meijenfeldt was het doel van de resolutie tweeledig. Ten eerste was zij bedoeld als steunbetuiging aan het beleid van staatssecretaris Pieter van Geel inzake de luchtkwaliteit. Ten tweede moest de resolutie andere afdelingen en lokale politici aanzetten tot het ontplooiën van soortgelijke initiatieven als in Zoetermeer. In Zoetermeer is besloten om het gemeentelijk wagenpark, de taxi's en bussen zodanig aan te passen dat zij op aardgas of LPG in plaats van dieselolie kunnen rijden. Op die manier promoot de gemeente het gebruik van aardgas als transportbrandstof en draagt bij aan vermindering van emissies van fijnstof. Dat zouden nog veel meer gemeenten kunnen en moeten doen, aldus Von Meijenfeldt. Mede daarom heeft de afdeling de resolutie ingediend.

Hoewel de resolutie daarnaast vooral bedoeld was als steunbetuiging voor het beleid van Pieter van Geel, was zij indirect ook een appèl aan de CDA-Tweede-Kamerfractie.

Volgens Von Meijenfeldt zou de fractie, in verband met het prijskaartje dat aan de overgang naar aardgas als transportbrandstof hangt, kunnen overwegen om zich in te zetten voor

het financieel faciliteren door de landelijke overheid van dit soort lokale initiatieven. Hij heeft daar al contact over gehad met CDA-Tweede-Kamerlid Liesbeth Spies die het idee positief heeft ontvangen.

Liesbeth Spies zegt desgevraagd: ‘Ik ben onder de indruk van alle lokale initiatieven die erop gericht zijn het verkeer schoner te maken en daarmee de lucht gezonder. Ook rijden op aardgas kan daaraan een bijdrage leveren. Het is schoner dan benzine of diesel en heeft ten opzichte van LPG het voordeel dat het nog veiliger is ook. Om die reden heeft de CDA-fractie in een motie vastgelegd dat voor de langere termijn het verschil in prijs tussen gas en benzine en diesel gehandhaafd moet blijven. Dit geeft zekerheid voor de langere termijn en maakt investeren in aardgas

voor particuliere investeerders aantrekkelijk. We zijn er hiermee nog niet. Ook alternatieven als het stimuleren van het rijden op biobrandstoffen is nodig. Om die reden heeft het kabinet op aandringen van de CDA-fractie aangekondigd dat vanaf 1 januari 2007 biobrandstoffen bijgemengd moeten worden bij de benzine en diesel.’

Pieter van Geel, staatssecretaris van milieu, merkt op, dat als je kijkt naar het probleem van de luchtkwaliteit, ‘dan is aardgas als transportbrandstof op dit moment een van de beste oplossingen om het probleem aan te pakken. En dus is het nodig, dat er op korte termijn fiscale duidelijkheid komt. Daarover zijn we in overleg met staatssecretaris van Financiën Joop Wijn.’

‘Vertrouwen in eigen verhaal’

Het is 10 april 2006, een maand na de teleurstellende verkiezingen voor de gemeenteraden. Hoe staat het CDA ervoor? Hoe gaat het CDA verder?. Een interview met Jan Peter Balkenende, premier en politiek leider.

Premier Balkenende, op de uitslagenavond van het CDA hield u een strijdvast verhaal. Met u als politiek leider zijn er vijf verkiezingen gewonnen, maar nu vielen de resultaten tegen. Hoe beleeft u dat? ‘Ik ben net zo teleurgesteld als al die andere CDA’ers. Ik heb zelf lang in de gemeenteraad gezeten. Ik ken het gevoel dat je vier jaar lang hard werkt, maar dat op het moment van de waarheid de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen mede beïnvloed wordt door landelijke stemmingen. Dat is frustrerend. Ik kende natuurlijk de peilingen, maar ik had toch gehoopt dat het CDA de PvdA in zetelaantal voor zou blijven. Dat is helaas niet gelukt.’

Er is dus sprake van een landelijk effect op de verkiezingen? ‘Ja, zonder meer. Er zijn overigens ook lokale effecten. Zo is twintig procent van de afdelingen er zelfs in geslaagd om te winnen of stabiel te blijven. Maar de trend van ongeveer drie á vier procent verlies is landelijk bepaald. Daar loop ik ook niet voor weg.’

Het was duidelijk een campagne over sociale onderwerpen. Het CDA kwam daardoor in het defensief. Viel dat te voorkomen? ‘Nee, wanneer mensen onzeker zijn over hun inkomen, dan is het een politieke werkelijkheid dat de regerende partij daarvoor de prijs betaalt. Wij hebben de nodige hervormingen doorgevoerd die begin 2006 werkelijkheid werden voor de mensen. De verandering van het zorgstelsel is er een die echt iedereen raakt. Zo’n enorme verandering heeft Nederland

in decennia niet meer gekend. Dat mensen daar onzeker over zijn begrijp ik wel. Je zag dat ook in de onderzoeken: zevenenzeventig procent gaf aan te denken er in inkomen op achteruit te gaan. Nu zijn ook de vakbonden het erover eens dat dat percentage in werkelijkheid twintig procent is en dat een deel daarvan ook nog bedoelde, bewuste effecten zijn. Beelden en werkelijkheid verschillen dus nogal, maar het gevoel dat er was, heeft de uitslag van de verkiezingen bepaald. Dat neemt overigens niet weg dat we kijken hoe we de problemen die er zijn, en die we ook zelf niet gewild hebben, kunnen oplossen.’

Een voorbeeld is het wegvallen van werkgeversvergoedingen voor de zorg. Is dat iets wat u nu gaat repareren? ‘Dat is lastig. We kunnen als overheid moeilijk CAO’s gaan openbreken. Daar gaan wij niet over en dat moeten wij ook niet willen. Er zijn ook nogal wat verschillen en onterechte veronderstellingen. Neem bijvoorbeeld de CAO’s van (semi) ambtenaren. Daar krijgen we veel vragen en klachten over. Maar in die CAO is voor 2006 wel degelijk voorzien in een uitkering van die vergoeding met daar bovenop nog een afkoopsom. Alleen dit wordt later dit jaar uitgekeerd. Mensen gaan er over het hele jaar bekeken niet op achteruit. De vergoeding verdwijnt pas in 2007. De afbouw moet dus beter worden geregeld. De fractie heeft daarover ook de motie Verburg ingediend. We kijken nu hoe we die het beste kunnen uitvoeren.’

Hoe gaat het overleg met de maatschappelijke organisaties hierover? ‘Samen met de vakbonden en de ouderenbonden hebben we eerst overeenstemming over de cijfers bereikt. We moeten het eens zijn over de vraag over wie we het precies hebben. We delen de conclusie dat tachtig pro-

cent van de mensen er op vooruit is gegaan. Voor twintig procent geldt dit niet.

Binnen die groep van twintig procent bevinden zich ook groepen waar de negatieve koopkrachteffecten van te voren zijn ingecalculleerd. Ik denk bijvoorbeeld aan de notaris met een vrouw in het ziekenfonds, of de tweeverdieners zonder kinderen die meer aan vergoeding kregen dan dat ze aan premie betaalden. Wij vonden – en vinden – het acceptabel dat zij er iets op achteruit gaan om de grotere mate van solidariteit met ouderen en gehandicapten te garanderen. Een voorbeeld van de sterkste schouders die de zwaarste lasten dragen. Waar we wel heel goed naar moeten kijken zijn de onbedoelde effecten bij groepen waar we dat liever niet zien. Kortom, beloftes nakomen. Helaas komt dit interview te vroeg om daar al de resultaten van te melden.’

Dan iets heel anders: Rutte of Verdonk? ‘Die keuze moeten de VVD-leden maar maken.’

Wat is beter voor het CDA? ‘Eigenlijk maakt me dat niet uit. Ik heb vertrouwen in het eigen verhaal van het CDA. Dat is saamhorig, sociaal en slagvaardig. We moeten uitgaan van onze eigen kracht: het christen-democratisch gedachtegoed. Onze koers is niet afhankelijk van de lijstrekker van de VVD of van de PvdA. We hebben onze eigen uitgangspunten en idealen. Dat is bepalend voor ons verkiezingsprogramma en voor onze campagne.’

U wilt de strijd wel aan met Wouter Bos? ‘Het gaat mij niet om Wouter Bos. Of Rita Verdonk. Of Mark Rutte. Het gaat om de toekomst van ons land. Het CDA heeft altijd klaar gestaan om in moeilijke tijden zijn nek uit te steken en dat is nu niet anders. Ik denk oprecht dat onze

visie op de toekomst van dit land en van onze kinderen beter is dan die van de PvdA, maar ook dan die van de VVD. Daar wil ik mij hard voor maken!’

Wat is daarin een belangrijk verschilpunt? ‘Nu Wouter Bos heeft toegegeven dat hij de hervormingen van dit kabinet niet zal terugdraaien, zijn de belangrijkste verschillen vooral de immateriële onderwerpen: gezin, waarden en normen, veiligheid, onderwijs.

Ik denk bijvoorbeeld aan zijn voorstel om in Nederland de kinderopvang net zo vorm te geven als in Zweden, het zogenaamde Scandinavisch model. Dat klinkt natuurlijk prachtig, al die gratis kinderopvang, maar de consequentie ervan is wel dat de ouders verplicht worden allebei fulltime te werken. Dat is zeker niet mijn ideaalbeeld. Laat ouders alstublieft de vrije keuze houden. Ik geef gezinnen liever extra middelen dan gratis staatsopvang. De PvdA heeft wat mij betreft te weinig vertrouwen in wat de mensen zelf kunnen. Verschillen kunnen juist goed zijn.

Dat geldt bijvoorbeeld ook voor het onderwijs. Talent komt in ons land niet snel genoeg boven drijven. Dat is ingebed in ons systeem. Tijdens Paars is een gelijkheidsdeken over ons onderwijs gelegd in de vorm van de basisvorming en het studiehuis. Die deken verstikt en moet weg. We draaien daarom deze maatregelen terug. Mensen moeten worden gestimuleerd om hun hoofd boven het maaiveld uit te steken. Om initiatief te tonen. Hun talenten te benutten. Daar hebben ze ruimte voor nodig en die wil ik hen geven.’

Wat mogen we dit jaar nog van dit kabinet verwachten? ‘De resultaten van het kabinetsbeleid voor de economie worden zichtbaar, maar er is nog een extra slag nodig om de koek groter te maken. Des te meer valt er eerlijk te verdelen. We moeten de slagkracht en de economische potentie van Nederland verder vergroten:

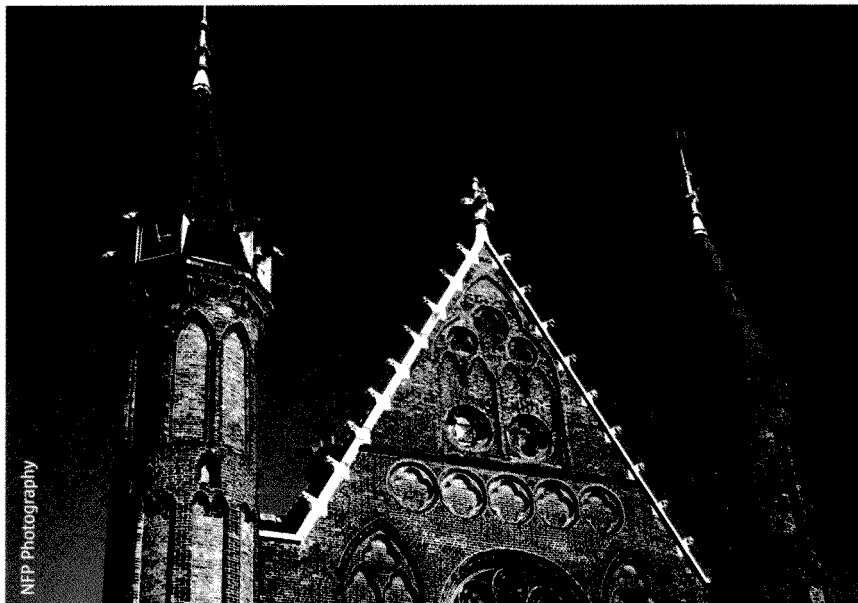
1. door het verminderen van bureaucratie en administratieve lasten;
2. door – nu de Europese richtlijn over luchtkwaliteit gelukkig geen hinderpaal meer is – fors te gaan bouwen aan huizen en wegen;
3. door fors meer energie te steken in het beroepsonderwijs. Het aantal jongeren zonder diploma is onacceptabel. Dat betekent bijvoorbeeld invoering van de leer-werkplicht.’

En van het CDA? ‘Het CDA voegt aan de ‘s’ van slagvaardig, die van saamhorig en sociaal toe. Saamhorig, in het willen tegengaan van een tweedeling van Nederland langs etnische of

religieuze lijnen. Rotterdam is vaak een voorafspiegeling van Nederland geweest, dat mag in dit geval niet gebeuren. De verplichtende hand van de inburgering moet tevens een uitgestoken hand zijn. Samen bepalen we de toekomst van dit land.

Sociaal, in de zin van vasthouden en verder inhoud willen geven aan onze voorstellen om lasten te maximaleren. Het zijn en blijven toch de vaste lasten van zorg, wonen en kinderen die mensen in de problemen kunnen brengen met hun inkomen. De zorgtoeslag is er gekomen. Huurtoeslag en kindertoeslag moeten ook meer inhoud krijgen wat mij betreft.’

Geen asielgerelateerde informatie verstrekken aan herkomstlanden

In de Kamer wordt regelmatig gesproken over de terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers naar hun landen van herkomst. Zo sprak de Kamer afgelopen week met minister Verdonk over de benadering en begeleiding van Syriërs bij hun terugkeer. CDA-Kamerlid en woordvoerder Wim van Fessem benadrukte in dit debat dat hierbij zorgvuldig moet worden geopperd. 'Het komt regelmatig voor dat delegaties uit bepaalde landen naar Nederland komen om met het oog op de terugkeer van vreemdelingen de identiteit en nationaliteit vast te stellen. Zo was er in februari een Syrische delegatie in Nederland. Hierbij is niet voldoende duidelijk gemaakt dat vragen over een eventuele asielachtergrond niet beantwoord hoeven te worden. Ex-asielzoekers moeten altijd op de hoogte worden gebracht op welke vragen niet geantwoord hoeft te worden. Dit is hier niet gebeurd en dat is bijzonder slordig', aldus Van Fessem. De CDA'er benadrukt dat na eerdere debatten over Congolese asielzoekers duidelijk is afgesproken dat ook de Nederlandse staat geen enkele informatie verschaft over of de

betreffende persoon een asielaanvraag heeft ingediend.

Van Fessem: 'Door de gang van zaken is er twijfel ontstaan over de veiligheid bij terugkeer in Syrië. Dat is een slechte zaak. De minister zal moeten garanderen dat vanaf nu in elk geval uitgeprocedeerde asielzoekers worden geïnformeerd, zij het schriftelijk, zij het mondeling.' Ook onderstreepte Van Fessem dat niet bij alle gesprekken een medewerker van de Immigratie- en Naturalisatiedienst aanwezig was en dat dit wel zal moeten gebeuren. Het debat met minister Verdonk wordt volgende week vervolgd.

Hulppakket naast voedselpakket

'De klanten van voedselbanken kampen met diverse problemen', aldus Gerda Verburg. Tijdens een debat over dit onderwerp heeft CDA-Kamerlid Gerda Verburg een plan gelanceerd dat erop is gericht om die problemen op te lossen. 'Het kan gaan om problematische schulden, verslaving of het verdwalen in een woud van wet- en regelgeving. Het is belangrijk dat, naast het verstrekken van een voedselpakket, deze mensen er ook weer structureel bovenop worden geholpen. Daarvoor moeten ze

de hulp en ondersteuning krijgen om weer op eigen benen te kunnen staan. Naast een eerste voedselpakket, moet dan ook een op maat gesneden hulppakket komen. Al naar gelang de specifieke problemen kun je dan denken aan schuldhulpverlening, budgetteringscursus of indien nodig een afkicktraject.'

De CDA'er benadrukt dat in sommige gemeenten met een voedselbank dit al gebeurt. Verburg: 'Daar waar een goede samenwerking is met de gemeente en plaatselijke sociale dienst om de mensen verder te helpen, worden goede resultaten geboekt. Een actief netwerk voor armoedepreventie, met bijvoorbeeld ouderenorganisaties, diaconieën, scholen, maatschappelijk werk, huisartsen, wijkagenten en -verpleegkundigen, is daarvoor een eerste vereiste. Ook kunnen gemeenten coaches inzetten als een voedselpakket wordt aangevraagd en burgers actief informeren, bijvoorbeeld over het recht op bijzondere bijstand.'

Verder onderstreept Verburg dat het tot nu toe twaalf weken kan duren voordat mensen na aanvraag een uitkering ontvangen en dat dit te lang is. 'Het mag maximaal vier weken duren, omdat mensen ook in de problemen komen als ze drie maanden moeten wachten op hun uitkering.'

Drempels weg

In de nieuwe Wet Personenvervoer 2000 zijn duidelijke afspraken gemaakt over de eisen waaraan chauffeurs die mensen vervoeren moeten voldoen. Deze nieuwe strikte uitwerking van de wet zorgt ervoor dat het voor vrijwilligers die gehandicapten vervoeren van en naar hun vakantie een stuk lastiger wordt. Erger nog, volgens deze interpretatie wordt dit vervoer gezien als commercieel vervoer. Dat betekent dat er strengere eisen zijn en hogere kosten voor de ouderen en gehandicapten

die van het vervoer gebruik maken, waardoor het in de praktijk onbetaalbaar wordt.

CDA-woordvoerder Mastwijk: 'De situatie zoals hij nu ontstaat, is niet acceptabel en was ook nooit de bedoeling bij de behandeling van de Wet. Nu zijn ouderen en gehandicapten de dupe, en dat moet veranderen. We hebben de wet aangescherpt om de problemen met de taxi's in de grote steden aan te pakken. Nu blijkt dat de vakantie van gehandicapten en ouderen op de tocht komt te staan. Dat is niet acceptabel.'

Het CDA vindt dat wet- en regelgeving zodanig moet worden vormgegeven en toegepast dat initiatieven van vrijwilligers niet worden ontmoedigd. De fractie heeft dit eerder bepleit. De CDA-fractie heeft hierover vragen gesteld aan de minister van Verkeer en Waterstaat.

Plannen NS onacceptabel

'In de huidige voorstellen die de NS doet over de nieuwe dienstregeling, is de positie van de regio's onvoldoende gewaarborgd. Zo neemt de reistijd op bepaalde trajecten toe, moeten mensen vaker overstappen, worden er stations gesloten en is de aansluiting op lokaal openbaar vervoer slecht. Dat moet veranderen.' Dat zei CDA-woordvoerder van Hijum tijdens een overleg met staatssecretaris Schultz.

'Met de nieuwe plannen neemt de kwaliteit van treinvervoer in de randstad toe. Maar wat het CDA betreft, is de Nederlandse Spoorwegen een maatschappelijke onderneming die er ook moet zijn voor alle reizigers, of ze nou in Kruijningen wonen, of in Amsterdam'. Met name het sluiten van een groot aantal stations in Zeeland is van Hijum een doorn in het oog. 'Drie stations sluiten op het traject Vlissingen- Roosendaal is gewoon onacceptabel.'

Geen recht op beledigen

Onlangs werden de leden van de Hofstadgroep veroordeeld onder andere vanwege het lid zijn van een terroristische criminele organisatie. De CDA-fractie reageerde tevreden op de veroordelingen. 'De veroordeling van de Hofstadgroep is het bewijs dat de nieuwe terreurwetgeving werkt. We geven hiermee een duidelijk signaal af aan potentiële terroristen dat ze in Nederland niet zomaar ongestraft aan de gang slag kunnen met hun gevaarlijke plannen.'

Echter, in reactie stelde Ayaan Hirsi Ali dat de veroordeling van een van de Hofstadgroep-leden wegens het in bezit hebben en verspreiden van radicale ideeën onterecht is en in strijd met de vrijheid van meningsuiting, omdat ook radicaal gedachtegoed thuis zou horen in de ideologische arena en niet in de justitiële.

CDA-kamerlid Sybrand van Haersma Buma verwerpt de stelling dat er een recht op beledigen zou bestaan en benadrukt dat de aanneming van Hirsi Ali een misvatting is. 'Het gaat hier niet simpelweg om een idee of een mening, maar om een radicaal gedachtegoed dat als doel heeft om tot haat en geweld aan te zetten en uiteindelijk zelfs de maatschappij omver te werpen. Vrijheden gaan altijd hand in hand met verantwoordelijkheid en worden begrensd door de wet. Als het verschil tussen woorden en geweld komt te vervagen, dan is dat wel degelijk strafbaar en is het terecht dat de rechter optreedt', aldus Van Haersma Buma.

Afschaffen 80-kilometerzones

De 80-kilometerzones, die tot doel hadden de filedruk tegen te gaan en de luchtkwaliteit te verbeteren, blijken niet het gewenste resultaat te hebben en moeten worden afgeschaft. Dat zegt CDA-woordvoerder van Hijum in reactie op cijfers van de VerkeersinformatieDienst. Van Hijum:

'Mensen zijn over het algemeen bereid zich aan regels te houden en dit geldt ook voor snelheidsbeperkingen. Maar die regels moeten dan wel zin hebben. Het kabinet heeft in november vorig jaar, nu bijna een half jaar geleden, besloten om op vier trajecten een snelheidsbeperking tot 80 km per uur in te voeren. De doelstellingen waren om de luchtkwaliteit en de doorstroming te verbeteren, in deze volgorde. Uit cijfers van de VerkeersinformatieDienst blijkt echter dat op drie van deze vier wegen - ik noem de A12 en de A20 - juist veel meer files staan. Op de A10-west wordt wel een positief effect geconstateerd.'

Het lijkt de CDA-fractie aannemelijk dat ook de vervuiling op die trajecten niet is afgenomen. Drie maanden geleden kwamen al soortgelijke cijfers naar buiten, maar toen werd gezegd dat automobilisten nog aan de maatregelen moesten wennen. Inmiddels doet dat effect zich volgens de VerkeersinformatieDienst niet meer voor. De CDA-fractie is niet principieel tegen de 80-kilometerzones, maar wel als zij aantoonbaar niet effectief zijn en niet blijken te werken. Van Hijum: 'Wij voelen er ook niet veel voor om nog eens drie maanden te wachten op een onderzoek waarin die conclusie naar alle waarschijnlijkheid opnieuw zal worden bevestigd.'

Minister Peijs zegde toe om voor de A12 bij Den Haag, waar de grootste toename in files te constateren valt, binnen twee weken maatregelen te komen. Het CDA spoorde de minister aan dat ook te doen op andere trajecten. 'Mensen mogen niet vaker en langer in de file staan op de verschillende trajecten waarvan niet duidelijk is dat de 80-km zones zin hebben voor de doorstroom of het milieu', aldus van Hijum.

Online Meer informatie over deze en andere onderwerpen vindt u op www.cda.nl.

‘Het CDA is de enige groene partij’

De agrarische sector is de volop in beweging. Minister Cees Veerman: ‘Het is de meest dynamische sector van Nederland’.

‘Het CDA is de enige partij die zich inzet voor het platteland en daarmee de agrarische sector. Dat mag niet vergeten worden, want zeventig procent van Nederland bestaat uit landbouwgrond. Tien procent van de werkgelegenheid komt direct voort uit de primaire sector. Denk hierbij niet alleen aan boerenbedrijven, maar ook aan toelevering en verwerking van agrarische producten. De bijdrage van het Westland aan de economie is groter dan die van de Rotterdamse haven. De nog altijd toenemende globalisering maakt dat het steeds makkelijker wordt om te im- en exporteren. Maar het meest eenvoudig is het om kenniswerk via de digitale snelweg te exporteren. Landbouw zal altijd primair in de regio’s plaatsvinden. Het is ook niet goed om voor de voedselvoorziening volledig afhankelijk te zijn van import.

Vogelgriep

De globalisering heeft er echter ook voor gezorgd dat het aantal dierziekten toeneemt in aantal en frequentie van uitbraken. We vliegen immers niet alleen maar zelf de hele wereld over, maar nemen daarbij ook allemaal insecten en ziektekiemen met ons mee. Het CDA is echter altijd voor het afschaffen voor het non-vaccinatiebeleid geweest. Het is toch een vreemde methode om gezonde dieren te doden om een ziekte in te dammen. Tot de toetreding van Groot-Brittannië tot de Europese Unie in 1984 was het geen enkel probleem om te vaccineren. Ik zal me daarom in blijven zetten om

het non-vaccinatiebeleid af te schaffen. Op dat terrein zijn al twee belangrijke stappen gezet. De eerste tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de EU toen er een conferentie is gehouden over dit onderwerp. De conclusie was toen dat vaccineren mag ten tijde van een uitbraak. De tweede stap is onlangs gezet met het preventief enten van hobbykippen tegen de vogelgriep. Dat er nu nog geen vogelgriep is geconstateerd in Nederland betekent niet dat we opgelucht adem kunnen halen. We moeten altijd alert blijven op deze en andere dierziekten.

Groene partij

Dat de agrarische sector – ook in Nederland – aan verandering onderhevig is, is onvermijdelijk. Maar het CDA vaart daarbij wel een heldere koers. De zorgen vanuit de sector zijn begrijpelijk en terecht. We mogen echter niet de lange termijn uit het oog verliezen, daarom zetten we steeds kleine stappen die minder impact hebben op de mensen.

Alle grote partijen wilden de Europese landbouwsubsidies afschaffen. Terwijl er was afgesproken dat deze tot 2013 zouden worden afgebouwd. Het CDA heeft ervoor gezorgd dat deze ondersteuning er nu nog is. Na 2013 gaan we toe naar een ander stelsel van ondersteuning. Tot 2013 hebben de boeren de tijd om hun bedrijfsvoering aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Daarnaast blijft er ook geld nodig om het cultuurlandschap te behouden. Het Nederlandse landschap met sloten en smalle percelen vraagt immers om een arbeidsintensieve bewerking van het land. In het behoud van deze unieke cultuurgrond spelen de boeren een cruciale rol. Op tal van fronten heeft de sector dus met veranderende omstandigheden en opgaven te maken. De sleutel om aan deze veranderingen het hoofd te bieden ligt bij creatieve, moedige en vastberaden mensen: ondernemers. Zij zijn het die anderen inspireren, aansporen, werk geven en daarmee bijdragen tot een zinvol en betrokken bestaan. Het CDA heeft er daarom bij-

voorbeeld voor gezorgd dat jonge boeren in de eerste drie jaar na een bedrijfsovername steun krijgen bij investeringen die zij doen.

Het Ministerie van Landbouw is ook het ministerie dat gaat over natuurbeleid. Landbouw en natuurbeleid zijn twee terreinen die elkaar deels overlappen. Boeren gaan ook steeds meer doen aan natuur- en waterbeheer. Een ander goed voorbeeld is het project “Boeren voor natuur”. Boeren stellen soms ook een deel van hun grond ter beschikking aan recreatie. Het ministerie zorgt voor de aanleg van duizend kilometer extra wandelpad op het platteland. Het doel is om de kloof tussen de stad en het platteland kleiner te maken. Het platteland is bij veel stedelingen onbekend. Steeds minder kinderen weten waar melk vandaan komt. Het boerenland is heel gastvrij en op veel punten veel innovatiever dan de mensen achter een bureau in de stad.

Dynamiek

De maatregelen die ik soms moet nemen zijn niet leuk, maar wel nodig voor de sector. Ik heb veel geld vrijgemaakt om de visserij – een sector die vaak vergeten wordt - te saneren. Dit is nodig om de vissers die overblijven te laten bestaan.

Aan de andere kant zie je dat er veel nieuwe, innovatieve ideeën ontstaan. In de tuinbouw wordt enorm veel aan energiebesparing gedaan. Dit is duurzaam en levert ook nog geld op. Ook in de gewone landbouw wordt steeds duurzamer gewerkt. Het streven is om in 2010 95 procent minder bestrijdingsmiddelen te gebruiken dan in 1995. We zitten al op negentig procent, dus dat doel gaan we ook halen. “Flowers & Food” zijn niet voor niets door het Innovatieplatform van premier Balkenende uitgeroepen tot het belangrijkste gebied op het terrein van kenniseconomie. In de groene sector gebeurt ontzettend veel op dit terrein. Het is daarom ook niet te begrijpen dat de PvdA het Ministerie van LNV op wil heffen. De agrarische sector is de meest dynamische van het land!

‘Het is een vreemde methode om gezonde dieren te doden om een ziekte in te dammen’

‘De zorgen vanuit de sector zijn begrijpelijk en terecht’

Kandidaatstelling Eerste en Tweede

In mei 2007 zijn er nieuwe landelijke verkiezingen. Op woensdag 16 mei 2007 vinden de verkiezingen plaats voor leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Een kleine twee weken later, op dinsdag 29 mei 2007, worden deze gevolgd door de verkiezingen voor leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Het CDA nodigt daarom haar leden uit te solliciteren naar het lidmaatschap van één van beide Kamers.

Een ieder die voldoet aan de gestelde eisen kan tot en met 15 juni 2006 reageren. Daarnaast bepaalt het CDA-kandidaatstellingsreglement dat alle provinciale en gemeentelijke afdelingen het recht hebben schriftelijk de namen van ten hoogste vijf personen voor te dragen als kandidaat

voor het lidmaatschap van de Tweede en de Eerste Kamer. Dit kan eveneens tot en met 15 juni 2006.

De door het CDA Partijbestuur ingestelde selectiecommissies zullen vervolgens de kandidaten aan de betreffende profielschetsen toetsen. Deze profielschetsen zijn door het CDA Partijbestuur vastgesteld. De heer drs. H.J. (Herman) Kaiser zal de selectiecommissie ten behoeve van de Tweede Kamer voorzitten. De heer mr. S. (Sam) van Oostrom doet dit voor de selectiecommissie ten behoeve van de Eerste Kamer.

Het CDA Partijbestuur zal de advieslijst vóór 25 november 2006 vaststellen. Op het CDA Verkiezingscongres van 9 en 10 februari 2007 zal de advieslijst uiteindelijk door de leden van het CDA bekrachtigd worden.

Het CDA Partijbestuur nodigt uit tot sollicitatie naar het:

Lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Het Tweede-Kamerlid voor het CDA dient te beschikken over onderstaande competenties en persoonskenmerken. De mate waarin echter over competenties wordt beschikt, kan en mag per individu verschillen. Daarnaast dient het CDA-Tweede-Kamerlid zich te kunnen bewegen in één of meerdere rollen en te voldoen aan statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden.

Kerncompetenties

- Visie-gedachtegoed
- Omgevingsbewustzijn

- Politieke sensitiviteit
- Communicatieve vaardigheden
- Effectiviteit
- Teamrol

Persoonskenmerken

- Dienstbaar
- Authentiek
- Eerlijk en integer
- Mediageniek en charismatisch
- Lef en humor
- Creatief en initiatiefrijk

Rollen

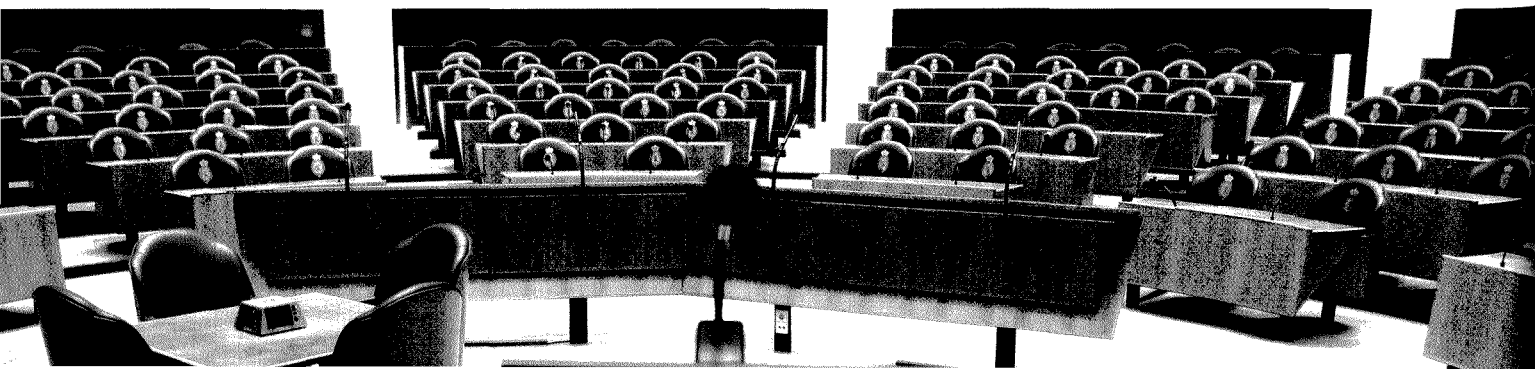
- De volksvertegenwoordiger, die voor de burger bij uitstek aansprekend en herkenbaar is.
- De politicus, die de kunst van het politiseren beheerst.
- De generalist, die zich over alle beleidsterreinen beweegt.
- De bruggenbouwer, die respect

geniet bij alle partijen.

- Het boegbeeld, die bij uitstek bekend is bij de burger.
- De mensenmens, die het typische CDA-gezicht is.
- De nestor, die procedures en processen door en door kent.
- De ter zake deskundige, die voor inhoudelijke diepgang en analyse zorgt.

Statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden

- Heeft de christen-democratische uitgangspunten verinnerlijkt.
- Beschikt over maatschappelijk draagvlak.
- Is bereid en beschikbaar om zich in te zetten voor partij- en campagne-activiteiten.
- Is bereid en beschikbaar om het Kamerlidmaatschap voor de volledi-

Kamerverkiezingen 2007

- ge periode te vervullen.
- Voldoet aan de statutaire vereisten wat betreft nevenfuncties.
- Dient voor de definitieve vaststelling van de advieslijst een 'Verklaring Omtrent het Gedrag' te overleggen.
- Voldoet aan de wettelijke eisen en het CDA-kandidaatstellingsreglement.

Het CDA Partijbestuur nodigt uit tot sollicitatie naar het:

Lidmaatschap van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Het Eerste-Kamerlid voor het CDA dient te beschikken over onderstaande competenties en persoonskenmerken. De mate waarin echter over deze competenties wordt beschikt, kan en mag per individu verschillen. Daarnaast voldoet het Eerste-Kamerlid aan statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden. Gelet op de aard van de werkzaamheden dient het Eerste Kamerlid aantoonbaar te beschikken over deskundigheid op ten minste één beleidssector of kennisgebied dat relevant is voor het Eerste Kamerwerk.

Kerncompetenties

- Controleren
- Analyseren
- Visie

- Vakkundigheid
- Oordeelsvorming
- Communicatieve en redactionele vaardigheden
- Politieke sensitiviteit

Persoonskenmerken

- Dienstbaar
- Authentiek
- Zorgvuldig
- Reflectief
- Eerlijk en integer
- Onafhankelijk
- Gericht op samenwerking

Statutaire vereisten en aanvullende voorwaarden

- Onderschrijft de christen-democratische uitgangspunten.
- Heeft een brede maatschappelijke, bestuurlijke of politieke ervaring.
- Is geworteld in de samenleving.
- Is bereid en beschikbaar om zich in te zetten voor partijpolitieke activiteiten.
- Beheerst minimaal één vreemde taal.
- Beschikt over voldoende tijd (minimaal twee dagen per week).
- Beschikt over deskundigheid op ten minste één beleidssector of kennisgebied.
- Is bereid en beschikbaar om het Kamerlidmaatschap voor de volledige periode te vervullen.
- Voldoet aan de statutaire vereisten wat betreft nevenfuncties.
- Dient voor de definitieve vaststelling van de advieslijst een 'Verklaring

- Omtrent het Gedrag' te overleggen.
- Voldoet aan de wettelijke eisen en het CDA-kandidaatstellingsreglement.

Voor vragen over de procedure met betrekking tot de **Tweede Kamer** kunt u terecht bij de heer drs. L.W. (Wouter) van den Beukel, via (070) 3424810 of vandenbeukel@cda.nl.

Voor vragen over de procedure met betrekking tot de **Eerste Kamer** kunt u terecht bij de heer drs. F.W.R. (Rob) Govers, via (070) 3424867 of govers@cda.nl.

Aanvullende informatie over procedure en sollicitatie kunt u ook vinden op www.cda.nl/hrm.

Sollicitaties, bij voorkeur digitaal, kunt u richten aan drs. M. (Meindert) Stolk, secretaris van beide selectiecommissies, via e-mailadres stolk@cda.nl of schriftelijk naar het CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL, Den Haag (s.v.p. in de linkerbovenhoek van de envelop vermelden: 'Sollicitatie TK / EK'). U wordt vriendelijk gevraagd gebruik te maken van de standaardformulieren voor het CV en een motivatiebrief. Deze zijn aan te vragen bij de heer L.W. van den Beukel dan wel de heer F.W.R. Govers.

Het CDAV staat voor het stimuleren van participatie van vrouwen in de politiek.

Als CDAV vinden wij dat de politiek en het openbaar bestuur een afspiegeling van de samenleving moet zijn.

Hilde Mulder

Vrouwen in de raad

Het CDAV heeft in aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen de nodige energie besteed aan vrouwen op de lokale verkiezingslijsten. Een evenwichtige afspiegeling van de maatschappij in de gemeenteraden rechtvaardigt alleen al onze oproep voor '50-50% m/v op de lijst'. Dit is met wisselend succes gelukt op 7 maart jl.

Een gemeente waar nu twee vrouwen in de raad zijn gekomen is Kampen; Het CDA heeft hier 5 zetels behaald en de fractie telt nu twee vrouwen, namelijk Hilde Mulder en Alerieke van der Maat. Wij feliciteren hen met hun raadszetel en hebben Hilde Mulder

gevraagd wat haar aantrekt in lokaal bestuur.

'Vorige week heb ik de eed mogen afleggen. Een bijzonder en officieel moment, waardoor ik nu raadslid ben in de gemeente Kampen. Met mij zijn dat nog 7 andere vrouwen in Kampen. Het aantal vrouwen in onze raad is daarmee verdubbeld van 4 naar 8 van de 29 raadsleden. En dat is volgens de algemene opinie "al heel wat". De lokale krant en huis-aan-huisblaadjes schrijven regelmatig over het fenomeen van de nieuwe vrouwen en er wordt uitgebreid geanalyseerd wat deze zullen brengen en of het deelnemen van vrouwen het heersende "haantjesgedrag" zal voorkomen.

Ik vind het belangrijk dat de raad een meer evenwichtige verdeling kent. De "oude" raad in Kampen bestond voor vijftig procent uit blanke mannen met een gemiddelde leeftijd van minimaal 45 jaar. De Kamper bevolking is toch echt meer divers en dus is die vertegenwoordiging niet juist. Iedereen zou zich vertegenwoordigd moeten weten: niet alleen mannen

van middelbare leeftijd, ook niet alleen vrouwen... Diversiteit is belangrijk.

Mij wordt regelmatig gevraagd waarom ik mij als jonge vrouw naast mijn werk voor de komende 4 jaar vast wil leggen in de CDA-fractie van de gemeente Kampen. Ik ben 26 jaar en werk als consultant buiten de gemeente. Mijn beweegreden is eenvoudigweg maatschappelijke betrokkenheid. Ik wil die betrokkenheid "handen en voeten" geven door een bijdrage te leveren aan beleid voor onze samenleving. Meedenken over de nodige bezuinigingen, over grote lokale infrastructurele werken en de invulling van de WMO. Werken aan een overheid die meedenkt en faciliteert in plaats van (een veel gehoorde klacht) belemmert en vertraagt. En waar kan dat beter dan in de stad waarin ik geboren en getogen ben?

Een journalist vroeg mij of "we" als vrouwen nu ook een machtsblok willen vormen. Ik antwoordde hem dat mij dit niet aan de orde lijkt. Immers in de politiek zijn het toch de politieke partijen die de degens kruisen en niet afzonderlijke "bevolkingsgroepen". Waarop zijn reactie was: 'Oh... dus geen onderlinge solidariteit?!' Deze reactie illustreert wat mij betreft prachtig dat we er met een meer evenwichtige verdeling in de raad nog niet zijn.'

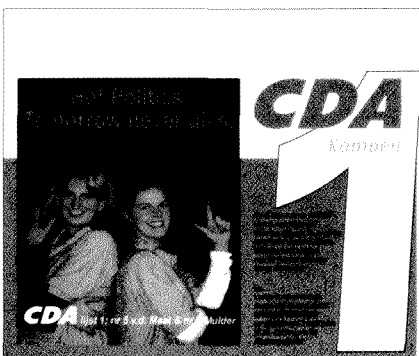
Uitnodiging discussiebijeenkomst Internationale Samenwerking

Datum: woensdag 7 juni 2006
(1 mei gaat niet door)

Tijd: 19.30 - 21.30 uur

Plaats: CDA Bureau, Buitenom 18,
2512 XA Den Haag

Het CDAV organiseert een discussiebijeenkomst over ontwikkelings

menwerking in brede zin en over de aspecten van gendergelijkheid en de kracht van vrouwen in ontwikkelingsprocessen in het bijzonder. De nota *Internationale Samenwerking*, die in oktober 2005 door de CDA Commissie Buitenland is uitgebracht, kan als aanzet dienen tot discussie. In deze nota zijn twaalf aanbevelingen voor het toekomstige beleid opgenomen.

Het debat wordt ingeleid door de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Agnes van Ardenne. Mevrouw Joan Ferrier (directeur E-Quality) zal reageren op de CDA-nota, waarna de zaal kan reageren en er gelegenheid is voor discussie.

Ontwikkelingssamenwerking is een werkterrein dat voortdurend te maken heeft met nieuwe inzichten als gevolg van snelle veranderingen wereldwijd. Thema's als vrede, veiligheid, duurzaamheid en de rol van cultuur en religie spelen een steeds grotere rol binnen de internationale samenwerking. Daardoor is meer behoefte aan een integraal beleid dat naast de duurzame armoedebestrijding ook deze aspecten aan bod laat komen. Ontwikkelingssamenwerking is ook een werkterrein dat met regelmaat onder vuur ligt. Helpt de hulp

wel? Is er sprake van meetbare en tastbare resultaten? Een van de centrale aanbevelingen uit het rapport is de versterking van het probleemoplossend vermogen. Hoe kunnen we dat bevorderen en wat is de rol van vrouwen daarin?

Over deze en andere onderwerpen op dit terrein willen we van gedachten wisselen.

Programma

19.30 uur
ontvangst met koffie en thee

20.00 uur
inleiding door Minister voor Ontwikkelingssamenwerking Agnes van Ardenne

20.20 uur
reactie van mevrouw Joan Ferrier, directeur E-Quality, hét kenniscentrum voor emancipatie in de multiculturele samenleving

20.40 uur
discussie met de zaal

21.30 uur
sluiting

Aanmelden

Stuur een email met naam en adres naar cdav@cda.nl of bel (070) 342 48 57.

PVO-bijeenkomst 'Arbeidsparticipatie centraal'

PVO (Politiek Vrouwen Overleg) is het politiek-bestuurlijke samenwerkingsorgaan tussen de politieke partijen op het gebied van arbeid, zorg, emancipatie en diversiteit. Deelnemende partijen zijn CDA (CDA Vrouwen), PvdA (ROSA), VVD (Liberaal Vrouwen-netwerk), GroenLinks (Feministisch Netwerk) en D66 (V/M rechten).

Vorig jaar heeft de PVO met vier prominente economisch-emancipatoire hoogleraren - professor dr. Joop Schippers, prof. dr. Janneke Plantenga, drs. Jolanda Sap en prof. dr. Anneke van Doorne-Huiskes - de belangrijkste punten voor de toekomst op een rij gezet. Centraal hierbij staat dat door de toenemende vergrijzing en de sterke druk op de sociale zekerheid een toename van de arbeidsparticipatie van vrouwen op korte termijn noodzakelijk is. Hierbij is met name aandacht nodig voor het bevorderen van het aantal (mannen en) vrouwen in exacte en technische beroepen. De hoogleraren hebben in het gesprek een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn door de PVO naar Tweede-Kamerleden gestuurd en besproken met de staatssecretaris.

Daarbij zijn de volgende thema's aan de orde gekomen.

Kinderopvang en schooltijden

De nieuwe Wet Kinderopvang creëert nu een herintredersval door de extra kosten die komen voor wie meer gaat verdienen. Het is slecht geïntegreerd met het inkomensbeleid. We zien helaas dat hoog opgeleide vrouwen weer vaker thuis blijven. Werken om geld te verdienen geeft namelijk niet meer de doorslag; het inkomen gaat volledig op aan kinderopvang.

Een aantal aanbevelingen:

- verdere vergroting kinderopvangplaatsen en verbetering van de kwaliteit;
- koppeling van scholen met Naschoolse Opvang en met vrijetijdsbesteding;

De 12 aanbevelingen gaan over:

1. Nederlandse inzet en structuur
2. Probleemoplossend vermogen en capaciteitsversterking
3. Maatwerk
4. Complementariteit
5. Cultuur, religie en ontwikkeling
6. Agrarische sector
7. Duurzaamheid
8. Economische groei en ondernemerschap
9. Goed bestuur
10. Vrede, veiligheid en ODA
11. Europese ontwikkelingssamenwerking en multilaterale instellingen
12. Draagvlak

- bevorderen van de Brede School;
- kinderopvang onderbrengen bij het Ministerie van Onderwijs;
- kinderopvang moet een basisvoorziening zijn, aangevuld met een verplichte werkgeversbijdrage;
- benadrukken van het economische aspect: kinderopvang die door de overheid is betaald, wordt in twee jaar terugverdiend voor de overheid.

Levensloop

De levensloopregeling is in de huidige vorm te beperkt uitgevoerd. Het vraagt nadere uitwerking om hem adequaat te laten functioneren; er moet een substantieel systeem voor de levensloop komen. We zien dat de middenfase overbelast wordt, terwijl de seniorenfase juist onderbenut zal zijn. Dit moet in balans worden gebracht.

Andere aandachtspunten zijn:

- onderhoud van menselijk kapitaal in alle levensfasen stimuleren;
- aandacht voor vrijwilligerswerk versus betaald werk;
- aandacht voor de behoefte aan deeltijdwerk voor vrouwen door het uitwerken van een geïntegreerde visie op moederschap en op werk;
- aandacht voor lange overbrugging tussen ouderschapsperiode en start van de schoolperiode;
- heffingskortingen voor langdurig zorgverlof en voor scholing.

De verhoging van arbeidsparticipatie
Aanbevelingen die de hoogleraren met betrekking tot dit onderwerp deden, zijn:

- streven naar een 32:32-urige werkweek voor mannen en vrouwen;
- beleid richten op de verhoging van het aantal uren dat een vrouw werkt;
- streven naar een arbeidsparticipatie in fte's van 65 à 70%;
- duidelijk signaal vanuit de politiek geven dat vrouwen nodig zijn op arbeidsmarkt;

- aandacht voor beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen;
- aandacht voor beperktere loopbaanmogelijkheden voor vrouwen;
- aandacht voor onderbenutting van vrouwen door overkwalificatie voor functie;
- maatregelen om werken voor vrouwen lonender te maken door verlaging van de kosten voor kinderopvang en het laten wegvallen van beperkingen van inkomensafhankelijke regelingen (zoals huursubsidie en zorgtoeslag);
- de armoedeval voor uitkeringsgerechtigden beperken;
- het beleid van het ministerie SZW op bestaande herintreders moet sterker worden afgerekend, bijvoorbeeld door het monitoren van jaarlijkse streefcijfers over verdere terugdringing van de herintredersval;
- jaarlijks afrekenen van emancipatiebeleid op die doelen die zijn geformuleerd in het Meerjarenbeleidsplan Emancipatie: 'gehaktdag';
- monitoren van de gevolgen van de sociale zekerheid, specifiek op de effecten voor vrouwen;
- creatieve, financiële stimulansen zoals de combikorting afhankelijk maken van het urenaantal en de individuele heffingskorting van (bereidheid tot) participatie.

De kern is dat alle bovenstaande issues geregeld moeten worden, want dat zijn ze nog niet. Het zijn dus blijvende aandachtspunten. Pas wanneer ze allemaal zijn opgepakt, dan werkt het emancipatiebeleid.

Iedere partij kan met deze input de discussie binnen de eigen organisatie verder aanscherpen. Het CDAV gaat hier dit jaar in ieder geval mee verder. Gezien het CDA-voorstel om stimulansen in de kinderbijslag aan te brengen is een goede discussie die dicht bij de dagelijkse praktijk van

gezinnen ligt ook zeer nodig. Hopelijk bieden bovenstaande aandachtspunten vrouwen inspiratie om ook binnen hun netwerk te bespreken.

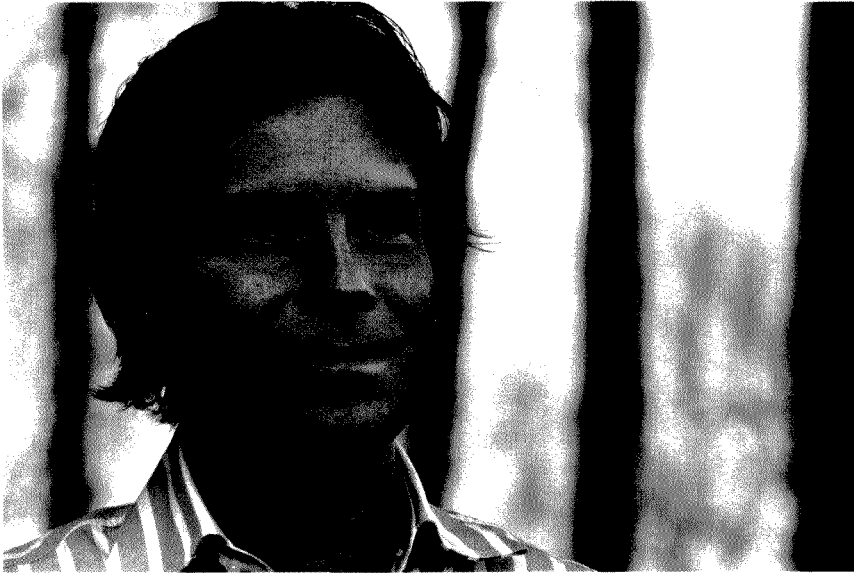
Voor vragen over de PVO of reacties op het artikel kan er contact worden opgenomen met Karin Hoentjen, email: cdav@cda.nl.

**Afgehaakt? Plafond?
Muur? Neus gestoten?
Meld het nu!**

Webredacteurs gezocht!

Colofon

De redactie van *Vrouw en politiek* is onafhankelijk.

Ronald van Bruchem is voorzitter van het CDJA.

'Kritisch, maar loyaal'

Drie maanden na de fusie van de CHU, ARP en KVP tot het CDA, is het CDJA op 19 januari 1981 opgericht. De fusie van de jongerenpartijen had vertraging opgelopen, omdat sommigen zich niet konden vinden in de grondslag van het nieuw op te richten CDJA. De jongeren wilden op dit punt een nóg fundamentele discussie voeren dan de moederpartijen dat hadden gedaan. Inmiddels is ook het CDJA toe aan haar 25-jarig jubileum. In die jaren is het altijd blijven draaien om een drietal kernactiviteiten. Het CDJA als horzel, het CDJA als politieke jongerenvereniging om te leren en door te stromen naar het CDA en het CDJA als een prettige vereniging waarin jongeren elkaar ontmoeten. Party en politics.

De horzelfunctie van het CDJA is ongetwijfeld het meest besproken en staat ook nu weer volop in de belangstelling. Maar wat doet een horzel precies? Horzels zijn insecten die tot de orde Diptera (Tweevleugeligen) behoren. De volwassen dieren hebben geen bewegende monddelen of angel en kunnen dus niet bijten of steken. Ze moeten niet worden verward met de bloedzuigende dazen ('steekvliegen') of met de hoornaar, de grootste Nederlandse wespesoort. Hoewel de horzel niet kan bijten of steken, kan zij wel iets anders wat niet onbelangrijk is om op te merken.

Een horzel produceert larven die zich vastbijten in levende dieren. Het CDJA produceert ook. Het CDJA heeft gedurende de afgelopen 25 jaar steeds nieuwe ideeën uitgedragen. Ideeën die soms heel anders zijn dan die van het CDA. Actueel voorbeeld daarvan is de afschaffing van de hypotheekrenteaftrek. Horzel als het CDJA is, wil zij dat die ideeën zich vastbijten in het CDA en dat er ook daadwerkelijk wat mee gebeurt.

De horzelfunctie van het CDJA moet daarom constructief-kritisch zijn. Niet zomaar wat stekend en bijtend, maar meedenkend om het CDA scherp te houden. Het CDJA moet dat ook de komende 25 jaar doen, zoekend naar het evenwicht tussen jeugdige overmoed en verfrissende jonkheid. De thema's zullen er de komende jaren in ieder geval naar zijn. Voor het oplossen van de problemen van de vergrijzing zullen jongeren en ouderen, CDJA en CDA, elkaar moeten vinden. De tweede kernactiviteit is het leerzame aspect van het CDJA. Door de jaren heen heeft het CDJA met behulp van het CDA veel mensen opgeleid die vervolgens zijn doorgestroomd naar het CDA. Dat is ook waar het CDA zich de komende jaren op moet richten. Er is – ook in het land – veel vraag naar verjonging en vernieuwing. Het CDA moet hiermee doorgaan bij de komende Tweede Kamerverkiezingen na het succes van de honderden jongeren die deelnamen aan de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen.

Uiteraard mag het jubileumjaar van het CDJA niet onopgemerkt voorbijgaan, want het CDJA is ook een vereniging van ontmoeting. Het CDJA zal daarom in september van dit jaar een feest organiseren. Alle oud-CDJA'ers zijn daarbij van harte welkom. Houd daarom goed onze website, www.cdja.nl, in de gaten voor het laatste nieuws. Het CDJA zal ook in de toekomst het CDA kritisch volgen, maar tegelijkertijd moet het CDJA loyaal zijn om gezamenlijk de christendemocratie in Nederland uit te dragen en mensen te dienen.

Vraag van de maand Vindt het CDA dat uitgeprocedeerde asielzoekers uit Syrië en Iran kunnen worden uitgezet?

Het CDA vindt dat asielzoekers niet kunnen worden teruggestuurd als zij in het land van herkomst niet veilig zijn. Dat is het uitgangspunt van ons asielbeleid. Uitgeprocedeerde homo's en bekeerde christenen uit Iran kunnen daarom nu niet worden teruggestuurd. We moeten eerst meer duidelijkheid hebben over de omstandigheden voor homo's en christenen in Iran. Als zij alleen vanwege hun geloof of seksuele geaardheid zullen worden vervolgd, dan kunnen we hen niet terugsturen. Dat moet dus eerst goed worden uitgezocht. Tot die tijd worden geen Iraanse homoseksuelen of christenen uitgezet.

Op verzoek van het CDA zal er extra aandacht worden besteed aan de veilige terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers naar Syrië. De afgelopen

tijd is gebleken dat er asielgerelateerde informatie bij een Syrische delegatie terecht is gekomen. Deze informatie werd gegeven door de uitgeprocedeerde asielzoekers zelf, omdat zij niet wisten dat ze over hun asielaanvraag mogen zwijgen als daarnaar wordt gevraagd. Zij hadden daarvan op de hoogte moeten worden gesteld. Door deze onzorgvuldigheid zijn zij in onzekerheid gebracht. Zij moeten daarom beter worden begeleid in de terugkeerprocedure en weten wat ze wel en niet hoeven te vertellen aan delegaties uit hun land van herkomst. Daarnaast moeten Syriërs die terugkeren een tijdje worden gevolgd, zodat kan worden gekeken hoe het daar met ze gaat. Als zij in Syrië toch problemen krijgen, moeten ze bij de Nederlandse ambassade om hulp kunnen vragen. Zo lang deze

'controle' niet goed is geregeld, worden uitgeprocedeerde Syrische asielzoekers niet uitgezet.

Het CDA staat achter een asielbeleid dat duidelijke grenzen trekt tussen mensen die recht hebben op een asielstatus en mensen die dat niet hebben. De uitvoering van dit beleid moet zorgvuldig gebeuren. Hoewel er geen mensen in gevaar zijn gebracht, zijn er wel fouten gemaakt in de terugkeerprocedure van Syrische uitgeprocedeerde asielzoekers en illegalen. Dit is geen reden om minister Verdonk naar huis te sturen, maar zij moet de uitvoering van het beleid wel verbeteren. Daarom hebben we duidelijke afspraken gemaakt om dergelijke fouten in de toekomst te voorkomen en de veiligheid van mensen die moeten terugkeren te garanderen.

Commentaar Anders en beter zorg en werk combineren

Ook Kamerleden kunnen er soms vreemde ideeën op nahouden. Zo stelde PvdA-Kamerlid Sharon Dijksma onlangs voor dat vrouwen die stoppen met werken om hun kinderen op te voeden, daarvoor maar een boete moesten krijgen. 'Een hoogopgeleide vrouw die ervoor kiest om thuis te blijven en om niet te werken: dat is kapitaalvernietiging. Je geniet op kosten van de samenleving een dure opleiding, die kennis mag je niet straffeloos weggooien. Die vrouwen zouden een deel van de kosten van hun opleiding moeten terugbetalen, zo stelt Dijksma in het maartnummer van het blad *Forum*.

Dijksma geeft hiermee de boodschap af dat alle moeders maar moeten werken, of ze willen of niet. Blijkbaar vindt de PvdA dat vrouwen - en zeker hoog opgeleide vrouwen - er de kant-

jes vanaf lopen. Vrouwen die niet betaald werken, doen aan kapitaalvernietiging. Dat moet maar eens afgelopen zijn, dreigt Dijksma. De zweep moet erover. Werken of terugbetalen, meer keuzes zijn er niet.

Een diepgewortelde wens van ouders om de opvoeding van kinderen zelf volgens eigen waarden en opvattingen vorm te geven, is niet langer aan de orde, vindt de PvdA.

Zoals gezegd, het is een vreemd voorstel. Natuurlijk is de eerste vraag, waarom alleen vrouwen moeten terugbetalen en niet mannen? Ook zullen hoger opgeleide vrouwen hierdoor eerder besluiten geen kinderen te krijgen. Want: geen kinderen, geen sanctie. Dat is natuurlijk volstrekt het verkeerde signaal, ook met het oog op de vergrijzing. Tenslotte zal in veel gezinnen, zeker die met

een lager inkomen, worden gezegd: Studeren? Lieve dochter, waar begin je aan? Als je straks kinderen krijgt, loop je het risico je studie te moeten terugbetalen.

Het kan gelukkig anders en vooral beter dan de PvdA-aanpak. Het CDA kiest als eerste prioriteit voor de keuzevrijheid voor gezinnen met kinderen in het combineren van arbeid en zorg. De overheid moet gezinnen hierin ondersteunen, in plaats van zich bemoeien met de keuzes die worden gemaakt. Het is duidelijk: voor géén keuze op straffe van een sanctie moet je volgend jaar bij de PvdA zijn. Voor een combinatie naar keuze, kies je voor het CDA.

Gerda Verburg is vice-voorzitter van het CDA in de Tweede Kamer.

NEDERLAND WATERLAND

Nederland is van oudsher een waterrijk gebied. Nederland en het water zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het water kan de Nederlanders zowel plezier als verdriet verschaffen.

Michael Schnackers

Ons land kent vele polders en door Nederland stromen vier grote rivieren: Rijn, Maas, Schelde en Eems. Door de eeuwen heeft het wassende rivier- en zeewater dikwijls voor grote overstromingen gezorgd. Om zich tegen het water te beschermen zijn duizend jaar geleden al de eerste dijken langs de kust van Friesland en Groningen aangelegd. Tot die tijd woonden de mensen in die gebieden op terpen. Na de Watersnoodramp van 1953 in Zeeland is besloten tot de aanleg van de Deltawerken om soortgelijke overstromingen te voorkomen. Al eerder (in 1932) werd de Zuiderzee afgesloten. Door de Afsluitdijk werd deze binnenzee een meer, het IJsselmeer.

Het IJsselmeer dient tegenwoordig als zoetwaterreservoir, waarvan ook grote industriële bedrijven dankbaar gebruik maken, en wordt het gebruikt voor waterrecreatie. Verder maken de scheepvaart en de beroepsvisserij gebruik van dit water. Het IJsselmeer is dus een productiefactor bij uitstek.

Waterbeleid 21e eeuw

De afgelopen jaren heeft er op behoorlijk grote schaal dijkversterking plaatsgevonden. Om ons ook in de toekomst tegen het wassende water te beschermen is het echter volgens Tweede-Kamerlid Erik van Lith, waterwoordvoerder

Digitale Dijk In de Amstel-, Gooi- en Vechtstreek zijn onlangs, in opdracht van het Hoogheemraadschap Amstel-Gooi-Vecht, door het bedrijf Waternet met behulp van een helikopter de dijken gemeten. Waternet is het nieuwe bedrijf waarin het Waterleidingsbedrijf Amsterdam en de Dienst Waterbeheer en Riolering zijn opgegaan. Het meten van dijken met een helikopter is relatief nieuw, maar niet uniek. Er zijn al meerdere waterschappen in Nederland die deze techniek hebben ingezet en zelfs heel Nederland is al eens met behulp van deze techniek ingemeten. Voorheen werden de dijken gemeten door landmeters, maar meten met behulp van een helikopter gaat sneller en de gegevens die op deze wijze verkregen worden zijn veel omvangrijker en gedetailleerder, omdat er voor het meten van de dijken een scanner wordt gebruikt, die zeer gedetailleerde elektronische hoogtemetingen weergeeft. Deze techniek heet laser-altimetrie. De gemeten toestand van de dijken wordt vastgelegd in zogenoemde beheersregisters. Vroeger waren dat kaartenkasten. Tegenwoordig zijn dit geografische informatiesystemen (GIS).

van de CDA-fractie, ook belangrijk dat er meer robuuste, rivierverruimende maatregelen worden genomen. Dijken versterken is niet genoeg. Er moet meer ruimte voor de rivier komen. Daarom is er ook een plan ontwikkeld, met als titel *Ruimte voor de rivier*. Dit plan maakt deel uit het Waterbeleid 21e eeuw.

In 2000 heeft de commissie Waterbeheer 21e eeuw een aantal aanbevelingen gedaan voor de omgang met de gevolgen van de klimaatveranderingen voor met name de waterhuishouding. Het weer wordt steeds extremer; met steeds meer relatief korte, maar hevige regenbuien, meer smeltwater dat via de rivieren ons land binnenkomt en een

stijging van de zeespiegel. Om te voorkomen dat dit ook tot meer wateroverlast leidt hebben Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen het Waterbeleid 21ste Eeuw ontwikkeld. Kern daarvan is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. Dat betekent dat er (meer) waterbergingsmogelijkheden moeten worden gecreëerd, zowel op het 'platteland', als in de stad.

Dat dijkversterking en rivierverruiming belangrijk zijn en blijven, is eens te meer duidelijk geworden door de watersnoodramp die zich de afgelopen weken in grote delen van Midden- en Oost-Europa heeft voltrokken. Zo hadden Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije Oostenrijk en Duitsland te kampen met hoogwater. Bij onze Oosterburen trad de rivier de Elbe buiten haar oevers en zette delen van onder meer Dresden, Meissen en Hitzacker, de plaats waar wijlen prins Claus opgroeide, onder water. Met man en macht werd geprobeerd het water buiten de bebouwde kom te houden. Voor een deel lukte dat, voor een deel ook niet.

Ruimte voor de rivier

Harry Sanders is voorzitter van het Hoogwaterplatform dat zich samen met de bewoners van de gemeente Ubbergen en Millingen aan de Rijn succesvol heeft verzet tegen het voornemen van het kabinet om de Ooijpolder en

Watersnoodramp Dreischor (Zeeland) 1953.

de Duffelt (gelegen tussen de grens en Nijmegen) als noodoverloopgebied aan te wijzen. In plaats daarvan is er na Kamerbrede steun voor een motie van Erik van Lith voor gekozen om de vijfhonderd miljoen euro bestemd voor de inrichting van het noodoverloopgebied over te hevelen naar het plan Ruimte voor de rivier. Volgens Van Lith is het niet mogelijk om honderd procent bescherming tegen (hoog)water te realiseren, er blijft altijd een restrisico. Daarom is het ook belangrijk dat er, behalve dijkversterking, ook forse rivierverruiming gaat plaatsvinden. Om dat mogelijk te maken, heeft hij zijn motie ingediend. Harry Sanders is zeer te spreken over het optreden van Erik van Lith, die als eerste landelijk politicus – samen met toenmalig Kamerlid Hubert Bruls - het gebied in 2003 en 2004 heeft bezocht en het verzet van de plaatselijke bevolking tegen de plannen van het kabinet met de Ooijpolder heeft gesteund en gewezen heeft op goede alternatieve structurele maatregelen in het kader van het ruimte geven aan de rivier, zoals het afgraven van uiterwaarden en het verleggen van dijken.

Eind april wordt in de Tweede Kamer gedebatteerd over het voorstel van staatssecretaris Schultz van Haegen (Verkeer & Waterstaat), die bij Nijmegen een dijk wil laten verleggen. De bewoners aldaar verzetten zich daartegen en zijn met een alternatief gekomen, de Lentse Warande. Dat houdt in dat er voor de dijk een extra geul wordt aangelegd, waar indien nodig 16.000 of meer kub water per seconde kan stromen. Ook hier heeft Erik van Lith bepleit voor het alternatief van de bewoners te kiezen.

Waterwet

De staatssecretaris zal naar verwachting in de loop van dit jaar een wetsvoorstel voor de nieuwe Waterwet in de Tweede Kamer indienen. De nieuwe Waterwet vloeit voort uit het hoofdlijnenakkoord van het kabinet-Balkenende II en is gericht op modernisering en integratie van de bestaande regelgeving en terugdringing van de administratieve lasten van gemeenten. De nieuwe wet biedt gemeenten een financieel instrumentarium om, bijvoorbeeld door middel van verbreed rioolrecht, op eigen wijze invulling te geven aan hun verantwoordelijkheid voor de gemeentelijke waterhuishouding. Gemeenten krijgen een zorgplicht voor de verwerking van overtollig grondwater en afvloeiend hemelwater in stedelijk gebied. Het ver-

---

Waterdag Op 28 april organiseert de Bestuurdersvereniging haar jaarlijkse waterbijeenkomst. De bijeenkomst is bestemd voor CDA-bestuurders die geïnteresseerd zijn in de lokale waterproblematiek. Thema: de nieuwe Waterwet. 's Middags zullen met een rondvaartboot verschillende locaties van Waternet worden aangedaan. Waternet (gevestigd in Amsterdam) is het eerste bedrijf in Nederland dat de hele watercyclus beheert: van drinkwater tot afvalwater. Locatie: Waternet te Amsterdam. Tijd: 10.00 tot 16.00 uur. Meer informatie en aanmelden: www.cda-bestuurdersvereniging.nl

---

Een forse dijkdoorbraak in Rotterdam, zomer 2003.

breed rioolrecht – een initiatief van de CDA-fractie in de Tweede Kamer – is een gemeentelijke waterheffing, niet enkel bedoeld voor bekostiging van de aanleg, het onderhoud en de vervanging van de riolering, maar ook van het afkoppelen van regenwater, van drainage en van infiltratie, aldus Erik van Lith.

Afkoppeling wil zeggen dat hemelwater en afvalwater separaat, dus niet samen, moeten worden afgevoerd. Hemelwater kan via een afzonderlijk, nog aan te leggen, buizensysteem of infiltratie worden afgevoerd. Volgens Adriaan van Oosten, wethouder in Zutphen en belast met onder meer de portefeuille water, is dit in de nieuwe wijken van zijn gemeente redelijk makkelijk te realiseren 'door de aanleg van zogenaamde wadi's: grazige verdiepingen in de openbare ruimte, met een doorlatende laag.' In de bestaande wijken daarentegen, en op de inbreidingslocaties, is het veel lastiger om het waterafvoersysteem aan te passen, en infiltratie in gebieden met hoge grondwaterstand is niet aan te bevelen.

CDA-beleid

Volgens Van Lith kiest het CDA inzake waterbeheersing voor een 'gebiedgerichte, integrale benadering van dit

vraagstuk. 'We kunnen beheersing van waterproblemen niet langer enkel civiel-technisch benaderen, bijvoorbeeld door middel van aanleg van Deltawerken. Er zitten grenzen aan het gebruik van civiele techniek bij het beheersbaar houden van extreme waterstanden (extreme droogte of extreme overstromingen). Het CDA is ervan overtuigd dat water meer ruimte moet krijgen. Dat idee wordt Kamerbreed ondersteund.'

Van Lith zegt: 'Wat het CDA betreft moet er met betrekking tot de rivier- en kustgebieden niet langer alleen gekeken worden naar de veiligheidsaspecten, maar ook naar de ruimtelijke kwaliteit. Dat betekent dat er creatieve en innovatieve oplossingen voor de waterbeheersingsproblematiek moeten worden gevonden, bijvoorbeeld drijvende kassen en woningen op palen. Verder moeten de maatregelen op lokaal niveau kosteneffectief zijn. De kosten van de maatregelen moeten wel redelijk zijn en verantwoord kunnen worden naar de burgers toe. Immers, zij dragen via waterheffingen en belastingen bij aan de bekostiging van de maatregelen. Dat betekent ook dat er in elk gebied, in elke regio maatwerk geleverd moet wor-

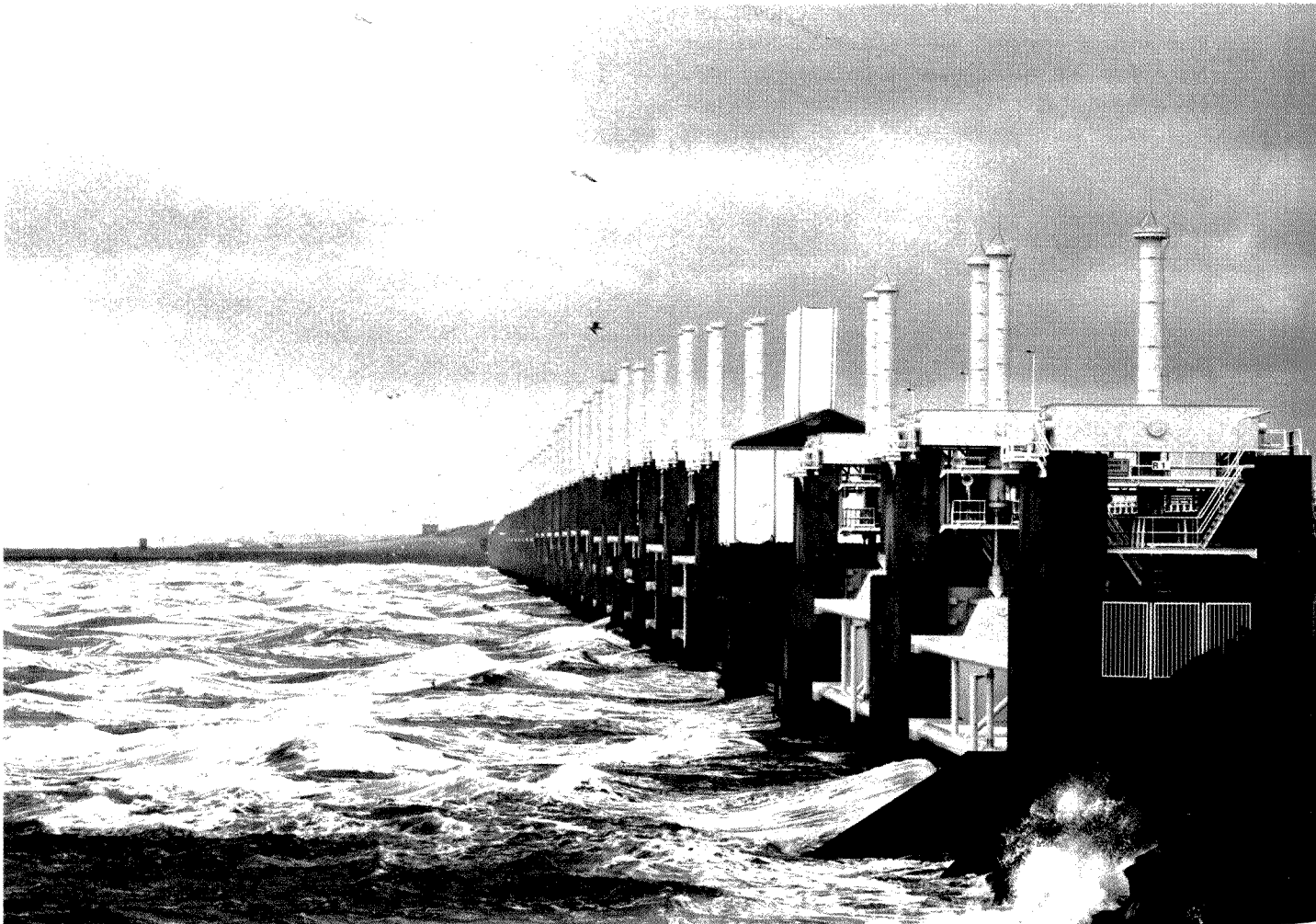
den door betere samenwerking tussen gemeenten en waterschappen.'

Nu zijn gemeenten en waterschappen ieder verantwoordelijk voor een deel van de watertaken. Zo zijn bijvoorbeeld aanleg en onderhoud van de riolering een taak van de gemeente en is de waterzuivering een verantwoordelijkheid van het waterschap. Hoewel er over het algemeen wel voldoende contact is tussen gemeenten en waterschappen is het volgens Adriaan van Oosten, zelf lid van de Stuurgroep Toekomst Waterketen Gelderland, belangrijk dat de gehele waterketen beter in beeld wordt gebracht en dat er meer en beter wordt samengewerkt tussen gemeenten en waterschappen. Dat levert zowel de gemeenten, de waterschappen als de burgers meer efficiency en dus kostenvoordelen op. ■

Online Kijk voor meer informatie op:

www.nederlandleeftmetwater.nl, www.hoogwaterplatform.nl en www.ruimtevoorderivier.nl

Een westerstorm beukt op de stormvloedkering in de Oosterschelde.

Personalía

Eurlings vice-voorzitter EVP

Op 31 maart jl. is Camiel Eurling tijdens het congres van de Europese Volkspartij (EVP), verkozen tot vice-voorzitter. Volgens CDA-voorzitter Marja van Bijsterveldt bewijst de verkiezingen dat het CDA als een van de mede-oprichters van de EVP na dertig jaar nog steeds toonaangevend is in de Europese politiek. Verder blijkt hieruit dat Camiel Eurlings in de korte tijd na zijn verkiezingen in het Europees Parlement zich bewezen heeft als belangrijk Europees politicus. Niet alleen zijn vice-voorzitterschap van de EVP geeft dit aan, maar ook zijn belangrijke rol in de besluitvorming over de toetreding van Turkije en zijn positie als voorzitter van de commissie Europees Parlement-Rusland.

Verenigingsnieuws

Het CDA op radio ...

*Donderdag 4 mei 747 AM,
18.50 – 19.00 uur*

*Donderdag 18 mei 747 AM,
18.50 – 19.00 uur*

*Donderdag 1 juni 747 AM,
18.50 – 19.00 uur*

*Donderdag 15 juni 747 AM,
18.50 – 19.00 uur*

*Donderdag 29 juni 747 AM,
18.50 – 19.00 uur*

... en televisie

*Maandag 24 april Nederland 2,
17.50 – 17.53 uur*

*Dinsdag 25 april Nederland 2,
17.50 – 17.53 uur*

*Dinsdag 16 mei Nederland 1,
14.00 – 14.03 uur*

*Woensdag 17 mei Nederland 2,
17.50 – 17.53 uur*

*Dinsdag 30 mei Nederland 1,
14.00 – 14.03 uur*

*Dinsdag 6 juni Nederland 2,
17.50 – 17.53 uur*

*Donderdag 15 juni Nederland 1,
13.45 – 13.48 uur*

*Woensdag 21 juni Nederland 2,
17.50 – 17.53 uur*

*Dinsdag 27 juni Nederland 1,
14.00 – 14.03 uur*

Vierdaagse-Borrel van CDA Europa

Maria Martens nodigt alle CDA'ers en EVP'ers die deelnemen aan de Nijme-gense Vierdaagse, of dan in Nijmegen zijn, uit voor de traditionele Vierdaagse-Borrel van het CDA Europa. Deze vindt plaats in Café 't Hoofd-kantoor aan de Hertogstraat 127 te Nijmegen, op dinsdag 18 juli, van 15.30 tot 17.30 uur.

*Voor meer informatie:
mjt.martens@telebyte.nl*

Loopbaancommissie

In 2006 is de Loopbaancommissie van start gegaan. De voortrekkers in deze commissie zijn Willem Stevens (voorzitter), Yvonne van Rooy en Wim Kuiper. Zij vormen als het ware het 'kernkabinet' van de Loopbaancommissie waaromheen een netwerk van deskundigen is gegroepeerd. De administratieve ondersteuning is in handen van de afdeling HRM.

De commissie is ingesteld met het doel (oud-)politici met een voltijds-functie, zoals Wethouders, Burgemeesters, Kamerleden, Europarlementariërs en Gedeputeerden, van dienst te zijn bij de begeleiding naar het vinden van een nieuwe uitdaging buiten of binnen de partij. Niet alleen oud-politici, maar evenzeer diegenen die 'in functie' zijn en ook CDA-ers op posities in het bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en anderen kunnen de behoefte voelen om eens van gedachten te wisselen over hun ambities met het oog op de toekomst.

Wat kunt u van de Loopbaancommissie verwachten? Een nieuwe baan heeft zij niet in de aanbieding. De leden van de commissie kunnen u echter wel discreet de weg wijzen en als klankbord fungeren. Zij denken met u mee, doen suggesties en kunnen netwerken aanbieden van actieve CDA-ers in het openbaar bestuur, het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld.

Indien u in aanmerking wenst te komen voor een loopbaangesprek, vragen wij u vriendelijk het loopbaangespreksformulier in te vullen. U treft dit formulier aan op www.cda.nl/hrm. Download het formulier, vul het in en stuur het als bijlage aan hrm@cda.nl. U ontvangt dan binnen een week een reactie. Vanzelfsprekend wordt met uw gegevens vertrouwelijk omgegaan. Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met Rob Govers, senior stafmedewerker HRM, tel. 070 3424 867 of email: govers@cda.nl.

Debatbijeenkomst in Brussel over toekomst Europa

Op 5 mei aanstaande debatteren in het Europees Parlement Vlaamse en Nederlandse christen-democraten over de toekomst voor Europa.

In de ochtend vinden vier themadebatten plaats; over buitenlands en veiligheidsbeleid, over economische groei en banen, over de grenzen van Europa en over de plaats van kleine landen en regio's in de EU. Aan de debatten wordt deelgenomen door onder meer Maxime Verhagen, Camiel Eurlings, Pieter Omtzigt en Lambert van Nistelrooy. Vanaf 14.30 uur gaan onder meer Jean Luc Dehaene, Piet Bukman en Frans Andriessen in debat over de centrale vraag: Welke toekomst voor Europa? De bijeenkomst wordt afgesloten met toespraken van minister van Buitenlandse Zaken Ben Bot en de minister-president van Vlaanderen Yves Leterme.

Het precieze programma en aanmeldformulier kunt u opvragen door te e-mailen naar studiedag5mei@kamer.cdenv.be. Indien u zich direct wilt aanmelden voor de bijeenkomst kunt ook een email met naam, adres, geboortedatum, telefoonnummer en eigen emailadres sturen naar studiedag5mei@kamer.cdenv.be of bellen met 0032 2 549 85 01.

Zomerschool:

23 t/m 25 augustus 2006

Het Steenkampinstituut, het opleidingsinstituut van het CDA, organi-

seert elke zomer voor jonge, nieuwe leden de Zomerschool. Dit is een drie-daagse cursus waarin een kennismaking met de partij en haar christen-democratische gedachtegoed centraal staat. Daarnaast is het een sfeervolle gelegenheid om andere, jonge leden te leren kennen en erachter te komen of politiek is wat je ervan verwacht! Werkbezoeken, discussie, ontmoeting met prominente CDA'ers, trainingen en workshops vullen het programma. Daarnaast is er veel plaats voor gezelligheid.

Ook het belang van het CDA speelt natuurlijk mee: we willen graag in contact komen met jonge en enthousiaste leden, die wellicht in de toekomst een actieve rol in de partij willen spelen. Lijkt de Zomerschool je wat, schrijf je dan in.

De Zomerschool begint op woensdag 23 augustus om 14.00 uur en eindigt op vrijdagavond 25 augustus. Er wordt een eigen bijdrage van € 165,- van elke deelnemer gevraagd. Hierin zijn de kosten voor maaltijden en hotelovernachting in Den Haag inbegrepen! Deelname staat open voor wie in 2005 of 2006 lid is geworden van het CDA. Leeftijdsgrens: 35 jaar.

Voor actuele informatie en aanmelding verwijzen wij je naar www.cda.nl/si. Je kunt ook bellen met het Steenkampinstituut: 070-3424861, of een mail sturen naar: si@cda.nl.

Fractievoorzitterscursus

De verkiezingsuitslag heeft in heel wat gemeentes de situatie veranderd. Voor alle nieuwe fractievoorzitters organiseert het Steenkampinstituut op drie plaatsen in Nederland de Fractievoorzitterscursus. De cursus bestaat uit een zaterdag aangevuld met twee dagdelen die door de groep zelf gepland worden.

Locatie en data: Zwolle: zaterdag 3 juni; Den Haag: zaterdag 10 juni; Eindhoven: zaterdag 24 juni.

Deze cursus gaat o.a. in op de drie grote rollen van de fractievoorzitter:

woordvoerder, strateeg en leider van de fractie.

De cursus bestaat uit een zaterdag aangevuld met twee dagdelen die door de groep zelf gepland worden. U kunt zich nu inschrijven via het aanmeldingsformulier op www.cda.nl/si of door te bellen: 070-3424860

Nogmaals deel II van wethouderscursus

Collegeonderhandelingen verlopen in iedere gemeente in een ander tijdschema.

Om alle nieuwe wethouders de gelegenheid te geven aan deel II van de wethouderscursus deel te nemen, wordt het programma van 7 en 8 april herhaald op 12 en 13 mei.

Voor meer informatie en/of een aanmeldingsformulier verwijzen we u graag door naar: www.cda.nl/si. U kunt ook bellen: (070) 3424860

Profielschets CDA-Statelid en Gedeputeerde beschikbaar

In maart 2007 vormen de Provinciale Statenverkiezingen de aftrap van het drukke verkiezingsjaar 2007. Met het oog op de voorbereidingen op de Statenverkiezingen en het bijbehorende proces van werving en selectie van Statenleden heeft de afdeling HRM van het CDA-bureau de handreiking 'Profielschets CDA-Statelid en Gedeputeerde' ontwikkeld. Deze handreiking is vanaf nu beschikbaar voor provinciale afdelingen, Statenleden en Gedeputeerden. U kunt het opvragen via het CDA-bureau, 070-3424860 of hrm@cda.nl. De handreiking is eveneens gratis te downloaden van AfdelingenNet (www.cdanet.nl).

Oud-wethoudersdag

Op vrijdag 9 juni organiseert de afdeling HRM van het Partijbureau i.s.m. de Bestuurdersvereniging, in Utrecht, een dag voor oud-wethouders die, vrijwillig of onvrijwillig, na de verkiezingen van 7 maart niet opnieuw tot het college zijn toegetreden of in de periode 2001 – 2005 tussentijds zijn opgestapt. Ervaringen uitwisselen en zich oriënteren op een nieuwe stap in de carrière

re binnen of buiten de partij vormen de hoofdingrediënten van deze dag. Met CDA-politici en loopbaandeskundigen van CDA-huize kan tijdens een persoonlijk gesprek van gedachten worden gewisseld over de eigen drijfveren en ambities voor de toekomst. Sinds 18 februari kunt u zich aanmelden voor de oud-wethoudersdag via de website van de Bestuurdersvereniging, www.cda-bestuurdersvereniging.nl. Bij het aanmelden worden u een aantal vragen gesteld over uw wensen en verwachtingen m.b.t. deze dag. Deze informatie zal gebruikt worden voor de invulling van het programma en de workshops. Voor meer informatie kunt u terecht bij de afdeling HRM, tel. (070) 3424 867 / 810.

Geef je mening over Nederland in Europa! Ga naar www.nederlandineuropa.nl

Tot 1 juni hebben alle bezoekers van deze website de gelegenheid om door middel van het invullen van een enquête hun mening te geven over de positie van Nederland in Europa en de toekomst van de Europese Unie. Schroom niet, geef je mening.

Ondernemersbijeenkomst

CDA-ondernemers en ondernemende CDA'ers zijn dinsdagavond 13 juni van harte welkom bij de CDA-ondernemersbijeenkomst van Jan ten Hoopen. Deze avond zal minister Peijs spreken over het vervoers- en transportbeleid en de bereikbaarheid in de samenleving. Dit kabinet zet in op een verbetering van de doorstroming op de wegen. Voor veel ondernemers is de bereikbaarheid van hun onderneming bepalend.

De locatie is de fractiekamer van het CDA, op het Binnenhof, Plein 2 in Den Haag. De avond zal duren van 18.00 uur tot 20.00 uur. Voor broodjes, koffie en thee zal worden gezorgd. U bent van harte uitgenodigd deze avond bij te wonen.

Vanzelfsprekend wordt u geacht uw legitimatiebewijs bij u te hebben. In verband met de beveiliging dient u zich tevens van tevoren aan te mel-

den, door uw naam en adresgegevens door te geven via w.geijtenbeek@tweedekamer.nl. Dit kan tot uiterlijk maandag 12 juni, 12.00 uur.

Ledenraad Bestuurdersvereniging over gemeenteraadsverkiezingen

De Voorjaarsledenraad van de Bestuurdersvereniging zal in het teken staan van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen. Meindert Stolk, directeur van het Partijbureau, zal een toelichting geven. Daarna volgt een discussie. Datum: 21 april. Locatie: Vredenburg 19 te Utrecht. Tijd: 13.30 tot 16.30 uur. Meer informatie en aanmelden: www.cda-bestuurdersvereniging.nl

Congres stemt over tienpuntenplannen Kenniseconomie

Het partijcongres zal op zaterdag 20 mei a.s. in Utrecht een tienpuntenplan over kenniseconomie vaststellen.

De partijdiscussie over dit onderwerp is op een geheel innovatieve wijze gevoerd. Drie schrijfgroepen van deskundige en betrokken partijleden hebben elk een tienpuntenplan opgesteld met beleidsaanbevelingen. Elke schrijfgroep telde meer dan 10 leden. Het congres stemt over de in totaal 30 beleidsaanbevelingen; de 10 gekozen aanbevelingen worden overhandigd aan de programcommissie met het oog op het nieuwe verkiezingsprogramma 2007-2011.

Het partijdebat over kenniseconomie is een direct gevolg van de Fonteinavonden die in 2002 en 2003 plaatsvonden. Tijdens deze bijeenkomsten bepaalden de leden wat er op de politieke agenda van het CDA moest komen te staan. Duurzame ontwikkeling belandde op de eerste plaats; kenniseconomie op de tweede.

In juni wordt het debat over kenniseconomie afgesloten met een slotmanifestatie in Delft.

Meer informatie hierover treft u aan op de website: www.cda.nl

Verschenen

'De vergeten woningmarkt' in CDV

De woningmarkt zit muurvast en de problemen stapelen zich op. Kopers en huurders komen amper nog aan een geschikte betaalbare woning, segregatie in de grote steden dreigt. Corporaties en gemeenten zijn onvoldoende in staat voor voldoende woningaanbod te zorgen. Wat moet er gebeuren om de woningmarkt uit het slop te trekken? U kunt het lezen in *De vergeten woningmarkt*, een uitgave van Christen Democratische Verkenningen (CDV), het kwartaalblad van het Wetenschappelijk Instituut (WI) voor het CDA, die op 15 april verschijnt. U vindt in deze CDV interviews met onder meer minister Dekker, en artikelen van Jan Latten, Bas Jan van Bochove en Nicolien van Vroonhoven, Martien Kromwijk, Ab Klink en Leonard Geluk.

Dit nummer staat onder redactie van Kees Koedijk, Jan Prij en René Scherpenisse. Het is te bestellen bij uitgeverij Boom bdc@bdc.boom.nl voor € 18,-.

Nadere inlichtingen Jan Prij, redactiesecretaris CDV, prij.wi@cda.nl, (070) 342 4871.

Kees Koedijk, Jan Prij & René Scherpenisse (red). *De vergeten woningmarkt*. Amsterdam: Uitgeverij Boom. 188 pp.

Vacatures

Vacatures Dagelijks Bestuur en Partijbestuur

Op grond van het rooster van aftreden ontstaan in november 2006 de volgende vacatures:

- Dagelijks Bestuur: tweede vice-voorzitter, penningmeester en lid Dagelijks Bestuur
- Partijbestuur: een vijftal vrijgekozen leden

De tweede vice-voorzitter, Lianne Dekker, heeft aangegeven beschik-

baar te zijn voor een tweede termijn. De penningmeester, Jan Kees de Jager, die in 2000 is aangetreden, heeft deze functie bijna twee termijnen vervuld en is om die reden niet herbenoembaar. Het lid, Ronald Migo, heeft aangegeven niet beschikbaar te zijn voor een tweede termijn.

Het vrijgekozen lid Netty van den Nieuwboer heeft reeds twee termijnen in het Partijbestuur gezeten en is om die reden niet herbenoembaar. Met uitzondering van Netty van den Nieuwboer zijn alle vrijgekozen leden gekozen op een bepaald 'profiel'. Het vrijgekozen lid 'grote steden' - Sjaak van der Tak -, het vrijgekozen lid 'ouderen/zorg' - Akke Brandenburg - en het vrijgekozen lid 'arbeidsmarkt/vakbeweging' - Teusjan Vlot - hebben aangegeven niet beschikbaar te zijn voor een tweede termijn. Het vrijgekozen lid 'sociale zekerheid' - Dédé Siemons - heeft aangegeven wel voor een tweede periode beschikbaar te zijn.

Wijze van verkiezing

De vrijgekozen leden worden door het Partijcongres gekozen. De vicevoorzitter wordt in functie gekozen. De penningmeester en het lid van het Dagelijks Bestuur worden door het Partijcongres gekozen als vrijgekozen lid en worden vervolgens door het Partijbestuur uit zijn midden gekozen tot penningmeester respectievelijk lid van het Dagelijks Bestuur. Het Partijbestuur heeft zich geëngaat aan het feit dat de beoogde penningmeester en het beoogde lid Dagelijks Bestuur door het Partijbestuur als zodanig zullen worden benoemd.

Ten aanzien van de functie van penningmeester heeft het Partijbestuur de wens uitgesproken dat de huidige penningmeester, Jan Kees de Jager, niet in november 2006, maar pas 1 juni 2007 aftreedt, zodat de nieuwe penningmeester gedurende een half jaar kan worden ingewerkt. Het Partijbestuur stelt voor zijn

opvolger, de beoogd penningmeester, reeds tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 te kiezen op basis van één van de vijf profielen overige vrijgekozen leden. Deze persoon neemt vervolgens zijn plek in als vrijgekozen lid en het Partijbestuur benoemt uiterlijk in mei/juni 2007 de beoogd penningmeester tot penningmeester.

Voorziening

In het najaar van 2006 worden zowel de advieslijst Tweede Kamer als de advieslijst Eerste Kamer door het Partijbestuur in twee lezingen opgesteld. Het Partijcongres van 4 november 2006, waar de acht (her)verkiezingen op de agenda staan, valt precies tussen die twee lezingen in. Deze situatie lijkt het Partijbestuur niet wenselijk, met name niet met betrekking tot de verkiezingen die een personele wijziging in het Partijbestuur tot gevolg hebben. Om die reden stelt het Partijbestuur voor een voorziening te treffen, inhoudende dat de tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 gekozen vrijgekozen leden pas tijdens het Partijbestuur van 15 december 2006 hun plaats in het Partijbestuur innemen.

Oproep sollicitatie & voordracht

Hierbij doet het Partijbestuur een oproep aan CDA-leden die interesse hebben in het vervullen van een van deze functies hiernaar te solliciteren en doet een beroep op de afdelingen om eventuele kandidaten voor deze functies voor te dragen aan het Partijbestuur. Gelet op de samenstelling van het Partijbestuur worden met name vrouwen verzocht te reageren.

Profielchets vice-voorzitter

De vice-voorzitter:

- is een betrokken christen-democraat, is lid van het CDA en is bereid en in staat bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;
- is uitstekend ingevoerd in de huidige nationale en internationale

maatschappelijke en politieke ontwikkelingen;

- kent en heeft een brede ervaring binnen de partij(organisatie);
- beschikt over bestuurlijke ervaring;
- is bereid en in staat zijn de portefeuille 'buitenland' te beheren;
- is in staat de partij te vertegenwoordigen in binnen- en buitenland;
- is in staat in voorkomende gevallen op te treden als vervanger van de partijvoorzitter;
- heeft een groot maatschappelijk netwerk;
- beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan;
- beheerst minimaal twee moderne talen.

Gelet op de huidige samenstelling van het Dagelijks Bestuur gaat de voorkeur uit naar kandidaten uit de westelijke regio (Noord-Holland/Zuid-Holland/Utrecht).

Profielchets lid Dagelijks Bestuur en penningmeester

De penningmeester:

- is een betrokken christen-democraat, is lid van het CDA en is bereid en in staat bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;
- is goed ingevoerd in maatschappelijke en politieke ontwikkelingen om binnen het Dagelijks Bestuur van het CDA actief te zijn op diverse terreinen;
- zal zich met name bezighouden met de portefeuilles Financiën en Personeel & Organisatie en beschikt over relevante bedrijfseconomische en organisatorische kennis om binnen het bestuur hiervoor verantwoordelijk te zijn;
- is bekend met het functioneren van de partij(organisatie);
- heeft een relevant maatschappelijk netwerk;
- beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan.

Profielchets lid Dagelijks Bestuur

Het lid van het Dagelijks Bestuur:

- is een betrokken christen-democraat,

is lid van het CDA en is bereid en in staat bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;

- is uitstekend ingevoerd in de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen;
- kent en heeft een brede ervaring binnen de partij(organisatie);
- beschikt over politieke en bestuurlijke ervaring;
- heeft een groot maatschappelijk netwerk;
- beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan.

Gelet op de huidige samenstelling van het Dagelijks Bestuur gaat de voorkeur uit naar kandidaten uit de oostelijke regio (Gelderland/Overijssel/Flevoland).

Profielen overige vrijgekozen leden

Overige vrijgekozen Partijbestuursleden:

1. Expertise: grote steden
2. Expertise: ouderen/zorg
3. Expertise: arbeidsmarkt/vakbeweging
4. Expertise: sociale zekerheid
5. Expertise: bedrijfsleven/ondernemer

Verder verloop procedure

Tot vrijdag 2 juni 2006 kunnen kandidaten voor deze functies solliciteren dan wel worden voorgedragen.

Uiterlijk begin september 2006 stelt het Partijbestuur een meervoudige voordracht op voor de bovengenoemde functies. Gedurende zes weken na de verzending en openbaarmaking van deze voordrachten bestaat de mogelijkheid tegenkandidaten te stellen. Tijdens het Partijcongres op 4 november a.s. worden de tweede vice-voorzitter en de vrijgekozen leden (al dan niet beoogde leden van het Dagelijks Bestuur) bij schriftelijke stemming gekozen door alle aanwezige leden en afgevaardigden.

GEEN 'ORANJE-REVOLUTIE' IN WIT-RUSLAND

Arrestaties, geweld en bedreigingen. In deze sfeer werden op 19 maart presidentsverkiezingen in Wit-Rusland gehouden. De OVSE, de EU, de VS, de Raad van Europa en de NAVO hebben het verloop en de uitslag van de verkiezingen sterk veroordeeld.

Wietze Smid

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en de Raad van Europa concludeerden na de verkiezingen dat deze niet vrij en eerlijk waren verlopen. De Raad van Europa sprak zelfs van 'een farce' en noemde Loekasjenko 'een president met een besmet mandaat'. Secretaris-Generaal van de NAVO Jaap de Hoop Scheffer heeft de gang van zaken ook scherp veroordeeld en de Wit-Russische autoriteiten opgeroepen democratische standaarden te respecteren.

De Russische President Poetin echter feliciteerde zijn collega direct na het bekend worden van de uitslag. 'De resultaten van de verkiezingen getuigen van het feit dat de kiezers u vertrouwen op uw weg naar de verdere toename van het welzijn van het volk van Wit-Rusland'. Volgens het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken is er 'geen reden om de legitimiteit van de resultaten te betwijfelen'. CDA-Europarlementariër Camiel Eurlings heeft de Europese Unie opgeroepen stelling te nemen richting Rusland. Eurlings, voorzitter van de EP-Ruslanddelegatie in het Europees Parlement, vindt het ongeloofwaardig dat Rusland als lid van de OVSE de verkiezing van Loekasjenko eerlijk noemt.

Manipulatie

In de aanloop naar de verkiezingen liet het regime van president Loekasjenko zijn ware gezicht zien. Dat de president niet van plan was om eerlijke en open verkiezingen te organiseren bleek onder andere uit de officiële verklaring van het campagne team van Loekasjenko een aantal weken voor de verkiezingen, waarin werd opgemerkt dat 'de mensen goed moeten denken aan het welzijn van henzelf en hun kinderen, voordat ze besluiten mee te doen aan oppositionele campagneactiviteiten'. De geheime dienst van Wit-Rusland, de KGB, kwam met een officiële verklaring waarin de oppositie en sommige non-gouvernementele organisaties op één

Jonge mensen branden kaarsen voor de degenen die gearresteerd zijn tijdens protestacties tegen president Loekasjenko.

Eduardo Frei Stichting en Wit-Rusland In maart 2005 bracht de EFS een bezoek aan Wit-Rusland en sprak onder andere met oppositiekandidaat Milinkevitsj. In de aanloop naar de verkiezingen heeft de EFS onder andere campagnetrainingen gegeven voor regionale campagneleiders van de oppositiepartij van Milinkevitsj. In april of mei zal de EFS samen met de christen-democratische zusterpartij uit Litouwen een conferentie organiseren met en voor de oppositie uit Wit-Rusland om te bezien hoe de samenwerking in de toekomst kan worden voortgezet.

lijen met terroristische organisaties werden gesteld. Het verstoren van bijeenkomsten van de oppositie door aanhangers van de president was eerder regel dan uitzondering. De vele arrestaties van campagnemedewerkers van de oppositiekandidaten in de aanloop naar de verkiezingen benadrukte nog eens dat het laatste dictatoriale bewind van Europa in Minsk zetelt. Ondanks het feit dat vier kandidaten officieel waren geregistreerd als deelnemers aan de verkiezingsstrijd had alleen de president toegang tot de media en werden de tegenkandidaten stelselmatig genegeerd en zwartgemaakt. Volgens de kieswet van Wit-Rusland heeft elke kandidaat recht op een half uur spreektijd op de nationale televisiezender. Tot grote verbazing van oppositiekandidaat Milinkevitsj was er aanzienlijk geknipt in zijn vooraf opgenomen speech.

Aan de oproep van de Wit-Russische oppositie om na de frauduleus verlopen verkiezingen massaal de straat op te

gaan, kon simpelweg geen gehoor worden gegeven. De tentakels van het bewind zijn zo ver en diep doorgedrongen tot de samenleving dat de Wit-Russen niet tegen hun president in opstand durven komen. Bovendien geniet de president grote populariteit in bepaalde delen van het land, vooral op het platteland.

Afhankelijkheid

Gedurende drie dagen reden mijn Litouwse collega en ik (vergezeld van een Wit-Russische tolk en chauffeur) als internationaal waarnemer door de grensregio met Rusland en bezochten we talloze stembureaus. De bewondering van de meeste inwoners uit dit gebied voor hun president leek oprecht. Batka (vadertje, bijnaam van Loekasjenko, red.) geeft zijn landgenoten wat ze wensen: rust, reinheid en regelmaat. Het bescheiden pensioen wordt op tijd betaald, de wegen zijn goed en er is altijd warm water en elektriciteit. Veel beter dan in omliggende landen, waar 'chaos en razernij' heerst. Bovendien zorgt de president ervoor dat 'de tanks van de NAVO, die zijn opgesteld langs de grens met Polen en Litouwen, die klaar zijn om het land binnen te vallen, buiten de deur worden gehouden'. De hoge opkomst, in deze regio, vaak meer dan negentig procent, verklaren de mensen die we spraken nagenoeg allemaal aan het belang van deze verkiezingen: de toekomst en rich-

Een dorp in de regio Orsha dat internationaal waarnemer Wietze Smid onder andere heeft bezocht.

Uitspraken Loekasjenko Uitspraken van Loekasjenko ten tijde van de verkiezingen:

- 'We moeten een bewind vestigen dat decennia of zelfs eeuwen aan de macht blijft.'
- 'Wij zijn een oude beschaving. Amerika heeft een geschiedenis van 300 jaar, toen werd het gesticht door al het tuig dat daarheen trok.'
- 'Waarom gebruikt de oppositie blauw als kleur? Omdat ze geen fantasie hebben! Omdat het allemaal homo's zijn!' (goloeboi - lichtblauw - is slang voor homoseksueel)
- 'Rond de trog van de macht knorren ze allen gelijk, de Roden en de Witten.'
- 'De Wit-Russen leven slecht, maar niet lang.'
- In Brest: 'Er viel hier drie weken geen regen. Nu ben ik op bezoek, en kijk, het regent.' Kolchoze-baas: 'U bent groter dan God.'
- Over de oppositie: 'Vandaag gooien ze bussen om bij het presidentiële paleis. Morgen klimmen ze door uw raam en verkrachten uw vrouw en dochter.'
- 'De Duitse geschiedenis is een kopie van de Wit-Russische. Duitsland verhiel zich uit zijn ruïnes door ferme autoriteit. Niet alles dat verbonden is met die bekende persoon Adolf Hitler is slecht. Duitse ordelijkheid groeide door de eeuwen heen en bereikte haar top onder Hitler. Dit correspondeert met ons idee van een presidentiële republiek en de rol van de president daarin.'
- 'Ik heb dit land gewiegd als een baby. Ik kan het nu niet laten vallen.'
- 'Ik ben mij van alles bewust. Tenslotte heb ik het hele ambtelijke apparaat geneukt.'
- Tijdens tv-uitzending van een paasdienst: De gemeente: 'Christus is waarlijk opgestaan.' Loekasjenko staat op en buigt. 'Dank u, dank u.'
- Op campagne in een dorp, vorige week: Baboesjka: 'Vadertje, waarom kunt u geen president voor het leven zijn?' Loekasjenko: 'Waarom niet, moedertje?'
- Sprekend over de mogelijkheden van het toerisme: 'Er is een reservaat bij Pripjat. Vis! Toen we dit gebied onder onze controle namen kwam er veel vis. U kunt zich dat niet voorstellen. Zo functioneert het werkelijk.'

ting van Wit-Rusland stond op het spel. In deze regio (maar overigens ook in de meeste andere regio's) zijn alleen staats televisie, staatsradio en de staatskrant te verkrijgen.

De staatsafhankelijkheid in Wit-Rusland is enorm. Tachtig procent van de economie is in handen van de overheid en elke Wit-Rus die in dienst van de overheid is, krijgt elk jaar een nieuw jaarcontract. Elke misstap (en elke oppositionele activiteit valt onder deze term) betekent meestal het einde van een loopbaan en dus een groot probleem. Door allerlei dubieuze wetgeving is het maatschappelijk middenveld volledig verdwenen (aangenomen mag worden dat dit nu ook juist het doel was van de wetgeving).

Mensenrechtenorganisaties, eerlijke vakbonden, onafhankelijke journalisten, ze bestaan niet meer of moeten ondergronds in Wit-Rusland.

In de aanloop naar en ook nog na de verkiezingen werd regelmatig de vergelijking met de situatie in de Oekraïne ten tijde van de revolutie gemaakt. Een vergelijking die niet opgaat. Ondanks een autoritair en corrupt regime was er in de Oekraïne al enige vorm van vrije pers, waren er oppositiepartijen en was er een maatschappelijk middenveld (die de revolutie kon organiseren) en waren de banden met de Europese Unie veel verder ontwikkeld waardoor de EU op het 'moment suprême' ook echt een voet tussen de deur kon zetten. In Wit-Rusland is van dit alles geen sprake. Een volksopstand zoals in de Oekraïne destijds is daarom uitgesloten.

Toekomst

Hoe de toekomst er voor het regime-Loekasjenko uitziet, zal in sterke mate afhangen van Rusland. Een belangrijke factor voor de economische groei van Wit-Rusland is gelegen in het feit dat Rusland goedkoop gas levert (voor de afbraakprijs van 56 dollar per 1000 kub). Echter, het is geen geheim dat president Poetin een zeer moeizame relatie heeft met Loekasjenko. Analisten voorspellen dat Moskou deze zomer de gasprijzen tot 80 dollar per 1000 kub verhoogt. Dit kan mogelijk grote consequenties hebben voor de economie en daarmee de positie van de president.

Het is niet te verwachten dat de oppositie in Wit-Rusland de komende jaren veel voet aan de grond zal krijgen. De verwachting is dat velen de gevangenis in zullen verdwijnen als ze zich 'schuldig' hebben gemaakt aan oppositionele activiteiten ten tijde van de verkiezingen. De Eduardo Frei Stichting (EFS), de stichting voor internationale solidariteit van het CDA, steunt de oppositie van Wit-Rusland en zal dat blijven doen. ■

Wietze Smid is secretaris van de Eduardo Frei Stichting. Hij bezocht als internationaal waarnemer de verkiezingen in Wit-Rusland.

Online Tweede Kamerlid Bart van Winsen is namens de Raad van Europa ook als internationaal waarnemer naar Wit-Rusland geweest. Meer hierover kunt u vinden op www.cdanet.nl

WEL OF GEEN LEGALISERING WIETTEELT?

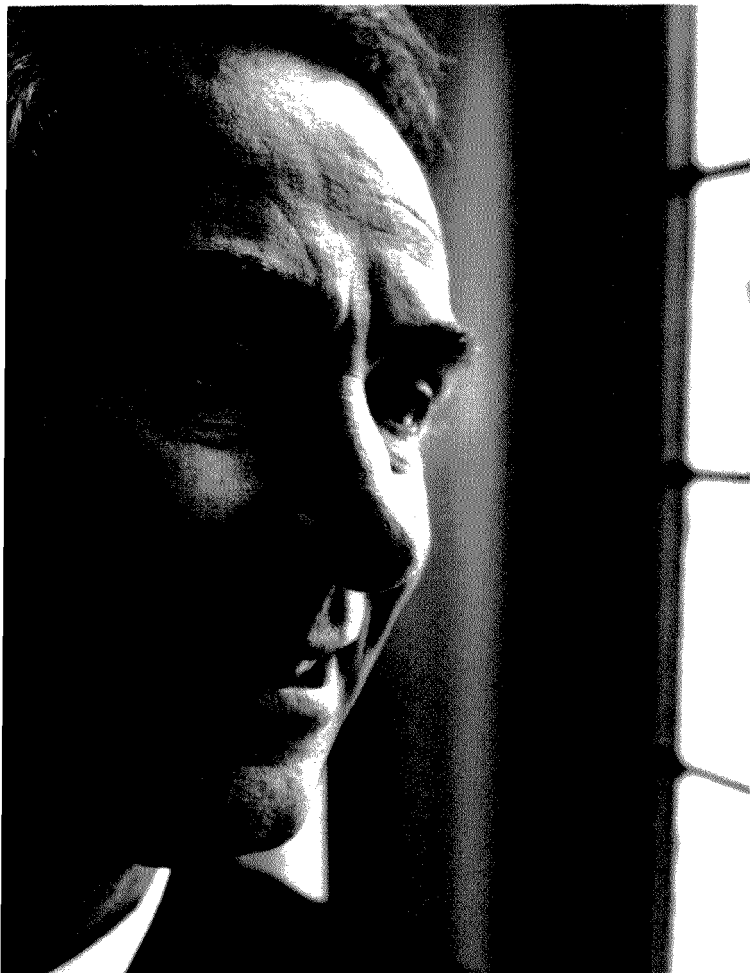
Wat hebben minister Donner van Justitie en burgemeester Leers van Maastricht met elkaar gemeen? En wat niet?

Michael Schnackers

Leers: 'Geen enkel rationeel argument tegen regulering wietteelt'

'Een ideale wereld is er een zonder tabak, zonder drugs, en met twee glaasjes wijn bij het eten – niet meer. Helaas is de werkelijkheid anders. We roken teveel, we drinken teveel, en ook drugs zijn een onuitroeibaar fenomeen. Nu kun je twee dingen doen: proberen minder gebruikers en minder gezondheidsschade te krijgen ('harm reduction'), of een morele discussie voeren, die uitmondt in het verbieden van dat deel van de werkelijkheid dat niet binnen onze idylle past. En dat is uitermate schadelijk. We stoppen met het controleren van XTC

Gerd Leers

op houseparty's, omdat het moreel verwerpelijk wordt geacht om mee te werken aan de kwaliteit van het Hele Erge. Dat zo'n houding leidt tot meer XTC-ongelukken is in dit gedachtegoed geen bezwaar: als de ruggen maar recht blijven. Hetzelfde gebeurt bij de productie van cannabis: we vinden cannabis akelig en vies, en dus leggen we de teelt en handel helemaal in handen van de penose. En dat leidt niet alleen tot veel te hoge THC-gehalten en afschuwelijke bestrijdingsmiddelen (en dus gezondheidsschade), maar ook tot een enorme criminaliteit en aantasting van de leefbaarheid in buurten die vol staan met wietzolders. Alleen al in Maastricht wordt er jaarlijks voor € 50 miljoen aan cannabis geproduceerd. U kunt zich voorstellen dat dat een aantrekkelijke buit is voor de Al Capones van deze tijd.

Natuurlijk: drugs zijn schadelijk. Cannabis is troep. Er is niks onschuldigs aan. Het THC-gehalte (de werkzame stof) is veel te hoog, de verslavingsrisico's zijn groot en ik hoop tot in de eeuwigheid der eeuwen dat mijn kinderen – en straks hun kinderen – ervan af blijven. Maar juist omdat het zo'n schadelijk product is, moet de overheid zich op alle mogelijke manieren ermee bemoeien. Het vreemde is, dat we dat wél aan de voordeur van de coffeeshop doen. Daar zien we allemaal de voordelen van een gereguleerde verkoop en consumptie.

Nederland heeft lagere gebruikscijfers dan landen zonder coffeeshops, en een beperkte overstap naar harddrugs. Maar aan de achterdeur van de coffeeshop stoppen we opeens met denken. Daar is moralisme troef, en laten we liever de maffia floreren dan dat we teelt en handel in handen leggen van streng gecontroleerde, bonafide hennepboeren.

Er is geen enkel rationeel argument te bedenken tegen regulering van die productie. Het leidt niet tot meer bezoeken aan de coffeeshops. Gebruikers zijn immers slechts geïnteresseerd in de vrije voordeur. Internationaal rechtsgeleerden voorspelde onlangs in een hoorzitting van de Tweede Kamer dat het evenmin zal leiden tot een Europees 'njet', mits het in Brussel stevig wordt uitgelegd als vervolmaking van ons systeem. Een gecontroleerd systeem zal daarentegen wél leiden tot minder THC, minder criminaliteit, minder wietzolders.

Dries van Agt schreef eens samen met crime-fighter Joseph McNamara en George Shultz in een open brief aan Kofi Annan: "The war on drugs caused more harm than drugs-abuse itself." Anders gezegd: de moreel-geïnspireerde aanpak faalt. Precies om die reden zal de wet en de handha-

ving rekening moeten gaan houden met de echte werkelijkheid, en niet met een gedroomde werkelijkheid. Dat heeft niets te maken met moreel verval of hypocrisie. Ook voor mij als CDA'er geldt – en ik citeer Dries nog maar een keer – “De moraal beweegt zich tussen geloof en wet. Het geloof geeft de bovengrens van ons zedelijk leven aan, de wet de ondergrens.”

Wie blijft beweren dat moraal en wet per se moeten samen vallen, begrijpt weinig van de echte samenleving. Hoe spijgend zo'n kloof kan worden, zou het CDA zich na de desastreuze verlopen gemeenteraadsverkiezingen toch moeten realiseren.

Donner: ‘Telen van wiet mag niet normaal worden’

“Mijn naam is Donner van Justitie en ik doe het samen met politie.” Deze rap was niet meer dan een speelse reactie op de rap van burgemeester Leers. Daardoor vragen ook steeds meer mensen naar een toelichting op het beleid; dat is winst. Nu vraagt ook *CDA.nl* me om het beleid toe te lichten. Er is eigenlijk niet zo veel verschil tussen mij en burgemeester Leers. Beide willen we een halt toeroepen aan de illegale wietteelt en de overlast, verloedering en gevaarszetting waar dat gepaard mee gaat. Kinderen mogen niet opgroeien tussen de wietkwekerijen en buurtbewoners mogen niet geïntimideerd worden door criminele organisaties achter de wietteelt. Ik ben me heel goed bewust van de problemen in de grensstreek die het gevolg zijn van het verschil in drugsbeleid aan weerszijden van de grens. Maar iedere grensgemeente kan, als zij dat wil, alle coffeeshops sluiten. En natuurlijk, het verschil zou ook verdwijnen als buurlanden het beleid zouden overnemen. Dat is niet waarschijnlijk. Maar zeker is dat het verschil niet verdwijnt als je de bevordering van de coffeeshops ook nog zou gaan gedogen. Dan wordt het alleen maar groter en wordt Nederland nog aantrekkelijker voor drugstoeristen en criminele organisaties. Want dat is wat het is; gedogen. Internationale verdragen en Europese regels verplichten Nederland om de teelt voor de coffeeshops te verbieden.

Het zou hypocriet zijn om de voordeur toe te staan, maar de achterdeur niet. Maar als het al hypocriet is, dan komt dit doordat gebruik van wiet niet verboden is maar de handel wel. En dat is logisch, want anders zou ik verslaafden niet mogen helpen, maar moeten straffen. Daarom hebben een heleboel Europese landen het gebruik ook niet verboden. Het zou ook goedkoper zijn om de wietteelt te gedogen en te reguleren. Dat is onzin. Want regels moeten worden gehandhaafd. Het is altijd makkelijker om alles te verbieden dan om het een wel en het ander niet toe te staan. Het is duurder en moeilijker om verkeersregels te handhaven, dan om auto's te verbieden. Bovendien betekent regulering dat de verkoop in coffeeshops door regels, kwaliteitseisen en belasting duurder wordt. Dat maakt de illegale teelt en verkoop weer aantrekkelijker. En bij dat alles geldt: nog meer gedogen van wiet is een verkeerd signaal. Drugs moeten niet gewoon worden; of het nu gebruik, productie of verkoop betreft. Als we de overlast van de drugsproblematiek in de grens-

streek willen tegengaan, dan is gedogen geen oplossing; dan moet er worden aangepakt. De wietteelt zal systematisch moeten worden bestreden; Rotterdam en andere steden bewijzen dat het kan – en ook nog op kosten van de wiettelers. De illegale verkoop moet worden aangepakt; er komt een wet om ook woonhuizen waar wiet wordt verkocht eenvoudig te sluiten. De ‘growshops’ moeten worden aangepakt; we bekijken hoe dat kan. De criminele organisaties achter de teelt moeten worden aangepakt; daar is in Limburg en Noord-Brabant mee gestart. We moeten met de buurlanden samenwerken om het drugstoerisme en de grensoverschrijdende (drugs)criminaliteit tegen te gaan. Vandaar dat we met België en Duitsland verdragen hebben gesloten om de politie over de grens te laten optreden, en dat we hebben afgesproken om met een gemeenschappelijk plan van aanpak te komen. Daarom: “Ik ben Donner van Justitie, ik doe het samen met politie”. We moeten drugs niet nog meer gaan gedogen, maar beter aanpakken. Het telen van wiet mag niet normaal worden en als je diep in mijn hart kijkt, zouden we alle coffeeshops moeten sluiten. Maar ik ga niet dertig jaren beleid terugdraaien. Dat kost te veel. Maar nog meer gedogen, dat zeker niet.’

Piet Hein Donner

Donderdag 2 maart

Vandaag verschijnt de CDA-advertentie in de huis-aan-huiskrant. Maar nee, wat is er misgegaan?! Drie foto's, drie achternamen en een verwijzing naar de website ontbreken! Lichtelijk in paniek bel ik rond. Vanavond het grote lijsttrekkersdebat. Onze kersverse lijsttrekker Karin heeft er zin in. Een aantal stevige debatten overleef je moeiteloos. Ze doet het goed!

Vrijdag 3 maart

Nog vier dagen, het gaat erom spannen. 's Ochtends staan we op de weekmarkt gebroederlijk naast de PvdA. De reacties van het winkelder publiek zijn hartverwarmend, maar wat is het toch koud! We besluiten de mislukte advertentie maandag apart huis-aan-huis te verspreiden. 's Middags de website bijwerken en bezorgers regelen voor de extra flyer. Snel eten en door naar het PvdA-jongerendebat; cabaret gecombineerd met een Tweede-Kamerlid blijkt een goede mix.

Zaterdag 4 maart

Vandaag staan we met een groene bakfiets in het winkelcentrum, weer

samen met de PvdA. Waar zijn die andere partijen toch? In de ochtend nog CDA-folders bezorgen. Uit gesprekken met mensen blijkt dat velen hun keuze nog moeten maken. 's Avonds eindelijk iets voor mezelf. Uit eten en naar het concert van Mathilde Santing, waar ik al weken naar uitkijk. Tijdens het eten praat ik nog steeds over politiek. Dat moet ik afleren! Het concert is fantastisch.

Zondag 5 maart

Een rustige dag. Uitslapen, onze website bijwerken en uiteindelijk vind ik voldoende bezorgers voor maandag. 's Middags mail ik al mijn kennissen om dinsdag vooral aan het CDA te denken.

Maandag 6 maart

De spanning neemt toe. Blijkbaar niet alleen bij mij, want het aantal bezoekers op onze website stijgt. Na m'n werk bezorg ik met mijn vader de laatste folders; de campagne zit erop. Ik probeer te slapen, maar dat lukt nauwelijks.

Dinsdag 7 maart

Rond 7.00 uur ben ik in stembureau 9. Een lange en gezellige dag volgt.

De opkomst is goed. Om 21.00 uur sluiten we de deuren en de stemmachine ratelt. Op de printuitslag staat dat het CDA de meeste stemmen heeft gehaald! Bij het gemeentehuis is het druk. De televisie staat aan en landelijk staat het CDA er niet goed voor. CDA-fractievoorzitter Jan Uit den Boogaard komt binnen, gevolgd door de cameraploeg van tv-programma Netwerk. Jan steekt zijn duim omhoog: ook in stembureau 1 is het CDA de grootste! Tegen half elf is de definitieve uitslag bekend: geheel tegen de landelijke trend in heeft het CDA in Alkemade de verkiezingen gewonnen! Grote opluchting en blijdschap. Ik ben gekozen in de gemeenteraad en dat als 24-jarige! Alle felicitaties neem ik graag in ontvangst; we hebben er hard voor gewerkt. 's Nachts loop ik vermoeid, maar voldaan naar huis. Na vier jaar oppositie zijn we weer terug!

Joost Verhaar is raadslid in de gemeente Alkemade.

Hij is ook de webmaster van www.cda-alkemade.nl

'Toon betrokkenheid!'

Frits Horvers was onder meer wethouder van Tilburg.

'We hebben politici nodig met charisma, die hun hart voor mensen ook kunnen overbrengen'

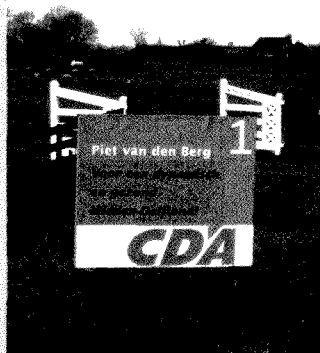
'Aan de campagne voor de gemeenteraadsverkiezingen heb ik een dubbel gevoel overgehouden. Enerzijds is het aan de lokale partij om zich te profileren met een goede kandidatenlijst en een goed programma, maar anderzijds hebben de bewindslieden als gezicht van de landelijke partij ook een rol te vervullen. Het was goed dat premier Balkenende aanwezig was in Tilburg bij het carnaval, maar effect op de verkiezingen heeft dat bezoek per saldo niet gehad. Als landelijke partij heeft het CDA een grotere verantwoordelijkheid te vervullen dan bijvoorbeeld een lokale partij, die meedoet aan de verkiezingen. Die verantwoordelijkheid is bij de gemeenteraadsverkiezingen niet ingevuld en dat is jammer. We kunnen niet voorbijgaan aan de effecten van landelijk beleid, zoals de invoering van het nieuwe zorgstelsel, want dat is lokaal merkbaar bij mensen. In Tilburg is het CDA voor het eerst niet meer de grootste partij, terwijl we een kandidatenlijst met zeer goede mensen hadden samengesteld. Enkele lokale items kregen van de nieuwe partijen veel aandacht, maar de landelijke tendensen hebben grote invloed gehad. Dat deze stemming er al enige tijd was, is echter door het

CDA landelijk niet voldoende aangevoeld. Er had daarop een strategisch antwoord moeten zijn voorbereid in een landelijk platform of team. Het CDA moet er niet voor terugschrikken om af en toe publiekelijk flink tegen gas te geven aan schreeuwers, om daarmee te voorkomen dat deze soms zomaar uit het niets een flink aantal zetels in de wacht slepen. De onzekerheid bij mensen vraagt actieve betrokkenheid en uitleg over de noodzaak van maatregelen. Ik verwacht van de bewindslieden en de landelijke politici aandacht en gevoel voor de individuele omstandigheden van mensen. Daarvoor is (steeds maar weer) uitleggen alleen niet voldoende. De identiteit van onze partij zit immers niet in het realiseren van ombuigingen!

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen dient het CDA positieve effecten van het regeringsbeleid aan te tonen met concrete feiten. Verder dienen onze politici met meer betrokkenheid naar buiten te treden. Zij dienen uit te stralen dat men begaan is met individuele omstandigheden van mensen en de pijn die als gevolg van ombuigingen wordt gevoeld, ook al zijn deze nog zo noodzakelijk. We hebben politici nodig met charisma, die hun hart voor mensen ook kunnen overbrengen. Daarop moet het CDA zich nadrukkelijk bezinnen. Deze mensen zijn er binnen het CDA. Met een technocratische aanpak bij de invoering van nieuw beleid en het doorvoeren van op zich misschien wel noodzakelijke maatregelen creëer je geen draagvlak. Dat is inmiddels genoegzaam gebleken. Laten we binnen het CDA niet elkaars gevangene worden door krampachtig om te gaan met kritiek. Laten we constructief omgaan met terechte kritiek van mensen die onze partij een warm hart toedragen. Als we daar onmiddellijk mee aan de slag gaan, hoeft het voor de verkiezingen van 2007 nog niet te laat te zijn.'

VOORSCHOTEN één zetel winst

Hans Horlings: *'We hebben in Voorschoten een plezierige campagne gevoerd. We zijn de wijken ingegaan om daar de mensen op te zoeken. In het persoonlijke contact met mensen hebben we gevraagd wat zij belangrijk vinden. Daarnaast hadden we een goed verkiezingsprogramma. Als CDA zijn we betrokken bij de leefomgeving van mensen. Deze zichtbaarheid en herkenbaarheid heeft geleid tot één zetel winst, het CDA is in onze gemeente de grootste geworden.'*

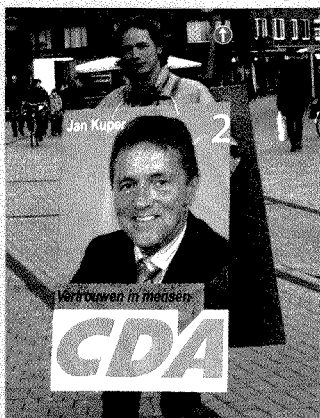

'DE GROENE JASJES

Er is weinig tijd om lang stil te staan bij de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen. We moeten vooruitkijken en niet stil blijven zitten: de campagne gaat door.

Marjolijn van der Stel

CASTRICUM één zetel verlies

Marianne Zonjee-Zonneveld: *'Tijdens de campagne zijn we alle kernen afgeweest en hebben we verschillende doelgroepen proberen te bereiken. In Castricum zijn we op straat toch aangesproken op het punt van de OZB (de wethouder financiën in Castricum was een CDA-wethouder, red.). Op dit punt is niet goed gereageerd door de Tweede-Kamerfractie. Helaas, door het optreden van Zalm is de VVD toch de grootste geworden. De zetel die wij verloren hebben komt door een combinatie van het landelijk en lokale beleid.'*

BLIJVEN AAN'

De gemeenteraadsverkiezingen gaan over lokaal beleid dus het CDA heeft een lokale campagne gevoerd. CDA'ers uit de landelijke politiek zijn alleen het land ingetrokken op verzoek van de afdelingen zelf.

De enige grote landelijke actie vond plaats op zaterdag 4 maart. Bewindspersonen en Tweede-Kamerleden trokken samen met een canvasteam langs de vier grote steden. Samen met de lokale kandidaten werd huis aan huis aan-

gebeld om mensen op te roepen om drie dagen later op het CDA te gaan stemmen.

Deze persoonlijke benadering heeft veel positieve reacties opgeleverd. Mensen kregen de gelegenheid om direct vragen te stellen over het beleid en er werd serieus naar hen geluisterd. De kiezer opzoeken en naar hem luisteren lijkt een goede methode. Afdelingen die winst hebben geboekt hebben gekozen voor een persoonlijke benadering van de kiezers. Mensen kiezen niet meer

UTRECHT gelijk aantal zetels

Patrick Jansen: 'In Utrecht waren de vorige gemeenteraadsverkiezingen in 2000 in verband met een herindeling. We zijn in die ruim vijf jaar goed zichtbaar geweest. Het resultaat is dat we het net zo goed, of matig, hebben gedaan als de vorige keer. Wat wel positief is aan deze campagne is dat we veel activiteiten hebben georganiseerd waarmee veel media-aandacht is gegeneerd. Er zijn veel nieuwe mensen in beeld gekomen die zich enthousiast hebben ingezet voor de partij. Daar kunnen we op voortbouwen!'

Gerard Scargo

enkel en alleen op inhoud, maar kiezen voor een persoon waar ze zich mee kunnen indentificeren.

7 maart

De uitslagenavond begon optimistisch: een zetel winst voor het CDA in Bolsward. Maar al snel sloeg de stemming om. Het verlies voor het CDA werd steeds groter en de winst van de PvdA en de SP werd groter en groter. Hoe later het werd, hoe duidelijker ook dat het CDA niet de grootste partij zou blijven.

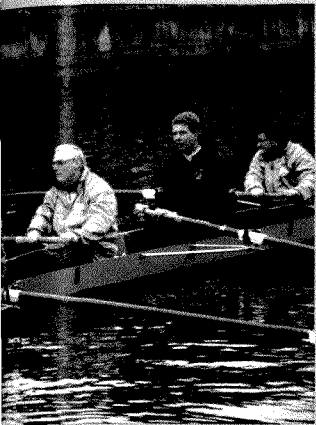
Op 7 maart heeft het CDA in totaal 1754 zetels gehaald. In 2002 waren dat er nog 2050, een verschil van bijna driehonderd zetels. Alhoewel de PvdA nu de grootste partij is geworden, is zij niet zo groot geworden als het CDA was. Voor de kiezers waren sociaal-economische thema's, zoals armoede, werkgelegenheid en wonen, belangrijk bij het maken van hun keuze. Jan Peter Balkenende zei het al tij-

dens de uitslagenavond: 'We lopen er niet voor weg dat deze uitslag mede wordt veroorzaakt door de effecten van het landelijk beleid.'

De tijd na de verkiezingen is een tijd van onderhandelen. In veel gemeenten zijn de colleges inmiddels samengesteld. In 167 gemeenten maakt het CDA met één of meerdere wethouders deel uit van het college. In 61 gemeenten zit het CDA niet in het college. In 35 gemeenten wordt op het moment van schrijven nog onderhandeld in onderhandeling. Van de overige gemeenten hebben wij (nog) geen informatie ontvangen.

Vooruitkijken!

Winnaars en verliezers zijn het met elkaar eens: de lokale verkiezingen zijn beïnvloed door onbedoelde effecten van het landelijk beleid. Deze effecten verdienen aandacht. Dat

MAASDONK twee zetels winst

Rini van de Ven: 'Zichtbaarheid, dat is kenmerkend voor het CDA in Maasdonk. Niet alleen tijdens de campagne, maar ook tijdens de voorgaande jaren. We hebben ons gezicht laten zien en hebben steeds geprobeerd om samen met de inwoners tot een oplossing te komen. Bij lokale sociale problemen is gewerkt aan concrete oplossingen waar mensen iets aan hebben en niet voor technocratische discussies. Tijdens de campagne is nadrukkelijk gekozen voor het lokale gezicht. De ervaring is dat – zeker in kleinere gemeentes – de inwoners zich bij hun keuze laten leiden door de lokale kandidaten. De politieke boodschap hebben wij niet verkocht in dikke boekwerken, maar door folders en themabijeenkomsten.'

betekent echter niet dat het CDA moet proberen om over een jaar alsnog de verkiezingen van dit jaar te winnen. Nu de economie dankzij een gezond beleid fors aantrekt en mensen het dus beter krijgen, gaan immateriële thema's weer een rol spelen. Daar ligt ook meteen de verklaring voor de toenemende belangstelling – ook van andere partijen – voor thema's als veiligheid, integratie, gezin en waarden en normen. Het CDA heeft hier de meest authentieke boodschap. We zullen moeten aantonen dat wij de beste antwoorden op de vragen van de toekomst hebben.

Keukentafel

Het CDA moet daarnaast het vertrouwen van de kiezer terug winnen, zij moet investeren in het contact met de samenleving. Alle hervormingen en debatten in de Kamer hebben teveel van de aandacht opgeëist. Het gaat erom

weer zichtbaar en aanspreekbaar te zijn tussen de mensen. Om te weten wat de kiezer belangrijk vindt, gaat het CDA het komende jaar 'terug naar de keukentafel'. Niet om het beleid uit te leggen, maar vooral om te luisteren naar wat er leeft onder de mensen. Het komende jaar zullen alle provincies en zo veel mogelijk afdelingen bezocht worden. Het CDA neemt de boodschap van de kiezer serieus.

Veertien maanden – gerekend van de gemeenteraadsverkiezingen tot de Tweede-Kamerverkiezingen – lijkt een lange periode, maar dat is het niet. Precies een jaar na de gemeenteraadsverkiezingen zijn er Statenverkiezingen en in november vinden er in een aantal gemeenten herindelingsverkiezingen plaats. Er is weinig tijd om lang stil te staan bij 7 maart: er is werk aan de winkel! ■

zie volgende pagina >>

GAASTERLAN-SLAET gelijk aantal zetels

Johan Apperloo: 'Onze campagne was goed, maar wel anders dan voorgaande keren. We hebben minder ludieke acties gevoerd en bijvoorbeeld meer gebruik gemaakt van ingezonden stukken in de plaatselijke media. De kandidaten hebben zich vooral samen laten zien. Dat ging over de partijen heen. Zo hebben de zes partijen allemaal een banier beschilderd. We hebben een positieve campagne gevoerd die wat minder program-inhoudelijk was.'

Top 5 van de winnaars (in zetels)

	2002	2006	winst
Werkendam	4	7	3
Duiven	4	7	3
Opmeer	3	5	2
Maasdonk	3	5	2
Bergeijk	6	8	2

Top 4 van de verliezers (in zetels)

	2002	2006	verlies
Venlo	12	7	5
Dinkelland	13	9	4
Hellendoorn	13	9	4
Maastricht	11	7	4

Er zijn veertien gemeenten waar het CDA een verlies van 3 zetels heeft.

De redactie van CDA.nl - het tijdschrift wil graag iedereen bedanken die foto's van de campagne heeft opgestuurd. Het aanbod was zo groot dat wij helaas niet alle foto's konden plaatsen. Vanaf begin mei is een deel van de niet-geplaatste foto's te vinden op www.cda.nl

Kaderschool voor ambitieuze CDA'ers

CDA'ers opleiden tot herkenbare CDA'ers. Dat is kort samengevat de missie van de Kaderschool van het Steenkampinstituut. De opleiding is bestemd voor lokale en provinciale politici en vrijwilligers en leden met ambities om een rol binnen het CDA te vervullen.

Het volgen van de Kaderschool is een flinke tijdsinvestering en dé mogelijkheid om kennis en vaardigheden te vergroten. De opleiding bestaat uit een weekend, veertien colleges op de woensdagavond en vier vaardigheidstrainingen op zaterdagen. Ook bezoeken cursisten een afdelingsvergadering en een raadsvergadering. Een groot deel van de studietijd gaat zitten in het lezen van de literatuur en het maken van de voorbereidingsopdrachten. De gemiddelde cursist is hier wekelijks vier tot zes uur mee bezig. De Kaderschool is bovendien een goede gelegenheid om andere CDA'ers te leren kennen.

Aanmelden

Cursisten van de Kaderschool beschikken over een brede belangstelling en aantoonbaar HBO-werken denkniveau. Het Kaderschooljaar loopt van begin september t/m juni. De Kaderschool wordt gegeven in

Zwolle en in Utrecht. De kosten van de Kaderschool bedragen € 750,-. Belangstellenden kunnen zich vanaf nu tot 15 juni aanmelden. De intakegesprekken vinden zoveel mogelijk plaats in de maand juni. Nadat alle intakegesprekken gevoerd zijn,

wordt besloten welke mensen worden toegelaten.

Meer weten over de Kaderschool of aanmelden? Bel of mail naar Lyke Blok (070-3424860, blok.si@cda.nl) of kijk op www.cda.nl/si.

Kansen na de Kaderschool

KANS biedt kansen! Dat is de slogan van het Kaderschool Alumni Network Steenkampinstituut. KANS is het netwerk van afgestudeerden aan de CDA Kaderschool. Op 6 oktober 2005 verzorgde Ruud Lubbers de aftrap van dit nieuwe CDA-netwerk. En op 20 mei 2006, tijdens het CDA Partijcongres in de Jaarbeurs in Utrecht, wordt een nieuwe bijeenkomst voor alumni georganiseerd. Deze bijeenkomst staat in het teken van het CDA-Verkiezingsprogramma 2007-2011.

Binnenkort wordt het huidige ledenbestand van KANS uitgenodigd voor de bijeenkomst van 20 mei. U hoeft nu dus nog niets te doen. Als u echter in het verleden bent afgestudeerd aan de Kaderschool, maar nog geen lid bent van KANS, dan kunt u zich melden bij de 'stuurgroep KANS', via kans@cda.nl. Vermeld dan uw naam, telefoonnummer, e-mailadres, huidige functie en het seizoen waarin u de Kaderschool volgde.

De stuurgroep KANS is direct na 6 oktober opgericht en bestaat uit een vijftal enthousiaste alumni. De stuurgroep wil een enthousiasmerende en motiverende rol spelen richting de leden van KANS door hen te ondersteunen in netwerkinitiatieven en grotere bijeenkomsten. KANS is immers van de leden zelf! Heeft u vragen, mail dan naar kans@cda.nl

‘Mensen motiveren mij’

Marja van Bijsterveldt gaat voor een tweede termijn als partijvoorzitter. Op het congres van 20 mei zal de bekrachtiging plaats vinden. De enthousiaste voorzitter over CDA-politiek met liefde voor mensen.

Het zijn drukke dagen voor Marja van Bijsterveldt. De tegenvallende uitslag

het voor? Waar wil het CDA met Nederland naar toe?’

De hervormingen waren volgens de partijvoorzitter wel nodig. ‘Vanwege vergrijzing en ontgroening hebben wij in ons huidige CDA-verkiezings-program daar bewust voor gekozen. Paars liet het liggen, maar het CDA

agenda. ‘Na een lange tijd van teveel bureaucratie, stelsels en structuren die mensen verlammen en passief maakten zullen we mensen weer in hun kracht moeten zetten. Als je verantwoordelijkheid teruglegt in de samenleving is dat je dure plicht. Dat geldt voor bijvoorbeeld mensen die na een WAO-periode weer (gedeeltelijk) aan de slag kunnen, hen moet je toerusten om hun taak op te kunnen pakken. Maar het geldt ook voor professionals in het onderwijs, de politieagent, de verpleegkundige en arts aan het bed. Ook zij zijn in de afgelopen decennia ontmoedigd, uit hun kracht gehaald door teveel regels en bureaucratie, daarmee zijn zij hun beroepstrots vaak kwijtgeraakt, worden ze als echte vakmensen niet meer in hun waarde gelaten. Voor die mensen moet het CDA opkomen, weer ruimte geven aan hun professionaliteit.’

‘Nederland heeft ambitie nodig, geen genoegen nemen met een 6-minnetje! Dat begint al bij onze kinderen op school. Welvaart lijkt iets vanzelfsprekends te zijn geworden. Maar wie even buiten de landsgrens en Europa kijkt weet dat schijn hier zeer bedriegt. Daarom met ambitie inzetten op onderwijs, de vorming van onze jonge mensen, zodat ze mondiaal mee kunnen komen. Innovatie stimuleren door bijvoorbeeld ambitieus te zijn in duurzame ontwikkeling en energiebeleid. Ambitieus ook waar het gaat om het verbinden van groepen mensen in de samenleving. Integratie blijft een actueel en indringend thema. De toon zet daarbij de muziek, daar moet betrokkenheid uit klinken. Juist het CDA moet mensen met hun religieuze achtergronden met elkaar willen verbinden. Het CDA moet staan voor een menselijke maat en

‘CDA moet staan voor een menselijke maat en gemeenschapszin’

van de gemeenteraadsverkiezingen leidt tot extra activiteiten. De partijvoorzitter: ‘Het CDA zal overtuigend zichtbaar moeten maken dat de partij staat voor een sociaal beleid vanuit oprechte betrokkenheid met mensen. Juist om ruimte en nieuwe kansen voor mensen is het ons immers te doen geweest in de afgelopen jaren. Toch voelen veel van de mensen, die ik in de afgelopen tijd gesproken heb zich niet begrepen en niet gehoord. Er zijn veel veranderingen tegelijk doorgevoerd. Voor degenen die het financieel ruim hebben zullen al die veranderingen niet zo bedreigend zijn. Maar voor mensen die maar net rond kunnen komen, waren de afgelopen jaren heel pittig. Hoewel onze fractie diverse malen extra geld voor hen bedongen heeft blijven zij onzeker over wat al deze veranderingen hen definitief zullen brengen. Met die onzekerheden moeten we rekening houden. Mensen moeten het wel mee kunnen maken. We zullen in de komende maanden, wanneer veel veranderingen hun beslag krijgen opnieuw het land in moeten gaan; luisteren naar de zorgen van mensen, onbedoelde effecten van maatregelen aanpakken, ons beleid zichtbaar maken, maar vooral ook perspectief bieden: Waar doen we

loopt niet weg voor verantwoordelijkheid, dat hebben we nooit gedaan. De WAO, de Wet Werk en Bijstand, het nieuwe zorgstelsel; wij hebben in ons program eerlijk aangegeven dat wij daar veranderingen wilden aanbrengen. Juist om onze vele verworvenheden ook in de toekomst te kunnen behouden. Onze kinderen en kleinkinderen moeten straks met minder mensen nog meer kosten dragen voor goede zorg en volwaardige uitkeringen. Daar mogen wij onze ogen nu niet voor sluiten, ook dat is solidariteit, in dit geval tussen generaties. Wij willen ook dat er straks nog voldoende verpleegkundigen, leraren en jeugdhulpverleners zijn. Zieke en oude mensen moeten direct zorg kunnen krijgen. Leerlingen horen in de klas en niet op straat. Handen aan het bed en in het klaslokaal. Daar hebben we iedereen bij nodig: de wat oudere werknemers, vrouwen, gedeeltelijk arbeidsgeschikten, en de nieuwe Nederlanders. Ook daarom waren de hervormingen nodig. Om tekorten in de zorg, om lesuitval en verschroming van voorzieningen te voorkomen.’

De komende jaren moet het volgens Marja van Bijsterveldt gaan om de andere kant van de hervormings-

gemeenschapszin, mensen zoeken immers herkenning en geborgenheid.'

Partijvernieuwing en partijdemocratie

Ook binnen de vereniging CDA is Marja van Bijsterveldt vooral gericht op de mensen. 'Er is de afgelopen vier jaar veel bereikt op het terrein van partijdemocratie en partijvernieuwing. Door de invoering van stemrecht op het Congres voor elk lid is de partijdemocratie versterkt. Gemiddeld komen nu zo'n zestienhonderd mensen naar onze congressen, dat is veel meer dan vroeger, het aantal ingediende resoluties is ook fors gestegen. De ledenraadpleging tijdens de Fonteinavonden heeft tot zichtbare resultaten geleid: het Manifest 'Om een gezond, veilig en leefbaar bestaan' over duurzame ontwikkeling is door het Congres aangevaard en in mei stelt het Congres een tienpuntenplan over kenniseconomie, arbeidsmarkt en onderwijs vast'.

De partij heeft een sterkere debatcultuur gekregen; er zijn vanaf 2002

tientallen ledendebatten georganiseerd, waarin duizenden leden over vaak politiek heikle onderwerpen hebben gesproken, zoals over: Wat is sociaal?, de oorlog in Irak, de toetreding van Turkije tot de EU, het kritische boek van Bert de Vries over het CDA-beleid. 'Daar gaan wij mee door', aldus Van Bijsterveldt.

De voorzitter ziet nog veel uitdagingen voor de komende periode. 'Een partij kan alleen maar vitaal blijven als er voldoende leden zijn. Het dalende ledental baart ons grote zorgen. Ledenwerving en ledenzorg zijn dan ook topprioriteit. De eerste vice-voorzitter, Jan-Bart Mandos, is sinds begin dit jaar verantwoordelijk voor dit essentiële punt. Hij zal in de komende tijd een extra impuls gaan geven aan werving van en zorg voor leden.'

Van Bijsterveldt hecht aan allianties met andere maatschappelijke organisaties. 'Het CDA is geworteld in de samenleving. Onze partij kan veel meer bereiken door op onderdelen

coalities te sluiten met anderen. Dat kan lokaal in de gemeenten, en dat gebeurt ook. Maar het kan ook nationaal, zoals we bijvoorbeeld bij duurzame ontwikkeling gedaan hebben, door samen met de Vrije Universiteit, MKB-Nederland, Goede Waar & Co de Rentmeestersprijs in te stellen. En door met Greenpeace en de ING-bank de eerste energiebesparingspakketten uit te reiken.

Marja van Bijsterveldt is volop gemotiveerd voor haar tweede termijn als voorzitter. 'Ik ben graag beschikbaar voor deze nieuwe periode. Ik houd van het CDA en de mensen in de partij. Ik vind het oprecht een voorrecht om voorzitter van de partij te mogen zijn. Het CDA is een partij van en voor mensen; al die leden, hun betrokkenheid en gedrevenheid, warmte en inzet, motiveren mij elke dag. Zonder deze mensen zou ik mijn werk als voorzitter niet kunnen doen. Ik hoop dan ook van harte in de komende jaren op hun steun en betrokkenheid te mogen rekenen.'

VAN BEROEPSZEER NAAR BEROEPSEER

‘Een verantwoordelijk mens is zijn vrijheid waard’. Dat zei minister Veerman (Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) op de conferentie Van BeroepsZeer naar BeroepsEer.

Michael Schnackers

Met het hele land waren managers en professionals, mensen uit onder meer de zorg en het onderwijs en de politiek, op vrijdagmiddag 7 april naar het Mondriaan College voor Horeca en Toerisme in Den Haag gekomen om daar samen na te denken en te praten over hun beroepszeer en hun verlangen naar herleving van hun verloren gegane beroepstrots. De conferentie diende als ‘startschot’ voor de beweging ‘Renaissance Beroepseer’, een beweging van mensen (managers en professionals), die samen de verloren gegane beroepseer willen terugvinden en deze opnieuw gestalte willen geven.

Met de conferentie, georganiseerd naar aanleiding van het boek *Beroepszeer; Waarom Nederland niet goed werkt*, wilden de initiatiefnemers een dialoog tussen managers en professionals organiseren, waarin de deelnemers zich konden laten inspireren door elkaars ideeën. Volgens Alexandrien van der Burgt (Van Ede & Partners) moesten de deelnemers op zoek naar gemeenschappelijkheid. Thijs Jansen, hoofdredacteur van Christen-Democratische Verkenningen, het kwartaaltijdschrift van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, merkte op dat van alle deelnemers werd verwacht dat zijn meedachten en meepaartten over beroepszeer en beroepseer. Dat kon in twee rondes van deelsessies. De eerste ronde, onder de noemer ‘Inbraak’, telde maar liefst veertien deelsessies, de tweede – de ‘Doorbraak’ – elf. Een deelsessie werd geleid door staatssecretaris van Onderwijs en kandidaatlijsttrekker van de VVD, Mark Rutte.

Bezieling

In de deelsessie ‘Leiding geven aan bezieling’ schetste Jaco van Hoorn, districtchef van de Politie Hollands Midden, voor welke taken de politie zich sinds de jaren ’50 - door de decennia heen - gesteld zag. Ook maakte hij duidelijk dat hij en zijn collega’s vooral door passie en compassie gedreven worden. De politie is altijd opgekomen voor mensen in

‘toon lef en blijf weg van cynisme over de politiek’

nood. Ze is altijd waakzaam en dienstbaar geweest. Ze staat voor bepaalde vaste waarden en normen en streeft naar vermindering van de sociale onveiligheid. Volgens Jaco van Hoorn is er een sterke relatie tussen de tijdgeest en de politie. ‘Elke samenleving krijgt de politie die ze verdient’, aldus de districtschef.

Na de eerste ronde van deelsessies sprak minister Veerman (landbouw, natuur en kwaliteit) de deelnemers in de collegezaal van het Mondriaan College toe. De bewindsman sprak daar enerzijds over de vervreemding van arbeid en anderzijds de bron van arbeidsvreugde: zin geven aan het eigen werk en controle over het eigen werk. Volgens Veerman ontnemt systeemdwang ons eergevoel en leidt systeemdwang tot kramp. Hij riep de professionals op meer lef te tonen en meer verantwoordelijkheid te nemen. Managers moeten hun werknemers – de

professionals – meer ruimte geven. Ze moeten richting geven aan de organisatie waaraan ze leiding geven. Professionals zijn best bereid en in staat verantwoordelijkheid te nemen en verantwoording af te leggen. Als zij dan doen, dan is een verantwoordelijk mens zijn/haar vrijheid waard, aldus Veerman.

Horror- en geluksmomenten

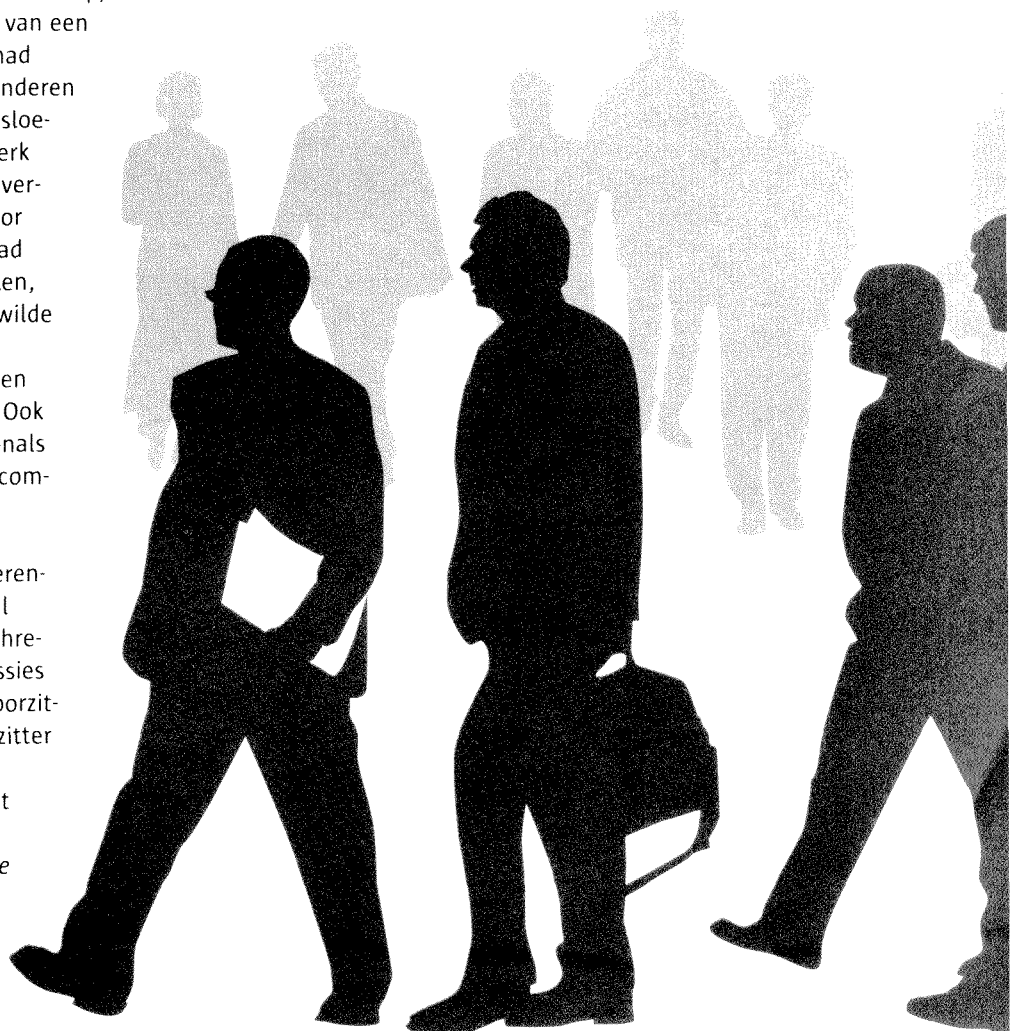
Na de spreekbeurt van de minister vond na een korte pauze de tweede ronde van deelsessies plaats. In de deelsessie 'Eigenwijs doorgaan in de zorg', geleid door Hans Reinders (hoogleraar Ethiek aan de Vrije Universiteit), vertelde Mark Räkera, hoe hij als journalist in de dak- en thuislozenopvang actief was geworden en wat daarin zijn 'horrormomenten' en 'geluksmomenten' waren. Nadat Räkera en ook Reinders hun verhaal hadden verteld, werden de overige deelnemers aan de deelsessie uitgenodigd hun horror- en geluksmomenten in de zorg met elkaar te delen. Dat leverde soms ontroerende verhalen op, verhalen die je bijblijven. Zoals het verhaal van een vrouw die jaren op kindergeneeskunde had gewerkt, en ondanks het feit dat daar kinderen stierven, omdat behandelingen niet aansloegen, toch altijd met plezier naar haar werk was blijven gaan. Of het verhaal van de verpleeghuisarts die van een vrouw kort voor haar overlijden een zoen op zijn wang had gekregen, omdat ze niet meer kon spreken, maar hem waarschijnlijk op die manier wilde bedanken voor het feit dat hij haar toch tegen de zin van haar dochter in had laten opereren, toen bleek dat ze kanker had. Ook in deze deelsessie bleek dat de professionals vooral gedreven worden door passie en compassie.

Het laatste inhoudelijk deel van de conferentie vond opnieuw plaats in de collegezaal waar de deelnemers hun op borden geschreven adviezen uit de verschillende deelsessies onder elkaars aandacht brachten. FNV-voorzitter Agnes Jongerius, Peter Holland, voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst (KNMG), Marja van Bijsterveldt, Jaap Peters, auteur van het boek *De intensieve Menshouderij* en Gabriël van den Brink, hoogleraar bestuurskunde aan de Universiteit van Tilburg, werden gevraagd te reageren op de stellingen.

Agnes Jongerius gaf de professionals het advies mee: toon lef en blijf weg van cynisme over de politiek en haar regels. Peter van Holland bepleitte een andere verhouding tussen managers en professionals en een terugkeer naar een menselijker economisch systeem. Marja van Bijsterveldt benadrukte het belang van vertrouwen in mensen en het teruggeven van verantwoordelijkheid aan vakmensen. Gabriël van den Brink, ten slotte, zei te hopen dat er een verbinding zal worden gemaakt tussen de ontevreden professionals en een deel van de (politieke) elite dat gevoelig is voor die onvrede en de kwaliteit en inhoud van vakwerk belangrijk vindt. ■

Online Kijk voor meer informatie op: www.beroepseer.nl

Op deze website kunt u ook een 'mission statement' ondertekenen.

Vrede, veiligheid en democratie

De Europese Unie is de beste garantie voor vrede, veiligheid en democratie. Dit argument is tijdens de campagne over de Europese grondwet door tegenstanders vaak weggezet als een oude boodschap die niet meer van deze tijd is. Ik ben het eens met die mensen die zeggen dat je bij een keuze voor verandering van Europa goed moet kijken naar de concrete pluspunten voor burgers en dat je je niet alleen maar moet laten leiden door fraai geformuleerde vergezichten. Maar dat neemt niet weg dat veel te achteloos vergeten wordt hoe belangrijk de Europese Unie is voor vrede en democratie in ons werelddeel. Tien van de acht nieuwe lidstaten waren tot voor kort communistische landen. Zij hebben zich in zeer korte tijd omgevormd tot een rechtstaat met functionerende democratie. Zij zijn daarmee dus een andere weg ingeslagen dan het grote Rusland en het nog steeds zwaar onderdrukte Wit-Rusland. Rond vrede en democratie hanteert de Europese Unie het goede principe van gelijke monniken, gelijke kappen. Dictaturen, links of rechts van ideologie, komen bij ons niet binnen. We lijken het snel vergeten, maar Griekenland, Spanje en Portugal konden pas lid worden na het verdwijnen van het Griekse kolonelsregime, de Spaanse 'caudillo' Franco en de Portugese dictator Salazar. Hoe zou Europa eruit hebben gezien als na de val van het communisme, landen als Tsjechië, Polen, Hongarije dezelfde kant zouden zijn uitgegaan als een land als Wit-Rusland? Waar de rijken nog rijker worden, de armen nog armer en de smalle middenklasse verarmt en verdwijnt. Waar alleen een dictator met ijzeren vuist het land bijeen meent te kunnen houden. Chaos en ellende op slechts honderden kilometers van de Nederlandse grens. Een onstabiel Midden- en Oost-Europa zou de Nederlandse defensie-uitgaven opstuwen en onze welvaart en veiligheid ondergraven. Nederlandse bedrijven zijn op dit moment al samengenomen een van

Alexander Milinkevich, oppositieleider van in Wit-Rusland, was aanwezig in Straatsburg.

de grootste investeerders in Polen. Dit zou zeker niet het geval zijn indien zo'n buurland in chaos of dictatuur zou verkeren.

Direct aan de oostgrens van de Europese Unie ligt Wit-Rusland en dat is al jarenlang een dictatuur. Vrijheid en recht zijn daar begrippen waar men enkel van kan dromen en de werkkampen voor in gaat als men er openlijk naar verlangt. Het gaat er steeds slechter. De verkiezingen van 19 maart zijn schaamteloos gemanipuleerd, de oppositie had geen toegang tot de media, oppositieleiders en mensen die gewoon folderden of verkiezingskraampjes wilden opzetten, werden zonder pardon gevangengezet of liet men in de nacht verdwijnen. Vreedzame betogingen voor vrijheid en eerlijke stemmentelling werden met harde hand uiteengeslagen. Twee weken daarvoor konden wij in ons land weer stemmen wat wij wilden, spraken en discussieerden we zoals wij als vrij mens wensen. Zelfs als we de uitslag als CDA'ers niet geweldig vonden, moeten we meer dan ooit beseffen wat een voorrecht dat is, dat onze medeburgers even verderop in Europa met grof geweld wordt afgenomen.

Wij zeggen, als christen-democraten, altijd dat de Europese Unie een Unie van waarden is. In die gemeenschap is het bewaren van vrede, veiligheid en democratie een van de kerntaken. Niet alleen voor die landen die lid zijn of mogelijk gaan worden, maar ook voor landen om ons heen. En zeker voor Wit-Rusland als naaste buur. Het is een goed begin dat de Europese Raad onlangs heeft besloten dictator

Loekasjenko de toegang tot de EU te ontzeggen. Hij en zijn directe politieke vrienden krijgen geen inreisvisum meer. Een sanctie die tot nu toe enkel – maar wel terecht – is opgelegd aan onderdrukkers uit verre landen als Zimbabwe of Myanmar, het voormalige Birma.

Ik vind echter dat er meer moet gebeuren. Samen met collega's uit landen als Polen en Duitsland proberen wij de druk op Loekasjenko op te voeren. Niet alleen politieke vrienden, maar de hele entourage van Loekasjenko mag wat ons betreft de Europese Unie niet meer binnen. Ook willen we dat alle rekeningen en financiële tegoeden van het regime worden geblokkeerd. Daar zitten miljarden bij die deze onderdrukkers uit illegale wapenexporten hebben verzameld voor hun eigen gerief en hun 'veiligheidsdiensten'. De mensen in Wit-Rusland, duizenden in strafkampen en gevangenschappen, én onze eigen waarden en normen verdienen dat wij hen niet in de steek laten.

Camiel Eurlings

Europese Raad zet stappen op weg naar vrije energiemarkt

De besluiten over het energiebeleid die op 23 en 24 maart door de Europese Raad zijn genomen, vormen stappen op weg naar een vrije energiemarkt. Maar er moet in de komende jaren wel meer gebeuren, vindt Europarlementariër Lambert van Nistelrooij. 'Europees commissaris Piebals (energie) heeft dan ook terecht aangekondigd eind dit jaar aanvullende wetsvoorstellen op tafel te willen leggen.

Maar het veelvuldig verwoorde onderdeel dat er alleen mooie woorden zijn gesproken door de regeringsleiders is veel te somber. Het energiebeleid is een onderwerp van het grootste politieke belang. Toen het Russische Gazprom begin dit jaar van president Poetin opdracht kreeg om de gaskraan richting Oekraïne dicht te draaien, was dat immers wereldnieuws. Niet omdat de Oekraïne koude voeten dreigde te krijgen, maar omdat de doorvoer van gas richting Europa stakte. Rusland bleek een dubieuze energieleverancier.

Het gebruik van energie als machtsmiddel is allerminst nieuw. We zagen het eerder bij Arabische oliesjeks. Zij veroorzaakten in het begin van de jaren zeventig een oliecrisis die het westen zich nog maar al te goed herinnert. De economie kreeg harde klappen en brandstofschaarste bracht benzine op de bon en verplichte autoloze zondagen. Sinds die oliecrisis hebben alle westerse landen grote strategische oliereserves aangelegd en is de afhankelijkheid van olie als energiebron flink verminderd, door er zuiniger mee om te springen, meer gas te verstoken of kerncentrales te bouwen. Het heeft

onze energieverslaving niet vermindert, maar verbreed. En het Russische incident drukt ons opnieuw met de neus op de feiten. De toegang tot energie is fundamenteel voor het dagelijkse leven van ieder van de 450 miljoen Europeanen. Duurzame, concurrerende en continu geleverde energie is voorwaarde voor een stabiele samenleving.

Inmiddels wordt de helft van de Europese energieconsumptie geïmporteerd. Dat neemt de komende jaren alleen maar verder toe tot meer dan zeventig procent in 2030. Onze afhankelijkheid van aardgas uit Rusland stijgt nog harder. Het is een illusie te denken dat Nederland met zijn slinkende gasbel een onafhankelijk energiebeleid kan blijven voeren van Europa en de rest van de wereld. Het is daarom een goede zaak dat de regeringsleiders de lijn van de onderlinge solidariteit tussen de lidstaten als doelstelling voor het beleid hebben aangegeven. In mijn ogen veel belangrijker dan de critici beweerden. Je moet daardoor op Europees niveau in kaart brengen waar en bij welke lidstaten voorraden en reserves aanwezig zijn. En de lidstaten hebben uitgespro-

ken bij te springen wanneer elders tijdelijke tekorten ontstaan. In de tweede plaats is het pas verschenen en door de regeringsleiders omarmde Europese Groenboek inderdaad de aanzet voor een nieuw gemeenschappelijk energiebeleid. Naast schaarste en afhankelijkheid zijn hernieuwbare energiebronnen en kernenergie belangrijke vraagstukken die het groenboek aanstipt. Het wordt allemaal ondersteund door een resolutie die op 23 maart in het Europees Parlement is aangenomen.

Overschakelen op hernieuwbare energiebronnen is de goedkoopste optie voor energiebesparing. Het is goed voor het milieu en het vermindert de afhankelijkheid van buitenlandse energie. Hoewel Europa al behoorlijk efficiënt met energie omgaat, valt er toch nog veel te bereiken. Ook het gebruik van kernenergie moet in beeld blijven. Toch moet Europa's hoogste prioriteit het ontstaan van één goed functionerend grensoverschrijdend Europees energienetwerk zijn. Binnen dat netwerk moeten alle bestaande of nieuwe vormen nationale of grensoverschrijdende energiebedrijven dezelfde kan-

Autoloze zondag op 4 november 1973.

sen en bedreigingen kennen ten aanzien van hun eigen voortbestaan. Pas dan zullen door eerlijke concurrentie de prijzen zo laag zijn als mogelijk is. In Nederland wordt nu fijnmazig gedebatteerd over de manier waarop het energienetwerk van de productiebedrijven moet worden afgesplitst. Het wetsvoorstel dat minister Brinkhorst van Economisch Zaken daarover naar de Kamer heeft gestuurd leidt nog verder van huis. In plaats van meer concurrentie maakt zijn voorstel concentratie en monopolisering van de Nederlandse bedrijven juist gemakkelijker. Ze zullen ofwel zelf fuseren, ofwel allen door grotere buitenlandse bedrij-

ven worden opgeslokt. Dat werkt allemaal uiteindelijk in het nadeel van de consument. En het is niet te rijmen met de Europese doelstelling om nationale markten op een gelijke wijze te openen voor eerlijke en vrije mededinging. De Europese richtlijn vraagt enkel om een juridisch onafhankelijke netwerkbeheerder om op die eerlijke en vrije mededinging toe te zien. Een situatie die Nederland al vele jaren kent. De meeste andere landen werken op dit moment nog naar een juridisch onafhankelijke netwerkbeheerder toe. Het hele systeem kan gecontroleerd worden door de Europese Commissie. Commissaris Neelie Kroes doet dat ook

nu al zonder te kijken naar nationaliteit van de energiebedrijven. Als de Tweede Kamer nu het wetsvoorstel van Brinkhorst overneemt, zet Nederland daarmee niet één, maar zelfs twee stappen vooruit op de ontwikkelingen in de rest van het Europese vasteland. Zelfs de Europese Commissie onderzoekt hoe de wetgeving moet worden aangepast. In mijn ogen verstoort dat de concurrentieverhoudingen, omdat Nederlandse en Europese bedrijven niet meer spelen op een 'level playing field'. Zo nodig moeten we daarom niet bang zijn nieuwe en betere wetgeving op Europees niveau te maken.'

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert van Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

EVP viert dertigjarig bestaan tijdens jubileumcongres

Eind maart vierde de EVP haar dertigjarig bestaan. De Europese Volkspartij is het verband van 68 christen-democratische en aanverwante partijen in Europa. De partij is in 1976 opgericht met het oog op de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement. Door de oprichting van een gemeenschappelijke politieke partij wilden de nationale christen-democratische partijen het belang van de Europese integratie benadrukken. Ook partijen van buiten de Europese Unie, bijvoorbeeld uit kandidaat-lidstaten, kunnen zich aansluiten bij de EVP. KVP, CHU en ARP, de voorlopers van het CDA, behoorden in 1976 tot de

initiatiefnemers om tot een gezamenlijke beweging te komen.

De EVP is een sterke politieke beweging. Elf van de vijftientig EU-lidstaten hebben een premier die afkomstig is uit de EVP-familie. De EVP-ED-fractie is met 264 leden de grootste fractie in het Europees Parlement.

'Manifest van Rome'

Tijdens het jubileumcongres in Rome werd het 'Manifest van Rome' vastgesteld. In dit document probeert de EVP het vastgelopen debat over het bestuur van de Europese Unie opnieuw vlot te trekken. Ook na het 'nee' bij de referenda in Frankrijk en Nederland over het Europese grondwettelijke verdrag is het duidelijk dat iets moet ver-

anderen in de besluitvormingsprocedures van de Europese Unie. De huidige regels, zoals afgesproken in het Verdrag van Nice, zijn gemaakt voor 15 lidstaten. Inmiddels zijn er 25 lidstaten en twee andere staan op de drempel. Het staat vast dat een aantal wezenlijke veranderingen noodzakelijk zijn. Het Europese bestuur moet democratischer. De Europese bureaucratie moet worden ingeperkt. En het is noodzakelijk het veiligheids- en justitiebeleid en het buitenlands beleid te versterken.

Het 'Manifest van Rome' probeert de vastgelopen discussie weer vlot te trekken. EVP-ED-fractievoorzitter Hans-Gert Poettering verwacht op dit terrein veel van zijn partijgenote Angela

Merkel, de Duitse bondskanselier. Zij neemt op 1 januari volgend jaar het roulerend voorzitterschap van de EU voor een halfjaar over. In dat halfjaar zouden de regeringsleiders spijkers met koppen moeten slaan.

Verdere uitbreiding niet vanzelfsprekend

Uit het Manifest blijkt verder dat voor de EVP verdere uitbreiding van de Europese Unie niet langer vanzelfsprekend is. Bij iedere toekomstige beoordeling van een land dat het lidmaatschap aanvraagt, moet de Europese Unie strikt nagaan of de Unie de toetreding zelf wel aankan. De EVP roept ook op om andere vormen van lidmaatschap uit te werken, zoals het partnerschap. De voorstellen van de EVP komen overeen met die uit het CDA Europamanifest, dat onlangs is gepresenteerd en nu wordt besproken tijdens regionale CDA-bijeenkomsten.

Het partnerschap is een voorportaal van volledig lidmaatschap, waar al

Poettering in gesprek met de paus.

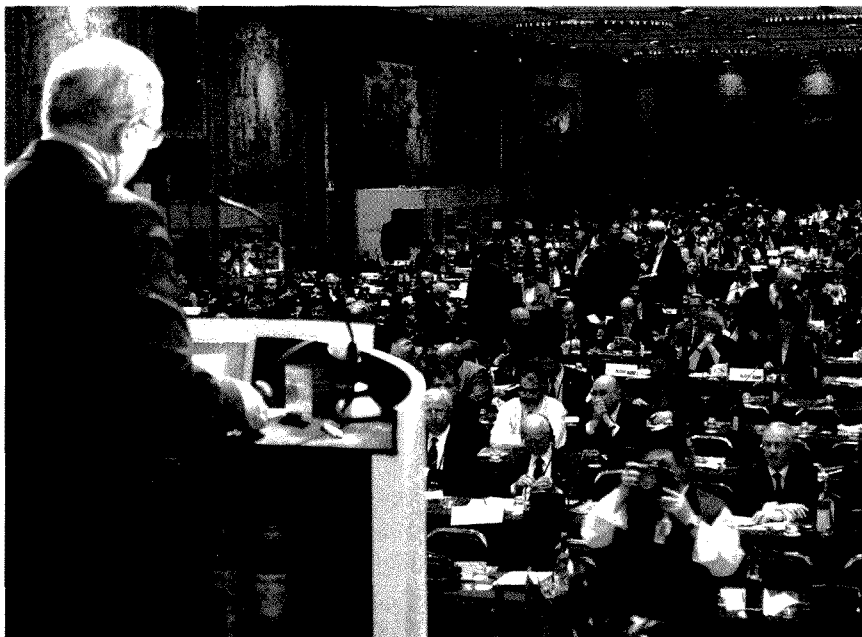
zeer intensief wordt samengewerkt. Landen kunnen uiteindelijk definitief kiezen voor de hechte samenwerking. Ze kunnen ook kiezen om volwaardig lid te worden van de EU. In dat laatste geval moet uiteraard wel aan alle strenge toetredingscriteria worden voldaan.

Audiëntie bij de Paus

Het EVP-congres werd voorafgegaan door studiedagen van de EVP-ED-fractie. De fractie debatteerde over onderwerpen als Europese waarden en identiteit, de gevolgen van de globalisering voor de Europese Unie en de gevolgen van de vergrijzing van de Europese bevolking.

De studiedagen werden afgesloten met een audiëntie bij Paus Benedictus XVI. De paus prees de inzet van de EVP-ED-fractie om binnen de EU een open en regelmatige dialoog met kerken en religieuze gemeenschappen te voeren onder erkenning van hun identiteit en hun specifieke bijdrage. De fractie zelf organiseert in dit kader al jarenlang een dialoog met de Orthodoxe Kerk en met de Islam.

Wilfried Martens, voorzitter van de EVP, tijdens het congres in Rome.

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement?
Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij?
Surf naar: www.epp-eu.org

Ons zorgstelsel

Er zijn al vele uren debat aan ons zorgstelsel besteed, maar of het socialer zou zijn als alles via het sofi-nummer geïnd zou worden, zoals weleens wordt gesuggereerd, betwijfel ik ten zeerste. Je kunt niet alles op je persoonlijke situatie betrekken, maar na bestudering van de inhoudingen en de premies die ik aan de zorgverzekeraar kwijt ben, stel ik vast dat ik ruim tachtig euro, ongeveer 25 procent, meer kwijt ben voor onze verzekering in vergelijking met de particuliere verzekering die ik had, over zorgvuldigheid gesproken. Ondergetekende geniet sinds kort met zijn vrouw van de AOW aangevuld met een klein pensioentje. Mijn vraag is eigenlijk; Waarvoor moeten wij nu betalen als het gehele systeem budgettair neutraal is, of moeten wij nu meebetalen voor de tweeverdieners met kinderen tot 18 jaar waarvan er velen dat makkelijk zelf zouden kunnen bekostigen, of is de gehele gezondheidszorg in een keer 25 procent duurder geworden?

Er wordt nu gezegd dat niet alle groepen ontzien zouden kunnen worden. Maar ze kiezen o.a. nu wel een groep uit die praktisch geen vuist meer kan maken, die wel veel zorgkosten nodig heeft, helaas, maar ook lange tijd ziektekostenpremie heeft betaald zonder daar zelf direct een beroep op hebben hoeven doen. Ik hoop dat deze geluiden door te sijpelen naar de regering en bewindslieden, maar zeker naar de fractie van het CDA, misschien valt er nog wat te repareren... of te verdienen?

Ben Lukassen

Eigen belastinggebied gemeenten verruimen?

Het eigen belastinggebied van de gemeenten is sinds de jaren zestig aan de orde geweest. Doel was een vrije zoom te creëren, zodat gemeenten een eigen financieel beleid konden ontwikkelen en zelfstandige keuzes zouden kunnen maken. De keuzes zouden gepaard moeten gaan met een al dan niet hogere belasting. In de praktijk is hier weinig of niets van terecht gekomen. Gemeenten blijken niet geneigd,

de burgers, de gemeenteraad een keus te laten maken tussen voorzieningen en hogere belasting. Soms wordt zelfs ontkend, dat er een verband bestaat tussen kosten van objecten en belastingheffing. In veel gemeenten loop de belasting gewoon mee met de inflatie. Bovendien zijn de inwoners niet gecharmeerd van verschillen in gemeentelijke lasten. Kortom, er is in feite geen ruimte, geen draagvlak voor een eigen plaatselijk beleid op dit punt. Het oorspronkelijke doel is dus niet bereikt, wel veel gekrakeel, bureaucratie, enz. Het middel OZB staat dan ook reeds jaren ter discussie. Enerzijds is de oorzaak de ingewikkelde heffingsgrondslag en anderzijds de niet verwachte, niet voorziene tumultueuze ontwikkeling van de onroerend goedprijzen. Vanouds was de gedachte, dat gemeenten over een stabiele inkomstenbron moesten beschikken. Nu moeten kostbare, vaak betwiste taxaties plaatsvinden. De perceptiekosten rijzen de pan uit. Het eerste kabinet-Balkenende wilde dan ook de OZB voor wonen opheffen. Een goede maatregel, geen gedoe meer over de hoogte van de OZB, hoge heffingskosten, vele bezwaarschriften enz. Minder bureaucratie dus, een doelstelling van Balkenende I en II. Helaas heeft het tweede kabinet-Balkenende (onder druk van CDA-burgemeesters en -wethouders, VNG) een andere keuze gemaakt, namelijk gedeeltelijke opheffing, die van het gebruikersdeel. Veel maatschappelijke onvrede had met opheffing kunnen worden voorkomen. Het CDA was geen voorstander van afschaffing, omdat afwenteling op de OZB bedrijven om de hoek ligt, zo heette het. Geen vertrouwen in de gemeenten dus en een zwakke motivering. Juist het bedrijfsleven snakt naar minder ingewikkelde regelingen, lastenverlichting. Het belastinggebied van de gemeenten moet niet worden verruimd, maar vereenvoudigd. Ten slotte hoop ik van harte dat Jan Peter Balkenende de doelstelling van zijn eerste kabinet, afschaffing OZB, alsnog waarmaakt, liefst per 1 januari 2007.

M. Snijder, Voorthuizen

Duurzaamheid en rentmeesterschap

Van de drie politiek-economische hoofdstromingen die ons land kenmerkt zijn er twee nauw verbonden met de groeiende materiële welvaart die vooral na de Tweede Wereldoorlog dankzij de aardolie heeft plaatsgevonden: te weten het liberalisme en het socialisme. Het christelijk politiek-economisch denken is vele eeuwen ouder. Het speelde al een rol in economisch sterk verschillende samenlevingen die Europa sinds de geboorte van Christus heeft gekend. Een deel van de geschiedenis daarvan is magistraal en aan doenlijk beschreven door de Belgische historicus Henri Pirenne in zijn werk *De Middeleeuwen*. Het gaat hierbij om gesloten samenlevingen waarbinnen geworsteld wordt met economische begrippen, zoals rente en winst. Het christelijk politiek-economisch denken biedt perspectief voor een veel breder en ruimer politiek denken en kan meer bieden dan 'brood alleen'. Daarbij is een door het kabinet-Balkenende voorgespiegelde toekomst van 'na het zuur komt het zoet' korte-termijn-beleid zonder echt baanbrekende oplossingen. In het belang van onze toekomstige generatie is moed en durf van de politiek onontkoombaar om vanwege de schaarste aan energie en de zorg voor het milieu een maatschappelijk draagvlak te creëren voor structurele oplossingen om een slinkende koek (welvaart) op rechtvaardige wijze te verdelen. Rechtvaardigheid betekent handhaving van gegarandeerde minimale brokken voor de zwaksten en de rijken niet in staat stellen nog grotere brokken van de koek te consumeren. Daarvoor kan én moet het CDA vanwege het rentmeesterschap naar de toekomst staan.

Jan van der Velde en Dammis de Geus

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Indien de daling zich verder voortzet, is de kans groot dat de partij qua ledenaantal de tweede partij wordt, achter de PvdA. Vandaar dat het CDA nu start met de **lid-werft-lid-actie Houd het CDA de grootste**.

Uit ervaring blijkt dat mensen eerder lid worden door een persoonlijk gesprek. Het CDA telt momenteel bijna 70.000 leden. Indien elk lid een lid zou werven, zou het ledenaantal verdubbelen tot bijna 140.000. Reden genoeg om deze **lid-werft-lid-actie** te starten, in de hoop dat daarmee veel leden geworven worden. Om de individuele leden te stimuleren leden te verwerven, maakt elk lid dat een lid werft kans op aardige maandprijzen en een grote hoofdprijs. **De persoon die aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden heeft geworven, mag een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint zelf € 500,-.** De tweede en derde prijs-

winnaars ontvangen respectievelijk € 350,- en € 200,- euro. Iedere maand wordt er een nieuwe tussenstand gepresenteerd op de site: www.cda.nl/degrootste. Ook wordt er iedere maand een aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de maandwinnaar.

In de komende nummers van cda.nl zal ook aandacht worden besteed aan afdelingen die veel leden werven (in relatie tot de zin). De afdeling die aan het eind van het jaar de meeste leden heeft geworven, wint een bedrag van € 500,-.

Om u een handje te helpen hebben wij bij dit blad de nieuwe ledenwerffolder bijgesloten. Hierin staan gesprekken met enkele van onze leden, waarin zij aangeven waarom zij lid zijn. Daarnaast kunt u via het vastgehechte formulier de nieuwe leden op uw naam bijschrijven. Doet u mee? Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff, hoff@cda.nl of bellen (070) 34 24 888.

lid-werft-lid-actie!

Partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt:

'Onze beste ambassadeurs zijn onze leden zelf. Daarom kunnen zij veel betekenen bij het werven van nieuwe leden. We zien daarvan in onze partij prachtige voorbeelden, zoals in Putten waar men in het afgelopen jaar ruim zeventig nieuwe leden heeft geworven. Gewoon door leden die mensen opzoeken en het gesprek aangaan. Lid werft lid werkt!'

Maak nu voordelig kennis met

VolZin

Hét opinieblad voor geloof en samenleving

**20 weken (10 nummers)
voor slechts € 9,-**
www.opiniebladvolzin.nl

Uitproberen?

Bent u geïnteresseerd in de betekenis van religie, voor u persoonlijk en voor de maatschappij? Dan is VolZin misschien een blad voor u. VolZin is hét nieuwe opinieblad voor geloof en samenleving. VolZin schrijft over zingeving en spiritualiteit in de wereld van vandaag. Als opvolger van Hervormd Nederland en de Bazuin staat het blad in een herkenbare traditie: open, kritisch en eigenzinnig. VolZin is actueel, ruimdenkend, deskundig en informatief. Niet voor niets groeit het aantal nieuwe abonnees.

In VolZin leest u over Agnes Jongerius en Agnes van Ardenne, Edward Schillebeeckx en Willem Barnard, Karen Armstrong en André Rouvoet, over ethiek en politiek, spiritualiteit en filosofie, wereldleed en klein geluk, over Jezus en jodendom, moslims en boeddhisten, over armoede en globalisering, levenskunst en levenseinde, stilte en fatsoen, schrijvers en dichters, Pasen en Pinksteren, schoonheid en troost.

Erst zien dan geloven? Neem een proefabonnement!

U kunt de bon opsturen naar Koninklijke BDU Tijdschriften, t.a.v.
Abonnementen, Antwoordnummer 21,
3770 VB Barneveld (postzegel niet nodig)

Ja, ik neem een proefabonnement op VolZin en betaal voor 20 weken (10 nummers) slechts € 9,-. Deze aanbieding verplicht mij verder tot niets.

Naam _____

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Telefoon _____

Email _____

Datum _____

Handtekening _____

Ik machtig hierbij Koninklijke BDU Tijdschriften het proefabonnementsgeld van € 9,- automatisch van mijn rekeningnummer af te schrijven:

rekeningnummer

Ik ontvang graag een acceptgirokaart (€ 2,50 toeslag administratiekosten)

cda.nl

SOLIDE BELEGGING Tweede huis in Reuzengebergte

Tweede huis, aan de voet van het Reuzengebergte in Polen. U kunt uw tweede huis financieren;

- uit eigen middelen,
- u maakt gebruik van de overwaarde van uw eigen huis,
- of u sluit een Poolse hypotheek af.

Wij kunnen alles voor u regelen; van het afsluiten van de hypotheek tot en met bemiddeling in verhuur en onderhoud.

Het nuttig gebruik is voor U! Vraag nu het prospectus aan!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Beth Tov Investment Company

E-mail: info@bethtov.nl
telefoon: 0166 - 61 75 28
www.bethtov.nl

Beth Tov
בית טוב investment company

Nieuw!

Vanaf medio mei zal er regelmatig een nieuw filmpje te zien zijn op www.cda.nl.
Regelmatig zullen CDA-politici geïnterviewd worden op de CDA-zitzak.

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

Soestdijk Het paleis wordt geopend
voor publiek Vindplaats en opstapplaats
Hulppakket naast voedselpakket CDA
goes USA Netwerk in de Nieuwe Wereld
Schiphol De geluidsoverlast kan minder

8 Vindplaats en opstappunt

Klanten van de voedselbank worden pas echt geholpen als ze een hulppakket ontvangen.

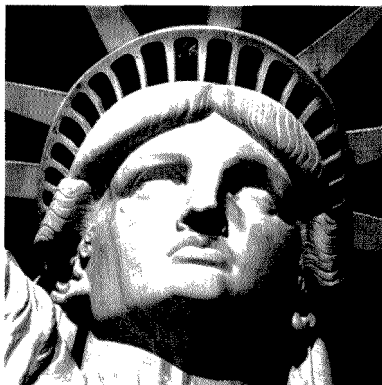
'Is het hart van de christelijke politiek onzeker? Waar zoekt het de zekerheid?'

Arie Boomsma
pag. 17

4 Soestdijk gaat open

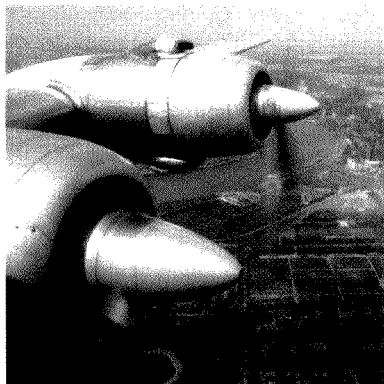
Wordt het een museum of blijft het uiteindelijk een woonpaleis?

23 CDA goes USA

In New York is een netwerk voor CDA'ers opgericht.

Juni 2006 nummer 3, jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl **Vrouw en Politiek** CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofdredactie** Michael Sijbom **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Rebekka Muller **Opmaak** Rebekka Muller, Mirella Roor **Fotografie** ANP, Dirk Hol, Hollandse Hoogte, Holland in Beeld, iStockphoto, NFP Photography **Aan dit nummer werkten verder mee** Chantal van den Berg, Alie Dijkslag, Titus Frankemölle, Lex Gerts, Pieter Heerma, Marcel Meijer, Hans Slooijer, Marjolijn van der Stel, Liane ter Maat en al onze leden en vrijwilligers die deze

30 Schiphol

CDA-methode vermindert de geluidsoverlast door vliegtuigen.

40 Naar een maatschappelijk praktijkjaar

Sybrand van Haersma Buma wil de maatschappelijke stage uitbreiden.

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

In dit nummer:

- 4 Soestdijk gaat open

- 7 Van de voorzitter
Column van Marja van Bijsterveldt

- 8 Vindplaats en opstappunt
- 11 'Op eigen kracht'
- 12 Den Haag
- 14 Volop in beweging
- 17 De gedachte
Arie Boomsma
- 18 Vraag van de maand en
Commentaar
- 19 Resolutie in uitvoering
- 20 Vrouw en politiek
- 22 Zomerschool

- 23 CDA goes USA
- 27 Partijnieuws
- 30 De tegenstem
Tim Stok

- 31 Schiphol
- 35 Kenniseconomie
- 36 Interview Meindert Stolk
- 38 Impressie partijcongres

- 40 Naar een maatschappelijk
praktijkjaar
- 42 Europa
- 46 Post op poten
- 47 En dan dit nog

uitgave hebben mogelijk gemaakt **Drukwerk** Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf BV, Barneveld **Advertentie-exploitatie** Acta Uitgeversorganisatie, Inge de Monte, Havenstraat 2a, Postbus 1177, 6050 AD Maasbracht, telefoon 0475 - 463465. Niet alle artikelen in dit tijdschrift vertolken noodzakelijkerwijs de standpunten van het CDA of van de redactie. Alle bijdragen aan CDA.nl zijn beschermd door het auteursrecht. Uit deze uitgave mag daarom niets op enigerlei wijze worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De redactie kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor ongevraagd toegezonden beeldmateriaal of kopij. CDA.nl wordt gedrukt op milieuvriendelijk houtvrij papier en verzonden in natuurvriendelijk, afbreekbaar p.e.-folie.

SOESTDIJK GAAT OPEN

Sinds het overlijden van prins Bernhard staat het paleis leeg. Wordt Soestdijk op termijn een permanent museum of blijft het uiteindelijk toch weer een woonpaleis?

Titus Frankemölle

De A1, A2, A27, iedereen kent ze wel. Ook als je er zelf niet iedere dag overheen rijdt, ken je ze wel van de verkeersberichten op de radio. Als je er dan wel gebruik van maakt, weet je dat je afhankelijk van het verkeersaanbod nu eens je blik uitsluitend op de weg en dan weer eens volop op de omgeving kunt richten. Iedere keer opnieuw is er weer die verwondering. Dit is met recht een mooi stukje Nederland. In dit prachtige stukje Nederland ligt de gemeente Baarn en binnen de grenzen daarvan staat

Paleis Soestdijk. In april heeft het kabinet bij monde van minister Dekker (VROM) bekendgemaakt dat het paleis en het omliggende park in het najaar van 2006 voor de duur van drie zullen worden opengesteld. En sinds kort staat dan ook op de website van de gemeente Baarn te lezen, dat Baarn zich voorbereidt op deze tijdelijke openstelling voor het publiek. In die drie jaar gaat het kabinet goed nadenken over de definitieve bestemming van dit prachtige Rijksmonument.

Paleis Soestdijk.

Geschiedenis in vogelvlucht

Sinds het overlijden van prins Bernard in december 2004 staat Paleis Soestdijk leeg. Prinses Juliana en prins Bernard hebben er vanaf 1937 gewoond. Het paleis kent natuurlijk een veel langere geschiedenis.

Bekend is dat het oudste gedeelte uit de tweede helft van de zeventiende eeuw stamt. In opdracht van Stadhouders Willem III is hier een jachtslot gebouwd en waarschijnlijk stond er op dezelfde plek al eerder een buitenverblijf van de burgemeester van Amsterdam. De architect van het jachtslot was Maurits Post, zoon van Pieter Post, die als architect betrokken was bij de bouw van Paleis Huis ten Bosch en Paleis Noordeinde.

Naast de Stadhouders Willem III, Willem IV en Willem V hebben o.a. Koning Lodewijk Napoleon, de broer van de Franse keizer Napoleon, Koning Willem II en Koningin Emma het paleis bewoond. Koning Willem II, de Prins van Oranje, heeft het paleis in 1815 van het Nederlandse volk gekregen voor zijn verdiensten in de Slag bij Waterloo. Sinds 1971 is Paleis Soestdijk eigendom van de Staat der Nederlanden.

Gevraagd naar de betekenis van Soestdijk voor de directe omgeving ervan, benadrukt Jan Hoogendoorn, fractievoorzitter van het CDA in de gemeenteraad van Baarn, dat in de periode dat prins Bernhard en prinses Juliana - van 1948 tot 1980 Koningin - op Soestdijk hebben gewoond de relatie tussen hen en Baarn altijd zeer positief is geweest: 'Met name de defilés op 30 april gaven Baarn op zowel radio, als televisie landelijke bekendheid. Op 30 april kwam je naar Soestdijk om daar langs de feestelijke bloemenzee te lopen die op het bordes lag. Zo maakten de prins en de prinses de afstand naar de burgers toe erg klein. Dat voelde je en dat werd door veel Nederlanders erg gewaardeerd.'

'Tussendoor kreeg Paleis Soestdijk veel bekijks van toeristen, die daarna de moeite namen om ook Baarn te bekijken. Ook waren een behoorlijk aantal Baarners werkzaam op het paleis, in de keuken en in de technische dienst. Zij mochten overigens niet uit de school klappen over het wel en wee op het paleis. Natuurlijk was de periode dat prins Willem Alexander op de Nieuwe Baarnse School zat en op het Baarns Lyceum voor zijn klasgenoten uit Baarn heel bijzonder om mee te maken. Met de jaarlijkse Dodenherdenking kwam prins Bernard altijd naar het Baarnse Stationsplein om daar de herdenking bij te wonen. De laatste keer dat hij aanwezig was, is zijn kleinzoon, prins Maurits, met hem meegegaan. Prinses Juliana zag je vanwege haar gezondheidsproblemen al enkele jaren niet meer in Baarn; voor die tijd zag je de prinses regelmatig winkelen in het centrum.'

Soestdijk: een museum?

Jan Hoogendoorn vindt het heel erg jammer dat er voornamelijk niemand van het koninklijk huis op Paleis Soestdijk gaat wonen. Hij hoopt dat de beraadslagingen van het kabinet ertoe zullen leiden dat Paleis Soestdijk zijn koninklijke bestemming behoudt en dat kroonprins Willem Alexander en prinses Maxima alsnog zullen besluiten er te gaan wonen. Mocht er onverhoopt toch niemand van het koninklijk huis naar Baarn komen, dan is een permanent museum naar zijn smaak een uitstekende optie. In de tussentijd biedt de tijdelijke openstelling iedere geïnteresseerde burger de gelegenheid om eens met eigen ogen te kunnen zien hoe Juliana en Bernard hier hebben gewoond.

Het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) heeft inmiddels de heer ing. Meine Bruinsma tot programmadirecteur van Paleis

Omgeving van Baarn.

Soestdijk benoemd. In deze functie is hij verantwoordelijk voor het proces dat tot de tijdelijke openstelling van het paleis moet leiden. Naast heel veel andere dingen moeten in ieder geval de historische interieurs worden beschermd tegen de groepen bezoekers die tegen betaling zullen worden rondgeleid. Er moet worden gezorgd voor restauratieve en sanitaire voorzieningen en ondanks de aantrekkelijke fietsomgeving zal er ook een grote parking moeten komen. De gemeente Baarn grijpt op haar beurt de openstelling aan 'om Baarn prominent op de kaart te zetten en de bezoekers van het paleis ook tot een bezoek aan de andere parels van Baarn te verleiden'. Gemeente, verenigingen, ondernemingen en instellingen hebben hiertoe de handen ineengeslagen om een aantrekkelijk programma te maken,

'waarin recreatie, cultuur, economie, monumenten en de 'Parels van Baarn' ruim aan bod komen.'

Jan Hoogendoorn verwacht dat de naamsbekendheid van het paleis 'al voldoende is om er een echte publiekstrekker van te maken. Het zal waarschijnlijk niet nodig zijn hier extra aandacht aan te geven.' Waarvan akte. ■

Verhagen wil museum voor nationale geschiedenis Maxime Verhagen, fractievoorzitter van het CDA in de Tweede Kamer én historicus, wil dat er een museum voor nationale geschiedenis komt. Hij wil, anders dan het kabinet, géén Huis voor de Culturele Dialoog en, géén Centrum voor Geschiedenis en Democratie. Het museum voor nationale geschiedenis zou wellicht gehuisvest kunnen worden in Paleis Soestdijk. 'Soestdijk is een optie', aldus Verhagen.

Soestdijk, 1955.

Een stabiele partij

‘Na de lessen van maart willen we nu verder’

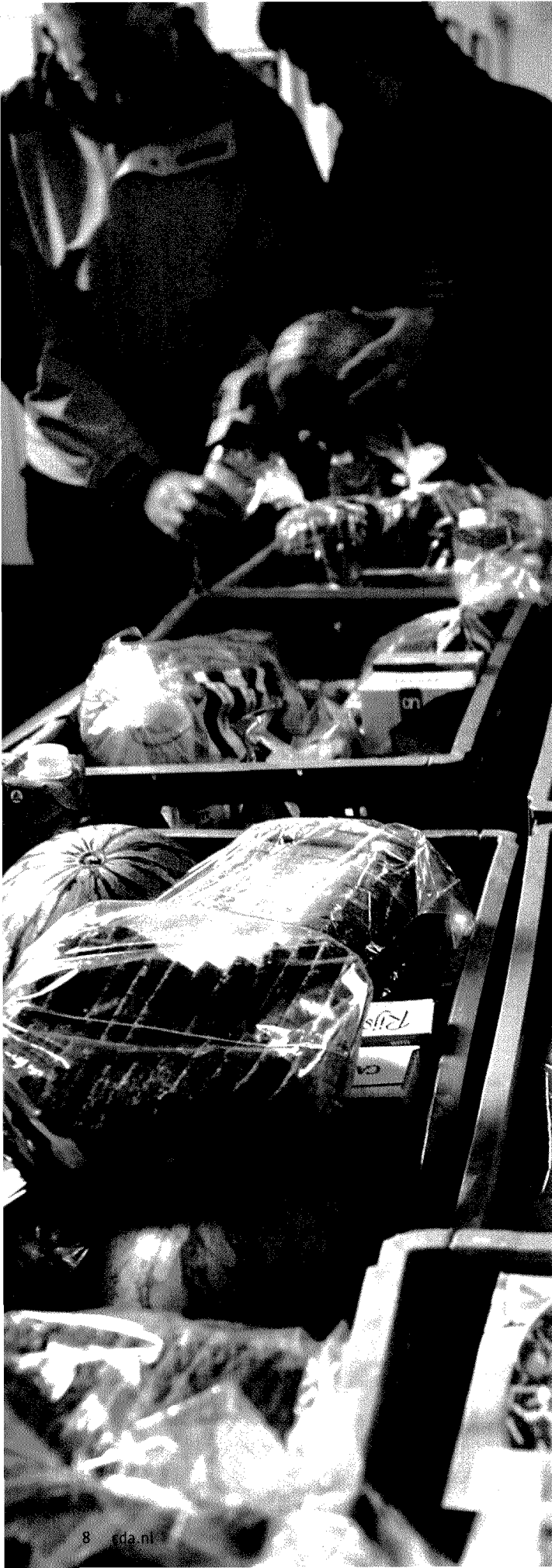
Half juni, velen van ons kijken uit naar de vakantie, een periode van rust en ontspanning. Voor het ‘Haagse CDA’ is het weliswaar een wat rustiger periode - geen debatavonden, Kamerreces, geen studiecommissies, etc. - maar dit jaar lopen een aantal activiteiten wel door tijdens de zomer. De programcommissie voor ons nieuwe verkiezingsprogramma is tot eind augustus volop bezig met het schrijven van de diverse hoofdstukken. De Vertrouwenscommissies voor de Eerste en Tweede Kamer zullen in juli en augustus hun handen vol hebben aan de gesprekken met de kandidaten die zich gemeld hebben voor het Kamerwerk. Voor die vrijwilligers binnen onze partij gaat het werk dus gewoon door. Toch vormen de zomermaanden al met al voor de partij een tijd om even op adem te komen na een turbulente periode.

De afgelopen maanden vanaf 7 maart zijn heel druk geweest. Er is veel gesproken met elkaar, in het land, in de diverse besturen; er is onderling geschreven en gemaïld; kritiek werd geuit, en – belangrijk – er werd geluisterd en actie ondernomen. Ondertussen werd echter ook nagedacht hoe we onszelf weer konden hernemen en dat is gelukt! Het Congres van 20 mei was daar een bewijs van. Het was zoals *de Volkskrant* terecht omschreef een ‘*feel good*-Congres’. De periode van kritische reflectie, het Voorjaarsakkoord over de koopkracht, maar ook de inzet vanuit het Permanent Campagneteam qua mediavoorbereiding voor het Congres en het zichtbaar maken van ‘de 101 successen van Balkenende’ wierpen hun vruchten af. Op een stabiele manier heeft het CDA een lastige periode verwerkt. Daar ben ik heel trots op!

Na de lessen van maart willen we nu verder. Met recht; inmiddels lezen we

dagelijks in de krant dat het de goede kant op gaat met Nederland en dat wij er juist door het beleid van Balkenende op veel terreinen veel beter voor staan dan elders in Europa. Met die positieve wind in de rug gaan we na de zomer de campagne in. Er is veel om voor te gaan. Het CDA heeft veel in huis: een inspirerend verhaal, bewezen daadkracht, stabiliteit en vele CDA’ers die dicht bij de mensen staan. Dat maakt het mogelijk om komend jaar opnieuw sterk uit de verkiezingsbus te komen. Daarom voor nu: geniet van de rust om straks weer fit aan de slag te kunnen gaan in de campagne voor Provinciale Staten- en Tweede-Kamerverkiezingen!

VINDPLAATS EN

Voedselbanken zijn vindplaatsen van mensen die tussen wal en schip zijn geraakt. Vrijwilligers met het hart op de goede plek maken van die vindplaats gebruik om klanten te helpen op eigen benen te staan.

Alie Dijkslag

Met een boodschappentas in de hand staat Linda Kroon te dubben bij de voorraad broden op de uitgiftebalie in de hal van de Grote Kerk in Gorinchem. Ze mag zoveel broden pakken als ze nodig heeft, en kiest nog een volkorenbrood met sesamzaad. Daar is ze blij mee, want haar drie kinderen zijn 'echte broodmonsters'. Voor ze vertrekt, neemt ze een folder mee over een budgetteringscursus. 'Dat lijkt me wel wat.' Linda is het type dat niet bij de pakken neer gaat zitten. Wekelijks heeft ze veertig euro te besteden voor eten, de aanvulling via de voedselbank is zeer welkom. Haar man stak het gezin – zonder haar medeweten – diep in de schulden. Het aflossingstraject gaat drie jaar duren. 'Het is gebeurd. We maken ervan wat ervan te maken valt.' Ze heeft nog wel een tip: 'Laat de geldzaken nooit aan je partner over, zoals ik heb gedaan. Dat is niet goed. Als je het met z'n tweeën doet, kun je elkaar corrigeren.'

Binnenkort wordt deelname aan de budgetteringscursus minder vrijblijvend voor klanten van de voedselbank, vertelt CDA-raadslid en ombudsvrouw Jo van der Wal. Zij is coördinator van de voedselbank die ze samen met vrijwilligers uit diverse kerken heeft opgericht om iets te doen voor mensen in de stad die armoede lijden. De klanten hebben allemaal schulden. Vaak is er sprake van een verkeerd uitgavenpatroon, soms komen mensen in problemen door wachttijden bij uitkeringsinstanties. Ze worden aangemeld via maatschappelijk werk, GGZ of via diaconieën waarmee de vrijwilligers samenwerken. De lijnen zijn kort, de voorziening laagdrempelig. Opsporen van armoede is vaak een

OPSTAPPUNT

probleem, een voedselbank maakt de problemen zichtbaar. Maar niet iedereen die moeite heeft om rond te komen krijgt zonder meer voedselhulp. 'Iemand die het pakket niet wil ophalen krijgt geen pakket, want we gaan ze niet brengen. En iemand die honderd euro per maand uitgeeft aan roken of alcohol moet eerst minder roken. Als hij kan bewijzen dat hij werk maakt van zijn verslaving mag hij een voedselpakket', zegt Jo van der Wal. Aardig gevonden worden is niet haar eerste doel. 'Ik ben niet geliefd, maar word wel gewaardeerd.'

Preventie

Tijdens een gesprek met de directeur van de kredietbank bedong ze vorige maand gratis deelname van klanten van de voedselbank aan de budgetteringscursus die deze maand van start gaat. Als raadslid weet ze precies wat instellingen krijgen. Van die dubbele pet maakte ze handig gebruik toen de directeur sputterde dat hij geen geld had voor niet-betalende cursisten: 'U hebt geld gekregen van de gemeente voor die cursus. Onze klanten kunnen dus aanschuiven, want de cursus is al betaald.' Van de afgedwongen toezegging van de directeur maakt ze nu gebruik om mensen die zich aanmelden verplicht naar die cursus te sturen. 'Voortaan ga ik expliciet vragen naar het uitgavenpatroon bij aanmelding en mensen naar die cursus sturen. Nu is deelname vrijwillig en hulp bij budgettering ook. Van schaamte of weerstand merk ik nooit iets. Mensen zijn opgelucht als ze hun problemen kunnen bespreken. Er valt een last van ze af.'

'De CDA-fractie in Gorinchem komt binnenkort met een initiatiefvoorstel om samenwerking van jeugdzorg, thuiszorg en consultatiebureaus te organiseren,' vertelt Jo van der Wal. Strijdbaar, met de mouwen opgestroopt, zit ze op het puntje van haar stoel in de eetkamer van de doorzonwoning in het centrum van de stad. Doel van het initiatiefvoorstel is preventie van armoede, want als mensen een beroep doen op de voedselbank is het eigenlijk al te laat. 'Maatschappelijk werkers en mensen van de thuiszorg komen bij mensen over de vloer. Zij kunnen tijdig signaleren als het ergens fout dreigt te gaan', legt ze uit. Zo is ze bezig met verbinden en dwarsverbanden leggen. Vasthoudend en toegewijd, maar wel met een dubbel gevoel. 'Eigenlijk is ons werk een aanklacht tegen de professionele hulpverlening. Vrijwilligers doen het werk waar zij voor worden betaald.'

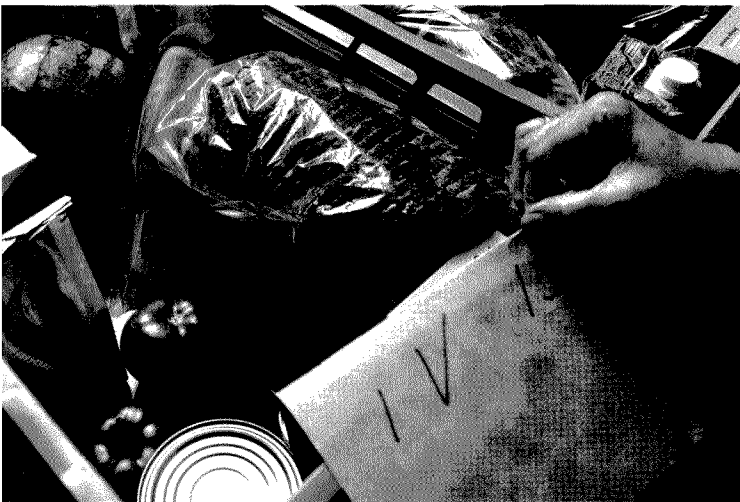

Jo van der Wal helpt met één van de andere vrijwilligers met het uitladen van voedsel.

Hartenkreet

Jo van der Wal heeft een droom: over vier jaar geen voedselbank meer in Gorinchem, omdat het niet meer nodig is. 'Laat alle instellingen hun systemen op elkaar aansluiten', is haar hartenkreet. Ze schudt de voorbeelden van mensen die minder diep in de problemen zouden zijn geraakt als instellingen in elkaars systeem konden kijken en beter zouden samenwerken met gemak uit haar mouw. Gerda Verburg, vice-voorzitter van de CDA-Tweede-Kamerfractie, ondersteunt die hartenkreet van harte. 'Instellingen houden te vaak cliënten voor zichzelf. Bestanden moeten worden gekoppeld.' De aanpak van Jo van der Wal vindt ze geweldig. 'Zij doet dat werk met hart en ziel en heeft oog voor authentieke nood. Dat voelen mensen en daarom kan zij veel bereiken.'

De twee kennen elkaar. In het kader van een zoektocht naar het ontstaan van voedselbanken in een tijd waarin tegelijk miljoenen bijstandsgeld op de plank bleven liggen. Gerda Verburg bezoekt voedselbanken in twintig plaatsen om te zien wie de klanten zijn en wat er gedaan kan

worden op het gebied van preventie. Het onderzoek van Verburg heeft geleid tot een plan van aanpak met de titel *Weer op eigen benen staan*. Haar devies: ga voedselbanken niet bestrijden, maar accepteer ze als een particulier initiatief. Streef naar een hulptraject naast elk voedselpakket.

Eropuit!

Het verbinden van lokale overheden en instellingen rond de zorg voor mensen die tussen wal en schip vallen is een

---

Weer op eigen benen staan Nog dit jaar organiseert staatssecretaris Van Hoof regionale bijeenkomsten naar aanleiding van het rapport 'Weer op eigen benen staan' van de CDA-fractie, geschreven door Gerda Verburg. Doel van de bijeenkomsten is om lokale overheden aan te sporen om werk te maken van een gemeentelijk sociaal beleid. Gemeenten moet pro-actief worden in de opsporing van problemen die kunnen leiden tot financiële nood.

In de Tweede Kamer heeft de CDA-fractie moties ingediend en aangenomen gekregen die de wachttijd voor uitkeringen beperken.

In 'Weer op eigen benen staan' worden de belangrijkste oorzaken van de nieuwe armoede op een rij gezet. Uitgangspunt is dat de overheid zo moet zijn georganiseerd dat voedselbanken niet nodig zijn om in de primaire levensbehoefte te voorzien. Het afbrokkelen van sociale verbanden wordt genoemd als één van de oorzaken waardoor problemen te lang op een oplossing moeten wachten. Te laat ingrijpen bij opeenstapeling van schulden is vaak de aanleiding voor de gang naar een voedselbank.

De belangrijkste oorzaken voor het ontstaan van voedselbanken zijn samengevat: opeenstapeling van schulden; excessieve schulden bij postorderbedrijven; koop op afbetalen; opvoedingsproblemen (geen nee kunnen zeggen); complexiteit

taak van de wethouder sociale zaken, benadrukt Gerda Verburg. Die is ook verantwoordelijk voor het vormen van een netwerk. Daarom heeft ze veel begrip voor de klacht van Jo van der Wal dat ze professionals op hun taak moet wijzen. 'Het is te gek voor woorden dat vrijwilligers zo'n netwerk moeten vormen. We hebben wethouders nodig met een helder hoofd en het hart op de goede plek. Zij moeten het sociaal beleid handen en voeten geven, netwerken vormen waarin thuiszorg, ouderenzorg, huisartsen, diaconieën en consultatiebureaus samenwerken. Als de wethouder dat niet doet moeten CDA-raadsleden erop toezien dat de bestanden worden gekoppeld en cliënten niet worden vastgehouden voor het instellingsbelang.'

Verburg pleit voor een wijziging van de bekostiging van instellingen. Niet langer de processen belonen, maar instellingen afrekenen op resultaten. Daarmee wordt ook een stap gezet in de richting van minder bureaucratie, de regels vereenvoudigen zodat mensen zonder problemen de benodigde formulieren kunnen invullen. medewerkers sociale dienst moeten achter hun bureau vandaan komen. Eropuit trekken om te zien waar het fout gaat, pro-actief optreden en hun verantwoordelijkheid nemen, zegt Verburg. Ze daagt hen uit: 'Wacht niet op de vrijwilliger, trek bestuurlijke consequenties!' ■

De naam van Linda Kroon is gefingerd.

---

van formulieren; lang moeten wachten op het UWV wat ongewenst leengedrag bevordert; verslaving; gescheiden gezinnen; aanpassingsproblemen na vermindering van inkomen; generatiearmoede (meerdere generaties werkloos); wachtlijsten maatschappelijk werk of schuldhulpverlening.

Maatschappelijke oorzaken: gemeente kent de huishoudens niet; gemeente heeft geen contacten met (vrijwilligers)organisaties in de haarvaten van de samenleving; wethouder en ambtenaren zijn onvoldoende gericht op ondersteuning; gemeenten tuigen eigen bureaucratie op; subsidies vrijwilligersorganisaties zijn onvoldoende doordacht gestopt; te weinig aandacht voor (preventieve) opvoedingsondersteuning.

In de suggesties voor aanpak en preventie krijgen lokale overheden en sociale diensten een grote rol toebedeeld. Maar ook maatschappelijke organisaties als woningcorporaties, schuldhulpverleners, de BKR, sportverenigingen en kerken worden opgeroepen tot maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Het rapport 'Weer op eigen benen staan' is te downloaden via www.cda.nl. Een interview met Gerda Verburg over voedselbanken staat in Bestuursforum nr. 5 (het meinummer).

'Op eigen kracht'

Zelfvertrouwen. Dat was de uitstraling van ons congres op 20 mei in Utrecht. Vertrouwen in ons eigen verhaal. Vertrouwen over wat we hebben gerealiseerd. En vertrouwen over wat we nog willen realiseren. Als CDA hebben we onze beloftes waargemaakt. We hebben problemen niet vooruitgeschoven, maar hebben willen werken aan de toekomst van onze kinderen. Nog nooit is uit een verkiezingsprogramma van het CDA zoveel concreet geworden. Niet makkelijk, wel nodig. En het is niet voor niets! Nederland staat er beter voor. Wanneer we kijken naar landen als Duitsland en Frankrijk, dan kunnen we ons gelukkig prijzen. We hebben een voorsprong genomen in Europa. Wij hebben achter de rug waar veel landen nog aan moeten beginnen.

Daarom
staan we
er beter
voor.

Nederland heeft kansen. Economische kansen. Om die kansen te kunnen grijpen, hebben we iedereen nodig. Participatie is daarbij een kernwoord. Van ouderen, jongeren en allochtonen. De tijd van werkloosheid laten we snel achter ons. In de eerste sectoren dienen de arbeidstekorten zich al weer aan. We zullen iedereen moeten toerusten om aan de slag te gaan in de banen die er zijn. De afgelopen periode ging het om het hervormen, de komende periode zal het gaan om het investeren. Investeren in mensen. Het gaat om kennis, onderwijs en innovatie. Dat is de agenda van de toekomst. Maar dat investeren in mensen is meer dan enkel en alleen economisch. Ons christen-democratisch mensbeeld gaat verder. Mensen komen tot hun recht in relatie tot de ander. Je gewaardeerd weten is meer dan welvaart. Het gaat dan ook vooral om welzijn. Je welkom weten in je eigen land. Respect.

De grootste ergernis van mensen is nog steeds de manier waarop we met elkaar omgaan in dit land. Dat is niet iets dat je afdwingt met regels van de overheid. Dan gaat het veel meer om opvoeding, verenigingsleven, menselijke maat. Het is aan de overheid daar de juiste randvoorwaarden voor te scheppen. Vandaar het belang van goed gezinsbeleid. Vandaar het belang

van een menselijke maat van gemeenten, scholen, zorginstellingen. Mensen willen erkend en herkend worden. Serieus genomen worden. Dat is ook het grootste probleem van het vertrouwen in de overheid. Bureaucratie en regelzucht: De ergernissen waar mensen tegen aanlopen wanneer ze de overheid nodig hebben. Het van het kastje naar de muur gestuurd worden, de talloze formulieren. We hebben allemaal zo onze ervaringen. Bij de gemeente, in de zorg, bij de kinderopvang.

Willen we werken aan herstel van vertrouwen, dan hebben we daar nog een wereld te winnen. Dat helpt ook veel meer dan alle bestuurlijke vernieuwing bij elkaar. Niet structuren, maar culturen moeten we veranderen. Investeren in mensen via kennis en overheid. Investeren in de samenleving via gezinnen en met menselijke maat. Investeren in de overheid door minder bureaucratie en regelzucht. Dat is in het kort de boodschap van het CDA. Vanuit die gedachte schrijven we het nieuwe verkiezingsprogramma en bereiden we ons voor op de verkiezingen. Op eigen kracht. In vertrouwen over wat we hebben gedaan, maar ook in het vertrouwen dat we een eigen verhaal hebben te vertellen. Een CDA-verhaal, een CDA-programma, een CDA-campagne.

Hogere uitkering voor WAO'ers

Als het aan het CDA ligt worden de uitkeringen voor volledig arbeidsongeschikten nog dit jaar verhoogd van 70 naar 75 procent van het laatst verdiende loon. Gerda Verburg heeft hiervoor gepleit tijdens het debat over de Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), de opvolger van de WAO.

Eerder was afgesproken in augustus 2007 te bekijken of de instroom van volledig arbeidsongeschikten onder de 25.000 per jaar is gedaald en indien dat het geval is de IVA-uitkeringen voor volledig arbeidsongeschikten te verhogen. Verburg onderstreept dat de wet nu al zo goed blijkt te werken dat de beslissing om de uitkeringen te verhogen een jaar naar voren gehaald moet worden.

Verburg: 'Bij de invoering van de nieuwe wet is de nadruk verschoven naar van wat mensen niet meer kun-

nen naar wat mensen nog wel kunnen. Werkgevers en werknemers worden zo gestimuleerd om iedereen zoveel mogelijk aan de slag te houden of weer aan de slag te helpen. Dat de wet nu al heel goed werkt, blijkt ondermeer doordat het aantal nieuwe volledig arbeidsongeschikten enorm is gedaald en veel meer mensen de kans wordt geboden om actief te blijven. Het is dan ook rechtvaardig dat de uitkering voor degenen die volledig langdurig arbeidsongeschikt zijn wordt verhoogd naar 75 procent. Daarvoor hoeven we niet nog een jaar extra te wachten.' De vice-fractievoorzitter van het CDA wil daarom dat al dit najaar wordt gezorgd dat de IVA-uitkeringen omhoog gaan, met terugwerkende kracht sinds 1 januari 2006, het moment dat de nieuwe wet in werking trad.

Onderzoek Zuiderzeelijn-varianten

'Het CDA is niet overtuigd van het ontbreken van nut en noodzaak van

de aanleg van de Zuiderzeelijn. In elk geval is geen sprake van een samenhangend pakket aan maatregelen, die de ruimtelijk-economische structuur versterken. Investerings in infrastructuur hebben bovendien als voordeel dat zij ook op de langere termijn niet verdampen. De minister moet de verschillende varianten uitwerken.' Dat zei Tweede-Kamerlid Eddy van Hijum tijdens een debat met Minister Peijs over dit onderwerp donderdag 1 juni jl.

Van Hijum: 'De CDA-fractie vraagt zich af: Waar is de geest van de commissie-Langman gebleven? De spirit van "samen de schouders er onder" en werken aan het versterken van de economie van het Noorden moet weer terugkomen. De afspraak dat de bereikbaarheid van Noord-Nederland zal worden verbeterd moeten we nakomen. Onze conclusie is dat de reservering van € 2,8 mld voor de Zuiderzeelijn voorsnog niet mag worden aangetast. Wij verzoeken de minister in het vervolgproces ten minste de HST als alternatief uit te werken. Daarnaast mag de minister wat ons betreft ook haar alternatief uitwerken, zodat de Kamer een keuze kan maken. Mijn fractie verwacht dat deze uitwerking plaatsvindt in goed overleg met overheden in Noord-Nederland.' De CDA-fractie diende hier toe een motie in.

Nederland heeft weer toekomst

'Bos suggereerde voor de gemeenteraadsverkiezingen dat hij de mensen iets gaf om zich aan vast te houden in tijden die hen een onzeker en onveilig gevoel geven. Maar met de keuzes die hij nu na de gemeenteraadsverkiezingen maakt, stort hij de mensen in extra onzekerheden en presenteert

de rekening voor een groeiende overheid terwijl hij geen echte oplossingen biedt. Waar wij met onze hervormingen juist de zorg, de sociale zekerheid en het pensioen voor de toekomst zeker stellen, brengt hij nieuwe onzekerheden.' Dat zei fractievoorzitter Maxime Verhagen op het Partijcongres.

Dit land kan zoveel beter, stelde Verhagen refererend aan de titel van het boek van Wouter Bos, 'maar als het aan Bos ligt niet voor de bakker op de hoek of de leraar op het MBO. Juist deze middengroepen van hardwerkende mensen; juist ouderen en onze kinderen betalen bij de PvdA de rekening. Zoals ik al zei: met Bos wordt het wel anders en duurder, maar niet beter. Nee, met Bos bent u de klos.'

'De kwaliteit van zorg, onderwijs en de overheid zal verder verbeterd moeten worden, aldus Verhagen. 'We zullen verder moeten investeren in de kenniseconomie, zodat we ook een gezonde economie en werk houden voor de toekomst. Kortom, genoeg uitdagingen voor de komende periode.'

Verhagen: 'Ik ben ervan overtuigd dat het CDA gaat winnen in voorjaar 2007. Bos brengt onzekerheid en wisselende keuzes. Balkenende heeft gedaan wat hij heeft beloofd. Het CDA is standvastig en betrouwbaar. Nederland heeft weer toekomst.

Het CDA heeft vertrouwen in mensen. En ik ben er zeker van dat het komend jaar mensen vertrouwen hebben in het CDA. Samen gaan we weer voor de eerste plaats in 2007!'

Uitbetaling toeslagen Belastingdienst moet beter

Tijdens een debat in de Tweede Kamer heeft Nicolien van Vroonhoven

benadrukt dat het voor het CDA van essentieel belang is dat de Toeslagendienst als een goed geoliede machine werkt. 'Per slot van rekening worden mensen door uitbetaling van toeslagen voor hun maandelijkse gezinsinkomen deels van de Belastingdienst afhankelijk. Als de uitbetaling hapert, dan loopt hun huishoudboekje in het honderd. En toch functioneert de Toeslagendienst nog niet zoals dat zou moeten. Het komt nog steeds voor dat toeslagen niet op tijd worden uitbetaald, ondanks feit dat zij op tijd zijn aangevraagd', aldus Van Vroonhoven. De staatsecretaris zegde de Kamer op zijn beurt toe dat de situatie snel zal gaan verbeteren.

Ans Willemse Tweede-Kamerlid

Op woensdag 7 juni is Ans Willemse-Van der Ploeg beëdigd tot lid van de Tweede Kamer. Zij volgt Myra Koomen op, die wethouder is geworden in Enschede.

Al eerder, in de jaren negentig, heeft Ans Willemse korte tijd deel uitgemaakt van de CDA-fractie in de Tweede Kamer. De Haagse wereld is dus niet volledig nieuw voor haar.

In 1978 werd zijn onverwacht lid van gemeenteraad in Heiloo. Een jaar later was ze al wethouder. Die functie heeft ze ruim veertien jaar vervuld. Na een korte periode in de Tweede Kamer is ze de laatste 12 jaar actief geweest als bestuurder en adviseur van een aantal maatschappelijke organisaties op lokaal, provinciaal, landelijke en Europees gebied.

In de Kamer zal Ans Willemse deel uitmaken van de commissies Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Financiën en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Strafvermindering moet je verdienen

Sybrand van Haersma Buma heeft onlangs de voorwaardelijke in vrijheidstelling van gevangenen aan de orde gesteld. Minister Donner van Justitie is met een wet gekomen die eindelijk een einde maakt aan de onwenselijke situatie dat gevangenen standaard maar tweederde van hun straf uit hoeven te zitten. Van Haersma Buma noemt deze wet een 'doorbraak en een breuk met het verleden'. 'De absurde situatie die sinds de jaren zeventig in Nederland bestond dat een gevangenisstraf van zes jaar eigenlijk maar vier jaar duurde, komt hiermee tot een einde', aldus Van Haersma Buma. Onderdeel van het wetsvoorstel is dat geen strafvermindering wordt verleend indien men in de gevangenis zwaar over de schreef gaat. Op dit punt ziet Van Haersma Buma mogelijkheden tot verbetering. 'Sterker dan nu zou de nadruk erop moeten komen te liggen dat de gedetineerde de strafvermindering moet verdienen. Het moet duidelijk zijn dat goed gedrag wordt beloond en slecht gedrag wordt bestraft.'

Verder is de CDA'er bijzonder goed te spreken over het voornemen om aan de in vrijheidstelling ook daarna voorwaarden te blijven stellen. Van Haersma Buma: 'In het verleden waren gedetineerden die vrij kwamen ook eigenlijk gelijk uit beeld. Met deze nieuwe wet wordt het mogelijk om ook daarna grip op ze te houden. Er kunnen eisen worden gesteld, zoals het dragen van een enkelband, gebiedsverboden of het verbod om alcohol te drinken. Deze aanvullende voorwaarden aan de in vrijheidstelling zorgen ervoor dat minder snel wordt teruggevallen in oude criminele gewoonten.'

Volop in beweging

'Ik vind "rijbewijs" bij jongeren een verkeerd woord. Ze kunnen helemaal niet rijden.'

'De beginnende, meestal jonge bestuurders die zich onverantwoordelijk in het verkeer gedragen, vind ik niet stoer, maar stom', zegt Karla Peijs, minister van Verkeer en Waterstaat. Aanleiding voor deze uitspraak waren de mondelinge vragen die in de Tweede Kamer aan haar werden gesteld na het pinksterweekend, waarin bij een ernstig verkeersongeluk in de provincie Groningen drie meisjes van 13 jaar de dood vonden. De bestuurder van de auto was nog maar 19 jaar. Het verkeersveiligheidsbeleid is voor minister Peijs een zeer belangrijk onderwerp in haar portefeuille.

'Voor het CDA als gezinspartij is het heel belangrijk dat de overheid maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat het hele gezin 's avonds weer veilig thuis komt.' Peijs is trots op de bereikte resultaten van het beleid tot nu toe. Waren er in 2003 nog tweehonderd verkeersdoden te betreuren in de leeftijdsgroep van 18 tot 24 jaar, in 2005 was dat teruggebracht tot 125. De invoering van het rijbewijs voor beginnende bestuurders en de lagere alcohollimiet voor bestuurders onder de 24 jaar heeft daar beslist bij geholpen. Het beginnersrijbewijs is een regeling voor iedereen die voor het eerst zijn of haar rijbewijs heeft behaald. Afwijkend van een normaal rijbewijs is dat beginnende bestuurders in de eerste vijf jaar na het halen van het rijbewijs strenger worden aangepakt als zij zich niet aan de verkeersregels houden. Na driemaal een forse verkeersover-

tredding wordt de geldigheid van het rijbewijs geschorst en eventueel ongeldig verklaard.

Peijs: 'Ik vind "rijbewijs" bij jongeren een verkeerd woord. Ze kunnen helemaal niet rijden. Ze moeten nog zoveel leren, we zouden moeten spreken van een rijvergunning. Dat betekent dat je onder voorwaarden aan het verkeer mag deelnemen en als je je daar niet aan houdt, trek ik de vergunning in.' Je gedraagt je en anders ben je het eerder kwijt dan dat je het hebt gehaald.'

De minister heeft aan de Tweede Kamer toegezegd te gaan onderzoeken of het mogelijk is een extra pakket van maatregelen in te voeren. De vraag is gesteld iedereen aan een vrijwillige terugkomdag te laten deelnemen na het behalen van het rijexamen en dit te verplichten als een beginnende bestuurder een ernstige verkeersovertredding begaat. In het najaar zal Karla Peijs de Kamer antwoorden in de Verkeersveiligheidsbrief. Met de invoering van het nieuwe rijbewijs in 2007 gaat voor iedereen het puntenrijbewijs gelden. Ook hiermee wordt het begaan van ernstige verkeersdelicten aangepakt. Uitgangspunt is dat de rechter een rijontzegging kan opleggen bij een tweede ernstig verkeersdelict binnen vijf jaar. Oftewel: twee keer geel = rood.

Zuiderzeellijn

Ook in het najaar zal minister Peijs de Tweede Kamer informeren over de uitkomsten van het nader onderzoek naar alternatieven voor de Zuiderzee-

lijn. De Zuiderzeelijn is de snelle verbinding tussen de Randstad en Noord-Nederland en was een van de aanbevelingen van de commissie-Langman in 1997 met als doel de structurele economische achterstand ten opzichte van de rest van het land in te lopen. 'Maar met het verschijnen van het rapport van de Tijdelijke Commissie Infrastructuurprojecten (commissie-Duijvesteijn) in december 2004 is er sprake van een nieuw vertrekpunt. De commissie vond dat er te weinig zicht is op de ruimtelijke en economische meerwaarde van het project, waarna de Tweede Kamer heeft gevraagd om een nieuw onderzoek naar nut en noodzaak. In april van dit jaar heb ik aan de Kamer het voornemen

van de regering meegedeeld om geen Zuiderzeelijn aan te leggen. Er kon nut, noch noodzaak worden aangetoond', aldus Peijs.

De minister erkent de problemen van het noorden en zij ziet de oplossing in een gemengd pakket van maatregelen dat zich richt op de bereikbaarheid en op de ruimtelijk-economische structuurversterking. Aan de Tweede Kamer heeft zij toegezegd de variant van een versoberde hogesnelheidstrein in samenwerking met de regio te onderzoeken. In oktober 2006 zal zij de Kamer daarover informeren en tot dat moment blijft de reservering van € 2,73 miljard gehandhaafd.

Verbinding Schiphol-Amsterdam-Almere

Voor de bereikbaarheid van de Noordvleugel van de Randstad (de verbinding tussen Schiphol – Amsterdam – Almere) komt zij ook met nieuwe oplossingen. Naast infrastructuur zal daarbij ook aandacht zijn voor economie, wonen, werken en duurzaamheid. Het gaat daarbij om de keuze tussen de aanleg van de A6 / A9 (verbindingsvariant) of uitbreiding van de bestaande wegen, (doorstroomvariant). Beide varianten moeten geflankeerd worden door een Openbaar Vervoerpakket. Een lastige keuze, omdat de gevolgen voor natuur, landschap en waterhuishouding moeten worden afgewogen tegen de gevolgen van geluidsoverlast en luchtkwaliteit in een gebied waar veel mensen wonen. Het kabinet wil voldoende geld uittrekken voor een goede inpassing van de weg. Als er gekozen wordt voor een nieuwe weg A6 – A9, dan komt die in ieder geval niet op maaiveldniveau. Bovendien wordt de weg dan zover mogelijk van het natuurgebied in een tunnel gelegd. Die tunnel gaat dus nooit door het Naardermeer. 'Natuurlijk wil ik ook geen schade aan het Naardermeer, dat is een prachtig natuurgebied. De doorstroomvariant gaat door stedelijk gebied. Alles bij elkaar staat het kabinet voor een moeilijke afweging, op 30 juni hakken we de knoop door!'

'Natuurlijk wil ik ook geen schade aan het Naardermeer'

**VOORDELIGE
HERFSTVAKANTIE-TRIP**
v.a. slechts € 599,- p.p.!

Vakantie op 'n vulkaaneiland

14-daagse autotour
naar hotel of appartement, inclusief
Middellandse Zee passage al vanaf:

€ 795 p.p.

Rust, ruimte, cultuur en natuur vormen de ingrediënten van deze schitterende autoreis aangeboden tegen zeer speciale introductie-tarieven! Met uw eigen auto reist u via Zwitserland (hotelovernachting inbegrepen!) richting Noord-Italië alwaar u inscheept voor een schitterende passage over de Middellandse Zee. Een vakantie die begint en eindigt met een

fantastische cruise naar een zon-zekere bestemming. Het enorme zonnedek met ligstoelen en een prachtig zwembad met poolbar staan garant voor een heerlijke cruise-passage. Een perfecte hut met douche/toilet is eveneens inbegrepen en... uw auto gaat GRATIS mee!

Na zo'n 24 uur komt u aan op het grootste eiland van de Middellandse Zee: het schitterende vulkaaneiland Sicilië. Een prachtige - nog vrijwel onbekende -

streek in Zuid-Europa met onaangestast natuurschoon, witte stranden, schilderachtige dorpjes, en een scala aan cultuurschatten... allemaal omgeven door een azuurblauwe zee!

U vertoeft op twee prachtige locaties van het eiland; in een schitterend - tegen de heuvels en nabij de zee - gelegen hotel gecombineerd met een verblijf in

een 1e klas hotel in het bergachtige binnenland. Aan comfort zal het u niet ontbreken; in de hotels overnacht u op kamers met douche/toilet. Bovendien behoort een schitterend zwembad altijd tot de faciliteiten! Elke dag is geheel naar eigen keuze in te delen; u heeft immers uw eigen auto ter beschikking! Beklim de Etna, bezoek de eeuwenoude Griekse tempels, de kleurrijke piazza's in schilderachtige dorpjes, ontspan aan de eindeloze kusten met zonovergoten zandstranden en geniet van verfijnde gerechten die de Italiaanse keuken u overal te bieden heeft...

Vulkaan-bon

Ja, stuur mij – zonder enige verplichting – alle informatie en voorwaarden omtrent de speciale voordeelaanbieding met eigen auto inclusief een schitterende Middellandse Zee Cruise.

Naam/voornaam: _____ m / v

Straat: _____ nr.:

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Tel.: _____

E-mail: _____

In een (gefrankeerde) envelop sturen aan:
Voigt Travel, Postbus 5188, 1410 AD Naarden

Inbegrepen bij de speciale reissom:

- Schitterende accommodatie (mét zwembad) nabij de Etna-vulkaan!
- Middellandse Zee Cruise (hut met douche/toilet)!
- Hotelkamers met douche/toilet én airco!
- Hotelovernachting op heen- én terugreis!
- Tolvignet voor Zwitserland!
- en... GRATIS uw auto mee aan boord!

Vertrek: juni t/m oktober 2006

Uw auto gaat tijdens de cruise-passage
GRATIS
mee aan boord!

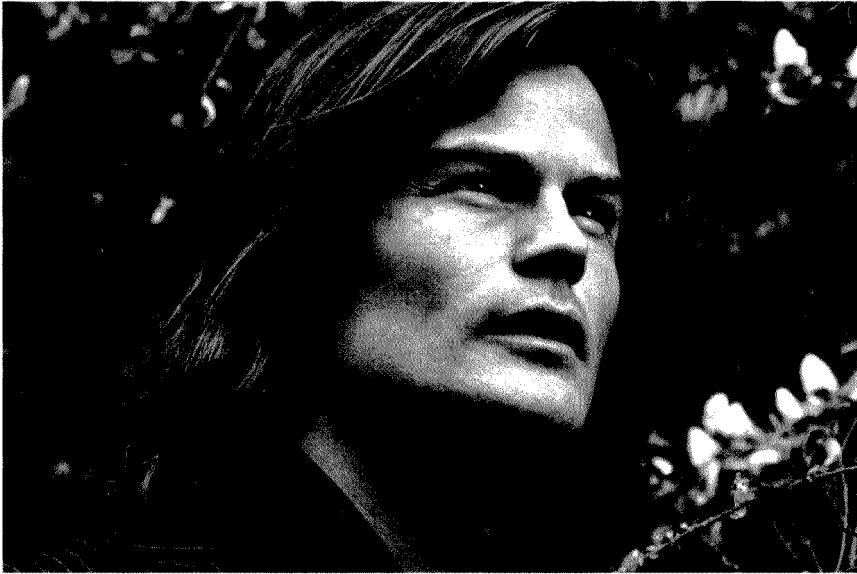
Uitgebreide informatie, voorwaarden en prijzen kunt u vrijblijvend aanvragen via de Vulkaan-bon of onze website: www.vulkaaneiland.nl

Voigt Travel

Tel.: 035 - 699 03 22
info@voigt-travel.nl

Arie Boomsma werkt bij de Evangelische Omroep. Hij heeft tijdens het CDA Congres het meditatief moment verzorgd.

'CDA, trek trots de wereld in'

PvdA-leider Wouter Bos vindt dat het CDA de verhouding tussen de seculiere meerderheid en religieuze minderheden in onze samenleving bedreigt. Die bewering meent hij te staven door uitlatingen over gebrek aan tolerantie, moeite met pluriformiteit en zelfs islamofobie binnen het CDA. 'Als de godsvrede in Nederland wankelt, komt dat door onzekerheid in het hart van de christelijke politiek', riep Bos eind mei in een debat over de rol van religie in de publieke sfeer. We leven in een schreeuwcultuur. Meningingen worden zelden onderbouwd. Hard roepen en inspelen op wat het publiek, de massa, wil horen is voldoende. De inflatie van het gesproken woord: we zeggen alles dat in ons opkomt, en weten niet meer hoe we onze mond moeten houden wanneer we niets te zeggen hebben. Denken is uit de mode. Dat is erg, maar er bestaat een gevaarlijkere communicatievariant binnen de schreeuwcultuur: het weloverwogen roepen van een niet, of verkeerd onderbouwde mening. Deze variant is in Den Haag en Hilversum populair. De opmerking van Wouter Bos over de wankelende godsvrede is een goed voorbeeld van deze techniek. De opmerking zelf is voorpaginanieuws en bereikt miljoenen mensen, terwijl de ontkrachting er van veel minder breed wordt uitgemeten. Deze techniek dwingt tot

reactie. Is er ook een offensief denkbaar in deze kwestie? Waar ligt de verantwoordelijkheid van het CDA wat betreft die godsvrede? Is het hart van de christelijke politiek onzeker? Waar zoekt het de zekerheid?

Momenteel werk ik namens de Evangelische Omroep aan een mediaplatform met als doel te informeren over en inspireren tot maatschappelijke verbetering. Wij mikken daarmee vooral op de zesenvijftig zogenaamde achterstandswijken van Nederland, waar soms meer dan honderd verschillende culturen samenleven. Eén van de eerste vragen die wij onszelf stelden vóór wij aan de slag gingen, was: hoe benader je, als christelijke organisatie, moslims, hindoestanen en andere culturen zonder hen af te schrikken, bang te maken voor indocrinatie? Kun je samen de maatschappij verbeteren, wanneer je binnen verschillende religieuze kaders leeft? Respect, liefde, tolerantie, gedeelde passie en gezamenlijke doelen vormen de bouwstenen van die samenwerking. Ik doe geen water bij de wijn van mijn overtuiging, compenseer niets in mijn vertrouwen op God, maar werk toch samen met mensen die heel anders in het leven staan. Het kan dus, sterker nog, het moet! De problematiek in Nederland is te groot om te wachten op interreligieuze ruzies, culturele verschillen. Niet alleen het hart van de christelijke politiek, ook het hart van de christen zelf is onzeker. Maar waar zijn we bang voor? We doen alsof ons geloof zo breekbaar is dat wij het moeten beschermen tegen al die invloeden van buitenaf, keren de wereld onze rug toe. Is er een offensief denkbaar in deze kwestie? Staat het CDA als partij niet symbool voor de ontwikkeling die Nederland doormaakt? Het is geen belediging, maar een uitdaging! Waar ligt de verantwoordelijkheid van het CDA wat betreft die godsvrede? CDA, trek trots de wereld in. De verantwoordelijkheid ligt in het dichten van de kloof tussen de seculiere meerderheid en religieuze minderheden.

Vraag van de maand Waarom krijgen alleen gepensioneerdde rijksambtenaren een tegemoetkoming voor de ziektekosten?

Veel mensen vragen zich af waarom alleen gepensioneerdde rijksambtenaren een compensatie krijgen voor de ziektekosten en niet alle gepensioneerdde. Dat komt omdat het gaat om een CAO-afspraken. CAO's worden opgesteld in overleg tussen werkgevers en werknemers. In het geval van ambtenaren uit de 'kabinetssectoren', is een minister de werkgever. De minister speelt dus een rol bij de CAO-onderhandelingen en kan over een tegemoetkoming beslissen. Dat geldt niet voor gemeenteambtenaren

en werknemers in andere sectoren, zij hebben geen minister als werkgever. Ministers hebben daarom niets te zeggen over hun CAO. Natuurlijk moeten ook in deze sectoren werkgevers en werknemers proberen er samen uit te komen.

Het CDA had werkgevers en werknemers al eerder opgeroepen goede CAO-afspraken over een tegemoetkoming te maken, ook voor post-actieven. Het kabinet heeft bij de ambtenaren uit de kabinetssectoren nu

zelf het goede voorbeeld gegeven. Er wordt € 130 miljoen uitgetrokken voor een tegemoetkoming voor gepensioneerdde die hebben gewerkt bij het Rijk, Primair en Secundair Onderwijs, Politie, Defensie en de Rechterlijke Macht. Vorig jaar kregen zij een werkgeversbijdrage in de ziektekosten, dat was geregeld in de CAO. Doordat deze is vervallen, zijn zij er op achteruit gegaan. Ook de nieuwe tegemoetkoming wordt geregeld in de CAO.

Commentaar Nieuwe zenderindeling

Wanneer u een trouw televisiekijker bent, zult u na de zomer opnieuw op zoek moeten naar uw favoriete programma's. Nederland 1,2,3 en de kinderzender Z@ppelin krijgen, zoals dat in Hilversum heet, een nieuw profiel. Tot nu toe werd het karakter of de kleur van de zenders in meer of mindere mate bepaald door onderscheiden stromingen. Nederland 1 is op dit moment de traditionele, confessionele zender met als voornaamste bespelers: de KRO, de NCRV en de EO. Nederland 2 is de liberale, meer op amusement gerichte zender, vormgegeven door TROS, AVRO en BNN. Nederland 3 is de progressieve, culturele zender, gedragen door VARA, VPRO en NPS. Na de zomer gaat dit op de schop. De nieuwe profielen zijn niet gebaseerd op stromingen, maar op het kijkgedrag van de burger. Nederland 1 wordt de brede zender met alle succesvolle programma's op rij: van Spoorloos (KRO) tot Paul de Leeuw (VARA). Nederland 2 wordt de verdie-

pende zender met bijvoorbeeld de ene avond programma's van de VPRO en de volgende avond van de EO. Nederland 3 wordt een goedkope zender die zich richt op de jongere kijkersgroepen met veel ruimte voor BNN, buitenlandse aankopen en voetbal.

Bijna alle omroepverenigingen waren tegen de invoering van dit zogenaamde programmeringsmodel, omdat de Raad van Bestuur van de Publieke Omroep met dit besluit een heel principiële wissel heeft genomen. De zenders worden ontkleurd en zijn geen afspiegeling meer van de verschillende stromingen in de Nederlandse samenleving. Pluriformiteit wordt ondergeschikt aan bereik en kijkcijfers. Natuurlijk wordt door de Raad van Bestuur en haar medewerkers in het openbaar nog steeds beleden dat pluriformiteit belangrijk is. Ze zullen dat oprecht menen. Wat ze echter bedoelen is dat omroepverenigingen de programma's die zij als Raad van

Bestuur 'bestellen' mogen inkleuren vanuit hun identiteit. Omroepverenigingen mogen nog wel programma's aanleveren, maar zij hebben in dit programmeringsmodel geen invloed meer op hoe zenders worden vormgegeven en welke programma's wel of niet een plek op de zenders krijgen. Daarmee slaan de ingewikkelde machtsverhoudingen in Hilversum definitief door in de richting van de Raad van Bestuur en bepalen niet de leden van omroepverenigingen, maar de bureaucraten straks welke programma's in Nederland op de buis komen. Het CDA heeft terecht gepleit voor het handhaven van de oude zenderindeling. Probleem is wel dat dit model met drie volwaardige zenders door alle bezuinigingen niet meer betaalbaar is. Dat is een probleem dat niet in Hilversum, maar in Den Haag moet worden opgelost.

*Henk Hagoort
directeur EO*

Leerrechten zorgvuldig invoeren

Het Partijcongres heeft in mei vijf resoluties aangenomen. Een daarvan is een resolutie van het CDJA over leerrechten. Leerrechten is een systeem van studietoelagen, gekoppeld aan individuele studenten. De leerrechten zijn vrij te gebruiken in het door de overheid bekostigde onderwijs. Ze vormen dus een soort strippenkaart waarvan een student studietijd kan 'kopen', alleen heeft deze strippenkaart een beperkte geldigheidsdatum.

Ronald van Bruchem, ten tijde van het Congres nog CDJA-voorzitter, zegt hierover: 'De discussie over "leerrechten" speelt al een aantal jaren. Inmiddels is bijna iedereen het erover eens dat "leerrechten" niet zo'n gelukkig idee zijn. Zo heeft onder andere de Raad van State aangegeven dat leerrechten de kwaliteit van het onderwijs niet zullen verbeteren. Het is daarom volgens ons van het grootste belang dat er aan het leerrechtenstelsel een aantal voorwaarden worden verbonden. Deze voorwaarden zijn in de resolutie vastgelegd: zo dient het leerrechtenstelsel zorgvuldig te worden ingevoerd en dient er dan ook een evaluatie te komen voor dit stelsel na verloop

van korte tijd. Ook behoren er extra leerrechten te komen voor studenten die naast hun studie maatschappelijk actief zijn. Tevens dienen studenten hun leerrechten flexibel te kunnen inzetten tijdens hun studieperiode.' Het CDJA is erg blij dat het collegegeld niet verhoogd wordt gedurende een periode van zes jaar leerrechten. 'Dit is een goede ontwikkeling, want hiermee geeft onze partij aan oog te hebben voor studenten.'

De Tweede Kamer heeft inmiddels gesproken over het wetsvoorstel Financiering Hoger Onderwijs; in de volksmond de 'leerrechten'. Het leerrechtenconcept komt uit CDA-koker (WI-rapport), dus er was ons veel aan gelegen om dit concept wettelijk op een goede manier te verankeren, aldus woordvoerder Cisca Joldersma. 'Het werken met leerrechten zet een aantal vanzelfsprekendheden in het hoger onderwijs op de kop. Niet meer: "hoe lang moet je nog nog?", maar "hoe veel leerrechten heb je nog?" zal straks de meestgestelde vraag zijn. We kijken ook met spanning uit naar de gesprekken die straks op de werkvloer zullen ontstaan: "hoe kan het dat bij onze opleiding zoveel studenten door hun

leerrechten heen zijn? Omdat we een goede, pittige opleiding bieden of omdat een aantal logistieke zaken niet goed geregeld zijn?"

Het was wel nodig om een aantal voorstellen van de staatssecretaris bij te schaven. Daarbij volgt de CDA-fractie de lijn van de resolutie die is aangenomen op het congres. Het CDA wil toe naar leerrechten waarbij elk student een aantal studiebonnen krijgt, genoeg om tenminste een bacheloropleiding en een masteropleiding te doen, of het nu in het HBO of in het WO is. Als studenten met deze studiebonnen meer bachelors en masters doen is dat een goede zaak. Pas dan gaat er iets in het hoger onderwijs veranderen. Instellingen zullen proberen studenten naar zich toe te trekken en aan zich te binden. Zo kan innovatie van onderop ontstaan. Dit is nog niet in het wetsvoorstel geregeld. Het studiebonnenmodel van het CDA is nu nog een stap te ver, maar het CDA heeft zich daarom ingespannen het wetsvoorstel zo flexibel mogelijk voor de student te maken en te zorgen dat de instelling met zo min mogelijk administratieve lasten wordt geconfronteerd.'

'Een goed voorbeeld van de flexibiliteit, behalve het afrekenen van jaarlijkse leerrechten in maanden, is dat het CDA ervoor zorgt dat studenten die zich bestuurlijk en maatschappelijk verdienstelijk maken geen leerrechten hoeven in te zetten en gecompenseerd worden via het profileringsfonds.'

Resolutie Het Partijcongres van 20 mei 2006 heeft de resolutie 'Leerrechten' ingediend door het CDJA aangenomen. Het Congres heeft hiermee uitgesproken dat het leerrechtenstelsel zorgvuldig moet worden ingevoerd, dat de leerrechten zorgvuldig moeten ingevoerd, dat het collegegeld tijdens een periode van zes jaar leerrechten niet verhoogd wordt en dat studenten met extra, maatschappelijke activiteiten mogelijkheden krijgen om leerrechten te verkrijgen.

Rode Kaart

Vrouwenhandel is mensenhandel. Een bekend gegeven, een hardnekkig probleem. Reden voor het CDAV hier wederom aandacht aan te besteden. Frapper toujours? Jawel, en met reden: c'est un mer à boire. Daarom dit voorjaar een aanval op drie fronten. Allereerst verscheen er een artikel in *Trouw* over de gedwongen prostitutie tijdens het WK. Voetballers en hun organisaties zwijgen. Maar wij laten van ons horen. Dit artikel ondersteunde onze resolutie ter bestrijding van mensenhandel. Deze is tijdens het partijcongres op 20 mei unaniem aangenomen. Tenslotte heeft het CDAV haar amendement op het Europa-manifest over dit onderwerp gehonoreerd gezien. U vraagt zich misschien af: is dat niet teveel van het goede? Nou nee. Want waar regels worden overtreden, worden rode kaarten uitgedeeld. Op het veld bij het WK. In Europa. En ook bij ons.

Anne-Sophie Andela,
Voorzitter CDAV

CDA Vrouwen bezoeken Europees Parlement

27 april jl. heeft Corien Wortmann-Kool een aantal CDAV-leden in het Europees Parlement te Brussel ontvangen. Na een korte rondleiding, om toch iets van de sfeer binnen het Parlement te ervaren, volgde de werklunch in een salon van het ledenrestaurant. De middag werd geopend

door CDAV-voorzitter Anne-Sophie Andela en door Hillie van de Streek, voorzitter CDAV-regiegroep buitenland. Corien Wortmann vertelde over haar werk. Hieruit ontstonden levendige discussies over het emancipatiebeleid. Uit al de praktijkvoorbeelden die aangehaald werden, bleek dat zowel in Europa, als ook in Nederland de randvoorwaarden om deel te nemen aan de arbeidsmarkt fors verbeterd moeten worden. Dat betekent concreet werken aan flexibeler werkarrangementen, betere verlofregelingen en een bredere, betaalbare kinderopvang. Eén van de conclusies was dat het een prima CDA-punt is de juiste balans te vinden tussen het beroeps- en gezinsleven. Duidelijk werd dat ook voor de jongere generatie autochtone en allochtone vrouwen thema's in relatie tot emancipatie nog steeds leven.

Tijdens het tweede gedeelte van het programma zijn het onderwerp vrouwenhandel en gedwongen prostitutie doorgesproken. Een schrijnend probleem waar jaarlijks honderdduizenden vrouwen en kinderen binnen de EU het slachtoffer van zijn. Deze moderne vorm van slavernij moet veel daadkrachtiger, zowel nationaal als internationaal, aangepakt worden. Het is goed dat het CDAV op het CDA Partijcongres in mei een resolutie hierover heeft ingediend.

Tot slot volgde een discussie met dhr. Frank Schumacher. Hij gaf een toelichting op zijn werkzaamheden bij

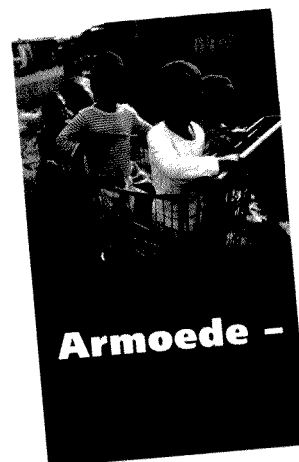
de Permanente Vertegenwoordiging. Hij ging kort in op de Road map: het vrouwenemancipatiebeleid voor de komende jaren om de gelijke kansen voor mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt te versterken. Ook verduidelijkte hij het een en ander over het emancipatiebeleid binnen de verschillende lidstaten, de situatie rond de mensenhandel en andere vrouwen-thema's. Er was volop ruimte voor discussie en daar werd dan ook terecht en met veel passie gebruik van gemaakt.

'Armoede - De angel in onze rijkdom' van Kathleen Ferrier

Op 26 april jl. presenteerde Tweede-Kamerlid Kathleen Ferrier haar boek *Armoede - de angel in onze rijkdom*. Een inspirerend boek over de vraag wat vijftig jaar ontwikkelingssamenwerking ons gebracht heeft. Ferrier stelt deze vraag niet alleen aan zichzelf. Ze heeft vijftien andere mensen met verschillende deskundigheden, maar met dezelfde bevoegenheid, gevraagd hoe zij de balans opmaken en wat de toekomst ons brengen kan.

Er staan bijdragen in van onder meer Lulu Wang, Herman Wijfels, Mabel van Oranje en Angelina Muganza (Minister van Staat van Rwanda).

Het boek van Kathleen Ferrier, *Armoede - de angel in onze rijkdom* is verschenen bij Uitgeverij Ten Have onder ISBN 90259 56505 en kost € 17,50

'De Maakbare Mens' Biotechnologie met ei- en stamcellen Wat betekent dit voor vrouwen?

NVR-Werkconferentie

"De Maakbare Mens"

Tijd: 28 september 2006

Plaats: Muziekcentrum Vredenburg
Utrecht

Aanleiding: Op 28 september 2006 organiseert de Nederlandse Vrouwen Raad een informatieve en interactieve dag over de technologische ontwikkelingen rondom het gebruik van eicellen en stamcellen voor de medische wetenschap en de positie van vrouwen daarin. Deze bijeenkomst ligt in het verlengde van de themabijeenkomst op 7 april 2005 over 'vrouwen, eicellen en genen'.

De biotechnologie biedt steeds meer mogelijkheden. De vraag is: Willen we ook alles wat er technisch kan? Zijn vrouwen voldoende geïnformeerd als ze te maken krijgen met eiceldonatie of andere, persoonlijk ingrijpende zaken? Kunnen vrouwen en vrouwenorganisaties meepraten en meebeslissen over de toepassing van technologie die diep ingrijpt in het leven van vrouwen? De bezorgdheid hierover bij de achterban van de NVR is de aanleiding om deze discussie met wetenschappers en publiek te organiseren.

sie met wetenschappers en publiek te organiseren.

Thema: Het zal die dag gaan over de mogelijkheden, risico's en consequenties van de technologie rondom eiceldonatie en stamcellen, voor zover ze gebruikt worden in de wetenschap om mensen te genezen of om te experimenteren op het gebied van de voortplanting.

Het gaat daarnaast om het recht van alle vrouwen om hun stem te laten horen in deze technologieontwikkeling. Willen we deze ontwikkelingen en zo ja, onder welke voorwaarden of tot hoever? Wat zijn de consequenties voor de maatschappij en voor ons eigen lichaam?

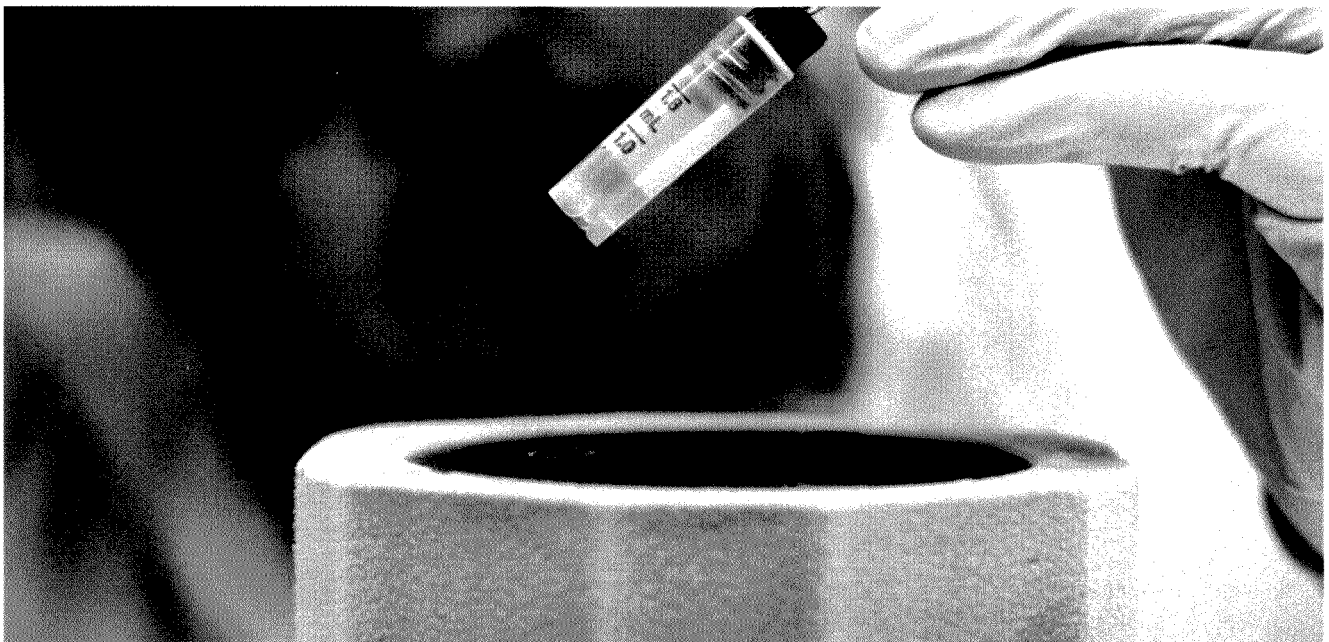
Doel van de publieksdiscussie: Vrouwen informeren over recente ontwikkelingen in de biotechnologie, hen stimuleren er over na te denken, een mening te vormen, hun stem te laten horen en zelf bewuste keuzes te maken.

Programma: Het is een gevarieerd en interactief programma. Er komen spraakmakende deskundigen aan het woord uit de sfeer van de medische ethiek en biotechnologie, er zijn sessies over Prenatale diagnostiek, IVF, Eiceltechnologie, Stamceltechnologie en over de Embryowet. Er is een paneldiscussie over mogelijkheden en

grenzen en welke eisen er aan deze technologie kunnen worden gesteld vanuit de samenleving, speciaal vanuit vrouwen, vanuit de politiek. Ten slotte worden de signalen uit de discussies aan een van de leden van het kabinet aangeboden. Het volledige programma kunt u vanaf begin juli lezen op de website van de Nederlandse Vrouwenraad. (www.de-nvr.nl)
Aanmelding: De aanmelding voor deze werkconferentie start 1 juli 2006. De aanmeldingsprocedure zal op de website van de NVR worden aangegeven. Zie www.de-nvr.nl.

Vrouwen uit de achterban van de NVR, studenten, werkers op de universiteiten, bij de overheid en farmacie- en biotechnologiebedrijven en politici worden met nadruk uitgenodigd. Toegangspreis: € 15,-. Studenten en jongeren tot 25 jaar € 10,-

Het programma van 28 september is tot stand gekomen in samenwerking met deskundigen uit de medische wetenschap en de filosofie van biomedische techniek, biotechnologiebedrijven, overheid en vrouwenorganisaties. De NVR-werkgroep 'De Maakbare Mens' verzorgde de organisatie. CDAV-lid Ria Smits Ostendorf uit Heemskerk maakt deel uit van deze werkgroep.

Kennismaken met leeftijds- genoten en het CDA

Ook dit jaar organiseert het Steenkampinstituut, scholingsinstituut van het CDA weer een Zomerschool. Gedurende drie dagen kunnen jonge CDA-leden kennis te maken met het CDA, het christen-democratisch gedachtegoed en beleid. De Zomerschool vindt dit jaar plaats van woensdag 23 augustus (14.00uur) t/m vrijdag 25 augustus (20.00uur) in en rond Den Haag.

Leeftijdsgenoten ontmoeten, contacten leggen en je eigen mogelijkheden en vaardigheden ontdekken. Dat is kort gezegd wat de Zomerschool jongeren, CDA-leden in de leeftijdscategorie 20 tot 35 jaar, biedt, zegt Frederique Windhorst. Frederique nam in de zomer van 2005 deel aan de Zomerschool en is daar nog altijd zeer enthousiast over. Via een vriend, die haar vertelde over de Zomerschool 2004, raakte Frederique op de hoogte van het bestaan van de Zomerschool. Bijna een jaar na dato kijkt ze er nog altijd met heel veel plezier op terug. Ze heeft er vrienden en kennissen aan overgehouden, en volgens Frederique helpen oud-deelnemers elkaar zelfs aan banen en woningen. Frederique werkt zelf sinds januari 2005 als

medewerker voor de CDA-fractie in Amsterdam.

Al bij de voorstelronde op de eerste avond, zegt Frederique, 'stond ik verbaasd over het enorme potentieel, de enorme energie en spirit in de groep. Iedereen had een leuke baan en een leuk verhaal. De deelnemers kwamen ook uit alle delen van het land. Misschien waren er iets meer uit de Randstad dan uit de rest van het land, maar dat is ook wel een beetje logisch, gelet op de locatie van de Zomerschool, het partijbureau in Den Haag. 'Ab Klink – de directeur van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA – hield een goed verhaal met heldere ideeën.' De volgende dag stond een bezoek aan de Tweede Kamerfractie op het programma. 'Maar natuurlijk zijn we ook goed wezen stappen. Dat hoort er ook bij', vertelt Frederique lachend.

Op de vraag of ze weet of er mensen na deelname aan de Zomerschool actief zijn geworden binnen het CDA, antwoordt Frederique dat ze van één deelnemer – een jongen – weet dat hij na de Zomerschool zich gemeld heeft bij de Eduardo Frei Stichting, de stich-

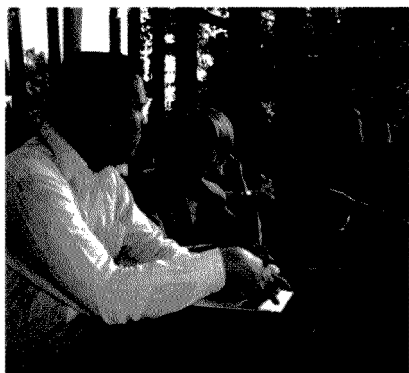
ting voor internationale solidariteit van het CDA, en inmiddels in Oost-Europa trainingen geeft. Zelf gaat ze wel eens naar bijeenkomsten van de Dertigers.

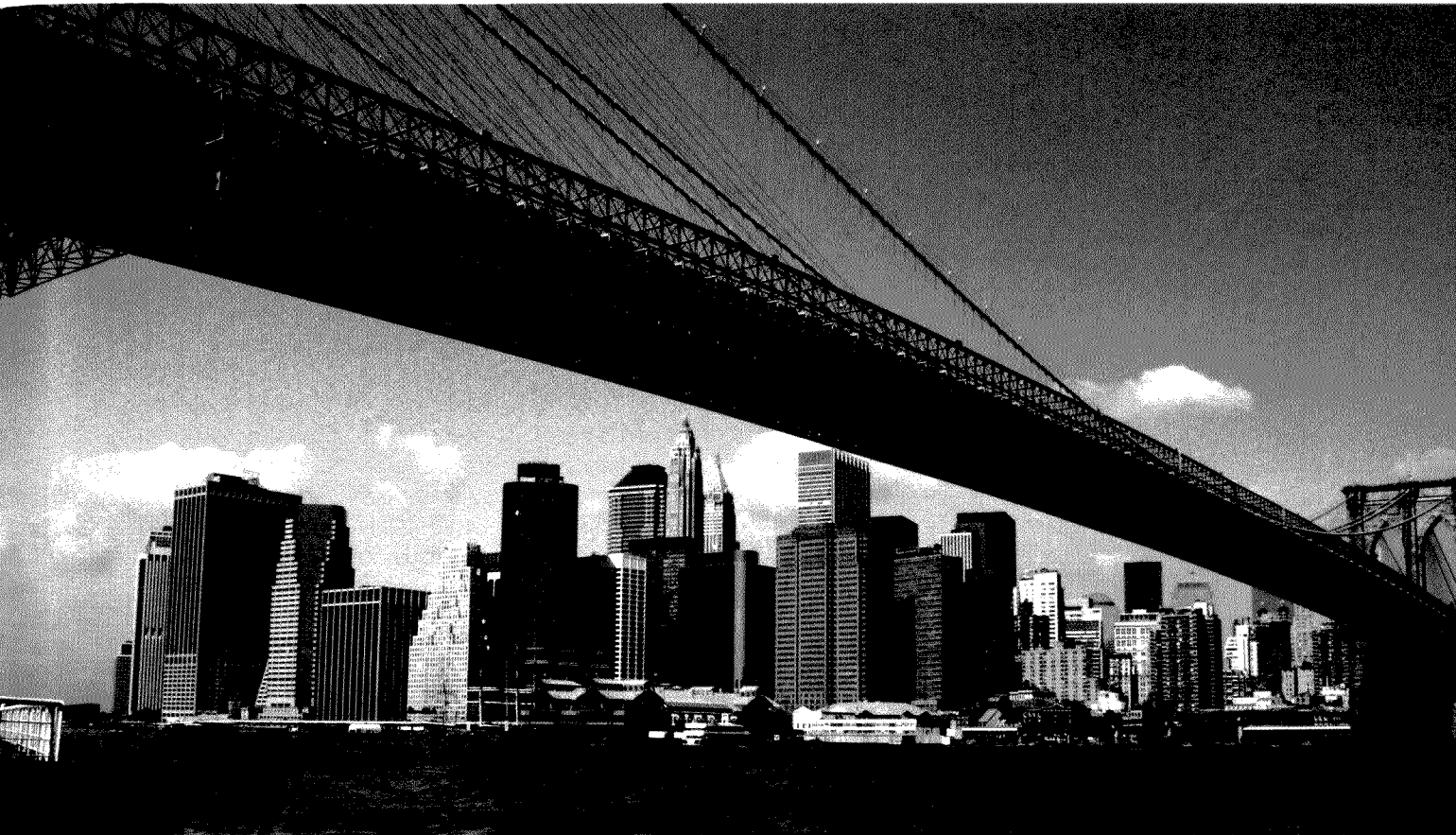
Het thema van de Zomerschool 2006 is: 'De bestuurlijke kaart van Nederland'. Het doel is de deelnemers kennis te laten maken met de diverse lagen van het openbaar bestuur, zoals gemeenten, provincies, Tweede Kamer, Eerste Kamer en natuurlijk Europa.

Naast een kennismaking met het gedachtegoed van de christen-democratie, Tweede Kamerleden, een bewindspersoon en de Partijvoorzitter is er natuurlijk ook voldoende tijd voor ontspanning en andere activiteiten, zoals een debattraining.

De Zomerschool kost € 165,00 inclusief overnachtingen (in het NH -Hotel Den Haag, (2- persoonskamer) en alle maaltijden.

Kijk voor meer informatie en het aanmeldingsformulier op de website van Steenkampinstituut: www.cda.nl/si of bel: 070-3424860

CDA GOES USA

Na een CDA-afdeling in Brussel is er nu ook klein netwerk van CDA-leden en sympathisanten in New York. Onlangs is daar de CDA Caucus Amerika opgericht. Zo geven CDA-leden en -sympathisanten aldaar uiting aan hun betrokkenheid bij de Nederlandse (christen-democratische) politiek.

Lex Gerts

tan heeft zijn tolerante, pluriforme en bruisende ter in hoge mate te danken aan Nederland. Dat cus Russell Shorto in zijn recente boek *The Island at of the World*, dat in Amerika inmiddels een bestseller werd. In tegenstelling tot de meer uniforme instroom van strenge, intolerante Britse puriteinen zorgde de 17^e eeuwse emigratie naar 'Nieuw Amsterdam' van Nederlandse pioniers, gelukszoekers, handelaren, verstotenen en avonturiers voor 'a free-trade, upwardly mobile melting pot that would help shape not only New York but America', aldus Shorto.

Ruim driehonderd jaar later zijn in New York, maar ook in de rest van de Verenigde Staten, veel frisse, nieuwe ideeën op te doen. Veel dat als 'Amerikaans' kan worden betiteld is op het ogenblik in Nederland en Europa niet populair. 'Amerikaanse toestanden' vormen een gevleugeld begrip. Velen van ons zien zulke toestanden alleen maar erger worden onder de Bush-regering. De kritiek op unilateraal buitenlands beleid, de immer oplopende staatsschuld en gebrek aan toezicht op wapenbezit, om maar wat te noemen, is begrijpelijk en vaak terecht. Maar als uitgestrekt land met grote diversiteit, forse immigratie en

hoog innovatief vermogen, vallen in Amerika juist ook inspirerende en creatieve ideeën op te doen. In progressieve steden als New York, San Francisco of Seattle barst het van de ideeën en zoekt men nieuwe vormen van evenwicht tussen tolerantie en orde, vrijheid en samenleving, economische dynamiek, innovatie en sociale samenhang.

Concrete voorbeelden zijn er te over. Van de uitgebreide voorzieningen voor gehandicapten in het openbaar vervoer tot het functioneren van de talloze ‘denktanks’ in de Amerikaanse politiek. Van het samenspel tussen particulier initiatief en overheidssteun bij culturele voorzieningen tot rookvrije cafés en openbare ruimten. Van de directe vormen van lokaal bestuur tot integratie van nieuwkomers tot vergaande gemeenschapszin in dorpen en wijken. Van sportvoorzieningen in het onderwijs tot de hondenpoepvrije parken en stoepen. Uiteraard vallen ook lessen te trekken uit negatieve ervaringen en praktijken, en ook daarvan zijn voorbeelden te over, waar lering uit te trekken valt.

CDA Caucus Amerika Op dit moment bestaat de CDA Caucus Amerika uit een handvol enthousiaste leden en sympathisanten. De kern van de activiteiten van de Caucus ligt momenteel in New York. Gelet op het forse aantal Nederlanders in de VS wordt verwacht dat er voldoende belangstelling zal zijn voor het uitbouwen en levendig houden van een platform voor debat, op termijn mogelijk Amerika-breed. Mocht u geïnteresseerd zijn in meer informatie over de Caucus, of kent u mensen in de VS met (enige) politieke interesse en een (lichte) CDA-voorkeur, neem dan contact op met een van de initiatiefnemers van de Caucus: Lex Gerts (email: lexgerts@optonline.net) of Caspar Veldkamp (email: veldkamp@comcast.net).

Caucus

Al enige tijd speelt een aantal (tijdelijk) in de VS woonachtige CDA-leden en -sympathisanten met de gedachte iets te doen met alle *best and worst practices*, positieve voorbeelden en negatieve lessen die in Amerika te halen zijn. Aan de ene kant vanuit belangstelling in de ideeën en dynamiek van de Amerikaanse samenleving, aan de andere kant als uiting van betrokkenheid bij de Nederlandse (christen-democratische) politiek. Onlangs is aan deze betrokkenheid structurele vorm gegeven. Daarbij is niet gekozen voor het oprichten van een volwaardige afdeling zoals het CDA die heeft in Brussel, maar voor het opzetten van een netwerk van gelijkgezinden: de CDA Caucus Amerika.

Het netwerk heeft een dubbele functie: het kan als kenniscentrum ideeën aandragen en tegelijkertijd fungeren als een platform voor debat. Als kenniscentrum willen de leden praktische en concrete politieke kennis en ervaringen verzamelen waarmee de christen-democratie in Nederland gediend kan zijn. Dit kan door Amerikaanse politieke ontwikkelingen te beschrijven ten behoeve van >>

>> CDA-publicaties, maar ook door het overbrengen van typisch Amerikaanse fenomenen en ervaringen. Uitgangspunt vormt niet een positiebepaling over het (buitenlands) beleid van de huidige Amerikaanse regering, maar de praktijk van leven en werken in een andere Westerse samenleving, die soms voorop en soms achterloopt bij de onze.

Tegelijkertijd beoogt de Caucus aan CDA-leden en sympathisanten in de VS de gelegenheid te geven betrokken te blijven bij het CDA en invulling te geven aan hun betrokkenheid bij het maatschappelijk debat in Nederland. Hiertoe wil de Caucus discussiebijeenkomsten in eigen kring, maar ook debatten met andere politieke organisaties organiseren. Wij hopen dat het regelmatige bezoek van CDA-bewindspersonen en Kamerleden aan steden als de VN-zetel New York en het regeringscentrum Washington ook daartoe kunnen worden benut.

Debat

Op 19 mei jl. vond op de 'Netherland Club' in het hart van Manhattan de eerste activiteit plaats: een debatavond van de CDA Caucusleden met de PvdA-afdeling New York over de rol van geloof en politiek in de VS en Nederland. In aanwezigheid van ruim 25 geïnteresseerden poneerde Lex Gerts, een van de initiatiefnemers van de Caucus, een drietal stellingen rondom dit thema. Deze hadden betrekking op de geloofsbeleving in de VS, het verband tussen geloof en politiek in contrast met de scheiding van kerk en staat en tenslotte op de wereldwijde discussie over de impact

van religie na de Deense spotprenten-crisis. De geloofsbeleving in de VS laat zien dat ook in een moderne, vooruitstrevende samenleving kerken vol kunnen zitten. Anders dan in Nederland, leiden de toegenomen keuzemogelijkheden en individuele vrijheden in de VS niet tot ontkerkelijking, maar juist tot een actieve 'religieuze markt' met alle voor- en nadelen. De Deense cartoon-crisis leidde in Amerika niet zo zeer tot de conclusie dat geloof een bron is van radicalisering, en dat secularisme de meest voor de hand liggende uitweg is. Religie wordt juist ervaren als een positieve en verbreedende factor.

Hoewel de voorzitter van de PvdA New York, Reinier Prijten, afstand nam van de C van het CDA, ontspon zich een levendig debat, dat vooral ging over de vraag hoe je inhoudelijke idealen nastreeft en tegelijkertijd besluitvorming en verantwoordelijkheid zo dicht mogelijk bij de mensen laat liggen. Wat is de juiste balans tussen het uitdragen van je eigen normen en waarden, al dan niet gebaseerd op een geloofsovertuiging, en het elkaar vrij laten in het maken van eigen keuzes? Hoewel er geen direct, eenduidig antwoord op deze vraag kwam, deelden de verzamelde CDA'ers en PvdA'ers in New York hun veelal positieve eigen ervaringen. In Amerika wordt het waarden en normen-debat niet gevoerd zoals in Nederland, maar maakt een leefbare en wellevende samenleving welhaast vanzelfsprekend onderdeel uit van het publieke gedachtengoed. Een intensiever samenspel tussen particulier initiatief en overheidsoptreden, zoals dat in de VS op velerlei terrein het geval is, kon ook op brede bijval rekenen. ■

Van de agenda

In gesprek met bisschoppen en PKN

Onlangs is er door delegaties van het CDA, onder leiding van partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt, gesproken met zowel de bisschoppen als een delegatie van de PKN (Protestantse Kerk in Nederland) Met kardinaal Simonis, mgr. Van Luyn van Rotterdam, mgr. De Jong van Roermond en professor dr. Kimman, secretaris-generaal van de RK- Kerkprovincie, is door een delegatie met onder meer partijvoorzitter Van Bijsterveldt en fractievoorzitter Verhagen gesproken over onder andere de toekomst van de publieke omroep, het asielbeleid, de identiteit van het bijzonder onderwijs, en de betekenis van de christelijke uitgangspunten in de politiek. Rode draad in dit open gesprek waren de godsdienstige wortels van het beleid en het belang van identiteit en inspiratie bij de aanpak van belangrijke vraagstukken. Met de delegatie van de PKN, onder leiding van preses ds. Jan Gerd Heetderks en scriba dr. Bas Plaisier, werd door een CDA-delegatie bestaande uit onder meer partijvoorzitter Van Bijsterveldt en vice-fractievoorzitter Verburg gesproken over onder andere de kloof tussen de burgers en de instituties, het integratievraagstuk en de rol van kerken en levensbeschouwelijke organisaties bij de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning).

Marja van Bijsterveldt spreekt van 'inspirerende en open gesprekken'. Kerken en CDA vinden elkaar als het gaat om de belangrijke rol die kerken en levensbeschouwelijke organisaties spelen bij het ondersteunen van mensen en als het gaat om het bijzonder onderwijs. Bij het integratievraagstuk delen wij de zorg over de toonzetting van het debat daarover; integratiebeleid mag veeleisend zijn, maar moet allochtonen ook het gevoel geven welkom te zijn in onze samenleving.'

Stuurgroep Grote Steden presenteert notitie 'De stad spreekt'

Op woensdag 31 maart jongstleden presenteerde de stuurgroep grote steden haar notitie *De stad spreekt*, over grote stedenbeleid, in het congrescentrum van het Leger des Heils in Den Haag. Voorafgaand aan de presentatie gaf één van de vrijwilligers van het Leger des Heils een toelichting op de activiteiten van het Leger in de gemeente Den Haag, ter illustratie van het belang dat de stuurgroep hecht aan het werk van maatschappelijke organisaties in de grote stad. Stuurgroepvoorzitter Wilbert Stolte overhandigde bij deze gelegenheid in aanwezigheid van pers en andere belangstellenden de notitie aan partijvoorzitter Marja van Bijsterveldt en Tweede-Kamerlid Liesbeth Spies. 'Veel gemeenten vinden dat er te weinig vertrouwen is vanuit het rijk op hun kennis van de eigen stad, de benodigde aanpak van haar problemen en de eigen verantwoordingsystematiek', citeerde Wilbert Stolte een evaluatierapport over het grote stedenbeleid. 'Dit sluit goed aan bij de CDA-gedachte om de verantwoordelijkheid voor zaken daar neer te leggen waar deze het beste kan worden genomen, dat wil in dit geval zeggen, bij de gemeenten zelf.' In de notitie vraagt de stuurgroep onder andere aandacht voor de positie van het CDA in de grote steden. Marja van Bijsterveldt gaf aan dat de notitie aanknopingspunten biedt voor een discussie binnen de partij over de vraag op welke wijze het CDA zijn positie in de grote steden kan versterken, bijvoorbeeld door een meer actiegerichte partij te worden. Liesbeth Spies deed in haar inleiding verslag van zaken die door de Tweede-Kamerfractie in de afgelopen periode op het terrein van grote-stedenbeleid zijn gerealiseerd. Tevens introduceerde zij een voorstel om in de toekomst landelijke geldstromen voor grote stedenbeleid niet meer via de verschillende departementen te laten lopen, maar deze gelden in he

Gemeentefonds te storten voor grote-stedenbeleid.

Afdelingen of individuele leden die de notitie *De stad spreekt* wensen te ontvangen, kunnen deze per mail of telefonisch aanvragen bij mw. N. Bos, via bos@cda.nl of 070-34 24 818. De digitale versie en een samenvatting van de notitie zijn tevens te vinden op de website www.cda.nl.

Verenigingsnieuws

Het CDA op radio ...:

Donderdag 29 juni, Radio 747

18.50 – 19.00 uur

Donderdag 13 juli, Radio 747

18.50 – 19.00 uur

... en televisie:

Dinsdag 27 juni, Nederland 1

14.00 – 14.03 uur

Donderdag 6 juli, Nederland 1

18.27 – 18.30 uur

Maandag 10 juli, Nederland 2

17.50 – 17.53 uur

Felle debatten bij De Dertigers

'Via het Dertigers-netwerk ben ik steeds meer betrokken geraakt bij het CDA', zegt Marlijn Winkelman, lid van het stichtingbestuur van De Dertigers, een groep jonge christen-democraten, die op eigen wijze inhoud geven aan de ontwikkelingen van het christen-democratisch denken in de maatschappij. Zo hebben bijvoorbeeld verschillende Dertigersgroepen gereageerd op het onlangs vastgestelde Europa-manifest. 'Veel groepen staan positief tegenover Europa maar er werden ook kritische noten gekraakt.' Over haar motivatie om zich aan te sluiten bij de Dertigers zegt Marlijn Winkelman: 'Ik wilde aan het einde van mijn studententijd meer actief worden bij een politieke partij en het leek me leuk om met CDA jongeren in discussie te gaan over verschillende onderwerpen. Ik nam contact op met de voorzitter van de Schluizergroep

en mocht vervolgens een keertje langskomen. Ik herinner me nog goed de eerste keer bij Schluizergroep in Amsterdam. We hadden een open en heftige discussie met Joop Wijn. Niemand sprak met meel in de mond en dat sprak me aan. Sinds die tijd maak ik deel uit van De Dertigers.'

In de afgelopen jaren hebben De Dertigers felle debatten georganiseerd. De Minister-President sprak in Amsterdam in Hotel Arena voor een bomvolle zaal met actieve Dertigers. De Dertigers hielden recent wederom hun felle debattoernooi met als winnaar. En voor maandagavond 3 juli organiseert de Neude-groep een lezing van en debat met minister Aart Jan-De Geus. De bijeenkomst vindt plaats in stadskasteel Oudaen in Utrecht en begint om 19.30 uur.

Voor meer informatie, kijk op: www.dedertigers.nl.

'Meepraten, meedenken' over nieuw verkiezingsprogramma

Enkele duizenden leden en kiezers hebben de afgelopen maanden op verschillende manieren hun inbreng geleverd. En het debat gaat nog steeds door.

De Programcommissie onder leiding van Rene Smit heeft bewust gekozen voor een benadering-van-onderop. Smit wil dat leden in een zo vroeg mogelijke fase betrokken worden bij het nieuwe program, zodat de Programcommissie haar voordeel kan doen met de talrijke ideeën, standpunten en suggesties.

De discussie wordt ook modern en interactief gevoerd. Op www.hetdebat.com hebben al meer dan duizend personen meegedaan aan de discussies over belangrijke onderwerpen als zorg, onderwijs, gezin, milieu, etc. Aan de hand van themafilmpjes en stellingen wordt het debat gevoerd. U kunt nog altijd deelnemen aan het debat op de website.

Daarnaast zijn er in bijna alle provincies, debatbijeenkomsten geweest waar leden en kiezers hun inbreng kunnen leveren. Aan de regionale debatbijeenkomsten is in totaal door circa duizend mensen deelgenomen. Leden van de Programcommissie gingen tijdens de debatavonden direct in gesprek met de leden.

Niet alleen de leden en kiezers worden in de gelegenheid gesteld deel te nemen aan het debat. Ook maatschappelijke organisaties op verschillende beleidsterreinen gaan deze maand in gesprek met de Programcommissie. Natuur en Milieu, Mijn Kind Online, de ANWB, de Raad van Kerken, de Nederlandse Gezinsraad, Cordaid en de Consumentenbonden nemen o.a. deel aan deze gesprekken.

Begin juni vond er een gezamenlijke conferentie van het CDA en het Christelijk-Sociaal Congres plaats. Tijdens deze door circa honderd organisaties bezochte bijeenkomst werd van gedachten gewisseld over het belang van identiteit en inspiratie, versterking van de sociale samenhang, de relatie tussen maatschappelijk middenveld en overheid en het vraagstuk van de maatschappelijke onderneming.

Jubileumfeest CDJA

Het CDJA bestaat dit jaar 25 jaar. Op 2 september wordt dit gevierd met een groot jubileumfeest. Vanaf 15.00 uur zal er eerst een bijeenkomst zijn voor alle oud DB'ers, vanaf 17.00 zijn alle (oud-)leden van harte welkom. Vanaf 18.00 uur kan er van een heerlijk buffet worden genoten. Vervolgens zullen er interviews gehouden worden met bekende en minder bekende leden van het CDJA over hoe zij hun lidmaatschap hebben ervaren. Het eerste exemplaar van het jubileumboek zal aan een 'special guest' worden overhandigd. Het feest duurt tot 01.00 uur.

Aanmelden kan via: www.cdja.nl

Michael Sijbom plaatsvervangend hoofd communicatie

Begin juni trad Michael Sijbom (37) aan als plaatsvervangend hoofd communicatie. Sijbom was politiek assistent van staatssecretaris Karien van Gennip van Economische Zaken. Eerder was hij bestuursvoorlichter bij de bestuursdienst van de Gemeente Rotterdam en adviseur digitale media bij het Gemeentelijk Havenbedrijf Rotterdam. Bij het CDA was hij o.a. persvoorlichter van het CDJA, redacteur van het CDA Magazine en campagneleider van het CDA Rotterdam.

Vacatures DB/PB

Op grond van het rooster van aftreden ontstaan in november 2006 de volgende vacatures:

- Dagelijks Bestuur: 2e vice-voorzitter, penningmeester en lid Dagelijks Bestuur
- Partijbestuur: een vijftal vrijgekozen leden

De 2e vice-voorzitter, Lianne Dekker, is beschikbaar voor een tweede termijn. De in 2000 aangetreden penningmeester, Jan Kees de Jager, heeft deze functie bijna twee termijnen vervuld en is om die reden niet herbenoembaar. Het lid van het Dagelijks Bestuur, Ronald Migo, is niet beschikbaar voor een tweede termijn.

Vrijgekozen leden worden gekozen op een bepaald 'profiel'. Het vrijgekozen lid 'grote steden', Sjaak van der Tak, 'ouderen / zorg', Akke Brandenburg, en 'arbeidsmarkt / vakbeweging', Teusjan Vlot, zijn niet beschikbaar voor een tweede termijn. Vrijgekozen lid 'sociale zekerheid', Dédé Siemons, is beschikbaar voor een tweede termijn. Vrijgekozen lid Netty van den Nieuwboer heeft reeds twee termijnen in het Partijbestuur gezeten en is om die reden niet herbenoembaar.

Oproep sollicitatie & voordracht

Hierbij doet het Partijbestuur een oproep aan CDA-leden die interesse

hebben in het vervullen van een van deze functies hiernaar te solliciteren en tevens doet het een beroep op de afdelingen om eventuele kandidaten voor deze functies voor te dragen aan het Partijbestuur. Gelet op de samenstelling van het Partijbestuur worden met name de vrouwen verzocht te reageren.

De profielschetsen voor de verschillende functies: vice-voorzitter, lid Dagelijks Bestuur en penningmeester en vrijgekozen partijbestuursleden staan in het aprilnummer van cda.nl; het tijdschrift in de rubriek Partijnieuws. Tevens staan ze op www.cda.nl

Wijze van verkiezing

De vrijgekozen leden worden door het Partijcongres gekozen. De vice-voorzitter wordt in functie gekozen. De penningmeester en het lid van het Dagelijks Bestuur worden door het Partijcongres gekozen als vrijgekozen lid en worden vervolgens door het Partijbestuur uit zijn midden worden gekozen tot penningmeester respectievelijk lid van het Dagelijks Bestuur. Het Partijbestuur heeft zich gecommitteerd aan het feit dat de beoogd penningmeester en het beoogde lid Dagelijks Bestuur door het Partijbestuur als zodanig zullen worden benoemd.

Ten aanzien van de functie van penningmeester heeft het Partijbestuur de wens uitgesproken dat de huidige penningmeester, Jan Kees de Jager, niet in november 2006, maar pas 1 juni 2007 aftreedt, zodat de nieuwe penningmeester gedurende een half jaar kan worden ingewerkt. Het Partijbestuur is voornemens zijn opvolger, de beoogd penningmeester, reeds tijdens het Partijcongres van 4 november 2006 te laten kiezen op basis van één van de vijf profielen overige vrijgekozen leden. Deze persoon neemt vervolgens zijn plek in als vrijgekozen lid en het Partijbestuur benoemt uiterlijk in mei/juni 2007 de beoogd penningmeester tot penningmeester.

Verder verloop procedure

De sluitingstermijn voor het voordragen van kandidaten dan wel het solliciteren naar één van deze functies is verplaatst van vrijdag 2 juni 2006 naar dinsdag 27 juni 2006. Voor nadere informatie over deze functies kunt u contact opnemen met mevr. mr. M. Kip, juridische zaken & bestuurs-ondersteuning, telefoonnummer: 070-3424828. Tot 27 juni 2006 kunt u voordrachten en sollicitaties richten aan: CDA-bureau, t.a.v. mevr. Mr. M. Kip, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. E-mailadres: kip@cda.nl.

Begin september 2006 stelt het Partijbestuur een meervoudige voordracht voor bovengenoemde functies op. Gedurende zes weken na de verzending en openbaarmaking van deze voordrachten bestaat de mogelijkheid tegenkandidaten te stellen. Tijdens het Partijcongres op 4 november a.s. worden de 2e vice-voorzitter en de vrijgekozen leden bij schriftelijke stemming gekozen door alle aanwezige leden en afgevaardigden.

In memoriam

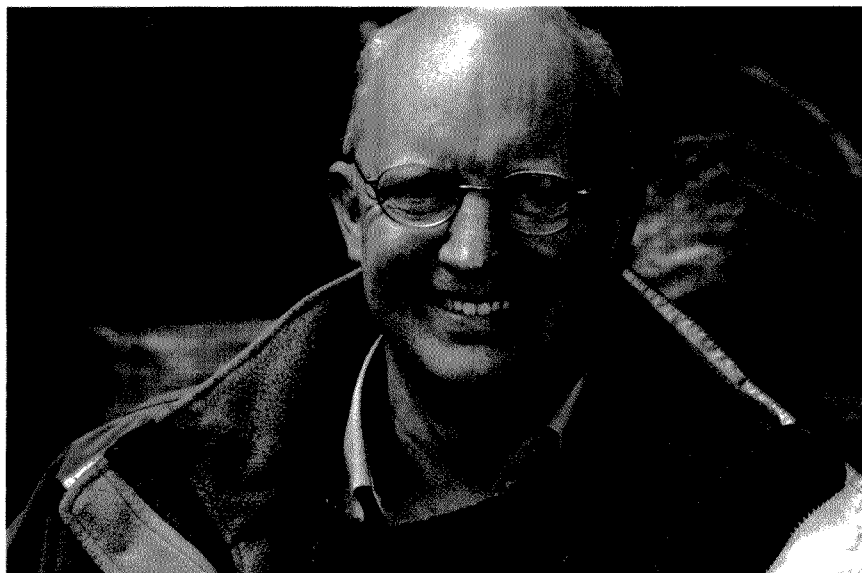
Marius van Amelsvoort

Op 30 mei overleed op 75-jarige leeftijd Marius van Amelsvoort. 'Geen man van one-liners, maar wel inhoudelijk een trouwe en betrouwbare collega en altijd bereid om te dienen', aldus Frans Andriessen. 'Ik ken maar weinig christen-democraten, die op zo'n innemende en tegelijk uitnemende wijze land en partij hebben gediend en dát in zo veel verschillende kwaliteiten. Van 1969 tot 1994 in Senaat en Tweede Kamer en drie keer als Staatssecretaris op Financiën en Binnenlandse Zaken. Daartussendoor nog lid van het Europees Parlement en andere internationale assemblees. Zijn politieke interesse was zeer breed en betrof naast financiën en economie tevens de lokale en internationale politiek. Maar hij liep niet met zijn deskundigheid te koop. Hij was beschikbaar zonder opdringerigheid, vasthoudend zonder hardnekkigheid, overtuigd zonder isolement. Hij was een man om mee te werken, voor de fractiecommissies waar hij lid van was, maar ook als betrokken fractiegenoot voor zijn fractievoorzitter, die ik van 1972 tot 1977 mocht zijn. De jaren zeventig waren moeilijke jaren: oliecrisis, economische stagnatie en werkeloosheid, de taaie en toen niet gewonnen strijd voor gezonde overheidsfinanciën, de moeizame gang naar het CDA. Het waren problemen waar hij intensief én inventief bij betrokken was. In 1978, dan als lid van de eerste Tweede Kamer-fractie van het CDA, worden zijn verdiensten erkend in zijn functie als financieel woordvoerder, gevolgd door zijn eerste Staatssecretariaat op Financiën. Toch ging het in zijn leven om aanzienlijk méér dan politiek. Zijn maatschappelijke belangstelling was breed en veelzijdig: van de kansen voor jonge ondernemers tot de ouderen. Vooral voor de laatsten heeft hij grote verdiensten als Voorzitter van de Katholieke Bond van Ouderen en het Europees Senioren-Platform.'

Marius van Amelsvoort was géén man van grote woorden; hij zocht niet het spectaculaire, maar was er altijd wél geweest en liet zijn sporen na. Dáárin was hij eerder spectaculair. Hij ging voor de christen-democratische authenticiteit in politieke standpuntbepaling en collegiale omgang. De christen-democratie was zijn diepe innerlijke politieke overtuiging, maar mede daardoor was hij ook compromisbereid.

Voor zeer velen is zijn heengaan een grootverlies: voor zijn vrouw en kinderen, zijn familie en vrienden, zijn oud-collegae, waarmee hij tot het einde graag in contact bleef. Hij laat echter véél na: de herinnering aan een goede mens die voor velen heel veel heeft betekend; een voorbeeld van wat overtuiging én medemenselijkheid vermag voor een samenleving, die daar nu eenmaal op is aangewezen.'

‘Maak tijdschema’s bij aanpak duurzaamheidsproblemen’

Tim Stok is secretaris van het CDA-Duurzaamheidsberaad en fractievoorzitter van het CDA in Oost-Watergraafsmeer (Amsterdam).

‘Vanaf het punt waar het CDA nu staat, moet de stap worden gemaakt naar een CDA dat zich meer op duurzaamheid profileert’

‘Vorig jaar is het CDA-rapport *‘Vertrouwen in mensen’* verschenen. Het doet ons goed, dat de duurzaamheidsproblematiek volgens het rapport een duidelijke plaats krijgt in het politieke beleid van het CDA. Immers, de commissie stelt dat het rapport gaat over ‘vier van die uitdagingen waar we voor staan om tot een duurzame samenleving te komen: een ecologische, een sociaal-economische, een uitdaging op het middenveld en de uitdagingen van democratie en rechtsstaat’ (blz. 11). Wij zijn het van harte eens met de doelstelling om te komen tot een duurzame samenleving en kunnen de uitdagingen onderschrijven.’ Dat zegt Tim Stok, secretaris van het CDA-Duurzaamheidsberaad

Zorg

‘Wij zijn echter zeer ongerust over het feit dat er geen gevoel van de urgentie in het rapport opgeroepen wordt. Het rapport noemt nergens tijdschema’s of deadlines, terwijl veel kwesties acute problemen zijn die de hoogste prioriteit verdienen. Een paar voorbeelden. Het probleem

van de luchtkwaliteit is een probleem van vandaag. Er gaan nu mensen dood aan. De klimaatproblematiek moet binnen tien jaar worden aangepakt, omdat de gevolgen van de opwarming van de aarde anders onomkeerbaar zullen zijn. Ons aardgas is binnen twintig jaar opgebruikt. Dat zijn geen problemen die zonder acute maatregelen ten goede zullen keren. Het feit dat de urgentie in 2006 nog niet verwoord wordt in de vorm van te halen deadlines vinden wij onaanvaardbaar. Het CDA-Duurzaamheidsberaad zal zich bij het komende verkiezingsprogramma richten op het duidelijk maken van het belang dat er actie wordt ondernomen. Wij willen tijdschema’s zien bij de aanpak van deze grote problemen. Het CDA is het aan haar uitgangspunten, aan haar leden en aan de kiezers verplicht duidelijk te zijn dat het zo niet langer verder kan.’

Hoop

‘Onze ‘kritiek’ is gebaseerd op diepgevoelde angst en zorgen. Onze hoop is gebaseerd op een meer christelijke en minder materiële levensvisie. De uitgangspunten van ons CDA zijn daar duidelijk over. Nu ons dagelijks beleid nog! Deze overwegingen maken dat het verkiezingsprogramma 2007-2011 voor ons een uitdaging wordt. Vanaf het punt waar het CDA nu staat, moet de stap worden gemaakt naar een CDA dat zich meer op duurzaamheid profileert. De CDA-uitgangspunten, de partijvoorzitter en staatssecretaris Pieter van Geel geven ons voldoende houvast om ons te willen inzetten voor die noodzakelijke omslag. Samen met de CDA-leden willen wij krachtig gestalte geven aan de urgentie van de grote problemen door tijdig in te grijpen. En tijdig ingrijpen kan alleen als je ook werkelijk een tijdstip durft te noemen.’

‘CDA-METHODE VERMINDERT GELUIDSOVERLAST VLIEGTUIGEN’

Het is zomer en veel mensen vliegen ook dit jaar weer naar hun vakantiebestemming. Schiphol beleeft opnieuw drukke dagen. Hoe kan de politiek ervoor zorgen dat omwonenden in de wijde omgeving van schiphol minder geluidsoverlast hebben?

Michael Schnackers

In april heeft het kabinet ingestemd met het voorstel van de staatssecretarissen van Verkeer & Waterstaat en Ruimte, Infrastructuur & Waterkering, Ruimtelijke Ordening & Milieu om het standpunt over Schiphol naar de Tweede Kamer te sturen. Het huidige beleid ten aanzien van de luchthaven richt zich

op het bereiken van een duurzame balans tussen enerzijds ruimte te bieden aan verdere ontwikkeling van Schiphol en anderzijds zorgdragen voor voldoende veiligheid, leefbaarheid en andere ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden rond de luchthaven. Of zoals Tweede-Kamerlid en woordvoerder Schiphol Maarten

Haverkamp het kort en bondig verwoordt: 'Het gaat om een goede balans tussen economie en ecologie'. Kwaliteit gaat boven kwantiteit. Dat betekent dat niet zozeer gefocust moet worden op maximalisering van het aantal vlieg-bewegingen, maar dat veel meer gekeken moet worden naar de waardeopbrengst van Schiphol.'

Het kabinet is, vanwege de geluidsoverlast en luchtvervuiling, die Schiphol veroorzaakt, weliswaar bereid tot enige aanpassingen in het huidige beleid, maar wil wel de positie van Schiphol als een van de belangrijkste 'hubs' (een knooppunt van verbindingen) in Noordwest-Europa behouden. Het kabinet wil ervoor zorgen dat Schiphol nog wat verder kan groeien, indien dit vanuit economisch oogpunt nodig is. Tegelijkertijd streeft het kabinet naar terugdringing van de hinder die het vliegverkeer in de wijde omgeving van Schiphol, met name in het 'Buitengebied', waar de meeste mensen wonen, veroorzaakt. Meer dan 97 procent van de mensen die hinder ondervinden van Schiphol wonen in het zogenoemde Buitengebied. Lange tijd was er geen wettelijke bescherming voor hen. 'Dit kabinet heeft die handschoen opgepakt en we zullen als CDA-fractie het kabinet kritisch blijven volgen', zegt Haverkamp. Staatssecretaris van Milieu Pieter van Geel vindt dat de CDA-fractie de juiste insteek en toon heeft gekozen in de kwestie-Schiphol. Daardoor kan de fractie volgens de staatssecretaris een beslissende rol spelen in het debat over de toekomst van de luchthaven.

Geluidsmeting

Voor de bewoners van het 'Buitengebied' vormt de geluidsoverlast het grootste pijnpunt. Om deze overlast binnen de perken te houden, wordt voortdurend gecontroleerd of en, zo ja, waar en wanneer de geluidsnormen worden overschreden. Handhaving van de geluidsnormen vindt op twee manieren plaats. Door middel van het berekenen van het geluidsniveau via computermodellen. Daarnaast heeft de Commissie Deskundigen Geluidshinder onder leiding van oud-CDA-senator Eversdijk op verzoek van staatssecretaris Schultz van Haegen (Verkeer en Waterstaat) een advies uitgebracht over het meten van geluid. Volgens de commissie is het meten van geluid technisch lastig, onder meer vanwege achtergrondgeluiden. Dus is het moeilijk om buiten in het veld de geluidsnormen te handhaven. Wel wordt bekeken of via flitspalen de meest lawaaiige vliegtuigen geregistreerd kunnen worden en ze vervolgens kunnen worden beboet.

Pieter van Geel zegt: 'We willen ervoor zorgen dat vliegtuigen stiller gaan vliegen, en dat de vliegtuigen die het meeste lawaai veroorzaken op z'n laatst in 2008 's nachts niet meer op Schiphol landen. Het kabinet gaat met Schiphol, de luchtvaartmaatschappijen en de Luchtverkeersleiding Nederland een convenant sluiten waarin maatregelen staan die de hinder in het buitenge-

bied zoveel mogelijk moeten terugdringen. Dit kan onder meer door vliegroutes te verleggen en de glijvluchtnadering in te voeren.

Verder zullen staatssecretaris Melanie Schultz van Haegen en ik komend najaar besluiten over de "saldering" van het vliegtuiglawaai in de wijde omgeving van Schiphol. In het gebied rond Schiphol staat een groot aantal meetposten, die onder meer het aantal vliegtuigbewegingen en de hoeveelheid vliegtuiggeluid registreren. In 2003 zijn de grenswaarden voor geluidbelasting vastgesteld. Deze geven de maximaal toegestane hoeveelheid geluid van vliegtuigen op een bepaalde plaats in een bepaald jaar weer. De hoeveelheid geluid hangt af van het aantal en soort vliegtuigen, en het moment waarop ze vliegen. Omdat geluid 's nachts hinderlijker is dan overdag, telt het geluid 's nachts tien keer zo zwaar als overdag. Er is een grenswaarde voor de totale hoeveelheid geluid in de hele omgeving van de luchthaven. Daarnaast zijn er grenswaarden in 35 handhavingpunten die in een ring rond de luchthaven liggen. Voor de nacht zijn nog extra grenswaarden vastgesteld. De meeste punten liggen in woongebieden. In elk van die punten geldt een maximale hoeveelheid vliegtuiggeluid per jaar. Met deze ring van punten moeten de woongebieden buiten de ring, die dus verder weg van de luchthaven vandaan liggen, beschermd worden tegen een hoge geluidbelasting. Door de ligging van de punten moet de luchtvaartsector het vliegverkeer zó over de omgeving verdelen dat een hoge geluidbelasting in woongebieden zo veel mogelijk voorkomen wordt.'

CDA-methode

Dat dit nog altijd niet overal lukt, blijkt onder meer uit de vele klachten die uit de verschillende delen van het 'Buitengebied' blijven komen. Na aanleg van de Polderbaan in 2003 is de overlast van vliegtuigen in de IJmond sterk toegenomen, zegt Jacques de Vlucht, fractievoorzitter van het CDA in Heemskerk. November 2004 organiseerde het CDA Heemskerk een bijeenkomst waarvoor ook Maarten Haverkamp en Benno Baksteen, voorzitter Platform Nederlandse Luchtvaart, werden uitgenodigd. Ook nodigde de fractie deskundigen uit om in werkgroepverband mee te denken over oplossingen voor de in de IJmond ontstane hinder van Schiphol. CDA-kopstukken uit de IJmond-gemeenten Heemskerk, Uitgeest, Beverwijk en Velsen trokken het project en de werkgroep kwam met een rapport, getiteld: 'Minder hinder, meer veiligheid'. Daarin wordt voorgesteld om vliegtuigen op Schiphol te laten

.....
Nieuwe website over Schiphol Sinds 20 juni is www.allesoverschiphol hét loket voor alle informatie over de luchtvaart Op Schiphol. De website is een gezamenlijk initiatief van het Ministerie van Verkeer & Waterstaat, de Luchtverkeersleiding Nederland, de Inspectie Verkeer & Waterstaat, de Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Schiphol (CROS) en Amsterdam Airport Schiphol. Bron: www.minvenw.nl
.....

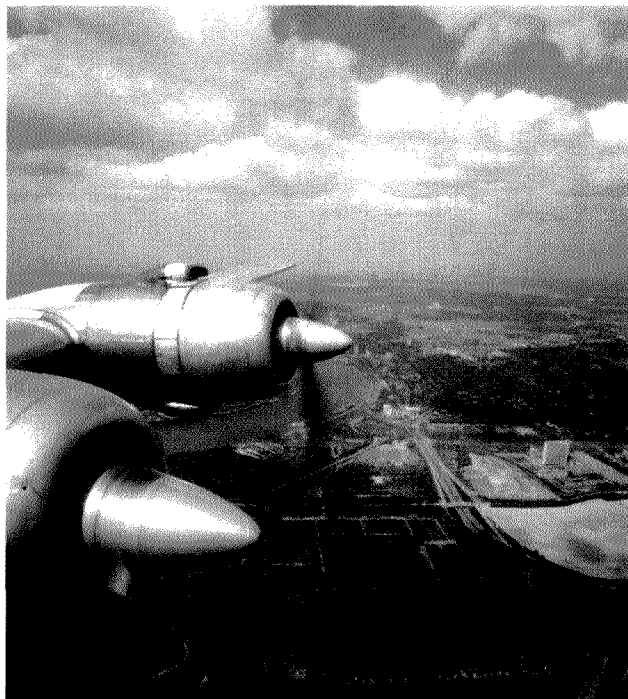

landen volgens de CDA-methode. De afkorting CDA staat voor *Continuous Descent Approach*. De Vlucht legt uit wat deze methode inhoudt. Wanneer vliegtuigen volgens de CDA-methode op Schiphol willen landen, dan moeten ze van grotere hoogte volgens een rechte lijn in glijvlucht de luchthaven naderen. Daarbij tevens zoveel mogelijk over zee en zo min mogelijk over dichtbebouwd gebied. In dat geval neemt de geluidsoverlast fors af. Het rapport verscheen eind april vorig jaar.

Het rapport is een van de honderden verbetervoorstellen die zijn ingediend tijdens de evaluatie van het bestaande Schipholbeleid. Het huidige beleid is gebaseerd op de Schipholwet en de Luchthavenbesluiten, die in februari 2003 van kracht zijn geworden. Kern van het beleid is dat de Rijksoverheid met regels en grenzen randvoorwaarden stelt aan de groei van Schiphol, om de negatieve effecten daarvan zoveel mogelijk te beperken. Als vervolg op de motie Baarda c.s. is afgesproken dat het Schipholbeleid zoals vastgelegd in de Schipholwet en Luchthavenbesluiten, binnen drie jaar na inwerkingtreding moet zijn geëvalueerd. In de Schipholwet en de twee Luchthavenbesluiten is het beleid voor geluid, veiligheidsrisico's, luchtverontreiniging en ruimtelijke ordening voor Schiphol vastgelegd. De evaluatie, die in 2004 is gestart en in februari 2006 is afgerond, bestond uit drie onderdelen: de toets op de gelijkwaardigheid van het beleid (motie Baarda c.s.), een toets op de effectiviteit van het beleid en het verkennen van mogelijkheden voor verbeteringen van het beleid. Uit de evaluatie is gebleken

dat het Schipholbeleid sinds 2003, wat betreft het bieden van bescherming aan de omgeving, gelijkwaardig is aan de bescherming die werd geboden door de milieunormen uit de Planologische Kernbeslissing Schiphol en omgeving uit 1995. Evaluatie van het Schipholbeleid laat zien dat tussen 1993 en 2005 *over het geheel* genomen de geluidshinder voor omwonenden van Schiphol is afgenomen. Dat betekent niet dat het voor iedereen beter is geworden. Op sommige plaatsen, zoals onder de vliegroutes van de Polderbaan, is de hinder sterk toegenomen.

Na aanleg en ingebruikname van de Polderbaan in 2003 werden de bewoners van Hoofddorp-Noord geconfronteerd met 'een enorm lawaai van zeer lage frequenties, dermate erg dat de bewoners zich tot de gemeente wendden', aldus Theo Backx, voorzitter van de bewonersvereniging Hoofddorp-Noord. De gemeente verwees hen door naar de CROS (Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Schiphol). In de CROS zijn met name de luchtvaartsector en de gemeenten rondom Schiphol vertegenwoordigd. Maar ook voor de CROS was grondgeluid - het geluid dat wordt veroorzaakt door de motoren van startende vliegtuigen (het moment dat het vliegtuig vaart maakt om op te stijgen) - een onbekend fenomeen. Officieel bestond het probleem niet. Daarom was de bewonersvereniging genoodzaakt om alle middelen te gebruiken om de Luchthaven Schiphol, Gemeente Haarlemmermeer, Provincie Noord-Holland, V&W en VROM te overtuigen dat er een probleem was. De Luchthaven Schiphol was de eerste die met de bewonersvereniging in bespreking ging over dit onverwachte

probleem, waarna de wethouder van de gemeente Haarlemmermeer zich aansloot bij de besprekingen. De bewonersvereniging zelf diende een verbetervoorstel in. 'Met gemengde gevoelens', zegt Theo Backx, omdat er gelet op het enorme aantal verbetervoorstellen, dat is ingediend, op korte termijn weinig van verwacht kan worden. Inmiddels heeft de bewonersvereniging met de Luchthaven Schiphol, de Gemeente Haarlemmermeer en de CROS een proclamatie ondertekend, waarin staat dat de ondertekenaars zich committeren 'om uit hoofde van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid zich gezamenlijk in te zetten voor een snelle uitvoering van praktische oplossingen om de overlast voor de bewoners zo snel en zoveel mogelijk te reduceren.' Een reductie van het grondgeluid met 10 decibel is haalbaar. Dat maakt het grondgeluid voor de bewoners draaglijk, aldus Backx, die erkent dat omwonenden van Schiphol altijd geluiden van vliegtuigen zullen blijven horen.

Experimenteerwet

Op grond van de uitkomsten van de evaluatie en de ingediende verbetervoorstellen is door het kabinet in juni 2005 bij de Tweede Kamer het voorstel ingediend om per wet *pilots* inzake enkele veelbelovende verbetervoorstellen mogelijk te maken. Deze wet maakt het mogelijk om nieuwe maatregelen ter beperking of voorkoming van hinder voor omwonenden snel uit te proberen en ze indien ze niet blijken te werken ook weer heel snel stop te zetten. Het idee van een 'experimenteerwet' is positief ontvangen door CDA, VVD en LPF, omdat het huidige stelsel te rigide is gebleken, zegt Maarten Haverkamp. 'Als het gaat om verbetervoorstellen, dan kun je ook denken aan selectie van (soorten) vliegtuigen die je nog toelaat op Schiphol,

het betrekken van andere vliegvelden ter ontlasting van Schiphol, en ander route- en baangebruik', aldus het Kamerlid.

Theo Backx zou graag zien dat er kritisch gekeken wordt naar de uitbreiding van de luchthaven Schiphol. Dat zou kunnen betekenen dat er activiteiten naar andere luchthavens in Nederland verplaatst worden, zodat de geluidsoverlast rond Schiphol vermindert. Tevens zou er een 'ontvlechting' tussen het Luchtvaart bedrijf (Schiphol) en de Luchtverkeersleiding Nederland (LVNL) moeten plaatsvinden, en het Informatie- en Klachtenbureau (IKB) van het CROS bij de LVNL moeten worden ondergebracht, zodat sneller en adequater op klachten over geluidsoverlast kan worden gereageerd. Immers, 'luchtverkeersleiders zijn de verkeersagenten in de lucht. Zij bepalen elke dag de routes die vliegtuigen kunnen vliegen en het aantal vliegtuigen op een vliegroute', zegt Backx. Het CROS verzamelt nu in opdracht van Schiphol en de gemeentes alle informatie over geluidsoverlast en komt een paar keer per jaar met een rapport daarover. Dat is onvoldoende. Tenslotte zou Backx het een goede zaak vinden indien er een sociaal-economische raad voor de luchtvaart zou worden ingesteld, die de Tweede Kamer zou kunnen adviseren over de toekomst van de luchtvaartsector in Nederland en met oog voor zowel de economische, maar vooral de sociale aspecten daaromtrent. Deze adviesraad zou kunnen bestaan uit een aantal gerenommeerde wetenschappers uit binnen- en buitenland aangevuld met mensen 'uit de praktijk'. Deze raad zou zich moeten toeleggen op het ontwikkelen van een langetermijnvisie voor de luchtvaartsector. ■

Online Zie voor meer informatie: www.evaluatieschiphol.nl, www.minvenw.nl, www.minvrom.nl en www.crosnet.nl

Meer werk maken van kenniseconomie

Nederland moet meer werk maken van kenniseconomie. Forse maatregelen zijn nodig. Dat is de centrale boodschap die vanuit de achterban is meegegeven aan de Programcommissie, die onder leiding van Rene Smit het nieuwe verkiezingsprogramma schrijft.

De afgelopen maanden werd binnen en buiten de partij intensief gediscussieerd over kenniseconomie. Dit onderwerp kwam bij een ledenraadpleging onder de leden, na duurzame ontwikkeling, op de tweede plek op de politieke agenda van het CDA. Tijdens het congres op 10 juni werden tien actiepunten besproken en uiteindelijk vastgesteld.

Een partijdebat over kenniseconomie en innovatie vraagt om een innovatieve aanpak. Na een aantal manifestaties en het debat op internet werden drie schrijfgroepen gevormd die als opdracht kregen een tienpuntenplan te maken. Elke schrijfgroep telde twaalf leden. De innovatieve aanpak wierp haar vruchten af. Op het congres werden drie tienpuntenplannen besproken. Via stemkastjes werd gestemd over dertig actiepunten. De tien actiepunten, die de meeste stemmen hebben gekregen worden opgenomen in een manifest, getiteld *Investeren in kenniseconomie*.

De centrale boodschap van het Partijcongres was: Er moet meer werk gemaakt worden van een sterkere kenniseconomie. Wil ons land mee blijven doen aan de concurrentieslag, dan zijn forse maatregelen nodig. Hieronder staan de meest opvallende van de aangenomen actiepunten:

- Er moet fors gesneden worden in regels en bureaucratie. Innovatie in zorg, onderwijs en openbaar bestuur betekent ruimte geven aan en stimuleren van professionals op de werkvloer. Leraren, verpleegkundigen e.d. worden nu teveel belemmerd door een overvloed aan regels en bureaucratie. Eigen initiatief op de werkvloer wordt ontmoedigd. De mensen op de werkvloer lijden aan beroepszeer, terwijl zij juist trots willen zijn op hun vak;
- er moet een prestatiebeloning komen: wie beter werkt, moet meer verdienen;
- er moet voor werknemers een potje met leerrechten komen, zodat men gespreid over de loopbaan scholing kan volgen;
- een leerwerkplicht voor jongeren tot 23 jaar is noodzakelijk. Nietsdoen met een uitkering is er niet meer bij;
- startende ondernemers moeten beter gefaciliteerd worden;
- de overheid moet een actief beleid voeren om hoogopgeleide kenniswerkers uit het buitenland naar Nederland te halen. Deze kenniswerkers zijn nodig om de 'gaten' in onze kenniseconomie te dichten;
- de ontslagvergoeding moet voor de helft worden omgezet in leerrechten. Werkgevers en werknemers moeten er gezamenlijk voor zorgen dat de werknemer voldoen de toegerust blijft voor de dynamische arbeidsmarkt.

Slotmanifestatie

Tijdens de goed bezochte slotmanifestatie op de Technische Universiteit in Delft benadrukte minister-president

Jan Peter Balkenende, tevens voorzitter van het Innovatieplatform, het maatschappelijk belang van innovatie. Rein Willems (president-directeur van Shell) sprak over de relatie tussen innovatie en energie/duurzaamheid. Gerda Verburg (vice-voorzitter van de Tweede-Kamerfractie) tenslotte ging in op het arbeidsmarktbeleid dat nodig is om onze kenniseconomie te versterken.

Het manifest Investeren in kenniseconomie en andere informatie treft u aan op www.cda.nl

MEINDERT STOLK BLIKT TERUG OP DIRECTEURSCHAP

Na 6,5 jaar neemt Meindert Stolk afscheid als directeur van het partijbureau om in augustus aan de slag te gaan als adviseur bij een bureau voor communicatiemanagement en public affairs. Een terugblik.

Hoe kijk je terug op de afgelopen 6,5 jaar als directeur partijbureau?

Allereerst als een mooie periode op een van de mooiste posities die ik kan bedenken. Als partijbureau zijn we in de eerste plaats een serviceorganisatie voor de leden. Het is een prachtige ervaring om daar met een team van enthousiaste en gemotiveerde mensen aan te kunnen bijdragen. Wat het meeste opvalt, is het verschil in de positie die de partij in die jaren in nam. Toen ik aantrad in 2000 hadden we 29 zetels en zaten we in de oppositie. Een moeilijke periode en een partijorganisatie met grote financiële problemen. Inmiddels zijn we de grootste regeringspartij, krijgt het kabinetsbeleid steeds meer de waardering die het verdient, is de

bureauorganisatie goed op orde en is de financiële positie van de partij weer heel gezond te noemen.

Wat waren de hoogte- en dieptepunten?

Hoogtepunten waren er gelukkig velen. Allereerst natuurlijk de fantastische verkiezingsresultaten in 2002 en 2003. Maar ook de mooie dingen die we als bureau hebben meegemaakt en georganiseerd. Ik denk bijvoorbeeld aan de grote evenementen in ons jubileumjaar, zoals de familiedag in de Efteling, de oecumenische dienst in de St. Jan in Den Bosch en de landelijke vrijwilligersdag waar meer dan honderd afdelingen aan deelnamen. En dieptepunten? Tja, dan noem ik toch de crisis in de partijtopy in 2001. Los van de politieke situatie, hebben we toen als bureau een enorm zware periode gehad. Het is jammer om te mee te maken hoe mensen daarbij persoonlijk beschadigd raken. Aan de andere kant is het ook weer heel positief om te zien hoe de partij ook in moeilijke periodes kan rekenen op de enorme loyaliteit van de medewerkers van het partijbureau.

Welke prioriteiten heb je jezelf gesteld bij je aantreden?

Ik omschrijf onze partij altijd graag als de grootste politieke vrijwilligersorganisatie van ons land. Het partijbureau is in dat beeld het servicebu-

reau voor al die vrijwilligers en de afdelingen. Dat vereist een professionele organisatie waar we de kennis hebben hoe we vrijwilligers zo goed mogelijk van dienst kunnen zijn. Met elkaar hebben we de afgelopen jaren die professionalisering verder vorm gegeven. Een goed voorbeeld daarvan is het Bureau Verkiezingen, waarmee we de afdelingen ondersteund hebben bij de gemeenteraadsverkiezingen. Verder vind ik het heel positief dat we er in geslaagd zijn om het HRM-beleid meer structuur te geven. Het succes van de partij staat of valt met de inzet van mensen. Daar moeten we zuinig op zijn. Dat geldt overigens ook voor de grote namen die de christen-democratie heeft voortgebracht. Zo ben ik blij dat we in 2001 een jaarlijkse lezing hebben vernoemd naar Norbert Schmelzer, iemand die zich ook na zijn actieve politieke loopbaan altijd enorm heeft ingezet om jonge mensen te enthousiasmeren voor de politiek.

Welke adviezen heb je voor je opvolger?

Ik ben blij dat mijn opvolging zo snel geregeld kon worden, doordat er binnen het bureau een prima kandidaat beschikbaar bleek te zijn. Uiteraard zal Ellen Nauta-van Moorsel haar eigen inkleuring aan de functie geven. En zo hoort het ook, dus ga ik haar zeker niet overstelpen met allerlei adviezen. Ik ben ervan over-

tuigd dat ze er een succes van gaat maken Eigenlijk heb ik maar één advies. Koester het enthousiasme en de loyaliteit van de medewerkers van het bureau.

Wat betekent het CDA voor jou en waarom heb je je altijd zo voor de partij ingezet?

Ik ben lid geworden van het CDA en het CDJA toen ik negentien was en vanaf die tijd ben ik eigenlijk altijd actief geweest. Eerst in allerlei bestuursfuncties en commissies, in 1989 werd ik persoonlijk medewer-

ker van een Tweede-Kamerlid en in 1990 begon ik op het partijbureau als beleidsmedewerker Buitenland. In 1993 verliet ik het bureau, maar bleef wel actief in de partij, onder meer als lid van de gemeenteraad. Tot m'n verrassing vroeg de toenmalige partijvoorzitter Marnix van Rij me in 1999 om weer terug te komen naar het bureau. Een vraag waar ik toen graag 'ja' op gezegd heb. Ook na mijn vertrek van het partijbureau zal ik zeker actief blijven voor de partij, onder meer als fractievoorzitter in Wassenaar. Het is natuurlijk lastig

om in een paar zinnen aan te geven wat de partij voor mij betekent, maar in al die jaren heb ik steeds ervaren dat het christen-democratisch denken onze samenleving echt iets te bieden heeft. Toen ik net lid geworden was, hoorde ik een toespraak van toenmalig premier Ruud Lubbers, met als thema 'ieder mens telt'. Enorm inspirerend en volgens mij is dat precies waar het om gaat: dingen zo organiseren dat elk mens tot z'n recht komt.

Ellen Nauta-van Moorsel nieuwe directeur partijbureau: **‘Gemotiveerd aan het werk’**

‘Het bestuur is verantwoordelijk voor de politieke lijnen. De medewerkers van het partijbureau moeten die nader uitwerken en uitvoeren.’ Dat zegt Ellen Nauta-van Moorsel, die vrijdag 8 juni jl. door het Partij-bestuur is benoemd tot nieuwe directeur van het partijbureau. Zij volgt Meindert Stolk op, die 6,5 jaar leiding heeft gegeven aan het partijbureau. Ellen Nauta-van Moorsel begint officieel op 1 juli. Tot die tijd vervult zij nog haar huidige functie van internationaal secretaris van de partij. Daarnaast is zij raadslid in Oegstgeest.

Ellen Nauta-van Moorsel is al sinds haar achttiende levensjaar politiek actief. Ze komt uit een CDA-nest. Al tijdens haar studententijd – zo'n twintig jaar geleden – debatteerde ze over de noodzaak van eigen verantwoordelijkheid. ‘Toen heette het nog gemeenschapszin’, zegt ze, ‘maar eigen verantwoordelijkheid heeft altijd deel uitgemaakt van het christen-democratisch gedachtegoed.’

De nieuwe directeur vindt het belangrijk dat mensen gemotiveerd blijven werken en zich bewust zijn van hun

taken, hun verantwoordelijkheid. Van de medewerkers op het partijbureau wordt heel wat geëist, zo weet zij uit eigen ervaring. ‘Als directeur moet je ervoor zorgen dat je mensen “fluitend” naar hun werk en ook weer “fluitend” naar huis gaan.’ Daarnaast wil ze de komende tijd het land in om met de voorzitters van de provinciale afdelingen te spreken over hun ideeën en verwachtingen. ‘Het is ondoenlijk om in korte tijd met alle voorzitters van de lokale

afdelingen te spreken, daarom kies ik voor gesprekken met de voorzitters van de provinciale afdelingen. Ik wil horen waar behoefte aan is.’ Ook op het gebied van ledenzorg en communicatie met de leden kan nog heel wat verbeterd worden, zegt Ellen Nauta-van Moorsel. ‘Daarin zullen nog slagen gemaakt moeten worden, maar wel met behoud van draagvlak hiervoor onder de medewerkers en de leden.’

Optimisme

De leden een hart onder de riem steken na de verloren gemeenteraadsverkiezingen. Dat was het voornaamste doel van het Partijcongres en dat is gelukt. De leden gingen na afloop geïnspireerd door de optimistisch getoonzette toespraken van Maxime Verhagen, Marja van Bijsterveldt en Jan-Peter Balkenende naar huis.

‘De christen-democratie staat voor een prachtig gedachtegoed dat anno 2006 politiek en maatschappelijk nog steeds hyperactueel is’, zei Marja van Bijsterveldt-Vliegenthart in de toespraak na haar herverkiezing tot voorzitter van het CDA op het Partijcongres van 20 mei jl.

Circa 1500 leden waren naar het Partijcongres in Utrecht gekomen om mee te denken en mee te praten over actuele onderwerpen, zoals kennis-economie, de toekomst van Europa, het verkiezingsprogramma en het inkomensbeleid. Maxime Verhagen, Marja van Bijsterveldt en Jan Peter Balkenende hielden toespraken, die de toehoorders vertrouwen in de toe-

komst gaven. Marja van Bijsterveldt, die op het Partijcongres werd herkozen als partijvoorzitter, sprak over het CDA als een partij van trouwe, stabiele mensen. ‘We staan ergens voor, maar zijn daarbij vreemd genoeg vaak eerder onzeker over of we het wel goed doen dan dat we spontaan en zelfbewust uitgaan van onze eigen prestatie.’

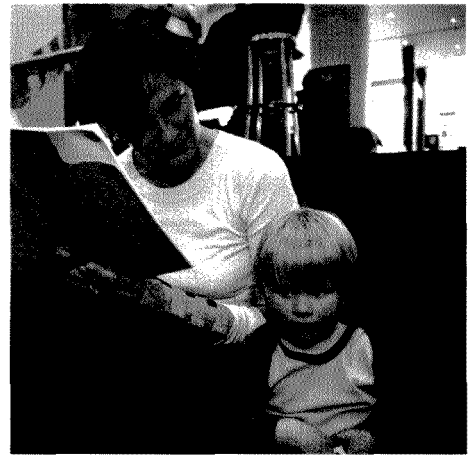
Van Bijsterveldt noemde het CDA een authentieke beweging. ‘Daarom buigen we niet naar links en buigen we niet naar rechts. Maar buigen we ons toe naar mensen, om ruimte rondom hen te creëren voor hun bestaan, voor initiatief, voor groei en verantwoordelijkheid. We buigen ons toe naar mensen: jongeren, ouderen, naar migranten om een stimulerende hand te bieden, we buigen ons toe naar kwetsbare mensen om hen waar nodig op te vangen.’ Om die reden diende het Dagelijks Bestuur samen met de Basisgroep Sociale Zekerheid ook een resolutie over gericht herstel van de koopkracht voor de meest kwetsbare groepen in

de samenleving in, om zo te komen tot een solidair inkomensbeleid.’

Agenda voor de Toekomst

Minister-president en politiek leider Jan Peter Balkenende presenteerde op het Partijcongres zijn agenda voor de toekomst. Volgens hem ging het de afgelopen periode over sociale zekerheid. ‘De komende periode gaat het wat mij betreft over investeren in kennis, innovatie, onderwijs en jeugd. Investeren in mensen. Hun ontwikkeling. Hun toekomst. En het aanmoedigen van activiteit en creativiteit. Dat is mijn agenda voor Nederland.’ Investeren is nodig om iedereen voldoende kansen te geven, aldus de minister-president. ‘Juist ook degenen met een moeilijke startpositie in het leven. Wie van huis uit niet veel kansen meekrijgt, moet alle mogelijkheden krijgen om zijn of haar talent te ontwikkelen. Want iedereen is ergens goed in! Sommige mensen denken dat een dynamische samenleving het pakkie aan is van onderzoekers en ondernemers. Dat is een misverstand. Zij is óók een zaak van

op Congres

gedreven onderwijzers. Zij moeten de ruimte hebben om gewoon - volgens eigen expertise - goed les te geven. Zij is óók een zaak van enthousiaste buurtbewoners die samen de handen uit de mouwen steken en hun buurt leefbaarder maken. Zij is óók een zaak van die werknemer die meedenkt over hoe zijn organisatie het beter kan doen. En van die werkzoekende die zich inspant om een baan te vinden. Dat is de visie van het CDA. Verantwoordelijke mensen, organisaties en bedrijven. En een overheid die daarvoor ruimte biedt.'

'Standvastig en betrouwbaar'

Fractievoorzitter Maxime Verhagen is ervan overtuigd dat het CDA gaat winnen in het voorjaar van 2007. 'Bos brengt onzekerheid en wisselende keuzes. Balkenende heeft gedaan wat hij heeft beloofd. Het CDA is standvastig en betrouwbaar.' Om die reden wenst het CDA ook geen afschaffing van de hypotheekrenteaftrek en fiscalisering van de AOW. Partijtop en 'gewone leden' zijn het daar met elkaar over eens. Het

Congres stemde, conform het advies van het Dagelijks Bestuur, in meerderheid tegen een resolutie van het CDJA die een discussie over onder meer het wel of niet afschaffen van de hypotheekrenteaftrek wilde starten. Het Dagelijks Bestuur wil(de) de Programcommissie, onder leiding van René Smit, optimaal de ruimte geven om tot een verantwoorde afweging van maatregelen ter stimulering van het eigen woningbezit onder jongeren (starters) te komen.

Inspiratie

Een aantal leden van de Programcommissie werd door EO-presentator Arie Boomsma geïnterviewd over hun werk en ervaringen in de commissie. De presentator van het programma 'Een betere buurt' - over de Tarwewijk in Rotterdam - kreeg zelf de gelegenheid om iets te vertellen over de inzet van de deelnemers - allemaal jongeren - aan het programma. De deelnemers moeten de Tarwewijk binnen een paar maanden tot een leefbaardere buurt zien te maken door middel van het zelf

bedenken, opzetten en uitvoeren van buurtprojecten. De bewoners van de Tarwewijk bepalen welk project in hun ogen het beste, het meest zin- en succesvol is. Arie Boomsma kreeg een cheque ter waarde van vijfhonderd euro overhandigd, ter ondersteuning van een of meer buurtprojecten.

Na Arie Boomsma verduidelijkte Hans de Boer, voorzitter van de Taskforce Jeugdwerkeloosheid, de noodzaak van een sluitende aanpak van de jeugdwerkeloosheid. Hij deed dat op geheel eigen wijze met veel humor, ondanks de ernst van het probleem. Beide heren gaven blijk van hun grote maatschappelijke betrokkenheid. Dat geldt voor veel CDA-leden, dus ook veel congresbezoekers, die zich door alle toespraken en verhalen ongetwijfeld weer met meer inspiratie, energie en optimisme voor en namens het CDA zullen inzetten de komende maanden. En dat was ook precies de bedoeling van het Congres.

NAAR EEN MAATSCHAPPELIJK

Na de maatschappelijke stage is de stap naar een maatschappelijk praktijkjaar niet groot. Sybrand van Haersma Buma vindt dat hierover een discussie gevoerd moet worden.

Schooluitval en gebrek aan kansen op de arbeidsmarkt zijn twee belangrijke bedreigingen in onze samenleving voor de komende jaren. Te veel jongeren haken af, en zijn voor de arbeidsmarkt nauwelijks inzetbaar. Daarmee verspreiden ze de toekomstkansen voor zichzelf, en komen al op jonge leeftijd buiten, in plaats van midden in de maatschappij te staan. In het ergste geval komen ze zelfs terecht in een leven van criminaliteit. Het sociaal activeren en betrekken van deze jongeren bij de samenleving is een belangrijke uitdaging en opdracht voor de komende periode.

Een samenleving van individuen die onderlinge samenhang en verantwoordelijkheid missen is sowieso een bedreiging van de moderne tijd. Voor vertier hoeft je je huis niet uit, een televisie en een internetaansluiting zijn voldoende. Jongeren dreigen een beeld te krijgen van de stad als een verzameling kroegen, die alleen op donderdagavond en zaterdagavond het bezoeken waard is. Een aparte uitdaging vormen allochtone jongeren voor wie de verbinding met

de Nederlandse samenleving niet altijd vanzelfsprekend is. De christen-democratie is groot geworden door het benadrukken van het gezamenlijke tegenover het individuele. Mensen hebben elkaar nodig.

Waarden en normen

De strijd voor waarden en normen hangt daar direct mee samen. In de maatschappij van alle dag is een ongeschreven omgangscodes nodig. De wet biedt op het niveau van sociale interactie geen soelaas. Het zoeken naar verbindende waarden en het naleven van gemeenschappelijke normen doet dat wel. Juist omdat ongeschreven regels niet bij wet kunnen worden afgedwongen, is het voor de politiek zo'n moeilijk thema. Het parlement kan er over debatteren, maar het debat moet als een estafettestokje overgenomen worden door de samenleving. Het is opmerkelijk hoezeer dat de afgelopen jaren ook werkelijk is gebeurd. In de eerste plaats in de sport, waar verenigingen en bonden zelf zijn gaan nadenken over hoe zij vinden dat sporters met elkaar om moeten gaan. Maar ook in bedrijven waar de verantwoordelijkheid voor de maatschappij als dragende waarde voor de onderneming wordt gezien. Zonder één wet is het besef breed doorgedrongen dat een samenleving bestaat uit mensen die samen en met elkaar het beste tot hun recht komen. Toch worden nog grote groepen jonge mensen met deze initiatieven niet bereikt.

Praktijkjaar

Er is een mogelijkheid om vanuit de politiek een grote slinger te geven aan het vliegwiel van de waarden en normen.

Als onderdeel van een maatschappelijke stage lieten tweehonderd ouderen zich door leerlingen van de Bredase middelbare scholen bijscholen in cyberspace.

Dat is wanneer iedere jongere een maatschappelijk praktijkjaar aflegt. Het CDA heeft in deze regeerperiode de eerste belangrijke stappen op die goede weg gezet door de maatschappelijke stage voor jongeren uit te breiden. Maar lang niet alle scholen worden daar nog mee bereikt. Wanneer wij werkelijk een offensief voor een betere maatschappij willen inzetten, dan moet de schroom worden afgelegd. Het maatschappelijke praktijkjaar is niet zomaar een jaartje werken voor de staat. Het moet gaan om werk dat de jongere een meer zelfstandige rol in de samenleving geeft. Wie zegt dat jongeren dat niet kunnen, legt zich er bij neer dat deze jongeren nooit een zelfstandige en verantwoordelijke rol in de samenleving zullen kunnen vervullen. Het praktijkjaar activeert en vormt de jongeren niet alleen voor de toekomstige arbeidsmarkt, maar ook wordt hun sociale basis versterkt en leren ze samenwerken met anderen die normaal misschien buiten hun eigen leefwereld vallen. Tot nog toe is de grootste hindernis naar een praktijkjaar de angst om zoiets verplicht op te leggen. Maar dat is maar hoe je het brengt. Je hoeft een jongere die het jaar niet vervult niet als een ouderwetse totaalweigeraar in de gevangenis te zetten. Maar je kan wel een prikkel geven door pas een schooldiploma uit te reiken na het maatschappelijke praktijkjaar. Dan wordt eindelijk erkend dat een opleiding meer is dan het aanleren van kennis, maar ook het leren om in de praktijk om te gaan met anderen. Het maatschappelijk praktijkjaar is waardevol voor de jongeren én voor de maatschappij als geheel. Het rendement voor de samenleving is dat een jonge generatie ontstaat die per definitie ervaring opdoet in samenwerken met an-

deren. Het is een stimulans voor het aanleren van de waarden en normen die nodig zijn om een plek te verwerven in de maatschappij. Het geeft voldoening, omdat geen enkele jongere na afloop van school met de armen over elkaar hoeft te zitten. Het is ook een belangrijke bijdrage aan het slechten van vooroordelen tussen bevolkingsgroepen. Eén van de grootste onrechtvaardigheden in onze samenleving zijn de belemmeringen die allochtone jongeren moeten overwinnen voordat ze aan de bak komen. De sollicitatie van iemand met een Turkse of Marokkaanse achternaam belandt te vaak op de verkeerde stapel. Een maatschappelijk praktijkjaar kan die aarzeling wegnemen. Jongeren krijgen de mogelijkheid om te laten zien wat ze waard zijn. Wanneer als uitgangspunt wordt genomen dat het maatschappelijke praktijkjaar moet worden vervuld bij een *non-profit*-organisatie, wordt ook bereikt dat de jongeren een bijdrage leveren aan de samenleving. En voor de organisaties is het waardevol dat ze de jongeren kunnen inzetten als ambassadeurs voor hun organisatie. In onze vergrijzende samenleving zal ook dat aspect steeds belangrijker worden.

De schroom om te praten over een maatschappelijk praktijkjaar voor iedereen moet worden afgeworpen. Het verdient een plaats in het verkiezingsprogramma van het CDA. ■

Sybrand van Haersma Buma zit voor het CDA in de Tweede Kamer.

Online Op CDAnet kunt u verder discussiëren over het maatschappelijk praktijkjaar.

Nee, een jaar later

Een jaar geleden zei ruim zestig procent van de kiezers 'nee' tegen ondertekening van het nieuwe Europees verdrag. De samenwerking in de Europese Unie is er niet door ten onder gegaan en ook het schrikbeeld van oorlog en ellende, dat sommigen in de campagne schetsten, bleek een *fata morgana*. Als landen en volkeren namelijk met elkaar willen samenwerken en afspraken maken in elkaars welbegrepen eigenbelang, dan gebeurt dat, met of zonder verdragsteksten. Het is dan ook niet verwonderlijk dat die fundamentele wens tot samenwerking in Europa krachtiger is dan negatieve oprispingen, zoals die wel vaker voorkomen in tijden van narigheid en economische tegenspoed. De politieke werkelijkheid heeft ons sinds het referendum in juni 2005 immers geleerd, dat onze toekomst er niet rooskleurig uitziet zonder een hechte Europese afstemming. Een paar ontwikkelingen laten dat mijns inziens duidelijk zien.

In de korte tijd na het Nederlandse 'nee' is geen onderwerp zo snel en zo hoog op de agenda gekomen als de betrouwbaarheid en prijs van de energievoorziening. De schrik zit er goed in, niet alleen wat betreft de olieprijsen en hun effecten op de kosten van alledaagse dingen. Ook de sterke positie die de leveranciers van gas en olie verwerven tegenover gebruikerslanden als Nederland en anderen

in de EU is nadrukkelijk en in hoog tempo tot ons doorgedrongen. Rond de jaarwisseling dreigde Rusland zelfs openlijk met het dichtdraaien van de gaskraan bij buurlanden als Oekraïne. Wat het meest opviel, was de directe - en terecht - behoefte van alle partijen binnen Europa om op dit terrein een veel duidelijker, veel meer gezamenlijke en krachtige opstelling te zoeken. Iedereen blijkt in te zien, dat in een geglobaliseerde economie de Europese landen samen sterk staan en verdeeld gedoemd zijn tegen elkaar uitgespeeld te worden. De Europese top heeft dan ook al snel besloten tot het opzetten van een veel coherenter energiebeleid van de Unie, juist om de verdeel- en heers politiek de pas af te snijden. Ik was zelf - als voorzitter van de Rusland-delegatie van het Europees Parlement - onlangs nog in Rusland bij Poetin en de zijnen. U kunt er zeker van zijn dat zij een onderling verdeeld en zwak Europa niet respecteren, maar de Europese landen als speelbal weten aan te pakken voor hun machtspolitiek, met behulp van gas en olie.

Ook op andere terreinen die essentieel zijn voor de samenleving en haar perspectief is dat besef dat we meer moeten samenwerken ineens weer veel sterker dan voorheen. Bij veiligheid en misdaad over de grenzen is dit opnieuw concreet op tafel gelegd. Dat was de lijn die ik voor het CDA, namens u, al in de campagne stevig

naar voren heb gebracht. Wij houden dus vol! Ook op een ander punt: wie de ellende ziet van de Afrikanen die meer dood dan levend aanspoelen op de kusten van de Canarische eilanden, beseft dat ook op het punt van immigratie een gezamenlijke aanpak dringend nodig is. De mensensmokkelaars deinzen voor niets terug en gebrek aan gezamenlijk beleid en bestrijding in Europa geeft hen kansen die zij gewetenloos grijpen. Kortom, we zijn als Nederlanders en als Europeanen door de werkelijkheid weer een beetje bij de les gebracht. Het Nederlandse en Franse 'nee' mag niet leiden tot algehele verlamming van de Europese Unie. Ik denk dat het daarom goed is als wij op zulke vitale terreinen, zoals veiligheid, justitie en buitenlands beleid laten zien hoe relevant en hoe stevig Europa kan zijn. Het staat voor mij vast dat voor de noodzakelijke hechtere samenwerking bestaande afspraken moeten worden aangepast of gemoderniseerd. Dat is in het belang van de inwoners van Nederland en van de overige EU-lidstaten.

Camiel Eurlings

Verdubbeling Europese subsidie voor vrachtvervoer over water en spoor

Vrachtvervoer over water en spoor kan in de jaren 2007 - 2013 rekenen op een verdubbeling van de subsidie tot € 400 miljoen. Bedrijven en consortia met (regionale) overheden kunnen een beroep doen op dit tweede Marco Polo-programma. Corien Wortmann (woordvoerder transportbeleid) zegt desgevraagd: 'Ik verwacht dat Nederlandse projecten meer kans zullen maken, omdat het programma veel toegankelijker is geworden voor het Midden- en Kleinbedrijf (MKB) en de binnenvaart.'

Het programma is bedoeld om transport milieuvriendelijker te maken en de toenemende congestie in het internationale wegvervoer te verminderen. Wortmann is vooral tevreden met het feit dat er door het Parlement veel meer aandacht en kansen

zijn gecreëerd voor het MKB om deel te nemen: 'Nog steeds blijkt in de praktijk dat voor kleine ondernemingen de drempels te hoog liggen waardoor ze moeilijk kunnen deelnemen aan dit soort EU-programma's. Nederlandse bedrijven zijn zeer geïnteresseerd in het programma, maar in de praktijk bleken alleen enkele groot-schalige shortsea- en spoorprojecten kans te maken. Dat wordt nu beter.' Ook slaagde Wortmann erin overheidsinstanties, zoals bijvoorbeeld gemeenten, deel te laten uitmaken van een consortium. Wortmann: 'Door het mogelijk te maken dat regionale autoriteiten en gemeenten ook mede-indiener kunnen zijn heeft het MKB betere toegang tot Marco Polo II. Voor kleine bedrijven betekent het namelijk een aanzienlijke lastenverlichting wanneer zij gezamenlijk een project kunnen indienen.'

Behoud paling Europees aangepakt

Het IJsselmeer is niet uniek. Maar dat er uitstekende paling wordt gevangen, weet iedere kenner. Echter, overal in Europa en ook rond het IJsselmeer wordt een dramatische terugloop in aantallen palingen waargenomen. De aanvoer vanuit zee en uit het IJsselmeer wordt steeds lager. Normaliter zou Nederland zelf dit palingprobleem moeten oplossen. Maar sinds ontdekt is hoe het leven van de paling er werkelijk uitziet, is vast komen te staan dat het probleem internationaal is. Daarom is er volgens Albert Jan Maat een Europese aanpak nodig. Op 16 mei heeft het Europees Parlement zijn rapport hierover aangenomen. Er zijn duidelijke Europese afspraken gemaakt om de palingstand te beschermen. Volgens Maat is het nu zaak dat ook in ons land de beroepsvissers, de sportvissers, de waterschappen en de milieuorganisaties de handen ineen slaan. Er moet, zegt hij, een beheersplan komen, dat aansluit bij deze afspraken. Kern daarvan is beperking van de vangst, zodat er voldoende palingen kunnen terugzwemmen om in

de oceaan kuit te schieten. Ook is het nodig om een overmaat aan export van deze bedreigde diersoort naar China aan banden te leggen. Er is nu kans op succes, maar een garantie voor behoud van de palingstand kan niet worden gegeven, aldus Albert Jan Maat.

Kabinet moet 'Straatsburg' ter discussie stellen

In mei is door een meerderheid van de fracties in het Europees Parlement besloten dat Josep Borell, de voorzitter van het Europees Parlement de vergaderplaats Straatsburg ter discussie moet stellen. De oproep aan de voorzitter van het parlement is mede een gevolg van een handtekeningactie die onder de parlementsleden is gehouden, op initiatief van Albert Jan Maat.

Maat: 'Het handhaven van "Straatsburg" is werkelijk onzin. De oppervlakte van het kantorencomplex in Straatsburg is gigantisch: 300.000 m². Dit staat drie weken per maand

leeg. De maandelijkse verhuizing kost de belastingbetaler jaarlijks 200 miljoen euro. Straatsburg is het symbool van Europese geld-over-de-balk-smijterij en inefficiëntie. Iedere kans om van dit peperdure symbool af te komen moet met beide handen worden aangegrepen.' In 1997 is onder leiding van toenmalig EU-voorzitter Wim Kok Straatsburg als vergaderplaats van het Europees Parlement in het Verdrag van Amsterdam verankerd. Dit had tot gevolg dat deze vergaderplaats alleen kan worden opgeheven door een wijziging van het Verdrag en dit kunnen alleen de regeringsleiders unaniem doen. Naast de actie van het Europees Parlement zelf loopt ook de actie 'www.oneseat.eu' Via deze website worden handtekeningen van burgers verzameld tegen de dubbele vergaderplek. Het doel is om één miljoen handtekeningen tegen Straatsburg te verzamelen. Het spreekt vanzelf dat het CDA deze actie van ganser harte steunt.

Palingvisser haalt vangst binnen op Veluwemeer.

Ontwikkelingssamenwerking moet blijven

Onder het mom van vereenvoudiging van regelgeving wil de Europese Commissie de beschikking krijgen over één pot met geld voor allerlei verschillende projecten in het buitenlandse beleid, de economische samenwerking met geïndustrialiseerde landen en ontwikkelingssamenwerking. De Commissie wil bovendien zelf kunnen bepalen hoe het geld in het kader van ontwikkelingssamenwerking kan worden besteed. Mede op initiatief van Maria Martens (woordvoerder ontwikkelingssamenwerking) probeert het Europees Parlement deze plannen

tegen te houden. Maria Martens: 'In feite is er een stille revolutie gaande, want de Europese Commissie lijkt te koersen op de creatie van een soort van ministerie van Buitenlandse Zaken, dat de beleidsterreinen externe handel, economische samenwerking, ontwikkelingssamenwerking en nabuurschap coördineert. Ontwikkelingssamenwerking is nu al een politieke activiteit die het vaak snel moet afleggen tegen andere belangen dichterbij huis. Daarom moeten de doelstellingen en het daarvoor benodigde geld duidelijk apart worden gehouden. Ontwikkelingssamenwerking mag geen onderafdeling worden van

buitenlands beleid of worden gereduceerd tot geldschietter voor andere activiteiten.'

Nu het Europees Parlement bij meerderheid de hervormingsplannen van de Commissie heeft verworpen, zijn de lidstaten aan zet. Het Europees Parlement roept nu de lidstaten op ook te kiezen voor het behoud van ontwikkelingssamenwerking als zelfstandig beleidsterrein. De onderhandelingen hierover tussen Europees Parlement, Raad van Ministers en de Europese Commissie moeten nog dit jaar worden afgerond.

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert van Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

Akkoord over Financiën Europese Unie

Na moeilijke onderhandelingen is het gelukt afspraken te maken tussen de Europese Raad, de Europese

Commissie en het Europees Parlement over de financiën van de Europese Unie voor de jaren 2007 - 2013. Er zijn uitgaven vastgesteld voor een totale waarde van € 864 miljard in

zeven jaar. De jaarlijkse korting van de Nederlandse afdracht aan de EU van 1 miljard wordt met dit bedrag niet aangetast. Er zijn verder goede afspraken gemaakt over een effectievere controle op de besteding van Europees geld in de lidstaten.

Reinier Böge

Reimer Böge was leider van het parlementaire onderhandelingsteam dat de afgelopen maanden harde onderhandelingen met het Oostenrijkse voorzitterschap heeft gevoerd. Hij stelde vast dat het parlement ondanks de harde lijn van de regeringsleiders toch veel heeft kunnen bereiken. Zo kan het parlement bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting meer dan tot nu toe met geld schuiven tussen de verschillende budget-

ten. Daardoor kan geld dat overblijft op het ene hoofdstuk van de begroting gemakkelijker worden besteed in een ander. Op die manier kan meer worden gedaan met hetzelfde geld. Ook zijn, tegen de zin van de Raad, sluitende afspraken gemaakt over de controle op de uitgaven die door de regeringen in de lidstaten zelf worden gedaan. Daarmee wordt de kans groter dat in de toekomst de Europese Rekenkamer wel met een goedkeurende verklaring kan komen. Nu is dat al elf jaar op rij niet gelukt.

Böge merkte verder op vast dat het parlement erin is geslaagd meer geld los te peuteren voor uitgaven in de sectoren buitenlands beleid en intern beleid. Er is bijvoorbeeld straks voor veel meer studenten een beurs te halen om te kunnen studeren in een andere dan de eigen lidstaat. En, zo stelde hij vast, het parlement wordt volop betrokken in de grote herziening van het financiële stelsel die is voorzien voor de jaren 2008/2009. Daarvoor liggen al sinds juni vorig jaar parlementaire voorstellen op tafel.

Besluit toetreding Roemenië en Bulgarije uitgesteld

'We moeten er alles aan doen de toetreding van Roemenië en Bulgarije tot de Europese Unie mogelijk te maken. Daar voelen we ons toe verplicht. Maar het gaat wel om heel moeilijke processen in twee landen die een periode van 45 jaar communisme achter de rug hebben.' Dat zei EVP-ED-fractie-voorzitter Hans-Gert Poettering op 16 mei jl. in Straatsburg naar aanleiding van de tussentijdse rapportage van de Europese Commissie over de voorde- ringen van beide landen op weg naar lidmaatschap.

Het lidmaatschap is voorzien voor 1 januari 2007, maar in oktober wordt

Bulgarije. Vrouwen wieden onkruid op het land waar paprika's worden verbouwd voor export naar de Europese Unie.

nog bekeken of de twee landen wel voldoen aan alle criteria. De Europese Commissie vindt dat in beide landen nog veel aan bestrijding van de corruptie moet worden gedaan en dat vooral in Bulgarije nog veel te veel ruimte is voor criminaliteit, zoals het witwassen van geld en de handel in vrouwen en kinderen. Maar met hard werken zou het nog kunnen lukken, zegt de Europese Commissie.

Door de mogelijkheid van uitstel nadrukkelijk open te houden en dit besluit pas in oktober te nemen wil de Europese Commissie de druk op de ketel maximaal houden. Het is nu zaak de komende maanden zeer kritisch

de ontwikkelingen in Bulgarije en Roemenië te volgen. Ondanks de indrukwekkende vooruitgang zijn beide landen op dit moment nog niet klaar, en de achterstand van Bulgarije is nog heel groot. Als in oktober bijvoorbeeld blijkt dat Roemenië wel klaar is en Bulgarije niet, dan zullen de twee landen moeten worden ontkoppeld. Bulgarije kan dan op 1 januari 2007 niet worden toegelaten.

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement? Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij? Surf naar: www.epp-eu.org

Doelgerichte campagne

Het CDA moet een forse doelgerichte publiciteitscampagne gaan voeren. Dit is broodnodig. Die goed door-dachte publiciteitscampagne moet o.a. via televisie gevoerd worden. De positieve kanten van het CDA moeten worden belicht. Nadrukkelijker moet aan de orde komen dat en hoe het CDA opkomt voor de sociale minima. Dit onderwerp is natuurlijk ingewikkeld, maar het 'eindresultaat' is nu dat de oppositie ten aanzien van dit punt makkelijk scoren heeft. Ook de C van het CDA moet sterker worden belicht op een open en aansprekende manier. Ik krijg wel eens de indruk dat het CDA over het hoofd ziet dat zij in oorsprong bestaat uit mensen van christelijke signatuur. Als je dit aspect gaat verwaarlozen zaag je aan de poten van je eigen stoel. Er moet een campagne team paraat zijn dat direct reageert op misplaatste aantijgingen. Direct reageren de volgende dag. Niet wachten tot andere partijen reageren. Het CDA mag best veel offensiever reageren, want ook in positieve zin valt er winst te behalen. Neem het rapport van de commissie-Van Eijk inzake de jeugdzorg. Voor zover ik het kan beoordelen is dit een uitstekend rapport. Deze mening is gebaseerd op jarenlange eigen praktijkervaring als huisarts. Ten slotte is van belang dat de minister-president veel vaker in beeld komt. Hierbij hoeft hij niet voortdurend te wijzen op de economische successen (dat mag hij ook aan de heren Zalm en Brinkhorst overlaten), maar hij moet in beeld komen om veel duidelijker tot uitdrukking te laten komen dat dit kabinet zijn kabinet is. Van nature mist het CDA een zekere spontaneïteit. Maar zonder dat gaat het niet meer. Er valt nog veel te winnen.
H. van Malde, Bergschenhoek.

Hypotheekrenteaftrek

Zeventig procent van dat belastingvoordeel gaat naar de hogere inkomens. Zeker daar moet een eind aankomen! Maar hoe? Ik vind dat in deze kabinetsperiode al een eerste

stap gezet kan worden. Ik kan me niet voorstellen dat het regeerakkoord zo rigide is dat de stap die ik voorstel niet gezet kan worden. De hypotheekrenteaftrek is bedoeld om lagere en middeninkomens het verkrijgen van een eigen huis gemakkelijker te maken. Voor hypotheek hoger dan €300.000,- is die aftrek niet nodig, want als je meer hypotheek nodig hebt, dan € 300.000,- heb je je zinnen gezet op een heel duur huis, of als je een hogere hypotheek nodig hebt, kan het meerdere toch ook zonder die fiscale aftrek geleverd worden. Dus stap 1: voor alle nieuw te sluiten hypotheek maximaal € 300.000,- voor de aftrek. Voorts is het niet nodig dat hoge inkomens extra profiteren, dus stap 2: maak de aftrek voor alle inkomens gelijk: 42%. De lagere inkomens hebben dan een extra voordeel. Het argument dat er gebrek aan aanbod is vanwege de hypotheekrenteaftrek is onjuist. De vraag naar en dus ook het aanbod van hele dure woningen zal door het maximeren juist afnemen, waardoor de bouwmarkt meer woningen gaat aanbieden voor de middeninkomens. Bij stap 2: (niet meer 52%, maar voor allen 42% worden meer duurdere woningen te koop gezet. Sommigen zullen de tering naar de nering moeten zetten. Die woningen worden dan ook goedkoper. De partijen die lef hebben zetten ook stap 2 in hun verkiezingsprogramma.
Paul Monchen, Berlicum

Het CDA Congres van 2006

Op zaterdag twintig mei in het jaar onzes Heren tweeduizendzes Hield het Christen Democratisch Appel haar jaarlijkse congres Niet minder dan veertienhonderd leden waren er bij Het weer was slecht, maar de stemming zat er in en iedereen was blij

De werkgroepen discussieerden over de komende verkiezingscampagne Maar na het recente verlies in de gemeenteraden was er nog geen campagne

Na Pronk's ecologische hoofdstructuur gaat het platteland weer open En mogen dorpjes weer gaan leven en op wat meer bebouwing hopen

Mijn vraag als bioloog was: waar blijft het groen
Moeten we het eerstdaags helemaal zonder doen
Hoe regelen we de balans tussen asfalt en gras
Hoe worden we zuinig en geven we niet al te veel gas

De resoluties verliepen snel met de nieuwe stemkast
Van vertragingen hadden we nu eindelijk geen last
De huizenbezitters komen we niet aan hun centen
We tornen niet aan de hypotheekrente

Onze primus inter pares onder zijns gelijken groeit in gezag
Voor Wouter wordt het nog een hard gelag
Want Jan Peter wil voorop lopen
En Wouter mag hooguit op een tweede plaats hopen

Nederland tel uit je winst en hou je geweten
Laat je niet de kaas van het Europese brood eten
Geef ze van katoen ga uit van eigen kracht
Op naar een rijke dag vanuit een arme nacht

De beste stuurman staan nog steeds aan wal
Maar wij hebben de kapitein op het schip en dat zal
In de toekomst ook zo blijven
Het succes zal met zekerheid beklijven
Jo Hilgers

Drie nieuwe leden erbij in Weert

Riky van Kuijk-Blommestein is voorzitter van het CDA in Weert en sinds de start van de lid-werft-lid-actie kwamen er al drie nieuwe leden bij. Zij vertelt hoe dat gaat. 'Als wij het vermoeden hebben dat iemand wel CDA-minded is en wellicht geïnteresseerd in onze politieke beweging, dan sturen we een brief waarin we het belang van een lidmaatschap uiteenzetten en wat men ervoor krijgt. Als voorzitter kondig ik aan dat de ontvanger van de brief binnen enkele dagen een telefoontje krijgt met de vraag of ik eens langs kan komen om meer informatie te geven over het CDA, met name in Weert. In de meeste gevallen wordt dat niet geweigerd.'

'Mensen lid maken is het laatste half jaar wel moeilijker geworden door de maatregelen van het kabinet. Toch heb ik de laatste maand drie nieuwe

leden kunnen verwelkomen. Een persoon heb ik aangesproken in het clubhuis van de sportclub en hem weten te interesseren voor campagneactiviteiten voor het CDA. Een ander heb ik weer eens benaderd nadat zij door drukke werkzaamheden niet op de kandidatenlijst wilde staan vorig jaar, maar nu wel iets in een bestuur wilde doen. De derde heeft zichzelf aangemeld nadat hij onze website had gelezen.'

Welkomstavond

'Als CDA-afdeling hebben we een welkomstavond georganiseerd voor de leden die in 2005 en 2006 lid zijn geworden. De mensen zijn daarvoor per telefoon persoonlijk uitgenodigd. Het programma voor deze bijeenkomst was als volgt. Na een welkomstwoord door de voorzitter, werd door een raadslid uitleg gegeven over de werkzaamheden in de gemeente-

raad. Een oud-raadslid sprak over het "leven in de lokale politiek" en een bestuurslid vertelde over de afdeling, de organisatie en de activiteiten ervan. Vervolgens hebben we een deel van de raadsvergadering bijgewoond, die op dat moment gaande was. Daarna zijn we gaan borrelen en napraten in een café hier in Weert.'

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA is gestart met de lid-werft-lid-actie: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand

een aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? Meer informatie en een maandelijks tussenstand vindt u op:

www.cda.nl/degrootste

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Naam ..... m/v
 Adres .....
 Postcode .....
 Plaats .....
 Geboortedatum .....
 E-mailadres .....
 Telefoonnummer .....

Hij of zij wil

- lid worden van het CDA voor € 48,- per kalenderjaar
- proeflid worden van het CDA voor € 19,95 voor het 1e kalenderjaar

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

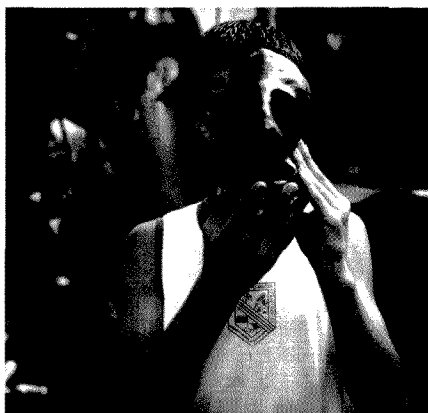
- gratis een maand lang Elsevier ontvangen (voor proefleden is dit 2 weken)
- dat het CDA € 5,00 overmaakt naar een goed doel, waaronder Cliniclowns (voor proefleden is dit € 2,50)
- niets ontvangen

Het nieuwe lid is geworven door

Naam .....
 Woonplaats .....

37 miljoen mensen op de vlucht

Alles wat je lief is verlaten: dat is vluchten. Al zie je het lang van te voren aankomen, het moment dat de soldaten of rebellen bij jou de straat inlopen of zelfs al voor de deur staan, komt altijd onverwacht. Mensen vluchten in paniek, grissen nog een emmer of een deken mee en gaan dan op weg. Op weg naar veiligheid.

foto's: Chris de Bode

Mensen op de vlucht voor oorlog en onderdrukking. Het zijn er wereldwijd zo'n 37 miljoen. Mannen en vrouwen. Ouderen en kinderen. Verreweg de meeste vluchtelingen vertrekken te voet. Ze stranden meestal niet ver van de oorlog die ze ontvlucht zijn. Eerst is er dan

een huis nodig, voedsel, schoon drinkwater, een dokter. Al snel ook een school, een ziekenhuis. En ook later, als het weer vrede is in hun land, is er hulp nodig voor de vluchtelingen die terugkeren en hun leven weer moeten opbouwen.

De ogen van de Condor

Lydia Rood is een gepassioneerd auteur: ze heeft al tientallen boeken geschreven voor volwassenen en kinderen. Vorig jaar ging Lydia voor Stichting Vluchteling een paar weken naar Colombia om inspiratie op te doen voor haar nieuwe jeugdroman, die ook volwassenen zal boeien. Het is het tweede boek in de serie 'Schrijvers en Vluchtelingen'. De ogen van de Condor ligt vanaf 20 juni (Wereldvluchtelingen-dag) in de winkel.

"Ik vroeg me af waar Miguel was. En Liseth. Ik moest denken aan de manier waarop die spuger haar rokje had opgetild, niet omdat

hij echt wilde zien wat eronder zat, maar om ons te tonen dat hij dat kón. Dat hij dat mocht. Gewoon omdat niemand hem tegenhield. Omdat wij maar bange boeren waren en hij de wet aan de riem om zijn schouder had."

STICHTING
VLUCHTELING

999

Ik word vriend van Stichting Vluchteling en machtig Stichting Vluchteling om per maand 5 euro 10 euro 20 euro van mijn bank/girorekening af te schrijven. Als nieuwe vriend van Stichting Vluchteling kunt u kiezen voor een welkomstgeschenk. U kunt een keuze maken uit*: het boek 'De ogen van de condor' van Lydia Rood of een handige reistoiletta's ik wil geen welkomstgeschenk ontvangen *aankruisen wat van toepassing is

Naam

Adres

M / V

Postcode

Plaats

Bank/gironummer

E-mail

Datum

Handtekening

Houd mij ook per e-mail op de hoogte.

U kunt deze antwoordkaart in een gesloten envelop –zonder postzegel– opsturen aan Stichting Vluchteling, Antwoordnummer 18003, 2501 VJ Den Haag.

STICHTING
VLUCHTELING

999

CBF
VOOR
LIEFDE DOELEN

Stichting Vluchteling, Stadhouderslaan 28, 2517 HZ Den Haag,
070 346 89 46, info@vluchteling.org

JUNI.06

DNPP.

nummer 4
September 2006

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

Prinsjesdag Dag vol tradities Levensloop-
regeling inkomensverzekering in spitsuur
van leven Versterking internationale
samenwerking dient nationale belangen
Integratiebeleid gericht op burgerschap

8 Levensloopregeling

Inkomensverzekering in spitsuur van het leven.

‘We hebben een goed program en een goede lijst. We zijn de meeste stabiele partij van het land’

Jan Peter Balkenende,
pag. 13

4 Dag vol tradities

Elk jaar op de derde dinsdag van september is het Prinsjesdag.

23 Internationale samenwerking

Versterking ervan dient nationale belangen.

September 2006 nummer 4, jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl **Vrouw en Politiek** CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofdredactie** Michael Sijbom **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Rebekka Muller **Opmaak** Mirella Roor **Fotografie** ANP, Dirk Hol, iStockphoto **Aan dit nummer werkten verder mee** Evert-Jan van Asselt, Chantal van den Berg, Alie Dijkslag, Lizette de Koning, Marcel Meijer, Marieke Mol, Hans Slooijer, Marjolijn van der Stel en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave hebben mogelijk gemaakt. **Drukwerk** Koninklijke BDU Grafisch Bedrijf BV,

In dit nummer:

- 4 Dag vol tradities
- 7 **Van de voorzitter**
Column van Marja van Bijsterveldt
- 8 *Levensloopregeling*
- 11 **Club25**
- 12 **Premier**
- 14 **Den Haag**
- 16 **Ruimte voor onderwijs**
- 18 **Vraag van de maand en
Commentaar**
- 19 **De gedachte**
Karien van Gennip
- 20 **Vrouw & politiek**
- 23 **Zomerschool**

- 23 **Internationale
samenwerking**
- 27 **Partijnieuws**
- 29 **Vertrouwen in toekomst
met solide financieel beleid**

- 32 **Integratie gericht op
burgerschap**
- 35 **Ontmoeting met voorgangers
migrantenkerken**
- 37 **Advies-kandidatenlijst**

- 38 **Campagne**
- 40 **CDA richt sportnetwerk op**
- 42 **Europa**
- 46 **Post op poten**

32 Integratie gericht op burgerschap

Voor veel 'nieuwe Nederlanders' vormde Naturalisatiedag de bekroning van hun integratie.

40 CDA richt sportnetwerk voor lokale politici op

Sport past goed bij de uitgangspunten van het CDA.

DAG VOL TRADITIES

Elk jaar op de derde dinsdag van september is het Prinsjesdag. Een dag vol rituelen. Maar wat is de oorsprong ervan? cda.nl licht de verschillende tradities toe.

Lizette de Koning

Prinssesdag 2006 zal de geschiedenisboeken ingaan als een bijzondere dag. Niet eerder presenteerde de Koninklijke regeringsplannen van CDA en VVD zo vlak voor verkiezingen voor de Tweede Kamer. Het ceremonieel rondom het uitspreken van de Troonrede blijft echter onveranderd. De rituelen gelden als een vertrouwd baken in de woelige politieke baren en oefenen een grote aantrekkingskracht uit op het publiek. De rit in de Gouden Koets, de Troonrede, het 'Leve de Koningin' en natuurlijk

het bekende koffertje van de minister van Financiën met daarin de Miljoenennota maken sinds jaar en dag deel uit van Prinsjesdag. Maar waarom? Wat is de oorsprong ervan. En hoe zit het nu eigenlijk met die hoeden?

Wat gebeurt er op Prinsjesdag?

'Jaarlijks op de derde dinsdag van september of op een bij de wet te bepalen eerder tijdstip wordt door of namens de Koning in een verenigde vergadering van de Staten-Generaal

raal een uiteenzetting van het door de regering te voeren beleid gegeven.' Zo luidt de letterlijke tekst van artikel 65 van de Grondwet. De gewoonte dat de Koning of Koningin ter gelegenheid van de opening van de zitting van de Staten-Generaal een toespraak houdt, stamt uit 1814. De staatkundige verhoudingen zijn sindsdien meerdere malen veranderd, maar het principe van de dag is gelijk gebleven. Naast een overzicht van de stand van zaken in Nederland, presenteert de koningin in de Troonrede de regeringsplannen voor het komende jaar.

De naam Prinsjesdag

Al doet de naam anders vermoeden: prinsjes zijn op deze dag in geen velden of wegen te bekennen. Het staatshoofd wordt tijdens de ceremonie weliswaar geflankeerd door haar meerderjarige kinderen, maar deze zijn de leeftijd om aangeduid te worden met een verkleinwoord al lang gepasseerd. Toch draagt de dag, waarop de regeringsplannen worden aangeboden, sinds jaar en dag deze benaming. Vermoedelijk werd de geboortedag van de laatste Stadhouder Willem V (1748-1806) Prinsjesdag genoemd. Deze 8e maart werd door de Oranje-gezinden aangegrepen om hun afhankelijkheid aan het vorstenhuis te betuigen. Na de Franse tijd zou de naam Prinsjesdag overgegaan zijn op de jaarlijkse opening van de Staten-Generaal. Ook bij die gelegenheid werden de Koning en de prinsen van het huis van Oranje-Nassau toegejuicht door het volk. Een andere lezing over de herkomst van de naam is verbonden met de figuur van Willem II, die op deze dag samen met zijn zoons - wellicht waren zij klein van stuk? - te paard naar het Binnenhof afreisde.

Waarom op dinsdag?

Over reizen gesproken. Vóór 1887 viel de opening van het parlementaire jaar op een maandag. Bij de grondwetwijziging van dat jaar zag Kamerlid Schimmelpenninck van der Oye van Nijenbeek (A.R.P.) zijn kans schoon daar een stokje voor te steken. In een door hem ingediend amendement pleitte hij ervoor de opening voortaan op dinsdag te laten geschieden. Tot die tijd moesten Kamerleden die buiten de regio Den Haag woonden al op zondag van huis. Door de opening op dinsdag te plannen, ondervangt men het 'nuteloos doorbrengen' van een dag in de residentie en werd de zondagsrust geen geweld aangedaan. De meerderheid van de Kamer kon zich wel vinden in een extra stukje weekend. In 1888 werd de Troonrede voor het eerst op dinsdag uitgesproken.

De Gouden Koets

Ook de Koningin legt een - weliswaar korte - reis af op de derde dinsdag. Eén van de meest tot de verbeelding sprekende elementen van de ceremonie is immers haar tocht door Den Haag in de Gouden Koets. Op 7 september 1898 werd dit rijtuig door de Vereeniging van het Amsterdamse Volk tot het Aanbieden van een Huldeblijk aan H.M.

Koningin Wilhelmina aan de kersverse koningin aangeboden, ter gelegenheid van haar troonsbestijging. Sinds 1903 doet deze koets dienst als vervoermiddel van paleis naar Ridderzaal, begeleid door een stoet rijtuigen met daarin andere leden van het Koninklijk Huis. In de jaren tijdens en na de Eerste Wereldoorlog bleef deze stoet beperkt tot één exemplaar, wegens een chronisch gebrek aan paarden, die waren uitgeleend aan het gemobiliseerde leger. Het had al genoeg moeite gekost de acht paarden voor de Gouden Koets bijeen te brengen. Pas in 1930 was de stoet weer compleet. Ook na de Tweede Wereldoorlog zorgde het gebrek aan paarden voor problemen. Tot 1948 werd de Koets vervangen door een auto.

Het ontwerp van de koets mag op het conto van de gebroeders Spijker worden geschreven, tevens producenten van de beroemde Spykerauto. De artistieke vrijheid tijdens het ontwerpen was enigszins beperkt; Koningin Wilhelmina had behoorlijk wat inspraak tijdens het proces. Eén van haar uitdrukkelijke wensen was dat ze rechttop zou kunnen staan in het rijtuig. Het is voor de koetsier elk jaar weer een hele toer om de Gouden Koets heelhuids onder de toegangspoort van het Binnenhof door te manoeuvreren. Koningin Wilhelmina gaf overigens zelf de voorkeur aan de historische Glazen Koets, die vóór 1903 in gebruik was. Zij respecteerde echter de wens van het Nederlandse volk, dat haar vorstin liever in het goud voorbij zag trekken.

Koningin Beatrix spreekt Troonrede uit

De Ridderzaal

Sinds 1904 wordt de Troonrede uitgesproken in de Ridderzaal. De tot die tijd gebruikte vergaderzaal van de Tweede Kamer was toch wat aan de kleine kant. De veel grotere ruimte bleek echter andere problemen met zich mee te brengen. De gebrekkige akoestiek heeft de organisatie flink wat hoofdbrekens gekost. Want waar moest de troon staan om een optimaal geluid te creëren? De korte zijde? De lange zijde? Er is nogal wat geëxperimenteerd. Uiteindelijk werd op uitdrukkelijk verzoek van Koningin Wilhelmina in 1917 definitief gekozen voor de lange kant. Firma Philips was de problemen omtrent de akoestiek niet ontgaan. Met bewonderenswaardige vasthoudendheid probeerde het bedrijf in 1930 een geluidsinstallatie aan de Eerste Kamer te verkopen. Dit aanbod werd vriendelijk doch dringend afgeslagen. Philips gaf zich niet zomaar gewonnen en bleef aandringen, tot uiteindelijk de Minister-President zijn stem liet horen: versterkingsapparatuur kwam er niet in. Sindsdien hebben de ontwikkelingen niet stil gestaan. In de jaren '30 moest de AVRO nog hemel en aarde bewegen om toestemming te krijgen voor geluidsopnames buiten de zaal, tegenwoordig volgen de meeste mensen de gebeurtenissen van minuut tot minuut op de tv in de huiskamer.

Het koffertje

De dag zou niet compleet zijn zonder het beroemde koffertje. Naast de Koningin, speelt ook de Minister van Financiën een belangrijke rol op Prinsjesdag. Hij presenteert de begroting voor het volgende kalenderjaar aan de Staten-Generaal. Officieel is nergens vastgelegd dat de Miljoenennota in een speciaal koffertje moet worden vervoerd. Vlak na de Tweede Wereldoorlog kwam een ambtenaar van het Ministerie van Financiën op het idee dat het wel handig was de papierbundel in een koffertje te stoppen. Hij schafte er voor 3,75 gulden een aan op de Laan van Meerdervoort en een traditie was geboren. Het Laan van Meerdervoort-exemplaar bleek echter niet bestand tegen de tand der tijd. Sinds 1964 wordt gebruik gemaakt van een ivoorkleurig attachémodel van geitenperkament.

De hoeden

En dan de hoeden. Want hoewel het op Prinsjesdag uiteraard om de inhoud van de boodschap gaat, geeft dit onderdeel veel stof tot spreken onder de toeschouwers. Hoewel een groot deel van de vrouwelijke Kamerleden op deze dag hun hoofd met creatieve hoofddeksels tooien is de traditie betrekkelijk nieuw. Zo'n vijftwintig jaar geleden werden de eerste hoeden gesignaleerd, in eerste instantie vrij bescheiden modellen. Inmiddels beschouwen sommige parlementariërs het als een erezaak met iets bijzonders op de proppen te komen. Het is niet de hoofdzaak, maar geeft wel een feestelijk tintje aan een bijzondere dag. ■

Oud-Minister van Financiën Fons van der Stee (KVP) met *hét koffertje*.

Verbindend vertrouwen

‘Vertrouwen in elkaar, dáár zal het de komende jaren om gaan!’

‘Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar’, het program ligt er. Een groot compliment voor de Programcommissie, medewerkers van de fractie, het partijbureau en het W.I., die de afgelopen zomerperiode grote inzet hebben getoond voor deze vliegende start! Met resultaat: een herkenbaar CDA-program, aansluitend bij de vragen en uitdagingen van deze tijd.

Het kernwoord is ‘vertrouwen’. Het CDA heeft vertrouwen in mensen; in hun talenten, in hun wil om mee te doen, in hun bereidheid iets over te hebben voor elkaar.

Het programma schetst een aantal uitdagingen. Als eerste wordt de internationale uitdaging genoemd en terecht. Het zal de komende jaren niet eenzijdig gaan om het materiële, onze eigen welvaart. Natuurlijk, er moet een goede basis zijn van bestaan, ook voor hen die kwetsbaar zijn. Daar deden we het immers de afgelopen jaren voor!

Het zal echter in de komende decennia gaan om mondiale verdeling van welvaart, om culturen, religies, waarden en normen, ver weg en dichtbij. Het zal gaan om verbinden, zodat onderlinge verschillen niet tot verwijdering leiden, maar er wederzijds begrip groeit.

Daarom terecht opnieuw de fiere keus voor het overeind houden van de 0,8% BNP als budget voor ontwikkelingssamenwerking. Daarom terecht in het program de noodzaak van gedeelde waarden en normen, mondiaal, Europees, nationaal en lokaal. Daarom terecht in het program de noodzaak van een interreligieus debat, van het verbinden van culturen in het beleid, maar vooral ook in de wijken en buurten waar mensen samenwonen. Dáár moeten de verbindingen gelegd worden. Daarom

terecht extra inzet op inburgering, op participatie, ook als je in een asielprocedure zit. Daarom terecht in het program de stelling dat vrijheid van meningsuiting niet bedoeld is om mensen tot in het diepste van hun ziel te kwetsen. Vrijheid is geen ticket om te zeggen wat je denkt. Het is een oproep om respect te hebben voor elkaar.

‘Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar’ wil vooral een appèl zijn op mensen zelf, om daadwerkelijk samen te leven, elkaar in te sluiten in plaats van te wantrouwen. Vertrouwen in elkaar, dáár zal het de komende jaren om gaan!

LEVENSLLOOPREGELING, INKOMENSVERZEKERING IN SPITSUUR VAN LEVEN

Via de levensloopregeling kent Nederland een vorm van betaald ouderschapsverlof. Met deze persoonlijke inkomensverzekering kunnen werknemers flexibele overgangen van werken, leren en zorgen in het spitsuur van hun leven bekostigen. Spil van de regeling is dat ouders hun eigen opvoedingskeuzen kunnen maken.

Alie Dijkslag

Dirk Reints (24) uit Zeist is sinds enkele weken de trotse vader van Bente. Hij maakt gebruik van het recht op ouderschapsverlof. Maar als zijn dochter wat ouder is, wil hij opnieuw verlof opnemen. 'Leuk om juist dan wat meer tijd voor haar te hebben,' zegt hij. Nu al heeft hij via de levensloopregeling een spaarpot waar hij maandelijks via zijn werkgever een bedrag inlegt. Om over een aantal jaren

het verlof uit te bekostigen. Hij kan dan drie maanden achtereen verlof opnemen. Maar er zijn varianten mogelijk. Reints: 'Ik denk dat ik dan liever een langere periode een dag minder per week ga werken.'

Reints maakte een weloverwogen keuze voor de levensloopregeling. Beroepsmatig kent hij alle *ins* en *outs* van de

regeling. Als financieel adviseur ontmoet hij dagelijks mensen in dezelfde leeftijdsfase. 'Er is weinig affiniteit met financiële producten bij werknemers in de sector zorg en welzijn waarin ik actief ben. Werknemers vinden het moeilijk om over hun toekomst na te denken. Ieder moet persoonlijk uitrekenen hoe de regeling voor hem of haar uitpakt. Een stimulerende werkgever, zoals de mijne, die een toeslag geeft van één procent op het jaarsalaris voor wie gebruik maakt van de regeling, kan ook helpen.'

Verlofspaarpot

De levensloopregeling is een verlofspaarpot die voor diverse doelen kan worden gebruikt. Zoals studie, *sabbatical* of zorg voor familie. Opname van verlof gebeurt altijd in goed overleg met de werkgever. Alleen in geval van ouderschapsverlof betekent sparen via de levensloop een wettelijk recht op verlof. Werknemers leggen tot maximaal 12 procent van hun brutoloon in op de persoonlijke levensloopspaarpot.

Over dit bedrag wordt geen belasting betaald. Als de werknemer, bijvoorbeeld na drie jaar, behoefte heeft aan verlof en het saldo of een deel daarvan wil opnemen, wordt op dat moment belasting geheven. Maar er geldt een heffingskorting van 185 euro per jaar, dat gespaard wordt via de levensloopverlofkorting. Deze korting geldt ongeacht het doel van het verlof. Omdat de heffingskorting inkomensafhankelijk is, is ze relatief gunstig voor mensen met een lager inkomen. Wie zijn levensloopsaldo inzet voor onbetaald

ouderschapsverlof is nog beter af. De overheid geeft dan een extra levensloopverlofkorting die kan oplopen tot ruim 600 euro per maand. Onbetaald ouderschapsverlof wordt zo omgezet in betaald ouderschapsverlof.

Het idee van de levensloopregeling is om via maatwerk meer balans tussen werk en privé te creëren. Het verlichten van de druk van jonge werknemers om in de lente van hun leven te sparen voor de zomer: de gezinsfase met weinig tijd en veel kosten. Dat was jaren geleden het ideaal van de bedenkers van de levensloopregeling. Binnen het CDA circuleren twee namen als het gaat om de vraag: wie is de vader van de levensloopregeling? Die van gezinssocioloog Peter Cuyvers, medewerker van het Wetenschappelijk Instituut, en die van econoom Lans Bovenberg worden in dit verband genoemd. Hoe dan ook, beide namen staan genoemd in het WI-rapport *Druk van de ketel*. Een aanrader voor wie is geïnteresseerd in het concept van de levensloopregeling.

Voor velen is de levensloopregeling als flexibele persoonlijke inkomensverzekering nog onbekend. En daarmee onbemind. Maar minister Aart Jan de Geus (Sociale Zaken & Werkgelegenheid) noemt de regeling een blijvertje. De huidige generatie vijftigers gebruikt de regeling nog vooral om vervroegd met pensioen te gaan. Maar die groep wordt steeds kleiner, zegt de minister. In de toekomst zal het steeds gewoner worden om er een tijdje tussenuit te gaan. Als de minister gelijk krijgt zal op de lange duur de verlof-

spaarpot een vaste plek veroveren tussen de oren van elke werknemer en werkgever. Als individueel element in een collectief stelsel van sociale zekerheid. De levensloopregeling kan ertoe bijdragen dat werknemers meer balans vinden in perioden van werk en rust en zo langer met plezier blijven werken.

Eye-opener

Het CDA wil met de levensloopregeling het stelsel van sociale zekerheid meer op maat maken. Voor Gerda Verburg, vice-voorzitter van de CDA-fractie in de Tweede Kamer, weegt zwaar dat het gespaarde vermogen is gekoppeld aan de persoon en niet aan het collectief. 'De werknemer spaart én bepaalt.' Net als Reints constateert ze grote onbekendheid omtrent de levensloopregeling. Veel werknemers hebben ook andere dingen aan hun hoofd. Grote veranderingen zoals de nieuwe zorgwet en de WIA hebben hun aandacht opgeëist. Onvoldoende kennis van de hoed en de rand kan net het verschil maken. Zoals de veronderstelling dat deelname aan de levensloopregeling alleen mogelijk is als de werknemer elke maand twaalf procent van zijn of haar inkomen inlegt. Een offer dat niet voor iedereen is weggelegd. Maar het ligt genuanceerder. Die twaalf procent is een maximum, minder mag ook. Verburg: 'Vrienden van mij maakten dat bezwaar. Ik heb hen uitgelegd dat ze niet perse hun maandinkomen hoeven te gebruiken voor inleg. Ook eindejaarsuitkeringen, vakantiegeld en overuren mogen worden gebruikt voor de verlofsparpot. Dat was voor hen een *eye-opener*.'

De levensloopregeling als instrument om jonge ouders te ontlasten moet concurreren met andere opties zoals kinderopvang, geregeld via de overheid. Een onderzoek onder tweeduizend moeders dat het SCP eerder dit jaar publiceerde, toont echter aan dat de opvattingen van moeders niet stroken met de koers richting meer kinderopvang. Er zijn weinig moeders die niet of minder werken omdat ze geen opvang kunnen krijgen of betalen. Meer dan de helft van de ondervraagde moeders vond dat een kind het beste altijd door de eigen ouders kan worden opgevangen. Driekwart van hen vond dat de zorg voor een kind niet of maxi-

maal één of twee dagen per week door anderen kan worden overgenomen.

Uit de kinderschoenen

De levensloopregeling staat nog in de kinderschoenen. Het is een groeimodel met volop ruimte voor creativiteit voor meer toepassingen. Verburg: 'Door te kiezen voor een persoonlijke regeling kun je ook andere groepen onderbrengen in de regeling. Niet iedereen heeft kinderen. Stel een werknemer wil verlof opnemen om voor een zieke moeder te gaan zorgen. Dan zet je je verlofsparpot niet in voor de toekomstige generatie, maar juist voor de voorgaande. Ook daar liggen mooie kansen voor de levensloopregeling. Met behoud van je baan toch tijd vrij maken voor allerlei vormen van verlof.' Kindervoetjes groeien snel. Bij het Wetenschappelijk Instituut, geboortegrond van de levensloopregeling, is de creativiteit de kinderschoenen ontgroeid en ook in het CDA-verkiezingsprogramma wordt duidelijk ingezet op de levensloopregeling. Er wordt volop nagedacht over verruiming. Bijvoorbeeld door de regeling net zo aantrekkelijk te maken voor scholingsverlof als voor ouderschapsverlof. Om afwisseling van perioden van werken, zorgen én leren makkelijker te maken. Op dit moment is dat verlof opnemen alleen en als er sprake is van een dienstverband. Door deze voorwaarde los te laten kunnen werknemers de spaarpot ook gebruiken als ze bijvoorbeeld een eigen bedrijf willen opzetten. ■

Tekst in kader In het conceptverkiezingsprogramma staat onder meer het volgende over de levensloopregeling:

De levensloopregeling ondersteunt mensen bij hun loopbaan in een snel veranderende arbeidsmarkt.

De regeling faciliteert zorg, scholing, ondernemerschap, afbouw van de loopbaan en een tweede carrière.

De levensloopregeling wordt een individuele spaarrekening voor periodes van minder inkomen. Een soortgelijke regeling moet er komen voor zelfstandigen.

De levensloopregeling is er ter financiering van o.a.:

- onbetaald verlof (wat nu al kan) voor zorg, ouderschapsverlof;
- een periode tussen twee banen in;
- een inkomensaanvulling als men minder gaat verdienen bij een carrièrestap of deeltijdwerk;
- een inkomensaanvulling bij aanvaarding van een minder belastende functie aan het einde van de loopbaan;
- een inkomen tijdens de opstart van een eigen bedrijf, als het bedrijf nog niet voldoende inkomsten genereert.

Bron: *Vertrouwen in Nederland. Vertrouwen in elkaar*, pag. 41

Club25 uit de startblokken

In het jubileumjaar, 25 jaar CDA, is een nieuw initiatief geboren: Club25. Club25 is een netwerkorganisatie die starters op de arbeidsmarkt betreft bij de politiek en maatschappij. Club25 heeft als voornaamste doelstelling om een zo'n breed mogelijke groep starters te betrekken bij de politiek en maatschappij.

Wouter Hoff

Club25 organiseert 'events' rondom voor starters relevante politieke en maatschappelijke thema's. De aard van de activiteit is altijd laagdrempelig, interactief en informeel. Door de aanwezigheid van prominente politieke personen en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven krijgt de activiteit een extra dimensie. Er worden verschillende typen activiteiten georganiseerd, waaronder: debatten, excursies, trainingen en netwerkborrels. Tot nu toe hebben er drie events plaatsgevonden. In februari vond het eerste event plaats in het Leidse stadhuis over 'maatschappelijke verantwoordelijkheid bij terrorismebestrijding' met vooraanstaande wetenschappers, politici en columnisten. In mei heeft Club25 de eerste bijeenkomst van een terugkerend event georganiseerd, waarbij genodigden even in het kloppend hart van de vaderlandse politiek mogen rondlopen: de Tweede Kamer. In juni heeft op het CDA-partijbureau een seminar plaatsgevonden over 'De krapte op de woningmarkt voor starters', waar deskundigen hun mening en visie delen met geïnteresseerden.

Relevante thema's voor starters

Tijdens het bovengenoemde seminar kwamen een aantal interessante gegevens naar voren. Tweede-Kamerlid Nicolien van Vroonhoven-Kok ver-

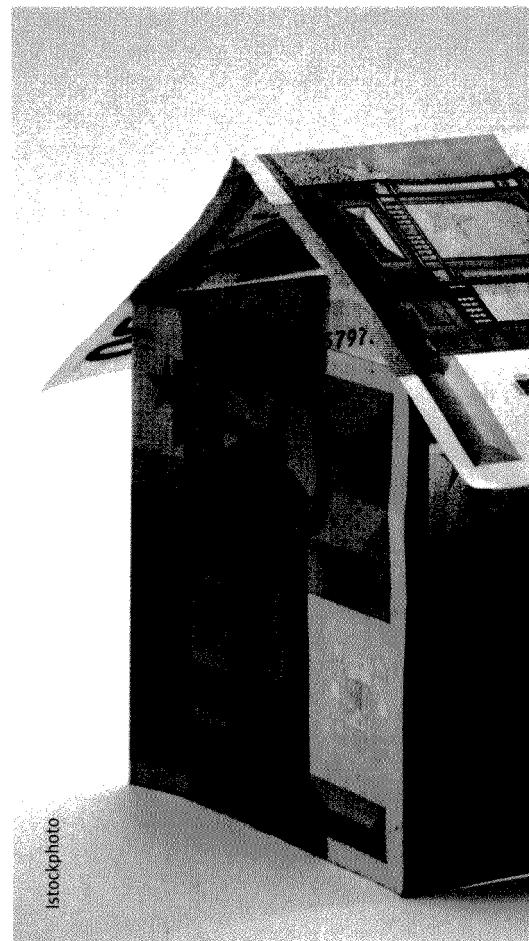
zorgde de aftrap. Zij signaleert problemen aan zowel de vraag- als de aanbodkant van de woningmarkt. Van Vroonhoven-Kok zegt dat veel starters hypotheek afsluiten met een groot aflossingsvrij deel, vanwege de hoge huizenprijzen. Waar veelal aan voorbij wordt gegaan is dat na de looptijd van de hypotheek te weinig wordt afgelost. Van Vroonhoven-Kok benadrukt dat het beleid erop gericht moet zijn dat starters gestimuleerd worden om zoveel mogelijk af te laten lossen. Verder blijkt dat naast het te lage aantal nieuwbouwwoningen de financiering een zeer grote rol speelt bij het toetreden tot de woningmarkt.

Een oplossing bij moeilijkheden voor starters om de financiering rond te krijgen kan gevonden worden in de door Gemeenten ter beschikking gestelde startersleningen of het landelijke startersfonds. Daarnaast kunnen starters in Den Haag hulp vinden bij de Gemeente dankzij het opzetten van een website waar alle informatie en mogelijkheden van die regio zijn geconcentreerd (www.haagsestarters.nl).

Pieter van Vliet van BAM Woningbouw vertelt hoe het bouwbedrijf inspeelt op de krapte op de woningmarkt. BAM introduceert een concept van zes type woningen variërend in de prijs van € 100.000,- tot € 117.500,- vrij op naam. Ook de Rabobank heeft aandacht voor de starters op de huizenmarkt. Zo vertelt Elian Stienen over Rabo Hypotheekhulp, een service die de starter begeleidt van makelaar tot notaris.

Mede dankzij de initiatieven die zijn ondernomen door o.a. de Rabobank, BAM en de Gemeente Den Haag is een goede weg ingeslagen, waarbij de

politiek zich in moet zetten daarvoor verder ruimte te bieden. Zo lijkt Club25 er tot nu toe in te slagen mensen te betrekken bij maatschappelijke problemen en specialisten te verzamelen om gezamenlijk hun standpunten te verbeteren. Ook slaagt Club25 erin politici een nieuw forum te geven om hun ideeën en plannen uit te leggen en die te toetsen. Per event kan een nieuwe groep worden aangesproken zonder verplichtingen of verwachtingen. Daarbij is niet onbelangrijk dat een vast onderdeel van elk event wordt gevormd door de borrel, waarbij nagepraat wordt en Club25 steeds nieuwe tips, adviezen en gegevens toebedeeld krijgt.

‘We zijn er klaar

In een aantal kranten verscheen een foto van onze premier tijdens zijn vakantie op Mykonos. De boodschap: de minister-president is uitgerust en gemotiveerd voor de campagne. Inmiddels is hij al weer een paar weken bezig en zijn de advieskandidatenlijst en het conceptverkiezingsprogramma gepresenteerd. Het kabinet is volop bezig met de begroting voor volgend jaar. De verkiezingskoorts in Den Haag begint al op te lopen. Tijd voor een gesprek met onze kandidaat-lijsttrekker.

Heeft u een goede vakantie gehad?

Een heerlijke vakantie inderdaad. Voor het eerst sinds tijden heb ik twee weken ongestoord met Bianca en Amelie kunnen doorbrengen. Natuurlijk, er was voldoende papier mee om te lezen, maar ik hoefde deze keer niet eerder terug te komen vanwege trieste gebeurtenissen, zoals eerder wel het geval was. Juist met een aantal drukke maanden voor de boeg ben ik blij dat het zo kon.

Welk signaal wilde u geven met uw vakantiefoto in de krant?

De Telegraaf stond al weken vol met berichten over vertrekkende bewindslieden en Kamerleden. Het leek me goed een signaal te geven dat ik niet van plan ben weg te gaan, sterker nog, ik heb er zin in om de strijd aan te gaan.

De kansen lijken inderdaad gekeerd voor het CDA sinds de gemeenteraadsverkiezingen. Hoe verklaart u dat?

Wie wil winnen heeft eigen succes nodig, maar ook het falen van de

concurrent. Beide is aan de orde. Ons succes: de resultaten van het kabinetsbeleid worden zichtbaar en voelbaar in de samenleving. Wanneer mensen meer optimistisch worden, kun je daar als regeringspartij van profiteren. Het falen van de concurrent: waar Bos bij de gemeenteraads-campagne zich nog afzette tegen alle veranderingen en rust en zekerheid beloofde, heeft hij daarna de mensen onzeker gemaakt over zowel het eigen huis, als de AOW. Het CDA biedt op die punten wel duidelijkheid.

Is het mogelijk een afdoende antwoord te hebben op de vergrijzing, zonder de AOW ter discussie te stellen?

Jazeker, dat kan zeker. De kosten van AOW en pensioen is ook niet het belangrijkste probleem. Nederland heeft het beste pensioenstelsel van Europa. Het ABP heeft daar terecht op gewezen.

Voor mij zijn de uitdagingen rond de vergrijzing vooral de participatie en de kosten van de gezondheidszorg. Voor het eerste moeten we echt verder gaan om mensen onder de 65 meer aan het werk te krijgen. Daar valt nog heel veel te verdienen. Het tweede is duidelijk in ieders belang, want wanneer we stijging van de kosten van de zorg niet beteugelen, zullen de premies maar blijven stijgen. De zorg kan veel efficiënter.

Meer mensen aan het werk onder de 65. Vandaar de 40-urige werkweek weer invoeren?

Inderdaad! Ook dat is in ons aller belang. Nu de economie aantrekt, zie je in sectoren als onderwijs en zorg al weer de eerste tekorten ontstaan.

Dat betekent dat er straks geen leraar voor de klas staat of er te weinig handen aan het bed zijn, omdat mensen elders meer kunnen verdienen. Bij de 40-urige werkweek snijdt het mes aan twee kanten: er worden meer uren gewerkt, en voor de werknemer betekent het een forse loonsverhoging van 10%, terwijl deeltijdwerk natuurlijk gewoon mogelijk blijft. Als overheid moeten we daarin dus het goede voorbeeld gaan geven en vervolgens met de sociale partners het gesprek aangaan om het breder te trekken. Daar is ook veel meer draagvlak voor dan voor het verhogen van de pensioenleeftijd naar 67.

De VVD kiest voor dezelfde koers bij de AOW als het CDA. Is daarmee de samenwerking met de VVD makkelijker dan met de PvdA?

Laat ik vooropstellen dat het nog veel te vroeg is om over coalities te praten. Het CDA gaat op eigen kracht de campagne in, en niet als combinatie. Onze belangrijkste uitdaging is om de grootste te blijven.

We voeren een inhoudelijke campagne en staan daarbij pal voor onze eigen standpunten. Dat betekent met de PvdA forse verschillen over hypotheekrente en AOW. En daar til ik ook zwaar aan, want het raakt aan het zijn van een betrouwbare overheid. Met de VVD zijn er weer andere verschillen. Wij doen duidelijk meer voor de positie van mensen aan de onderkant van de samenleving, met extra geld voor de huurtoeslag, waar de VVD juist ingrijpt in de bijstand en bezuinigt op ontwikkelings-samenwerking. Over en weer zijn er dus verschillen.

Wij staan voor ons verhaal!

voor'

Behalve het conceptverkiezingsprogramma is ook de advieskandidatenlijst gepresenteerd. Bent u tevreden over het team waarmee u de verkiezingen in gaat?

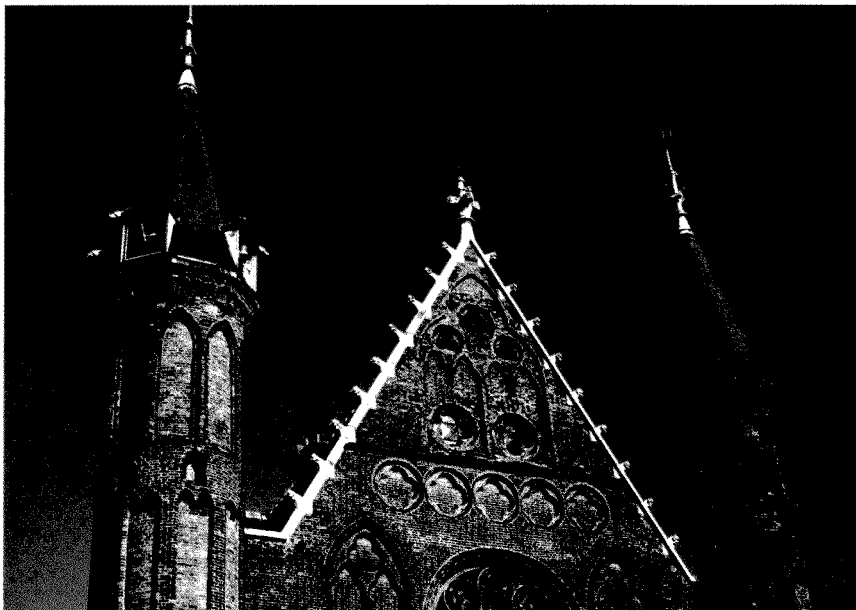
Zeer tevreden. Een krant schreef: 'Het CDA kiest voor consistentie en regionale herkenbaarheid.' En dat is precies de kracht van het CDA: consistent zijn en herkenbaar. Een geloofwaardige en betrouwbare partij. Het gaat er niet alleen om dat kandidaten vooral bij de landelijke media bekend zijn, maar ook dat ze geworteld zijn in hun eigen omgeving en achterban. Dat maakt het CDA ook tot een echte volkspartij. Geloofwaardigheid betekent ook dat er mensen op de lijst gaan staan die ook echt de Kamer in willen. Dat mag de kiezer ook verwachten. Het CDA kan dat ook waarmaken.

Wordt het CDA weer de grootste?

Ja, dat kan en dat moet. We hebben een goed program en een goede lijst. We zijn de meest stabiele partij van het land. En we hebben bewezen dat we onze beloften waarmaken. We zijn er klaar voor!

'We voeren een inhoudelijke campagne en staan daarbij pal voor onze eigen standpunten.'

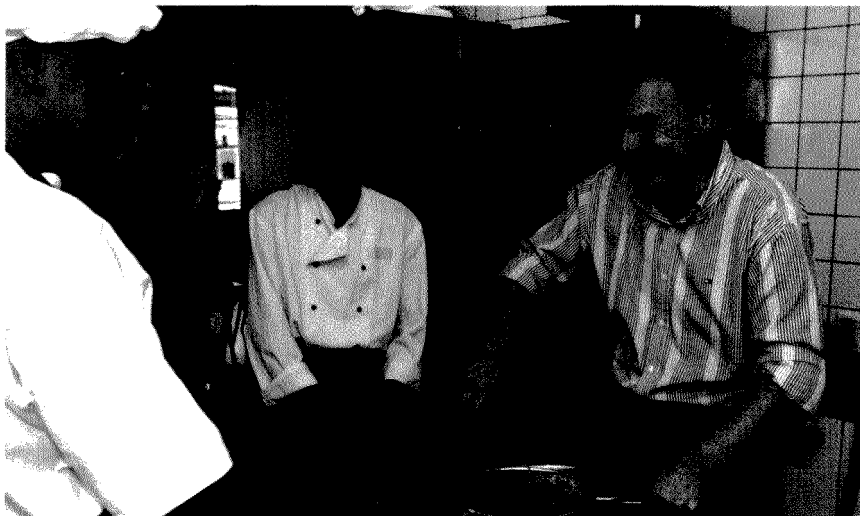
Kamerleden op zomerstage

Ook dit jaar ging weer een aantal Kamerleden op stage tijdens het zomerreces van de Tweede Kamer. Een impressie.

Tijdens het reces heeft Tweede-Kamerlid **Corien Jonker** stage gelopen bij de UNHCR in Thailand, om zo meer inzicht te krijgen in de omstandigheden van vluchtelingen die verblijven in de regio van het land van herkomst. 'Het was indrukwekkend om met vluchtelin-

gen te spreken over hun ervaringen in Birma/Myanmar en te zien hoe zij opnieuw hun leven moeten inrichten in een vluchtelingenkamp, gevlucht voor het Birmese regime waar hen de meest basale rechten werden ontnomen', vertelt Corien Jonker na terugkeer in Nederland. 'Doordat de Thaise kampen gesloten zijn, zijn de vluchtelingen al vijftien jaar afhankelijk van de UNHCR en de NGO's die voorzien in de zorg en het onderhoud van

Pieter Omtzigt liep een dag stage bij het VanHarte resto in het Laakkwartier in Den Haag. Daar kookte hij met gehandicapten. Het restaurant is een laagdrempelige eetgelegenheid waarin 'eten, ontmoeten en activeren' het motto is.

de mensen. Het zicht op verandering is nihil, terug naar Birma is geen optie en de Thaise overheid doet niets om hen meer vrijheid te geven waardoor zij in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en zo een onafhankelijker bestaan kunnen opbouwen.

Vanuit de UNHCR is mij gevraagd hoe zij de vertegenwoordiging van vrouwen in de gekozen kampleiding konden verbeteren. In de kampleiding zijn zij slechts marginaal vertegenwoordigd, terwijl zij wel bij uitstek diegenen zijn die zich organiseren ten behoeve van het voortbestaan van medebewoners en het eigen gezin. Met velen heb ik gesproken; kampleiding, vrouwenorganisaties, jongerenorganisaties en vele anderen, zowel binnen als buiten de kampen. Na afloop heb ik voor de UNHCR een rapport gemaakt met suggesties waarmee ze de verkiezingen kunnen verbeteren.'

Corien Jonker heeft tijdens haar verblijf in het vluchtelingenkamp in Thailand een dagboek bijgehouden dat op haar website www.corienjonker.com staat, evenals foto's van haar verblijf aldaar.

Bijpraten tussen de paprika's Jan Mastwijk, woordvoerder tuinbouw voor het CDA in de Tweede Kamer, bracht tijdens het reces een paar dagen in de tuinbouwsector door. Hij liep stage bij drie bedrijven, waaronder de paprikaweekery van Aad Duijvesteijn in Wierden. 'Ik ken de sector inmiddels wel aardig goed, maar het is volgens mij noodzaak om op de hoogte te blijven van hetgeen er op de werkvloer gebeurt. Want de tuinbouw is een heel dynamische tak van sport, waar steeds van alles aan de hand is. Denk bijvoorbeeld aan de gasprijzen die de pan uitrijzen en waardoor menige tuinder in de problemen is gekomen. Dat soort dingen komt tijdens een stage allemaal uitgebreid aan de orde en

je ziet en hoort dan hoe politieke besluiten in de praktijk van alledag uitpakken. En dan merk je dat er op het gebied van energie, ARBO en regelgeving nog wel het een en ander kan verbeteren. Daar gaan we als CDA de komende vier jaar weer hard aan werken. De tuinbouw, de hele agrarische sector, kan ik beter zeggen, verdient dat en kan op het CDA rekenen.'

Verslagen van de stages zijn te vinden op de website van Jan Mastwijk: www.janmastwijk.nl

Het volledige verslag van de stage in de paprikakwekerij is ook te vinden op www.cdanel.nl

Jan ten Hoopen bij IKEA.

Op de foto: Jan Molema (Manager EU Affairs), Jan ten Hoopen, Ehsan Turabaz (Senior Sales Manager).

Duurzaamheid bij IKEA

Tweede-Kamerlid **Jan ten Hoopen** liep een dag mee bij IKEA in Delft. In Delft is het wereldwijde hoofdkantoor gevestigd. Hier hebben opleidingen voor winkelmanagers plaats. Tevens is in dit Delftse filiaal een wereldprimeur te vinden: een testwinkel waar nieuwe IKEA-producten worden uitgeprobeerd.

IKEA steekt veel energie in duurzaamheid. Dit komt tot uitdrukking door inkoop van gecertificeerd hout, voor een groot deel uit Zweden. Ook investeert IKEA sterk in de ontwikkeling van het eigen personeel door scholing. 'De Nederlandse politiek speelt een grote rol in het Zweedse bedrijf', aldus Ten Hoopen. 'IKEA heeft er bijvoorbeeld belang bij het betalingsverkeer in Nederland zo efficiënt mogelijk te houden. Het bedrijf heeft daarnaast sterke concurrentie uit China, waar veel producten nagemaakt worden. Juist nu China is toegetreden tot de wereldhandelsorganisatie moet het zich ook aan de spelregels houden van kwaliteit en duurzaamheid. Het is van belang dat wij China wijzen op de eerlijke spelregels.' Volgens Jan ten Hoopen heeft zijn stage laten zien dat het hebben van duurzame handelsrelaties van wezenlijk belang is.

Bewondering voor medewerkers GGZ

'Mevrouw, kun je je collega's in Den Haag vertellen dat ze gewoon moeten doen tegen psychiatrische patiënten? Kan daar niet een spotje van Postbus 51 over komen? Geestelijk ziek zijn is net zo normaal als HIV-AIDS of een geslachtsziekte. En daar hebben ze wel mooie spotjes over.' Dat hoorde Tweede-

Kamerlid **Cisca Joldersma** tijdens haar twee dagen durende stage op de werkvloer in de geestelijke gezondheidszorg in Eindhoven (GGZE). Ze liep mee op de TBS-afdeling en de afdeling voor intensieve zorg. Deze afdeling was van de zomer nog in het nieuws, omdat ze gespecialiseerd zijn in lastige en agressieve patiënten. Joldersma wilde ideeën opdoen hoe de geestelijke gezondheidszorg kan worden verbeterd.

Tijdens haar dag op de afdeling voor lastige en agressieve patiënten die elders niet meer te handhaven zijn werd ze verrast door de positieve insteek van het personeel. 'We geven de patiënt een nieuwe kans; wij regelen niet alles voor hem, maar hij moet zelf leren aangeven wat zijn probleem is en daaraan werken', hoorde ze. Het is niet zozeer de aandoening, maar de omgang tussen patiënt en personeel die ertoe bijdraagt dat het de goede kant op gaat.

Het volledige verslag van deze zomerstage is te vinden op: www.cdanel.nl

Nicolien van Vroonhoven-Kok liep stage in de wereld van de amateurkunst. Zij bezocht onder meer 'Vocal Jazz and Pop' in Soesterberg, waar 150 amateurkoorzangers uit de hele wereld bijeen waren om samen te zingen en bij te scholen.

Meer ruimte voor onderwijs

Onderwijsminister Maria van der Hoeven had zichzelf ambitieuze doelen gesteld in 2002. Wat is daar nu – met de verkiezingen in zicht – van gehaald?

De eerste doelstelling was minder regels, meer ruimte en een heldere verantwoording. Van der Hoeven: 'Dat zijn natuurlijk mooie termen, maar het moet wel naar de praktijk vertaald worden. Voor wat betreft de vermindering van regels, deze zijn in het onderwijs met maar liefst dertig procent gedaald. De vraag wordt dan: wie merkt daar iets van? Dat is een terechte vraag. Maar de grote uitdaging is natuurlijk om het door te vertalen naar de klas. Want uiteindelijk moeten de resultaten dáár zichtbaar worden.'

De minister wil scholen meer ruimte geven voor eigen creativiteit en initiatief, zodat er onderwijs komt dat past bij de school en haar leerlingen. 'De kerndoelen voor de basisvorming zijn gewijzigd van 280 naar 58. De striktheid in de Tweede Fase is ook afgeschaft. Zo was er bijvoorbeeld precies voorgeschreven hoeveel werkstukken er voor een vak gemaakt moesten worden. Dat is niet iets waar we in Den Haag over moeten beslissen, maar het is typisch iets wat docenten zelf kunnen bepalen. Tot slot is er in het VMBO ruimte gekomen voor meer praktijkgericht onderwijs. Het VMBO moet weer een plaats worden waar leerlingen zich voorbereiden op het leren van een vak op het MBO.'

Het basisonderwijs heeft ook meer ruimte gekregen en wel door het invoeren van *lump sum*. Dat wil zeggen dat scholen op basis van hun omvang geld krijgen dat ze naar eigen inzicht mogen besteden. 'Wel moet er een jaarverslag gemaakt worden waarin verantwoording wordt afgelegd.'

Lerarentekort

In 2002 was er een groot lerarentekort. De minister stelde zich ten doel om dat op te lossen. Inmiddels is het lerarentekort in het basisonderwijs daadwerkelijk opgelost. Van der Hoeven: 'Alleen voor het voortgezet onderwijs blijft het een probleem. Het is vooral moeilijk om leraren te vinden voor de exacte vakken en de klassieke talen. Om het probleem aan te pakken moet er geld bij. De afgelopen jaren is er al extra geld gekomen, en we mogen deze ontwikkeling zeker niet stoppen.' Van der Hoeven wil betere salarissen voor leraren. 'En leraren die het extra goed doen, moeten extra worden beloond. Er mag best een bonussysteem worden ingevoerd, een beloningsdifferentiatie in plaats van vastliggende schalen en treden waarvan niet mag worden afgeweken en waardoor je goede leerkrachten dreigt te verliezen.'

Nederland moet toe naar een kennisamenleving. En dat begint met kennisoverdracht in het onderwijs. 'Deze kennis valt en staat volledig met de professionaliteit van de docenten. Dat begint al als het kind vier jaar is tot

'Leraren die het extra goed doen, moeten extra worden beloond.'

‘De kwaliteit van de docenten is een kernpunt van de samenleving die wij voorstaan.’

en met het afstuderen aan de universiteit. De kwaliteit van de docenten is dus een kernpunt van de kennissamenleving die wij voorstaan.’

De Rotterdamse aanpak

In Rotterdam worden er ingrijpende maatregelen genomen om schooluitval en taalachterstanden tegen te gaan. ‘Deze aanpak past bij Rotterdam. Daarom vind ik dat er daarvoor ook ruimte gegeven moet worden. Alleen is het geen aanpak die bij het platteland zou passen. Maatwerk moet voorop staan. Let wel: het gaat hier om risicojongeren. Deze jongeren hebben zo’n keiharde aanpak soms gewoon nodig. Het is dan ook geen probleem van de school alleen, maar een breder probleem. Een deel van deze problematiek valt bijvoorbeeld onder de verantwoordelijkheid van jeugdzorg.

Vanuit het onderwijs zijn er slechts beperkte maatregelen te nemen tegen risicojongeren. Een daarvan is het verhogen van de leerplichtige leeftijd van 17 naar 18 jaar, wat ik onlangs heb voorgesteld. Daardoor komen er mogelijkheden om jongeren van zeventien jaar die dreigen te ontsporen aan te pakken. Maar ook een betere aansluiting tussen VMBO en MBO, intensieve coaching en begeleiding blijven natuurlijk nodig.

Maatschappelijke stage

Het CDA wil, zo staat in het conceptverkiezingsprogramma, een verplichte maatschappelijke stage van drie maanden voor alle jongeren tijdens hun middelbare schooltijd. Van der Hoeven: ‘In de praktijk slaat de maatschappelijke stage echt aan. Ik heb drie jaar geleden de mogelijkheid ingevoerd, waardoor scholen op vrijwillige basis mee konden gaan doen. Nu zie je dat vanaf dit schooljaar inmiddels vrijwel alle scholen meedoen. Een geweldig succes. Het is nadrukkelijk geen beroepsstage. Het doel is om sociale betrokkenheid bij leerlingen te vergroten en hen kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Ik vind het overigens belangrijk dat scholen de

ruimte krijgen om een eigen invulling te geven aan de stages.’

Op de vraag welk probleem in het onderwijs de minister het liefst nog aan zou willen pakken antwoordt zij resoluut: ‘Het speciaal onderwijs. En daarmee bedoel ik zowel het onderwijs aan zwakbegaafden als het onderwijs aan hoogbegaafden. Zeg maar, voor alle zorgleerlingen. Maar ook de schooluitval in het hoger onderwijs baart mij zorgen, die is veel en veel te groot. Als je ziet hoe hoog het uitvalpercentage in bijvoorbeeld het eerste jaar is, dat is schrikbarend. Daar is dus iets mis. Daar zou ik me, indien ik hiertoe de kans krijg, graag in een volgende regeringsperiode voor in willen zetten!’

Tot slot, de vraag die iedereen wel eens zou willen stellen aan de Minister van Onderwijs: Vond u schoolmelk ook zo vies? Van der Hoeven: ‘Ja, ik vond het heel vies. Van die volle melk waar dan een laagje room op dreef. Bij ons op school was het ook nog altijd lauw. Vreselijk!’

Vraag van de maand Waarom wil het CDA de 40-urige werkweek opnieuw invoeren?

De komende jaren zullen als gevolg van de vergrijzing de kosten voor onder meer de gezondheidszorg enorm stijgen. De verwachting is dat het aantal 65-plussers binnen 20 jaar zal verdubbelen. De afgelopen jaren zijn door de kabinetten-Balkenende tal van maatregelen genomen om ons land klaar te maken voor de toekomst, de komende jaren zal er natuurlijk nog meer gedaan worden. De overheid moet minder schulden maken, en meer mensen moeten aan de slag om de kosten van de vergrijzing op te kunnen vangen. Daarbij zijn onsympathieke maatregelen zoals de PvdA voorstelt ongewenst. Het CDA wil ouderen met een klein pensioentje niet dwingen mee te betalen aan de AOW. Wat er wel moet gebeuren, is dat de overheid minder schulden

maakt en dat er meer mensen aan de slag gaan, zodat wij de kosten van de vergrijzing kunnen opvangen. Daarnaast is het van groot belang dat er meer mensen die nu niet aan de bak kunnen of willen komen, worden begeleid naar werk. Zo komen werkzoekende 45-plussers nu vaak moeilijk aan werk. Het is echter essentieel dat meer mensen aan de slag gaan. Het invoeren van de 40-urige werkweek is hiervan een onderdeel. Het is nodig om de arbeidsparticipatie te vergroten. Dit stimuleert de economie, maakt ons land concurrerder ten opzichte van het buitenland en speelt in op de toenemende krapte op de arbeidsmarkt. De keuzevrijheid van mensen komt met de 40-urige werkweek niet in de knel. Mensen die nu 32 uur werken,

worden ook niet gedwongen om 36 uur te werken. Het combineren van zorgen, opvoeden en werken wordt dus niet lastiger. Als de 40-urige werkweek in CAO's komt, kunnen mensen er wel voor kiezen om meer uren te werken en dus meer te verdienen, of meer te sparen voor later, bijvoorbeeld via de levensloopregeling. De overheid gaat de 40-urige werkweek niet afdwingen. Wel zal de 40-urige werkweek in de CAO's inzet kunnen zijn bij de onderhandelingen. Dat bepleit het CDA ook. Wie veertig uur gaat werken, zal de extra uren natuurlijk betaald krijgen.

Kijk voor meer informatie in het conceptverkiezingsprogramma 'Vertrouwen in Nederland, Vertrouwen in Elkaar'

Commentaar Arbeid, (permanente) scholing en inkomen

Het is mijn stellige oordeel dat de kracht van democratie niet gelegen is in het parlementaire debat. Hoe belangrijk dat overigens op zich zelf ook is. De vitaliteit van democratie wordt vooral bepaald door de kracht van burgers zelf en door hen gedragen organisaties. De overheid dient niet een betuttelende moloch te zijn die de samenleving bestiert, maar krachtig om het kwetsbare in de samenleving te beschermen en te borgen. In dat opzicht moet de overheid ook de kunst verstaan om op sommige momenten eerder een afgeleide van het maatschappelijk debat te zijn, dan dat er in alle opzichten keuzes worden opgelegd die niet gedragen worden door de samenleving. Het voorkomt vervreemding en frustratie bij burgers en organisaties. Een overheid die ruimte geeft en durft terug te treden straalt vertrouwen uit in de samenleving. Wat mij juist zo aan-

spreekt in het gedachtegoed van het CDA is dat dit geloof in wat mensen en maatschappelijke organisaties kunnen in de genen zit. Het manifesteert zich wederom in het conceptverkiezingsprogramma. Het is doordeesemd van de gedachte dat de samenleving weer in handen gelegd moet worden van de samenleving zelf. Daarnaast wordt op tal van thema's een appèl gedaan op het talent van mensen, die van 'hoog tot laag' nodig zijn om aan een werkelijk vitale samenleving te bouwen. Niet alleen de *happy few*, of het talent van de elite is nodig. Ieder mens heeft unieke talenten en het conceptprogramma doet juist daar een appèl op. Wat mij betreft uitnodigend en aansprekend.

De commissie wordt door sommige partijen verweten te weinig ambitieus te zijn. Voor sommige onderwerpen geldt dat wellicht. Voor het onderwijs

kan daar zeker geen sprake van zijn. Er wordt stevige aandacht geschonken aan dit thema en het wordt terecht gezien als een van de belangrijkste onderwerpen voor de komende kabinetsperiode. Juist vanuit de gedachte dat we alle talenten van mensen nodig zullen hebben stelt de programcommissie voor om stevig te investeren in de kwaliteit van onderwijs. Een verhoging van het opleidingsniveau is immers nodig om onze welvaart voor de toekomst te kunnen borgen. Het zal in de komende jaren niet gaan om louter arbeid en inkomen. Het motto zal moeten zijn: Arbeid, (permanente) scholing en inkomen. Het conceptprogramma geeft hiervoor absoluut de goede richting aan.

*Doekle Terpstra
Voorzitter HBO-Raad*

Karien van Gennip is staatssecretaris van Economische Zaken.

‘Juist in diversiteit schuilt de kracht’

Met de verkiezingen in de aantocht, zal ook ‘integratie’ de nodige aandacht krijgen. Vier jaar geleden werd de toon gezet met de boodschap dat ‘Nederland vol was’. We kijken nu kritischer naar ons asiel- en integratiebeleid. Terecht stellen we eisen aan nieuwkomers én aan eerdere generaties. Scheiding van kerk en staat en gelijkheid man en vrouw zijn pijlers van onze Nederlandse samenleving. Wie hier wil wonen, werken en zijn kinderen groot brengen, zal die moeten onderschrijven. Tegelijkertijd moeten wij elkaar én andere culturen respecteren. Want wanneer hardheid de overheersende toon wordt in het integratiedebat, vergroten wij de kloof. Juist met die nieuwe Nederlanders die wél geïntegreerd zijn of willen zijn.

Het lijkt wel alsof we steeds vaker denken dat iedereen met een kleurtje allochtoon is, dat elke allochtoon dus ook Moslim is en dan zal hij ook wel extremist zijn... Dergelijke generaliserende redeneringen zorgen ervoor dat geïntegreerde allochtonen zich niet meer welkom voelen in Nederland. Hoe voel je je als je met vrienden wat wilt drinken en je wordt aan de deur van de kroeg geweigerd omdat je een kleurtje hebt? En wanneer scholing, taalkennis en ervaring voldoende zijn, je toch als allochtoon grote proble-

men ondervindt bij het zoeken naar een stage of een geschikte baan, dan voel je je minder onderdeel van onze samenleving.

Juist het CDA moet zich inzetten om deze teneur te veranderen. Het CDA is vanuit haar kernwaarden gestoeld op openheid en tolerantie. Op het moment dat wij hoge integratie-eisen opleggen aan nieuwe Nederlanders, moeten wij ze vervolgens wel de kans geven om ook mee te kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Laten we elkaar met een open mind tegemoet treden. Belangstelling en respect voor elkaar tonen. Samenleven doe je niet alleen en zeker niet lángs elkaar heen.

In nieuwe Nederlanders zit grote potentie. Zij hebben vaak verfrissende ideeën en een ondernemersgeest om een voorbeeld aan te nemen. Om het allochtone ondernemerschap te bevorderen heeft het kabinet het Actieplan ‘Nieuw Ondernemerschap’ gelanceerd. Kent u Mavis Carrilho? Als zwarte zakenvrouw van het jaar, is zij een vrouw om trots op te zijn. In nieuwe Nederlanders schuilen goede werknemers, waarvan wij de participatie in het kader van de vergrijzing meer dan nodig hebben. Dan moeten we wel investeren! In elkaar! Het terugdringen van schooluitval is een van de belangrijkste investeringen in onze eigen toekomst. Een toekomst samen betekent ook belangstelling voor de leefwijze en geloofsovertuiging van nieuwe Nederlanders. Stel je voor dat je in een land leeft waar je burens niet weten wat Kerstmis is... Weet u wanneer dit jaar de Ramadan begint? Viert u het Suikerfeest met uw collega’s?

We stellen eisen aan elkaar en aan nieuwkomers. Maar de toon waarop we dit doen, getuigt van weinig wil tot wérkelijke integratie. Wij zijn allemaal Nederlanders. En juist in diversiteit schuilt de kracht. Al eeuwenlang! We moeten blijven geloven in die kracht. Dat noem ik pas ‘vertrouwen in elkaar’!

Bestuurszaken

Anne Sophie Andela heeft haar functie als voorzitter van het CDAV per 6 juli jl. neergelegd en treedt tevens uit het bestuur. Ondanks haar grote inzet en haar enthousiasme heeft de functie voor haar niet gebracht wat zij ervan verwacht had. Het bestuur respecteert haar besluit. Inmiddels zijn de leden hierover per brief geïnformeerd. Dit najaar bekijkt het bestuur de mogelijkheden die kunnen leiden tot invulling van de ontstane vacature.

Missie '50/50 in 2010'

Het CDAV heeft zich als belangrijkste doel gesteld om te zorgen dat zoveel mogelijk vrouwen in politieke en bestuurlijke functies komen. Dat dit nog steeds nodig is blijkt wel uit het percentage vrouwen dat gekozen is bij de afgelopen gemeenteraadsverkiezingen. Het percentage vrouwen in de gemeenteraad in de periode 2002-2006 was nog geen 25 procent en de

Hester Maij, Voorzitter a.i.

Dirk Hol

eerste inschatting voor de periode 2006-2010 geeft aan dat het percentage vrouwen met eenderde is gedaald! Schande!

De komende jaren wil het CDAV zich samen met u inzetten voor 50 % vrouwen in ALLE bestuurslagen in 2010. We noemen deze missie '50/50 in 2010'. Dit wil het CDAV bereiken met een tweesporen beleid.

Op de eerste plaats veel investeren in training & coaching van krachtige vrouwen en nieuwe talenten. Op de tweede plaats zullen we elk jaar een thema onder de loep nemen dat een bijdrage kan leveren aan het realiseren van de missie! Voor 2007 is het thema 'Vrouwen (be)sturen' gekozen en we zijn nu druk doende om een topteam van vrouwen te verzamelen om een gedegen stuk te schrijven over 'Vrouwen (be)sturen'. Als u dit leest en zich aangesproken voelt, kunt u zich melden bij Karin Hoentjen op het partijbureau. Een training voor nieuwe talenten zal nog dit jaar plaatsvinden en ook onze loopbaandag zal veel aandacht hebben voor vrouwen in besturen.

Tweede-Kamerverkiezingen

Het CDAV staat niet stil. De vervroegde Tweede Kamerverkiezingen zorgen voor veel werk aan de winkel. Voor de aankomende Tweede Kamer, Eerste Kamer en Provinciale Staten wordt door het CDAV sterkt gelet op het aantal vrouwen en zullen we iedereen die steun nodig heeft helpen. Het CDAV heeft echter ook een taak om de inhoudelijke kant van vrouwenbelangen te verwoorden. Daarom hebben we bij de programcommissie voor de Tweede Kamer een substantiële bij-

drage geleverd en vijf onderwerpen aangedragen die voor vrouwen zeer belangrijk zijn:

1. Emancipatiebeleid

Een specifiek emancipatiebeleid is en blijft de verantwoordelijkheid van de overheid. Dit moet actief worden aangepakt, zodat de doelen die in 1995 (!) zijn opgesteld in Beijing nu ook eindelijk eens gehaald worden. Hier dient een verantwoordelijk bewindspersoon voor aangewezen te worden. Praktische afspraken en bewaking zijn ook noodzakelijk.

Enkele voorbeelden zijn:

- streefpercentages vaststellen voor de gelijke vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in politieke, sociale en economische organisaties en deze monitoren;
- een continue dialoog met sociale partners en bedrijfsleven om streefpercentages te bereiken;
- elk departement dient een departementaal emancipatieplan op te stellen, dat vervolgens wordt gemonitord. Dit is het huidige beleid, maar vindt niet de nodige navolging. Intensieve monitoring en inspanningsverplichtingen voor de departementen zijn noodzakelijk om het opgestelde beleid ook tot uitvoer te brengen;
- gericht met het bedrijfsleven werken aan een betere invulling voor zowel mannen als vrouwen om arbeid, zorg en (al of niet) opvoeding van kinderen goed op elkaar af te stemmen c.q. mogelijk te maken (evenwicht in arbeid en zorg).

2. Gezinsbeleid en kinderopvang

Voor het CDAV is een modern gezin een leefverband waarin een volwassene duurzaam verantwoordelijkheid draagt voor een andere volwassene en/of voor de verzorging en opvoeding van eventuele kinderen. Het gezin is voor ons de hoeksteen van de samenleving; een plaats waar een mens zich ontwikkelt en waar kinderen liefde en geborgenheid ervaren. Het doel van het CDAV is een gezinsbeleid, dat past bij deze ruime definitie.

Daarom wil het CDAV o.a. het volgende:

1. Het gezin is voor het CDA een sociaal-economische eenheid, waar partners beide in staat zijn betaalde arbeid en zorg te combineren;
2. Gezinnen met kinderen krijgen meer financiële armsgslag door een hogere kinderbijslag of kinderkorting en door lastenmaximering;
3. Gelijke rechten voor partners binnen een gezin heeft betrekking op zowel uitbreiding van ouderschapsverloven (van 3 maanden nu naar 6 tot 12 maanden) en langdurige mantelzorgverloven als het realiseren van mogelijkheden om (tijdelijk) flexibeler en/of in deeltijd te werken (met behoud van verworven rechten);
4. Het gezin als opvoeder wordt ondersteund met de keuze uit een passend aanbod van betaalbare kinderopvang die bereikbaar is voor iedereen. Het huidige systeem voor professionele kinderopvang, voldoet niet aan de eis dat kinderopvang een basisvoorziening is, waarbij de uiteindelijke kosten niet afhankelijk mogen zijn van onderhandelingen tussen overheid en werkgevers;
5. De levensloopregeling is een flexibel en financieel aantrekkelijk instrument voor iedereen. Een publiekscampagne geïnitieerd door overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties en MKB samen is nodig om de voordelen van dit instrument te communiceren.

Karien van Gennip met Mavis Carrilho bij uitreiking 'zwarte zakenvrouw van het jaar'

3. Pensioenopbouw

Nederlanders zijn zich vaak onvoldoende bewust van de trendbreuk in het opbouwen van pensioenrechten. Pensioenopbouw is een eigen verantwoordelijkheid en is maatwerk. Daarbij is het wel belangrijk dat deze verantwoordelijkheid wordt begrepen en opgepakt. En wanneer mensen tijdig over hun pensioen nadenken, biedt deze verantwoordelijkheid ook het perspectief om na pensioendatum verzekerd te zijn van voldoende inkomen. Een risico ligt in het bijzonder bij de nabestaandenpensioenen. Ten onrechte bestaat de indruk dat dit altijd 70 procent van het opgebouwde ouderdomspensioen zal bedragen. Het CDA moet zich o.a. inzetten voor een mediaplan van Sociale Zaken in samenwerking met werkgevers en pensioenuitvoerders om mensen beter bewust te maken van de stand van zaken.

De beoogde invoering van de nieuwe Pensioenwet per 1 januari 2007 lijkt daarvoor een goed aanknopingspunt.

4. Geweld tegen vrouwen

Geweld achter de voordeur komt voor in vrijwel alle lagen van de bevolking. Zowel mannen, als vrouwen en kinderen zijn slachtoffer van huiselijk geweld. Binnen het gezin dient sprake te zijn van een veilige haven, een vertrouwd nest waarnaar teruggekeerd kan worden. De bestaande hulpverlening moet onder de loep genomen worden en op basis van ervaringen uit geslaagde preventieprojecten (zoals

het pilotproject van de politie Haaglanden) worden aangepast. Ook dient meer aandacht besteed te worden aan de allochtone gemeenschap waar veel slachtoffers, met name vrouwen, niet in staat gesteld worden zich zelfstandig tot de reguliere hulpverlening te wenden.

5. Intergratie

Nog steeds geldt: participatie door integratie. Integratie volgens het 'ritsmodel' werkt alleen wanneer er voldoende ruimte is voor de noodzakelijke zelfontplooiing. Ouders, met name de moeders, vervullen een belangrijke taak bij de ontplooiing van hun gezinsleden. De ouders dienen direct betrokken te worden bij de opleiding van hun kinderen. Zij moeten medeverantwoordelijk zijn en zich medeverantwoordelijk (kunnen) voelen voor de prestaties van hun kind(eren), zowel op school als in het verenigingsleven.

Een goede beheersing van de Nederlandse taal is onontbeerlijk, evenals een basiskennis van de Nederlandse samenleving. Bekeken moet worden in welke mate de ouders betrokken kunnen worden in voorschoolse of parallele trajecten die hun kinderen doorlopen om een eventuele taalachterstand weg te werken. Daarnaast is de inzet gewenst van contact- en vertrouwenspersonen (bijvoorbeeld uit zelforganisaties) voor hen die nog niet in staat zijn zelfstandig hun weg te vinden in de samenleving. Tevens

dient aandacht besteed te worden aan oud- en nieuwkomers zonder kinderen, zodat ook zij ingebed raken in de samenleving.

Buitenlands beleid

Voor de paragraaf Buitenlands beleid stelt het CDAV voor de concrete concept-teksten die bekrachtigd zijn door verschillende partijcongressen op te nemen in het programma:

Mensenhandel

Jaarlijks worden honderdduizenden mensen over de internationale grenzen verhandeld, waarvan 80 procent vrouwen en meisjes, en 50 procent minderjarig is. De meeste slachtoffers belanden in de gedwongen prostitutie. Mensenhandel en seksuele

uitbuiting zijn een ernstige schending van de mensenrechten. Daarom geeft het CDA prioriteit aan de bestrijding van mensenhandel. Dit houdt in dat preventieprogramma's worden opgestart, dat de opsporing vergroot en verbeterd wordt (zowel nationaal als internationaal) en dat slachtoffers zich verzekerd weten van beveiligde opvang.

Vrouwen in (post)conflictsituaties

Vrouwen vormen in (post)conflictsituaties de meest kwetsbare groep. Het CDA zet zich in voor structurele aandacht voor de positie van vrouwen in vluchtelingenkampen en in het bijzonder voor toegang tot reproductieve gezondheidszorg en rechten.

Internationale samenwerking:

Vrouwen spelen een essentiële rol in ontwikkelingsprocessen en bij de opbouw van vitale samenlevingen. De aandacht voor het 'gender-vraagstuk' dient dus een prominente plaats te behouden binnen de internationale samenwerking.

Uw bijdrage

Zowel voor het verkiezingprogramma voor de Tweede Kamer als voor de programma's van de provincies is het van belang om de vrouwenbelangen te behartigen. Onze inbreng is belangrijk en we zullen niet schromen om met amendementen te komen om de positie van vrouwen te versterken.

Het CDAV is dankbaar voor de steun en de inhoudelijke bijdrage tot nog toe en roept u tegelijk op om mee te doen en te denken. Met u kunnen het bestuur en de afdelingen volop aan het werk. Samen staan we sterk!

Website

De website van het CDA is vernieuwd en daarmee ook die van het CDAV. U vindt ons onder 'relevante links/organisaties'. Wij ontvangen graag bijdragen vanuit de netwerken die wij kunnen plaatsen onder actualiteiten of op de kalender. Dus lever uw informatie of eigen weblink aan bij Karin Hoentjen.

De vacatures voor webmaster en webredacteuren staan nog steeds open, dus wanneer u zin hebt om een bijdrage te leveren bent u van harte welkom.

Kopij

De inleverdatum voor de volgende kopij in Vrouw & Politiek is 24 september. Mail uw artikel naar cdav@cda.nl.

VERSTERKING VAN INTERNATIONALE SAMENWERKING OM NATIONALE BELANGEN VEILIG TE STELLEN!

Het vijfde hoofdstuk in het CDA-verkiezingsprogramma gaat over buitenlands beleid. Het CDA blijft een groot voorstander van de Europese Unie.

Linda van Beek

Het verwerpen van de Europese Grondwet veroorzaakte in Nederland een algemene negatieve houding ten opzichte van Europese samenwerking. Europa werd als het ware gezien als iets dat niet van ons was. 'Zij daar in Europa' leggen ons allerlei regels op, waarvan we wel de lasten voelen, maar nauwelijks de lusten. En 'zij daar in Europa' vragen zoveel geld van ons, maar wij zien daar zo weinig van terug. Dergelijke statements hebben de teneur gezet voor actuele Europese discussies. De poorten voor de

Poolse werknemer moesten nog maar even dicht blijven en ook werd er op de rem getrapt bij het vormgeven van een Europees energiedebat. In plaats van mee te gaan met deze kritische massa, greep het CDA terug naar de kern. Wat is voor ons het doel van Europese samenwerking? Wat zal de Europese koers voor de komende jaren moeten zijn? Uiteindelijk terugkomend op de kernvraag: wat is de rol van Nederland in de wereld en waarom kijken we eigenlijk over de grenzen?

Grenzen

Voorop staat dat Nederland te maken heeft met internationale ontwikkelingen die niet te negeren zijn. Grenzen vervagen in vele opzichten. Zo kan vervuiling van water en lucht niet enkel door een nationaal milieubeleid worden bestreden. Europese en internationale samenwerking is noodzakelijk om milieuproblemen op te lossen, maar ook om een balans te houden in concurrentieverhoudingen tussen landen. Een ander voorbeeld is onze energiebehoefte. Het gasconflict tussen Oekraïne en Rusland maakte duidelijk dat wij moeten oppassen om in onze energiebehoefte niet te afhankelijk te worden van het Midden-Oosten en Rusland. Door energie enkel als een Nederlandse kwestie te zien zal deze afhankelijkheid zeker niet verkleinen. Integendeel! Nederland staat hierbij voor de uitdaging om te innoveren in schone energiebronnen. Deze innovatie is tevens een mooi exportproduct en kan een stimulans betekenen voor onze economie.

Een ander voorbeeld is onze voedselveiligheid. We willen er allemaal op vertrouwen dat we niet ziek worden van het vlees dat wij in de supermarkten kopen. Dierinfecties kennen echter geen grenzen en het kippenvlees en rundvlees dat wij in de supermarkten kopen is niet enkel uit Nederland afkomstig. Vertrouwen in de veiligheid van voedsel is dus niet enkel met nationale maatregelen te bereiken, maar enkel door Europese en internationale samenwerking. Deze voorbeelden maken maar al te goed duidelijk: van Europese en internationale samenwerking worden we echt niet zondermeer slechter. Deze samenwerking biedt juist kansen!

Open houding

Juist omdat Nederland de uitdagingen van globalisering niet alleen aan kan, is een open houding naar de rest van de wereld zo van belang. Door een actieve houding aan te nemen, kan Nederland bijdragen aan het oplossen van wereldproblemen. Een actieve houding draagt bij aan meer vrijheid, veiligheid en bestrijding van de armoede in de wereld. Want hoewel de welvaart in de wereld wel is toegenomen, leven nog steeds tientallen miljoenen mensen in armoede. Armoede, burgeroorlogen en instabiele politieke situaties zijn de oorzaak van massale vluchtelingenstromen. Het CDA moet niet berusten in deze ongelijkheid en onrechtvaardigheid in de wereld. Ook zou Nederland eraan kunnen bijdragen dat actuele problemen op de internationale agenda komen te staan. De confrontatie met terroristische aanslagen heeft de roep om een dialoog tussen culturen en religies zeer urgent gemaakt. Het naleven van de mensenrechten verdient hoge prioriteit op de internationale agenda. Een land als Nederland kan een belangrijke rol vervullen in het aanpakken van deze problematiek en eraan bijdragen dat mensenrechten ijkpunt worden voor alle landen en culturen.

Millenniumdoelen

Dit alles betekent niet dat we niet kritisch mogen kijken naar de huidige cultuur en structuur van internationale instituties en Europese samenwerking. Juist wel! Internationale instituties mogen niet verzanden in bureaucratie en de behoefte aan een efficiëncyslag binnen de organisatie van de VN is groot. Het veiligheidsbeleid van de NAVO dient te worden afgestemd op de nieuwe situatie in de wereld. De NAVO zal moeten verschuiven van een klassiek veiligheidspact naar *'global security provider'*. Dat houdt in dat de NAVO een voortrekkersrol speelt in de wereld waar het gaat om internationale veiligheid. Ook moet veiligheid als een breed begrip worden beschouwd,

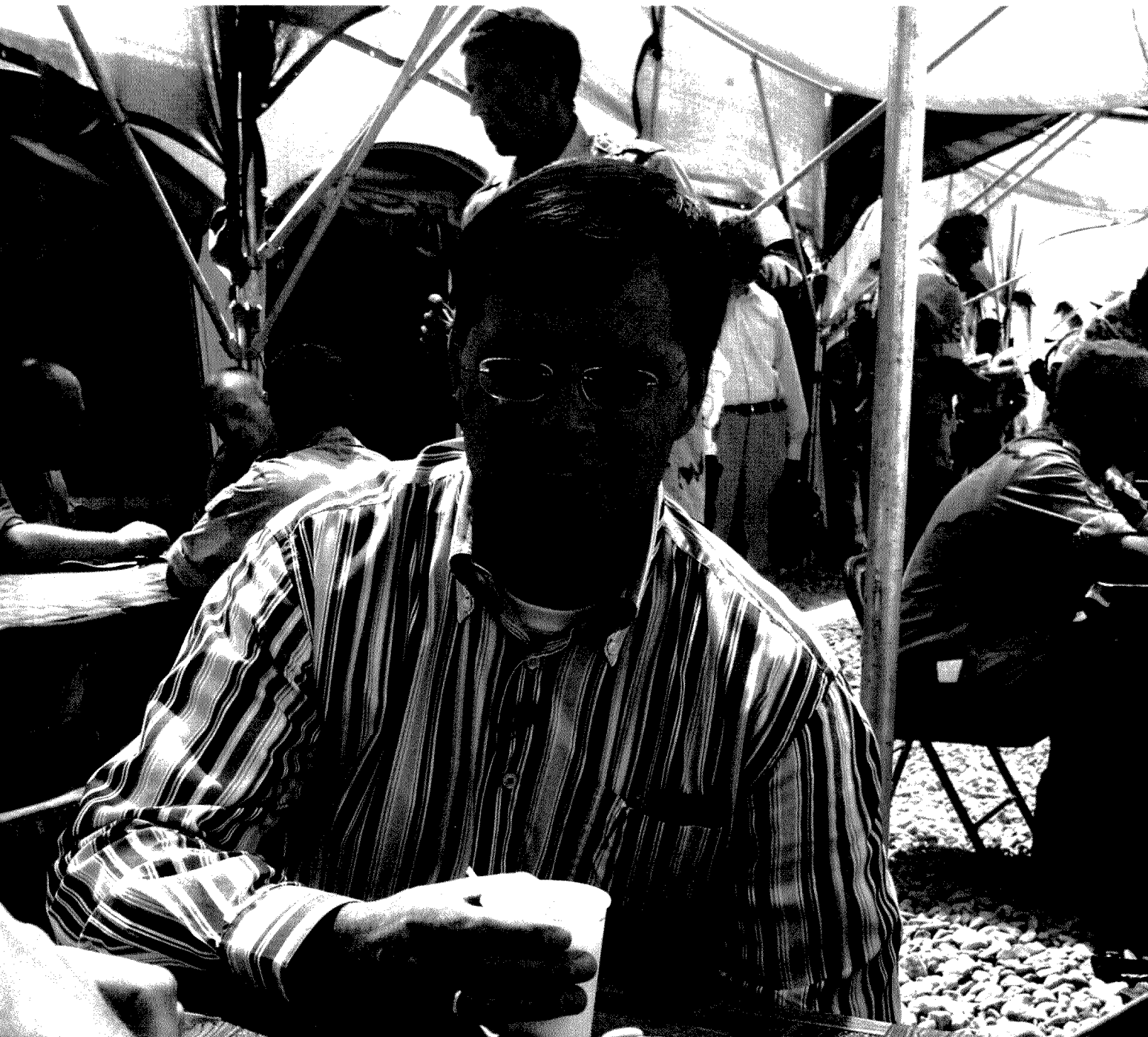

het gaat bijvoorbeeld ook om wederopbouw. Om het bereiken van de Millennium Ontwikkelingsdoelen dichterbij te brengen, is het noodzakelijk vast te houden aan 0,8% BNP. Daarbij is het echter net zo belangrijk om rapportages te verlangen waaruit blijkt dat het geld efficiënt is ingezet en niet ten onder is gegaan in bureaucratie of zelfs wanbestuur. Ook het gedrag van onze eigen Nederlandse bedrijven in het buitenland mogen wij tegen het licht houden. Gedragen onze bedrijven zich wel 'netjes', door zich verre te houden van het uitbuiten van kinderen en het nakomen van de milieueisen?

De Europese Unie moet terugkeren naar het belang van de burger en zich beperken tot de taken waarvoor Europese

samenwerking is bedoeld. Dit betekent tevens dat de Europese Unie niet sneller moet uitbreiden, dan dat het zelf aankan. Ook betekent dit dat scherper gelet moet worden op subsidiariteit. De wijze van organisatie en financiering van ons onderwijs, van onze gezondheidszorg en van ons sociaal zekerheidsstelsel wordt bepaald door cultuur en traditie van een land. Europa dient zich daar niet mee te bemoeien. Met andere woorden, nationale problemen en vraagstukken zijn niet aan de EU, maar aan Nederland. Dit geeft de Europese Unie tegelijkertijd meer mogelijkheden om zich te focussen op de grensoverschrijdende problemen, waarvoor alleen een Europese aanpak oplossing kan bieden.

Het huidige verkiezingsprogramma schept vertrouwen dat we die dingen kunnen waarborgen die we belangrijk vinden voor Nederland, zoals de beschikbaarheid van energiebronnen of de veiligheid van de Nederlandse bevolking. Daarnaast geven we Nederland een duidelijke rol in de internationale samenwerking, door te investeren in ontwikkelingssamenwerking en een actieve rol te vervullen in hervormingen van internationale instituties. Hierdoor sluiten wij ons niet af voor de gevolgen van globalisering, maar lopen wij hierop vooruit.

Internationale samenwerking betekent voor het CDA niet alleen vertrouwen, maar ook lef! Durf een actieve houding aan te nemen op het wereldtoneel, durf kritisch te zijn naar internationale instituties en andere landen, durf transparantie, *efficiency* en resultaten te eisen en durf zelf af en toe de kop boven het maaiveld uit te steken. Want als wij ons afsluiten van de rest van de wereld en geen koppositie meer durven in te nemen, dan is Nederland in de toekomst niet enkel in geografische zin meer een klein land. ■

Prinses Maxima krijgt uitleg van oestervisser Adécio R. da La Cunha (m) hoe oesters worden schoongemaakt op het Braziliaanse eiland Florianopolis. De visser maakt gebruik van een microkrediet.

Verenigingsnieuws

Voordracht lijsttrekker Tweede-Kamerverkiezingen

Het versterkt Partijbestuur heeft 7 juli jl. Jan Peter Balkenende unaniem voorgedragen als lijsttrekker voor de Tweede-Kamerverkiezingen van 22 november a.s.. Tot 18 september a.s. kunnen door elk lid of gemeentelijke afdeling of provinciale afdeling schriftelijk tegenkandidaten worden gesteld. De naam van een kandidaat wordt toegevoegd wanneer het verzoek om toevoeging wordt gesteund door één procent van de leden ($\pm$ 700 leden), 3 provinciale afdelingen of 10 gemeentelijke afdelingen. Tijdens het Partijcongres van 29 en 30 september a.s. wordt de lijsttrekker gekozen.

Het CDA op radio ...:

Woensdag 13 september, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

Woensdag 27 september, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

Woensdag 11 oktober, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

... en televisie:

Woensdag 13 september, Nederland 2
15.00 – 15.03 uur

Zondag 17 september, Nederland 3
22.45 – 22.48 uur

Dinsdag 26 september, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur

Maandag 2 oktober, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur

Dinsdag 10 oktober, Nederland 2
14.40 – 14.43 uur

50 Plus Beurs

Van 20 tot 24 september staat het CDA met een stand op de 50 Plus Beurs in de Jaarbeurs te Utrecht in hal 9. Iedere dag vindt er op het maatschappelijk plein (direct naast onze stand) een forumdiscussie plaats en is er gelegenheid om koffie te drinken met politici.

Jan Peter Balkenende houdt woensdag 20 september om 11.30 uur een presentatie over 'Zekerheid en respect voor alle generaties'.

Jong in de politiek

Zaterdag 23 september organiseert de CDA-bestuurdersvereniging in samenwerking met het CDJA een dag voor jonge CDA-politici. Thema: Jong in de politiek: het is gewoon een fase! Diverse sprekers zullen ingaan op de 'quarterlife crisis' waar veel twintigers en dertigers mee te maken hebben. Hoe ga je om met de keuzes en dilemma's waar je tegenaan loopt? Tevens is er ruim de gelegenheid om met elkaar kennis te maken en te netwerken. De netwerkdag voor jonge CDA-politici (tot en met 35 jaar) wordt gehouden in Stadskaasteel Oudaen, Oudegracht 99 te Utrecht, van 12.00 uur tot 16.00 uur. Voor lunch en borrel wordt gezorgd.

Aanmelden kan via www.cda-bestuurdersvereniging.nl, 'evenementen' aanklikken.

CDA-sportnetwerkbijeenkomst

Op dinsdagavond 26 september a.s. van 19.00 tot 21.30 uur vindt in Utrecht de eerste CDA-sportnetwerkbijeenkomst plaats. Alle CDA-politici met 'sport' in de portefeuille, CDA'ers werkzaam voor (sport)organisaties en andere geïnteresseerden zijn welkom. Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Clémence Ross, Tweede Kamerlid Joop Atsma en CDA-wethouder sport te Utrecht Harm Janssen zullen deelnemen aan deze bijeenkomst.

Aanmelden kan via www.cda-bestuurdersvereniging.nl (-> Evenementen) Nadere informatie over de locatie volgt op de website van de Bestuurdersvereniging.

Bestuurdersdag

Zaterdag 7 oktober organiseert de Bestuurdersvereniging haar jaarlijkse Bestuurdersdag. In het ochtendgedeelte zal minister Donner van Justitie een inleiding houden over de nieuwe verhouding tussen overheden. De relatie tussen Rijk, provincie en gemeente verandert. Decentralisatie, maatwerk is de tendens. Maar tegelijkertijd lijkt het erop dat het Rijk moeite heeft met loslaten en wordt de beleidsruimte voor gemeenten en provincies ingeperkt. Wat wil het Rijk nu eigenlijk met gemeenten en provincies? Welke rol geeft het hen in het openbaar bestuur? Drs. Th. Bovens, voorzitter van de VNG-commissie 'Toekomst lokaal bestuur', zal een inleiding houden over het zojuist verschenen rapport 'De wil tot verschil', waarin gepleit wordt om gemeenten meer ruimte te geven om eigen beleid te ontwikkelen. Ook als daarmee ongelijkheid ontstaat voor burgers van verschillende gemeenten. 's Middags zijn er diverse workshops om diverse politieke vaardigheden, zoals debatteren en digitaal communiceren met de kiezer, verder aan te scherpen. De dag wordt gehouden in het provinciehuis van Brabant in Den Bosch.

Geslaagd aan de Kaderschool 2005-2006!

Het Steenkampinstituut feliciteert de volgende CDA'ers met het behalen van hun diploma: locatie Utrecht: Paul Boogaard, Chris-Jan van der Boom, Erik Hoogink, Vincent van Hunnik, Lora Janse, Willemien Koning, Lenie Moolenaar-de Snaijer, Mieke van Oostveen-Kleijwegt, Cees-Jan Pen, Jennie van Santen-Driessen, Loegje Schilder, Bram Spielman, Marjolijn van der Stel, Paul The, Boudewijn Thewissen, Esther Wattel-Koekkoek en Ans van Zeeland; locatie Zwolle: Lily Altena-Cominotto, Wibout Dragt, Aagtje Elderman-Star, Luit Engelage, Gerwin Evers, Herald Immink, Rita de Jager, Mahmut

Kaptan, Eric Kleissen, Klaas-Johan Osinga, Erna Palland-Holtland, Kelly Pierik, Sietske Poepjes, Paul van Ruitenbeek, Lyda Sneevliet-Radstaak, Alie Spijk-Van de Pol, Gerdien Tigelaar-Vruggink en Bastiaan Verweij.

Cursus CDA-gedachtegoed en uitgangspunten

In het najaar kan via het regionale scholingswerk de cursus 'CDA-gedachtegoed en uitgangspunten' worden aangevraagd. Deze basiscursus is bestemd voor alle (lokale) politici en actieve CDA-leden.

Campagnevaardigheden

De Campagnevaardigheidendag is op 7 oktober. De locatie is nog onbekend, maar zal op een centrale plaats in het land zijn. Meer informatie volgt via de website www.cda.nl/si

Laatste herinnering inzake Rentmeesterwedstrijd

Kiest u voor een duurzame leefomgeving voor de mensen om u heen en de komende generaties? Neem dan deel aan de CDA-Rentmeesterwedstrijd. U heeft nog tot en met 30 september nog een laatste kans om goede ideeën, om de leefomgeving te verbeteren, in te sturen en mee te dingen naar de Rentmeestersprijs in de categorieën consument, ondernemer of student. U kunt een eenvoudig briljant idee onder de aandacht brengen, of een uitgewerkt professioneel voorstel.

Kijk voor het inschrijfformulier en de randvoorwaarden voor deelname op www.cda.nl

Gezocht: partijvertegenwoordigers die Frans beheersen

Het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (IMD) is een organisatie opgericht in 2000 door zeven politieke partijen (CDA, ChristenUnie, D66, GroenLinks, PvdA,

SGP, VVD). Het IMD ondersteunt democratisering in vijftien landen in Afrika, Latijns-Amerika, Azië (Indonesië) en Europa (Georgië). Het IMD richt zich daarbij op:

1. Bevordering van democratische ontwikkeling en verbetering van het functioneren van meerpartijendemocratieën;
2. Capaciteitsontwikkeling van politieke partijen;
3. Verbetering van de relaties tussen politieke partijen en maatschappelijke organisaties.

Een van de landen waar het IMD het democratiseringsproces ondersteunt betreft Mali. De politieke partijen in dit Franstalige West-Afrikaanse land zijn geïnteresseerd in en dialoog met Nederlandse partijvertegenwoordigers op het gebied van interne partijdemocratie en onderhandelingsmethoden tijdens het proces van coalitievorming. Franstalige CDA'ers die vanuit hun functie binnen de partij ervaring hebben opgedaan op deze terreinen, worden uitgenodigd een cv te sturen naar Martin van Vliet (vliet@cda.nl).

Bijeenkomst over Grote Stedenbeleid

De Bestuurdersvereniging en de Stuurgroep Grote Steden zijn voornemens in de maand oktober een bijeenkomst over grote stedenbeleid te organiseren voor CDA-wethouders, fractievoorzitters en overige raadsleden van gemeenten met meer dan 40.000 inwoners. Centraal staat de notitie 'De stad spreekt', die het CDA dit voorjaar heeft gepresenteerd. Op het programma van de bijeenkomst staan onder andere een aantal deelsessies over thema's als sport, cultuur, onderwijs, ondernemerschap en levensbeschouwelijke organisaties (allen in relatie tot grote stedenbeleid), waarin *best and worst practices* door de deelnemers kunnen worden uitgewisseld. Daarnaast zal een toonaangevende spreker zijn visie geven op het grote stedenbeleid en houdt de landelijk campagneleider een presentatie over de Tweede Kamercampagne in relatie

tot de thema's van de deelsessies. De bijeenkomst zal plaatsvinden op vrijdagmiddag 13 of 20 oktober a.s. in Utrecht. Kijkt u voor meer informatie over de definitieve datum en het programma op de website van de Bestuurdersvereniging (www.cda-bestuurdersvereniging.nl). CDA-wethouders en -raadsleden in de 40.000 Plus-gemeenten ontvangen een persoonlijke uitnodiging.

In Memoriam

Jan van den Brink

Woensdag 19 juli jl. is oud-minister van Economische Zaken Jan van den Brink overleden. Hij is 91 jaar geworden. Van den Brink was van 1948 tot 1952 namens de KVP minister in de kabinetten Beel, Drees-Van Schaik en Drees. Als minister was hij nauw betrokken bij de wederopbouw van Nederland na de Tweede Wereldoorlog. In enkele nota's zette hij de lijnen voor een vergaande industrialisering van Nederland uit. In 1948 was Van den Brink de jongste minister ooit. (Bron: ANP)

Willem Schut

Dinsdag 15 augustus jl. is oud-minister Willem Schut overleden. Hij werd 85 jaar. Frederik Willem Schut was voor de ARP minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening in het kabinet-De Jong. Onder minister Schut werd de huursubsidie ingevoerd. Ook probeerde hij huurbelasting te introduceren, maar dat lukte niet.

Willem Schut was als minister tevens betrokken bij de aanzet tot nieuw beleid voor de ruimtelijke inrichting van Nederland, waarin vorm werd gegeven aan het fenomeen van de groeikernen. Verder was hij onder meer betrokken bij de plannen om het noorden van het land te ontwikkelen, waarvoor onder meer nieuwe wegen nodig waren. (Bron: ANP)

VERTROUWEN IN DE TOEKOMST MET EEN SOLIDE FINANCIËEL BELEID

Het CDA staat voor een begrotingsbeleid dat toekomstbestendig is. Het verkiezingsprogramma wil Nederland klaar maken voor de toekomstige vergrijzing, en doet dat langs vier hoofdlijnen.

Evert-Jan van Asselt

De AOW wordt veilig gesteld door het aflossen van de staatsschuld. De bureaucratie in de gezondheidszorg wordt teruggedrongen, zodat premiestijgingen in de toekomst beperkt kunnen blijven. Door verhoging van de arbeidsparticipatie wordt het draagvlak voor collectieve voorzieningen verbreed. Daarnaast wil het CDA – na jaren van hervormingen – toe naar een maatschappelijke verbeteragenda.

Aflossen van de staatsschuld

De staatsschuld moet volgens het CDA in twintig tot vijftwintig jaar worden afgelost. Om de schuld af te lossen wordt uitgegaan van een voorzichtige groei van de economie van 1,75 procent per jaar. Door uit te gaan van een behoedzaam scenario kan het in de toekomst alleen maar meevallen. Met deze groei kan een begrotingsoverschot worden gerealiseerd en met dat overschot kan de schuld

worden afbetaald. Dat scheelt in de toekomst rentebetalingen. Een deel van de AOW kan in de toekomst worden betaald uit het AOW-Spaarfonds, waardoor de premie op een constant niveau kan blijven. De financiering van de AOW is zo gegarandeerd.

Minder bureaucratie in de zorg

De maatregelen in de gezondheidszorg zijn erop gericht de bureaucratie in de zorg te verminderen. Zo kunnen de kwaliteit en *efficiency* verbeteren. In de zorg gaan kwaliteitsverbetering en kostenreductie veelal hand in hand. Zorginstellingen mogen daarom zelf beslissen over investeringen in hun gebouwen en de inrichting daarvan. De prijs voor de geleverde zorg wordt de uitkomst van onderhandelingen tussen zorgverzekeraars en zorgaanbieders. Nieuwe toetreders krijgen meer kans. Dat houdt bestaande zorgaanbieders scherp, zodat die kritisch blijven op hun eigen functioneren en prestaties.

Bij de ouderenzorg krijgen mensen meer mogelijkheden om zelf te bepalen hoe ze willen wonen. Daartoe worden de zorg en het wonen in financiële zin van elkaar gescheiden. De eigen bijdrage-regeling vervalt en zonodig wordt huurtoeslag verstrekt.

Meer mensen aan het werk

Het is niet nieuw, maar het blijft belangrijk: doordat het aantal Nederlanders tussen 15 en 64 jaar nauwelijks nog toeneemt, wordt het belangrijker dat iedereen die kan, meedoet op de arbeidsmarkt. Alleen zo kunnen we het draagvlak onder de collectieve voorzieningen in stand houden. Het CDA kiest daarbij voor optimale arbeidsparticipatie. Mensen moeten in staat worden gesteld om langer en

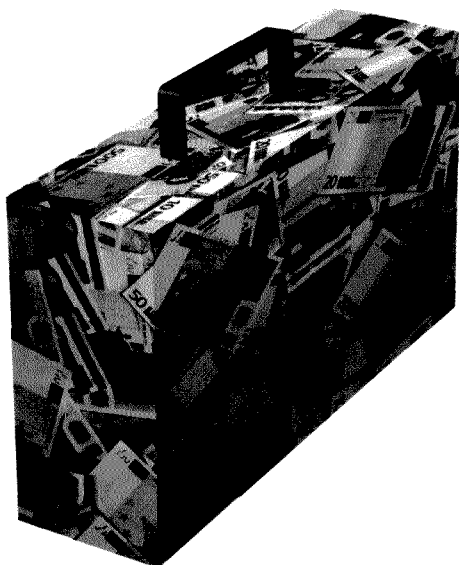
met plezier door te werken of om arbeid en zorg te kunnen combineren. Om die reden wil het CDA de levenslooplegging verder verbeteren en uitbouwen tot een inkomensverzekering. Dat betekent dat het gespaarde vermogen ook mag worden ingezet tussen twee banen in. Dan kan het gebruikt worden als inkomen bij het opstarten van een bedrijf, of als aanvulling op het loon als je minder dagen wilt werken in de gezinsfase of juist voorafgaand aan het pensioen.

Investeringsagenda

Het CDA wil toe van een hervormingsagenda naar een maatschappelijke investeringsagenda. De hervormingen (o.a. in de zorg, VUT en prepensioen en WAO) waren nodig en hebben de sociaal-economische basis van Nederland versterkt. Nu komt het aan op het benutten van de kansen die er liggen en het investeren in zaken met een groot maatschappelijk rendement. De middelen daarvoor worden gevonden door een kleinere overheid met minder ambtenaren en minder subsidies. Er wordt geïnvesteerd in het onderwijs. Zo krijgen leerkrachten de gelegenheid om door te groeien in hun vak. Om meer te verdienen is het niet meer nodig om manager te worden. Kinderen met taalachterstand worden eerder bijgespijkerd in zogenaamde nul-groepen. Voor sport is er meer geld beschikbaar. Er wordt geïnvesteerd in veiligheid, infrastructuur en *last but not least* innovatie en duurzaamheid. Door al deze investeringen wil het CDA het weefsel van de samenleving versterken.

Koopkracht

Hoe zit het met de koopkrachteffecten van het CDA programma? In het programma wordt voorgesteld om de kinderbijslag en de kindertoeslag te verhogen. De kinderbijslag komt ten goede aan alle gezinnen, de kindertoeslag is inkomensafhankelijk. Voor beide maatregelen samen is een kleine half miljard uitgetrokken. Ook wordt een half miljard uitgetrokken voor het verhogen van de huurtoeslag. Hiervan profiteren de huishoudens met een inkomen onder modaal. De uitkeringen van volledig arbeidsongeschikten worden verhoogd van 70 naar 75 procent. De uitkeringen blijven gekoppeld aan de loonontwikkeling. De AOW is welvaartsvast. Ook de hypotheekrente blijft bestaan, dus huiseigenaren worden niet onaangenaam verrast in hun portemonnee. Door de geringere stijging van de zorgkosten kunnen de premies in de zorg minder hard stijgen dan anders het geval is. Ook de premies van de sociale verzekeringen dalen tot een lastendekkend niveau. In totaal is met beide premieverlagingen zes miljard euro gemoeid. Hoewel een definitief beeld van de koopkrachteffecten pas beschikbaar is wanneer het Centraal Planbureau alle plannen heeft doorgerekend, is de verwachting dat iedereen, en met name gezinnen, er op vooruit zullen gaan.

Andere partijen

Het CDA heeft er in het program voor gekozen om de AOW en de hypotheekrenteaftrek ongemoeid te laten. De VVD heeft ook die lijn gekozen, zij het dat die partij openhoudt dat ze de AOW-leeftijd op termijn toch wil verhogen tot 67 jaar. De PvdA kwam voor de zomer met het voorstel om de AOW te fiscaliseren. Fiscalisering van de AOW wil zeggen dat gepensioneerden niet langer in een lager belastingtarief vallen, vanwege de vrijstelling van de AOW-premie. Het voorstel leidde binnen de PvdA tot veel discussie. Het begrip 'rijkere' ouderen bleek bovendien onduidelijk. Het CDA stelt in het program noch een verhoging van de AOW-leeftijd, noch fiscalisering voor. Zo wil ze zekerheid bieden aan zowel AOW'ers, als aan werkenden. Aanpassing van de AOW zou betekenen dat werkenden meer moeten sparen om hun pensioen veilig te stellen, waardoor de rekening alsnog bij gezinnen komt te liggen. De hypotheekrenteaftrek blijft in het CDA-program eveneens ongewijzigd. Wel worden maatregelen voorgesteld om de bouw van nieuwe huizen te stimuleren. Door meer te bouwen wordt de prijsopdrijvende schaarste aan huizen bij de wortel aangepakt. Starters op de woningmarkt worden ondersteund vanuit een startersfonds, zodat ze toch een woning kunnen kopen.

De 'financiële bijsluiter' bij het conceptverkiezingsprogramma 'Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar' is te downloaden op www.cda.nl 'onder' de link Verkiezingsprogramma. De link naar de 'financiële bijsluiter' (PDF-file) staat onder de samenvatting van het conceptprogram. ■

INTEGRATIEBELEID GERICHT OP BURGERSCHAP

24 augustus was het Naturalisatiedag. Voor veel 'nieuwe Nederlanders' vormden de feestelijke ceremonies op deze dag de bekroning van hun integratie in de Nederlandse samenleving.

Hans Slooijer

De Tijdelijke Commissie Onderzoek Integratiebeleid van de Tweede Kamer, de commissie-Blok, heeft onderzoek gedaan naar de aanpak en resultaten van het integratiebeleid in de afgelopen dertig jaar. Daaruit blijkt dat het niet succesvol is geweest. 'Het beleid was daarvoor te vrijblijvend en gaf geen antwoord op de vraag wat je nodig hebt als immigrant om burger te zijn van onze samenleving', zegt Mirjam Sterk, woordvoerder Integratie van de CDA-fractie in de Tweede Kamer.

De overheid streefde er toen vanuit een politiek van gelijke erkenning bewust naar de culturen van migranten ruimte en overlevingskansen te geven in de westerse maatschappij. Gaandeweg kwam het inzicht dat het er niet alleen om gaat dat mensen zich individueel of als groep kunnen handhaven in sociaal-economische zin, maar ook om de vraag of zij zich wezenlijk thuis voelen in de Nederlandse samenleving. Enerzijds moeten nieuwkomers zich welkom weten en anderzijds moeten zij verantwoordelijkheid kun-

Koningin Beatrix in gesprek met 'nieuwe Nederlanders' op Naturalisatiedag, in de Grote Kerk in Den Haag

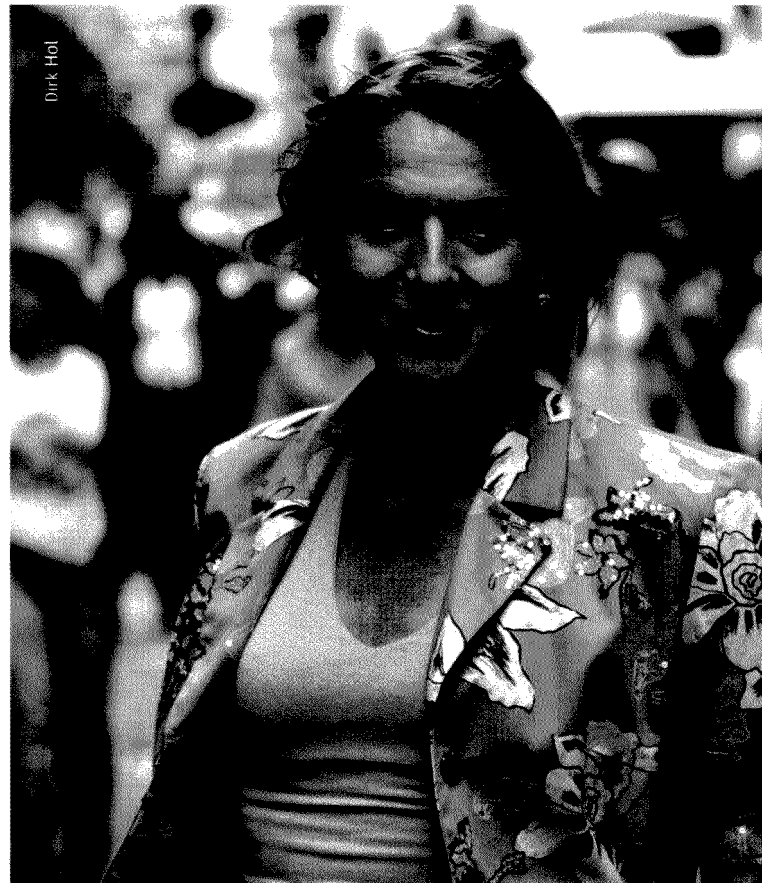
nen dragen, talenten benutten en een authentieke stempel op het eigen leven kunnen zetten. 'Een beleid dat daar niet toe uitdaagt, te weinig eisen stelt en daarmee de mensen te weinig toerust, is volstrekt ontoereikend', aldus Mirjam Sterk. 'Uiteindelijk leidt een gebrek aan uitdagingen en verantwoordelijkheden tot persoonlijk isolement. Integreren is een kwestie van verplichtend investeren van beide kanten. Een samenleving die investeert in sociale cohesie en integratie mag eisen dat de migranten ook zelf bereid zijn een bijdrage aan die samenleving te leveren.'

'Integratie is als ritsen'

Osman Elmaci was raadslid namens het CDA in Gorinchem en is kandidaat voor de Tweede Kamer. Volgens hem is het integratieproces te vergelijken met het 'ritsen' op de snelweg. 'Nieuwkomers nemen initiatief en verantwoordelijkheid en voegen zich in en de rijdende auto's geven hen daarvoor maximale ruimte.' Hij associeert integratie vooral met onderwijs en werkgelegenheid, dat vergemakkelijkt immers het meedoen in de samenleving. Deze sociaal-culturele integratie is wezenlijk voor de christen-democratie.

Juist de christen-democratie heeft oog voor de waarde van pluriformiteit, voor soevereiniteit in eigen kring en voor emancipatie via eigen instituties. Voor Osman Elmaci is het van wezenlijk belang dat iedere Nederlandse burger erbij hoort en participeert in de samenleving. Mirjam Sterk onderstreept dat: 'Natuurlijk is het bezitten van een betaalde baan en van onderwijskwalificaties een belangrijke voorwaarde voor integratie. Maar het gaat ook om participatie, om een wezenlijke verbondenheid, om betrokkenheid bij en gerichtheid op de nieuwe samenleving. Het gaat om een besef van onderliggende waarden die mensen met elkaar delen. Vanuit christen-democratisch perspectief is pluriformiteit een onopgeefbaar goed. Die pluriformiteit vereist echter naast een gezamenlijk respect voor verscheidenheid tegelijk samenbindende culturelementen, die maken dat een samenleving niet uiteenvalt.'

Sterk: 'Ik vond het daarom zo opmerkelijk dat voorheen in de inburgeringscursus zo weinig aandacht werd besteed aan wat ik burgerschap noem. De belangrijkste waarden van onze samenleving kwamen nauwelijks aan bod. Juist die waarden krijgen hun beslag in omgangsvormen, in leefregels, in de manier van werken van organisaties. Wie zich niet herkent in de cultuur en omgangsvormen zal zich ontheemd en een vreemdeling blijven voelen.' Om verantwoordelijkheden te kunnen dragen, zijn inzicht in de samenleving en vaardigheden nodig: goede kennis van de taal, een vak beheersen, etc.. Ontbreekt echter zinvolle interactie met de samenleving, dan treden al snel vervreemding, onbegrip of starre tegenstellingen op. Er ligt een belangrijke taak voor gezinnen, scholen, media en geloofsgemeenschappen om voor die aansluiting te zorgen.'

Mirjam Sterk

Wet Inburgering

Mirjam Sterk is er trots op dat in juni 2006 door de Tweede Kamer de nieuwe Wet inburgering is aangenomen. Doel is, volgens haar, vooral te zorgen dat mensen die kennis krijgen waarmee ze uiteindelijk zelfredzaam kunnen zijn en de eerste stappen zetten op weg naar volwaardig burgerschap. 'Wat heb je eraan als je wel een baan hebt, maar nog steeds niet kunt praten met de leraar van je kinderen?' Het beleid van de vorige kabinetten was te vrijblijvend en werd gekenmerkt door een sfeer van lege tolerantie. Problemen werden niet benoemd en daardoor bestonden ze ook niet.

Mirjam Sterk: 'Jan Peter Balkenende zei vier jaar geleden dat de multiculturele samenleving niet nastrevenswaardig is. Wat hij bedoelde was: wat heb je aan een samenleving waarin mensen naast elkaar leven, maar niet met elkaar? De vraag wat ons verbindt werd niet gesteld. Die basis is nodig. Burgerschap werd een van de pijlers van dit kabinetsbeleid. De nieuwe Wet inburgering is bedoeld als een veeleisend, verplichtend, maar ook uitnodigend en werwend integratiebeleid.'

Sterk kijkt ook met tevredenheid naar de Wet inburgering in het buitenland. De eerste resultaten zijn bemoedigend; van de 105 cursisten hebben slechts zes het examen niet gehaald. Er is ook werk gemaakt om het naturalisatiemo-

ment status te geven. Vanaf oktober 2006 zijn gemeenten verplicht een burgerschapsceremonie te houden, waarin je officieel welkom wordt geheten als nieuwe staatsburger. In de toekomst zullen imams in ons land kunnen worden opgeleid, waarmee zij de intermediaire rol in de cultuur-overdracht goed kunnen vervullen.

'Nieuw kabinetsbeleid'

Wat Mirjam Sterk betreft, dient het nieuwe kabinet het ingezette nieuwe integratiebeleid voort te zetten. In lijn daarmee is het afschaffen van de dubbele nationaliteit voor migranten van de derde generatie. Het bezit van het Nederlands staatsburgerschap verhoudt zich dan niet meer met een dergelijke binding aan een vroeger land van herkomst.

Het ingezette beleid om schooluitval tegen te gaan verdient prioriteit. Dat geldt ook voor de versnelling van de herstructurering van nu nog eenzijdig samengestelde wijken om meer gedifferentieerd bouwen van verschillende

woningtypen mogelijk te maken. Sterk: 'Ik heb regelmatig contact met enkele wijken waar veel migranten wonen, in Utrecht en Eindhoven. Daar zie ik dat het beleid van de afgelopen jaren effect heeft. Wijkbewoners van verschillende culturele achtergrond zijn bewust met de vraag bezig hoe zij toenadering tot elkaar kunnen zoeken. Er worden diverse gezamenlijke activiteiten georganiseerd. Een goede ontwikkeling is dat de kwaliteit van het onderwijs op vooral zwarte scholen ook steeds beter wordt.'

Mirjam Sterk en Osman Elmaci zijn het erover eens dat het nieuwe kabinet kritisch moet blijven op het behalen van het beoogde effect van de maatregelen. 'Blijf kijken wat een mens nodig heeft om mee te doen aan de samenleving, faciliteer dat en maak er afspraken over.'

Tenslotte pleit Osman Elmaci voor een eenduidig beleid voor minderheidsgroepen, zowel autochtonen als allochtonen, in achterstandssituaties. Hij roept het CDA op solidair te zijn met medeburgers die hun best doen aansluiting te vinden in onze samenleving. ■

'Nieuwe Nederlanders' in de Grote Kerk in Den Haag

Ontmoeting met vertegenwoordigers migrantenkerken

Op 14 juni bezochten meer dan 200 voorgangers en leiders van migrantenkerken op uitnodiging van Tweede-Kamerlid Kathleen Ferrier de Staten-Generaal. Ferrier zelf was acht jaar coördinator van SKIN, de vereniging van migrantenkerken.

Bijeenkomst in de Oude Zaal

‘Uit de nauwe contacten die ik met deze kerkleden heb, bleek een toenemende interesse in het functioneren van de Nederlandse politiek’, zegt Ferrier. ‘Vragen als: “Waarom is er hier een scheiding tussen kerk en staat, hoe kunnen wij in de Nederlandse politiek veel zichtbaarder worden, heeft men wel oog voor de bijdrage die wij leveren aan dit land?” komen steeds vaker aan de orde. Het leek mij een goed idee om als CDA een bezoekprogramma te starten waarbij we verschillende migrantenkerken bezoeken om nader kennis te maken en in gesprek te gaan. De kerken vonden dat een goed idee en wilden dat het programma een officiële en feestelijke aftrap zou krijgen.’

Die vond op 14 juni plaats. Omdat er veel meer aanmeldingen kwamen dan verwacht moest het programma op het laatste moment

omgegooid worden. Dankzij Eerste-Kamervoorzitter Yvonne Timmerman-Buck kon de lunch gebruikt worden in de Noenzaal van de Eerste Kamer, en het gesprek dat gepland was in de fractiekamer van het CDA in de Tweede Kamer kon met kunst- en vliegwerk op het allerlaatste moment nog verzet worden naar de Oude Zaal.

Toespraken

Tijdens de lunch was de partijvoorzitter, Marja van Bijsterveldt, erbij. Zij benadrukte het belang van deze bijeenkomst en het belang van de verbondenheid door het geloof. ‘Het CDA wil naar u luisteren, kennis nemen van de uitdagingen waar u tegenaan loopt en gezamenlijk naar oplossingen zoeken.’

Tijdens het gesprek in de Oude Zaal waren er verschillende Kamerleden aanwezig, maar hoogtepunten waren

de binnenkomst én de woorden van de Minister-President en de Minister van Justitie. De Minister-President benadrukte het belang van religie in het publieke domein en de rol die migrantenkerken daarbij spelen. Grote herkenning was er, toen de Minister-President aangaf hoe zeer het geloof hem in zijn dagelijks werk steunt.

Vragen

Er kwamen veel vragen. Die betroffen de relatie tussen moslims en christenen, de positie van uitgeprocedeerde asielzoekers, verblijfsvergunningen voor geestelijk bedienaren uit het buitenland en de problemen bij het vinden van geschikte samenkomst-ruimten.

Natuurlijk was de tijd te kort. Maar dit was ook nog maar een eerste bijeenkomst. Het is de bedoeling dat er meer van dit soort bijeenkomsten worden georganiseerd, waarop ook dieper op belangrijke kwesties kan worden ingegaan. Aan die bijeenkomsten zal vanuit de verschillende geledingen van de partij worden deelgenomen. Bewindslieden, Kamerleden, lokale CDA'ers, vertegenwoordigers van CDAV, CDJA en ICB zullen uitgenodigd worden deel te nemen aan de gesprekken met vertegenwoordigers van de migrantenkerken in Nederland.

**HERFSTVAKANTIE
TOPPER!**

De herfstzon op een onbekend eiland

Herfstvakantie
op een schitterend Italiaans eiland
incl. Middellandse Zee Passage v.a.:

€ 599 p.p.

Rust, ruimte, cultuur en natuur vormen de ingrediënten van deze schitterende autoreis aangeboden tegen zeer speciale introductietarieven! Met uw eigen auto reist u via Zwitserland (hotelovernachting inbegrepen!) richting Noord-Italië alwaar u inscheept voor een schitterende passage over de Middellandse Zee.

Een vakantie die begint en

eindigt met een fantastische cruise naar een zon-zekere bestemming. Het enorme zonnedek met ligstoelen en een prachtig zwembad met poolbar staan garant voor een heerlijke cruise-passage. Een perfecte hut met douche/toilet is eveneens inbegrepen en... uw auto gaat GRATIS mee!

Genieten van de najaarszon aan één van de verlaten stranden op Sardinië of het vulkaaneiland Sicilië. Voor een korte of langere periode: de keus is geheel aan u! Beide eilanden bieden de bezoeker ongekend natuurschoon, een scala aan cultuurschatten, schilderachtige dorpjes en kilometerslange zandstanden.

U vertoeft altijd op een prachtige locatie: in 1e klasse hotels omgeven door wijnvelden en direct nabij de azuurblauwe zee. Aan comfort zal het u zeker niet ontbreken: in de hotels overnacht u in comfortabele kamers voorzien van douche/toilet en tv. Bovendien behoort een schitterend zwembad altijd

tot de faciliteiten! Elke dag is geheel naar eigen keuze in te delen.

U heeft immers uw eigen auto ter beschikking! Bezoek de eeuwenoude Griekse tempels, de kleurrijke piazza's in verlaten dorpjes of beklim de Etna en neem daarna een duik in de kristalheldere zee. Juist in het najaar bereikt het zeewater haar hoogste temperatuur!

Bon voor de najaarszon

Ja, stuurt u mij – zonder enige verplichting – z.s.m. alle informatie en voorwaarden omtrent de speciale voordeelaanbieding met eigen auto inclusief een schitterende Middellandse Zee Cruise.

Naam/voorletter: _____ m / v

Straat: _____ nr.: _____

Postcode: _____

Woonplaats: _____

Tel.: _____

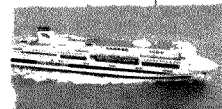
E-mail: _____

In een (gefrankeerde) envelop sturen aan:
Voigt Travel, Postbus 5188, 1410 AD Naarden

Inbegrepen bij de speciale reisom:

- Schitterende accommodatie (mét zwembad)
- Middellandse Zee Cruise (hut met douche/toilet!)
- Hotelkamers met douche/toilet én airco!
- Hotelovernachting op heen- én terugreis!
- Tolviget voor Zwitserland!
- en... GRATIS uw auto mee aan boord!

Vertrek: september t/m oktober 2006

Uw auto gaat tijdens
de cruise-passage
GRATIS
mee aan boord!

Uitgebreide informatie, voorwaarden en prijzen kunt u vrijblijvend aanvragen via de speciale bon of op onze website: www.eilandenreis.nl

Voigt Travel

Tel.: 035 - 699 03 22
info@voigt-travel.nl

Op 14 augustus jl. heeft het versterkt Partijbestuur onderstaande advies-kandidatenlijst vastgesteld. De afgelopen weken hebben de CDA-afdelingen over de lijst kunnen stemmen. Op het Partijcongres van 29 en 30 september in Amsterdam wordt de definitieve kandidatenlijst vastgesteld.

1. J.P. Balkenende	Capelle a/d IJssel	39. J.N. van Vroonhoven-Kok	Den Haag
2. M.J.M. Verhagen	Voorburg	40. P.H. Omtzigt	Hengelo (Ov.)
3. M.J.A. van der Hoeven	Maastricht	41. J.H.T.M. Kortenhorst	Wassenaar
4. G.P.J. Verburg	Woerden	42. M.C. Haverkamp	Nederhorst den Berg
5. J.P.H. Donner	Den Haag	43. A.A.M. Willemse-van der Ploeg	Heiloo
6. J.G. Wijn	Amsterdam	44. C.W.A. Jonker	Maarheeze
7. P.L.B.A. van Geel	Helmond	45. E.J. Bilder	Ermelo
8. J. Atsma	Surhuisterveen	46. S. de Rouwe	Bolsward
9. W.R.C. Sterk	Houten	47. R.W. Knops	Meterik
10. J.M.G. Schreijer-Pierik	Hengevelde	48. M.Ch.A. Smilde	Eelde
11. J. Schinkelshoek	Den Haag	49. M.M. van Toorenborg	Rosmalen
12. J.M. de Vries	Goudriaan	50. W.J. Stolte	Den Haag
13. J.W.E. Spies	Alphen a/d Rijn	51. A.S. Uitslag	Welsum
14. K.G. Ferrier	Leusden	52. R.H. Algra	Jubbega
15. C.E.G. van Gennip	Amsterdam	53. J.D. Aasted Madsen-van Stiphout	Kerkrade
16. H.J. Ormel	Hengelo (Gld.)	54. H.Th.M. Pieper	Deventer
17. R.A.C. van Heugten	Helmond	55. C.A. Vietsch	Utrecht
18. S. van Haersma Buma	Voorburg	56. O.O. Elmaci	Gorincem
19. C. Çörüz	Haarlem	57. T.G.W. Frankemölle	Axel
20. B.J. van Bochove	Lelystad	58. E.D. Ekkel	Dronten
21. Y.J. van Hijum	Zwolle	59. M.C.I. van der Werf	Amsterdam
22. C. van der Knaap	Rotterdam	60. G.J.M. Kempen-van Dommelen	Nijmegen
23. G.P.J. Koopmans	Velden	61. O.C. van Dijk	Utrecht
24. A.J. Koppejan	Zoutelande	62. T.J.G.M. Hanssen	Sittard
25. W.G.J.M. van de Camp	Den Haag	63. H.R. Bogaards-Simonse	Zeewolde
26. P.J.M.G. Blanksma-Van den Heuvel	Eindhoven	64. G.A. de Haan	Nijverdal
27. H. Jager	Appingedam	65. A.P.A.M. van Zeeland	Haps
28. C. Joldersma	Tilburg	66. H.A.C. Weigand-Timmer	Ermelo
29. J.J. van Dijk	Culemborg	67. J.D.W. Eerbeek	Westdorp
30. J.P. Schermers	Bunnik	68. M. Hak-Loots	Dussen
31. F.J.F.M. de Nerée tot Babberich	Leefdaal	69. C. Bos	Vriezenveen
32. J.J. Mastwijk	Hoogeveen	70. T. Koster	Leeuwarden
33. J.J.G.M. Biskop	Roosendaal	71. G.A. Karssenberg	Wezep
34. R.W.F. Kortenhorst	Joure	72. B.E.H. Homan	Den Haag
35. A. Tonca	Apeldoorn	72. P.J. van der Zaag	Waalre
36. J. ten Hoopen	Zoetermeer	74. A.M.M. Kolodziejak	Posterholt
37. J.W.M.M.J. Hessels	Montfort	75. L.E. Jalink	Amstelveen
38. M.L. de Pater-van der Meer	Zutphen		

Kijk voor meer informatie over kandidaten op: www.cda.nl/kandidaten

PARTIJCONGRES

Op **vrijdag 29 en zaterdag 30 september** zal in het **Congrescentrum van de RAI te Amsterdam** het verkiezingscongres van het CDA plaatsvinden.

Vrijdagmiddag en -avond staan volledig in het teken van de behandeling van de amendementen op het verkiezingsprogramma, die tot 10 september ingediend kunnen worden. De amendementen worden in 5 deelsessies behandeld. De stemming verloopt met behulp van stemkastjes. De deelsessies beginnen om 13.30 uur. Tussen 17.30 en 19.00 uur worden de deelsessies onderbroken voor een informeel dinerbuffet. Om 22.00 uur wordt dit deel van het Congres afgesloten met een gezamenlijke borrel.

Zaterdag 30 september begint het programma **om 9.30 uur met het huishoudelijk deel**.

Daarin vindt onder meer de vaststelling van het verslag van 20 mei 2006 en de vaststelling van de Begroting 2007 plaats.

Om 10.00 uur begint **het plenaire politiek deel**. Tijdens het plenaire ochtenddeel zullen de amendementen op het verkiezingsprogramma die vrijdag 29 september niet met tweederde meerderheid zijn aangenomen behandeld worden. Hierna zal het verkiezingsprogramma worden vastgesteld. Het ochtendprogramma wordt afgesloten met een korte toespraak van de voorzitter van de Tweede Kamerfractie, Maxime Verhagen.

Van 13.00 tot 14.00 uur is de lunch

Om 14.00 uur begint **het politiek middagdeel**, dat geheel in het teken staat van de vaststelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamerverkiezingen en de verkiezing van de lijsttrekker. Naar verwachting sluiten we rond 16.00 uur af met een spetterend feest.

Stemrecht

Alle leden van het CDA hebben stemrecht. Zij ontvangen t.b.v. het Partijcongres een stemkaart mits zij:

1. vóór 10 september de contributie voor 2006 hebben voldaan;
2. op 29 september minimaal 8 weken lid zijn.

Voor meer informatie, de procedures amendementen en resoluties, inschrijving, hotelreserveringen, de laatste versie van het programma etc., verwijzen we u graag door naar de website van het CDA (www.cda.nl). Op de homepage staat een banner aanmelden partijcongres. Klinkt u hierop, dan wordt u voorzien van de laatste informatie over het Partijcongres en kunt u zich tevens aanmelden.

Bestel Campagnemateriaal via Webwinkel

Weet u hoe u materiaal voor de campagne(s) voor de Tweede-Kamerverkiezingen (en gemeentelijke herindelingsverkiezingen) van 22 november 2006 moet bestellen?

Vernieuwde webwinkel 1 september van start

Vóór de Gemeenteraadsverkiezingen van 2006 is het CDA begonnen met de verkoop van campagnemateriaal in een professionele webwinkel. Sinds maart jl. hebben we de kinderziekten eruit gehaald en nu kunnen we u een vernieuwde webwinkel aanbieden.

Een aantal aanpassingen:

- Voor leden: niet meer vooraf betalen. Op basis van uw persoonlijke inlogcode die u onlangs van het CDA heeft ontvangen, kunt u materiaal op rekening bestellen. U hoeft dan niet vooraf te betalen, maar ontvangt met de bestelling een rekening. Beschikt u niet meer over uw inlogcode, dan kunt u het CDA bureau bellen: tel. 070-8505400. Medewerkers kunnen u dan aan uw code helpen
- Niet-leden of leden die geen inlogcode meer hebben, kunnen ook materiaal bestellen. Dit dient vooraf betaald te worden via een automatische incasso.
- De webwinkel is iets handiger ingedeeld, zodat u sneller kunt vinden wat u zoekt.
- Het aantal artikelen is uitgebreid. Nieuw zijn een tas (type postmanbag), een dameslijn kleding, stropdassen, damessjaals, nieuwe affiches (met foto van de lijsttrekker), nieuwe ochtendgroeten (op een later tijdstip te bestellen), het boekje met 101 successen van het kabinet-Balkenende, het verkiezingsprogramma en een gratis infopakket voor derden (met flyer, poster, verkiezingsprogramma en wat losse gadgets.)

Gratis materiaal Tweede-Kamerverkiezingen

In de webwinkel bieden we de volgende artikelen gratis aan: folders, themaflyers, ledenwerffolders, ochtendgroeten (op een later tijdstip te bestellen).

Gratis raamaffiche

Alle gemeentelijke afdelingen ontvangen op het secretariaatsadres gratis raamaffiches voor al hun leden. Het is de bedoeling dat het lokaal campagneteam de raamaffiches persoonlijk bij alle leden gaat bezorgen en er zorg voor draagt dat het affiche ook daadwerkelijk opgehangen

wordt. De affiches zullen naar de secretariaten worden gestuurd in de eerste week van oktober, als op 30 september tijdens het Partijcongres de lijsttrekker definitief is gekozen.

Gratis bordaffiche

Daarnaast ontvangt elke afdeling gratis exemplaren van het bordaffiche. Het aantal is afhankelijk van het aantal inwoners in de afdeling. De affiches zullen naar de secretariaten worden gestuurd in de eerste week van oktober, als op 30 september tijdens het Partijcongres de lijsttrekker definitief is gekozen.

Overige affiches

Wilt u meer exemplaren van de affiches dan u van het CDA ontvangt, dan zijn de raam- en bordaffiches tegen betaling verkrijgbaar in de webwinkel. Dit geldt ook voor de billboards.

Steun de CDA-campagne!

Op zaterdag 19 augustus heeft u per post het conceptverkiezingsprogramma 'Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar' ontvangen. Bij het verkiezingsprogramma heeft u ook een brief gekregen, waarin u gevraagd werd om uw lidmaatschapsgegevens (o.a. uw emailadres) te controleren.

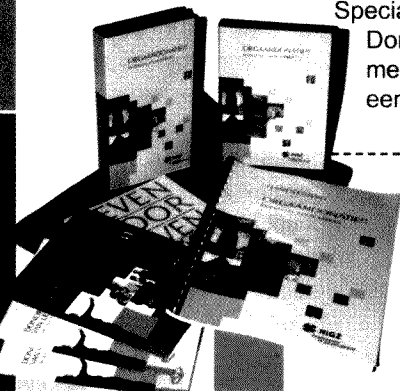
Heeft u dit nog niet gedaan, dan hopen wij dat u dit zo spoedig mogelijk wilt doen. Met actuele gegevens zijn wij in staat u actief te betrekken bij de komende verkiezingen en u te informeren over de activiteiten die plaatshebben in het kader van de campagne voor de Tweede-Kamerverkiezingen op 22 november a.s.

U kunt ook emailadressen van mensen doorgeven, waarvan u denkt dat zij geïnteresseerd zullen zijn in informatie over het CDA en de komende verkiezingen.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met het CDA-bureau, 070-8505400 of mailen naar cda@cda.nl

Orgaandonatie, raakt dat ook de kerk?

Wel of juist geen orgaandonor? Feit is dat ruim 60% van de bevolking nog geen besluit genomen heeft om wel of geen donor te worden. Daaronder ook vele gelovigen van de verschillende kerken in Nederland. Speciaal om het onderwerp binnen de kerken bespreekbaar te maken heeft NIGZ-Donorvoorlichting een tweetal pakketten ontwikkeld. Handige middelen om mensen na te laten denken over dit voor velen lastige onderwerp zodat uiteindelijk een keuze kan worden gemaakt.

Ja, stuurt u mij meer informatie over de pakketten die zijn ontwikkeld voor kerken over orgaandonatie en registratie.

Naam: ..... M/V

Naam organisatie: .....

Adres: .....

Postcode: .....

Woonplaats: .....

Opsturen in gefrankeerde envelop naar:
NIGZ-Donorvoorlichting, postbus 500, 3440 AM Woerden. U kunt ook telefonisch contact opnemen:
(0348) 43 76 50 of mailen: info@donorvoorlichting.nl of kijk op www.donorvoorlichting.nl.

 NIGZ
investeren
in gezondheid

CDA RICHT SPORTNETWERK VOOR LOKALE POLITICI OP

Sport past goed bij de uitgangspunten van het CDA. Sport is een optelsom van waarden die het CDA belangrijk vindt voor de samenleving: gezondheid, veiligheid, integratie en maatschappelijke binding. Het CDA wil daarom de sportbeoefening actief bevorderen door middel een sportnetwerk.

Wietze Smid

Sport speelt een centrale rol in onze maatschappij en is niet meer weg te denken. Bij 29.000 sportverenigingen, achttienhonderd fitnesscentra en talloze sportscholen beoefenen meer dan tien miljoen Nederlanders één of meer sporten. Vrijwilligers spelen een cruciale rol in de sport. Meer dan 1,2 miljoen vrij-

willigers zijn actief bij de sportverenigingen. Bij grote sportevenementen, zoals het WK Voetbal, is de publieke belangstelling groot.

Sport draagt verschillende waarden in zich. Sporten bevordert een gezonde leefstijl, voorkomt ziekte en verhoogt de arbeidsproductiviteit

en leerprestaties. Sport bevordert bovendien de sociale samenhang en voor velen is sport een belangrijke en zinvolle invulling van hun vrije tijd. Sport brengt het normen en waarden-verhaal positief in de praktijk. Maatschappelijke waarden als respect voor de ander en binding in een groep krijgen door sport op een natuurlijke en praktische manier vorm. Maar sport draagt ook bij aan integratie van specifieke groepen of individuen. Het zorgt ervoor dat mensen mee kunnen doen aan de samenleving. Er zijn diverse initiatieven om ontmoeting, binding, opvoeding en integratie van de allochtone jeugd - en hun ouders - door middel van sport te stimuleren.

Ook het kabinet dicht sport een belangrijke bijdrage toe bij de versterking van de sociale samenhang en binding in de samenleving. In september 2005 heeft staatssecretaris Ross dit in haar sportnota onderstreept. Onder het motto 'bewegen, meedoen en presteren' investeert het kabinet de komende jaren fors in sport. Tot 2010 loopt het budget op tot bijna honderd miljoen euro.

Istockphoto

Sporten stimuleert en bevordert integratie

Voor het CDA is het van het grootste belang dat mensen mee kunnen doen en ook daadwerkelijk meedoen aan de samenleving. Sport biedt mensen daartoe de gelegenheid, niet alleen als sporter, maar binnen sportverenigingen ook als vrijwilliger. Van alle vrijwilligers in Nederland is het grootste percentage vrijwillig actief in de sport. Daarom hecht het CDA groot belang aan sport en de rol en functie van sportverenigingen.

Sportnetwerk

Reden genoeg voor het CDA om sportbeoefening actief te willen stimuleren. Begin 2006 heeft het CDA hiervoor een sportwerkgroep in het leven geroepen. De sportwerkgroep richt

zich met name op lokale bestuurders. Zij zullen het sportbeleid immers concreet gestalte moeten geven. Het eerste resultaat van de werkgroep is het oprichten van het CDA-sportnetwerk. Op 26 september vindt de eerste CDA-sportnetwerkbijeenkomst plaats in Utrecht. Alle CDA-wethouders, -gemeenteraadsleden en -Statenleden met sport in de portefeuille en CDA'ers werkzaam voor maatschappelijke (sport)organisaties worden uitgenodigd hierbij aanwezig te zijn. De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Clémence Ross, Tweede Kamerlid Joop Atsma en CDA-wethouder sport te Utrecht Harm Janssen zullen deelnemen aan de eerste sportnetwerkbijeenkomst.

Blik op Sport

Het CDA wil een platform bieden aan al diegenen die zich met ziel en zaligheid met het thema sport bezighouden. Naast een plenair deel zullen er workshops voor lokale bestuurders worden aangeboden over diverse onderwerpen gerelateerd aan sport. Ook zal er een editie van het katern Blik op Sport worden aangeboden aan de staatssecretaris en alle deelnemers krijgen een exemplaar mee naar huis. Dit informatieve en inspirerende informatiekatern bevat o.a. interviews met CDA'ers die zich op verschillende manieren met het thema sport bezighouden. Het CDA hoopt dan ook dat veel lokale CDA-politici zich hiervoor sterk willen maken en de sportbeoefening in hun gemeente actief willen ondersteunen en verder ontwikkelen.

U kunt zich opgeven voor de eerste sportnetwerkbijeenkomst, op 26 september in Utrecht, door een mail te sturen via Smid@cda.nl.

Online Kijk voor meer informatie over initiatieven op het gebied van sport op www.cdanet.nl

Jeugdsportfonds In 1999 richtte ex-jeugdhelpverlener Harrie Postma het Jeugdsportfonds op. Postma: 'Sport is heel belangrijk. Het is niet alleen gezond. Als je kinderen laat sporten, voorkom je dat ze uit verveling op straat gaan hangen en rotzooi gaan uithalen. Bovendien brengt sport te discipline en sociale vaardigheden bij.'

In 2004 ontving het fonds de Hein Roethofprijs uit handen van minister van Justitie Piet Hein Donner, voor het project met de beste resultaten op het gebied van criminaliteitspreventie.

Het Jeugdsportfonds stelt zich ten doel om snel, effectief en op laagdrempelige, niet-bureaucratische wijze kinderen van financieel minder draagkrachtige ouders een kans te bieden om te gaan sporten. Motto van het Jeugdsportfonds is: Alle kinderen moeten kunnen sporten.

Het Jeugdsportfonds wil kinderen door middel van sport een kans geven zich positief te ontwikkelen. Op het Jeugdsportfonds kan pas een beroep worden gedaan als andere voorliggende financieringsmogelijkheden ontbreken of zijn uitgeput. De bijdrage wordt verstrekt om jeugdigen uit gezinnen met een minimum inkomen deel te laten nemen aan een sportactiviteit. Het gezinsinkomen bedraagt maximaal 105% van het wettelijk sociaal minimum. De bijdrage van het Jeugdsportfonds aan de aangemelde kinderen bestaat uit een sportlidmaatschap of sportartikelen. De financiële bijdrage wordt niet verstrekt aan het kind of de ouder/verzorger, het toegekende budget wordt rechtstreeks overgemaakt aan de club of vereniging. De vergoeding per deelnemend kind is aan een maximum per jaar gebonden.

Cees Wijnen was wethouder sport in zijn gemeente Aalsmeer. Tijdens zijn wethouderschap heeft hij diverse initiatieven genomen om kinderen aan het sporten te krijgen. De Jeugd Sport Pas is daar één van. Met de pas kunnen kinderen kennismaken met diverse sporten. Zij moeten hierdoor gestimuleerd worden om lid te worden van een sportclub. Net als veel anderen is Wijnen overtuigd van de positieve effecten van sport op kinderen. Ook zette Wijnen lokaal een Jeugdsportfonds op. De lokale fondsen worden financieel gevoed door bijdragen van bedrijven die hiermee hun maatschappelijke verantwoordelijkheid kunnen laten zien. Tevens komen bijdragen van de deelnemende gemeente of provincie, maar ook van particulieren.

22 november: het Europees perspectief

Iedere bewuste burger en elke politicus weet het: de enige peiling die telt, is de verkiezingsdag. De ongekend hoge vlucht van de PvdA of de onstuitbare populariteit van Rita Verdonk onder VVD'ers bleken weer even zovele zeepbellen van de waan van de dag. Ons CDA deed en doet er dan ook steeds weer goed aan rust, duidelijkheid en volharding in het eigen profiel uit te stralen.

Maar nog belangrijker is het deze kenmerken in daden waar te maken. Want de kiezer 'telt zijn knopen' uiteindelijk als zij/hij de stem uitbrengen: welke partij realiseert concreet waar zij voor staat? Welk beleid is betrouwbaar in moeilijke situaties? Welk leiderschap heeft substantie en biedt meer dan opzichtig klatergoud in de media? Welke partij biedt een helder perspectief voor de komende jaren op basis van bewezen kracht en niet op basis van 'mooi weer-beleid'?

Ik hoop en verwacht dat zeer velen die vragen heel goed zullen overwegen en dan de conclusie trekken: het CDA met Jan Peter Balkenende staat

hier voor. De geloofwaardigheid en de volharding van onze lijsttrekker en zijn programma zijn wat dat betreft sterke argumenten.

Die keuze waar Nederland nu voor staat, herken ik in Europa voluit. Voor het debat in ons land en voor de overtuigingskracht van het betoog van Jan Peter Balkenende en zijn team is het goed onze campagne te zien in zijn Europese context. Overal worstelen we in Europa met de grote veranderingen in de samenleving, economie, cultuur en de democratie zelf.

U kent de *buzz-words*: vergrijzing en ontgroening, globalisering en de opkomst van Azië, integratie door scholing, werk en cultuur, burgerschap en opvoeding, duurzaamheid en veilige energie. Veel regeringen zetten daarom grootscheepse hervormingen in gang, maar zelden lukt hen dat zonder kleerscheuren politiek daadkrachtig en doeltreffend door te zetten. De progressieve Rood-Groenen onder Schröder in Duitsland deden het te langzaam, te laat. Nu mag onze geestverwante Angela Merkel de kerkende Duitse machine uit het moeras zien te trekken. Tony Blair leek fris en links-liberaal, een soort oudere broer van Wouter Bos, maar ook hij strandt door tegenwerking in zijn eigen partij. Berlusconi, Chirac en meer van zulke mannetjesputters blijken eveneens de noodzakelijke omslag in hun economie en sociale zekerheid voor de toekomst niet voor elkaar te hebben gekregen.

Zet ons land en onze premier en lijsttrekker daar eens naast. Na de oververhitte periode rond de opkomst en ondergang van Pim Fortuyn en zijn LPF en de economische crash die het paarse beleid van PvdA, VVD en D66 ons opleverde, gaven weinigen nog één eurocent voor Nederland en zijn perspectief. Doempredikers kenden hoogseizoen. Jan Peter en de zijnen gingen stug aan de slag. Ook bij ons waren hervormingen zeer nodig en

vaak al te lang verdaagd door het 'mooi weer-beleid' onder paars. Toen Wouter Bos op Financiën meeregeerde, weet u nog?

We zijn nu vier jaar verder. Tropenjaren qua beleid en moeilijke ingrepen. Maar vruchtbare jaren, zeker als je de resultaten afzet tegen die elders in Europa. Nederland heeft de keer ten goede gemaakt: van amechtig onderaan hangend naar voorhoede bij werkgelegenheid en groei. Volgens mij is dat pas écht sterk en sociaal: de werkloosheid onder jongeren is met een derde gedaald, terwijl deze in veel buurlanden hardnekkig hoog blijft.

Actieve jongeren die leren, werken en hun kansen pakken zijn het beste dat een samenleving kan hebben en kan aanmoedigen. Wat dat bevordert echt de integratie en geeft een land nieuwe talenten en nieuwe bedrijvigheid en ideeën. Nederland is daarom op de weg omhoog, biedt jongeren en gezinnen weer perspectief en moed.

Zijn we er dus? Natuurlijk niet, er ligt nog een hoop te doen. Zeker in Europa zal ons land zijn positie nog verder moeten versterken na het 'Nee' van juni 2005. Ook voor de werkgelegenheid, veiligheid, migratieproblemen en energiezekerheid zullen we met onze partners intensiever dan ooit moeten samenwerken in ons eigen belang. Maar het maakt wel verschil of Nederland dit moet doen vanuit een verzwakte, ontredderde positie zoals na de paarse periode, óf dat het dit kan doen als voorhoedeland bij de groei, export en werkgelegenheid, zoals na deze jaren onder leiding van onze eerste man. Een partij die daarvoor staat, heeft iets goeds te bieden aan de kiezer.

Camiel Eurlings

'Mobiliteit pensioenen in Europa noodzakelijk'

'Mobiliteit van werknemers moet beloond en niet gestraft worden. Daarom moet overal in de Europese Unie ook de mobiliteit van pensioenen goed geregeld worden. Mobiliteit van pensioenen wil zeggen dat je bij verhuizing naar een ander werkland het opgebouwde pensioen kunt meenemen en op die manier een pensioenbreuk kunt voorkomen. Dit is echter nog niet overal in de Unie het geval.' Dat zegt Ria Oomen-Ruijten, rapporteur in het Europees Parlement over de ontwerp-Europese wetgeving inzake meeneembaarheid van aanvullende pensioenrechten.

Ria Oomen schreef een brief hierover aan minister Aart-Jan de Geus (sociale zaken), omdat de Stichting van de Arbeid wil dat Nederland in de Raad van Ministers dit Europees wetsontwerp gaat afwijzen. De Stichting denkt dat het Europese wetsvoorstel geen verbetering betekent voor de Nederlandse situatie. Er worden geen oplossingen geboden voor fiscale problemen bij grensoverschrijdende overdraagbaarheid van aanvullende pensioenen. En de Stichting weet niet of de internationale waardeoverdracht goed is voor de persoonlijke pensioenopbouw.

Ria Oomen is het niet eens met dit pleidooi van de Stichting van de Arbeid. Ze erkent wel dat de situatie voor Nederland niet verbetert. Dat komt echter omdat deze zaak in ons eigen land al heel goed is geregeld en dus in dit opzicht niet verbeterd hoeft te worden. Daarnaast zegt ze dat de goede Nederlandse regels gewoon behouden blijven. Er zal daarom in ons land ook geen hogere druk van nieuwe regels of administratieve lasten ontstaan. Het is desondanks voor de hele Europese interne markt van groot belang om overal te kunnen profiteren van dergelijke regels, waardoor het mogelijk wordt pensioenen gewoon 'mee te nemen'. Dat is de grootste meerwaarde van Europese regelgeving.

In haar brief aan minister De Geus legt Oomen uit dat zij daarom in haar verslag probeert alle Europese regelingen onder de richtlijn te laten vallen. Voor sommige lidstaten zou dat echter onbetaalbaar worden, omdat ze nu nog niets hebben geregeld. Daarom kiest ze ervoor de Europese wetgeving alleen van toepassing te verklaren op de pensioenrechten die worden opgebouwd in nieuwe contracten, die worden afgesloten na het in werking treden van de wetgeving. Ria Oomen is het wel eens met de zorg in Nederland over een verplichte indexering van pensioenrechten voor werknemers die hun pensioenrechten slapende houden bij hun oude werkgever. Maar dat hoeft, volgens haar, niet te leiden tot een voordeel ten opzichte van de zogenaamde actieve deelnemers. 'Glashelder moet dus zijn dat van een indexatieverplichting gekoppeld aan actieve deelnemers geen sprake kan zijn. Ik stel daarom voor, zoals dat in Nederland ook gebeurt, de rechten van slapende deelnemers te koppelen aan die van gepensioneerde deelnemers.'

Lagere kosten mobiel bellen

De Europese Commissie heeft vlak voor de zomer een ontwerpverordening gepresenteerd die de kosten

voor het mobiel bellen in het buitenland fors doet zakken. Lambert van Nistelrooij (telecom) vindt dit een goede zaak, maar ook dat de Europese Commissie veel te lang heeft gewacht met het nemen van deze maatregel.

Van Nistelrooij: 'Al sinds jaar en dag is het internationaal mobiel belverkeer de melkkoe van de grote telecommaatenschappen. Dat merkt iedere Nederlander bij zijn eerste telefoonrekening na terugkeer van vakantie. Het in het buitenland mobiel bellen is een jaarlijkse markt van tien miljard Euro. Zo'n tien à vijftien procent van de bedrijfswinst is van deze markt afkomstig. Dat de winsten erg hoog zijn, blijkt wel uit het feit dat het Britse Vodafone haar prijs heeft kunnen laten zakken tot ongeveer 45 eurocent per minuut. Gemiddeld ligt het overigens nog op 75 eurocent.'

De ontwerpverordening moet nog worden goedgekeurd door het Europees Parlement en de Raad van Ministers. Van Nistelrooij: 'Al sinds jaren vraagt het Europees Parlement om deze wetgeving. De behandeling in het Europees Parlement zal naar verwachting weinig problemen opleveren, ik hoop alleen dat de lidsta-

Mobiel telefoneren is nog altijd duurder dan bellen met een vaste aansluiting

ten de oren niet te veel laten hangen naar de grote telecombedrijven, die natuurlijk de prijzen zo hoog mogelijk willen houden.'

'Ik heb de Commissie wel gevraagd om betere informatie over de effecten van deze forse ingreep. Een zogenaamde *impact assessment*, zodat ook onbedoelde neveneffecten in kaart worden gebracht mis ik in nog in het voorstel van Commissaris Reding', aldus Van Nistelrooij.

Eisen aan handelsovereenkomst EU-Turkmenistan

Het Europees Parlement stelt zware eisen aan een te sluiten handelsovereenkomst tussen de EU en Turkmenistan. De overeenkomst moet als breekijzer worden gebruikt om de mensenrechtensituatie in dat land

te verbeteren. Dit stellen Europarlementariërs na een werkbezoek in Turkmenistan.

Het werkbezoek werd geleid door Albert Jan Maat. Maat: 'Turkmenistan is een totalitair geleide Centraal-Aziatische republiek met een lage levensstandaard en met enorme gas- en oliereserves. De wijze waarop de Turkmeense president Niyazov met de opbrengsten daarvan omgaat, roept terecht veel vragen en kritiek op. Ook met de persvrijheid en de mensenrechtensituatie is het slecht gesteld.' De Europese Commissie stelde onlangs voor om een handels- en samenwerkingsovereenkomst met de Turkmenen te sluiten. Gezien de grote economische belangen is dat begrijpelijk, maar Albert Jan Maat vindt de ontwerpovereenkomst onac-

ceptabel, omdat geen relatie wordt gelegd met het verbeteren van de mensenrechtensituatie.

Maat: 'Een handelsovereenkomst met de EU komt de Turkmenen goed uit. Zij hebben er veel belang bij, omdat ze daarmee minder afhankelijk worden van Rusland en hun economische horizon verbreden. Daarom wil ik het gebruiken als breekijzer om de mensenrechtensituatie te verbeteren. Zo is het slecht gesteld met de godsdienstvrijheid. Vooral christenen hebben het er erg zwaar. Daarnaast wil ik dat internationale waarnemers bij de lokale en regionale verkiezingen in 2006 en 2007 worden toegelaten. Tot slot moet een dialoog worden gestart tussen de EU en de Turkmeense regering over mensenrechten, waarbij concrete aanwijzingen van schendingen zullen worden besproken.'

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert van Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

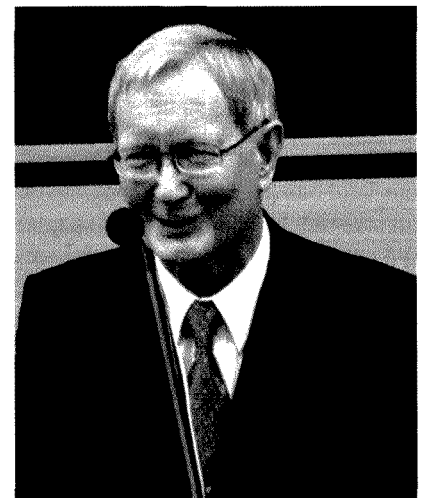
Tunne Kelam krijgt Schuman-medaille

Tijdens de laatste fractievergadering voor de vakantie eerde de EVP-ED-fractie de Est Tunne Kelam. Tunne Kelam is in Nederland relatief onbekend, maar in de Baltische landen (Estland, Letland en Litouwen) is hij een held. Het onafhankelijke Estland werd in 1940 door sovjettroepen bezet en na een korte Duitse bezetting in 1944 bij de Sovjet-Unie ingelijfd. Het bezette Estland herkeeg na 51 jaar van bezetting in 1991 zijn onafhankelijkheid. Tunne Kelam speelde daarbij een belangrijke rol. Zijn land is op 1

mei 2004 toegetreden tot de Europese Unie. Ook daarin was Kelam een sleutelfiguur.

Tijdens de eerste helft van de bezetting door de Sovjet-Unie was Tunne Kelam actief als historicus. Vanwege zijn onafhankelijke kijk op de Praagse lente kwam in 1968 een voortijdig einde aan zijn carrière als wetenschapper. Dit weerhield hem niet om in 1972 een oproep te doen aan de Verenigde Naties voor de beëindiging van de illegale bezetting door de Sovjet-Unie. Dit leverde hem zijn ontslag op bij de uitgeverij van de Estse Sovjet-Encyclopedie en hij werd bijna

Tunne Kelam

twintig jaar lang goed in de gaten gehouden door de Russische geheime dienst, de gevreesde KGB.

Drie jaar voor de onafhankelijkheid richtte hij de eerste niet-communistische politieke beweging op binnen de Sovjet-Unie: de Estse Nationale Onafhankelijkheidspartij. Hij speelde in 1991 een sleutelrol in de onderhandelingen tussen het mede door hem opgerichte burgercongres en de bestaande Opperste Sovjet over het teruggeven van de onafhankelijkheid aan Estland en de terugtrekking van de Russische troepen.

Tunne Kelam was in de tijd tussen het uitroepen van de onafhankelijkheid en de eerste verkiezingen voorzitter van het tijdelijk parlement. Ook was hij lid van de Grondwettelijke Vergadering. In 1992 werd hij vice-voorzitter van het eerste vrije verkozen parlement, de Riigikogu. En in 2003 was hij een van de zes leden uit Estland in het Europees Parlement. Als christen-democraat werd hij lid van de EVP-ED-fractie.

De Schuman-medaille werd in 1986 voor het eerst uitgereikt. Het is de ere-medaille van de EVP-ED-fractie.

Poettering steunt Fins voorzitterschap bij versterken van relaties met Rusland

Een belangrijk thema tijdens het Finse voorzitterschap in het tweede halfjaar van 2006 zijn de betrekkingen met Rusland. De Russische president Poetin is uitgenodigd op de informele bijeenkomst van de 25 regeringsleiders op vrijdag 20 oktober in Lahti. Ook willen de Finnen op 24 november tijdens de topbijeenkomst van de Europese Unie en Rusland in Helsinki zaken doen met de Russen. Vooral energie staat daarbij centraal. EVP-ED-fractievoorzitter Hans-Gert Poettering

toonde zich tijdens het plenaire debat waarin de Finnen hun plannen presenteerden een warm voorstander van dit onderdeel van het Finse programma. 'We vinden ook dat we Rusland nodig hebben als een solide, stabiele en hopelijk ook democratische partner', zei hij. 'Maar we moeten nu wel eens ophouden met omhelzingen en schouderklopjes.'

'We moeten het hebben over onze gemeenschappelijke belangen, vooral ook bij de energievoorziening. En we moeten niet verzwijgen dat we het ook noodzakelijk vinden dat de mensenrechten gerespecteerd blijven worden. Het is bij voorbeeld niet aanvaardbaar hoe de Russische zakenman Chodorowski in Russische gevangnissen behandeld wordt. En dat is maar één van de vele gevallen. Daartegen moeten we onze stem verheffen', zei Poettering.

In het Finse werkprogramma staat onder meer dat de tijd van praten voorbij moet zijn en dat de aandacht vooral moet worden gericht op het uitvoeren van alle plannen die inmiddels zijn gemaakt. De Finnen willen daarom veel vakministers bij elkaar zetten om samen met de Russen te praten over internationale aangelegenheden, over veiligheid, justitie en grensbewaking en over milieu, energie en transport. Dat gebeurt allemaal tegen de achtergrond van de onzekerheid die begin dit jaar ontstond rond de levering van Russisch aardgas aan EU-lidstaten.

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement?
Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij?
Surf naar: www.epp-eu.org

1e rij, v.l.n.r. de Finse minister van Europese Zaken Paula Lethomäki, Hans-Gert Poettering, de finse Minister-President Matti Vanhanen en Josep Borell, voorzitter Europees Parlement

EU-beleving

Met Pasen in Rome is zowel godsdienstig als cultureel een hele beleving, waarvan ik met vrouw twee weken lang intens genoten heb. Wij werden daarbij aangenaam verrast met de gratis toegang tot alle kerken en grote basilieken, maar ook tot de Italiaanse musea/historische gebouwen op vertoon van een EU-paspoort voor 65-plussers.

Het is verder opvallend dat op de Italiaanse overheidsgebouwen naast de nationale vlag ook de EU-vlag wappert. In Rome kregen wij een echt EU-gevoel. Ons EU-paspoort kreeg ineens meer betekenis. Gaarne bij onze Camiel Eurlings en Jan Peter Balkenende ook aandacht voor dergelijke EU-zaken voor de EU-burgers. Met geringe kosten een grote(re) EU-beleving voor de EU-burgers.

A.J.M. Jegen, Bergschenhoek.

Rood voor Karla Peijs

In cda.nl nummer 3 wordt CDA-minister Karla Peijs in het zonnetje gezet. Het artikel gaat o.a. ook over het rijbewijs. Bijzonder jammer is dat onze CDA-minister verantwoordelijk is voor de ministeriële regeling HDJZ/AWW/2004-2621 stcrt 2004, 211. Uit deze regeling blijkt dat een geldig Oranje Kruis EHBO-diploma niet erkend wordt voor het examen autorij-instructeur. Vereist wordt een EHBO-certificaat waar minder kennis voor nodig is dan voor het verkrijgen van het Oranje Kruis EHBO-diploma. Zeker gelet op hulpverleners aan verkeersslachtoffers.

Gelet op de zeer vele verkeersslachtoffers die door Oranje Kruis EHBO-diplomabezitters het leven gered is bij een verkeersongeval voelt genoemde ministeriële regeling als een slag in het gezicht van bedoelde EHBO'ers met een geldig Oranje Kruis EHBO-diploma.

In het artikel 'Volop in beweging' staat : twee keer geel = rood.

Gelet op het bovenstaande geef ik de minister onmiddellijk ROOD.

Wijzig de minister de ministeriële

regeling, zodat ook het Oranje Kruis EHBO-diploma erkend wordt voor het examen autorij-instructeur, dan trek ik de rode kaart onmiddellijk in.

Mr. Ing. H.J.M. Quadvlieg, Heerlen

Groningse efficiëntie

Het Gronings is de kortste taal van ons land. En dus de meest efficiënte!

(In het Nederlands - zwarte tekst)

(In het Grûnns - groene tekst)

- Dit behoort tot de mogelijkheden.
* Sol kenn'n.
- Hieromtrent kunnen wij u geen enkele zekerheid bieden.
* Wait'k nait.
- Zou u dat eens willen herhalen?
* hê?
- Zulks ben ik geenszins van plan.
*Da dukn't.
- Ligt dat in de lijn der verwachtingen?
* Sol't?
- Hiermee denk ik geen problemen te ondervinden.
* Gain punt.
- Dit wordt door mij als zeer spijtig ervaren.
* Da's sund.
- Het weer voldoet niet aan de verwachtingen van deze tijd.
* 'tis kloot'nweer.
- Mag ik vragen waarvoor u hier komt?
* Wa mos't?
- Hetgeen u mij vertelt, verbaast mij ten zeerste.
* Krieg nou wat.
- Deze informatie is geheel nieuw voor mij.
* Da's naaj.

- Ligt dat binnen het kader van uw bevoegdheden?
* Mags't da wel?
- Wilt u zo vriendelijk zijn mij te zeggen wat u van mij wilt?
* Wa wilst?
- Ik heb hierover een enigszins afwijkende mening.
* Da kin nait.
- Wat u mij opdraagt, ben ik niet van plan uit te voeren.
* Krieg'n bochel.
- Het leven van een Groninger gaat niet over rozen.
* 'tkon minder.

Met het Gronings als voertaal kunt u 80% bezuinigen op de tijd die u doorbrengt met werkbesprekingen!

Janneke Albers

Actie: Geef een gratis lidmaatschap cadeau!

Dirk Hof

U kent ze vast wel: mensen die het CDA welgezind zijn, maar nog niet lid zijn. Terwijl wij juist alle steun kunnen gebruiken. Voor die mensen hebben wij goed nieuws; u mag ze nu verrassen met een gratis lidmaatschap tot januari 2007.

U kunt zelf kiezen aan wie u dit lidmaatschap cadeau wilt doen en natuurlijk hoeft ook u daar niets voor te betalen.

Wat houdt het in?

Het nieuwe lid kan geheel vrijblijvend 4 maanden gratis kennis maken met het CDA.

Na die 4 maanden kan men zelf beslissen of men lid wil blijven!

Hoe werkt het?

Bij dit tijdschrift is een kaart gevoegd die u voor deze actie kunt gebruiken. U kunt deze kaart aan iemand cadeau doen.

Of u verrast iemand door de kaart zelf in te vullen. Vervolgens kan de kaart zonder postzegel op de bus worden gedaan.

Wij hopen dat u mee wilt helpen om deze actie tot een succes te maken. Alvast hartelijk bedankt. Voor meer informatie of meer exemplaren kunt u contact opnemen met Carina Hoff. Per mail: hoff@cda.nl, of bel 070 34 24 888.

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA is gestart met de lid-werft-lid-actie: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand

een aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? Meer informatie en een maandelijkse tussenstand vindt u op:

www.cda.nl/degrootste

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Hij of zij wil

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

Het nieuwe lid is geworven door

De vergeten vluchtelingen in Noord-Oeganda

In Oeganda woedt een gruwelijke strijd tussen de rebellen van het Lords Resistance Army (LRA) en het regeringsleger. Het conflict duurt al twintig jaar waarbij het LRA de bevolking intimideert en terroriseert. De bevolking heeft zwaar te lijden onder het conflict en de continue situatie van onveiligheid.

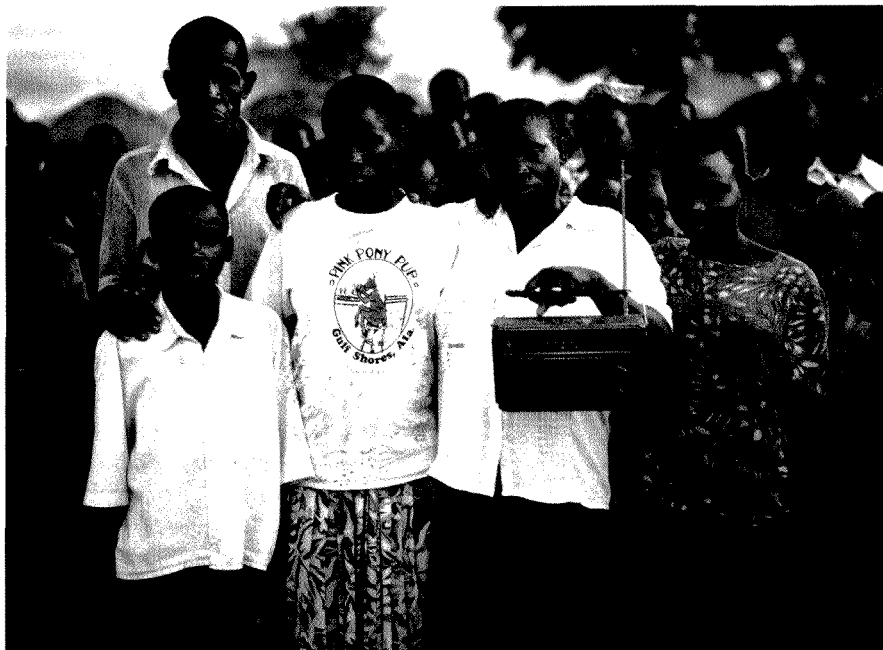
Bij de LRA-aanvallen op Oegandese dorpen wordt vermoord, gemarteld en verkracht. Aan het hoofd van het LRA, ook wel het Leger van de Heer genoemd, staat rebellenleider Joseph Kony. Hij gelooft dat hij door middel van stemmen of tekenen van een goddelijke macht opdracht krijgt om de strijd voort te zetten en het bewind van president Museveni te verdrijven.

Lira. Ronald Okwir (5). Ronald heeft niets. Zijn ouders zijn vermoord door het LRA.

Vrijwel de hele bevolking op de vlucht

Het conflict in Oeganda is een van de grootste humanitaire rampen ter wereld. Tienduizenden mensen zijn inmiddels omgekomen en bijna 2 miljoen mensen zijn op de vlucht. Als gevolg van de oorlog leven ruim anderhalf miljoen burgers in ontheemdenkampen, dat is bijna 90% van de bevolking van Noord-Oeganda. Kort geleden zijn de vredesbesprekingen tussen de leiders van het LRA en de Oegandese regering begonnen. Dat biedt hoop voor de vluchtelingen die nog steeds worden ontvoerd en bedreigd.

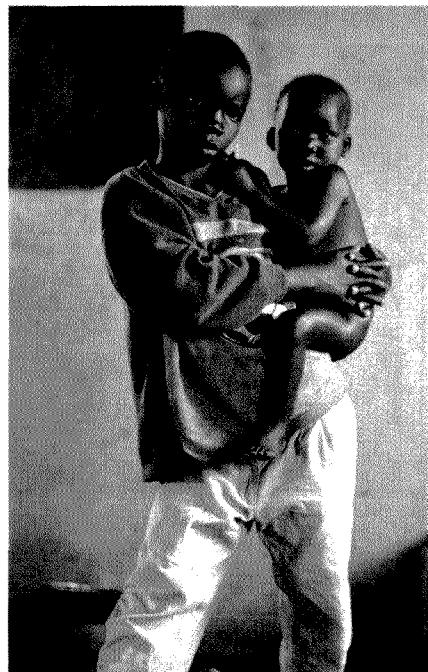

Amugu-kamp. Foibe Akelo (leeftijd onbekend) met haar radio die ze bij haar vlucht meenam. Foibe's dochter (18) werd dertien maanden vastgehouden door LRA-rebellen, en verkracht door een LRA-commandant van wie ze nu zwanger is.

Stichting Vluchteling steunt de ontheemden via internationale en lokale hulporganisaties. Speciale aandacht gaat uit naar de districten Kitgum en Pader. Naast noodhulpactiviteiten, zoals de opvang van kindsoldaten die ontsnapt zijn uit het LRA-rebellenleger, zorgt Stichting Vluchteling ook voor landbouw- en inkomensgenererende activiteiten en de verstrekking van energiebesparende ovens.

U kunt de vluchtelingen van Noord-Oeganda steunen door een gift over te maken op giro 999. U kunt ook structurele hulp bieden door vriend van Stichting Vluchteling te worden.

Op www.vluchteling.org vindt u meer informatie. Elke bijdrage – groot of klein – kan een verschil maken.

Lira. William Otoa (10) en zijn broertje Innocent (2). William is een ex-kindsoldaat van het LRA. Hij moest zijn twee vriendjes vermoorden. Na twee jaar bij de rebellen, wist hij te vluchten en keerde hij terug naar zijn ouders en broertje. Binnen drie maanden kwamen de rebellen terug en vermoordden zijn ouders.

STICHTING
VLUCHTELING
999

CBF
VOOR
GOEDE DOELEN

Foto's: Chris de Bode

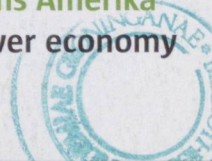
cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

nummer 5
Oktober 2006

DNFF
DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

Verkiezingen 'Jan Peter wint met
30.000 digitale vrienden' CDA Gezins-
partij Verkiezingen in Latijns Amerika
Gouden toekomst voor Silver economy
CDA partij van de regio's

8 CDA Gezinspartij

Het CDA is van oudsher dé gezinspartij.

‘Vertrouwen in de politiek is: waarmaken wat we beloven’

Coskun Çörüz,
pag. 19

4 ‘Jan Peter wint met 30.000 digitale vrienden’

Een belangrijk deel van de verkiezingscampagne zal zich dit keer afspelen in de nieuwe media.

23 Verkiezingen in Latijns Amerika

De grote verschuivingen hebben dit continent weer in het nieuws gebracht.

Oktober 2006 nummer 5, Jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl

Vrouw en Politiek CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofdredactie** Michael Sijbom **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Mirella Roor, Rebekka Müller **Opmaak** Mirella Roor **Fotografie** ANP, Dirk Hol, iStockphoto, NFP Photography **Aan dit nummer werkten verder mee** Rijk van Ark, Chantal van den Berg, Titus Frankemölle, Jos van Gennip, Lizette de Koning, Marcel Meijer, Hans Slooijer, Marjolijn van der Stel en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave hebben mogelijk gemaakt.

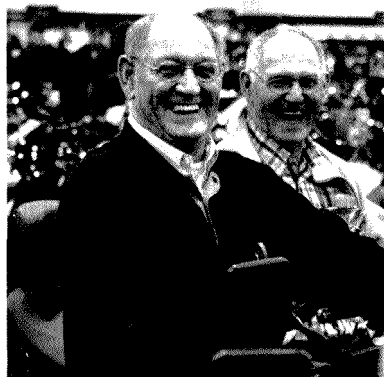

In dit nummer:

- 4 'Jan Peter wint met 30.000 digitale vrienden'
- 7 **Van de voorzitter**
Column van Marja van Bijsterveldt
- 8 CDA gezinspartij
- 12. Premier
- 14. Den Haag
- 16 'We moeten onze positie verder versterken'
- 18. Vraag van de maand en Commentaar
- 19. De gedachte
- 20. Vrouw & Politiek
- 23 Verkiezingen in Latijns Amerika
- 27. Kandidatenlijst
- 28. Partijnieuws
- 30. Gouden toekomst voor Silver economy
- 33. CDA partij van de regio's
- 36. **Impressie Partijcongres**
- 38. Nieuwe gezichten op kandidatenlijst
- 41. Dagboek
- 42. Europa
- 47. En dan dit nog

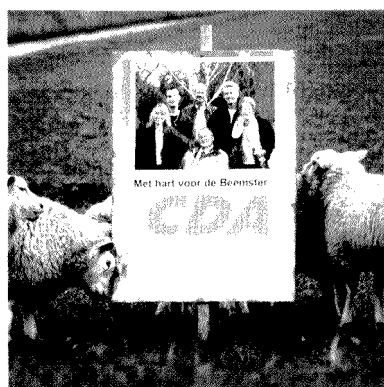
30 Gouden toekomst voor Silver economy

Door de groei van het aantal ouderen is de seniorenmarkt *booming business* geworden.

33 CDA partij van de regio's

Het CDA staat bekend om de regionale herkenbaarheid van zijn volksvertegenwoordigers.

‘JAN PETER WINT MET 30.000 DIGITALE VRIENDEN’

Een belangrijk deel van de verkiezingscampagne zal zich dit keer afspelen in de nieuwe media. Het CDA is in een aantal opzichten een voorloper bij het gebruik van digitale media. Maar passen deze nieuwe media wel bij de cultuur van het CDA?

Rijk van Ark

Als eerste politieke partij stelde het CDA - in de verkiezingscampagne in 2002 - aan al haar kandidaten voor de Tweede Kamer een ‘blackberry’ ter beschikking. Die maakte het mogelijk van minuut tot minuut de meest actuele campagneinformatie aan iedereen door te geven. Behalve dat het handig was, vormde dat ook het omslagpunt in het denken binnen het CDA over het gebruik van moderne media in campagnes.

Oud-CDA-campagneleider en weblogspecialist Meüs van der Poel zegt: ‘Het was belangrijk dat Jan Peter, als nieuw en jong politiek leider, die innovatie persoonlijk oppakte en daarin het boegbeeld werd. Daardoor gingen veel mensen binnen het CDA er ook mee aan de slag. Behalve dat het handig is om in een campagne een groot publiek via de nieuwe media te bereiken was het ook een politiek statement. Je laat je kiezers ook daadwerkelijk zien dat het innovatiethema bij jou in goede handen is. Moderne media spelen in verkiezingscampagnes natuurlijk al veel langer een rol. Het beruchte tv-debat tussen de Amerikaanse presidentskandidaten John F. Kennedy en Richard Nixon wordt algemeen gezien als bepalend voor de overwinning van Kennedy, niet op grond van de inhoud, maar door het beeld dat beide kandidaten neerzetten. De twee campagnes met lijsttrekker Lubbers worden door velen beschouwd als sterke mediacampagnes.

Het lijkt erop dat het CDA bij nieuwe trends voorloopt op andere partijen. Meüs van der Poel: ‘Kenmerkend voor het CDA is in al die vernieuwingen: steeds zo dicht mogelijk bij de leden en de kiezers te komen. De door velen verguisde “Brinkmanshuffle”, waarbij hij achter het spreekgestoelte

Jan Peter Balkenende tijdens de tv-opnamen van de eerste Mis(s)verkiezing

wegliep en zich richting publiek bewoog, is daar eigenlijk ook een voorbeeld van. Ook bij de digitale media gaat het daarom: zo dicht en direct mogelijk bij het campagnekader en bij de kiezers komen.'

Een tocht langs de websites van de drie grote partijen toont onmiddellijk de agressieve en uitgesproken stijl van de PvdA. Nog voor de echte campagne van start is gegaan is het de enige site die makkelijk toegang geeft tot de lijsttrekker en politiek leider. De website van Wouter Bos, een persoonlijk logboek, en zijn webvoorkeuren, staan prominent op de site, en hij is makkelijk en direct benaderbaar via de e-mail. De site van het CDA maakt een moderne, maar ook vriendelijke indruk. Dat geldt ook voor de VVD-site, die een meer zakelijke uitstraling heeft. In vergelijking met Bos is Rutte op de VVD-site een stuk minder toegankelijk, en ook bij het CDA kan na oppervlakkig zoeken, via www.janpeterbalkenende.nl, na registratie, op de weblog van de lijsttrekker worden gereageerd. Fractievoorzitter Verhagen is, net als Mark Rutte, gewoon via de fractiesite te benaderen.

Zwevende kiezers

Volgens campagneprofessional Michael Sijbom gaat het CDA in de harde campagne stevig inzetten op de nieuwe media. 'Maar zonder de traditionele media te verwaarlozen', voegt hij eraan toe. 'Er zijn mensen die zeggen dat de hedendaagse campagne op het web wordt gewonnen. Daar zit wel wat in, want het zijn met name zwevende kiezers die je daar bereikt. Je ziet ook dat de PvdA heel veel inzet op de digitale campagne. Ze gaan voor de nieuwste dingen, de laatste gadgets. Bij het CDA verwacht je dat misschien minder, omdat het wat traditioneler is. Maar juist daarom zetten we er veel op in. Jan Peter Balkenende speelt daarin een grote rol. Hij vindt het leuk, en hij doet er veel mee, dat werkt door in de campagne. Wist je dat Jan Peter nu al 30.000 vrienden heeft op 'Hyves', het grootste sociale netwerk op internet in Nederland. Wouter Bos komt momenteel niet verder dan 20.000. Dus daar heeft Jan Peter de meerderheid al binnen!' De vraag is of de digitale media wel bij de cultuur van de wat traditionelere CDA-achterban past. Sijbom nuanceert dat. 'Er zijn nog steeds zo'n zestig à zeventig lokale afdelingen, zo'n tien procent, die niet op

Jan Peter Balkenende op Hyves: <http://jpb.hyves.nl/>

het digitale netwerk zijn aangesloten, geen website, geen email hebben, niks. Maar ik weet ook dat er veel afdelingen zijn waar je niet meer in een bestuur of fractie komt als je geen internet en email hebt. Misschien loopt de PvdA in haar campagne met digitale vernieuwingen voor. Maar bij ons is het breder, degelijker, en daardoor hebben we denk ik een groter bereik. Het is opvallend om te zien dat we ook hierin echt een partij van generaties zijn. Ouderen die chatten en mailen met hun kleinkinderen, en daardoor vaak nog beter zijn aangesloten dan de "middengeneratie".

Volgens oud-campagneleider Cees Bremmer zijn en blijven digitale media gewoon hulpmiddelen. 'Het zijn geen tovermiddelen, dat moet je wel bedenken. Je gaat een campagne echt niet winnen met blackberries. De PvdA zal altijd voorop lopen met dit type vernieuwingen, die doen dat altijd beter dan wij. Campagneleiders worden van buiten gehaald, snelle medijongens als Dig Isthia en Jaques Monasch. Daar zijn ze bezeten van campagnevoeren, die gaan helemaal op in de macht, en werken dan ook veel meer vanuit hun instituten. Bij ons komt het meer van binnen uit de partij, en van onderop. Ook in de keuze van je media moet je dus rekening houden met de gevoelens bij je achterban, en niet te ver voor en boven de troepen uit lopen.'

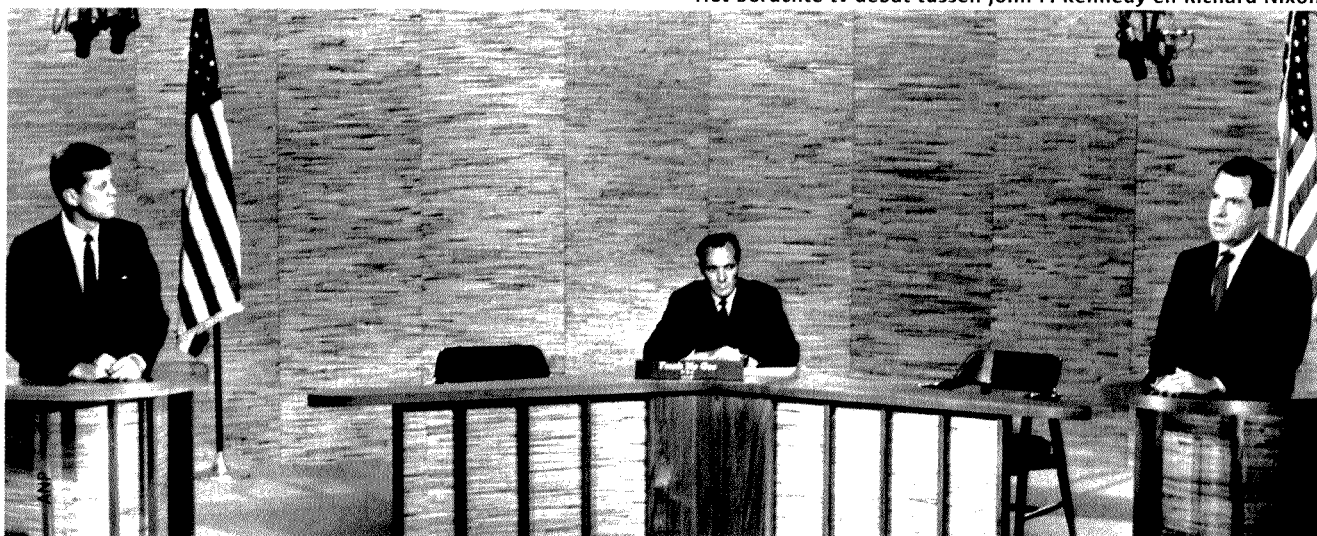
Persoonlijk contact

'In vergelijking met het buitenland doen we het met nieuwe media echt niet slecht', meent Meüs van der Poel, 'Hoewel we daar natuurlijk ook nog veel van kunnen leren'. 'De CDU is in de laatste campagne heel vernieuwend bezig geweest. En als je naar de verkiezingen in de Verenigde Staten kijkt, zie je dat daar het accent veel meer ligt op de persoonlijke interactie. Ze weten daar veel meer af van hun kiezers. En maken daar vervolgens handig gebruik van in telefonische en van-deur-tot-deur-campagnes.'

Michael Sijbom beaamt dat: 'Men zegt dat Bush daardoor zijn campagne heeft weten te winnen, door net een meerderheid te halen in één bepaald kiesdistrict in Ohio. Daar kunnen we als CDA nog veel van leren. Juist omdat wij ook die persoonlijke benadering kiezen: van deur tot deur. Als ik zie wat een enthousiasme er is als mensen Jan Peter in het echt tegenkomen, hem kunnen aanraken. Het is net als bij Idols, echt! Je moet dan wel weten wie je kiezers zijn, waar ze zitten en waar ze nog twijfelen. Ook daarbij zijn nieuwe media goud waard. Omdat je dan juist een goede mix van digitaal en persoonlijk kunt bereiken.

Maar ook op het web kan het heel persoonlijk worden. Op MSN kunnen kiezers tijdens de campagne spreken met een virtueel CDA-lid. Die geeft antwoorden op vragen die je stelt, heel vernieuwend. Maar ook persoonlijke communicatie via weblogs en chats met kandidaten zijn binnen het CDA in opmars. Het CDA investeert tijdens de campagne flink in de moderne media. Naar schatting twintig procent van het budget. En dat lijkt geen overbodige luxe, als we ervan uitgaan dat veel zwevende kiezers juist zo bereikt worden, en als het waar is wat Cees Bremmer zegt: 'Pas op, de race is niet gelopen. Het wordt nek aan nek tussen Bos en Balkenende!' ■

Het beruchte tv-debat tussen John F. Kennedy en Richard Nixon

Welvaart, zekerheid en respect

‘Het CDA gaat voor een faire campagne’

Wanneer ik deze column schrijf, stormt en regent het buiten, en af en toe hoor ik een donderslag. Het lijkt wel een voorproefje van de komende campagne. Die campagne wordt een harde strijd, dat is wel duidelijk. Daar moeten we op voorbereid zijn. Er valt voor partijen veel te verliezen of te winnen.

Het CDA gaat voor een faire campagne, wij zullen komen met de feiten, met de resultaten van vier jaar Balkenende. Die resultaten mogen er zijn: de hoogste economische groei in de Europese Unie, veel meer werkgelegenheid, een daling van het aantal uitkeringen over de hele linie (bijstand, WAO, WW). En minstens zo belangrijk: een veiliger en schoner Nederland.

Daarnaast hebben wij eind september op ons congres als partij een prachtig verkiezingsprogramma - ‘Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar’ - vastgesteld met bovendien een evenwichtige en goede Tweede Kamerlijst. Kortom, wij hebben een eigen verhaal met goede mensen. Daarom mogen we vol vertrouwen de laatste weken naar 22 november ingaan.

Tijdens het congres startte het CDA de ‘Ik ben trots op Nederland’-campagne (zie: www.ikbentrotsopnederland.nl) Een heel goed initiatief. Want er is veel waar we trots op kunnen zijn in ons land. Het benoemen van al die mooie dingen inspireert mensen weer tot nieuwe initiatieven. Het CDA wil de campagne fier en optimistisch ingaan. Welvaart, zekerheid en respect, dat zijn de grondtonen van onze inzet voor de komende vier jaar.

Wij willen verder investeren in gezinnen en in de kwaliteit van onderwijs en zorg. We willen zekerheid bieden

als het gaat om AOW en hypotheek-renteaftrek, meer mensen aan het werk helpen en ook internationaal solidair zijn.

Er is de komende weken veel te doen; voor duizenden vrijwilligers op lokaal en provinciaal niveau, voor de zittende kamerleden en de nieuwe kandidaten op de lijst, voor de jongeren van het CDJA, voor de campagneteams, voor de mensen van het partijbureau en de fractiemedewerkers, voor onze politiek leider Jan Peter Balkenende. Al die mensen - warme, betrokken CDA'ers - wens ik heel veel succes. Ik ben ervan overtuigd: met ons aller inzet blijft het CDA de grootste!

CDA GEZINSPARTIJ

De grote verrassing in vrijwel alle verkiezingsprogramma's van de verschillende politieke partijen vormt de prominente plek die het onderwerp van de gezin heeft gekregen. De ene partij schetst een nog groter perspectief dan de ander. Drie dagen gratis kinderopvang, vijf dagen reizen naar de crèche. Het kan niet op.

Lizette de Koning

Het CDA is van oudsher dé gezinspartij. Al in 1994 pleitte toenmalig fractievoorzitter Enneüs Heerma tijdens de algemene politieke beschouwingen voor een eigentijdse gezinspolitiek. In 1996 volgde de eerste kabinetsnotitie over de maatschappelijke positie en functie van het gezin. In het voorjaar van 2006 is de tweede notitie gezinsbeleid

naar de Kamer gestuurd. Een mooi resultaat. Het lijkt erop dat bij de andere partijen inmiddels ook is doorgedrongen dat het van belang is te investeren in een gezond gezinsleven, gezien de plotselinge royale beloftes van gratis kinderopvang. Het woord 'lijkt' is in dit verband niet bij toeval gekozen. Immers, die plannen voor het kos-

teloos opvangen van kinderen klinken heel sociaal. Maar de ideeën zijn een stuk minder rooskleurig dan ze op het eerste gezicht lijken. Om te beginnen moet er een kanttekening geplaatst worden bij het woord 'gratis'. Dit is misleidend, want hoe jammer ook, alles kost geld. Dit plan zal moeten worden bekostigd uit de algemene financiële

middelen; belastinggeld dus. Daar komt nog eens bij, dat je door het aanbieden van gratis kinderopvang de keuzevrijheid van ouders immens beperkt. Als je geen gebruik wilt maken van de 'gratis' opvang, zou dat betekenen dat je twee keer betaalt. Eén keer voor de door jou zelf gekozen opvang, en één keer in de vorm van de belastingafdracht. Je moet dan over wel heel ruime financiële middelen beschikken om ervoor te kunnen kiezen je eigen zaken te regelen. In het aanbieden van gratis kinderopvang zit dus een heel dwingend element. En dat is niet goed.

Keuzevrijheid

Bij het CDA staat keuzevrijheid voorop. Een groot deel van de gezinnen in Nederland heeft een eigen informeel netwerk van opvangadressen, bestaande uit opa's, oma's of een andere vertrouwde oppas. Er kunnen met deze gastouders gericht afspraken worden gemaakt over de opvoeding, zodat het kind zowel thuis, als bij de oppas weet waar hij aan toe is. Veel ouders vinden dat een prettig idee.

Natuurlijk kunnen zulke regels ook worden kortgesloten binnen de formele opvang, maar het gaat erom dat de ouders kunnen kiezen wat zij denken dat het beste is voor hun zoon of dochter. Want wat voor volwassenen geldt, geldt voor kinderen net zo. De een voelt zich prettig in een drukke omgeving met veel mensen om zich heen; de ander voelt zich meer op zijn gemak op een rustig, vast adres, waar het exclusieve aandacht krijgt van steeds dezelfde vertrouwde mensen. Wat misschien nog niet algemeen bekend is, is dat het informele opvangcircuit in aanmerking komt voor subsidie. Dit is geregeld in de Wet Kinderopvang. Wat in de plannen van de andere partijen vaak ook onderbelicht blijft: opa's en oma's die hun kleinkinderen opvangen, vinden het over het algemeen heel leuk om op te passen. Zo blijven ze optimaal betrokken bij hun familie. Ze vinden het prettig om een helpende hand te bieden en blijven actief in de samenleving staan. Dat is niet iets wat je zomaar af kunt pakken.

Lastenverlichting

Het zou verkeerd zijn te denken dat gezinspolitiek ophoudt bij het al of niet aanbieden van gratis kinderopvang. Het klinkt als een cliché, maar het is een waarheid als een koe: binnen het gezin wordt de basis gelegd voor het latere functioneren in de samenleving. Van je ouders krijg je de normen en waarden mee, die je je hele leven met je meeneemt. De jeugd van nu zal over een aantal jaren vorm geven aan de toekomst. Daarom strijdt het CDA ervoor, gezinnen en het gezinsleven de aandacht te geven die ze verdienen. Maar met alleen het erkennen van de belangrijke taak die gezinnen vervullen en het uitspreken van je waardering daarvoor, ben je er nog niet. De ondersteuning moet ook in financiële zin worden gegeven. Dat realiseert het CDA zich terdege. In de afgelopen periode is daarom het lesgeld voor

16-17-jarigen afgeschaft, wat een zeer behoorlijke lastenverlichting betekent. Ook zijn kinderen tot 18 jaar gratis meeverzekerd tegen ziektekosten. Maar dat is nog niet alles.

Gezin en werk

Er wordt de laatste weken in de media veel gesproken over participatie. Iedereen moet aan het werk, inclusief de vrouwen, om te garanderen dat Nederland een gezonde economie behoudt. Hoe verhoudt zich dit dan tot de keuzevrijheid van gezinnen? Voorop staat natuurlijk dat mensen zelf mogen kiezen of en hoeveel ze willen werken. Zij zijn degenen die het best kunnen beoordelen wat een goede balans is tussen werk en gezin. Daarbij komen we weer terug op de verschillende behoeftes van kinderen. Het ene kind heeft meer aandacht of zorg nodig dan het andere. Daar hoeft de overheid zich niet in te mengen, dat kunnen ouders zelf het beste bepalen. Om die keuzeruimte te bieden heeft het CDA de kindertoeslag met 90 euro verhoogd. Ook de kinderkorting is verhoogd van maximaal 230 euro per huishouden in 2002 naar maximaal 924 euro in 2006.

De levensloopregeling, in het vorige nummer van cda.nl uitvoerig belicht, maakt het mogelijk om in financieel gunstiger fasen van het leven geld en tijd te sparen, dat kan worden ingezet voor de periode waarin kinderen worden opgevoed. Ook is het wettelijk recht op langdurend zorgverlof voor werknemers ingevoerd voor werknemers die naast hun baan zorgen voor hun kind, ouder of partner met een levensbedreigende ziekte. Want het is niet meer dan nor-

maal dat je er wilt zijn voor je naaste, op het moment dat dit het meest nodig is.

Meer dan financiën

Maar gezinszorg is meer dan financiële zorg alleen. Gelukkig zijn de meeste ouders prima in staat hun kinderen op te voeden. Maar soms gaat het niet goed, door welke omstandigheden dan ook. Op dat moment moet de overheid kunnen ingrijpen. Het CDA vindt dan ook dat het welzijn van het kind – en daarmee het welzijn van het hele gezin – centraal moet staan. Dit gaat vóór de privacy van de familie. Achteraf concluderen dat men eerder had moeten ingrijpen mag niet voorkomen. Daarom is het ook belangrijk dat er een goede afstemming komt tussen verschillende hulpverleners. Ouders moeten hulp bij de opvoeding kunnen krijgen in Centra voor Jeugd en Gezin. Zo kan veel onnodig leed voorkomen worden.

En over voortijdig ingrijpen gesproken. Niet alles wat op televisie komt, is even geschikt voor kinderogen. Als ouders heb je niet 24 uur per dag zicht op het kijkgedrag van je kinderen. Daarom moet het mogelijk worden dat ouders meer invloed krijgen op wát er op tv te zien is. Bepaalde kanalen moet daarom geweigerd kunnen worden. Daarmee is het is niet de bedoeling kinderen af te sluiten van de werkelijkheid. Gelukkig is niet alles wat op het scherm te zien is representatief voor de echte wereld. ■

Wilt u meer weten? Lees het verkiezingsprogramma 'Vertrouwen in Nederland, Vertrouwen in elkaar'

Puur Avontuur

Puur Lapland

Of je over ijs wilt rijden. Of je wilt klimmen de steile en dit adembenemende winterlandschap. Deze snowboardtocht is de enige manier om er aan toe te komen. Het is een reis die je nooit zult vergeten! Wat dacht u van een sneeuwauto? Of een motorfiets? Het is een reis die je nooit zult vergeten! Het is een reis die je nooit zult vergeten!

Lapland, een ongekende belevenis!

www.laplandavontuur.nl

DoigtTravel

© 2008 Lapland Avontuur. Alle rechten voorbehouden.

Leek na de gemeenteraadsverkiezingen in maart Wouter Bos nog de gedoodverfde winnaar van de Tweede Kamerverkiezingen te worden en het CDA een zekere verliezer, inmiddels is er veel veranderd in het politieke landschap.

Meneer Balkenende, gefeliciteerd met uw derde verkiezing tot lijsttrekker van het CDA. Wordt dit wat u betreft ook de derde keer dat u de verkiezingen gaat winnen?

Ik zal er keihard voor werken en met mij heel veel andere kandidaten, maar laten we niet te vroeg juichen. We hebben gezien dat er in een paar weken heel veel kan veranderen. Het duurt toch echt nog zeven weken tot de verkiezingsdatum

Hoe verklaart u de opmars van het CDA in de peilingen?

Zowel door eigen succes, als door falen van de concurrentie. Het eigen succes wordt bepaald door de resultaten van het kabinetsbeleid die gelukkig meer en meer zichtbaar worden. Nu het economisch beter gaat kunnen we ook beter duidelijk maken waar de hervormingen voor nodig waren. Echter, dat doen we niet door onszelf op de borst te kloppen. Dat Nederland er beter voor staat, is een verdienste van ons allemaal.

Voor de oppositie betekent dit alles het bewezen ongelijk van de afgelopen jaren. Zeker wanneer je alles wat je de afgelopen jaren hebt afgewezen nu omarmt, dan komt dat niet echt geloofwaardig over.

‘Mensen hebben het meest behoefte aan veiligheid en geborgenheid.’

‘Ik kies voor een Nederland van welvaart, zekerheid en respect’

Heeft Wouter Bos zijn hand overspeeld?

Ik ga geen persoonlijke kritiek op Wouter Bos leveren. Dat hij dat omgekeerd wel doet, is zijn keuze. Voor mij gaat het om de keuzes in het beleid die hij voorstelt. Zijn voorstellen met betrekking tot de AOW, de hypotheekrente en het zorgstelsel zijn niet de keuzes die ik wil maken. Sterker nog, ik vind ze onverstandig, omdat ze onzekerheid in de hand werken, juist op het moment dat het met de economie wat beter gaat.

De verschillen rond hypotheekrente en AOW zijn bekend, maar waar doelt u op bij het zorgstelsel?

De PvdA heeft een prachtig verhaal over een nominale premie van vierhonderd euro, maar de rest van het geld moet dan natuurlijk wel ergens vandaan komen. Dat betekent dat vanaf ongeveer de oude Ziekenfondsgrens de inkomensafhankelijke premie weer flink omhoog moet. Dat gaat de middeninkomens honderden euro's schelen en bovendien geeft het weer veel veranderingen en onrust in de zorg, waar net iedereen doorheeft hoe het nieuwe systeem werkt.

Bos zegt op zijn beurt dat het CDA op de zorg wil bezuinigen. Is dat dan onterecht?

Bezuinigen doen we sowieso niet, want dat zou betekenen dat er minder geld voor de zorg zou zijn. Wat het CDA probeert te doen is de enorme stijging van de zorguitgaven wat af te remmen. Hoe groter namelijk die stijging, hoe hoger de premies uiteindelijk worden. Nu lag er een rapport van de heer Scheepbouwer

dat stelde dat er drie miljard zou kunnen worden gehaald uit de beperking van de bureaucratie. Precies dat hebben wij aan het CPB voorgesteld, maar die kunnen die effecten nog niet in harde cijfers berekenen. Die drie miljard krijgen we dus helaas niet toegekend. Het zal niet meer dan een derde worden. Maar dat neemt niet weg dat we toch volop de strijd tegen de bureaucratie willen aangaan. Ons doel: onnodige kostenstijgingen voor de burger voorkomen. Een partij als de SP ziet dat probleem ook, maar de PvdA legt zich er blijkbaar bij neer. Dat scheidt geen vertrouwen voor de toekomst.

Het CDA heeft gekozen voor de campagneleus ‘Kies voor toekomst. Kies voor elkaar’. Wat is de gedachte daar achter?

Wat ik wil voor Nederland is in drie woorden samen te vatten: welvaart, zekerheid en respect. We hebben economisch nieuwe kansen, die moeten we grijpen. Daarvoor hebben we iedereen nodig. Vandaar ook de nadruk op participatie. Dat gaat niet vanzelf. We zullen de mensen daarvoor ook moeten toerusten, vandaar de investeringen in kennis en onderwijs.

Meer arbeidsparticipatie is ook de beste oplossing voor de kosten van de vergrijzing. Wie dat – door een goede economie – weet te combineren met een overschot op de begroting hoeft dus niet in te grijpen in de zekerheden van mensen. De overheid moet dus zelf zuinig zijn in plaats van de zuinigheid van de burger af te straffen door in te grijpen in de AOW of het eigen huis.

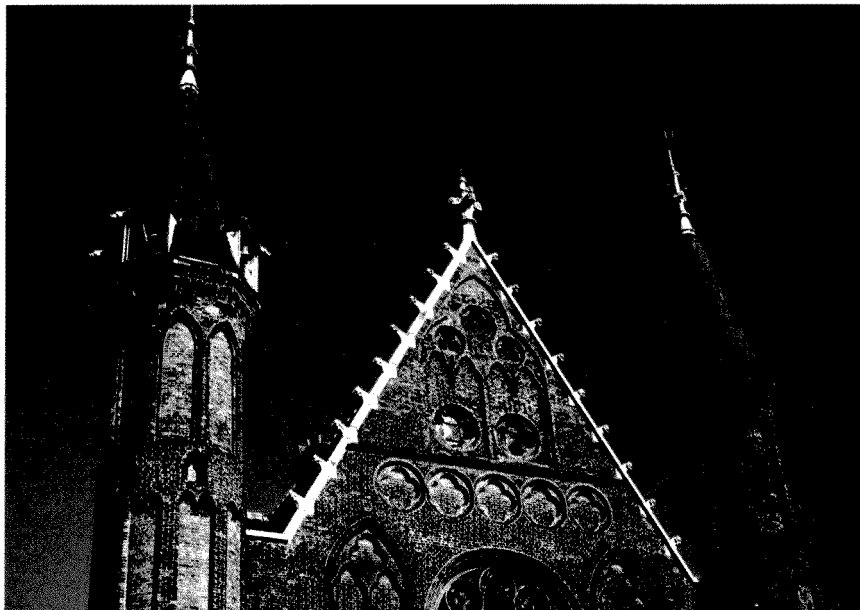
Echter, daar stopt het CDA-verhaal niet. Er is meer dan welvaart en zekerheid. Mensen hebben het meest behoefte aan veiligheid en geborgenheid. Vandaar de nadruk op respect. De overheid kan dat echter niet met regels afdwingen. Het zullen de mensen zelf moeten zijn die het verschil maken, vandaar: ‘kies voor elkaar’.

Wat is de relatie tussen de CDA-campagne en de campagne ‘Trots op Nederland’?

Nederland kent al tal van voorbeelden van mensen die kiezen ‘voor elkaar’, mensen die kiezen voor respect en saamhorigheid. Via deze campagne kunnen de mensen in het land die goede voorbeelden zichtbaar maken. Wij benutten die voorbeelden vervolgens om keuzes te maken in de werkbezoeken die we brengen. Majoor Bosshardt, die op ons congres was, is zo'n voorbeeld dat iedereen kent. Maar ook een voorbeeld dat heel veel mensen inspireert, waar je bewondering voor hebt.

Goede werken van anderen zichtbaar maken geeft jezelf ook kracht om dingen positief op te pakken. Je kunt het eigenlijk een beweging van positivisme noemen die we op gang proberen te brengen. En dat past ook helemaal bij de manier waarop wij campagne willen voeren: positief en niet negatief!

Online Kijk voor meer informatie over de campagne ‘Trots op Nederland’: www.ikbentrotsopnederland.nl

Nederland ligt weer op koers!

Door het beleid van het kabinet-Balkenende staat Nederland er stukken beter voor dan vier jaar geleden. 'De hoop en het vertrouwen zijn weer voelbaar op straat', zei fractievoorzitter Maxime Verhagen tijdens de Algemeen Politieke Beschouwingen in de Tweede Kamer. 'We hebben gedaan wat we hebben beloofd. De prima resultaten staan als een huis.

Nederland kent inmiddels de laagste werkloosheid van Europa en we zijn weer koploper op het gebied van economische groei. Het consumentenvertrouwen neemt toe, de problemen in de zorg zijn aangepakt en vele duizenden mensen die eerst aan de kant stonden zijn aan een baan geholpen. Daar hebben we met alle mensen in Nederland sámen voor gezorgd. En daar mogen met zijn allen trots op zijn.'

'De oppositie keerde zich de afgelopen jaren steeds weer opnieuw tegen het goede beleid van het kabinet',

aldus Verhagen. Hij wees erop dat de PvdA-fractie tegen bijna alle belangrijke hervormingen heeft gestemd. 'Denk aan de nieuwe wet werk en bijstand of de WAO. Maar ook aan Wouter Bos die 2 jaar geleden nog op het museumplein stond te demonstreren, terwijl hij nu voor precies diezelfde mensen een 'bejaardenbelasting' wil invoeren. Maar als de PvdA eerlijk is, dan moeten ze erkennen dat ze vrijwel niks van de kabinetsmaatregelen willen terugdraaien. Alle woorden ten spijt worden ze achteraf gezien als nog door de PvdA overgenomen.'

Verhagen blikte in het debat ook vooruit. Hij zette uiteen wat het CDA de komende jaren wil bereiken. 'De afgelopen jaren is een goede basis gelegd, waarop nu gebouwd kan worden. Waardoor er in de komende periode ruimte is voor een investeringsagenda. Investeren in onder meer gezinnen, arbeidsparticipatie en onderwijs moet daarbij voorop staan. Dit is nodig, want de vergrijzing gaat

verder, de globalisering gaat door. Het CDA wil mensen respect, welvaart en zekerheid bieden. En dus moeten we zorgen dat onze economie kansen blijft scheppen. Moeten we investeren in de mensen die deze kansen grijpen. Maar moeten we vooral investeren in de sámenleving.' De fractievoorzitter rekende in het debat voor dat de plannen van de PvdA voor een inkomensafhankelijke zorgpremie ertoe leiden dat de middeninkomens vele honderden euro's meer moeten gaan betalen voor zorg.

'De middeninkomens zijn dan dus de dupe. Ook daarover moet de PvdA eerlijk zijn. Bovendien zullen de zorgkosten de komende jaren met meer dan 8 miljard euro stijgen. De PvdA doet niks om deze stijgende kosten voor zorg beheersbaar te houden. Dit is onverantwoord, omdat daardoor de premies nog veel verder zullen stijgen. Ook die rekening zal Wouter Bos wel bij de middeninkomens gaan presenteren', aldus Verhagen. De PvdA kon deze beweringen in het debat op geen enkele wijze weerleggen.

Ook stelde Verhagen tijdens het debat voor om het budget voor het oprichten van 'prep camps' te verdubbelen. 'Elk jaar verlaten duizenden jongeren school zonder een diploma. Deze jongeren lopen groot risico om in een vicieuze cirkel terecht te komen. We zien dat om ons heen gebeuren. Om te voorkomen dat ze tussen de wal en het schip belanden, zijn stevige maatregelen nodig. Of werken of naar school, andere smaken zijn er niet. Wij staan achter het plan van het kabinet om deze jongeren naar 'prep camps' te sturen, een dwingende en verplichtende scholing, met de bedoeling om daar jongeren die tussen wal en schip dreigen te raken, in twee

jaar tijd, discipline bij te brengen, een opleiding te geven en aan een baan te helpen. Dat is nodig, maar daar moet dan ook wel geld voor uitgetrokken worden', aldus Verhagen.

Verder wil het CDA dat de uitkering voor volledig arbeidsongeschikten in de nieuwe WAO nog dit jaar omhoog gaat van 70 naar 75 procent. 'De nieuwe wet gaat uit van wat mensen nog wel kunnen. Daardoor vinden steeds meer mensen werk, die eerst vast zaten in een uitkering. De positieve effecten zijn duidelijk en de cijfers spreken voor zich. Maar dan is het ook terecht dat de mensen die echt niet kunnen werken ook een hogere uitkering van 75 procent krijgen.'

Respect voor waardig besluit van minister Donner

Op donderdag 21 september, na het verschijnen van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid over de Schipholbrand, besloten de ministers Donner en Dekker om af te treden.

Fractievoorzitter Maxime Verhagen reageerde na de indrukwekkende verklaring van de ministers in de kamer. 'Het verdient diep respect dat de ministers hun politieke verantwoordelijkheid hebben genomen. Ik heb er begrip voor dat zij niet hebben gewacht tot een kamerdebat over het rapport. Dit debat moet namelijk gaan over de ernst en inhoud van de zaak zelf. Die discussie moet dan niet belast worden met de vraag of ministers wel of niet blijven. Dat zou wel gebeurd zijn indien de ministers waren aangebleven. Dat had geen recht gedaan aan de tragedie en ook niet aan de harde conclusies van het rapport', aldus Verhagen.

Fractievoorzitter Maxime Verhagen tijdens de Algemeen Politieke Beschouwingen

'Hoorzitting met Onderzoeksraad voor Veiligheid over Schipholbrand'

Direct na het verschijnen van het rapport reageerde ook Tweede Kamerlid en woordvoerder veiligheid Sybrand van Haersma op de inhoud van het kritische rapport. Van Haersma Buma noemde de Schipholbrand in de eerste plaats natuurlijk een tragedie, waarbij elf slachtoffers te betreuren waren. Het rapport van de raad velt naar aanleiding hiervan onontkoombaar harde oordelen over het optreden van overheidsdiensten.

'Natuurlijk springen hierbij de politieke consequenties als eerste in het oog. Maar juist omdat het hier gaat om een grote ramp is het van groot belang dat de Tweede Kamer er ook serieus en zorgvuldig mee om kan gaan en dat we lessen trekken voor de toekomst', zei het kamerlid. Daarom pleitte hij voor een hoorzitting met de onderzoeksraad en een serieuze kabinetsreactie op het rapport vooruitlopend op behandeling in de kamer. Van Haersma Buma onderstreepte tevens dat er nog veel inhoudelijke vragen over het rapport zijn te stellen en vooral over de aanbevelingen en welke lessen daaruit moeten worden getrokken. 'De centrale vraag na dit rapport is ook: Hoe nu verder?

Het primaire doel moet zijn de kans zo klein mogelijk te maken dat zo iets opnieuw kan gebeuren', aldus Van Haersma Buma. Maar op die vraag kon hij op basis van de aanbevelingen in het rapport nog geen antwoord geven.

Verhagen enthousiast over nieuwe ministers

Vrijdag 22 september werd bekend dat CDA'er Ernst Hirsch Balin (Justitie) en VVD'er Pieter Winsemius (VROM) de opgestapte ministers Piet Hein Donner en Sybilla Dekker opvolgen. Fractievoorzitter Maxime Verhagen reageerde enthousiast op de benoeming van deze twee kundige en ervaren bestuurders.

Verhagen: 'Het is geweldig dat deze twee mensen met veel politieke en maatschappelijke ervaring bereid zijn om de komende maanden aan de slag te gaan. Ik waardeer het dat zij zich vanwege het landsbelang beschikbaar hebben gesteld. Zeker bij Justitie gaat het om een ministerie dat verantwoordelijk is voor terrorismebestrijding en dat moet volwaardig bezet zijn. Dat kun je er niet zo maar even bij doen. Het gaat natuurlijk niet alleen om de periode tot de verkiezingen, maar ook voor de demissionaire periode erna', zo besloot hij.

‘We moeten onze positie verder versterken’

Dirk Hol

Joop Wijn is sinds 7 juli jl. minister van Economische Zaken in het kabinet-Balkenende III. In het kabinet Balkenende II was hij staatssecretaris van Financiën.

De val van het kabinet-Balkenende II heeft ertoe geleid dat u minister van Economische Zaken bent geworden. Hoe heeft u uw overstap van het ministerie van Financiën naar Economische Zaken ervaren? En hoe zijn u de eerste maanden op het ministerie van Economische Zaken bevallen?

Met veel plezier ben ik aan dit ambt begonnen. Veel kennis had ik nog uit de periode dat ik als staatssecretaris van Economische Zaken in het demissionaire kabinet Balkenende-1 ook de ‘minister’-dossiers beheerde.

Op Financiën heb ik veel voor het CDA belangrijke punten kunnen realiseren; ondermeer de introductie van de kinderopvangtoeslag, en de zorg- en huurtoeslag. Daarnaast is het fiscale vestigingsklimaat verbeterd door onder andere de verlaging van de winstbelasting voor MKB en grootbedrijf te realiseren. Op Economische Zaken houd ik de belangen van burgers en bedrijven scherp voor ogen.

Nederland bevindt zich in een opwaartse lijn. De economie hoort weer bij de top van Europa. De werkloosheid ligt op het laagste niveau van Europa en de jeugdwerkloosheid is bijna vijftientig procent gedaald. Alle soorten uitkeringen zijn in aantal gedaald, vacatures en bedrijfsinvesteringen nemen snel toe. We moeten nu doorpakken in de versterking van onze positie.

Al vrij snel na uw aantreden als minister van Economische Zaken kondigde u aan met vertegenwoordigers van investeringsmaatschappijen en vakbonden om de tafel te willen gaan zitten en gesprekken te willen gaan voeren over de negatieve gevolgen van overnames van Nederlandse bedrijven door buitenlandse 'durfkapitalisten'. Waarom wilde u overleg, en waarom zag u er later weer vanaf?

Ik heb helemaal niet van gesprekken afgezien. Veel partijen zijn op mijn uitnodiging ingegaan. Enkelen hebben zichzelf gemeld. In korte tijd heb ik gesproken met onder andere bestuurders en commissarissen van ondernemingen, werkgeversorganisaties, vakbonden, corporate lawyers, hedge funds, private equity-investeerdere en pensioenfondsen. Ik heb een genuanceerd verhaal over de plussen en minnen van private equity gehouden. Mensen maken zich wel zorgen over de opkomst van activistische aandeelhouders, omdat ze bijvoorbeeld in kranten lezen dat bedrijven worden gesplitst, waarbij mogelijk slechts de krenten eruit worden gepikt, dat bedrijven in buitenlandse handen komen of zelfs uit Nederland verdwijnen. Daarom was mijn vraag: is er nog wel een juiste balans tussen de financiële belangen van investeerders en de andere belangen van bedrijven? Hangt de slinger in het juiste midden? Uit de gesprekken die ik heb gevoerd, blijkt dat er consensus bestaat om de transparantie in communicatie van vennootschappen en aandeelhouders te vergroten. Het zou goed zijn als de Commissie-Frijns (de commissie die monitort of de Code Tabaksblad nageleefd wordt door bedrijven) kijkt op welke wijze transparantie kan worden bewerkstelligd. Bijvoorbeeld ten aanzien van de motieven van aandeelhouders.

'Dit kabinet heeft bijgedragen aan de economische structuurversterking'

De Eerste Kamer beslist deze maand over de Splitsingswet. U bent voor splitsing van de energiebedrijven, waarom? Wat is het voordeel voor de consument?

De Eerste Kamer is nu aan zet. De leden hebben veel vragen gesteld. Die worden nu beantwoord. Eind van deze maand vindt het debat plaats. Dan verneem ik de politieke stellingnames van de partijen. Mijn belangrijkste politieke uitgangspunt is dat het koperdraad tot in de huizen publiek bezit blijft. Het gaat hier om een natuurlijk monopolie, dat voorziet in een eerste levensbehoefte van mensen en erg kapitaalintensief is. Dat mag niet in handen van anderen komen. Het voordeel voor de consument is een lagere energierekening.

Een meerderheid van de Tweede Kamer is tegen de door u afgekondigde subsidiestop voor nieuwe projecten waarmee groene stroom kan worden opgewekt. Waarom bent u tegen deze subsidies? Het is toch vanuit het oogpunt van duurzaamheid/rentmeesterschap een goede zaak om ondernemers die projecten starten om meer groene stroom op te wekken financieel te ondersteunen?

De doelstelling om in 2010 negen procent duurzame elektriciteit te produceren wordt met de huidige projecten gehaald. De regeling in zijn huidige vorm kost per jaar nu al 685 miljoen euro. Doorgaan zou nog eens twee miljard euro extra kosten. In het kader van de terughoudendheid die dit kabinet heeft beloofd, was het niet verantwoord door te gaan op deze manier. Op dit moment wordt er wel gewerkt aan een tegemoetkomingsregeling voor schrijnende gevallen, bijvoorbeeld ondernemers die kosten hebben gemaakt voor de voorbereiding van hun subsidieaanvraag. Verder stel ik een overgangsregeling voor mestvergistingsprojecten voor, voor diegenen die al vergevorderd waren met het voorbereiden van hun aanvraag, maar deze nog niet hadden ingediend. De exacte uitwerking vindt nu plaats in overleg met de Tweede Kamer. Het gaat om een overgangsfaciliteit met een totale omvang om jaarlijks een stad als Eindhoven of Tilburg van groene elektriciteit te voorzien. Een toekomstige nieuwe regeling zal de mogelijkheid moeten bieden om innovatieve toepassingen en nieuwe vormen van duurzame energie te stimuleren, die ook rendabel zijn.

Het gaat economisch weer goed met Nederland, blijkt uit allerlei publicaties. Waar hebben we dat aan te danken? En hoe houden we de economische groei vast? Hoe zorgen we ervoor dat we niet terugvallen? Wat moeten we daarvoor doen, en wat moeten we laten? Wat kan de politiek daaraan bijdragen?

Dit kabinet heeft duidelijk bijgedragen aan de economische structuurversterking. Dit was hard nodig na de Paarse jaren. We hebben veel gevraagd van mensen en de nodige hervormingen doorgevoerd. Niet met het idee 'hervormen om te hervormen', maar om onze economie toekomstbestendig te maken. Dat vertaalt zich nu in resultaat. Daarom moeten we de kracht en kennis in dit land benutten om onze positie verder te verstevigen door te investeren in kennis en scholing en het verder verbeteren van het vestigingsklimaat. Daarnaast moeten we zorgen voor een solide en toekomstbestendig financieel beleid. De vergrijzing niet betalen door de lasten te verhogen, maar door een beter beleid: een kleinere overheid, een efficiëntere zorg en een hogere arbeidsparticipatie. De oplossing kan ook niet worden gezocht in onzekerheid. Daarom: geen inkomensafhankelijke AOW (fiscalisering), geen 67 jaar als pensioenleeftijd en geen verminderde aftrek van hypotheekrente of pensioenpremies.

Vraag van de maand

Waarom is het CDA tegen gratis kinderopvang?

Het CDA is niet voor 'gratis' kinderopvang, zoals een aantal andere partijen in hun verkiezingsprogramma hebben opgenomen. Kinderopvang is namelijk nooit echt gratis. Als de overheid de formele kinderopvang betaalt, gebeurt dat met belastinggeld. Dat belastinggeld is door alle burgers samen opgebracht. 'Gratis' kinderopvang wordt dus nog steeds door onder meer de ouders zelf betaald. Werknemers uit het voorbeeldland van de PvdA, Zweden, moeten zoveel belasting betalen, dat beide ouders wel fulltime moeten werken om nog rond te kunnen komen.

Bovendien wordt informele kinderopvang – opvang door bijvoorbeeld opa's en oma's of burens – ontmoet-

digd als formele opvang 'gratis' wordt. Deze vorm van opvang wordt in de voorstellen namelijk niet door de overheid betaald, terwijl uit onderzoek juist blijkt dat steeds meer ouders kiezen voor informele kinderopvang. Maar als ouders al via de belastingen voor de formele kinderopvang hebben betaald, zijn zij een dief van hun eigen portemonnee als ze de opvang nog informeel regelen. Zij betalen dan immers dubbel.

'Gratis' kinderopvang betekent dus eigenlijk minder keuzevrijheid, de keuze van ouders wordt beperkt tot de 'staatscrèches'. Informele kinderopvang is dan alleen nog weggelegd voor de rijkere ouders. Het CDA wil niet dat de Tweede Kamer gaat bepa-

len wat de beste kinderopvang is. Dat kunnen ouders het beste zelf. Niet voor niets zijn ook branche- en ouderorganisaties in de kinderopvang tegen 'gratis' kinderopvang.

Verder vindt het CDA het niet logisch dat ook heel rijke ouders gratis kinderopvang krijgen. De sterkste schouders kunnen zwaardere lasten dragen. Het CDA wil wél dat de kinderopvang beter betaalbaar wordt door de inkomensafhankelijke kinderopvangtoeslag. Lagere inkomensgroepen profiteerden al van deze kinderopvangtoeslag. Door meer geld vrij te maken, worden ook de midden- en hogere inkomens bereikt.

Commentaar

Optimale maatschappelijke participatie ouderen mogelijk

Op 22 november a.s. mogen alle kiesgerechtigde Nederlanders weer naar de stembus, om een stem uit te brengen op een van de vele kandidaten voor de Tweede Kamer. Met het oog op de Tweede-Kamerverkiezingen heeft het CSO (Coördinatieorgaan Samenwerkende Ouderenorganisaties) een verkiezingsmanifest opgesteld, om aandacht te vragen voor een aantal specifieke punten, die voor ouderen van belang zijn om te kunnen blijven participeren in de samenleving en die ervoor moeten zorgen dat de solidariteit tussen generaties en tussen ouderen onderling behouden blijft. Het CSO is de vereniging van ouderenorganisaties in Nederland. Lid zijn de ANBO voor 50 plussers, de NVOG, de PCOB belangenbehartiging 50+ en de Unie KBO. Samen tellen deze vier organisaties circa 700.000 leden. Het CSO ondersteunt ook het NOOM, het Netwerk van Organisaties van Oudere Migranten, dat dit jaar is opgericht.

Het CSO streeft naar gelijkwaardige participatie van ouderen in de samenleving en fungeert als spreekbuis van de Nederlandse ouderenorganisaties naar de landelijke overheid. Vandaar ook dat we een verkiezingsmanifest hebben opgesteld.

In ons verkiezingsmanifest staan tien punten, die belangrijk zijn voor ouderen: 1. De koopkracht van ouderen moet gelijke tred houden met de koopkracht van andere generaties. 2. De AOW en het huidige pensioenstelsel moeten in stand worden gehouden. Dit kan door continuering van de huidige financieringssystematiek voor de AOW en door verbetering van de medezeggenschap van gepensioneerden in pensioenfondsbesturen en andere pensioenfondsorganen. 3. De arbeidsparticipatie van vitale oudere werknemers en gepensioneerden moet worden verhoogd. 4. Er moeten voldoende geschikte en betaalbare woningen voor senioren komen. 5. Er

dienen verantwoorde aanpassingen in het zorgstelsel te worden gedaan. Onder strikte voorwaarden kan de AWBZ worden georganiseerd. Er dient cliëntondersteuning te zijn bij de uitvoering van de WMO, en de zorgverzekeringswet en de WMO moeten worden gemonitord. 6. De geriatrische functie in de eerste- en tweedelijnszorg moet worden versterkt. 7. Het beleid ten aanzien van mantelzorgers en vrijwilligers moet worden versterkt. 8. De kwaliteit van zorg en geestelijke verzorging moet worden bevorderd. 9. Er moeten meer mogelijkheden voor participatie van oudere migranten worden gecreëerd. 10. Een leven lang leren moet voor alle leeftijden mogelijk zijn. Wanneer aan al deze punten daadwerkelijk invulling wordt gegeven, is optimale maatschappelijke participatie van ouderen mogelijk.

Drs. Gijp van Soest, voorzitter CSO, www.ouderenorganisaties.nl

Coskun Çörüz is lid van de CDA-fractie in de Tweede Kamer

‘Vertrouwen in de politiek is: waarmaken wat we beloven’

Vroeger dan menigeen had kunnen denken, staan we wederom voor verkiezingen. In de herfst ditmaal gaan we weer naar de stembus. De peilingen van vandaag (vrijdag 22 september, red.) zijn in de verste verte niet meer vergelijkbaar met de peilingen van een half jaar geleden. De wind waait. De burgers van Nederland vertonen in steeds sterkere mate zeer wisselend stemgedrag; het aantal zwevende kiezers neemt met elke verkiezing toe.

De verklaringen daarvoor verschillen en zijn veelomvattend. Het zou horen bij de ontzuilde samenleving, bij de zapcultuur. Het zou te maken hebben met de behoefte van mensen aan verpersoonlijking van de politiek en het gebrek aan tot de verbeelding sprekende leiders. Het zou het resultaat zijn van de chronische desinteresse van burgers bij de politiek, waardoor de stemkeuze op het laatste moment via de stemwijzer op internet door middel van een invulvragenlijst wordt bepaald.

De ruimte die nieuwe partijen, anders dan vroeger, krijgen zou te maken hebben met de breed gevoelde onvrede van burgers over de tekortschietende overheid die niet in staat blijkt een veilige, of moet ik zeggen risicoloze, samenleving vorm te geven en

verantwoordelijk is voor de geflopte integratie. Persoonlijk denk ik dat zweven veel, zo niet alles, te maken heeft met je thuis voelen. Thuis voelen in je huis, in je straat, in je stad of dorp, je lekker voelen in je land, het gevoel hebben echt ergens duurzaam bij te horen. Misschien willen we dat niet en dat is ieders goed recht. Maar er zijn er ook velen die het wel willen, maar wie dat niet lukt. Om je thuis te voelen, heb je allereerst vertrouwen nodig. Vertrouwen in de mensen om je heen, in (het behoud van) je baan, in de zorgverleners die je mogelijk op een dag nodig hebt. Juist op die drie fronten moest de politiek de afgelopen jaren veel veranderen; het zorgstelsel is vernieuwd, mensen hebben te kampen gehad met onzekerheid over hun inkomen, etnisch-religieuze spanningen tussen moslims en niet-moslims, zowel op het wereldtoneel als in ons eigen land, vereisen eigentijdse antwoorden.

Daarom denk ik dat de boodschap waar het CDA deze verkiezingen op aanspreekbaar is, zo'n goede samenvatting is van waar het in de komende tijd, de nabije toekomst, om draait. Vertrouwen. Vertrouwen in Nederland, vertrouwen in elkaar. Vertrouwen in de politiek is: waarmaken wat we beloven. Staan voor je zaak. Sterk zijn als het erop aankomt. Vertrouwen is geen one way street. It takes two to tango. We hebben elkaar nodig. ‘Samenleven doe je niet alleen’ was een aantal jaren terug de verkiezingslogan van het CDA. En zo is het. Onverminderd actueel. Vertrouwen is daarvoor evenwel de basis en communicatie is daarbij het sleutelwoord. Want anders leven we niet met, maar langs elkaar.

Kinderopvang goed geregeld?

Een drietal politieke partijen noteert in hun verkiezingsprogram een aanbod voor gratis kinderopvang. De één alleen in professionele kinderopvanglocaties, de ander alleen voor werkende ouders en alleen op werkdagen. Het CDA-program wil ouders een normvergoeding aanbieden van drie dagen of zesdagdelen opvang. Partijen doen zo een gooi naar het economisch eigendom van de kinderopvang, naast tal van andere maatregelen om arbeidsparticipatie bevorderen.

De kinderopvang als basisvoorziening staat de laatste jaren in de belangstelling. Het aantal kinderopvangplaatsen is de laatste jaren flink toegenomen. De verschillen tussen soorten van kinderopvangvoorzieningen groeit. Als voorbeeld: een crèche

in een woonwijk, opvang tijdens en op het werk, een crèche bij een basisschool, gastouders, een kinderopvangpool, burens of grootouders. Sommige ouders hebben de luxe hun werktijden zo te kunnen regelen dat zij beiden vijftig procent van de zorg op zich nemen. Maar dat zijn wel uitzonderingen!

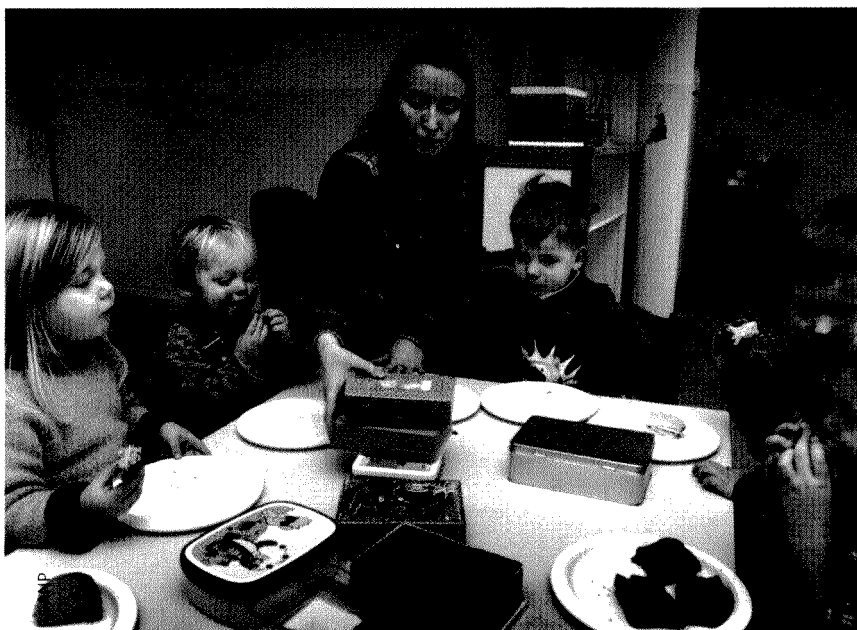
Is er een ideale situatie en wat is die dan?

De overheid moet een actieve rol spelen in het garanderen van randvoorwaarden waarbinnen partners zelf een goede opvoeding voor de kinderen kunnen regelen. Deze randvoorwaarden bestrijken meerdere vlakken, zoals laagdrempelige opvoedingsondersteuning, het vereenvoudigen van de combinatie van arbeid en zorg, het waarborgen van een goede kwaliteit en betrouwbaarheid van kinderopvangmogelijkheden. Als aan de-

ze voorwaarden voldaan wordt kunnen ouders een prettige leefomgeving en een goede opvoeding creëren.

Kijkend naar het instrument van de gratis kinderopvang, dan is dit instrument direct af te afschrijven. Want uit publicaties blijkt dat ouders niet geneigd zijn meer te gaan werken als kinderopvang gratis is. Maar wel als kinderopvang betaalbaar, kwalitatief hoogwaardig en passend bij de gezinssituatie aanwezig is. We kiezen in eerste instantie dus niet voor pedagogisch hoogstaande kinderopvangcentra, maar vinden de ontwikkeling van ons kind van belang. Ook willen we kinderopvang die een goede ontwikkeling van kinderen voorstaat. En het is voor ouders en opvoeders nog belangrijker de liefde en geborgenheid die kinderen in de eerste levensjaren nodig hebben als dat mogelijk is zelf te kunnen geven. Nederlandse ouders accepteren graag dat vrouwen er zelf voor kiezen om moeder te zijn en dat zij dus stoppen met werken of overgaan op kleine deeltijdbanen.

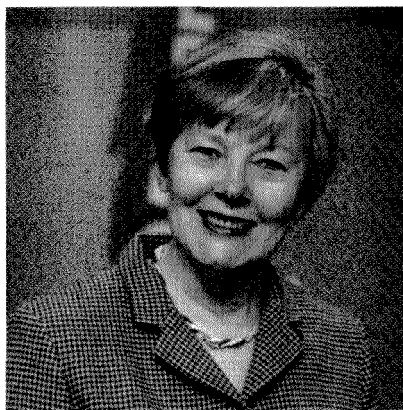
Kamerleden flirten regelmatig met Scandinavië en het Zweedse model. Dat zou mogelijk ook in Nederland kunnen werken. Maar we lezen en horen steeds vaker dat het Zweedse model een wankel kaartenhuis aan het worden is. En willen we dit model nog wel als voorbeeld gebruiken? Uit recent onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat weinig Nederlanders prijs stellen op fulltime kinderopvang, zodat ouders/verzorgers fulltime kunnen werken. Maar naar het idee van Scandinavische ouders doe je je kinderen tekort als ze niet fulltime naar een professionele

kinderopvang gaan. Kinderopvangcentra daar zijn voorzieningen die geleid worden volgens hoogwaardige pedagogische uitgangspunten en/of didactische stromingen.

In Nederland is de keuze voor dit soort kinderopvang niet beschikbaar. Veel centra in Nederland zijn gericht op zorg en op de normale ontwikkeling van een kind. Hoogwaardige kinderopvang voor vijf dagen kost ouders in Denemarken bijvoorbeeld 300 euro per maand. Kinderopvang voor dit soort bedragen lijkt in Nederland absoluut niet haalbaar. Uit het eerder genoemde onderzoek blijkt tevens dat de hoogte van de eigen bijdrage voor ouders in Nederland geen doorslaggevende factor is om van kinderopvang gebruik te maken.

Is in Nederland dan geen opvang nodig of willen we een ander soort kinderopvang? Nederlandse ouders geven de voorkeur aan een combinatie van opvang voor kinderen door een voorziening en zorg door ouders zelf. Maar in het CDA-programma lezen we ook, dat iedereen zo maximaal mogelijk moet deelnemen aan het arbeidsproces in de komende jaren en het CDA spreekt tevens een voorkeur uit voor de 40-urige werkweek! Dan hoort daar vervolgens bij dat dit al-

Gerda Kempen-van Dommelen

leen te realiseren is met het creëren van randvoorwaarden, zoals kwalitatief goede en betaalbare kinderopvang en betaalbare voor- en naschoolse opvang. Nederlandse ouders kunnen dan op een flexibele manier kiezen uit mogelijkheden die bij hen in die situatie van de levensloopfase passen.

Nederland kent vele variaties van kinderopvangmogelijkheden, zowel formeel als informeel. Het is een illusie te denken dat de overheid met een standaardaanbod kan komen waarmee iedereen tevreden is. Het is dus zeker geen oplossing kinderopvang voor heel Nederland gratis aan te bieden. Wij vinden wel dat de Nederlandse overheid de kinderopvang als

basisvoorziening moet organiseren en dat alle ouders recht hebben op of de mogelijkheid geeft van betaalbare kinderopvang.

In het CDA-conceptverkiezingsprogramma wordt gesteld: 'Ouders hebben de mogelijkheden om zelf kinderopvang te organiseren. De kinderopvangtoeslag per kind is inkomensafhankelijk', maar de toevoeging 'en is gebaseerd op de normprijs voor kinderopvang gedurende drie dagen ofwel zes dagdelen' wordt ontkracht door de wens elders om iedereen zoveel mogelijk te laten deelnemen aan het arbeidsproces. In het citaat wordt ook voorbijgegaan aan het feit dat veel gezinnen met kinderen onvolledig zijn; dus éénoudergezinnen zijn. Het CDA gaat er (in het conceptprogramma) vanuit dat een gezin bestaat uit twee (werkende) ouders. Tevens wordt er vanuit gegaan dat ouders beide vier dagen werken en één dag zorg op zich nemen, zodat er maximaal drie dagen kinderopvang nodig is. Is dit ook onze norm?

Op basis van alle overwegingen hierboven en recente publicaties vinden wij het belangrijk een aantal zaken goed te regelen en intergraal te benaderen. En dat zien we graag terug in toekomstig CDA-beleid.

Jan Peter Balkenende leest voor in kinderdagverblijf tijdens de nationale voorleesdagen 2006

Wat wil het CDAV voor kinderopvang?

1. Voldoende voorzieningen met betaalbare kinderopvang, die passen bij de gezinssituatie op dat moment.
2. Ouders moeten een keuze kunnen maken uit een flexibel aanbod van kinderopvangmogelijkheden.
3. De financiële maatregelen om ouders te ondersteunen, moeten transparant, eenvoudig en flexibel inzetbaar zijn voor de ouders; dus een kindgebonden budget of toelage.

Als laatste benadrukken wij het grote belang dat wij hechten aan de vrijheid van ouders als het gaat om de opvoeding van hun kinderen.

Het CDA en ook het CDAV vinden de ouders de eerstverantwoordelijken voor hun kinderen. Wij vinden echter dat de overheid de taak heeft voorwaarden te scheppen op basis waarvan ouders hun opvoedingsverantwoordelijkheid ondersteund weten. Hiervoor is een geïntegreerd aanbod en beleid nodig, dat niet alleen de nadruk legt op opvoedingsondersteuning, maar ook op de randvoorwaarden, zoals goed arbeids- en zorgbeleid. Daarom kunnen wij ook steun geven aan het idee van een minister voor Gezins- en jeugdbeleid, en het heeft onze voorkeur dit te combineren met een minister die aandacht heeft voor Emancipatiezaken; dus voor gelijke rechten voor mannen en vrouwen.

Gerda Kempens-van Dommelen

Gebruikte bronnen:

'Naar een vruchtbaar, productief en zorgzaam gezinsbeleid', GR, 2005 en krantenartikelen van de laatste drie maanden.

Karin Hoentjen

Nieuwe functie voor Karin Hoentjen

U leest het goed, Karin Hoentjen krijgt een nieuwe functie binnen het CDA en zal haar taak als politiek medewerker van het CDAV overdragen. Het bestuur wil als eerste Karin feliciteren met haar nieuwe baan binnen het CDA. Maar tegelijkertijd zien wij er tegenop haar te missen. Karin is al vier jaar lang onze steun en toeverlaat. Onze rots in de branding. Haar deskundigheid combineert ze met de nodige humor en relativeringsvermogen. Zij is ons zeer dierbaar. U zult dan ook in een later stadium meer over haar afscheid vernemen. Wij hopen u in een volgende editie meer te vertellen over de opvolging. Voor nu laten we eerst Karin zelf aan het woord.

4 jaar CDAV

In 2002 ben ik vol enthousiasme en nieuwsgierigheid aan een nieuwe uitdaging in mijn leven begonnen: politiek medewerker van het CDAV. Mijn eerste bijeenkomst was in de Reehorst in Ede. Ik voelde me meteen thuis en dat gevoel is ook nooit meer

weggegaan. Vanaf 1 oktober heb ik echter een nieuwe uitdaging. Ik word Secretaris Binnenland van het CDA en zal daarom het CDAV verlaten.

Alle leuke ontmoetingen, fijne telefoongesprekken en het soms intensieve mailverkeer ga ik zeker missen. Via Vrouw & Politiek wil ik jullie allemaal hartelijk bedanken voor de mooie bloemen, hartelijke kaartjes die ik heb mogen ontvangen toen ik in het begin van 2006 ziek was. Ik dank jullie voor vier heerlijke jaren! Maar dit is natuurlijk geen echt afscheid! Het doel van het CDAV is nastrevenswaardig! Ook in mijn nieuwe functie zal ik daarom mijn best doen om daar een steentje aan bij te dragen.

Karin Hoentjen

Website

De website van het CDAV vindt u op www.cda.nl onder 'relevante links/organisaties'. Wij ontvangen graag bijdragen vanuit de netwerken, die wij kunnen plaatsen onder actualiteiten of op de kalender. Dus lever uw informatie of eigen weblink aan bij Karin Hoentjen. De vacatures voor webmaster en webredacteurs staan nog steeds open, dus wanneer u wel eens zin hebt om een bijdrage te leveren bent u van harte welkom.

Kopij

Reageren? Wilt u een bijdrage leveren? Mail uw artikel naar cdav@cda.nl.

VERKIEZINGEN IN LATIJS AMERIKA

De grote verschuivingen, die zich momenteel in Latijns Amerika afspelen, hebben opeens dit continent weer in het nieuws gebracht.

Jos van Gennip

‘**W**ij zijn er ook nog’, schreeuwen de honderden miljoenen ons toe vanaf de andere kant van de Atlantische Oceaan. ‘Wij zijn er ook nog na zo’n vijftien jaar zwijgen.’ Maar in die periode is Latijns Amerika wel heel erg veranderd. Op een manier, die niemand had durven voorspellen, twintig, vijftwintig jaar geleden, toen

wel iedere dag de kranten vol stonden, met nieuws uit en over Latijns Amerika, maar toen over burgeroorlogen, onderdrukking en vervolgingen. Nu is er op de eerste plaats goed economisch nieuws: Chili, Brazilië, Mexico, ooit ontvangers van ontwikkelingshulp, zijn nu in staat armere landen in de buurt zelf hulp te geven en in ieder

geval hun driehonderd miljoen eigen burgers boven de armoedegrens te trekken. Deze landen zijn ook belangrijke spelers geworden in de wereldeconomie en de wereldhandel. Maar het beste nieuws is, dat in de meeste landen het idee van de rechtsstaat en de democratie van een kasplantje is uitgegroeid tot een zich steeds dieper verwortelend gewas, dat tegen veel tegenwind bestand is.

Echter, het positieve nieuws wordt de laatste tijd verdrongen door zorg en onrust, eerst over de kant die de autoritaire president in Venezuela lijkt te kiezen, vervolgens door de komst van de eerste Indiaan in het paleis van La Paz in Bolivia, en tenslotte door de twisten rondom de verkiezingen in Mexico. Nu is er altijd al onrust geweest onder

---

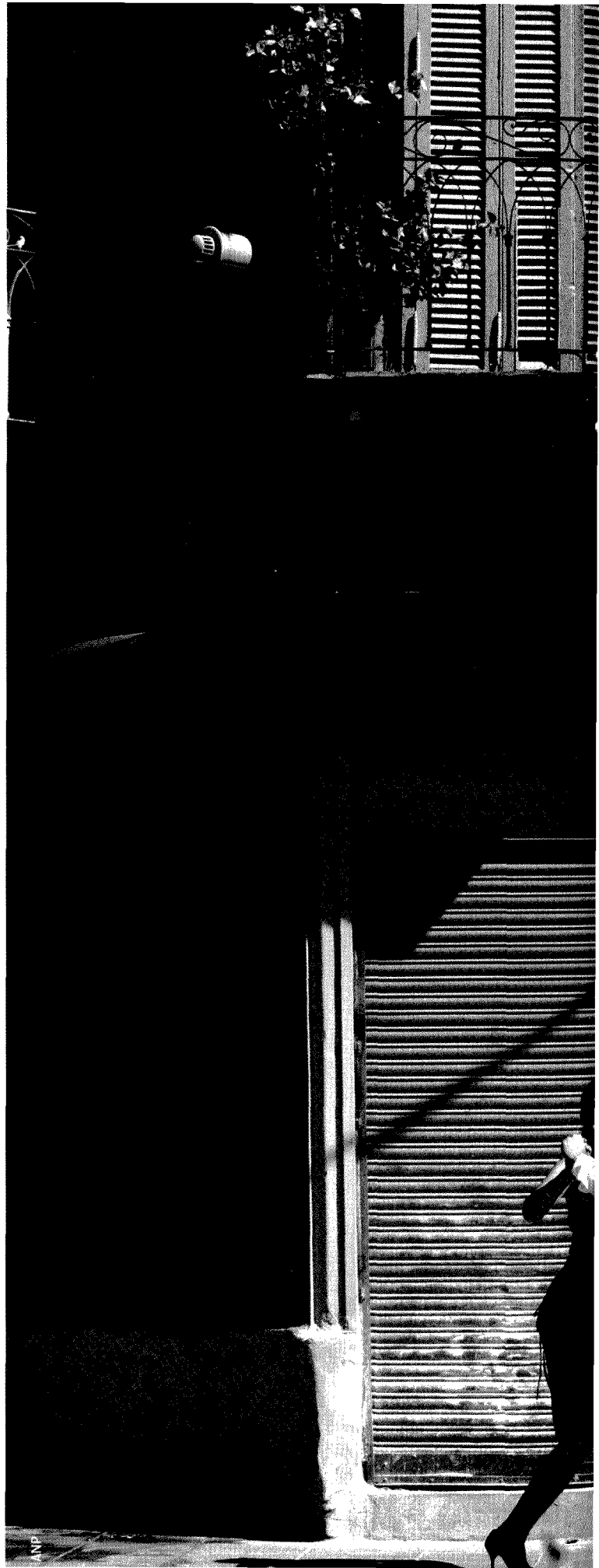
Verkiezingen – consolidatie van de democratie? Eind 2005 en gedurende heel 2006 zijn er verkiezingen in bijna alle landen van Latijns Amerika. De inwoners van dit continent, ooit gekenmerkt door militaire dictaturen, maken gretig gebruik van de vrijheden die de democratie biedt; zo is de laatste jaren in veel landen de mogelijkheid tot burgerparticipatie vergroot, bijvoorbeeld door het invoeren van referenda en de optie om als sociale beweging deel te nemen aan de verkiezingen. Op Cuba na, hebben alle Latijns-Amerikaanse landen nu een democratie. Tot nu toe waren er presidentsverkiezingen in Bolivia, Costa Rica, Peru, Colombia en Mexico. Verkiezingen in Ecuador en Nicaragua vinden later dit jaar plaats.

Wat brengen deze verkiezingen aan veranderingen? Analyses in de media kijken vooral naar verschuivingen en spreken dan ten aanzien van de verkiezingen in Latijns Amerika over een politieke tendens naar links. Een andere manier om naar deze ontwikkelingen te kijken is aan de hand van politieke stabiliteit en democratisch gehalte. Hierbij laat Latijns Amerika een zeer divers panorama zien. In Bolivia en Ecuador zijn de partysystemen in elkaar gestort. De presidentsverkiezingen in Bolivia zijn gewonnen door de nieuwe partij MAS, de partij van de inheemse bevolking en de sociale bewegingen. De drie partijen die de afgelopen 20 jaar hebben geregeerd zijn weggevaagd en niet langer vertegenwoordigd in het parlement. Ecuador wordt sinds 2000 gekenmerkt door politieke chaos, vier presidenten hebben elkaar in korte tijd opgevolgd en de aanhang van de vier grote partijen is sinds 2000 fors afgenomen. Of deze trend zich voortzet, zal duidelijk worden bij de komende presidentsverkiezingen in oktober.

In andere landen daarentegen laat de verkiezingsuitslag een consolidatie van de democratie zien, bijvoorbeeld in Chili en Uruguay. Uruguay kent sinds het einde van de militaire dictatuur een stabiel politiek systeem met drie politieke partijen. Ook in Chili is er sinds het vertrek van Pinochet sprake van een geconsolideerde politieke situatie. Het zijn ook precies die twee landen die uit de regio het best scoren op de lijst van landen die vrij zijn van corruptie volgens Transparency International.

Een derde groep van landen heeft via de verkiezingen het caudillismo geconsolideerd. Een caudillo (de term komt uit het Latijn en betekent letterlijk: klein hoofd) is een autoritaire, vaak charismatische leider met een bijna absolute controle over de staat. Een caudillo heeft een goed lopende verkiezingsmachine nodig om aan de macht te komen, maar heeft geen belang bij een sterke politieke partij of krachtige oppositie. Deze situatie kan zich voordoen bij populistische leiders, zoals Chavez in Venezuela, maar ook de nationalistische president van Argentinië, Kirchner, en de conservatieve president van Colombia, Uribe, vallen hieronder. In Latijns Amerika wordt het ontstaan van caudillistische leiders nog versterkt door de merendeels sterk presidentiële systemen. Uit bovenstaande blijkt dat de verkiezingsuitslagen in Latijns Amerika niet in één zin zijn te duiden. Verschillende ontwikkelingen doen zich tegelijkertijd voor. De meest positieve ontwikkeling is dat verkiezingsuitslagen nu worden gerespecteerd en dat er niet meer militair wordt ingegrepen, zelfs niet als socialistische of populistische partijen aan de macht komen.

---

de stedelijke armen over de welvaarts kloof in eigen land; en sporadisch roerde zich de oorspronkelijke Indiaanse bevolking – de indigena's – over haar uitsluiting van de politieke macht – want zelfs democratie was toch allereerst een zaak van blanken en mestiezen – en er was altijd al onvrede over de hegemonie van de grote broer in Washington. Maar voor het eerst lijken die drie bewegingen nu samen te komen tot een duidelijk verzet: verzet tegen deze vorm van globalisering, verzet tegen deze vorm van politieke uitsluiting, verzet tegen het niet deel hebben aan de nationale welvaart en natuurlijke hulpbronnen, verzet tegen de afhankelijkheid van de gringo's, de Noord-Amerikanen. Dit verzet gaat met veel lawaai gepaard. Protesten en acties van degenen die zich verzetten, grote woorden van politici die de stemmen van het verzet aan zich willen binden, en groot kabaal van de bedreigde belangen die de aantasting van de Westerse beschaving en de terugkeer van de communistische dreiging uit de kast halen. En hoewel de enig overgebleven communistische dictator op zijn laatste benen lijkt te lopen, moeten we de ogen niet sluiten voor de destructieve krachten, die in dit proces de overhand kunnen krijgen. Destructieve krachten, die dan weer tegenkrachten oproepen in de vorm van staatsgrepen, die we ons nog uit de zeventiger jaren herinneren.

Investeren in kwaliteit democratie

Maar er is ook een andere lijn. En dat is allereerst investeren in de kwaliteit van de democratie. In sommige landen heeft die kwaliteit beduidend gewonnen. Het kerstnummer van Elsevier van het afgelopen jaar heeft uitvoerig beschreven hoe de Nederlandse steun aan democratische bewegingen in Chili in de zeventiger en tachtiger jaren een welhaast beslissende gunstige invloed heeft gehad, niet alleen op de terugkeer naar democratie, maar ook op de stabiliteit en de kwaliteit van het openbare bestuur en de democratie tot in onze dagen. En dat geldt ook voor een land als Brazilië.

Wie had durven voorspellen dat de beurs van Sao Paulo omhoog zou schieten na de overwinning van de ooit als cryptocommunist afgeschilderde huidige president Lula, zou als politieke dwaas zijn weggezet. En toch is dat het geval. In beide landen is in wezen gekozen voor het model dat ook West-Europa in de twintigste eeuw heeft gered: invoering van de markteconomie, maar ook het trekken van grenzen tegen uitbuiting en voor sociale vangnetten. Wel economische groei, maar dan ten bate van de hele bevolking; wel – verantwoorde – exploitatie van natuurlijke hulpbronnen, maar de opbrengst voor de natie als geheel. Was het niet onze eigen Abraham Kuyper, die de kolenmijnen in Zuid Limburg onteigende van hun Brusselse uitbaters? De keuze voor dit model wordt in niet geringe mate geïnspireerd door de christelijk-sociale leer, die onder invloed – ook daar – van geëngageerde gelovigen vertaald wordt naar de eigen realiteit van Latijns Amerika.

Een voortdurend proces, waar de christen-democratische studiecetra in met name Chili een belangrijke rol bij hebben gespeeld en die nog spelen. Het Instituut voor meerpartijendemocratie (IMD) waar het CDA een prominente rol in speelt, kan daarop voortbouwen en probeert vooral in landen als Bolivia en Guatemala dat proces van kwaliteitsverbetering van de democratie te bevorderen. Dat is ons antwoord op de nieuwe vragen en het nieuwe verzet vanuit Latijns Amerika.

Functies partijen

Politieke partijen zijn meer dan karren om politici aan de macht te brengen. Zij moeten de echte behoeftes van het volk verstaan, verwoorden en in programma's omzetten; zij moeten ook stem geven aan met name de indigena's, die sedert de Spaans-Portugese verovering, meer dan 500 jaar geleden, stemloos waren; zij moeten de wegen aanduiden hoe de wetten van de markteconomie verenigbaar zijn met de eisen van menselijke waardigheid; zij moeten de formules aanreiken hoe buitenlandse kapitaal aangetrokken kan worden voor de ontwikkeling van de mijnbouw en de exploitatie van gas- en oliebronnen, maar ook hoe tezelfdertijd een substantieel deel van de opbrengst de hele bevolking ten goede kan komen. Zij moeten vooral – en dat is de specifieke inbreng vanuit de christen-democratie – de vraag beantwoorden hoe in de eenentwintigste eeuw menselijkheid en moderniteit verenigbaar zijn in de nog zo kwetsbare samenlevingen van de opkomende landen in dit werelddeel.

Het IMD kan hierbij uiteraard slechts een ondersteunende rol spelen, maar zowel in Chili als in Brazilië is gebleken, dat gerichte steun van de Nederlandse ontwikkelingsorganisaties aan initiatieven, die gericht zijn op die laatste vragen, van heel groot belang kan zijn. Niet alleen van het IMD, niet alleen van de andere Nederlandse ontwikkelingsorganisaties, maar ook van de regering. Het aanbod van minister Bot aan de nieuwe president van Bolivia om het model van de Gasunie te vertalen naar de situatie in zijn land zou wel eens perspectieven kunnen bieden.

De Eduardo Frei Stichting (EFS) heeft tegen het licht van de nieuwe ontwikkelingen in Latijns Amerika al een paar jaar geleden een tienpuntenplan aan toenmalig minister De Hoop Scheffer voorgelegd; met name een pleidooi voor een nieuwe relatie met Latijns Amerika. Wij mogen dit in zoveel opzichten zo verwante continent niet verwaarlozen. Toen er burgeroorlog en onderdrukking was waren we erbij, maar toen ze orde op zaken stelden, keerden we hen onze rug toe. En dat geldt ook voor de Europese Unie.

Als we willen voorkomen, dat inderdaad het Latijns-Amerikaanse volk uiteindelijk kiest tegen het Westen, tegen onze democratie, tegen onze visie op menswaardigheid, dan zullen we nu alternatieven moeten bieden.

Ik heb het wel eens zo gezegd: waarom moet het Atlantisch Bondgenootschap zich beperken tot de noordelijke helft van het Westelijk Halfrond? Nu al blijkt dat bijvoorbeeld in onze pogingen om de rol van de Verenigde Naties te versterken we niet alleen hoeven te staan, maar we wel op krachtige steun vanuit die onderste helft kunnen rekenen. Zij hebben ons misschien nodig; wij in ieder geval hen. De grote kenners van Latijns Amerika waarschuwen ons allen daarbij om niet alleen maar de woorden uit de verkiezingscampagnes ginds uit te vergroten, maar te onderkennen, dat onder de retoriek dikwijls een veel grotere mate aan realiteitszin schuilgaat. We hebben meer gemeenschappelijk dan menigeen denkt. IMD, EFS en ook de ministers Bot (Buitenlandse Zaken) en Van Ardenne (Ontwikkelingssamenwerking) zien dit in. Het versterken of weer aangaan van allianties met dit vergeten continent is politiek en menselijk van grote betekenis. ■

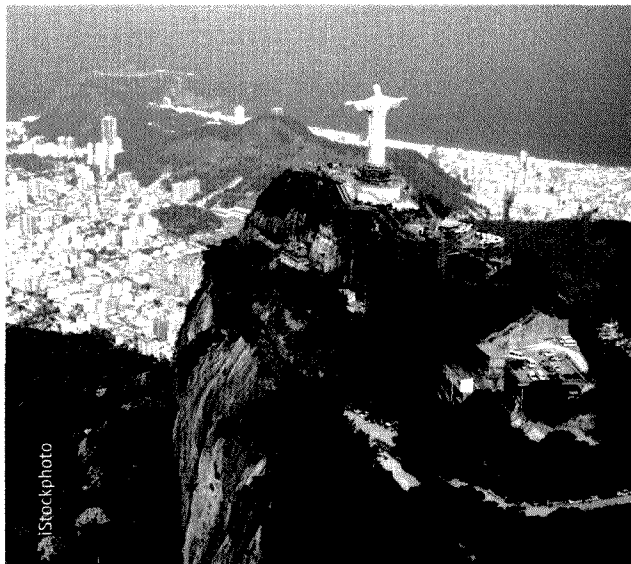
Caraïbisch gebied Ook het Caraïbische gebied is belangrijk voor Nederland. Haïti, Cuba en de Dominicaanse Republiek zijn onze burens! In deze landen gaat het momenteel heel slecht. De armoede is er vreselijk. Het enige dat nu zou helpen is een sterke leider. Wat dat betreft is het bijzonder spannend wat er met Cuba gaat gebeuren wanneer Castro er niet meer is. In dit land, waar de mensenrechten zo dramatisch worden geschonden, maar waar iedereen onderwijs en zorg kreeg, en waar men een groot gevoel van eigenwaarde heeft, is de toekomst een vraagteken.

Mr. Jos J. van Gennip is voorzitter van de vaste kamercommissie voor Buitenlandse Zaken in de Eerste Kamer en vicevoorzitter van het IMD en bestuurslid van de Eduardo Frei Stichting. Hij heeft dit artikel op verzoek geschreven.

De redactie dankt ook Kathleen Ferrier en Heleen Schrooyen voor hun bijdrages.

Bovenaanzicht van Rio de Janeiro, Brazilië. Rechts op de foto: de Corcovado berg met het wereldberoemde standbeeld van Jezus Christus

CDA CDA-kandidatenlijst

Op 30 september jl. heeft het Partijcongres onderstaande kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezingen vastgesteld.

1	J.P.	Balkenende	Capelle ad IJssel	38	J.N.	van Vroonhoven-Kok	Den Haag
2	M.J.M.	Verhagen	Voorburg	39	M.C.	Haverkamp	Nederhorst den Berg
3	M.J.A.	van der Hoeven	Maastricht	40	M.L.	de Pater-van der Meer	Zutphen
4	G.	Verburg	Woerden	41	J.T.H.M.	Kortenhorst	Wassenaar
5	J.P.H.	Donner	Den Haag	42	A.A.M.	Willemse-van der Ploeg	Heiloo
6	J.G.	Wijn	Amsterdam	43	C.W.A.	Jonker	Maarheeze
7	P.L.B.A.	van Geel	Helmond	44	E.J.	Bilder	Ermelo
8	J.J.	Atsma	Surhuisterveen	45	R.W.	Knops	Meterik
9	W.R.C.	Sterk	Houten	46	S.	de Rouwe	Bolsward
10	J.M.G.	Schreijer-Pierik	Hengevelde	47	M.M.	van Toorenborg	Rosmalen
11	J.	Schinkelshoek	Den Haag	48	C.A.	Vietsch	Utrecht
12	J.M.	de Vries	Goudriaan	49	M.Ch.A.	Smilde	Eelde
13	J.W.E.	Spies	Alphen ad Rijn	50	A.S.	Uitslag	Welsum
14	K.G.	Ferrier	Leusden	51	J.D.M.P.	Aasted Madsen-van Stiphout	Kerkrade
15	C.E.G.	van Gennip	Amsterdam	52	W.J.	Stolte	Den Haag
16	H.J.	Ormel	Hengelo GLD	53	H.Th.M.	Pieper	Deventer
17	R.A.C.	van Heugten	Helmond	54	R.H.	Algra	Jubbega
18	S.	van Haersma Buma	Voorburg	55	N.	Eski	Utrecht
19	C.	Cörüz	Haarlem	56	O.C.	van Dijk	Utrecht
20	Y.J.	van Hijum	Zwolle	57	T.G.W.	Frankemölle	Axel
21	B.J.	van Bochove	Lelystad	58	E.D.	Ekkel	Dronten
22	G.P.J.	Koopmans	Velden	59	M.C.I.	van der Werf	Amsterdam
23	C.	van der Knaap	Rotterdam	60	T.J.G.M.	Hanssen	Sittard
24	W.G.J.M.	van de Camp	Den Haag	61	G.A.	de Haan	Nijverdal
25	P.J.M.G.	Blanksma-van den Heuvel	Eindhoven	62	G.J.M.	Kempen-van Dommelen	Nijmegen
26	A.J.	Koppejan	Zoutelande	63	H.R.	Bogaards-Simonse	Zeewolde
27	H.	Jager	Appingedam	64	A.P.A.M.	van Zeeland	Haps
28	F.	Joldersma	Tilburg	65	C.	Bos	Vriezenveen
29	J.J.	van Dijk	Culemborg	66	J.D.W.	Eerbeek	Westdorp
30	J.P.	Schermers	Bunnik	67	H.A.C	Weigand-Timmer	Ermelo
31	J.J.	Mastwijk	Hoogeveen	68	M.	Hak-Loots	Dussen
32	F.J.F.M.	de Nerée tot Babberich	Leefdaal	69	T.	Koster	Leeuwarden
33	J.J.G.M.	Biskop	Roosendaal	70	G.A.	Karssenbergh	Wezep
34	R.W.F.	Kortenhorst	Joure	71	B.E.H.	Homan	Den Haag
35	J.W.M.M.J.	Hessels	Montfort	72	P.J.	van der Zaag	Waalre
36	J.	ten Hoopen	Zoetermeer	73	A.M.M.	Kolodziejak	Posterholt
37	P.H.	Omtzigt	Hengelo OV	74	L.E.	Jalink	Amstelveen

Kijk voor meer informatie over de kandidaten op: www.cda.nl

Van de agenda

Sportnetwerk opgericht

Dinsdagavond 26 september heeft in Utrecht de eerste sportnetwerkbijeenkomst plaatsgevonden. Minister van Onderwijs Maria van der Hoeven kreeg uit handen van CDA-vicevoorzitter Lianne Dekker het eerste exemplaar van *Blik op Sport* uitgereikt. Voor het CDA is het van het grootste belang dat mensen mee kunnen doen en ook daadwerkelijk meedoen aan de samenleving. Sport biedt mensen daartoe de gelegenheid, niet alleen als sporter, maar binnen sportverenigingen ook als vrijwilliger (Van alle vrijwilligers in Nederland is het grootste percentage vrijwillig actief in de sport). Daarom hecht het CDA groot belang aan sport en de rol en functie van sportverenigingen.

De partij wil daarom een platform bieden voor CDA-wethouders, -gemeenteraadsleden, -Statenleden, -Gedeputeerden met sport in de portefeuille, CDA'ers werkzaam voor maatschappelijke (sport)organisaties en andere geïnteresseerden die zich met ziel en zaligheid met het thema sport bezighouden, om met elkaar van gedachten te wisselen, van elkaars ervaringen te leren en sportonderwerpen te bespreken.

Maria van der Hoeven, CDA Tweede Kamerlid Joop Atsma en CDA wethouder Sport in Utrecht Harm Janssen spraken de ruim vijftig aanwezigen toe over het belang van sport. Na het aanbieden van de eerste editie van *Blik op Sport* verzorgden de Nederlandse Katholieke Sportfederatie (NKS) en de CDA'ers Harrie Postma en Cees Wijnen, initiatiefnemers tot het Jeugdsportfonds, inspirerende workshops over de maatschappelijke waarde en betekenis van sport.

Wilt u een exemplaar van *Blik op Sport* ontvangen? Neem dan contact op met Wietze Smid: Smid@cda.nl of 070-3424835

Bijeenkomst EFS over rol bedrijfsleven bij ontwikkelingssamenwerking

Dinsdag 26 september organiseerde de Eduardo Frei Stichting, de stichting voor internationale solidariteit van het CDA, in Utrecht een bijeenkomst over de rol van het bedrijfsleven binnen ontwikkelingssamenwerking. Sprekers waren de minister voor ontwikkelingssamenwerking Agnes van Ardenne, CDA Tweede Kamerlid Kathleen Ferrier, Ellen Mulder van het COS Utrecht en Thierry Sanders van de NCDO.

De ruim honderdvijftig aanwezigen hoorden minister Van Ardenne (Ontwikkelingssamenwerking) spreken over een van haar speerpunten in het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Doel is om de betrokkenheid van het Nederlandse bedrijfsleven bij ondernemen in ontwikkelingslanden te vergroten. Het stimuleren van de economische zelfstandigheid van een ontwikkelingsland is de sleutel tot armoedebestrijding.

Veel grote bedrijven en multinationals delen de visie van de minister en voeren een actief maatschappelijk beleid. Zo biedt Shell de burger schonere brandstof, en ondersteunt de Rabobank kleine ondernemers in ontwikkelingslanden door het verschaffen van microkrediet. Het bedrijfsleven krijgt steeds meer een eigen rol in ontwikkelingssamenwerking. Kleinere MKB-bedrijven lopen echter in deze ontwikkeling achter, vaak door een gebrek aan kennis over de mogelijkheden.

Verenigingsnieuws

Uitreiking Rentmeestersprijs

Op 15 oktober – Wereldvoedseldag – wordt de Rentmeestersprijs aan een ondernemer, student en consument uitgereikt. De uitreiking vindt plaats in Hotel ARENA in Amsterdam. De prijzen worden uitgereikt door staatssecretaris van milieu Pieter van Geel.

Landelijke cursus voor kandidaat-Statenleden in ontwikkeling

Het idee is om deze cursus landelijk te organiseren. Mocht er heel veel belangstelling in bepaalde provincies zijn, dan zal het Steenkampinstituut overwegen de cursus daar nogmaals te organiseren. Doelgroep: nieuwe kandidaten die verwachten verkiesbaar te staan en momenteel nog niet in de Staten zitten. Duur: twee dagen met één overnachting.

Heeft u belangstelling, meldt u dan nu alvast aan door een e-mail te sturen naar: Verhagen.si@cda.nl

HRM en de CDA-netwerken

Sinds een aantal jaren besteedt het CDA veel aandacht aan HRM, Human Resource Management. HRM heeft voor het CDA alles te maken met het tot zijn recht laten komen van de talenten van leden. Het CDA herbergt immers een schat aan kennis en ervaring in zijn gelederen, die de partij kan en wil gebruiken. Om die reden onderhoudt de afdeling HRM, die op het Partijbureau te vinden is, voortdurend contact met vele verschillende netwerken binnen en buiten het CDA. Zij ondersteunt bestaande en steekt energie in het bouwen en onderhouden van nieuwe netwerken. Voorbeelden van netwerken zijn de Dertigers, Labyrint, Club25 en KANS. De **Dertigers** vormen een netwerk van jonge professionals. Zij komen in twaalf verschillende groepen maandelijks bijeen om te discussiëren over politieke onderwerpen. **Labyrint** is het netwerk van Rijksambtenaren met CDA-affiniteit, die eens per twee maanden in een informele setting elkaar ontmoeten. **KANS** staat voor het Kaderschool Alumni Netwerk Steenkampinstituut en biedt de afgestudeerde deelnemers aan de Kaderscholen van de afgelopen jaren de gelegenheid om elkaar te ontmoeten. **Club25** is een netwerkorganisatie die starters op de arbeidsmarkt een platform biedt om uiting te geven aan hun politieke en maatschappelijke betrokkenheid.

Dertigersbijeenkomst met minister Aart-Jan de Geus

De Dertigers in Utrecht organiseren op maandag 16 oktober 2006, vanaf 19.00 uur, in Stadskasteel Oudaen, Oudegracht 99 te Utrecht, een bijeenkomst met minister Aart-Jan de Geus (Sociale Zaken & Werkgelegenheid). Het thema is: 'De Dertigers van nu, de toekomstige kinderen van de rekening?' Aanmelden kan per e-mail: utrecht16oktober@dedertigers.nl.

De nieuwe schoolstrijd! Uitgave van CDV over onderwijs

Op 26 oktober 2006 verschijnt *De nieuwe schoolstrijd!*, het herfstnummer van Christen Democratische Verkenningen. Het onderwerp is: de kwaliteit van het onderwijs. Met debatten over onder andere de volgende vragen: Verzuipt het onderwijs? Hoe staat het met het kerncurriculum in Nederland? Is het nieuwe leren een onverantwoord experiment? Gaan de universiteiten ten onder aan markt en management? Maakt de minister van onderwijs zich in toenemende mate overbodig? De uitgave sluit af met een debat tussen Ad Verbrugge (medeoprichter van Beter Onderwijs Nederland) en Maria van der Hoeven (minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) Deze speciale CDV-uitgave onder redactie van Thijs Jansen, Gerrit de Jong & Ab Klink zal ook in boekversie te verkrijgen zijn in de boekhandel (216 pp, ISBN 9085063647 prijs €18,-)

Najaarsledenraad BSV

Op 17 november a.s. organiseert de CDA-bestuurdersvereniging haar jaarlijkse Najaarsledenraad. De bijeenkomst wordt van 13.30 uur tot 16.30 uur gehouden in Vredenburg 19 te Utrecht. Meer informatie: www.cda-bestuurdersvereniging.nl

Het CDA op radio ....

Woensdag 25 oktober, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

Woensdag, 8 november, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

Woensdag 22 november, Radio 5
19.50 – 20.00 uur (o.v.)

Woensdag 6 december, Radio 5
19.50 – 20.00 uur

... en televisie

Woensdag 25 oktober, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur

Vrijdag 27 oktober, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur (H)

Donderdag 9 november, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur (H)

Zaterdag, 11 november, Nederland 2
16.55 – 16.58 uur

Woensdag 22 november, Nederland 2
15.00 – 15.03 uur (H)

Zondag 26 november, Nederland 3
22.45 – 22.48 uur

Donderdag 7 december, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur (H)

Maandag 11 december, Nederland 1
17.50 – 17.53 uur

Personalia

Ernst Hirsch Ballin minister van Justitie

Dr. E.M.H. Hirsch Ballin (1950) is getreden tot het kabinet-Balkenende III. Hij volgt Mr. J.P.H. Donner op, die naar aanleiding van het rapport van de Onderzoeksraad voor Veiligheid over de Schipholbrand is teruggetreden. Ernst Hirsch Ballin was al eens minister van Justitie; in het derde kabinet-Lubbers. Hirsch Ballin was recentelijk lid van de Raad van State. Bij de bekendmaking van de benoeming zei minister-president Jan Peter Balkenende: 'Ernst Hirsch Ballin heeft een grote staat van dienst. Hij is een groot jurist en een waardig opvolger van Piet Hein Donner. Hij is een van de belangrijke ideologen van onze partij. Als minister van Justitie in het kabinet-Lubbers III heeft hij destijds heel veel nieuwe wetten gemaakt waar wij nu nog de vruchten van plukken. Piet Hein Donner kan zich nu volledig gaan richten op de verkiezingscampagne.'

Verkiezingsprogram vanaf 1 november beschikbaar

Te verkrijgen via de webwinkel van het CDA: <http://webwinkel.cda.nl>. Daarnaast is het mogelijk om een exemplaar op te vragen via tel. 070-342 48 88 of 070-850 54 00.

5 grote verkiezingsmanifestaties in het land

Op alle manifestaties zal lijsttrekker Jan Peter Balkenende aanwezig zijn. 's Middags zijn er werkbezoeken in de diverse (omliggende) provincies. De openbare avondbijeenkomsten beginnen om 19.30 uur, inloop vanaf 19.00 uur, behalve op 12 en 18 november.
25 oktober: Gelderland, Stadstheater Cultureel Centrum Harderwijk, Stationslaan 26, 3842 LA Harderwijk.

6 november: Overijssel, Christelijke Scholengemeenschap Reggesteyn, Cattelaar 2, 7461 PK Rijssen.

12 november: Thuis in Limburgdag, 13.00 - 16.30 uur, aansluitend manifestatie, 16.30 - 18.00 uur
Locatie: De Oolderhof, Groeneweg 2, 6049 CE Herten.

14 november: Drenthe, Cicero Kenniscentrum, Anne de Vriesstraat 70, 9402 NT Assen.

18 november: Brabant, overdag tournee met bus door Brabant. Balkenende start om 10 uur in Bergen op Zoom. Van Geel start in Eindhoven. Van Geel en Balkenende komen samen in scholengemeenschap De Rooi Pannen, waar vanaf ca. 15.30 uur een korte manifestatie zal worden gehouden. Adres: Dr. Ahausstraat 1, 5042 EK Tilburg; om de hoek ligt het Gebouw 6, Handel, aan de Reitse Hoevenstraat. Op www.derooipannen.nl treft u een routebeschrijving aan. Inloop vanaf 15.30 uur. Sprekers: lijsttrekker Jan Peter Balkenende en Pieter van Geel. Na afloop (17.30 uur) kunt u gebruik maken van een maaltijd (voor zover de voorraad strekt). U moet zich voor de maaltijd wel tevoren aanmelden via vdgriendt@cda.nl. Dit kan tot uiterlijk woensdag 15 november.
20 november: Zuid-Holland, Keukenhof, Stationsweg 166a, 2161 AM Lisse.

Kijk voor meer, actuelere informatie regelmatig op www.cda.nl

GOUDEN TOEKOMST VOOR SILVER ECONOMY

Volgens staatssecretaris van Economische Zaken Karien van Gennip is, door de groei van het aantal ouderen, de seniorenmarkt *booming business* geworden.

Hans Slooijer

Karien van Gennip: 'Ouderen worden nog wel eens als **ke**n bedreiging gezien, als een last voor de samenleving. Ik doel daarmee op de vergrijzing, die een zwaar **beslag** zou leggen op de financiële middelen. Natuurlijk, we moeten maatregelen treffen om de gevolgen van de vergrijzing in goede banen te leiden. Maar we moeten ook oog hebben voor de andere kant. Vergrijzing biedt ook

kansen.' Het aantal ouderen zal in de komende jaren behoorlijk groeien. Momenteel wonen er in Nederland 2,28 miljoen mensen van 65 jaar en ouder. Dat is veertien procent van het totale bevolkingsaantal. Het aantal ouderen zal de komende jaren toenemen van 2,48 miljoen (15,1 procent) in 2010 tot 4,02 miljoen (bijna 25 procent) in 2040. Deze groeiende, veelal actieve groep ouderen vormt een

interessante nieuwe markt voor innovatieve ondernemers, aldus Van Gennip. Veel senioren beschikken over een aanvullend pensioen en als koopkrachtige doelgroep met specifieke wensen en behoeften betekent dit dat er volop kansen zijn nieuwe producten en diensten te ontwikkelen. Senioren zijn aantrekkelijk voor de toeristische en recreatieve sector. De provincies Limburg en Zeeland zijn al actief in het bevorderen van seniorentoerisme. Daar worden vakanties aangeboden, waarin recreatie, gezondheid, kuren en afroepbare zorg kunnen worden gecombineerd.

De vraag naar persoonlijke dienstverlening zal groter worden als ouderen op een leeftijd komen dat er een grotere zorgbehoefte ontstaat. Daarbij valt te denken aan hulp in de huishouding, boodschappen die thuis worden bezorgd, aan iemand voor het onderhoud van huis en tuin en aan diensten van postorderbedrijven. Door de toenemende vraag naar zorg ontstaan er ook kansen voor verzorgende beroepen. Er zijn al programma's om de zorg slimmer in te richten met de toepassing van ICT, zoals het Nocturne-project, dat een dialysebehandeling heeft opgeleverd, die dankzij ICT en bewaking op afstand 's nachts thuis kan plaatsvinden.

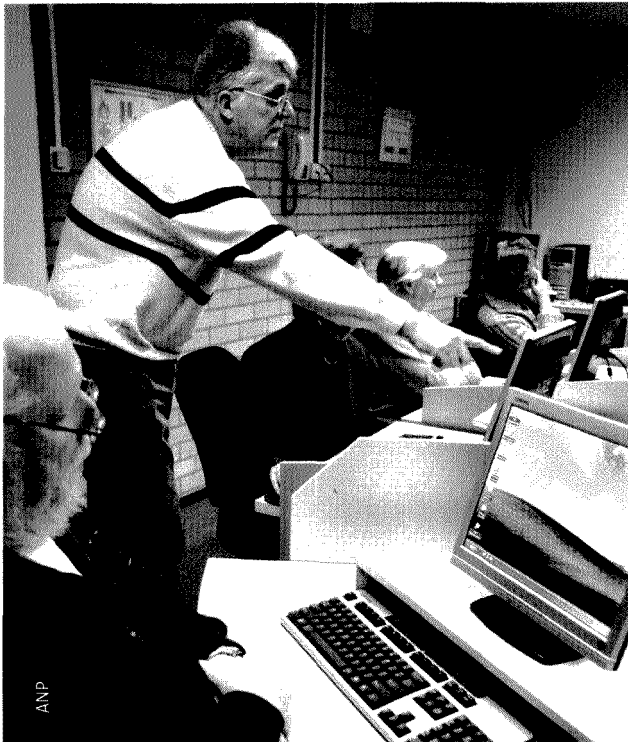
Senioren willen langer zelfstandig blijven wonen en terecht. Dat is goed voor de kwaliteit van leven en goed voor de samenleving. Zij kunnen met hun ervaring en levenswijsheid een belangrijke rol spelen in het dagelijks leven. Om dat mogelijk te maken moeten er voldoende passende woningen beschikbaar zijn. Alles zoveel mogelijk gelijkvloers, met zorgfaciliteiten in de buurt, in een veilige en toegankelijke leefomgeving en met ICT-voorzieningen voor zorg op afstand. In 2015 zijn er meer dan honderdduizend extra woningen nodig in de categorie 'verzorgd wonen'. De helft moet uit nieuwbouw komen, de andere helft door aanpassing en doelmatige toedeling van bestaande woningen. Hier liggen belangrijke uitdagingen voor het ruimtelijke ordeningsbeleid, de bouwsector en de woningcorporaties, zegt Karien van Gennip.

Conferentie

Op 28, 29 en 30 november aanstaande organiseert de Provincie Limburg de internationale conferentie Silver Economy in Parkstad Limburg. Dit is de tweede keer dat deze conferentie over de senioreconomie internationaal georganiseerd wordt. Het is een conferentie voor en door ondernemers, in het bijzonder uit het midden- en kleinbedrijf. Doel is hen bewust te maken van de kansen die de doelgroep senioren te bieden heeft. Dat gebeurt aan de hand van vijf samenhangende thema's: gezondheid en leefstijl, wonen en leefomgeving, toerisme en cultuur, werk en inkomen, communicatie en netwerken.

Ouderen die graag willen, kunnen nog na hun 65e levensjaar werken ►

De conferentie is een initiatief van een groep van elf regio's uit zeven Europese landen, die in 2005 tot stand kwam onder de naam Silver Economy Network of European Regions (SEN@ER). De regio's verwachten dat door de demografische veranderingen en de vergrijzing te zien als een kans, een positieve bijdrage geleverd kan worden aan economische groei, het scheppen van banen en een effectieve Europese samenwerking en versterking van de concurrentiepositie. In Noordrijn-Westfalen, een van de grotere deelnemende regio's, is berekend dat de silver economy honderdduizend extra banen kan opleveren, met een groei binnen enkele jaren tot negenhonderdduizend. Limburg en Gelderland zijn de Nederlandse deelnemers aan het netwerk. De provincie Limburg verwacht zeshonderdvijftig ondernemers te zullen bereiken met de conferentie, waarvan 70 procent uit ons land. Naast het uitwisselen van kennis en het bieden van een platform om grensoverschrijdend te netwerken, zal een best practice-award worden uitgereikt. Het meest veelbelovend initiatief, dat voldoet aan de vastgestelde eisen, kan rekenen op steun en subsidie van de provincie Limburg.

'Lang zullen we leven!'

Naar verwachting in oktober 2006 zal de Tweede Kamer het rapport 'Lang zullen we leven!' behandelen en het standpunt van het kabinet daarop. Juist om een integrale visie te ontwikkelen op het ouderenbeleid voor de middellange (10 jaar) en lange termijn (30 jaar), besloot de kamer een themacommissie Ouderenbeleid (TCOB) in te stellen. De commissie stond onder leiding van het CDA Tweede Kamerlid Niny van Oerle-van der Horst. In de inleiding van

het rapport schreef de commissie: 'Wij willen allemaal oud worden. De vraag is hoe de samenleving en haar burgers zich daarop voorbereiden. Ouderen zullen meer en langer blijven werken, meer te besteden hebben, eigen keuzes willen maken, gewend zijn aan service en inspraak. Tevens een langere levensverwachting kennen en een langere fase van vitaliteit, veelal eindigend in een fase van kwetsbaarheid en afhankelijkheid. Dat houdt in dat preventief beleid nodig is.'

De commissie ziet de vergrijzing van de samenleving als een waardevolle ontwikkeling, die mogelijkheden en kansen biedt, en niet uitsluitend als een financiële last. De samenleving zal de ouderen nodig hebben, en de ouderen de samenleving. De economische bijdrage van ouderen wordt onderschat; ouderen beschikken over economisch, sociaal (en cultureel) en fysiek kapitaal. Vergrijzing is een demografisch vraagstuk dat niet alleen ouderen treft, maar de gehele samenleving. Daarom is een 'design for all' van belang, een ontwerp voor jong en oud. De commissie roept daarom op ouderenbeleid generatiebeleid te noemen, want met de positieve bijdragen aan de maatschappij door zowel ouderen als jongeren maken we een leeftijdsbewuste toekomstbestendige en solidaire samenleving.

In reactie op het rapport vindt het kabinet een positieve benadering van het grootste belang. De vergrijzing zal inspireren tot creativiteit, inventiviteit en ondernemingszin. De economische sectoren en regio's die zich richten op producten en diensten voor ouderen kennen een enorm groeipotentieel. Tevens zal de vraag naar persoonlijke dienstverlening kansen bieden voor laaggeschoold werk, waar de werkloosheid nu nog hoog is. Tegelijk liggen er kansen om bijvoorbeeld de zorg slimmer in te richten. Economische efficiency en het beter tegemoetkomen aan de wensen van ouderen gaan hier hand in hand.

'Succesvolle innovatie op seniorenmarkten werkt als een tweesnijdend zwaard', aldus Karien van Gennip. Senioren profiteren van nieuwe producten, die het leven aangenaam maken. Denk aan seniorvriendelijke computers en mobiele telefoons, aan nieuwe medische producten. Tegelijkertijd profiteert de economie van de export en bijbehorende economische groei, die weer meer draagvlak schept om de financiële gevolgen van vergrijzing op te vangen. Van Gennip: 'Vergrijzing, een bedreiging? We moeten in termen van mogelijkheden en kansen denken. Nederland vergrijsst niet. Nederland verzilvert.' ■

Online Kijk voor meer informatie over de (conferentie over de) 'Silver Economy' op: www.silvereconomy2006.nl

Wilt u weten wat het CDA de komende vier jaar voor ouderen doet, raadpleeg dan het verkiezingsprogramma 'Vertrouwen in Nederland, Vertrouwen in elkaar'

CDA PARTIJ VAN DE REGIO'S

Als geen andere partij staat het CDA bekend om de regionale herkenbaarheid van zijn volksvertegenwoordigers en de manier waarop de partij zich in de regio's manifesteert.

Titus Frankemölle

Althoewel Den Haag nu eenmaal ons regeringscentrum is, betekent dit zeker niet dat zich dus ook alles maar in Den Haag moet afspeelen. Nee, sterker nog, er gebeurt gelukkig meer buiten Den Haag dan in Den Haag zelf. En zo hoort dat ook. Daar waar de verschillende verantwoordelijkheden van de mensen het best tot hun recht komen, daar moeten die verantwoordelijkheden ook liggen. Dat kan zijn bij ziekenhuizen als het om gezondheidszorg gaat, bij scholen als we spreken over onderwijs en bij gemeenten als we het bijvoorbeeld hebben over het verstrekken van allerlei vergunningen.

Om ervoor te zorgen dat de zaken die landelijk moeten worden afgestemd ook bekeken worden vanuit de diverse regionale perspectieven zorgt het CDA er bij de samenstelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer steeds weer zorgvuldig voor dat er een goede regionale spreiding van (kandidaat-)Kamerleden is. Zo weten de kiezers zich in alle delen van het land vertegenwoordigd door hun eigen regiokandidaten. In het verkiezingsprogramma van het CDA *'Vertrouwen in Nederland. Vertrouwen in elkaar'* pleit het CDA voor een versterking van het regionale mandaat van volksvertegenwoordigers.

Omdat het CDA een partij van de regio's is, tref je verkiezingsposters ook op akkers (zie foto op pagina 34) en in weilanden aan

In de komende Tweede Kamerfractie zullen naar verwachting wederom een groot aantal regiovertegenwoordigers zitting hebben. Tweede Kamerlid Joop Atsma staat op plaats 8 van de kandidatenlijst. Hij woont op de grens van Groningen en Friesland en vertegenwoordigt vooral het Noorden. Annie Schreijer-Pierik woont in Overijssel en staat op plaats 10. Ger Koopmans (plaats 22) komt uit Limburg en Ad Koppejan, een nieuwkomer op de lijst (plaats 26), is nu nog ondernemer in Amsterdam, maar woont in Zeeland. Volgens hem is het CDA één van de weinige politieke partijen die er duidelijk voor kiest om regionaal herkenbare kandidaten op een direct verkiesbare plaats te zetten voor de Tweede Kamerverkiezingen. 'Na 22 november is elke provincie binnen de CDA Tweede Kamerfractie vertegenwoordigd. Dat geldt zeker niet voor alle andere politieke partijen. Het CDA onderscheidt zich daarmee als politieke beweging die zijn basis, zijn regio's en provincies, serieus neemt. Dat vind ik een goede zaak', zegt hij.

Joop Atsma sluit zich hierbij aan: 'Regionale herkenbaarheid is voor CDA-Kamerleden van het allergrootste belang. Het CDA is een partij die diep geworteld is op het platteland. Het feit dat alle regio's in de huidige en toekomstige CDA-fractie vertegenwoordigd zijn, bevestigt het en versterkt dat beeld. Kamerleden moeten zich altijd bewust zijn van hun eigen regionale achterban. Daarnaast ben je als Kamerlid uiteraard "gespecialiseerd" in onderwerpen die alle Nederlanders betreffen en raken.' Annie Schreijer-Pierik zegt dat ze niet zozeer een regio, als wel 'het platteland, het flora- en faunawezens' vertegenwoordigt. 'En het platteland beperkt zich niet tot Overijssel, maar treffen we over heel Nederland aan.'

Contact

Om ervoor te zorgen dat regionale wensen, behoeften en opvattingen tot in de Tweede Kamer doordringen, zorgen de (kandidaat-)Kamerleden voor een goed contact met de achterban. Of dat nu spreekbeurten zijn, ontvangsten van groepen uit de 'eigen' regio, het schijven van columns in de regionale media, het intensief gebruik maken van internet, het bezoeken van festivals, Oesterpartijen of andere maatschappelijke bijeenkomsten. Als je een regionale vertegenwoordiger bent, heb je er een extra taak aan om het contact met je achterban te onderhouden en de communicatiekanalen open te houden.

Volgens Ger Koopmans moet je als Kamerlid 'overal zichtbaar zijn, goed aanspreekbaar, en heel intensief contact onderhouden met allerlei instellingen en organisaties. Ger Koopmans merkt verder op dat de informatievoorziening steeds meer verregionaliseert. Er wordt door burgers steeds meer gebruikt gemaakt van de regionale media. 'Dagblad De Limburger heeft twee keer zoveel lezers als dagblad Trouw' zegt Koopmans. 'Dat betekent dat je als Kamerlid via deze kanalen je (potentiële) kiezers moet zien te bereiken.' Bij Annie Schreijer-Pierik staat letterlijk

Jan Peter Balkenende en Aart Jan de Geus op campagne

de achterdeur open voor mensen die haar willen spreken. Daarnaast reist het Kamerlid het hele land door om met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties te spreken.

De (kandidaat-)kamerleden zijn het er allemaal over eens dat je als kamerlid in de eerste plaats het algemeen belang moet dienen. Joop Atsma zegt: 'Als Kamerlid ben ik in de eerste plaats CDA'er die wil staan voor de uitgangspunten van de partij. Daarnaast probeer ik als "generalist" over alle onderwerpen die aan de orde komen een bijdrage te leveren aan het debat binnen de partij en fractie.

Ook Ad Koppejan is die mening toegedaan: 'Ook als regionale vertegenwoordiger zul je altijd rekening moeten houden met het algemeen belang. Ik zal mij dan ook naast regionale thema's hard maken voor christelijk-sociale onderwerpen. Daarnaast moet je als Kamerlid ook op een aantal beleidsterreinen specifieke kennis en gezag opbouwen.

De komende vier jaar ga ik bovendien werken met een Persoonlijk Politiek Actieprogramma. Dit pamflet is een aanvulling op het CDA-verkiezingsprogramma en zal ingaan op zaken waar de kiezer mij de komende jaren als Zeeuwse volksvertegenwoordiger op mag aanspreken. Het geeft mij ook de gelegenheid om een directe verbinding te leggen tussen doelstellingen uit het provinciale CDA verkiezingsprogramma en het landelijk program.'

Wijziging kiesstelsel

Over het voorstel om het kiesstelsel in het voordeel van regionale kandidaten aan te passen, zegt Koppejan: 'In principe biedt ons huidige kiesstelsel genoeg mogelijkheden

om regionale kandidaten af te vaardigen naar Den Haag. Dat bewijst het CDA met zijn kandidatenlijst. Maar om de kiezers meer bij de Tweede Kamerverkiezingen te betrekken zou de politieke strijd tussen de partijen zich ook meer in de regio's moeten afspelen. Daarom pleit ik voor het voorstel uit ons verkiezingsprogramma, om in de toekomst de kiezers twee stemmen te laten uitbrengen; één op de landelijke partij en één tweede stem op een regionale volksvertegenwoordiger. Dit dwingt de andere politieke partijen om ook met regionale kandidaten te gaan werken.' Annie Schreijer zegt de voorgestelde aanpassing van het kiesstelsel weliswaar een goed idee te vinden, 'maar voor mij is het niet nodig'. Vier jaar geleden kreeg zij 7000 voorkeursstemmen.

Het is juist de herkenbaarheid van de leden van de Tweede Kamer die de politiek een persoonlijk gezicht geeft en de gevoelde kloof tussen burger en politiek op een excellente wijze kan dichten. De christen-democratische beginselen liggen vast, de vier uitgangspunten van het CDA - gespreide verantwoordelijkheid, rentmeesterschap, solidariteit en gerechtigheid - zijn bepalend voor het politieke en bestuurlijke handelen. De vertegenwoordigers in gemeenteraden, Provinciale Staten en Staten-Generaal moeten het CDA-beleid in de praktijk handen en voeten en hiermee ook een eigen gezicht geven. Atsma: 'Regionale herkenbaarheid en regionale wortels zorgen er vooral voor dat er over en weer geen drempels zijn tussen mensen die kiezen en mensen die gekozen worden. Voor mij persoonlijk is die laagdrempeligheid een absolute voorwaarde om als lid van de Tweede Kamer goed te kunnen functioneren.' ■

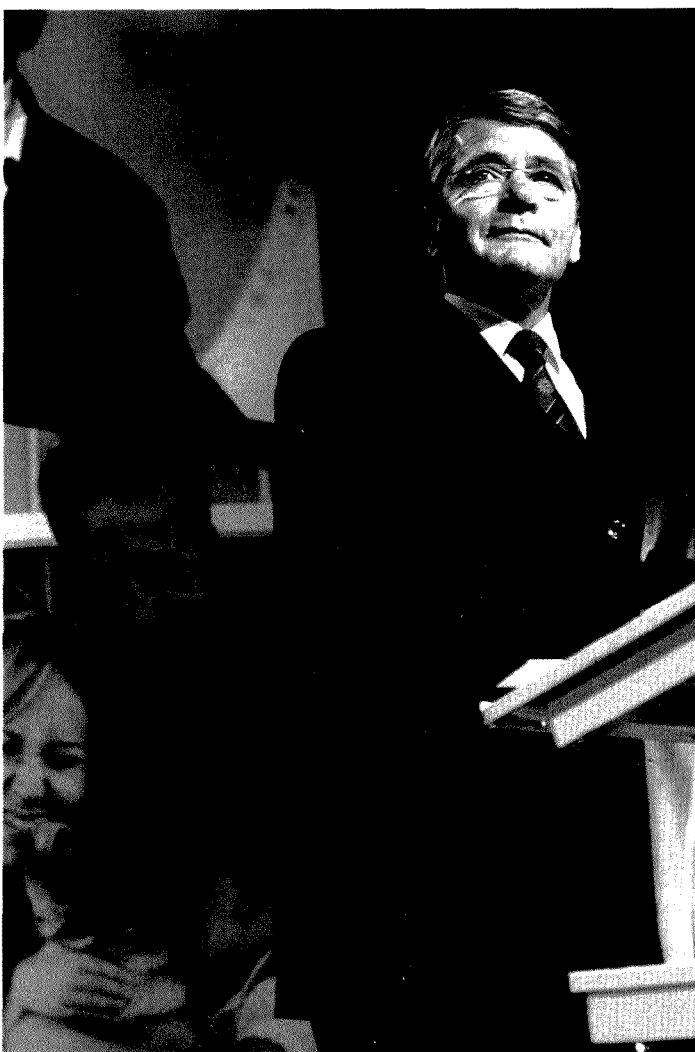
CDA Congres 29 & 30 sept

De mystery guests Majoor Bosshardt en Louis van Gaal spraken over de rol van respect in hun leven.

'De verkiezingen worden spannend. Maar het gaat lukken. Omdat we willen kiezen voor de toekomst. Omdat we willen kiezen voor elkaar. Omdat we trots zijn op Nederland!'

Team TKMST staat achter Balkenende!

ember 2006, RAI Amsterdam

Marja van Bijsterveld en Majoor Bosshardt in gesprek over waarden, normen en Balkenende. Bosshardt: 'Ik vind Balkenende gewoon een goede man'.

Ralph van Manen verzorgde samen met zijn band de intermezzo's.

Agnes Jongerius was namens het FNV aanwezig bij het Congres.

Nieuwe gezichten op kandidatenlijst

Op het CDA Congres is de kandidatenlijst voor de Tweede-Kamerverkiezingen op 22 november aanstaande vastgesteld. Naast veel huidige kamerleden en enkele bewindspersonen staan er ook deze keer weer een aantal 'nieuwe mensen' op de lijst, zoals Elly Blanksma, Ruud van Heugten, Sabine Uitslag, Sander de Rouwe en Jan Schinkelshoek. Waarom willen zij Kamerlid worden?

Michael Schnackers

Elly Blanksma

Elly Blanksma

'Ik ben al lange tijd actief in de politiek. Zowel op bestuurlijk niveau en als volksvertegenwoordiger', zegt Elly Blanksma, nummer 25 op de kandidatenlijst. 'Vanaf mijn 27e zat ik voor twee periodes voor het CDA in Provinciale Staten van Noord-Brabant. Ik combineerde werk, politiek en privé. Toen de combinatie te veel werd, heb ik de actieve politiek op een lager pitje gezet met de belofte ooit terug te keren. Als je dan herinnerd wordt aan deze belofte voelt deze stap als meer dan logisch. Ik werk inmiddels ruim 20 jaar voor de Rabobank-organisatie. Zowel op lokaal als centraal niveau, altijd in de 'bedrijvenhoek'. Vanuit dat oogpunt ben ik echt geworteld in het MKB. Dagelijks heb ik ervaren dat het MKB in Nederland een belangrijke hoeksteen van onze maatschappij vormt. Zowel economisch, als maatschappelijk. Wat mij betreft verdient het MKB de ondertitel in ons program 'Vertrouwen in ondernemend Nederland'. Ik hecht in deze bijvoorbeeld veel waarde aan het CDA-uitgangspunt 'gespreide verantwoordelijkheid'. Ik ben vanuit mijn karakter prestatiegemotiveerd. Helderheid en daadkracht zijn wat mij betreft geen zelfstandige naamwoorden, maar werkwoorden. Mijn maatschappelijke ervaring geeft mij nu de basis om, weer terug in de politiek, de maatschappelijke agenda van het CDA mee vorm te geven. Dit te doen in de rol van Kamerlid lijkt me een enorme uitdaging.'

Ruud van Heugten

Ruud van Heugten

Ruud van Heugten, nummer 17 op de kandidatenlijst, wil graag een brugfunctie vervullen tussen het nationale en regionale niveau. Hij is al een aantal jaren politiek en bestuurlijk actief, waarvan de laatste vier jaar als wethouder in de gemeente Helmond. Een leuke job, maar toch vindt hij het tijd om zijn 'scope' te verbreden. 'Het politieke vak boeit me. Daarom wil ik graag mijn ervaring en kennis binnen de partij aanbieden. Er is de afgelopen jaren veel gebeurd in Brabant, op economisch, sociaal-cultureel en ruimtelijk gebied. Ontwikkelingen die ook nationaal kansen bieden. Belangrijk om daar vanuit Den Haag aan te werken. Ik zou me graag met verkeer & vervoer en wonen in de breedste zin van het begrip willen gaan bezighouden. Onze visie, onze kernboodschap op deze twee terreinen is volgens mij nog onvoldoende uit de verf gekomen. We zouden die actiever moeten uitdragen. De visie van het CDA op de samenleving, met name de gedeelde verantwoordelijkheid en de rol van de overheid, spreekt mij zeer aan. En het onderscheidt het CDA van het liberalisme van de VVD en het socialisme van de PvdA. Het vertalen van de grondbeginselen naar concrete oplossingen voor eigentijdse problemen, dat is de uitdaging voor het CDA.'

Sabine Uitslag

'Ik ga me hard maken voor de gezondheidszorg en welzijn', zegt Sabine Uitslag, kandidaat nummer 50. 'Als je wat te mopperen hebt, moet je er wat aan doen. Anders moet je je mond houden. Er wordt veel geschreven over de zorg in de kranten, maar nog te vaak door de mensen over wie het gaat.' Zelf zit Sabine Uitslag al twaalf jaar in de zorg – als verpleegkundige, als leidinggevende en als bestuurder. Ze weet dus waar ze het over heeft. 'Ook ik heb met mijn handen in de poep gestaan. Ik weet wat het is om onder werkdruk te werken.' Wat Sabine wil veranderen, kan ze kort en duidelijk uitleggen: 'Ten eerste geloof ik dat het contact met de overheid en de mensen op de werkvloer moet worden verbeterd. De mensen moeten weer vertrouwen krijgen in de overheid en dat bereik je het beste door zaken goed uit te leggen en te vragen wat hen bezig houdt. Zij weten tenslotte het best waar ze elke dag mee te maken krijgen.' Sabine's tweede streven is het verminderen van de bureaucratie en regels. 'Ik zou graag bij zorginstellingen langs gaan om te zien welke regels eigenlijk overbodig zijn. De mensen verzinken soms zo in onnodige administratie, dat er haast geen aandacht meer overblijft voor de patiënt. Dat moet anders.' Overigens geldt dit niet alleen voor de gezondheidszorg en welzijn. Sabine's derde punt heeft te maken met de toekomst van zorg en welzijn. Wat haar boeit, is de vraag op welke wijze wij met elkaar ervoor kunnen zorgen dat iedereen met plezier en passie blijft werken in deze sector en dus niet vroegtijdig uitstroomt. 'Ik ga voor gekwalificeerde verpleegkundigen en verzorgenden om in de toekomst de grote vraag om zorg en welzijn efficiënt aan te kunnen.'

Sabine Uitslag

Sander de Rouwe

Sander de Rouwe

Sander de Rouwe (25) staat op plaats 46 en wil als Kamerlid werken aan een nieuw Nederland waarin burgers, instellingen, scholen en bedrijven zich betrokken en geëerd voelen. 'Met het CDA wil ik na de economische hervormingen van de afgelopen jaren verder investeren in mens en maatschappij. Als jongere wil ik niet langs de kant van de weg staan, maar meedoen en meewerken aan een land waar ook de komende generatie trots op kan zijn. Als raadslid merk ik elke keer weer dat mensen het belangrijk vinden dat je naast hen staat en je betrokkenheid toont. Deze les uit Bolsward neem ik mee naar Den Haag. Daarom wil ik me gaan inzetten voor laagdrempelige gezinsondersteuning waar gezinnen ook terecht kunnen met kleine vragen en problemen. Daarom moeten centra voor jeugd en gezin in de woonwijken zelf staan, dicht bij de mensen. De Rouwe vindt dat schooluitval, druggebruik en asociaal gedrag bij jongeren niet geaccepteerd mag worden. 'Jongeren verdienen kansen, maar hebben ook duidelijk behoefte aan grenzen. Verder wil ik bereiken dat jeugdwerkloosheid verdwenen is en dat solidariteit tussen generaties toeneemt. Zo moet de maatschappelijke stage voor jongeren de komende vier jaar gerealiseerd worden. Ik zou het onacceptabel vinden als deze er over vier jaar nog niet is.'

Jan Schinkelshoek

'Waarom doe je toch zo iets?' Nog maar nauwelijks had het partijbestuur mij op de advieslijst voor de Tweede Kamer gezet, of ik werd overspoeld met vragen wat me in vredesnaam bezielde', zegt Jan Schinkelshoek, nummer 11 op de kandidatenlijst. 'Mijn antwoord - een onberedeneerde passie voor de publieke zaak - is meewarig aangehoord. Terwijl een indrukwekkend rijtje politici op zoek gaat naar een baan in het bedrijfsleven, maakt een tegengestelde beweging kennelijk een curieuze indruk. Maar die reacties hebben mij nog vastbeslotener gemaakt om te laten zien dat politiek de moeite waard is. Dat de Tweede Kamer te belangrijk is om aan politieke avonturiers en andere gelukszoekers over te laten. En dat de christelijke traditie ook voor Nederland heel veel te bieden heeft. Wat ik te bieden heb? In elk geval een brede ervaring, opgebouwd in journalistiek, communicatie, politiek, bestuur en bedrijfsleven. Jarenlang heb ik de politiek op de voet gevolgd - tien jaar lang als journalist (als verslaggever, als hoofdredacteur, als commentator), tien jaar lang als adviseur (voorlichter van het CDA, campagnemanager van Lubbers, communicatiechef van Justitie) - en kan van mezelf zeggen dat ik breed inzetbaar ben. Wat me de voornaamste politieke opgave van deze tijd lijkt, is - samengevat in één woord - integratie. Hoe voorkom je dat scheidslijnen zich verdiepen tot kloven? Hoe vergroot je de samenhang? Hoe bouw je een samenleving waar iedereen - jong & oud, autochtoon & allochtoon, rijk & arm - meetelt? Dat is een breed terrein waarop de christen-democratie veel te melden heeft. En ietsje meer zelfrespect, graag. Nederland is een land om trots op te zijn.'

Jan Schinkelshoek

NFP Photography

Maandag 25 september

De trein brengt me vandaag alweer een uur later dan ik wil in Den Haag. Wel heb ik meer tijd om het debat over solidariteit voor te bereiden bij Equality. Ik krijg de ruim tweehonderd deelnemers op mijn hand als ik stel dat solidariteit die alleen uit euro's bestaat te schraal is en leidt tot uitsluiting en eenzaamheid. Aandacht en kansen om sociaal mee te kunnen doen, zijn onmisbaar om solidariteit een ziel te geven.

Dinsdag 26 september

Een gewone en dus drukke Kamerdag. Maxime Verhagen bereidt zich vandaag voor op de Algemeen Politieke Beschouwingen, zodat ik de fractievergadering voorzit. Veel overleg binnen en buiten de fractie, en collega's die even binnenlopen voor overleg of advies. Met Loes Dekkers, die mijn bureau 'runt', neem ik de binnenstromende verzoeken voor de campagneperiode door. Het campagne-team bemoeit zich natuurlijk ook met de campagneagenda van mij, nr. 4 op de kandidatenlijst. Nic van Holstein (beleid) en Pieter Heerma (voorlichting) zijn waardevolle adviseurs als het gaat om zorgvuldig beslissen.

Woensdag 27 september

Vroeg op voor de sportfysiotherapeut. Ik ben in training voor de marathon 'Dwars door Drenthe' op 14 oktober a.s. en daar is een wekelijkse sportmassage van de benen behulpzaam bij. Onze fractievoorzitter maakt

direct een goede start van twee lange dagen Algemene Beschouwingen. Het is direct heftig tussen Verhagen en Bos. Het debat staat helemaal in het teken van de verkiezingen. Na de jaar op jaar herhaalde kritiek dat het kabinet onze samenleving sociaal-economisch verder achterop hielp, tapt Bos plots uit een ander vaatje. Sociaal-economisch gaat het nu goed, het kabinet heeft de beloftes meer dan waar gemaakt, maar nu deugt er ineens niets meer van het moreel leiderschap van premier Balkenende. En dan te bedenken dat de PvdA nu plotseling ook het gezinsbeleid en waarden & normen hoog in het vaandel heeft. Thema's waarover ze het CDA jarenlang hebben uitgelachen. Het kan verkeren.

Donderdag 28 september

Vroeg op, eerst trainen. Dan ontbijt met drie kranten en de radio. De Journaals en Nova hadden gisteren al - mooi geknipt - de aanvaringen tussen Verhagen en Bos. Ik ben trots op mijn fractievoorzitter. Vandaag is het de beurt aan het kabinet. Balkenende staat er sterk en rustig als premier. Hij laat zich niet verleiden om als CDA-leider te reageren op van alles. Terecht! Het Binnenhof zou te klein zijn om alle verontwaardiging te herbergen, die de oppositieleiders en commentatoren over hem zouden hebben uitgestort als hij dat wel zou hebben gedaan. Ik ervaar de opmerking dat dit debat daarmee een 'flutdebat' is daarom als minachting voor de verantwoordelijk-

heid van de kamer om het kabinet te bevragen op het te voeren beleid. Dat debat gaat over de toekomst van zestien miljoen mensen en niet over verkiezingsprogramma's die nog niet eens zijn vastgesteld. Wel mis ik Donner en Dekker in vak K. Maar gelukkig stralen Hirsch Ballin en Winsemius uit dat ze er zin in hebben.

Vrijdag 29 september

Eerste congresdag. CDA'ers behandelen de bijna 800 amendementen op het verkiezingsprogramma. Zo'n grote betrokkenheid van de achterban vind ik een feest. Er zit 'veel verstand' in de besluitvorming. In Nova Politiek verschil ik stevig van mening met Jet Bussemaker (PvdA) en Edith Schippers (VVD). Leuk debat, goede peilingen, laat naar bed.

Zaterdag 30 september

Op de fiets naar Amsterdam. Krijg veel complimenten voor Nova-optreden. Tussendoor geef ik op de radio een beeld van ons congres. Voor BNR discussieer ik een uur lang met drie kamerleden uit andere fracties. Dan terug naar de RAI. Het congres bekrachtigt de lijst. Feest op het podium en daarna met veertienhonderd congresgangers. Omkleden en naar huis. Heerlijke tocht, die de eindstand van de dag op 92 km brengt. Heb zin in een rustige zondag.

Dagboek van Gerda Verburg, vicevoorzitter van de CDA-fractie in de Tweede Kamer.

22 november: het Europees perspectief

Wanneer Nederland op 22 november koers bepaalt voor zijn eigen toekomst, is dat ook in Europa van belang. Een linkse coalitie onder Wouter Bos zal immers toch iets anders zijn dan een kabinet met onze lijsttrekker als bevestigde premier. Zoals ook de populist Gerhard Schröder iets anders was dan de doortastende Angela Merkel, onze geestverwante.

Op één ingrijpend Europees onderwerp zal deze keuze van de Nederlandse kiezer vooral zwaar tellen: de verdere uitbreiding van de Europese Unie. Hier staat het CDA helder tegenover PvdA, VVD, D66 en GroenLinks. Wij kiezen voor een scherpe, inhoudelijke lijn en – misschien nog wel belangrijker – wij houden deze ook vast en houden die vol. Hoogst actueel is dat zichtbaar geworden bij de toetreding van Roemenië en Bulgarije per 1 januari aanstaande.

Het CDA had en hield een precieze opvatting: zijn deze twee Balkannaties niet klaar voor Europa, dan

schaden wij de mensen daar en onze eigen toekomst als we op de valreep toch gaan marchanderen. Alleen het CDA heeft hier consequent gehandeld. Toen de conclusie ‘nee’ moest zijn, zeiden we én in Brussel én in de Tweede Kamer: ‘Nee’.

Zelfs het feit, dat in Roemenië de rechtsstaat nog niet sterk genoeg is, weerhield andere partijen er niet van door de bocht te gaan en ‘ja’ te zeggen tegen de toetreding. Dat is slecht voor Europa en dus voor Nederland. Maar het is ook slecht voor Roemenië. Want tot het moment van toetreding had Europa een stok achter de deur, en was de druk om hervormingen door te voeren hoog. Na toetreding valt dit soort druk vaak weg. De mensen die in Roemenië strijden tegen corruptie en onrecht hebben een steun in de rug van Europa juist nodig; we moeten heldere eisen stellen en ook volhouden die te stellen. Dankzij de stemmen van PvdA, VVD, D66 en GroenLinks worden nu twee landen lid waarvan iedereen kan begrijpen dat zij er economisch en politiek nog niet volledig klaar voor zijn.

De enigen die daar bij winnen zijn de extremistische clubs die anti-Europese angstgevoelens uitbuiten, vrees ik. Het CDA heeft op dit punt als enige gekozen voor een weloverwogen uitbreiding: liever straks en goed dan nu en onvoorbereid. En alleen dankzij een kritische opstelling als die van het CDA worden ook ná de toetreding zeer stevige eisen gesteld aan deze landen. Hiermee waarborgt Europa dat bijvoorbeeld de Roemeense rechtsstaat op hetzelfde peil komt als van de huidige lidstaten.

Bij Turkije heb ik als EP-rapporteur gelukkig die meer doorwrochte, inhoudelijke lijn erdoor kunnen krijgen. Grote steun voor mijn koers in Europa is ook daarom mogelijk, omdat men weet dat mijn partij, ons CDA, niet rommelt of sjoemelt op dit soort ingrijpende onderwerpen. Het is dus van wezensbelang, dat het CDA met zijn duidelijke koers in ons land de toonaangevende partij kan blijven op 22 november.

Ik hecht er aan één Europeaan van naam en grote ervaring hier een compliment te geven: PvdA-aanvoerder Max van den Berg. Als enige in zijn partij stemde hij in Brussel mét het CDA en daarmee tegen voorbarige toetreding van Roemenië en Bulgarije. Max bewees dat de inhoud en de democratie hem liever zijn dan een ondoordachte opstelling van zijn eigen partij.

Dit brengt mij wel tot een vraag: waar staat Wouter Bos eigenlijk? Steunt hij zijn eigen leider in Brussel en met hem het CDA? Of laat hij Max van den Berg vallen en laat Wouter Bos landen die niet klaar of rijp zijn toch maar toe tot Europa?

Camiel Eurlings

Europees Parlement stemt voor ambitieus binnenvaart-programma

De binnenvaart moet hoger op de Europese agenda, en de Europese Commissie moet vaart maken met de uitvoering van het actieprogramma voor de binnenvaart 'Naiades'. Er moet meer geld komen voor de oprichting van een innovatiefonds. Ook voor infrastructuurprojecten en het verkeersmanagementsysteem River Information Services (RIS) moet meer Europees geld beschikbaar komen. Dat heeft de Transportcommissie van het Europees Parlement onlangs besloten in de stemming over het verslag van Corien Wortmann-Kool.

Het verslag van het Parlement is op verschillende punten ambitieuzer dan het voorstel van de Europese Commissie. Mooie voornemens moeten omgezet worden in concrete acties en daar is geld voor nodig. Het Parlement vraagt om meer aandacht voor het onderhoud van de infrastructuur en het opheffen van knelpunten. Wortmann: 'Betrouwbare infrastructuur is de sleutel naar groei en uitbreiding van de binnenvaart en is daarom wat mij betreft een heel belangrijk punt. Het moet niet alleen bij mooie woorden blijven, er moeten ook voldoende middelen beschikbaar worden gesteld om bijvoorbeeld vaarwegen uit te diepen, bruggen te verhogen en sluisen te moderniseren.'

Daarvoor zijn de lidstaten aan zet, maar ook de Europese Commissie moet meer geld beschikbaar stellen uit de potten met geld die beschikbaar zijn voor grensoverschrijdende transportverbindingen (Trans-Europese Netwerken) en uit het meerjarige infrastructuurprogramma voor kleine projecten. Tot nu toe gaat het geld vooral naar spoor- en wegprojecten. Dat moet dus veranderen, vindt Wortmann.

Er ligt in Brussel veertig miljoen euro van de sector op de plank. Het Parlement vindt dat de Europese Commissie en de lidstaten ieder eveneens veertig miljoen op tafel moeten leggen voor een innovatiefonds voor de binnenvaart.

Wortmann: 'De commissie kondigt aan knelpunten te onderzoeken die de ontwikkeling van de binnenvaart in de weg staan, zowel logistiek als administratief. Dat is belangrijk, want de sector ondervindt veel last van onpraktische milieuregeling. Een voorbeeld daarvan is de afvalregistratie.'

Ook op het gebied van het milieu is het Parlement ambitieus: de Commissie moet zo snel mogelijk met voorschriften komen voor schonere brandstof. De sector zelf is hier ook voorstander van, maar de Commissie komt nog steeds niet met een voorstel.

Lidstaten ondermijnen Europese strijd tegen administratieve lasten

Lidstaten hebben vaak geen idee van de extra kosten die hun eigen wijzigingen op Europese wetsontwerpen veroorzaken. Omdat de Raad van Ministers geen inzicht heeft in de kosten worden de pogingen van de Europese Commissie en het Europees Parlement om in wetsvoorstellen de administratieve lasten te verminderen teniet gedaan. Bert Doorn (woordvoerder interne markt) kreeg antwoorden van de Europese Commissie op vragen naar de bestrijding van administratieve lasten op Europees niveau.

Doorn: 'Sinds het Nederlandse voorzitterschap staat de strijd tegen administratieve lasten, kosten die voortkomen uit Europese regelgeving, hoog op de agenda in Brussel. Volgens berekeningen van het Nederlandse Centraal Plan Bureau zou een vermindering van de administratieve lasten met vijftieng procent iedere Europese lidstaat een BNP-groei van 1,7 procent kunnen opleveren. Vandaar dat de Europese Commissie het idee van het Parlement heeft overgenomen om een uniforme methode te ontwikkelen, waarmee vanaf 2006 de administratieve lasten van nieuwe Europese wetsvoorstellen worden gemeten.'

De Raad van Ministers heeft die echter nog steeds niet ingevoerd. Doorn: 'Uit de antwoorden blijkt dat sommige lidstaten wel meedoen, en anderen weer niet. Zonder een uniforme uitvoering is een effectieve strategie om de administratieve lasten te meten en te bestrijden niet mogelijk.' Bert Doorn pleit ervoor dat de Raad zo snel mogelijk kleur bekent. 'Onder het Duitse voorzitterschap (eerste helft van 2007, red.) moet dit thema hoog op de agenda komen om bestaande plooiën glad te strijken.'

CDA tegen de aankoop EP-gebouw Straatsburg

Er is een besluit gevallen over de aankoop van drie kantoorgebouwen die bij het Europees Parlement in Straatsburg in gebruik zijn. De CDA-delegatie was hierop tegen en heeft bij de bespreking over het budget van het Europees Parlement gepleit voor uitstel. Albert Jan Maat: 'Wij zijn tegen deze uitgave van 143 miljoen voor de aankoop van de gebouwen in Straatsburg. Het is jammer dat het er toch door is gekomen. Ik was ook verbijsterd over het rapport van VVD-collega

Mulder die de aanbeveling deed het gebouw aan te kopen. Onlangs heeft de burger, via het Europees burgerinitiatief "oneseat.eu" met meer dan één miljoen handtekeningen duidelijk aangegeven tegen het maandelijks reizen van het Europees Parlement naar Straatsburg te zijn. Als Nederlandse volkvertegenwoordiger kun je een dergelijk voorstel dan toch niet doen?' Maat betoogde verder dat het nog steeds niet duidelijk is of een deel van het gebouw geen asbest bevat. Ook het argument dat aankoop goedkoper is dan huren klopt niet, volgens

hem. 'Je koopt toch geen huis waarvan de locatie en het gebruikte materiaal je niet aanstaat?', aldus Albert Jan Maat.

Het is nu zaak voor Nederland om zich in de onderhandelingen over de grondwet hard te maken voor Brussel als enige zetel voor het Europees Parlement.

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert van Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

Europa loopt gevaar economische dwerg te worden

Wanneer de Europese Unie een politieke dwerg blijft, bestaat het risico dat in 2020 het continent ook een economische dwerg is geworden. Dat

was de waarschuwing van de Indiase hoogleraar B.B. Bhattacherya en president Ashraf Ghani van de universiteit van Kabul. Beide wetenschappers spraken in september tijdens de jaarlijkse zomeruniversiteit van het Eu-

ropese Ideeën Netwerk (EIN) in Lyon. Volgend jaar september zal de bijeenkomst in Polen plaatsvinden.

De denktank EIN bestaat nu vijf jaar en is nauw verbonden met de Europese Volkspartij en de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement. Het netwerk verenigt op dit moment meer dan 300 wetenschappers, politici, kunstenaars en journalisten uit de lidstaten van de Europese Unie, die zich nauw verwant voelen met de Europese christen-democratische beweging. Binnen het netwerk wordt in twaalf werkgroepen nagedacht over de toekomstige ontwikkelingen binnen de Europese Unie. Het gaat dan om onderwerpen als globalisering, Europese economie, milieu, internationale verhoudingen en veiligheid.

De Britse europarlementariër James Elles

De Britse europarlementariër James Elles is voorzitter van het netwerk. Hij stelde in Lyon vast dat de christen-democratische familie de enige in de Europese Unie is die zo'n denktank in het leven heeft geroepen. 'Dat hebben we gedaan omdat er een groeiende behoefte is aan het uitwisselen van ideeën, het ontwikkelen van nieuwe gedachten en het leveren van bijdragen aan de toekomstige ontwikkeling van de Europese Unie.'

In Lyon werd vooral gesproken over de invloed van de globalisering op de economische ontwikkelingen in Europa. Voorzitter José Manuel Barroso van de Europese Commissie gaf een boodschap van hoop af: 'Europa ziet talrijke uitdagingen op zich af komen, zowel intern als van buitenaf. Maar we gaan deze uitdagingen niet uit de weg. Samen zullen we wegen en mid-

delen vinden om de toekomst van de Europese Unie en haar burgers veilig te stellen.'

Op de zomeruniversiteit werd ervoor gepleit het na de komst van Roemenië en Bulgarije wat rustiger aan te doen met de uitbreiding van de Europese Unie. Er is in zekere zin sprake van 'uitbreidingsvermoeidheid', stelde men vast. Daarom moet nu eerst aandacht worden gegeven aan verdere versterking van de interne samenhang van de Europese Unie. Kan Europa binnenkort effectief besluiten en handelen over belangrijke zaken als werkgelegenheid, veiligheid, geordende migratie en de positie van de EU in de wereld? Ook de financiële gevolgen van nieuwe uitbreidingen moeten zorgvuldig worden bekeken, zo staat in de slotverklaring van de studiebijeenkomst in Lyon.

Op de conferentie werd vastgesteld dat op de één of andere wijze in de nabije toekomst duidelijkheid moet komen over de gevolgen van de globalisering voor de Unie. Daarin past het aanstellen van een Europese minister van buitenlandse zaken, die de Unie een gezicht kan geven, die nodig is om de bevolking duidelijk te maken wat de gevolgen zijn van de groeiende markten in Azië en Latijns Amerika. 'De Europese burgers willen gezamenlijke actie inzake de economie, de interne markt, veilige grenzen en internationale aangelegenheden. Dus laten we dat dan ook doen', aldus de slotverklaring.

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement?
Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij?
Surf naar: www.epp-eu.org

Colofon Uitgegeven door de EVP-ED-fractie en de CDA-delegatie in het Europees Parlement **Fractievoorzitter** Hans-Gert Poettering
Redactie Eduard Slootweg, Françoise Petit, Koos van Houdt **Foto's** Tenzij anders vermeld, EVP-ED fractie, Europees Parlement, Europese Commissie, CDA.

Koop 'Aan de kiezer' met korting!

Jan Peter Balkenende
AAN DE KIEZER

Evenals vier jaar geleden heeft Jan Peter Balkenende ook nu voor de verkiezingen een boek geschreven. Een boek bestaande uit brieven aan allerlei mensen die hij tijdens zijn premierschap heeft ontmoet.

Een bijzonder boek naar aanleiding van bijzondere ontmoetingen.

Kortingsbon € 1,95

Bij inlevering van deze bon (of een kopie) bij de boekhandel krijgt u Aan de kiezer voor € 8,00 (i.p.v. € 9,95)

Actieperiode: van 20 oktober 2006 t/m 19 januari 2007

Actienummer 901-23009. ISBN 90 351 3142 8

Basisgroep Sociale Zekerheid zoekt secretaris

De huidige secretaris ziet zich genoodzaakt zijn functie aan het eind van zijn ambtsperiode in februari 2007 neer te leggen wegens drukke andere werkzaamheden. De basisgroep is een landelijke werkgroep van het CDA. De leden zijn uitkeringsgerechtigd of zijn dat geweest. De groep bestaat dit jaar 20 jaar. De basisgroep heeft een tweeledige functie. Die van werkgroep van het CDA met een officiële status en die van begeleidingscommissie van de Tweede Kamerfractie en CDA-bewindslieden. Het CDA is de enige partij met een dergelijk orgaan. De basisgroep geeft gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die met name de positie van mensen met een uitkering raken, zoals: sociale zekerheid, zorg, huisvesting, cliëntenparticipatie. De inbreng is gebaseerd op eigen ervaring als uitkeringsgerechtigde en inzicht in de situatie van andere uitkeringsgerechtigden. Vier maal per jaar spreekt de basisgroep met leden van de CDA-Tweede Kamerfractie en CDA-bewindslieden, die genoemde terreinen behartigen. Daarnaast vergadert de basisgroep vier keer per jaar rond een thema, waarvoor deskundigen worden uitgenodigd. Het bestuur komt acht keer per jaar bijeen. De basisgroep neemt deel aan congressen. Alle vergaderingen vinden overdag plaats. De leden participeren veelal in cliëntenraden, vakbondswerk en zijn actief in andere CDA-verbanden. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met: Gerrit de Bruijn, tel. 0118-637205, email: bruyngc@zeelandnet.

Marc Pluimers in Algemene Vergadering van VN?

CD(I)A-lid Marc Pluimers (22) is doorgedrongen tot de halve finales waarin 6 kandidaten, tijdens een landelijke campagneweek, het tegen elkaar opnemen om uiteindelijk tijdens de nacht van de VN, op 24 oktober in de Melkweg te Amsterdam, met onder andere Ruud Lubbers als gastspreker, te worden gekozen als vertegenwoordiger van alle Nederlandse jongeren in de Algemene Vergadering van de VN. Vanaf 28 september strijden, elke week, twee kandidaten tegen elkaar om een plaats in de finale. Vanaf 12 oktober om 12.00 uur barst de campagnestrijd los. Pluimers zal het in deze week moeten opnemen tegen de andere mannelijke halve finalist, Jaap Visser uit Utrecht. Alleen in de week van 12 oktober tot en met 19 oktober kan er, door iedereen in Nederland, op Pluimers worden gestemd; via e-mail, sms of via de stemknop op www.dewereldvandevn.nl. Pluimers hoopt op een plaats in de finale en doet er alles aan om zoveel mogelijk jongeren op zich te laten stemmen. Zo zal hij tijdens de campagneweek door heel Nederland reizen, te horen zijn op de radio en middelbare scholen in zijn regio bezoeken. 'Als jongerenvertegenwoordiger wil ik ook echt de stem zijn van alle jongeren in Nederland, dat kan alleen als ik met ze in contact kom en ze bereik', aldus Pluimers. 'Als jongerenvertegenwoordiger zou ik jongeren bewust willen maken van de problemen in de wereld en het feit dat vele jongeren niet in alle vrijheid kunnen MSN'en of voetballen op straat.'

TEAR fund heet nu tear tear verbindt mensen in de strijd tegen armoede

www.tear.nl

tear
tegen armoede

Actie gratis lid een groot succes!

De actie *Geef een gratis lidmaatschap cadeau* is dankzij u heel succesvol. Bedankt voor alle positieve reacties op de actie. Er zijn al bijna 700 gratis leden ingeschreven. Het gratis lidmaatschap loopt door tot half januari 2007. Dan worden alle 'actieleden' aangeschreven met de vraag of zij het gratis lidmaatschap om willen zetten naar een gewoon lidmaatschap.

De mensen die het gratis lidmaatschap cadeau hebben gekregen, reageren ook enthousiast. Anneke Heuvelink zegt aangenaam verrast te zijn door de actie: 'Heel leuk, jaren geleden ben ik al eens lid geweest en door deze actie voel ik mij alweer helemaal bij de partij horen. Ik ben afgelopen zaterdag zelfs naar het congres geweest. Als het gratis lidmaatschap stopt in januari denk ik dat ik het om-

zet in een gewoon lidmaatschap.' Ook Bart Hoeksema stelt de actie op prijs. 'Ik kan nu de komende maanden eens kijken wat het lidmaatschap inhoudt. En wellicht dat ik daarna wel lid blijf.'

Naast de gratis-lid-actie hebben we ook de lid-werft-lid-actie Houd het CDA de grootste, zie hieronder. Met deze actie kunt u mooie prijzen winnen. De winnaar mag een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint zelf € 500,-. Ook maakt u kans op een lunch met een kamerlid of bewindspersoon.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff, Hoff@cda.nl of (070) 34 24 888. Gratis ledenwerffolders kunt u bestellen via de webwinkel.

Maak nu kans op een gratis CDA-sjaal of boek van Jan Peter Balkenende!

Wij verloten 25 groene fleecesjaals en 25 exemplaren van het nieuwste boek van Jan Peter Balkenende: Aan de kiezer.

Maak nu kans op een sjaal of boek door een briefkaart te sturen naar: CDA, verloting sjaal/boek, Antwoordnummer 1700, 2501 WB DEN HAAG, of een e-mail met uw adresgegevens naar: Hulsman@cda.nl (o.v.v. verloting sjaal/boek).

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA is gestart met de lid-werft-lid-actie: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand

een aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? Meer informatie en een maandelijkse tussenstand vindt u op: www.cda.nl/ohd/grootste

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Naam ..... m/v
Adres .....
Postcode .....
Plaats .....
Geboortedatum .....
E-mailadres .....
Telefoonnummer .....

Hij of zij wil

- lid worden van het CDA voor € 48,- per kalenderjaar
- proeflid worden van het CDA voor € 19,95 voor het 1e kalenderjaar

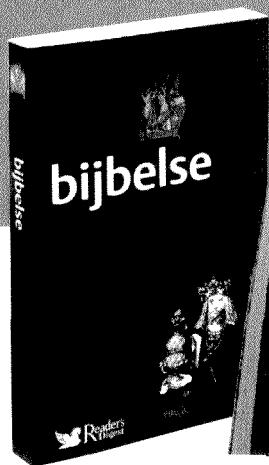
Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

- gratis een maand lang *Elsevier* ontvangen (voor proefleden is dit 2 weken)
- dat het CDA € 5,00 overmaakt naar een goed doel, waaronder *Cliniclowns* (voor proefleden is dit € 2,50)
- niets ontvangen

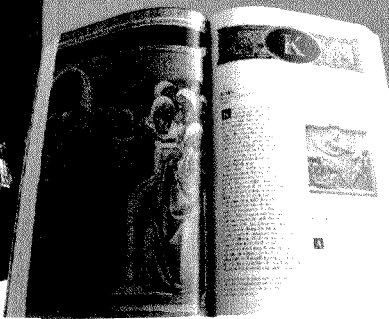
Het nieuwe lid is geworven door

Naam .....
Woonplaats .....

Alle Bijbelse Personen

Prijs: € 24,90
480 pagina's

De Bijbel wordt voor u een open boek! Deze unieke uitgave met meer dan 380 illustraties in kleur geeft een uitgebreid alfabetisch overzicht van alle personen die een rol van betekenis in de Bijbel spelen. Overzichtelijke kaarten werpen licht op gebeurtenissen die een ommekeer in de bijbelse geschiedenis teweeg brachten.

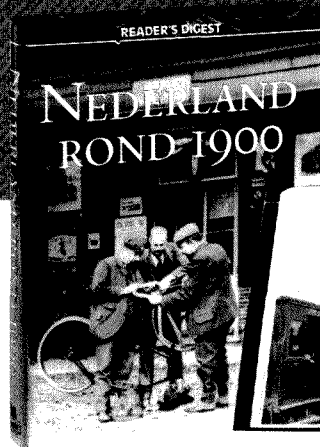
KORTINGSBON € 2,40

Bij inlevering van deze bon (of een kopie) bij de boekhandel krijgt u *Alle Bijbelse Personen* voor € 22,50.

Actieperiode: van 1 oktober t/m 31 december 2006
Actienummer: (00000)657-22657 ISBN-10: 90 6407 749 5

Nederland rond 1900

Authentiek beeldmateriaal en fascinerende verhalen van vooraanstaande Nederlandse historici brengen de periode tussen 1890 en 1914 opnieuw tot leven. Een prachtig nostalgisch blader- en leesboek voor de liefhebber van onze geschiedenis!

KORTINGSBON € 2,40

Bij inlevering van deze bon (of een kopie) bij de boekhandel krijgt u *Nederland rond 1900* voor € 32,50.

Actieperiode: van 1 oktober t/m 31 december 2006
Actienummer: (00000)650-21650 ISBN-10: 90 6407 745 2

U bent toch ook trots op Nederland?

Nederland. Daar kunt u trots op zijn. Net als op dat wijkpreventieproject, die straatschoonmaakactie of het exportproduct van uw bedrijf. Laat zien waar ú trots op bent en plaats het op www.ikbentrotsopnederland.nl

Maak een tegeltje, lijst een foto in, breng een ode aan een persoon waar u trots op bent en/of zoen een vriend/vriendin. Het kan allemaal op www.ikbentrotsopnederland.nl

De campagne 'Ik ben trots op Nederland' is een initiatief van het CDA.

Bestel jouw Balkenende shirt op www.cdja.nl!

De shirts zijn gemaakt van zware kwaliteit stof (190-240 gram/m²) en mooi afgewerkt. Shirts met korte mouwen kosten €9,95 en met lange mouwen €14,95 inclusief BTW en verzendkosten.

Als je een shirt met een afbeelding van Jan Peter Balkenende koopt, steun je ook het Communarte project van Elkin Ramos. Hij is 28 jaar en probeert op een eigentijdse manier jongeren in Colombia uit streetgangs en drugsverslaving te halen.

Onlangs won hij de Van Heuven Goedhartpenning. Van ieder verkocht shirt gaat €3 naar dit project. Kijk voor meer informatie over dit project op: www.vluchteling.org

DOCUMENTATIECENTRUM
NEDERLANDSE POLITIEKE
PARTIJEN

cda.nl

HET TIJDSCHRIFT

DNPP

nummer 6
December 2006

Franciscaanse traditie **Levende kerststal-**
len WMO Zorg op maat Meer bestuurs-
kracht door meer burgerparticipatie
In kleine gemeenten Passie, inspiratie
en intentie De 'C' van het CDA

4 Franciscaanse traditie

Terwijl we ons voorbereiden op het kerstfeest, verschijnen op diverse plaatsen in het land weer de zogenoemde levende kerststallen.

‘Verkiezingen zijn nodig om mensen bij de politieke keuzen te betrekken.’

Piet Hein Donner

Pag. 36.

8 Zorg op maat

Op 1 januari 2007 treedt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in werking.

23 In verwondering over verkiezingscampagne

Een twintigtal politici uit landen als Zambia, Kenia, Bolivia en Georgië maakten de Tweede Kamerverkiezingen mee.

December 2006 nummer 6, Jaargang 2 **CDA.nl** is een uitgave voor de leden van het CDA. De uitgave wordt ten minste 6 keer per jaar verspreid in een oplage van ruim 70.000 exemplaren. Leden ontvangen het tijdschrift gratis. **Uitgever** CDA Bureau, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag, telefoon 070 - 3424888, e-mail: redactie@cda.nl, internet www.cda.nl **Vrouw en Politiek** CDA Vrouwen **Euroflits** EVP-ED-fractie en CDA-delegatie in Europees Parlement **Hoofredactie** Michael Sijbom **Eindredactie** Michael Schnackers **Vormgeving** Mirella Roor, Rebekka Muller **Opmaak** Mirella Roor **Fotografie** Angelina van der Velde, ANP, Dirk Hol, iStockphoto, NFP Photography **Aan dit nummer werkten verder mee** Chantal van den Berg, Titus Frankemölle, Marcel Meijer, Hans Slooijer, Marjolijn van der Stel, Jaap Stuurwold, Jan de Vries en al onze leden en vrijwilligers die deze uitgave hebben mogelijk gemaakt. **Drukwerk** Koninklijke BDU

In dit nummer:

4. Franciscaanse traditie

7. Van de voorzitter
Column Marja van
Bijsterveldt

9. Zorg op maat

11. Analyse verkiezingsuitslag

12. Premier

14. Den Haag

16. Premier

18. Vraag van de maand
en Commentaar

19. Impressie na de
verkiezingen

20. Vrouw & Politiek

23. Wereldwijd

27. Partijnieuws

29. In Memoriam
Jan Bart Mandos

30. Lijsttrekkers in de regio

34. Meer bestuurskracht door
meer burgerparticipatie

36. De gedachte

37. Dagboek

38. Impressie campagne

40. Passie, inspiratie en intentie

42. Europa

46. En dan dit nog

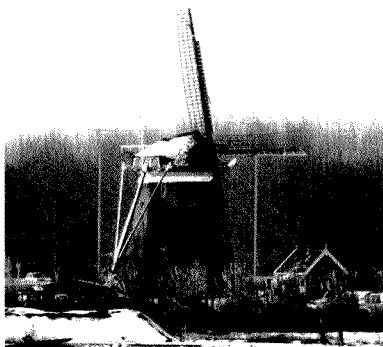
47. Kerstgroet en uitnodiging
nieuwjaarsreceptie

34 Meer bestuurskracht door meer burger- participatie

Door meer burgerparticipatie mogelijk te maken, kunnen kleine gemeenten meer bestuurskracht ontwikkelen.

40 Passie, inspiratie en intentie

Tweede-Kamerlid Jan de Vries over de 'C' van het CDA.

FRANCISCAANSE TRADITIE

Het is december. Terwijl we ons voorbereiden op het kerstfeest, verschijnen op diverse plaatsen in het land weer de zogenoemde levende kerststallen. Een Franciscaanse traditie.

Tekst Titus Frankemölle Fotografie ANP

De laatste maand van het jaar is de feestmaand bij uitstek. Sinterklaas, Kerst, Oud en Nieuw, allemaal vlak achter elkaar. Gezelligheid alom en onze economie draait overuren. Niet minder feestelijk, maar inhoudelijk wel van een andere orde, vindt in christelijke gezinnen deze weken de voorbereiding op het Hoogfeest van Kerstmis plaats. Hetzij door bezinning, hetzij door gebed of door het aansteken van de kaarsen in de adventskrans als teken van

de komst en wederkomst van Jezus Christus. De kerstboom wordt na pakjesavond opgetuigd en de rest van de woonkamer, het huis en steeds vaker ook de tuin worden versierd.

Kerstboom

Alhoewel de kerstboom pas in de negentiende eeuw in protestantse gezinnen in Nederland zijn intrede deed en het bij menig katholiek gezin tot ver in de twintigste eeuw ge-

duurd heeft voordat hij ook daar werd geaccepteerd, is de kerstboom anno 2006 voor velen alweer ontdaan van dat kleine beetje christelijke duiding en geniet hij onder zowel confessionelen als niet-confessionelen evenveel populariteit. Advent en Kerstmis slagen er ieder jaar opnieuw in de discussie over het geloof in het publieke domein tijdelijk te laten verstommen.

Zijn kerstboom en adventskrans terug te voeren op van oorsprong heidense gebruiken, de kerststal is dat bepaald niet. Nog afgezien van de voorstelling op zich, was het Franciscus van Assisi die in 1223 van Paus Honorius III toestemming kreeg om de eerste kerststal in te richten. Hij deed dat niet met beelden, maar met levende dieren en met mensen van vlees en bloed. Het zijn ook zijn volgelingen, de Franciscaanen, geweest die dit gebruik wijd verspreid hebben.

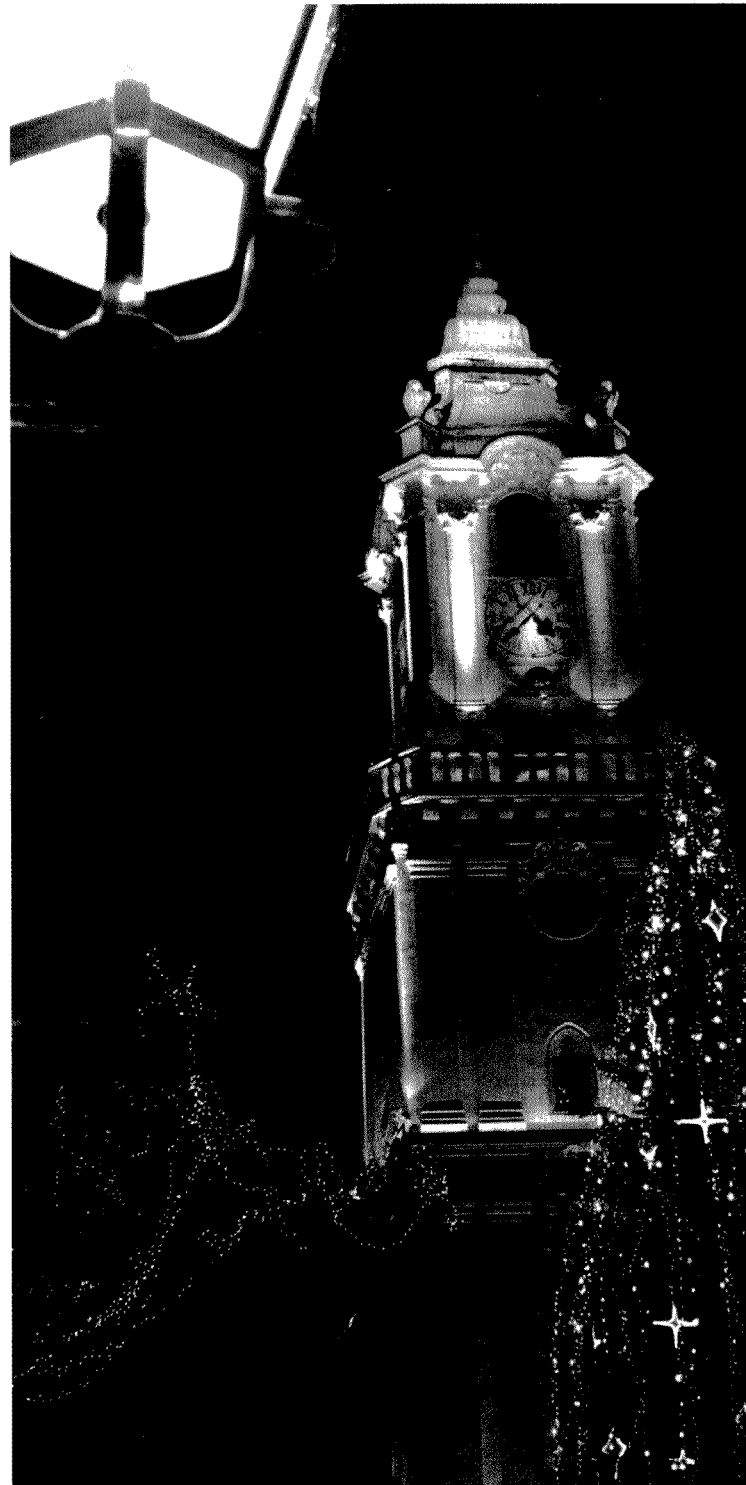
De voorstelling van het kindje Jezus in de kribbe, Maria, Jozef, de drie koningen, de herders, de os en de ezel is op zich niet Bijbels. Os en ezel worden niet genoemd en in plaats van de drie koningen wordt gesproken over wijzen of magiërs. Het aantal van drie, zo wordt vermoed, is in de wereld gekomen door de drie geschenken: wierook, mirre en goud. De namen van de koningen en hun huidskleur, die naar de drie werelddelen Europa, Azië en Afrika zouden verwijzen, komen we pas zeven eeuwen na de geboorte van Christus tegen. Kerststalletjes en -stallen met al deze figuren heb je in verschillende grootten en worden gemaakt van verschillende materialen. Glas of kristal, kunsthars of keramiek, hout of marmer, industrieel vervaardigd of handgemaakt en -beschilderd, noem maar op. Tuincentra grossieren er op dit moment in. De kunsthandel draagt ook zijn steentje bij voor de mensen die wat dieper in de buidel willen tasten. Steeds vaker echter zie je naar goed Franciscaans gebruik levende kerststallen in de buurt van kerken of als onderdeel van een kerstmarkt. Soms wordt gebruik gemaakt van een grote beeldengroep en zijn alleen de dieren levend, waarbij je in het rustieke Gelderse Joppe zelfs een kameel naast de kerk kunt aantreffen. Je ziet echter ook dat alle figuren uit de voorstelling van het stalletje levend zijn, inclusief het kindeke Jezus, net als in 1223 in het bos bij het Italiaanse Greccio.

Levende 'kerststallen'

In het Brabantse Oudenbosch hebben ze gekozen voor de eerste variant met alleen de levende dieren. Naast de indrukwekkende basiliek, naar voorbeeld van de Sint Pieter in Rome, staat sinds 1998 jaarlijks een stal. Na de boeteviering, enkele dagen voor Kerstmis, wordt de stal door pastoor Verbeek gezegend en na de Hoogmis wordt het kerstkind in aanwezigheid van de celebrant in de kribbe gelegd. De heren Bedaf en Bouwmeester, twee van de circa tien vrijwilligers die ieder jaar direct en indirect bij de bouw van de kerststal zijn betrokken, geven aan dat wel is overwogen om van de stal een geheel levende voorstelling te ma-

ken, maar dat hiervoor in Oudenbosch te weinig animo is. Het aantal jaarlijkse bezoekers, waaronder veel ouders met kinderen, wordt geschat op circa 1500. Het bezoek aan de kerststal wordt vaak gecombineerd met een bezoek aan de basiliek.

In het Gelderse Laren heeft sinds 2005 de stichting Geldersch Landschap/Geldersche Kasteelen gekozen voor een levende kerststal op Huis Verwolde. De levende kerststal, die vorig jaar 4500 bezoekers trok, wordt uitgebeeld door de Enterse Kloomp'n Daansers. Naast de ezels en de vele

schapen is ook hier een kameel te bewonderen. Het kerstverhaal wordt verteld in de prachtige oranjerie van Huis Verwolde. En er is speciaal voor kinderen een vraag-, doe- en opdrachterspel. Oogmerk van de stichting is om zoveel

mogelijk mensen kennis te laten maken met de bezittingen van de stichting; de levende kerststal wordt als een geschikt evenement hiertoe gezien. Voor een dergelijk grootschalig evenement heb je ook meer vrijwilligers nodig. De heer Pleijter zegt hierover: 'Ongeveer 70 vrijwilligers zijn dit jaar vanaf 2 december bezig met het opbouwen van de levende kerststal. Er moet veel gebeuren: het plaatsen van de grote kerstboom op het voorplein, de bouw van de kerststal, de inrichting van de herberg (koetshuis), etc. Ook gaan we vanaf 6 december actief op zoek naar moeders met kleine kindjes voor de rol van Maria en het kindje Jezus.' Ondanks de meer profane insteek van de stichting, wordt de achtergrond van de kerststal door de plaatselijke christelijke basisschool gebruikt voor hun kerstviering.

Dierenwelzijn

Niet iedereen is overigens blij met het fenomeen levende kerststal. De Dierenbescherming uit op haar website zorg om het welzijn van de dieren. Men vreest voor stress voor de dieren door onder meer slechte huisvesting en joelende kinderen en waarschuwt voor brandrisico in verband met de aanwezigheid van stro en hooi. Zowel de heren Bedaf als Bouwmeester in Oudenbosch als de heer Pleijter in Laren geven aan, dat het welzijn van de dieren hen ter harte gaat en dat er alleen dieren rondlopen die gewend zijn aan mensen. De heer Pleijter: 'De dieren zijn gewend door publiek aangeraakt te worden en ze krijgen een prima verzorging. Wij vinden het goed dat een organisatie als de Dierenbescherming toezicht houdt op het welzijn van dieren. Het welzijn van mensen en dieren staat bij de stichting Geldersch Landschap/Geldersche Kasteelen voorop. Wij zijn in de gelukkige omstandigheid dat we een koetshuis beschikbaar hebben. Hier stonden in vroeger tijden de paarden en andere dieren op stal. Tijdens de levende kerststal vinden de kameel, ezels en schapen hier hun onderdak.'

'Een aantal verzorgers waakt dag en nacht over het welzijn van de dieren. Het terrein wordt 's nachts afgesloten en is niet toegankelijk voor publiek. We zorgen voor voldoende water en voer, de dieren staan op een zachte ondergrond en bezoekers mogen niet op de dieren rijden.' In Oudenbosch is de heer Bouwmeester verantwoordelijk voor het welzijn van de dieren: 'Ik zorg zelf voor de dieren. 's Morgens en 's avond ga ik er zelf heen om de dieren te voeren. Verder worden de dieren door verschillende mensen in de gaten gehouden.' ■

In Oudenbosch is de kerststal een week voor Kerstmis tot Driekoningen, 6 januari, te bezichtigen. De basiliek is al van verre te zien, dus die kun je niet missen.

De stal in Laren is dit jaar te bezichtigen op eerste en tweede kerstdag tussen 11.00 en 18.00 uur. Nadere informatie treft u aan op de website www.levendekerststal.nl.

Zonder wrijving geen glans

‘Het is fantastisch dat de kiezer onze inzet beloond heeft’

Velen zijn zich nog aan het verbazen over de uitslag van de verkiezingen. Wie had dat kunnen denken een half jaar geleden? Het CDA stond laag in de peilingen en ook de moraal was laag. We hadden er vier zware jaren opzitten, waarin we niet voor eigen gewin waren gegaan, maar voor de zaak: een duurzaam sociaal en economisch gezond Nederland.

De lokale verkiezingen maakten duidelijk dat we misschien wel gelijk hadden, maar het beslist (nog) niet kregen. In zekere zin betaalden onze lokale mensen daarvoor de rekening. Het is dan ook grote klasse dat juist die mensen - onze lokale bestuurders, raadsleden en andere vrijwilligers - toch weer aan de slag zijn gegaan. Er is geplakt, gefolderd, er zijn vele bijeenkomsten georganiseerd. Op markten waren we present, vele tienduizenden ochtendgroeten werden bezorgd. Wij zijn een partij van de basis en de afgelopen maanden hebben we dat opnieuw bewezen. Heel veel dank voor die inzet!

Maar ook op andere fronten is er hard gewerkt. Allereerst door onze eerste man, Jan Peter Balkenende. Na vier intensieve jaren bleek hij opnieuw ook weer een uitstekende campaigner te zijn. Daarnaast hebben onze kandidaat-Kamerleden, en de medewerkers van partijbureau en fractie, een enorme inzet getoond. Met al deze mensen en ons program was het CDA klaar voor de strijd.

Dat het een strijd zou worden, wisten we. We hadden immers de afgelopen vier jaar continu in de wind gestaan, veel kritiek gekregen, vaak ook op de persoon. We hadden niet de illusie dat deze campagne rozengeur en maneschijn zou worden. Het ging immers ergens over. Over betrouwbaar bestuur, consistentie, een eerlijk

verhaal, over investeren in de samenleving, een samenleving die anno 2006 vraagt om zekerheid, welvaart en respect. Voor al die zaken is het CDA gegaan.

Het is fantastisch dat de kiezer deze inzet beloond heeft; 41 zetels, en met afstand de grootste, is een prachtig resultaat. Tegelijkertijd plaatst het ons wel voor de verantwoordelijkheid om een moeilijk formatieproces te trekken. In de fractie kwam in dit kader de term waardigheid naar voren. Het CDA heeft zich in de afgelopen jaren een stabiele, betrouwbare partij betoond. Vanuit diezelfde waardigheid wil het CDA de formatie ingaan. Het zal dit keer zeker niet gemakkelijk zijn, maar ook hier geldt: zonder wrijving geen glans. Aan het CDA zal het niet liggen!

Angelina van der Velde

APRIL De maand van het **CDA**SV
Functioneringsgesprek **CDA** Tweede Kamer

De meeste raadsleden van het CDA zijn rond april 2007 één jaar in functie. Een mooi moment daarom om juist dan functioneringsgesprekken met hen te voeren. En dat is belangrijk. Want een goed functioneringsgesprek aan het 'begin' van de periode draagt bij aan het verbeteren van de prestaties van individuele raadsleden en daardoor van de hele fractie.

De maand april 2007 wordt daarom binnen het CDA uitgeroepen tot de 'Maand van het Functioneringsgesprek'. Het Steenkampinstituut, de CDA-bestuurdersvereniging en de afdeling HRM van het CDA Bureau hebben de handen ineen geslagen om de gemeentelijke afdelingen en raadsfracties te stimuleren tot en te ondersteunen bij het voeren van functioneringsgesprekken.

Om die reden ontvangen zij een dezer dagen een schrijven waarin hen een aantal handvatten wordt aangeboden. Die handvatten helpen bij een goede voorbereiding

op de functioneringsgesprekken. Waaruit bestaan die handvatten? Allereerst worden in de maanden februari en maart door de regionale scholingsconsulenten in de provincies trainingen georganiseerd. Door middel van deze trainingen kunnen afdelingsvoorzitters en fractievoorzitters zich terdege voorbereiden op het voeren van functioneringsgesprekken. Als ondersteuning bij deze trainingen is een opleidingsbrochure van het Steenkampinstituut te verkrijgen. Deze brochure bevat veel informatie over het functioneringsgesprek en over vraagstelling en communicatie. Ook het competentieprofiel van het CDA-gemeenteraadslid, op basis waarvan de opleidingsbrochure is geschreven, is beschikbaar.

Daarnaast is er een digitale vraagbaak via het e-mailadres: functioneringsgesprek@cda.nl. Hier kunt u als afdelingsvoorzitter, fractievoorzitter en raadslid al uw vragen stellen, van welke aard dan ook. Het is de bedoeling om met behulp van deze handvatten de afdelingen en raadsfracties zo goed mogelijk te ondersteunen bij het voeren van functioneringsgesprekken. Houdt

u de komende tijd vooral AfdelingenNet en de website van de CDA-bestuurdersvereniging in de gaten. Hier vindt u meer relevante informatie en veelgestelde vragen. Als u meer wilt weten over de 'Maand van het Functioneringsgesprek' en alles wat daarom heen gebeurt, stel dan uw vraag via: functioneringsgesprek@cda.nl.

.....
Functioneringsgesprekken Het voeren van functioneringsgesprekken met gemeenteraadsliden is binnen het CDA nog geen gemeengoed. Pas sinds enkele jaren worden deze gesprekken op kleine schaal gevoerd, in navolging van de trend binnen arbeidsorganisaties. Het voeren van een functioneringsgesprek is echter meer dan een trend alleen. Het is een waardevol instrument om, ook binnen een politieke partij als het CDA, in een vroegtijdig stadium de kwaliteit van het functioneren als raadslid te bespreken, eventuele verbeterpunten te signaleren en ontwikkeling binnen het functioneren mogelijk te maken. Een functioneringsgesprek dat goed verloopt, kan bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van een raadslid en daardoor van de hele fractie. En een goed functionerende fractie straalt weer af op het CDA. De partij heeft er daarom alle baat bij dat er functioneringsgesprekken worden gevoerd en dat ze op de juiste manier verlopen.
.....

Basisgroep Sociale Zekerheid zoekt secretaris

De huidige secretaris ziet zich genoodzaakt zijn functie aan het eind van zijn ambtsperiode in februari 2007 neer te leggen wegens drukke andere werkzaamheden. De basisgroep is een landelijke werkgroep van het CDA. De leden zijn uitkeringsgerechtigd of zijn dat geweest. De groep bestaat dit jaar 20 jaar.

De basisgroep heeft een tweeledige functie. Die van werkgroep van het CDA met een officiële status en die van begeleidingscommissie van de Tweede Kamerfractie en CDA-bewindslieden.

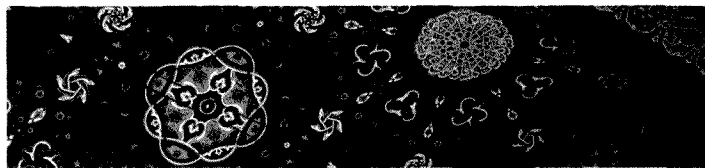
Het CDA is de enige partij met een dergelijk orgaan. De basisgroep geeft gevraagd en ongevraagd advies over onderwerpen die met name de positie van mensen met een uitkering raken, zoals: sociale zekerheid, zorg, huisvesting, cliëntenparticipatie.

De inbreng is gebaseerd op eigen ervaring als uitkeringsgerechtigde en inzicht in de situatie van andere uitkeringsgerechtigden. Viermaal per jaar spreekt de basisgroep met leden van de CDA-Tweede Kamerfractie en CDA-bewindslieden, die genoemde terreinen behartigen. Daarnaast vergadert de basisgroep vier keer per jaar rond een thema, waarvoor deskundigen worden uitgenodigd. Het bestuur komt acht keer per jaar bijeen.

De basisgroep neemt deel aan congressen. Alle vergaderingen vinden overdag plaats. De leden participeren veelal in cliëntenraden, vakbondswerk en zijn actief in andere CDA-verbanden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Gerrit de Bruijn, tel. 0118-637205, email: bruyngc@zeelandnet.

Labrys Reizen

Specialist in exclusieve groepsreizen

Labrys Reizen is de reisorganisatie bij uitstek voor bijzondere groepsreizen naar mediterrane en verre bestemmingen onder deskundige leiding. Kleine groepsgroottes, een aangenaam tempo, aandacht voor detail en comfortabele hotels kenmerken onze reizen.

Een greep uit ons aanbod:

28 dec. 2006 t/m 4 jan. 2007 * THESSALONIKI * € 1475
16 feb t/m 3 maart 2007 * INDIA CULTUUR * € 2950
10 t/m 21 maart 2007 * SICILIË * € 2295
2 t/m 12 april 2007 * BYZANTIJS PASEN * € 2095
26 april t/m 5 mei 2007 * WEST-TURKIJE * € 1445

BROCHURE 024 360 36 37 * www.labrysreizen.nl

ZORG OP MAAT

Er is lang over de nieuwe wet gesproken, maar binnenkort is het zover. Op 1 januari 2007 treedt de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in werking.

Tekst Marjolijn van der Stel en Jaap Stuurwold Fotografie ANP

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning maakt gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan mensen die dat nodig hebben om volwaardig aan de samenleving te kunnen deelnemen. Zorg op maat, dicht bij huis, via één loket. Met de WMO vervallen de huidige Welzijnswet en de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG), waardoor betere afstemming tussen voorzieningen en meer maatwerk mogelijk wordt. Het eindperspectief van de WMO is een samenhangend lokaal beleid op het gebied van de maatschappelijke ondersteuning en op aanverwante terreinen. Voor mensen die langdurige, zware zorg nodig hebben, is en blijft er de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). 'Vroeger haalde je brood bij de bakker, vlees bij de slager en melk bij de melkboer. Tegenwoordig halen we alles in één winkel: de supermarkt. Alleen voor bijzondere boodschappen gaan we naar de speciaalzaak. Ik hoop dat we in de zorg eenzelfde ontwikkeling gaan doormaken. Dat patiënten voor 'alledaagse' zorg terecht kunnen bij één instantie en dat ze voor specialistische zorg naar de specialist gaan.' Aan het woord is Erik Dannenberg. Dannenberg is sinds maart 2005 wethouder in Zwolle. Daarvoor was hij onder meer werkzaam in de jeugdgezondheidszorg en bij het Leger des Heils. In die functies is hij nauw betrokken geweest bij de voorbereidingen voor de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

Gespreide verantwoordelijkheid

Erik Dannenberg is vanaf het begin dat er over de WMO gesproken is enthousiast geweest over de nieuwe wet. 'De zware specialistische zorg moet op overheidsniveau geregeld blijven, maar de alledaagse zorg kan best op lokaal niveau geregeld worden. Ik denk dat gemeenten dat zelfs beter kunnen dan het Rijk.' Aart Mosterd, die namens de CDA-fractie een grote bijdrage leverde aan de invoering van de WMO, deelt die visie. 'Ik heb vertrouwen in de gemeenten. Zij staan dicht bij de burgers. Zij kunnen de zorg toespitsen op wat er nodig is in hun gemeente. Ook hebben we de compensatieplicht opgenomen. Gemeenten krijgen de

plicht om mensen die beperkt zijn in hun bewegingsvrijheid, bijvoorbeeld door een handicap of ouderdom, te compenseren, zodat zij zoveel mogelijk een normaal leven kunnen leiden. De gemeente kan bijvoorbeeld een aangepaste keuken verstrekken als iemand moeite heeft met koken, of zorgen voor een maaltijdvoorziening, zoals tafeltje-dek-je, als koken helemaal niet meer lukt.'

Keuzevrijheid

Keuzevrijheid staat centraal in de WMO. Zorgverlener Gerrit Heuver kan zich ook vinden in de gedachte achter de WMO. 'Want hoe dichter bij huis de zorg geregeld wordt, hoe beter.' Heuver is directeur van Pastoraal Centrum de Hezenberg in Hattem. Dat is een kleinschalige zorgvoorziening voor cliënten die terecht zijn gekomen tussen de eerstelijns psychosociale hulpverlening en de intramurale geestelijke gezondheidszorg. 'Wij vangen mensen gedurende vier tot acht weken op en geven hen een stevig begeleidingsprogramma met het oog op zelfstandige terugkeer in de eigen leefomgeving.'

Mosterd: 'De WMO kan lokaal verbindingen tot stand brengen die in het belang van burgers zijn. De positie van de cliënt staat centraal. Met één loket voor alle problemen. Dat

is wat het CDA betreft de kern van deze Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Mensen die omzien naar elkaar. Meer participatie, meer vrijwilligerswerk, meer zorg op maat, voor iedereen die het nodig heeft. Keuzevrijheid betekent ook dat de cliënt de vrijheid heeft om zijn budget te besteden op de manier die hij wil. Dit kan omdat veel patiënten een persoonsgebonden budget toegewezen krijgen voor begeleiding.

De kloof die er bestond tussen professionals, mantelzorgers en vrijwilligers kan gedicht worden met de WMO, constateert Dannenberg. En dat is ook nodig, want het dichten van deze kloof komt de kwaliteit van de zorg ten goede. 'De thuiszorg is nu vaak zorg achter de voordeur. Ik hoop dat er een verschuiving komt naar zorg rond de voordeur.'

Vaak doen mensen een beroep op meerdere zorgverleners. Mensen hebben voor elk stukje zorg een andere contactpersoon. Dannenberg: 'Zorgvragers zouden in de toekomst nog maar met één of twee contactpersonen te maken moeten hebben. Dat moet vanuit de overheid gestimuleerd worden. De regelgeving is er inmiddels naar.'

Mantelzorg

Aart Mosterd is positief over de plaats die mantelzorgers hebben gekregen. Mosterd: 'Mantelzorg is van onschatba-

re waarde! Mensen die bijvoorbeeld een zieke partner thuis verplegen, verdienen steun. Het is goed als mensen meer naar elkaar omzien. De gemeente moet dat stimuleren door die mensen daarmee te helpen, niet door op professionele zorg te bezuinigen. De positie van de mantelzorgers is daarmee versterkt in de WMO. Mantelzorgers zijn vaak zwaar belast. Door goede ondersteuning te bieden kan de gemeente hen helpen de zorg die ze op zich hebben genomen vol te houden.

Gemeenten kunnen mantelzorgers een steuntje in de rug geven door bijvoorbeeld voor een huishoudelijke hulp te zorgen die een paar uur komt schoonmaken. Of door de mantelzorgers met een vrijwilliger in contact te brengen die af en toe bijspringt door de zieke gezelschap te houden. ■

.....
Vinger aan de pols Bij een succesvolle invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning hoort ook een goede voorlichting. De gemeentes krijgen een grote verantwoordelijkheid, en moeten ervoor zorgen dat mensen de keuzevrijheid behouden en verzekerd zijn van de hulp die ze nodig hebben. Het CDA houdt de vinger aan de pols bij de invoering. Immers, mensen die huishoudelijke zorg behoeven, moeten en zullen dit blijven ontvangen. De regering kabinet zal de Tweede Kamer één keer per kwartaal informeren over de voortgang van de invoering en de eventuele knelpunten die er zijn.
.....

Strategische positionering van CDA

De Tweede Kamerverkiezingen van 22 november zijn voor het CDA buitengewoon succesvol verlopen. Na het dramatische verlies bij de raadsverkiezingen in maart is de partij door de kiezers weer krachtig teruggeroepen in het centrum van de macht. Naast de doelgroepen waar het CDA van oudsher sterk is, heeft het CDA met haar campagne 'Kies voor toekomst, kies voor elkaar' nieuwe groepen aan zich gebonden. De focus op welvaart, zekerheid en respect heeft de burgerij overtuigd om op het CDA te stemmen. Ook onder jongeren is het CDA de grootste partij.

Het onderzoek- en adviesbureau Motivaction, dat het CDA-campagneteam bijstond in de verkiezingscampagne, onderscheidt in de Nederlandse bevolking 8 mentaliteitsgroepen, met elk hun eigen waardepatroon en leefstijl. De drie groepen die de sterkste aansluiting hebben bij de CDA-ideologie (kerndoelgroepen voor de verkiezingscampagne) zijn de 'traditionele burgerij', de 'nieuwe conservatieven' en de 'moderne burgerij'. De traditionele burgerij (18 procent van de bevolking) is plichtsgetrouw en calvinistisch ingesteld, de voor de stembusuitslag bepalende groep moderne burgerij (22 procent) is gericht op familie, genieten en zekerheid, en de kleinere groep nieuwe conservatieven (8 procent) vormt de behoudende maatschappelijke bovenlaag (zie www.motivaction.nl). Het was voor het campagneteam een grote uitdaging om de groep moderne burgerij voor het CDA te winnen. Deze groep, die in 2002 op Pim Fortuyn stemde en in 2003 op het CDA, is minder trouw en bevat veel zwevende kiezers en niet-stemmers. Bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006 slaagde het CDA er niet in om deze groep voor zich te winnen.

Uit diverse onderzoeken tijdens en voorafgaand aan de campagne bleek dat de sociaal-conservatieve standpunten uit het verkiezingsprogramma op veel steun konden rekenen van de kerndoelgroepen. Na de hervormingsagenda van de eerste kabinetten-Balkenende bleek er breed in de samenleving steun te zijn voor de maatschappelijke investeringsagenda. Standpunten die een bepalende rol hebben gespeeld in de campagne zijn de maatschappelijke stage, opvoeding, de brede aandacht voor respect en de focus op economie, welvaart en zekerheid.

Na prinsjesdag heeft het CDA de economische successen centraal gesteld, later in de campagne was er de focus op het gezin en de campagne werd afgesloten met de 'week van het respect'. Gedurende de hele campagne was er aandacht voor zekerheid (omtrent de AOW, de hypotheekrenteaftrek en een welvaartsvaste gezondheidszorg). In de campagne was het van eminent belang om de CDA-standpunten over te brengen op de kerndoelgroepen, via de juiste mediakanalen. Standpunten kunnen populair zijn, maar wanneer ze niet bekend zijn, kunnen kiezers deze niet meewegen bij hun stemkeuze. Daarom was het van belang om de kernstandpunten te blijven herhalen, zodat het voor de bevolking overduidelijk werd waar het CDA voor staat. Om de moderne burgerij te bereiken is ook op andere dan de gebruikelijke informatieve media (zoals actualiteitenrubrieken en de journaals) ingezet. Het gastoptreden van Jan Peter Balkenende in RTL Boulevard bood een uitstekende gelegenheid om de CDA-standpunten onder de aandacht te brengen.

De rol van Jan Peter Balkenende is ook in deze campagne cruciaal geweest.

Voor een premier zijn gezaghebbendheid, betrouwbaarheid en deskundigheid veel belangrijker dan populariteitsscores en goed overkomen. Jan Peter Balkenende is de verpersoonlijking van het CDA-programma dat gericht is op welvaart, zekerheid en respect. Grote kiezersgroepen hebben er bewondering voor dat hij in de afgelopen jaren zijn rug recht heeft gehouden en Nederland succesvol door een moeilijke tijd heeft geloodst. Dat, en zijn boodschap dat Nederland trots kan zijn op het gezamenlijk bereikte resultaat, heeft grote groepen kiezers vertrouwen gegeven in de plannen van het CDA.

Uit recent onderzoek blijkt dat het CDA erin is geslaagd om de kerndoelgroepen traditionele en modern burgerij voor zich te winnen: in deze segmenten heeft het CDA de PvdA verslagen en hier zijn de verkiezingen gewonnen. Bij de nieuwe conservatieven bereikte het CDA een goede uitslag, evenals bij de carrièregerichte groep 'opwaarts mobielen'. Met deze campagne is het CDA erin geslaagd jongeren te inspireren en voor zich te winnen. Dat is veelbelovend en schept verplichtingen. Het CDA is erop 22 november in geslaagd om een brug te slaan tussen oudere en jongere generaties. Nu wacht het CDA de mooie taak om Nederland te verbinden, met een nieuw regeerakkoord voor de komende vier jaar.

Martijn Lampert
*Research Director Mentality
 Motivaction*

‘Eensgezindheid bepaalde ons succes’

Voor de derde keer op rij is het Jan Peter Balkenende gelukt om bij de landelijke verkiezingen het CDA het goud te bezorgen.

Premier Balkenende, 41 zetels, 9 meer dan de PvdA. Was het resultaat voor u ook onverwacht?

Wel dat het verschil zo groot bleek te zijn. In de laatste weken was wel duidelijk geworden dat het CDA kon winnen, dat wel. Natuurlijk had ik graag nog meer zetels gehad, maar de tweestrijd met de PvdA was te vroeg weggevallen om nog extra zetels te kunnen winnen bij strategische stemmers.

Hoe verklaart u het succes?

De basis daarvan ligt bij ons congres in mei toen het CDA zich eensgezind herpakte na de teleurstellende gemeenteraadsverkiezingen. Dat gevoel en die uitstraling van ‘schouder aan schouder’ hebben we tot aan de verkiezingen weten vast te houden. Een partij met zelfvertrouwen en een eensgezinde boodschap. Waar andere partijen dan onderlinge verdeeldheid kennen ben je onmiskenbaar in het voordeel.

Wat vindt u van de verwijten over de ‘harde campagne’ van het CDA?

Ik heb mij over die opmerkingen vanuit de PvdA verbaasd. Wanneer er iemand harde kritiek heeft gekregen de afgelopen jaren, dan ben ik het wel. Wat wij hebben gedaan is niet meer en niet minder dan erop wijzen dat de PvdA niet consistent was in haar standpunten. Ons ‘draaipunt van de dag’ was niet een vooropgezet plannetje, maar ontstond in de campagne toen de PvdA zichtbaar van

standpunt wisselde, zoals rond de Armeense genocide.

Hoe hebt u het ervaren dat u zelf zo populair werd, bijvoorbeeld via de t-shirts?

Als een enorme steun. Het is heerlijk campagne voeren wanneer je steeds wordt omringd door enthousiaste jongeren die je ondersteunen. Het was ook een geweldig sympathieke actie, omdat de opbrengst van de shirts naar straatkinderen in Columbia gaat. Dat enthousiasme, gecombineerd met onze duidelijkheid, heeft zichtbaar ook jongeren aangesproken. Dat er zoveel jongeren nu op het CDA hebben gestemd is iets dat we moeten zien vast te houden.

Hoe denkt u de populariteit van uzelf en het CDA te kunnen vasthouden?

Ik ben altijd mijzelf gebleven en dat geldt ook nu: open, eerlijk en duidelijk blijven. Daarnaast moeten we als partij het enthousiasme en de professionaliteit van de campagne zien vast te houden. In maart zijn er immers alweer verkiezingen. Hoe goed de verkiezingen ook waren er zijn nog wel degelijk actiepunten. Ik denk aan het uitbouwen van de leden- en vrijwilligersorganisatie, het goed opzetten van doelgroepcampagnes en ook het beter zichtbaar zijn in het maatschappelijke middenveld. Een permanente campagne is nodig.

Hoe mooi het resultaat voor het CDA ook was, de coalitiemogelijkheden zijn dat een stuk minder. Een meerderheid met de VVD zat er al langer niet in, maar zelfs met de PvdA is die verdwenen. Op het moment dat wij nu spreken lijkt een coalitie met SP en

PvdA in de maak. Is dat reëel?

Het CDA heeft tot nu toe geen partijen uitgesloten, maar ook geen voorkeur voor een bepaalde coalitie uitgesproken. Dat de SP nu bij de formatie is betrokken is meer te verklaren uit de verkiezingsuitslag, dan uit de programmatische overeenstemming met het CDA. Het heeft natuurlijk niet de eerste voorkeur om als CDA in een kabinet plaats te gaan nemen waarin je weinig van je programma kunt realiseren, dat doet ook geen recht aan alle kiezers die ons het vertrouwen hebben gegeven.

Is de beste coalitie om veel van het CDA-programma te realiseren niet gewoon een coalitie met PvdA en ChristenUnie?

Zou je alleen naar de programma's kijken, dan ligt samenwerking met PvdA en ChristenUnie het meest voor de hand, dat is duidelijk. We zullen zien hoe de formatie loopt. Voor het CDA is in ieder geval van belang dat de resultaten van de afgelopen vier jaar niet wegspoelen, maar een goede basis vormen voor een maatschappelijke investeringsagenda.

Wat zijn zaken die het CDA in ieder geval overeind wil houden in een nieuwe coalitie?

Dat de sociale zekerheid activerend blijft. Dus uitgaan van wat mensen kunnen in plaats van wat ze niet kunnen. Dat er in de zorg nieuwe solidariteit is en vraagsturing. Dus niet terug naar een systeem waarin men op het ministerie probeert uit te rekenen wat de behoefte is in de zorg. Dat het huishoudinkomen uitgangspunt is voor inkomensbeleid, ons systeem van lastenmaximering. Dat Nederland

‘Hoe goed de verkiezingen ook waren er zijn nog wel degelijk actiepunten.’

een open gezicht naar de wereld houdt. Onze toekomst ligt gewoonweg in Europa. Dat het bedrijfsleven de ruimte krijgt voor verdere economische verbetering en dus het creëren werkgelegenheid. Dat we de rekening niet doorschuiven naar de toekomst. We moeten de staatsschuld blijven verminderen.

En de nieuwe agenda?

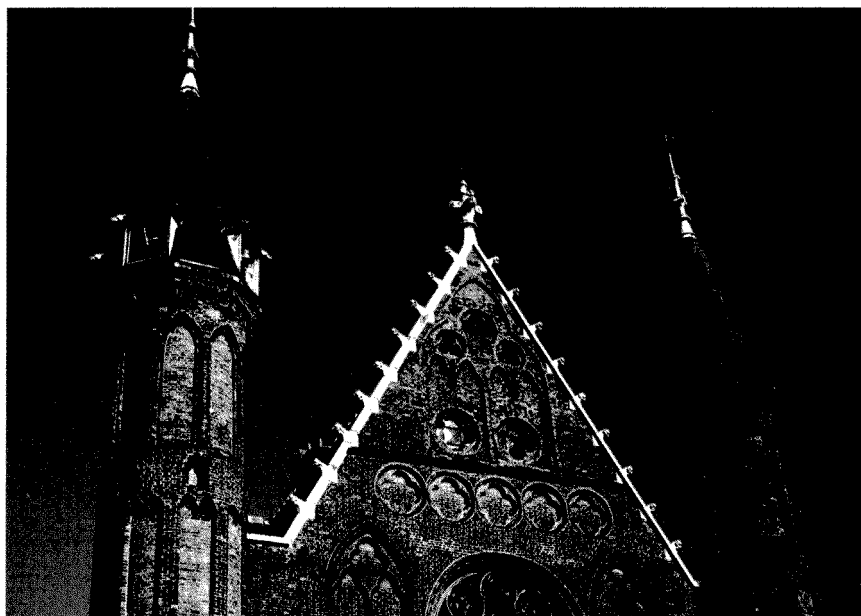
Laat ik vijf punten noemen. Ik wil een forse verbetering in:

1. de integratie: op een activerende manier, zoals bij taallessen en inburgering;
2. de vermindering van regelzucht en bureaucratie: meer handen aan het bed en docenten voor de klas. Een verdere kwaliteitsverbetering in zorg en onderwijs;
3. de arbeidsparticipatie. Niet de groepen loslaten die aan de kant blijven staan; de dropouts, de allochtonen. Ik denk aan de leerwerkplicht, de maatschappelijke stage en de prepcamps;
4. de kwaliteit van de samenleving. Een goed jeugd- en gezinsbeleid. Kinderen niet loslaten na het consultatiebureau, maar blijven volgen. Meer inkomensafhankelijke ondersteuning via de kindertoeslag;
5. Duurzaamheid en economie verbinden, met als prioriteit het energiebeleid.

En wanneer is het nieuwe kabinet gerealiseerd?

Dat valt moeilijk precies te voorspellen, maar weet wel dat ik niet tot degenen behoor die zegt: ‘laten we het maar rekken tot de Statenverkiezingen’. Wat mij betreft zo snel als mogelijk.

Afscheid van Tweede Kamerleden

Op 29 november is in de Tweede Kamer afscheid genomen van een aantal CDA-Tweede Kamerleden: Siem Buijs, Aart Mosterd, Henk de Haan, Theo Brinkel, Wim van Fessem, Erik van Lith, Niny van Oerle, Nirmala Rambocus en Bart van Winsen.

Voor een aantal andere Kamerleden is het mogelijk, door formatie en/of vertrek van Kamerleden, dat zij in de komende periode weer in het parlement terugkomen. Het gaat daarbij om Ans Willemse-van der Ploeg, Corien Jonker, Raymond Knops, Antoinette Vietsch, Margreeth Smilde. Ine Aasted-Madsen, Rendert Algra en Nihat Eski.

Siem Buijs kwam in 1998 als derde op de kandidatenlijst en als hoogste nieuweling in de Tweede Kamer. De Zeeuwse arts hield zich in de Kamer intensief bezig met gezondheidszorg en visserijbeleid. Hij benadrukte in de Kamer de poortwachtersfunctie van de huisarts en stond bekend als 'vriend van de mossel'.

Aart Mosterd uit Putten kwam in 2002 in de Tweede Kamer. Hij was een gedegen Kamerlid dat zich de laatste jaren met name bezighield met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en de verantwoorde invoering van deze wet per 1 januari 2007. Mosterd zat ook in de parlementaire enquêtecommissie, die onderzoek deed naar de gebeurtenissen in Srebrenica.

Henk de Haan speelde op de achtergrond altijd een belangrijke rol. Zijn gezag en deskundigheid waren onomstreden. De Haan was voorzitter van de Vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken en was verder intensief betrokken bij het CDA-beleid op het terrein van financiën.

Theo Brinkel zette zich in de Tweede Kamer in voor ontwikkelingssamenwerking, de NAVO en behoud van het religieus erfgoed. Brinkel kwam in 2002 in de Kamer nadat hij jaren had gewerkt bij het Wetenschappelijk Instituut, de denktank van het CDA.

Wim van Fessem was de asielwoordvoerder van de CDA-fractie. Hij werd

veelvuldig geconfronteerd met het vraagstuk van de 26.000 uitgeprocedeerde asielzoekers; een moeilijke kwestie. Ook hield hij zich bezig met anti-terrorismebeleid.

Erik van Lith uit Brabant hield zich intensief bezig met het waterbeleid. Het rapport *Ruimte voor de rivier* vroeg veel van zijn aandacht. Hij verkoos bij de kandidaatstelling het werken binnen het openbaar bestuur boven het Kamerlidmaatschap.

Niny van Oerle werd in 2002 het oudste Tweede Kamerlid. Ouderenbeleid was dan ook haar portefeuille. Niny was een van de Kamerleden die het meest het land in ging, zowel naar ouderen en hun organisaties, als naar CDA-bijeenkomsten waar zij altijd geïnspireerd sprak.

Nirmala Rambocus was in de Kamer betrokken bij onderwerpen als de zondagsrust en de arbo-wetgeving. Zij is een overtuigd hindoe die het pluriforme, multiculturele karakter van het CDA versterkte.

Bart van Winsen werd ook wel 'de man van de Euregio' genoemd. In de Kamer hield hij zich vooral bezig met Europees beleid. Hij is een groot voorvechter van goede Nederlands-Duitse betrekkingen.

Ans Willemse-van der Ploeg was sinds 6 juni 2006 voor de tweede keer in haar leven lid van de Tweede Kamer. Van 12 oktober 1993 tot 17 mei 1994 maakte zij ook al eens deel uit van de Tweede Kamerfractie. Ans was na Niny van Oerle het oudste Kamerlid. Evenals Niny van Oerle was zijn zeer actief.

Ook Corien Jonker zat al eerder in de Kamer, van 5 maart tot 22 mei 2002, als opvolger van Gerd Leers. Vervol-

gens weer als opvolger van Camiel Eurlings in 2004. Jonker vertegenwoordigde Brabant met verve en had goede contacten in die regio. Corien Jonker zette zich onder meer in voor de mensenrechten.

Raymond Knops was wethouder in Horst aan de Maas én beroepsadvocaat voor hij op 11 oktober 2005 Kamerlid werd. Als ervaringsdeskundige kon hij meepraten over defensie.

Als woordvoerder precariorechten haalde hij de voorpagina van *de Telegraaf*. Het ging daarbij over gemeenten die de leidingen van energiebedrijven verschillend belasten waar de burger de dupe van is.

Antoinette Vietsch zette zich als Kamerlid in voor de AWBZ, het PGB, de thuiszorg en verpleeg- en verzorgingshuizen. Zij zorgde ervoor dat de zespersooskamers langzaam maar zeker verdwijnen. Vietsch hield en houdt van campagnevoeren. Van haar is de uitspraak: 'Campagne voeren is leuk, een soort overlevingstocht in de Ardennen, je leert je teamgenoten goed kennen.'

Ook Margreeth Smilde kan campagnevoeren. Zij haalde bij de laatste verkiezingen 1276 stemmen! Desondanks moest Margreeth Smilde de Kamer verlaten. Het CDA verliest in haar een 'waakhond', die bij één van de grootste stelselwijzigingen van de afgelopen jaren, de Zorgverzekeringswet, altijd het belang van de patiënt voorop heeft gesteld. Een ander onderwerp, dat zij behartigde, was de kinderopvang.

Ine Aasted Madsen zette zich in voor de veteranen, maar ook voor de huidige militairen en hun positie. Zij pleitte ook voor meer zichtbaarheid van de krijgsmacht in de samenleving. Niet alleen het defensiepersoneel had

haar aandacht, ook voor kinderen met verstandelijke beperking of gedragsstoornis heeft zij zich sterk gemaakt. Dankzij haar is er het rugzakje voor zeer moeilijk lerende en opvoedbare kinderen.

Rendert Algra ontpopte zich zo nu dan als het 'enfant terrible' van de fractie. Hij was bepaald geen kleurloos type. Op zijn eigen weblog liet hij niet na altijd zijn mening luid en duidelijk neer te schrijven, ook al ging dat bij bepaalde onderwerpen tegen de fractie in. Ook bij stemmingen week Algra weleens af. Rendert Algra hield zich in de Kamer bezig met het politiebesteding, maar ook met de defibrillator en de beanbag. Hij was terecht verontwaardigd over het decreet van de politie dat er niet harder dan met 160 km per uur achter boeven mocht worden aangezet.

Nihat Eski, tenslotte, was woordvoerder Emancipatie/Taalunie en zette

zich in de Kamer in voor integratie via participatie. Nihat Eski was het meest favoriete Kamerlid van journalist van de Wereldomroep Rutger van Santen, omdat haring z'n lievelingseten is.

Koninklijke onderscheiding

Tijdens het afscheid van de vertrekkende Kamerleden zijn Henk de Haan, Aart Mosterd, Niny van Oerle en Bart van Winsen extra in het zonnetje gezet. Zij ontvingen tijdens de feestelijke bijeenkomst de Koninklijke onderscheiding van Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Voor een benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau komen personen in aanmerking die zich voor de samenleving bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt. Het gaat om mensen die voor de bijzondere wijze waarop zij aan hun activiteiten inhoud hebben gegeven, waardering en erkenning verdienen vanuit de samenleving.

Oud-Tweede Kamervoorzitter Frans Weisglas reikt een lintje uit aan o.a. Bart van Winsen

‘Ik ben trots op het CDA’

Maxime Verhagen gaf de afgelopen vier jaar als fractievoorzitter leiding aan de Tweede Kamerfractie. In *CDA.nl* blikt hij terug en vooruit.

Hoe kijkt u terug op de verkiezingen en de campagne daarvan voorafgaand?

Het was een fantastische campagne. De inzet van al die vrijwilligers, en die positieve energie waarmee campagne is gevoerd. In dit soort periodes merk je weer hoeveel mensen betrokken zijn bij onze partij. En je merkt ook dat we echt een partij zijn van de regio's. Wij bouwen op de enthousiasme inzet en kundige mensen uit de regio. Dat merk je tijdens werkbezoeken, regionale manifestaties, op verkiezingsmarkten en tijdens spreekbeurten. En de uitslag is er naar! Dat

is iets op trots op te zijn. Ik weet zeker dat dezelfde dosis enthousiasme en strijdbaarheid weer te zien zal zijn tijdens de Statencampagne. Want het CDA staat als een huis. Met aandacht voor mensen, aandacht voor wat leeft bij mensen. Met enthousiaste kandidaten uit alle regio's.

Wat vindt u van de uitslag? Hoe verklaart u de uitslag? Hoe moet het nu verder? Hoe denkt u dat het verder gaat?

Bij deze verkiezingen was de vraag welke partij de grootste zou worden. De aandacht voor de verschillende peilingen die elk een ander beeld neerzette, vergrootte dit gevoel alleen maar. Op de avond zelf was het beeld vanaf het eerste moment goed voor het CDA, maar bleef het tot op het laatste moment toch nog spannend. De uitslag zie ik als

Dirk Hol

blijk van waardering voor de wijze waarop het CDA de afgelopen jaren verantwoordelijkheid heeft genomen. En dan doel ik op de hervormingsagenda van Jan Peter Balkenende, waarbij moeilijke beslissingen niet uit de weg zijn gegaan. En met resultaat. Nederland staat er weer goed voor. Veel waardering en bewondering heb ik voor de wijze waarop Jan Peter Balkenende de afgelopen jaren zijn visie op de toekomst omgezet heeft in de successen waaraan we deze verkiezingswinst te danken hebben.

Op dit moment staan we aan het begin van de formatie van een nieuw kabinet. Het is daarbij belangrijk om zo goed mogelijk onze ideeën te kunnen realiseren. Dat wil zeggen: over vier jaar moet de kiezer wederom resultaat kunnen zien. Uiteraard speelt het politieke klimaat een rol. De ver-

kiezingsuitslag kan op verschillende wijzen uitgelegd worden. Daarom moet zorgvuldig onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn. Dat is wat er nu gebeurt.

U bent de afgelopen vier jaar fractievoorzitter geweest. Hoe kijkt u terug op die jaren?

Het CDA heeft de afgelopen jaren laten zien een stabiele en degelijke partij te zijn met oog voor mensen. Op die manier heeft de fractie zich ook opgesteld. De fractie heeft zich steeds op een gemotiveerde en betrokken manier ingezet. We hebben als CDA-fractie in de afgelopen turbulente tijd daadkrachtig en eensgezind het CDA-geluid in de Kamer naar voren gebracht. Er was ruimte voor discussie, maar we hebben steeds saamhorig en consistent gewerkt aan de toekomst van Nederland. Dat ik leiding heb mogen geven aan deze club bevlogen mensen maakt me blij. Het was een mooie en turbulente tijd waarin we een team zijn geworden en vorm hebben kunnen geven aan het CDA-profiel.

Dan iets heel anders. De onderhandelingen met Turkije dreigen te worden stopgezet dan wel opgeschort, omdat Turkije niet bereid lijkt tot erkenning van Cyprus als EU-lidstaat. Wat vindt u van de houding van de Turkse regering? Moeten de toetredingsonderhandelingen tussen de EU en Turkije worden stopgezet. Zo ja, voorgoed of slechts tijdelijk? En waarom?

Er zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de Europese Unie en Turkije. Het zijn afspraken waaraan voldaan moet worden voordat overgegaan kan worden tot toetreding. Het CDA is steeds kritisch geweest over de opstelling van Turkije, bijvoorbeeld in de kwestie-Cyprus. De Europese Commissie heeft geadviseerd de onderhandelingen op 8 van de 34 belangrijke hoofdstukken op te schorten. Daarvan hebben we als CDA gezegd dat dat signaal niet sterk genoeg is. Als in december niet voldaan is aan de voorwaarden moeten we de facto de onderhandelingen opschorten.

Tot slot, heeft u goede voornemens voor het komende jaar, persoonlijk dan wel politiek? Zo ja, wat zijn die dan?

De CDA-fractie staat ook in het nieuwe jaar te trappelen om in nauw contact met de leden de CDA-idealen op de politieke agenda te blijven zetten. Het fundament voor een stabiele toekomst van Nederland is gelegd. Mijn wens is dat we de kans krijgen om hieraan voort te bouwen. Onder leiding van Jan Peter Balkenende. Betrokken bij wat leeft bij de mensen. Ambitieuze en resultaatgericht. 2007 wordt het jaar van doorpakken! Het jaar van investeren in een betrokken samenleving. Op naar de Statenverkiezingen!

Goede gezondheid en alvast een zalig kerstfeest en een gezegend nieuwjaar toegewenst.

Vraag van de maand

Hoe komt een kabinet tot stand?

Nadat er verkiezingen voor de Tweede Kamer hebben plaatsgevonden, moet er op basis van de verkiezingsuitslag een nieuw kabinet gevormd worden. Bij de start van het formatieproces spreekt de Koningin met de voorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, de vicevoorzitter van de Raad van State en de voorzitters van de fracties in de 'nieuwe' Tweede Kamer, om advies in te winnen over de door hen gewenste informateur en regeringscoalitie. Op basis van alle ingewonnen adviezen stelt de Koningin een informateur aan die gaat onderzoeken welke partijen bereid zijn met elkaar een coalitie te vormen en welke coalitie over voldoende steun in de Tweede Kamer kan beschikken. Vervolgens voert de informateur normaliter een of meer gesprekken met de voorzitters van po-

tentiële regeringsfracties. Vanwege de lastige situatie, die door de laatste verkiezingsuitslag is ontstaan, heeft de informateur in een 'verkenkende ronde' met alle fractievoorzitters gesproken. De informateur brengt van zijn gesprekken verslag uit aan de Koningin, en krijgt normaliter hierna van haar de opdracht om - eventueel samen met enkele andere informateurs - met de voorzitters van de meeste waarschijnlijk regeringsfracties verder te spreken over een regeerprogramma en de verdeling van de portefeuilles in het nieuwe kabinet. Ook van deze gesprekken brengt de informateur verslag uit aan de Koningin; het eindverslag. Tevens adviseert hij de Koningin wie het beste tot formateur van het nieuwe kabinet kan worden benoemd. Onder leiding van de formateur wordt

daarna verder onderhandeld over het (concept)regeerakkoord en de invulling van de kabinetsposten. In overleg met de onderhandelaars van de toekomstige coalitie benadert de formateur kandidaat-ministers en kandidaat-staatssecretarissen met de vraag of ze kunnen instemmen met het regeerprogramma en willen toetreden tot het kabinet. Wanneer er tussen de onderhandelaars en de formateur overeenstemming is over het programma en de kandidaat-bewindspersonen, en ook zij hebben ingestemd met het regeerakkoord, gaat de formateur naar de Koningin om verslag uit te brengen van het welslagen van de onderhandelingen. Tot slot licht de formateur de Koningin in over de samenstelling van het nieuwe kabinet.

Commentaar

Ongerust en onrustig

Eenenveertig zetels is lang niet verkeerd, zeker als je het sfeerbeeld van het afgelopen voorjaar nog eens voor de geest haalt. Jan Peter Balkenende heeft met succes de kaarten gespeeld van succesvol beleid, van stabiliteit en van waarden. Waarschijnlijk is het CDA daarom inderdaad het baken van evenwicht en vertrouwen. Toch is dat baken niet al te groot in een overigens hopeloos onzekere omgeving. In een snel veranderende wereld zijn veel mensen bezorgd, heel erg bezorgd soms. Het gaat daarbij vooral om zekerheden. Bestaanszekerheid, werk, inkomen, toekomst voor de kinderen, zorg voor ouderen, maar ook om angst voor geweld, voor verzuivering, voor klimaatverandering of voor islamisering. De laatste tijd emigreren jaarlijks zo'n 50.000, vooral jonge, Nederlanders. Ook dat is een signaal van een onrustige en ongeruste samenleving. De meeste veranderingen worden overigens niet door de

politiek veroorzaakt. Globalisering, internationalisering of liberalisering zijn processen waar de hele wereld mee te maken heeft. Het politieke probleem is dat het zo moeilijk blijkt de mensen vertrouwen te geven. Daarom komt er van de kiezers ook weinig vertrouwen terug. Zij spatten alle kanten uit. Sommigen gingen naar rechts, nog veel meer kozen links. De VVD verloor zijn rechtersvoet en de PvdA zijn linker, maar eigenlijk is geen enkele partij meer echt zeker van zijn aanhang, ook het CDA niet. Hoe kan de maatschappij weer zelfvertrouwen krijgen? Nou, in ieder geval niet door te gaan experimenteren, of maandenlang te gaan ruziën. Volgend jaar zijn er alweer verkiezingen, dan voor de Provinciale Staten en voor de Eerste Kamer. Als de huidige ongedurigheid dan voortduurt zullen die uitslagen een nog verdeelder beeld geven, met alle gevolgen voor het besturen daarna. Het spoedig smeden van een

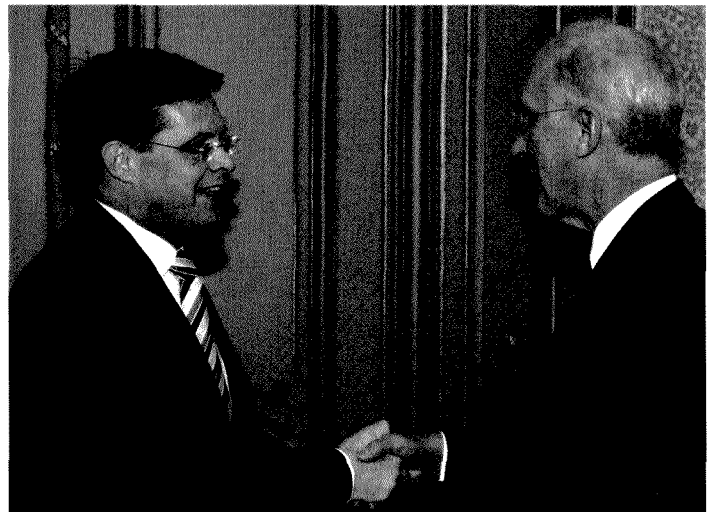
hechte coalitie op basis van een solide meerderheid moet daarom een eerste beweging zijn in de richting van nieuwe stabiliteit. Dat nieuwe kabinet moet behalve besluitvaardigheid ook spiritualiteit uitstralen, als signaal dat de toekomst vol vertrouwen en met inzicht tegemoet kan worden getreden. De eigentijdse inhoud van het CDA, die onder Balkenende verder werd uitgewerkt, is daarbij een uiterst waardevol bestanddeel. De inbreng van de andere partners voegt daar iets aan toe. Het verkiezingskarwei is pas half geklaard. Deel twee is nu begonnen. Wij wensen Jan Peter veel succes en wijsheid. De verkiezingen hebben laten zien dat hij zich gesteund kan weten door een sterke en eensgezinde achterban.

Hans Hillen, oud-Tweede Kamerlid en campagnestrateeg

Na de verkiezingen...

Na de verkiezingsuitslag telt de CDA-fractie 7 nieuwe leden. CDA-leider Jan Peter Balkenende brengt na de verkiezingen een bezoek aan de Koningin op paleis Noordeinde. Nadat de Koningin door alle fractieleiders advies heeft gevraagd, stelt zij Rein Jan Hoekstra aan als informateur. In het gebouw van de Eerste Kamer voert hij vervolgens gesprekken met de leiders van de drie grootste partijen.

Tekst **Marjolijn van der Stel** Fotografie **Dirk Hol**

Vrouwen en armoede in de Europese Unie

Het EVP-Vrouwen Congres in Bratislava (13-14 oktober 2006) is dit jaar samen met de EUW (European Union of Women), een Europese non-gouvernementele organisatie (NGO), gehouden. Door voor een gezamenlijke bijeenkomst te kiezen kon een grotere groep vrouwen bereikt worden. In 2004 was al eerder voor een dergelijke opzet gekozen bij het EVP-Vrouwen Congres in Berlijn. Dat was gewijd aan de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt.

De Nederlandse delegatie bestond dit jaar uit: Hillie van de Streek, Ellettha Schoustra, Monique Vogelaar en Lily Hutjes. Bratislava, de hoofdstad van Slowakije, bleek een goede keuze. Het hotel, tevens conferentieoord, was gelegen in het charmante historische

stadscentrum aan de oevers van de Donau. Alles was binnen loopafstand bereikbaar.

Er waren ruim 130 deelnemers uit meer dan 30 Europese landen.

Het programma was drieledig: vrijdagochtend 13 oktober werd besteed aan de huishoudelijke vergadering van EVP-V (Comité Directeur); in de middag werd het inhoudelijke deel van het congres gehouden, en zaterdagochtend 14 oktober had de EUW vier workshops over maatschappelijke onderwerpen georganiseerd.

In het Comité Directeur is een nieuw bestuur gekozen voor een periode van drie jaar. De Duitse Doris Pack en onze Nederlandse Europarlementariër Ria Oomen zijn herkozen als voorzitter en

penningmeester. Hillie van de Streek, de voorzitter van onze Regiegroep Buitentland, is verkozen tot de prestigieuze functie van secretaris-generaal. Daarnaast zijn zes vice voorzitters benoemd, uit respectievelijk Polen, België, Spanje, Denemarken, Oostenrijk en Griekenland.

Zes sprekers uit zes landen hielden een voordracht over het conferentieonderwerp: Armoede en vrouwen in de Europese Unie. Onze eigen Jet Creemers, oud-voorzitter CDAV, oogstte lof met haar voordracht over schuldhulpverlening. Jet heeft dat op bedrijfsmatige wijze opgezet, waarvoor zij in 1994 de titel 'zakenvrouw van het jaar' in de wacht sleepte. De vergadering nam een resolutie aan om armoede van vrouwen te bestrijden en maatregelen te treffen om vrouwen betere kansen te geven op de arbeidsmarkt. De tekst van de resolutie is te vinden op de website van de EVP-Vrouwen: www.epp-women.org.

Terugblikkend concluderen wij dat het voor het CDAV belangrijk is om actief binnen de EVP-Vrouwen te blijven participeren. Ook heeft het CDAV zélf veel te bieden. Van de zijde van het EVP-V bestuur wordt de actieve inbreng van de Nederlandse deelnemers zeer gewaardeerd. Voor de nieuwe EU-landen kan het CDAV als politieke vrouwenorganisatie een voorbeeldfunctie vervullen. Zo bleek in de wandelgangen dat deelnemers uit nieuw aangesloten landen slecht op de hoogte zijn van de waarde en werkwijze van de EU, waar ze zich wel graag bij willen aansluiten. Wij zien hier een voorlichtende taak voor die leden die al wel weten wat een politieke vrouwenorgani-

satie, die inmiddels goed is ingevoerd in de groei van de EU, kan bereiken.

Verkiezingen

Als CDA-lid en lid van het CDAV heeft u ongetwijfeld een drukke en nerveuze tijd meegemaakt de afgelopen maanden. Het bestuur van het CDAV ook. Het dankt iedereen die zich heeft ingezet voor het CDA en de CDA-vrouwen.

Ten tijde van het schrijven van deze editie van *Vrouw & Politiek* is niet bekend wat de uitslag van de verkiezingen zal zijn. Eén ding is wel duidelijk geworden tijdens onze bezoeken aan de provinciale en regionale CDAV-afdelingen: niet iedereen is tevreden over het aantal vrouwelijke leden van de Tweede Kamer op verkiesbare plaatsen. Met uitzondering van de provincie Utrecht, die als er een prijs bestond voor het stimuleren van vrouwen met talent de gouden plak verdient.

De volgende stap is daarom het stimuleren van CDA-vrouwen in een kabinet waar het CDA deel van uitmaakt. Bij het schrijven van deze zin leek het wel een déja vu. Hiertoe hebben we eerder opgeroepen. Waarom is het dan toch zo moeilijk om te realiseren? Onze oproep namens vele CDAV-vrouwen aan Balkenende en Verhagen is om niet alleen bekenden en eensgezinde vrouwen aan te bevelen, maar nu ook eens de kans te geven aan vrouwen die gestaafd hun bestuurlijke 'mannelijke' hebben gestaan.

Het CDAV heeft een goede en toereikende database van capabele vrouwen die zowel minister als staatssecretaris kunnen zijn, en die moeten gehoord worden! Dit is dus niet de eerste keer dat het CDAV deze oproep doet, maar wel de laatste keer dat het CDAV het resultaat, indien negatief, accepteert. Een goed CDAV bestuur drijft op een goede medewerker. Karin Hoentjen is helaas vertrokken, en wij danken haar zeer voor al haar fantastische werk. We hebben dringend een nieuwe

medewerker nodig en vragen iedereen die interesse heeft, op onderstaande vacature te solliciteren:

Vacature

Het CDA Partijbureau vervult als ledenorganisatie een dienstverlenende rol naar de 70.000 leden, de CDA-afdelingen en het partijbestuur. Binnen dit bureau vinden ook een aantal gelieerde organisaties onderdak.

Eén daarvan is het CDAV (CDA Vrouwenberaad). Met 4000 leden, een actieve organisatie die staat voor het bevorderen en stimuleren van de emancipatie op alle fronten.

In verband met het vertrek van de huidige functionaris zoekt het CDA Bureau een:

Ambtelijk secretaris CDAV M/V 20 uur p/w

Deze medewerker CDAV functioneert direct onder het bestuur van het CDAV en het sectorhoofd Politiek Bestuur, tevens bureaudirecteur. Aan de laatste legt de medewerker ook verantwoording af.

Taken:

- Verzorgt de postbehandeling en de voortgangsbewaking;
- Muteert en controleert aangeleverde gegevens;
- Handelt diverse zaken administratief af en bewaakt de voortgang;
- Behandelt inkomende telefoongesprekken;
- Bereidt vergaderingen en activiteiten administratief en organisatorisch voor en verzorgt de verslaglegging en voortgangsbewaking;
- Legt naar onderwerp of project werk- en vergaderdossiers aan en houdt deze bij;
- Verzorgt de correspondentie en concipieert op globale aanwijzing brieven;
- Fungeert als contactpersoon en gastheer/gastvrouw bij diverse CDAV-activiteiten.

Kennis en vaardigheden:

- Kennis van geldende administratieve procedures en vaardigheden hierin;
- Goede kennis van de Nederlandse taal in woord en geschrift;
- Vaardigheid in het werken met geautomatiseerde systemen (Microsoft Office en Excel);
- Vaardigheid in het maken van verslagen van vergaderingen, in het vormen en bijhouden van dossiers;
- Vaardigheid in het organiseren van bijeenkomsten.

Functie-eisen

- MBO werk- en denkniveau;
- Affiniteit met het CDA en het CDAV

De standplaats is Den Haag. Het CDA werkt met een eigen CAO en biedt goede arbeidsvoorwaarden.

Voor meer informatie over deze functie kunt u contact opnemen met Ellen Nauta-van Moorsel, bureaudirecteur, 070-3424801.

Tot 31 december 2006 kunt u een sollicitatiebrief met CV richten aan: Secretariaat CDA, t.a.v. Ellen Nauta-Van Moorsel, postbus 30453, 2500 GL Den Haag of sturen naar Nauta@cda.nl

Uitnodiging Nieuwjaarsbijeenkomst CDAV op 6 januari

2007: EU-Jaar van de gelijke kansen en gelijke mogelijkheden

Op zaterdag 6 januari a.s. vindt in het NH Hotel te Utrecht de CDAV Nieuwjaarsbijeenkomst 2007 plaats. De jaarlijkse Nieuwjaarsbijeenkomst is bijna een traditie aan het worden. Het is bij uitstek dé kans waar CDA-vrouwen elkaar ontmoeten. Elk jaar weer is de bijeenkomst een groot succes.

Ook dit jaar weer is het gelukt om een aansprekend thema te kiezen, passend bij zowel de Tweede Kamer-verkiezingen van 2006, als bij de

Statenverkiezingen van 2007, en de mate van vertegenwoordiging van vrouwen daarin.

Het jaar 2007 is namelijk het 'EU-jaar van de gelijke kansen en gelijke mogelijkheden'. Dit onderwerp sluit (toevallig!?) uitstekend aan bij het streven van het CDAV om richting 2010 een gelijke m/v-participatie te bereiken: in de politiek, in besturen van maatschappelijke organisaties en op de werkvloer. Corien Wortmann, Europarlementariër namens het CDA en contactpersoon voor het CDAV, heeft het initiatief tot dit thema genomen, in samenwerking met de Regiegroep Buitenland van het CDAV. Zij zal als 'keynote speaker' een toelichting te geven op de ambitie die de EU heeft met het uitroepen van 2007 tot het *Year of the Equal Chances*. Ook zal zij ingaan op de zogenoemde Roadmap Gender Equality die daarbij hoort. In aanvulling op Corien Wortmann proberen we een aanspre-

kende CDA-persoonlijkheid te vinden, die ter inspiratie een 'best practice' laat zien van hoe het mogelijk is om in het CDA daadwerkelijk gelijke m/v-vertegenwoordiging te krijgen. Daarnaast willen we veel tijd inruimen voor discussie, vragen en ontmoeting. We kunnen ons voorstellen dat u een terugblik wenst op de Kamerverkiezingen. In dat opzicht kan een kennismaking met alle nieuwgekozen vrouwelijke Tweede Kamerleden natuurlijk niet ontbreken.

Ook proberen we vooruit te blikken in 2007, en dan komen we uit bij de Statenverkiezingen. Hoe zit het daar met de vertegenwoordiging van vrouwen? Zijn we tevreden? Bij de lunch zullen de CDAV-regiegroepen en het CDAV-bestuur zich presenteren en open staan voor kennismaking en gesprek.

Wij nodigen u graag uit voor dit uitdagende programma. We zien ernaar

uit om samen met u het nieuwe jaar te beginnen. Het is onze ambitie om 2007 tot een jaar te maken waarin we (als CDA'ers, m/v!) concrete stappen zetten in de richting van *Equal chances en equal opportunities!*

P.S. Voor aanmelding is een bericht aan wisse@cda.nl genoeg.

Ledendag 'Vrouwen (be)sturen!'

Op zaterdag 31 maart 2007 zal de jaarlijkse CDAV-ledendag plaatsvinden. Zoals gebruikelijk zal in de ochtend het huishoudelijk deel plaatsvinden. Na de lunch zal het jaarthema 2007 "Vrouwen (be)sturen!" worden geïntroduceerd. Een interessant thema om onze missie "50/50 in 2010" handen en voeten te geven. De voorbereidingen zijn inmiddels in volle gang. We streven naar een inspirerende en interactieve (mid)dag, waarbij wij van harte hopen op de komst van velen van u!

IN VERWONDERING OVER CAMPAGNE EN VERKIEZINGEN

In de week van 22 november was een twintigtal buitenlandse politici te gast bij de Nederlandse politieke partijen. Ze kwamen uit landen als Zambia, Kenia, Bolivia en Georgië. Op uitnodiging van het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (IMD) konden ze meemaken wat er in Nederland gebeurt voorafgaand, tijdens en na de verkiezingen.

Tekst Sylva van Rosse en Martin van Vliet Fotografie Martin van Vliet, ANP

Logisch dat de bezoekende partijleiders en parlementsleden steeds vergelijkingen maakten met hun eigen verkiezingen. Bijna iedereen viel het op dat in Nederland de campagne met name gevoerd werd via de media, en hoe weinig

direct contact er was tussen politici en burgers. In een land als Zambia wordt wekenlang van deur tot deur campagne gevoerd. Bij een slotmanifestatie in Bolivia zijn dertigduizend mensen aanwezig. Daarbij stak het Nederlandse

straatbeeld pover af. Zelfs op verkiezingsdag was er niets bijzonders te merken aan de sfeer op straat. Wat het directe contact betreft kunnen Nederlandse politici wat leren van hen, vonden de bezoekers.

Daar staat tegenover dat men onder de indruk was van de inhoudelijke thema's die aan bod kwamen tijdens debatten. De partijprogramma's waren bovendien goed gefundeerd en doorberekend door het CPB. Daardoor kunnen partijen geen beloften doen die niet waar te maken zijn. Men was het dus niet eens met de opinie dat het in deze verkiezingen alleen maar om de 'poppetjes' ging. Dat de onderwerpen

---

IMD Het Nederlands Instituut voor Meerpartijen Democratie (IMD) is een organisatie van politieke partijen in Nederland voor politieke partijen in jonge democratieën. Naar aanleiding van verzoeken om steun voor democratische ontwikkeling vanuit de hele wereld werd het IMD in 2000 opgericht door zeven Nederlandse politieke partijen: PvdA, VVD, CDA, D66, GroenLinks, ChristenUnie en SGP. Het IMD werkt momenteel samen met meer dan 150 politieke partijen uit 17 landen in Afrika, Latijns-Amerika, Zuidoost-Azië en Oost-Europa.

Het IMD ondersteunt gezamenlijke initiatieven van partijen om het functioneren van de democratie in deze landen te verbeteren. Daarnaast helpt het IMD politieke partijen bij de opbouw van hun organisaties, de ontwikkeling van hun standpunten, en de verbetering van hun relaties met maatschappelijke organisaties en de media. De hulp die het IMD biedt, bestaat niet alleen uit geld voor projecten, maar ook uit het delen van expertise en ervaring die aanwezig is binnen Nederlandse politieke partijen.

Door hulp te bieden aan politieke partijen in jonge democratieën tracht het IMD een duurzame bijdrage te leveren aan democratische politieke en maatschappelijke ontwikkelingen in de landen waar het IMD werkt. Het IMD organiseert ook regionale conferenties van politieke partijen uit programmalanden en buurlanden. Zo kunnen democratisch gezinde politici uit verschillende landen van elkaar leren, ervaringen delen en anderen aansporen om het democratiseringsproces op gang te brengen.

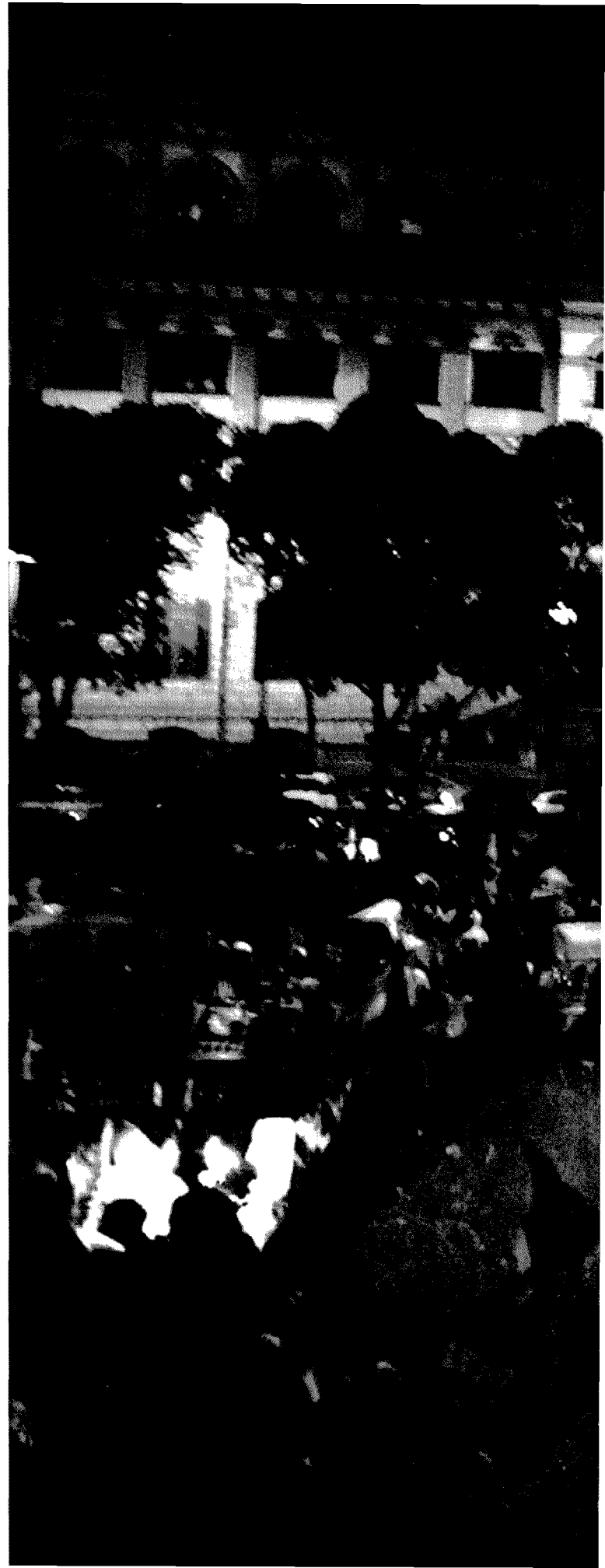
Meer weten?

Bezoek de IMD-website: www.nimd.nl. Daar vindt u niet alleen informatie over het werk van het IMD, maar ook het laatste nieuws over democratische ontwikkelingen wereldwijd.

---

milieu en Schiphol zo uitvoerig besproken werden in het laatste verkiezingsdebat vond men opmerkelijk. Men was zich er niet van bewust dat dit voor Nederland dingen zijn waarover men van mening verschilt. In landen als Georgië en Guatemala zou dat in het geheel niet het geval zijn. Wat men veel zorgelijker vond, is dat iemand als Geert Wilders zoveel stemmen trekt. Volgens de bezoekende politici is het een bekend fenomeen dat mensen in een globaliserende wereld steeds banger worden voor het onbekende. Maar van Nederland hoopt men dat het de wereld niet de rug toekent en de agenda van Wilders gaat uitvoeren. Integendeel, er zou juist fors geïnvesteerd moeten worden in Afrika, de toegang voor landbouwproducten op Europese markten zou moeten verbeteren, en de migratiestroom bin-

Verkiezingen in Rio de Janeiro, Brazilië ►

nen de EU zou moeten worden gereguleerd in overleg met overheden van landen van herkomst.

Alles of niets?

In veel landen zijn verkiezingen een spel van alles of niets; een overwinning is absoluut. Dat betekent dat de grootste partij een regering vormt, dat ambtenaren op ministeries worden vervangen, en dat alle andere partijen een paar jaar lang nauwelijks ruimte hebben een rol te spelen. Partijleider Michael Mabenga van de Zambiaanse regeringspartij MMD liet tijdens een ontmoeting met Marja van Bijsterveldt zijn verbazing duidelijk blijken toen zij uitlegde dat Nederlandse regeringen altijd worden gevormd door een coalitie van partijen.

Piet Hein Donner lichtte in een presentatie verder toe hoe het Nederlandse formatie- en coalitiesysteem werkt. Het waren vooral de vertegenwoordigers van regeringspartijen die moeite hadden met dit concept, terwijl vertegenwoordigers van oppositiepartijen inzagen dat een coalitie ruimte geeft aan kleinere partijen om een deel van hun agenda uit te voeren. Onder de leden van oppositiepartijen uit de programmalanden van het IMD bestaat er vaak afkeer van oppositievoeren. Dit wordt meestal ervaren als verloren tijd voor een politieke partij. Maxime Verhagen sprak op de slotmanifestatie in Lisse met politici uit Ghana, Bolivia, Zambia en Georgië over de mogelijkheden die een rol in de oppositie kan bieden voor het herformuleren van de (partij)ideologie, of voor het reorganiseren van de partij.

You can't regulate trust...

En daarom is het formatieproces niet vastgelegd in de wet. Dat zei Piet Hein Donner tegen de gasten, en met die woorden legde hij de vinger op de zere plek voor veel van de

aanwezig. De praktijk is in veel landen dat er haat, nijd en wantrouwen bestaat tussen politieke partijen en tussen politici. Er wordt bovendien nog veel misbruik gemaakt van machtsposities. Dit heeft tot gevolg dat de bevolking politici vaak niet vertrouwt, en dat verkiezingsresultaten vaak ter discussie staan. En hoewel de Nederlandse kiezers veel ongenoegen uiten over 'de politiek', konden de buitenlandse waarnemers zelf zien dat het vertrouwen in het democratische systeem groot is. Er staat geen politie voor de stembureaus, en het stemmen verloopt heel informeel. Dat zouden de bezoekers in hun eigen land ook wel zo willen zien.

Behalve dat er verschillen waren met hun eigen land, waren er ook overeenkomsten. Net als in eigen land bleek de afstand tussen burger en politiek in Nederland vaak groot. En net als hier is er weinig belangstelling onder de burgers om zelf politiek actief te worden. Dat geldt overal met name voor jongeren. Shaun McKay uit Zuid-Afrika zag dat jongeren ook hier soms de taal van de politiek niet begrepen. Hij realiseerde zich dat dit in Zuid-Afrika ook kan gebeuren als er niet harder gewerkt wordt aan het betrekken van jongeren bij de politiek. Hij was daarom erg gecharmeerd van de stemwijzer en van de scholierenverkiezingen. Beiden zijn goede manieren om de bevolking en jongeren te betrekken bij inhoudelijke vraagstukken.

Tot slot: wat stemmen ze zelf?

De stemwijzer is vertaald in het Engels en het Spaans. Daarom konden de buitenlandse gasten een persoonlijk stemadvies krijgen. De uitslag was als volgt: PvdA 9, CDA 5, Groenlinks 4, D66 4, VVD 2, ChristenUnie 2, en SP 1. De PvdA heeft dus niet overal verloren. ■

VERENIGINGSNIEUWS

Woord van dank

Namens het CDA-bestuur wil ik u hartelijk danken voor de vele gulle giften die wij van u ontvingen en uw enthousiaste en onvermoeibare inzet tijdens de campagne!

Met hartelijke groet,

Marja van Bijsterveldt
Partijvoorzitter

Belangrijke mededeling contributie 2007

De contributietarieven van het CDA zullen ook in 2007 ongewijzigd blijven. De bedragen die ons via een machtiging zijn toegezegd, zullen dus ook ongewijzigd blijven. Uw contributie zal rond de 21e van elke maand worden afgeschreven, telkens in de eerste maand van het kwartaal of jaar.

Nieuw: combinatielidmaatschap CDA en CDJA

Het Partijcongres heeft op 30 september jl. ingestemd met het combinatielidmaatschap van CDJA en CDA. Dit lidmaatschap maakt het voor CDJA-leden mogelijk om na hun 25e voor een gereduceerd tarief lid te blijven van zowel het CDJA als het CDA. Op dit moment is een groot aantal CDA-leden niet lid van het CDJA en is een groot aantal CDJA-leden niet lid van het CDA. Het is belangrijk dat CDJA-leden tijdens hun CDJA-periode zo veel mogelijk meedoen in het CDJA en het CDA en uiteindelijk doorstromen naar het CDA.

In de huidige situatie kunnen CDJA-leden tot 25 jaar gratis lid worden van het CDA. Op het moment dat zij 26 jaar worden, moeten zij nu zowel de contributie van het CDA als van het CDJA betalen, waardoor de totale contributie stijgt van 16 naar 64 euro. Deze stijging leidt vaak tot het opzeggen van het CDJA- of het CDA-lidmaatschap.

Om een goede doorstroming van jongeren uit het CDJA naar het CDA te stimuleren is het combinatielidmaatschap geïntroduceerd, waarbij de contributie geleidelijk stijgt. Wij hopen dat hiermee zowel het CDA als het CDJA in ledental zullen groeien.

De tarieven voor het combinatielidmaatschap zijn als volgt:

25 t/m 27 jaar: 19 euro per jaar
28 jaar: 35 euro per jaar
29 jaar en ouder: 48 euro per jaar
(de normale CDA-contributie)

Zaterdag 3 februari 2007: CDA-debattoernooi

Of u nu raadslid, wethouder, Statenlid, bestuurslid of gewoon CDA-lid bent, werken aan uw debatvaardigheden blijft zinvol. In de aanloop naar het CDA-debattoernooi bieden we u de mogelijkheid om in vrijwel iedere provincie deel te nemen aan een debattraining. De debattraining richt zich op het Oxforddebat; de debatform van het CDA-debattoernooi. Het Oxforddebat leent zich meer dan andere vormen om te werken aan het vermogen u te onderscheiden van andere partijen die net als u voor of tegen zijn. En natuurlijk leert u beter analyseren, argumenteren, scherp reageren en spreken met passie en hartstocht. Voor meer informatie en aanmelding; www.cda.nl/si of bel: 070-3424860

RENTMEESTERPRIJS

Op 15 oktober jl., Wereldvoedsel-dag, heeft staatssecretaris van milieu Pieter van Geel in Amsterdam de winnaars van de Rentmeesterswedstrijd van het CDA bekend gemaakt.

Tijdens het partijdebat over duurzaamheid in 2004 en 2005 riep het CDA de Rentmeesterswedstrijd voor ondernemers, studenten en consumenten in het leven. Met deze wedstrijd heeft het CDA projecten, plannen en initiatieven op het terrein van duurzaamheid gestimuleerd. De tientallen inge-

diende projecten zijn beoordeeld door een vakjury onder leiding van Pieter van Geel. De jury heeft in elke categorie een winnaar aangewezen. Het CDA werkte bij deze wedstrijd samen met belangrijke maatschappelijke actoren, zoals de Vrije Universiteit, MKB Nederland, Goede Waar en co, Fair Food en Fair Ventures.

Studenten

De winnende studenten zijn Bashar Al Badri, Wouter van den Ham en Jesper Bekke. De drie heren zijn studenten milieukunde aan de Saxion Hogeschool in Deventer. Zij dienden het Businessplan E-pack in. Hiermee willen zij, in de vorm van draagbare tassen, een mobiele zonne-energiebron ontwikkelen. Hiermee hebben mensen onderweg beschikking over energie. De aantrekkelijke tassenlijn probeert duurzaamheid sexy te maken door een duurzame lifestyle uit te lokken. De heren ontvangen als prijs een starterkapitaal van € 10.000 te besteden aan verdere uitwerking van hun ontwerp bij de VU. Ook astronaut en zonne-energiekenner Wubbo Ockels is bij het project betrokken. Hij is enthousiast over het plan en acht het zeker levensvatbaar. Het prijzengeld is beschikbaar gesteld door de stichting dr. Abraham Kuyperfonds.

Het CDA gelooft in de innovatieve potenties van studenten. Om de Nederlandse kenniseconomie te stimuleren, willen zij op deze manier studenten een duwtje in de rug geven.

Ondernemer

De winnende ondernemer is kippenboer Douwe de Jong uit Parrega. Hij deed een inzending met zijn bedrijf Energy Egg Farm. Het doel van zijn bedrijf is het ontwerpen, bouwen en in gebruik nemen van een innovatieve installatie, die met kippenmest in combinatie met aanwezige warmte een vergistingsproces en daarmee energie oplevert. Het gehele duurzame proces moet uiteindelijk leiden tot een volledig duurzaam geproduceerd ei. Als prijs ontvangt Douwe een >>

>> Businessconsult met staatssecretaris van Economische Zaken, Karien van Gennip.

Consument

De winnende consument is Jeroom Remmers uit Driebergen. Hij maakte een voorstel voor een lijst met erkende duurzame producten en bedacht een fiscale stimulering voor de aankoop van deze producten door consumenten. Jeroom ontving als prijs 5 minuten gratis winkelen in een natuurwinkel. Op 17 november jl. plunderde hij een Natuurwinkel in Den Haag. Met drie winkelwagentjes vol boodschappen verliet hij het pand. 'Hier kom ik de winter wel mee door!', aldus Remmers. De winkeligenaar reageerde enthousiast: 'Heel goed dat het CDA dit doet! Ik ben blij dat ik als duurzame winkelier zo'n geweldige omzet maak!' Daarnaast mag Jeroom op het ministerie van VROM samen met beleidsmedewerkers de verdere mogelijkheden van zijn idee onderzoeken.

Vacature DB

In de vergadering van het Partijbestuur van 24 november jl., is besloten om de vacature van eerste vicevoorzitter

van de partij, welke is ontstaan na het overlijden van Jan Bart Mandos, op korte termijn open te stellen. Jan Bart Mandos was een zeer actieve vicevoorzitter met een zware portefeuille in het Dagelijks Bestuur, zoals u kunt lezen in deze *CDA.nl*.

Profiel eerste vicevoorzitter

- Is een betrokken christendemocraat, lid van het CDA, die bereid en in staat is bij te dragen aan een eigentijds, herkenbaar en professioneel bestuur van de partij;
- Is uitstekend ingevoerd in de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen;
- Kent en heeft een brede ervaring binnen de partij(organisatie);
- Beschikt over politieke en bestuurlijke ervaring;
- Zal zich met name bezighouden met de versterking van de vereniging tot een open, vitale en eigentijdse beweging;
- Is in staat in voorkomende gevallen ten volle op te treden als vervanger van de partijvoorzitter;
- Heeft een groot maatschappelijk netwerk;
- Beschikt over voldoende tijd en kan daar op een flexibele wijze mee omgaan.

Oproep sollicitatie en voordracht

Hierbij doet het Partijbestuur een oproep aan CDA-leden, die interesse hebben in het vervullen van deze functie, te solliciteren. Tevens doet het een beroep op de afdelingen om eventuele kandidaten voor deze functie voor te dragen aan het Partijbestuur.

Wijze van verkiezing en verloop procedure

De eerste vicevoorzitter wordt in functie gekozen. De sluitingstermijn voor het voordragen dan wel het solliciteren is: 13 januari 2007. Voor nadere informatie over deze functie kunt u contact opnemen met mevr. mr. M. Kip, juridische zaken & bestuursondersteuning, tel. 070-3424828. Voordrachten en sollicitaties kunnen worden gericht aan: CDA-Bureau, t.a.v. Mevr. Mr. M. Kip, Postbus 30453, 2500 GL Den Haag. Emailadres: kip@cda.nl

Medio maart 2007 stelt het Partijbestuur de meervoudige voordracht vast. Gedurende zes weken na de verzending en openbaarmaking van deze voordracht bestaat de mogelijkheid tegenkandidaten te stellen. Er wordt naar gestreefd om op het geplande Partijcongres d.d. 2 juni 2007 de eerste vicevoorzitter in functie te kiezen.

Een woord van dank

Lieve mensen,

Omdat het voor ons een bijzonder moeilijke opdracht blijkt iedereen die vanwege het overlijden van Jan Bart zijn medeleven betuigde persoonlijk te bedanken, neem ik graag de gelegenheid u daarvoor te bedanken via dit blad.

Het laatste jaar is voor Jan Bart een zwaar jaar geweest. Toen in november vorig jaar duidelijk werd dat lichamelijke vitaliteit hem steeds meer ging ontbreken, beseften we dat volledige beterschap voor hem niet meer mo-

gelijk was. Dankzij zijn strijdbaarheid, werklust en optimisme heeft hij tot bijna op de laatste dag hard kunnen werken. Zijn betrokkenheid bij alles wat binnen het CDA gebeurde en zijn deelname aan de wording van 'zijn' partij heeft voor hem steeds op de eerste plaats gestaan. Gekscherend heb ik vaak het CDA zijn eerste liefde genoemd. Vanaf het eerste uur heeft hij zich steeds vol overtuiging voor het CDA ingezet. Ik heb hem daar vaak om bewonderd. Wij waren blij verrast met zoveel blijf van waardering voor Jan Bart, middels de vele bloemen, het grote aantal brieven en kaarten.

Ook de ruime delegatie van het CDA op 19 oktober jl. tijdens de uitvaartmis in Heinkensand hebben we zeer gewaardeerd. De woorden van Marja hebben ons goed gedaan. We hebben alles als een enorme troost ervaren.

Daarvoor mede namens onze kinderen mijn dank. Van harte hoop ik sommigen van jullie ooit nog eens te ontmoeten

Met vriendelijke groet,

Thea Mandos-Serlie
Heinkensand, november 2006

IN MEMORIAM

Jan Bart Mandos (1949-2006)

De afgelopen tijd heb ik heel veel karakterisering van Jan Bart zien en horen langskomen. Er was een gemeenschappelijke noemer: mensen genoten van Jan Bart. Of hij nu fel debatteerde, bezonnen meedacht, adviseerde of met een knipoog rebeldeerde. Jan Bart deed alles met een open blik, maar ook met een licht uitdagende houding, met een uitstraling van lef en durf om zo de ander te prikkelen, stelling te nemen en uit het veilige schuttersputje vandaan te komen.

Velen hebben van hem genoten in zijn periode als wethouder Volkshuisvesting, sport en recreatie en gemeentelijk woningbedrijf in Delft. Trefwoord was de vernieuwingsdrang die hem zijn hele leven typeerde. Hij voerde het vraaggestuurde woonruimteverdeelsysteem in. Als wethouder woonruimteverdeling in Almere en latere portefeuillehouder Volkshuisvesting Haaglanden herinner ik mij dat in de Volkshuisvestingssector haast eerbiedig over Jan Bart en zijn initiatieven werd gesproken. Jan Bart liet sporen na: een man met karakter. Een man voor wie gold: *no guts, no glory*. Velen hebben ook van hem genoten in de gemeente Borssele, waar hij als burgemeester onconventioneel tussen de mensen stond. Hij zette zijn vernieuwingsdrang voort. Journalisten registreerden het feilloos: de tijdelijke switch tussen de burgemeester Van Goes en hemzelf, maar ook het afschaffen van de raadscommissie haalden naast andere vernieuwingen keer op keer de kranten.

De keuze voor Jan Bart als eerste vicevoorzitter in 2002 bleek een schot in de roos. Zijn portefeuille werd partijvernieuwing, contacten met maatschappelijke organisaties en afgevaardigde van het Dagelijks Bestuur naar het Intercultureel Beraad. Portefeuilles die hij met overtuiging uitvoerde.

Samen trokken we avond aan avond het land in voor de Fonteinavonden. Met 'zijn' Trevicommissie timmerde hij vervolgens verder aan de weg van partijvernieuwing. Velen hebben ook bij ons van zijn onconventionele, maar toch altijd zeer loyale opstelling genoten. Wij als Dagelijks Bestuur in het bijzonder. Jan Bart vormde een essentieel deel van ons prachtige team. Jan Bart deed nooit zomaar iets. Hij gaf zich volledig en zette zich helemaal in. Met een tomeloze energie, zelfs toen zijn fysieke gesteld-

heid dat eigenlijk niet meer toeliet, bleef hij voor de volle honderd procent present. Wilskracht en karakter kwamen daardoor nog sterker op de voorgrond. En ook dan, die grondtrek van zijn karakter: een lichte ironie, maar altijd ingebed in welwillendheid en trouw naar de ander.

Jan Bart was een lief mens, maar wie bij hem aankwam met autoriteitsargumenten, met een aan posities ontleende arrogantie of met *dédain* voor de ander, kwam van een koude kermis thuis. Altijd correct bleef hij, maar dan kon hij die correctheid wel koppelen aan spijkerharde terechtwijzingen. Jan Bart schuwde de confrontatie dan niet. Sterker nog, hij zocht die dan op. Waarom? Om weerwoord te geven natuurlijk. Maar ook om mensen die zich door een grote mond of reputaties laten intimideren een hart onder de riem te steken. Zijn rechtvaardigheidsgevoel verzette zich tegen arrogantie en tegen dikdoenerij.

We hielden veel van Jan Bart. Hij was trouw, vrijwel altijd beschikbaar, zeer betrokken bij onze beweging. Hij hield van de confrontatie (wat niet voor iedereen even makkelijk was). Was zeer kritisch: van beroeps politici verwachtte hij veel. Weinigen kregen een 8. Toch was hij mild waar het mensen zelf betrof, maar hij sprak hen onomwonden aan op hun verantwoordelijkheid. Hij was als vicevoorzitter uiterst loyaal. Hij typte heel wat af op zijn computer. Over zaken die hem aan het hart gingen, over ergernissen in de partij. Over de keuzes voor de toekomst: de lijst, het program.

Jan Bart was een bijzonder mens. Zijn enorme engagement, zijn bescheidenheid, zijn inzicht, zijn originaliteit. Jan Bart was vrij en onafhankelijk. Hij was nimmer een volger, was autonoom met enorme mogelijkheden maar toch loyaal aan ons in alle bescheidenheid. En daarmee was hij een groot mens.

Wij zijn heel verdrietig dat hij niet meer in ons midden is en zullen hem erg missen.

En wij wensen Thea, Annette en Louise veel sterkte toe bij de verwerking van dit grote verlies.

Marja van Bijsterveldt
partijvoorzitter

.....

Jan Bart Mandos heeft zich circa dertig jaar ten volle ingezet voor de christendemocratie. Hij vervulde veel functies, zowel op lokaal als op landelijk niveau. In 1978 werd hij bestuurslid van het CDA-Delft, twee jaar later werd hij al raadslid. Opnieuw na twee jaar, in 1982 werd hij wethouder Volkshuisvesting, woonruimteverdeling, sport en recreatie. Dat bleef hij tot 1990. Toen volgde het burgemeesterschap van de Zeeuwse gemeente Borssele. Dat vervulde hij 12 jaar. In 2002 werd hij voorzitter van het College van Bestuur van de Hogeschool Zeeland; hij verlegde toen ook definitief zijn werkerrein naar de landelijke politiek. Hij werd namelijk eerste vicevoorzitter van de partij, en in die hoedanigheid de eerste vervanger van partijvoorzitter Van Bijsterveldt. Als eerste vicevoorzitter had hij de portefeuilles partijvernieuwing, contacten met maatschappelijke organisaties en bestuurlijk vertegenwoordiger in het Intercultureel Beraad.

.....

LIJSTTREKKERS IN DE REGIO

Op 7 maart 2007 zijn de Provinciale Statenverkiezingen. In deze en de volgende editie van *CDA.nl* stellen de lijsttrekkers zich kort aan u voor.

Tekst Michael Schnackers Fotografie Dirk Hol

Theo Rietkerk - Overijssel

'Vanuit mijn christelijke levensovertuiging wil ik een bijdrage leveren aan de maatschappelijke ontwikkelingen in Overijssel', aldus Theo Rietkerk, lijsttrekker in Overijssel. 'Binnen het CDA en tussen de inwoners van Overijssel werk ik aan een Overijsselse samenleving, waarin verantwoordelijkheid, naastenliefde en de kwaliteit van leven en de leefomgeving centraal staan.' Met het CDA-Overijssel zet ik mij de komende periode in voor:

- ruimte voor wonen, werken en recreëren; doorgaan met het "ontpronken"!
- het versterken van leefbare wijken in steden (bijvoorbeeld Hart van Zuid Hengelo, Rivierenwijk Deventer, Stationsomgeving Zwolle en Kampen, Waterrijk Almelo), dorpen en kernen;
- het versterken van de kwaliteit van het landelijk gebied: het uitvoeren van de reconstructie, versterken van de sociale infrastructuur en de regeling voor jonge startende boeren doorzetten;
- het verbeteren van de bereikbaarheid van steden en oplossen van knelpunten in het landelijk gebied door het opwaarderen/verbreden N-35, A-1, N-50, N-340 en N-18 en verbeteren openbaar vervoer;
- het versterken van de economische structuur door innovatie, UTwente/kenniscentra en het bouwen van woningen;
- gebiedsontwikkelingen: IJsseldelta, KTC Nijverdal, Herontwikkeling vliegveld Twente en omgeving, Kennis park en Olster-Uiterwaarden mee-ontwikkelen;
- een veilige en gezonde leefomgeving door sanering van asbest en waterbodems en in te zetten op duurzame energie.'

Rietkerk: 'Samen met burgers en ondernemers zet ik mij in. Alleen samen staan we sterk voor een sociaal, solide en betrouwbaar CDA!'

‘Friesland mag geen openluchtmuseum worden’, zegt Sjoerd Galema, lijsttrekker voor de Provinciale Statenverkiezingen in Friesland. ‘Voor alle Friezen, die kunnen en willen werken, moet er werk zijn. De linkse fracties in

Friesland roepen wel “werk, werk, werk”, maar werpen tegelijkertijd allerlei beperkingen op, bijvoorbeeld als het gaat om bevordering van het vaartoerisme en de watergebonden industrie. Het CDA is tegen limitering van het aantal ligplaatsen voor pleziervaartuigen. De druk op de natuur is nog lang niet zo groot, dat er grenzen aan dit soort economische activiteiten moeten worden gesteld. Wat ons betreft moet er bij de realisatie van het nieuwe streekplan op gelet worden dat er op het platteland voldoende ruimte blijft om te ondernemen. Bedrijven zorgen voor de leefbaarheid in de dorpen, bijvoorbeeld door het lokale verenigingsleven te ondersteunen. Daarnaast moet er voldoende ruimte zijn voor woningbouw. Dorpen moet leefbaar zijn en blijven.’ Sjoerd Galema is nu zeven jaar Statenlid en door het bestuur van CDA-Friesland gevraagd om lijsttrekker te zijn. Hij is, volgens eigen zeggen, rjocht en sljocht (recht door zee). Hij houdt niet van lange onderhandelingen en denkt vanuit het gewenste doel/resultaat. Sjoerd Galema spreekt graag in voor de ‘gewone’ burger begrijpelijke taal.

‘In Friesland is het CDA een zeer florierende politieke groepering, waarin in een goede sfeer wordt samengewerkt om onze idealen te verwezenlijken en onze doelen te bereiken. Ik werk er graag aan mee om dat zo te houden.’

‘Sinds 2003 mag ik voor het CDA gedeputeerde in de provincie Flevoland zijn’, zegt Andries Greiner. ‘Daarmee gaf ik gehoor aan de veelvuldig, ook binnen het CDA, geuite wens meer ondernemers bij de politiek te betrekken. Over mijn ervaringen kan ik inmiddels een lang verhaal vertellen, maar ik ben wel helemaal gegrepen door de opgave goede besluiten te nemen waarvoor begrip en draagvlak bij de burgers bestaan. Ik ben ervan overtuigd dat het CDA deze opgave het best verstaat: wortelend in een langdurige, bestuurlijke ervaring zoekt het CDA naar eigentijdse antwoorden die recht doen aan de gestelde vragen, maar ook aan de bekende vier uitgangspunten.

Mijn portefeuilles zijn ruimtelijke ordening, economische zaken en arbeidsmarkt. De hoofdklus in de afgelopen periode was het maken van een nieuw Omgevingsplan (zeg maar: streekplan nieuwe stijl). De opdracht was een plan te maken dat gericht is op uitvoering van beleid, niet alleen op het formuleren van dat beleid. Dus: ook als provincie aan de slag met de verdubbeling van Almere, de toekomst van Markermeer en IJmeer, een impuls voor Noord-Flevoland, enz. Mijn handen jeuken om nu ook zelf die stappen te helpen zetten’, aldus Andries Greiner. ‘En wat de economie betreft: dankzij de opleving ervan, ge-

stut door de inspanningen van het kabinet en de provincie, samen met de gemeenten, steeg het aantal banen het afgelopen jaar in Flevoland met vijf procent!

Zo verder gaan, gelijktijdig werken aan de jeugdzorg, bouwen aan multicultureel Flevoland, een betere ontsluiting van het gebied realiseren, hoger onderwijs aantrekken. Ik ben graag vanuit het CDA ervoor beschikbaar.’

LIJSTTREKKERS IN DE REGIO

Theo Peters - Gelderland

'In Gelderland hebben we de afgelopen jaren onze plannen, van jeugdzorg tot streekplan, op orde gebracht. Wat mij betreft staat de nieuwe statenperiode in het teken van uitvoering van die plannen; zegt lijsttrekker en Gedeputeerde Theo Peters. 'Dat kunnen we niet alleen, dat moeten we samen doen met gemeenten, maatschappelijke organisaties en marktpartijen. Kort gezegd: partnerschap, samen aan het werk, voor en door mensen.'

Er is wat dat betreft veel te doen, zoals:

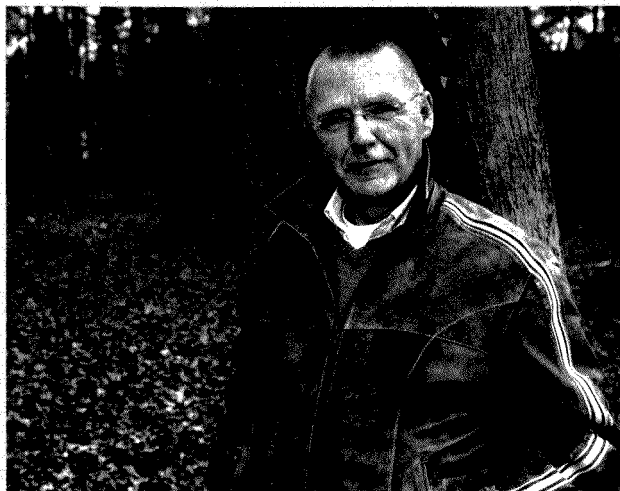
- veel meer betaalbare huur- en koopwoningen voor starters, jonge gezinnen en ouderen;
- jonge, startende ondernemers actief ondersteunen;
- de wachtlijsten in de jeugdzorg verder verkorten;
- het bevorderen van een gezonde agrarische sector;
- het realiseren van nieuwe provinciale wegen;
- het opknappen van oude, slecht ingerichte, verloederde bedrijventerreinen;

- investeren in de bestaande woningen en woonwijken, zodat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

Peters: 'Ik zit nu sinds 1999 namens het CDA in het College van Gedeputeerde Staten, met de portefeuille ruimtelijke ordening, woonbeleid en cultuurhistorie. Een prachtige baan, die nog steeds geen moment verveelt. In de afgelopen jaren heb ik al veel mooie dingen meegemaakt, maar er is - zoals ik hiervoor heb aangegeven - ook nog veel te doen. Ik wil daaraan ook in de toekomst mijn bijdrage leveren. Het is een voorrecht om als lijsttrekker van het CDA die kar te trekken, samen met uitstekende kandidaat-Statenleden, en op basis van een helder en concreet CDA-verkiezingsprogramma.

Gelderland heeft in de afgelopen jaren veel nieuw beleid ontwikkeld. In de komende jaren moet dit beleid daadwerkelijk gestalte krijgen. Ook dit is een uitdaging.'

‘Als ik zeg: “Schaf ‘politiek’ af en het lukt vertrouwen te winnen!”, dan zegt u wellicht: “Die man lijkt niet goed wijs. Hij is de weg kwijt!” Het zijn reacties die ik me goed kan voorstellen als je de titel van dit stuk leest. We zijn toch immers politici. Gezonde politieke ambitie, daar is toch niks mis mee? Dat klopt. Ik zal het verduidelijken’, zegt Henk Klaver, lijsttrekker voor de Provinciale Staten-

‘In 1996 ben ik begonnen met actieve politiek in de gemeente Susteren, als oppositieraadslid namens het CDA. Dit was een korte, maar hevige periode, waarbij we het actiemodel met succes hebben toegepast’, zegt Herman Vrehan, lijsttrekker in Limburg. ‘Voor mij stond vanaf het begin centraal inhoudelijke politiek te bedrijven, waarbij het opkomen voor de burger als een vanzelfsprekendheid werd beschouwd. In 1999 ben ik begonnen als Statenlid, waarbij ik na twee jaar tot fractievoorzitter ben gekozen. In 2003 ben ik lid geworden van Gedeputeerde Staten en nu sta ik voor de uitdaging om de CDA-lijst in Limburg te mogen aanvoeren. Politiek en bestuur is mijn lust en mijn leven, maar ik maak ook graag tijd voor mijn gezin met onze drie schoolgaande kinderen. Mijn persoonlijke ambitie is om met een sterk CDA-programma en een enthousiaste ploeg Statenleden van Limburg een sterke Europese provincie te maken, met minder bureaucratie en meer daadkracht. Onze economische versnellingsagenda is leading, waarbij innovatie en (euregionale) samenwerking de sleutelbegrippen zijn. Limburg loopt in de demografische ontwikkeling zo’n vijftien jaar voor op de rest van Nederland en wij zullen hier in ons beleid duidelijk op moeten anticiperen. De uitdaging is om de kansen die vergrijzing biedt te verzilveren, maar ook de jeugd aan de regio te bin-

verkiezingen in Drenthe. ‘Op dit moment zijn we (ook) in Drenthe druk bezig met het optuigen van de campagne voor een goede uitslag bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten in maart 2007. Een goede zaak. Immers, het CDA heeft al jaren bestuursverantwoordelijkheid genomen en wil dit behouden. Dat is onderdeel van ons betrouwbare CDA-imago. De samenleving kan nog steeds op ons rekenen. De samenleving heeft echter de laatste jaren steeds minder vertrouwen in de politiek.

Wij vormen daarop geen uitzondering. We willen een A-merk zijn, maar zien een dalend aantal leden. Steeds minder mensen (vooral jongeren) hebben werkelijke interesse in de politiek. Daarover moeten we ons ernstig zorgen blijven maken. Politiek is en blijft immers een zaak van mensen. Niet een bestuurdersspel van enkelen, maar een zaak van en voor alle inwoners van Drenthe. Daar ligt opnieuw een uitdaging’, aldus Klaver. ‘De mens in de politiek; betrouwbaar, zichtbaar en aanspreekbaar. Dat is de kern. Laat wollige woorden, zinnen, termen, abstracties achterwege. Kies onderwerpen die we begrijpen, omdat we ze herkennen in onze omgeving. Dan rekenen we af met oude politiek, dan is er meer kans op een dialoog met meer mensen in onze samenleving, van jong tot oud. Dan maken we kans om onze idealen waar te maken.’

den en dus betere kansen te bieden op de arbeids- en woningmarkt. Ik ben sterk voorstander van een (pro)actieve rol voor de provincie, waarbij we meer gaan investeren dan subsidiëren. Dus de provincie als regisseur, coördinator en initiator van majeure ontwikkelingen en regionale samenwerking. Economische vernieuwing enerzijds en ontwikkeling van de eigen volkscultuur anderzijds; een sterke provincie met een authentiek profiel, waar de Limburgers zich thuis voelen en waar nieuwe bedrijven en toeristen gastvrij worden ontvangen. Wij kiezen voor hightech en harmonie; oftewel wij willen vernieuwen in een vertrouwde omgeving.’

MEER BESTUURSKRACHT DOOR MEER BURGERPARTICIPATIE

‘Een belangrijke waarde om te koesteren is de lage drempel tussen bestuur en inwoners van kleine gemeenten’, zegt Tweede Kamerlid Liesbeth Spies. Door meer burgerparticipatie mogelijk te maken, kunnen kleine gemeenten meer bestuurskracht ontwikkelen.

Tekst **Hans Slooijer** Fotografie **ANP**

Dirk van der Borg is sinds het begin van 2006 burgemeester van de gemeente Graafstroom, een landelijke gemeente van bijna 10.000 inwoners, verdeeld over zeven dorpen in het groene hart van de Alblasserwaard. Hij heeft veel contact met de inwoners, ziet en merkt dat de mensen betrokken zijn op elkaar en dat is in zijn woorden ‘goud waard’. ‘Het kenmerkt de vitaliteit van het platteland, van de dorpen en van de gemeente. Er komen veel initiatieven uit de bevolking om de leefbaarheid te verbeteren en dat illustreert de kracht van de lokale gemeenschap. Het gemeentebestuur ondersteunt en faciliteert dat en neemt de regierol bij wat grotere projecten.’

Klankbordgroepen

Ieder dorp heeft een klankbordgroep die bestaat uit inwoners uit die kern. De groep wordt voorgezeten door een

raadslid, dat niet zelf in dat dorp woont. De zeven klankbordgroepen adviseren over allerlei aangelegenheden en soms wordt er zelfs een eigen plan ontworpen om tijdens een informatieavond met de andere inwoners uit het dorp te bespreken. ‘Het was ongeveer zes jaar geleden dat de CDA-fractie in de gemeenteraad het initiatief nam om deze klankbordgroepen in te stellen’, zegt Dirk Heijkoop, fractievoorzitter van het CDA in de gemeenteraad van Graafstroom. Hijzelf is voorzitter van de klankbordgroep in Bleskensgraaf en is enthousiast over deze vorm van een levendige democratie, omdat het de verantwoordelijkheid bij de mensen zelf legt. ‘Het activeert mensen en de klankbordgroep blijkt een motor te zijn voor goede projecten en verbetering van de leefomgeving.’ Heijkoop vertelt dat er de afgelopen jaren diverse resultaten zijn bereikt, zoals bijvoorbeeld de opening van een jeugdhonk in drie dorpen, de

aanleg van skatebanen en de herinrichting van een schoolplein en een parkje zodat er meerdere functies mogelijk zijn. Jaarlijks wordt door de klankbordgroep met de wethouder leefbaarheid door het dorp gewandeld om verbeteringen af te spreken. Zo zijn op diverse plaatsen bankjes en afvalbakken geplaatst en zijn een jeu-de-boulesbaan en twee zwemsteigers aangelegd. Ook worden er door een klankbordgroep zaken - bijvoorbeeld een draadloze geluidsinstallatie - aangeschaft die door verenigingen en instellingen uit andere kernen in de gemeente kunnen worden gehuurd. Voor iedere klankbordgroep is een jaarlijks budget van ongeveer 10.000 euro beschikbaar uit de reserve leefbaarheid. Als een idee volledig is uitgewerkt, komt het in de beleidsgroep, waarin iedere klankbordgroep is vertegenwoordigd. Op basis van een positief advies stellen burgemeester en wethouders de gelden vervolgens ter beschikking. 'Bij grotere projecten volgt een kredietvoorstel dat in de gemeenteraad komt', zegt Heijkoop, 'maar in het algemeen is dat nog een formaliteit'.

Heijkoop kan uit ervaring andere gemeenten aanbevelen om ook een dergelijke vorm van burgerparticipatie in te voeren. Hij wijst er wel op dat de gemeentelijke organisatie erop ingericht moet worden door een centraal coördinatiepunt in te voeren voor de klankbordgroepen en om de administratieve ondersteuning te verzorgen. Belangrijk is dat een raadslid voorzitter is, om de bevoegdheden goed te bewaken en om te letten op voldoende communicatie tussen de klankbordgroepen onderling en met de bevolking in het dorp. Burgemeester Van der Borg is blij met deze vorm van directe democratie, ook omdat het de identiteit van elke kern versterkt en de sociale cohesie bevordert. De onderlinge betrokkenheid en de aanwezige kennis en kunde komen op deze manier goed tot hun recht. Een klankbordgroep is niet politiek samengesteld en in overleg met de inwoners komen afgewogen voorstellen tot stand. 'Ik zie een klankbordgroep als een burgerkamer en daarmee als een goede aanvulling op de representatieve democratie'. Heijkoop denkt ook dat die rol nog verder versterkt kan worden door de klankbordgroepen te consulteren in de fase van de beleidsvorming. Onlangs is de evaluatie van de nota jeugd-beleid besproken in de klankbordgroepen en dat bleek een duidelijke meerwaarde te hebben.

Ook de gemeente Zoeterwoude (ca. 8500 inwoners) bestaat uit twee grotere en enkele kleinere kernen en buurtschappen. De gemeente afficheert zich met de woorden 'weids en groen' op de wapperende vlaggen bij het gemeentehuis. Hier is Liesbeth Bloemen inmiddels twee jaar burgemeester. Buiten de bestuurlijke drukte van de grotere omliggende gemeenten zet het gemeentebestuur zich in om het kleinschalige karakter van de gemeente te behouden. Enkele jaren geleden is de missie Zelfstandig partner in groen officieel vastgesteld. Het Zoeterwoudse veenweidegebied, gelegen tussen de stedelijke gebieden van Leiden, Zoetermeer

en Den Haag, is vanwege de karakteristieke kenmerken namelijk aangewezen als Topgebied Cultureel Erfgoed. Het gemeentebestuur ziet als 'frontlijn-gemeente' de taak om op te komen voor het behoud en de versterking van dit gebied en het wil bezoekers uit de steden ontvangen om er te kunnen recreëren. 'Onze bestuurskracht zit in het inventief en creatief scheppen van mogelijkheden voor onze inwoners om hier te kunnen blijven wonen', zegt Bloemen. 'Vaak ook zijn het lokale initiatieven om woningbouw te realiseren op inbreidlocaties, die het gemeentebestuur ondersteunt.'

Korte communicatielijnen

De communicatielijnen zijn kort en een afspraak met de burgemeester of een wethouder is snel gemaakt om de haalbaarheid van een initiatief te bespreken. Op deze manier is een nauwe relatie ontstaan met de inwoners, die volgens haar veel waardering krijgt. Opkomstpercentages bij verkiezingen liggen dan ook altijd boven het landelijk gemiddelde. In het recente coalitieprogramma willen de partijen aantonen dat de democratie juist in een kleine gemeente kan floreren. Er worden extra impulsen gegeven aan bewonersparticipatie door bijvoorbeeld over bouwplannen in een vroeg stadium met de bewoners in gesprek te gaan.

Burgemeester Bloemen heeft veel persoonlijke contacten met de inwoners en legt regelmatig bezoeken af. 'Ik bevorder dat het bestuur betrokken en benaderbaar is. Zo kun je onze bestuursstijl wel noemen. Met drie partijen in de gemeenteraad worden zaken niet politiek benaderd. Wij helpen elkaar en gunnen elkaar het succes. Mensen voelen dat en dat is naar mijn mening inherent aan een kleine gemeente.' Als zich problemen voordoen die de leefbaarheid raken en te maken hebben met het samenleven van mensen, zet Liesbeth Bloemen zich persoonlijk in om die op te lossen. 'Het is fantastisch voor een jongere om te zien dat er aandacht wordt besteed aan zijn probleem dat hij nergens mag voetballen van de burens'. Enthousiast is zij ook over de kindergemeenteraad die jaarlijks plaatsvindt met de groepen zeven van de basisscholen. Verder heeft de gemeente sinds anderhalf jaar een jongerenadviesraad. In de jongerenadviesraad, bestaande uit zo'n elf tieners, komen onderwerpen aan de orde die jongeren bezighouden. Als het kan worden hun wensen gerealiseerd of er wordt in een gesprek uitgelegd dat niet alle wensen vervuld kunnen worden.

Liesbeth Spies zegt over de initiatieven die zijn genomen in Graafstroom en Zoeterwoude: 'Ik juich dit soort maatwerkoplossingen ter verkleining van de afstand tussen bestuur en burgers van harte toe en ben benieuwd naar andere ervaringen en experimenten'. De vormen van burgerparticipatie in deze twee gemeenten laten zien hoe kleine gemeenten bestuurlijk vitaal kunnen blijven. ■

Druk Hot

Piet Hein Donner was minister van Justitie in het kabinet-Balkenende II

*‘Onze vrijheid
geen recht,
maar opdracht’*

Op het afgelopen Partijcongres heb ik er aan de vooravond van de verkiezingen aan herinnerd dat christendemocratische politiek berust op het uitgangspunt dat vrijheid geen recht, maar opdracht is. Dat de welvaart, vrijheden en mogelijkheden die we hebben, geen verdienste zijn, maar ons mede gegeven worden om ze ten dienste van anderen te benutten, en om ze beter door te geven aan komende geslachten dan we ze zelf gekregen hebben. Nu, na de verkiezingen zullen we dat waar moeten maken.

We hebben de verkiezingscampagne achter de rug. Velen in onze partij hebben een enorme inzet geleverd. Dat is ook door de kiezer beloond. Maar het verkiezingsresultaat is niet enkel positief. Het CDA is de grootste gebleven, omdat de andere traditionele regeringspartijen meer hebben verloren, terwijl de meer extreme partijen ten linker en rechter zijde hebben gewonnen. Alle partijen dragen thans de verantwoordelijkheid om dit resultaat

om te zetten in een stabiel kabinet en een regeringsbeleid dat heilzaam is voor het land en waarin de kiezers zich kunnen herkennen. Als grootste partij draagt het CDA daarvoor in het bijzonder verantwoordelijkheid.

Het betekent ook dat we duidelijk voor ogen moeten hebben wat de kern is van het christendemocratisch beleid dat in ieder kabinet herkenbaar moet zijn, en wat gezamenlijk met andere partijen in een coalitie gerealiseerd kan worden.

Verkiezingen zijn nodig om mensen bij de politieke keuzen te betrekken. Maar ze kunnen ook verdelen en mensen tegenover elkaar zetten, in plaats van naast elkaar. In de komende jaren zal de inzet echter moeten zijn om te ‘verbinden’; tussen bevolkingsgroepen, tussen generaties, tussen sociale belangen, tussen stad en land, tussen mensen. Als we hier met mensen van velerlei culturele en nationale herkomst in vrede samen willen leven en werken, dan zullen we een manier moeten vinden om om te gaan met de problemen en soms zelfs de conflicten van elders (bijvoorbeeld de Turks-Armeense kwestie). Dat lukt niet altijd. In het ergste geval worden zo mensen beschadigd en uit elkaar gedreven. Zo kan het niet. Op die manier kan het toch al moeilijke integratieproces op ieder moment gegijzeld worden door conflicten en meningsverschillen die we hier niet op kunnen lossen.

In mijn overdenking op het Partijcongres over het Wilhelmus wees ik op de rode draad die door alle verzen loopt: trouw aan de samenleving en mensen en vertrouwen op God. Laat dat het uitgangspunt zijn waaruit wij nu na de verkiezingen de Nederlandse samenleving willen dienen en laten we die bereidheid ook bij anderen veronderstellen.

Woensdag 22 november

Je leeft er met zijn allen een aantal maanden naar toe en opeens is het zover. De kiezer is aan het woord. Spannend. Samen met mijn man ga ik vroeg naar de stembus. Later op de ochtend nog een laatste campagneactiviteit. Om elf uur samen met Balkenende en 'aanhang' koffie schenken in Best (bij Eindhoven). Mijn 'achtertuin'. Honderden mensen begroeten de CDA-delegatie als idolen. Dit is Brabant, mijn achterban: warm, betrokken, spontaan en vooral echt.

In de middag, naar Den Haag. We drinken koffie in het appartement van vertrekkend CDA-kamerlid Henk de Haan. Ik ben blij zijn appartement aan het Spui te kunnen overnemen. Daarna eten we een hapje in Nieuwspoort en vertrekken tegen negenen naar het Lucent Danstheater om de verkiezingsuitslag met elkaar te beleven. Het is druk en gezellig. Met 41 zetels hebben we goud, we zijn de grootste. Blijdschap en opluchting daarom. Niet voor alle partijen natuurlijk! De uitslag geeft ook verwarring. Het belooft een lastige formatieperiode te worden. Om 2.00 uur uiteindelijk thuis, in Eindhoven.

Donderdag 23 november

...een kort nachtje. Om 8.00 uur op het station, want de dag start om 10.00 uur in het gebouw van de Tweede Kamer. Een overweldigende ontvangst. Er worden foto's gemaakt. Even een interview voor de websi-

te van de Tweede Kamer. Praktische zaken als toegangspas en geloofsbrieven regelen. De tijd vliegt. Om 11.30 uur begint onze eerste officiële fractievergadering. Heel veel fractiegenoten, -medewerkers en pers vullen de ruimte. Jan Peter wordt unaniem gekozen tot fractievoorzitter. Als nieuwe fractiegenoten worden wij persoonlijk welkom geheten. Van de 41 zijn er 7 'echt' nieuwe fractieleden. De vergadering blikt terug op de campagne en vooruit op de (in)formatieperiode. De strakke vergaderdiscipline spreekt mij aan. Geef een telefonisch interview aan het *Eindhovens Dagblad*.

's Middags hebben we een afspraak met nieuwe Kamerleden. Wij komen periodiek bij elkaar om, zoals wij dat noemen, 'elkaars handen even vast te houden'. Om 19.00 uur in de trein naar Eindhoven; uitgeput! Ik moet duidelijk nog aan mijn (vergader)conditie werken.

Zaterdag 25 en zondag 26 november

Dit is de eerste zaterdag sinds tijden dat ik niet in beslag word genomen door dé campagne. Dus tijd voor het gezin. Voor het eerst dit seizoen sta ik aan het hockeyveld om de kampioenswedstrijd van onze jongste zoon Michiel mee te beleven. Helaas wordt zijn team 'maar' tweede. Toch, als vanouds, een gezellige nazit. Op zondagochtend ga ik naar onze kerk. Na deze drukke tijd is bezinning wel op z'n plaats. De preek raakt mij. Hij gaat over de kloof tussen arm en rijk en

welke verantwoordelijkheid wij daar als mens in hebben. Het geeft mij inspiratie.

Woensdag 29 november

Ben de hele dag in Den Haag. Volg een eerste korte commissievergadering van Economische Zaken. Vandaag wordt er officieel afscheid genomen van de 'oud'-Kamerleden. De werk-kamers worden vrijgemaakt, bureaus ogen leeg, verhuisdozen staan gepakt. Het gevoel van blijheid van wij die 'komen en doorgaan' maakt even plaats voor een beetje triestheid door medeleven met zij die 'gaan'.

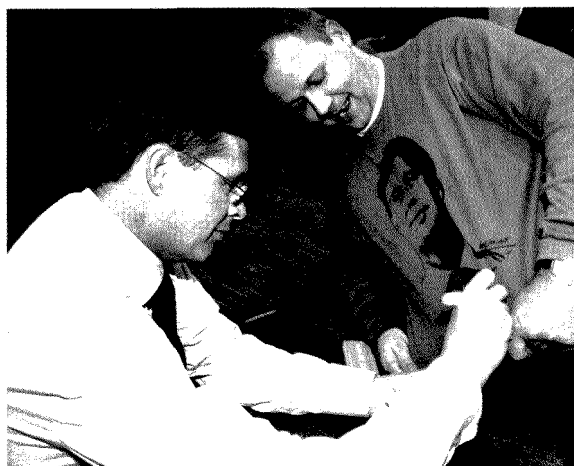
Donderdag 30 november

Een bijzondere dag. Liefst wil ik vandaag alleen stilstaan bij de beëdiging. Helaas. Start met een lange fractievergadering. Daarna een introductie van alle automatiseringsmogelijkheden. Direct na de installatie een spoeddebat 'generaal pardon'. De 'installatie' wordt bijgewoond door mijn gezin. Tussendoor eten we samen en genieten van het moment. Om 2.00 uur, terug in Eindhoven, overdenk ik mijn eerste werkdag. Het gevoel van enorme dankbaarheid overvalt me. Ik ga ervoor!

*Dagboek van Elly Blanksma,
Tweede Kamerlid.*

Maxime Verhagen in het Dolfinarium in Harderwijk

Jan Peter Balkenende signeert één van de populaire JPB-shirts

We hebben GOU

Jan Peter ontmoet een jonge moeder in Gorinchem

Gerda Verburg bij de 7 Heuvelenloop

Bij de schutterijvereniging in Roermond

De Stemmen doe je zo-show van BNN was gericht op een jong publiek

Op het Partijbureau zijn duizenden JP-shirts verzonden

Piet Hein Donner op campagne in Noord-Brabant

Uitslagenavond in het Lucent Danstheater

De CDA-ploegen bereiden zich voor op de 7 Heuvelentloop

Op de laatste campagnedag werd koffie geschonken uit JP-mokken

Maxime Verhagen aan het canvassen in Tilburg

PASSIE, INSPIRATIE EN INTENTIE

Waarom laten christendemocraten zich inspireren? Waar staat de C van het CDA voor? Passie, inspiratie en intentie, voortkomend uit het Evangelie, zegt Tweede Kamerlid Jan de Vries.

‘De kiezer heeft gesproken. Het politieke landschap is stevig opgeschud. Traditionele links-rechts tegenstellingen zijn niet meer herkenbaar. Er is wel een nieuwe tegenstelling zichtbaar. Partijen die appelleren aan gemeenschapszin hebben betere resultaten behaald dan partijen die het individu centraal stellen. Cultuursocioloog Gabriël van den Brink spreekt in *Trouw* van 25 november over het verlangen naar “binding”. Hij gaat nog een stap verder: ‘Het is ook een reactie op de secularisatie en de vrijzinnigheid van de jaren zestig. De partijen die die secularisatie toejuichten, hebben deze verkiezingen verloren.’ Zingeving en religie doen er voor nieuwe generaties weer toe. Dat verklaart ook waarom het CDA, ondanks de voortgaande ontkerkelijking, zijn sterke positie in het politieke landschap heeft weten te consolideren.’

Waarden

‘Het CDA erkent het belang van religie in het persoonlijke, maar ook in het maatschappelijke leven. Voor het CDA is religie een bindende factor in een pluriforme samenleving. In andere grote partijen bestaat er verlegenheid met het thema religie. Dat leidt al snel tot neutraliteit en eenvormigheid. Het CDA kiest niet voor een kleurloze identiteit, maar voor een herkenbare vertaling van onze vaste waarden naar de praktijk van alledag. De kiezer zoekt juist weer vaste waarden. In tijden van maatschappelijke tegenstellingen is er behoefte aan gemeenschappelijke vaste waarden. Maar dat is in mijn ogen niet voldoende. De politieke boodschap en de boodschapper moeten ook op elkaar aansluiten. Als daarvan geen sprake is, kan het politiek leiderschap niet geloofwaardig zijn.’

‘Jan Peter Balkenende geeft op een authentieke wijze leiding aan ons CDA en aan ons land. Stabiel, koersvast en waardenvast, dat zijn zijn handelskenmerken, maar ook die van onze partij. De kiezer waardeert dat. Zeker in tijden waarin de waan van de dag de politieke agenda lijkt te domineren. Dat leidt tot een opportunistische wijze van politiek bedrijven, waarin de vermeende kiezersgunst het wint van de eigen overtuiging. De kiezer prikt daar gelukkig doorheen. Die zoekt naar gemeenschapszin. Die zoekt daarom naar gemeenschappelijke vaste waarden.’

Passie

‘Het zijn juist onze gemeenschappelijke vaste waarden, waardoor ik mij thuis voel in het CDA. Gemeenschappelijk vaste waarden die hun oorsprong vinden in het Evangelie van Jezus Christus. Dat is ook de oorsprong van mijn passie voor politiek. Die komt voort uit mijn geloof in Jezus Christus. Hij geeft mijn leven perspectief en eeuwigheidswaarde. Dat besef drijft mij om niet alleen voor mijzelf te willen le-

ven, maar ook verantwoordelijkheid te willen dragen voor de ander. De ander perspectief bieden, dat zie ik als mijn opdracht en verantwoordelijkheid. Natuurlijk, dat kan op veel plekken in onze samenleving. Maar de politiek raakt alle facetten van het leven. Een volksvertegenwoordiger heeft daarom niet alleen een grote verantwoordelijkheid, maar is ook een bevoorrecht mens. Je kunt op velerlei terrein mogelijkheden benutten en zo perspectief bieden aan anderen.'

Inspiratie

'Christendemocraten hebben niet de wijsheid in pacht. Nee, wij zoeken steeds samen naar de juiste weg. Gelukkig kunnen wij in het CDA daarbij steeds weer terugvallen op onze vaste waarden. Ik ervaar het als een rijkdom dat ik mijn werk mag doen met christendemocraten van allerlei slag. Ieder werkt vanuit zijn of haar eigen geloofsbeleving. En toch is er een onderlinge verbondenheid. Er zijn geen belijdenisgeschriften of Pauselijke encyclieken die ons binden.

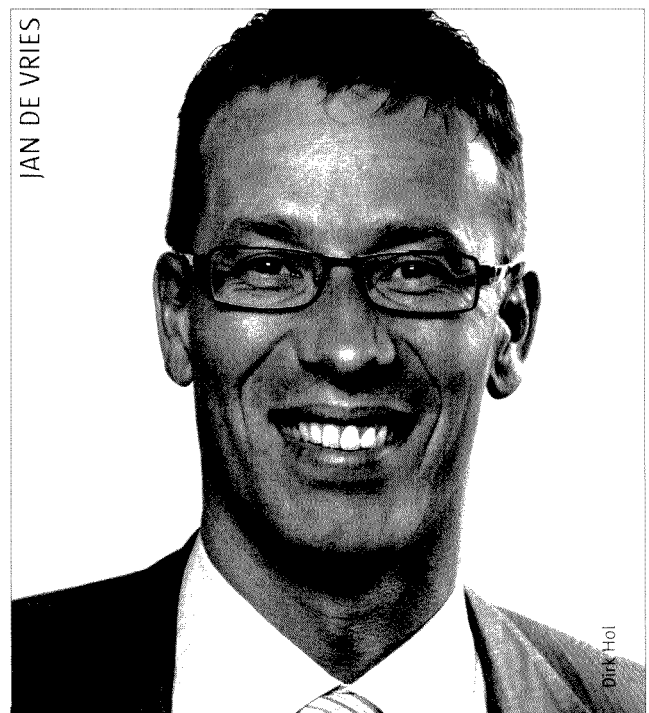
Nee, wij vinden elkaar in het feit dat wij allemaal geïnspireerd worden door het Evangelie. Die inspiratie delen is verrijkend en verdiepend.'

Intentie

'Zijn wij daarmee als christendemocratische politici ook onderscheidend? Niet alleen in beleid, maar ook in de wijze waarop wij politiek bedrijven? Integriteit, is daarin voor mij een kernwoord. Hoogleraar Muel Kaptein spreekt van "het ABC van de integere manager: Authentiek, Betrouwbaar en Constructief". Je kunt dat ABC ook toepassen op de integere politicus. Als christendemocraten zijn wij daarin niet exclusief, maar vanuit onze inspiratie daarop wel extra aanspreekbaar. Of wij dat ook waarmaken? Laat de kiezer zich daarover uitspreken. Ik weet in ieder geval wel dat wij regelmatig tekortschieten. Daarom doen wij ons politieke werk zonder pretentie, maar wel met de intentie om onze samenleving te willen dienen. En wanneer passie, inspiratie en intentie samengaan kunnen wij bergen verzetten!'

Bijbel10daagse Van 27 oktober t/m 6 november organiseerden het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) en de Katholieke Bijbelstichting (KBS) de tweede Bijbel10daagse. Het doel van de tiendaagse is om de aandacht voor de Bijbel, gewekt door de verschijning van De Nieuwe Bijbelvertaling in oktober 2004, vast te houden, te stimuleren en uit te breiden. Het CDA ondersteunt deze doelstelling van harte. Kamerlid Jan de Vries is daarom lid van het Comité van aanbeveling. Het thema van de Bijbel10daagse 2006 luidde: *Feesten in de Bijbel*. Met succes. Een speciale krant, FEESTEN, werd in een oplage van 75.000 verspreid en er keken ruim 560.000 mensen naar de Nationale Bijbeltest. Voor de Bijbeltiendaagse 2007 is als thema gekozen: 'De vreemdeling in de Bijbel'.

Meer achtergrondinformatie is te vinden op www.bijbel10daagse.nl.
Doe zelf de Bijbeltest op: www.nationalebijbeltest.nl.

Dirk Hol

Rusland

Campagne en formatie hebben ervoor gezorgd dat de media aan weinig anders nog aandacht besteden dan aan de binnenlandse besognes. Ik verwijt ze dat niet, maar dit onderbelicht nu wel één van de ingrijpendste ontwikkelingen die ook Nederland raakt: de herrijzenis van Rusland als grote machtsfactor. En Europa heeft het daar moeilijk mee.

Met de val van het communisme en de Berlijnse muur opende Rusland zich in hoog tempo naar de rest van de wereld-economie. In het begin opende Rusland zich vooral politiek en cultureel en werd er met vallen en opstaan een soort van democratie opgebouwd. Grote energiebronnen als olie en gas hebben het verarmde Rusland de laatste tijd economisch sterk doen terugkomen. Vanuit deze nieuwe economi-

sche macht eist Poetin nu ook weer politieke macht op die ten koste gaat van andere landen.

Waar liggen op dit moment de ingrijpende knelpunten waar Europa en dus ook Nederland veel meer aandacht aan zou moeten besteden. Ik begin met de economie. Rusland heeft de neiging economische relaties in te zetten om politieke druk uit te oefenen. Berucht voorbeeld was de poging om de nieuwe democratie in Oekraïne via de gaskraan een toentje lager te laten zingen. Op dit moment speelt een fel conflict over vleesimporten uit Europa en het conflict over de gaswinning door Shell in Siberië. Op dit terrein is alleen een krachtige eensgezinde opstelling van Europa een geluid dat indruk maakt in Moskou. Ook wil Rusland onze gasleidingen en grote bedrijven opkopen terwijl we zelf nauwelijks

toegang hebben tot hun markt. Europa is tot nu toe té verdeeld om dit aan te pakken en dit maakt ons zwak. Geen wonder dat de directe buurlanden van Rusland vaak zeer bevreesd en argwanend zijn. Denkt u dan aan Polen en de Baltische landen, maar ook Georgië.

Ook zijn er problemen in de samenwerking met Rusland op het wereldtoneel. Zo probeert Europa te voorkomen dat Iran atoomwapens krijgt. Helaas volgt Rusland een andere koers die meer lijkt op de verdeel-en-heerspolitiek á la China en kan Iran te veel zijn gang gaan. Waarom neemt Rusland niet dezelfde harde lijn in dat voor alles moet worden voorkomen dat Iran een kernmacht wordt? Wat mij betreft zijn de komende jaren van doorslaggevende betekenis. Het zal erom gaan of Rusland zijn buurlanden in Europa als vrienden behandelt in plaats van oud-koloniën. Of Rusland echt een betrouwbare economische partner wordt. Maar met name ook of Rusland intern zijn democratie, openheid, en mensenrechten verder weet te ontwikkelen. Het niet meewerken met het Engelse onderzoek naar de vergiftiging van *ex-spoin* Litvinenko, martelingen in gevangenis en onopgeloste moorden op 29 journalisten in het afgelopen decennium, Rusland is nog niet zo Europees als we wel eens hopen.

Voor Nederland en zijn partners in Europa kan moeilijk overschat worden hoe invloedrijk de ontwikkelingen in Rusland zijn. Het belang van een democratisch en economisch goed ontwikkeld Rusland als buur van Europa is enorm. Daarom moet Nederland samen met de Europese Unie doorpakken en helder zijn tegen Rusland. Nederland krijgt een nieuw kabinet. Ik durf de voorspelling aan dat premier Balkenende en zijn Europese collega's weinig onderwerpen zullen kennen waar zij de komende jaren zoveel aandacht aan zullen moeten gaan besteden.

Camiel Eurlings

Evenwichtige afspraken over gevaarlijke chemische stoffen

Na een zwaar gevecht tussen de lidstaten en het parlement is de EVP-ED-fractie erin geslaagd evenwichtige afspraken te maken over de veiligheid van chemische stoffen op de Europese interne markt. Door deze afspraken wordt de veiligheid voor werknemers en consumenten gewaarborgd. De veiligheid voor milieu en leefomgeving wordt groter. En de werkgelegenheid in de chemische industrie kan op peil blijven. Ria Oomen-Ruijten onderhandelde namens de fractie. Zij zegt blij te zijn met de afspraken, waarover in de decembervergadering van het Europees Parlement zal worden gestemd.

Een eerder compromis in de milieucommissie was veel strenger uitgevallen. Daardoor dreigden veel banen in de chemie verloren te gaan. Wanneer dergelijke stoffen in fabrieken buiten de Europese Unie worden verwerkt, kan het eindproduct vaak zonder vergunning toch in de Unie op de markt worden gebracht. Zodoende zou een ongecontroleerd gebruik en dumping van zeer gevaarlijke stoffen binnen de EU toch mogelijk blijven, stelde ze vast. Daarom hield ze namens de fractie vast aan de eigen lijn. Er bestond wel overeenstemming over de gedachte dat het wetsvoorstel (bekend onder de naam REACH, dat staat voor registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen) nodig is om het vertrouwen in de chemische industrie te herstellen.

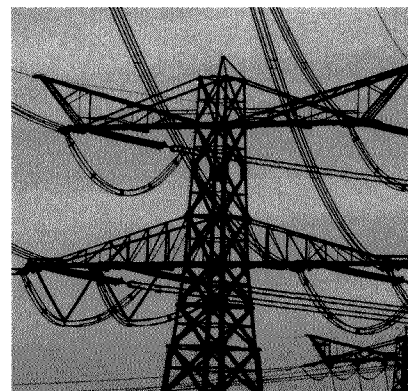
Op dit moment bestaat er rondom een groot aantal chemische stoffen veel gebrek aan informatie. Daarom weten we niet welke invloed die heeft op de gezondheid van mensen en op het milieu. In REACH worden veertig bestaande regelingen omgezet tot één wet, die de registratie en toelating op de markt regelt van meer dan 30.000 verschillende stoffen. Daarvoor is straks elf jaar beschikbaar. De meeste

van die stoffen geven in de dagelijkse praktijk geen echte problemen. Maar het politieke debat ging over ongeveer 1700 zeer gevaarlijke stoffen. Een meerderheid in de milieucommissie wilde erop aankoersen dat al die 1700 stoffen worden vervangen door minder gevaarlijke alternatieven.

Maar wat als er geen geschikte alternatieven zijn? Fuji Film in Tilburg werkt met een in wezen gevaarlijke, maar nauwkeurig gecontroleerde stof om fotorolletjes te maken. In de praktijk geeft die toepassing echter geen gevaar en vervanging zou mogelijk het hele bedrijf over de kop laten gaan. Een ander voorbeeld is een in principe gevaarlijke stof in vliegtuigstoelen. In de praktijk is die stof na verwerking in de stoel niet meer gevaarlijk en heeft als duidelijk voordeel dat het brandwerend is. Volgens de ministerraad en volgens de christendemocraten in het Europees Parlement zouden dergelijke stoffen uiteindelijk toch toegelaten moeten worden zij het onder strikte voorwaarden. REACH beoogt binnen elf jaar meer dan 30.000 chemische stoffen beschreven te hebben. Voorzover bedrijfsgeheimen zich daar niet tegen verzetten, zou deze informatie via het Europese Chemische Agentschap openbaar toegankelijk gemaakt moeten worden. De chemische industrie in de Europese Unie omvat 27.000 bedrijven, waarin 1,3 miljoen mensen werkzaam zijn. De sector draagt voor 440 miljard euro per jaar bij aan de Europese economie.

'Splitsing energiebedrijven kan in Europees verband'

'Splitsing van energiebedrijven in Nederland is op zichzelf niet verkeerd. Maar ons land moet dat niet als enige lidstaat in de Europese Unie willen doen. Daarom ben ik blij dat de Eerste Kamer en de Eurodelegatie op één lijn zijn gekomen. Splitsing zal nu pas worden doorgezet, wanneer daarover op Europees niveau sluitende afspraken zijn gemaakt.' Dat zegt Lambert van Nistelrooij, woordvoerder ener-

giebeleid binnen de CDA-delegatie in het Europees Parlement. Volgens de CDA-afgevaardigde vraagt Europa alléén een juridische, onafhankelijke netbeheerder. Nederland kent deze juridisch onafhankelijke netbeheerder al vele jaren. Volgens de Europese richtlijn zouden alle lidstaten vóór 1 juli 2004 hiertoe moeten zijn overgegaan. Dit is bij de meeste landen nog niet het geval. Hij vond het daarom vreemd dat ons land verder ging zonder de ontwikkelingen in Europa af te wachten. 'Zelfs Commissaris Piebalgs (energie) heeft mij verteld vragen te hebben bij deze volledige splitsing zoals deze in Nederland wordt voorbereid. Juist omwille van de verstoring van een interne Europese marktwerking. 'De Europese Commissie wil in de EU een energiemarkt tot stand brengen waarin de verschillende bedrijven elkaar onder dezelfde voorwaarden kunnen beconcurreren (het zogeheten *level playing field*). 'Daar sta ik volledig achter.' Begin januari worden de concrete plannen hiertoe van de commissarissen Andris Piebalgs (energie) en Neelie Kroes (concurrentie) verwacht. 'Vooruitlopend daarop moeten de Nederlandse bedrijven zich kunnen handhaven op de Europese interne energiemarkt. Dat is vooral nodig voor de leveringszekerheid. Maar ook de huidige aandeelhouders hebben daar belang bij', aldus Van Nistelrooij. Van Nistelrooij: 'Er zijn vele argumenten om deze splitsing nu niet door te voeren. Het principe van de splitsing van netwerk en productie is natuurlijk goed, dan

moet het ook in de andere landen gebeuren. Geen enkele andere EU-lidstaat heeft plannen in deze richting. In Duitsland zijn geen plannen in die richting. Ook andere landen volgen het Nederlandse voorbeeld niet. Hierdoor dreigt Nederland een uitzondering in Europa te worden.'

In het Europees Parlement bestaat een meerderheid van EVP-ED en ALDE (liberalen), die net als in de Eerste Kamer, wil vaststellen hoe de lidstaten met de energienetten omgaan. Daarna wordt pas besloten over een eventuele verscherping van het beleid. Dat zou dan in 2008 of 2009 moeten gebeuren.

Belangrijke stap op weg naar uniform Europees rijbewijs

Het Europees Parlement heeft eerder deze maand definitief de nieuwe richtlijn over een nieuw uniform Europees rijbewijs aangenomen. Het nieuwe

rijbewijs in de vorm van een plastic bankkaart gaat de ongeveer honderdtien verschillende modellen die momenteel binnen de Europese Unie in omloop zijn vervangen. In Nederland is onlangs al zo'n nieuw model rijbewijs ingevoerd. Corien Wortmann-Kool: 'De invoering van het Europees rijbewijs is goed voor de verkeersveiligheid. Zo worden de eisen om een rijbewijs te behalen in alle Europese landen gelijkgetrokken. Verder zal er ook een eind komen aan het rijbewijs met onbeperkte geldigheidsduur, zoals nog steeds in België, Frankrijk, Duitsland en Oostenrijk bestaat. Mensen lopen dan niet meer hun leven lang rond met een rijbewijs waarop een foto van een 18-jarige staat. Dat is niet te controleren.' De geldigheid van het rijbewijs wordt in heel Europa beperkt tot tien jaar. Ook fraude met rijbewijzen, bijvoorbeeld het bekende rijbewijstoerisme, wordt met het uniforme rijbewijs voorkomen. Als je rij-

bewijs in Duitsland is afgenomen vanwege rijden onder invloed kun je niet langer in Nederland opnieuw een rijbewijs halen.

Op voorstel van Corien Wortmann blijft het mogelijk voor automobilisten om met alleen een B-rijbewijs met zwaardere caravans of boottrailers te rijden. Dat is goed nieuws voor veel automobilisten die dus geen extra E-rijbewijs behoeven te halen. Het is niet gelukt om de leeftijd waarop motorrijders direct op een zware motor mogen rijden op 21 jaar te houden. 'Dat mag in het vervolg pas vanaf 24 jaar, of na twee jaar ervaring op een lichte motor. Ik was het daar niet mee eens, omdat onderzoek niet heeft aangetoond dat dit beter is voor de verkeersveiligheid. Bovendien verplichten we automobilisten ook niet om eerst ervaring op te doen in een kleine auto, dus het is meten met twee maten.'

De Europese delegatie. V.l.n.r.: Lambert Nistelrooij, Corien Wortmann, Maria Martens, Camiel Eurlings, Ria Oomen, Albert Jan Maat, Bert Doorn

De Europese Volkspartij en de Europese Democraten (EVP-ED) vormen de fractie van christen-democraten en aanverwante stromingen in het Europees Parlement.

Poettering kandidaat voorzitterschap Europees Parlement

Op 14 november heeft de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement zittend fractievoorzitter Hans-Gert Poettering voorgedragen als nieuwe voorzitter van het Europees Parlement. Dat gebeurde in grote eensgezindheid. Zijn verkiezing door het voltallige parlement vindt op dinsdag 16 januari a.s. plaats. Het gaat om een reglementaire verkiezing van een nieuwe voorzitter

aan het begin van de tweede helft van de lopende zittingsperiode van het parlement. Hans-Gert Poettering zit al sinds de eerste rechtstreekse verkiezing in 1979 in het Europees Parlement. Zijn verkiezing nu als voorzitter wordt gezien als een bekroning voor zijn vele werk. Als persoon wordt hij ook breed gerespecteerd door het parlement. Op zijn beurt heeft Poettering beloofd respect te zullen tonen voor alle leden van het Europees Par-

lement. Zijn verkiezing past verder in de politieke afspraken die in juli 2004 zijn gemaakt tussen de twee grootste fracties. Afsproken werd dat de christendemocraten toen de kandidatuur van de Spaanse sociaaldemocraat Josep Borrell zouden steunen in ruil voor de belofte dat de sociaal-democraten nu steun zouden uitspreken voor de christendemocratische kandidaat. Poettering is niet de persoon om het voorzitterschap van het Europees

Parlement te zien als een erebaan. Hij wil de komende periode benutten om de positie van het parlement binnen de institutionele verhoudingen in de Europese Unie verder te versterken. Van hem kan daarom een actieve opstelling verwacht worden in een nieuwe ronde van onderhandelingen over wijzigingen van het huidige Verdrag van Nice. Die onderhandelingen gaan naar verwachting tijdens het komende Duitse voorzitterschap in het eerste halfjaar van 2007 van start.

De aankomende voorzitter wil een actieve betrokkenheid van het Europees Parlement bij het schrijven van een feestelijke verklaring op 25 maart volgend jaar als in Berlijn de 50e verjaardag wordt gevierd van het Verdrag van Rome, waarbij in 1957 de Europese Economische Gemeenschap, voorloper van de huidige Europese Unie, werd opgericht. Poettering vindt dat die verklaring 'toekomstgericht' moet zijn en de positie van het Europees Parlement als vertegenwoordiging van de volkeren moet profileren.

Hij wil ook het Europees Parlement zien als de plaats waar alle Europese wetgeving tot stand komt. Nu heeft het parlement voor ongeveer de helft van alle Europese wetgeving het laatste woord. Daarnaast stelde hij zich open voor pleidooien uit het parlement om vaker dan tot nu toe in Brussel bijzondere zittingen te beleggen wanneer de politieke actualiteit of belangrijke besluiten van de Europese Commissie dat wenselijk maken. 'Maar wel voorzichtig, stapsgewijs en als proef', zei hij. Want als dat steeds een lege vergaderzaal oplevert, vindt Poettering dat niet wenselijk.

De nieuwe voorzitter zal alleen een pleidooi voor één zetel van het Europees Parlement steunen wanneer een

meerderheid in het parlement zich daarvoor uitspreekt. 'Als ik iets niet kan veranderen, neem ik daartoe ook geen initiatieven', zei hij. Zelf heeft de Duitse christendemocraat altijd de zetel Straatsburg gesteund ('Ik heb heel veel respect voor Straatsburg') vanwege de symbolische betekenis voor vrede in Europa en vrede tussen Duitsland en Frankrijk. Onlangs zei hij tegen een journalist van *De Telegraaf* dat deze periode niet de beste is om dit vraagstuk aan de orde te stellen.

Orthodoxe dialoog over politiek en religie

In november vond de tiende orthodoxe dialoog plaats in Slowakije tussen vertegenwoordigers van de EPV-ED-fractie en de Orthodoxe Kerken en andere religies. Men sprak over de relatie tussen kerk en politiek en welke rol beiden kunnen hebben in het zuidoosten van Europa bij het dichtertot de EU brengen van die landen. De plaats was zeer symbolisch. Rond 860 werden de broers St. Methodius en St. Cyrillus door de keizer van het Byzantijnse Rijk - met als hoofdstad het huidige Istanboel, en na het ineensstorten van het Romeinse rijk in 476 het centrum van de wereldlijke macht - erop uit gestuurd om de Slavische wereld te bekeren. Zij begonnen de kerstening in het huidige Slowakije waar in het plaatsje Nitra nog altijd de relieken van St. Cyrillus aanwezig zijn.

Sprekers zoals Mikuláš Dzurinda, de vroegere premier van Slowakije, maar ook de Griekse premier Kostas Karamanlis en zijn Kroatische collega Ivo Sanader, benadrukten het belang van de dialoog met de Orthodoxe Christenheid. Na de uitbreiding van de Europese Unie met landen als Bulgarije en Roemenië telt de EU een aanzienlijk aantal orthodoxe christenen. Kara-

manlis: 'Men ziet nu al een groei van het aantal orthodox gelovigen in het westen van de EU. Daarom is het een goede zaak elkaar beter te leren kennen.' Premier Sanader sloot zich hierbij aan. Zijn land Kroatië heeft een moeilijke recente geschiedenis. Naast de katholieke meerderheid wonen er ook Servisch-orthodoxe christenen en islamieten.

De overheid heeft als politiek om de culturele verschillen niet te zien als een probleem, maar als een verrijking. Maar naast politieke inspanningen hebben ook de kerken zelf een zeer belangrijke rol. Zij zijn ook verantwoordelijk in het uitdragen van vrede, verzoening, tolerantie en respect. Op die manier kunnen ook zij bijdragen aan de Europese integratie van die landen in Zuidoost-Europa die betrokken waren bij gewapend geweld.

De conferentie werd afgesloten met een gezamenlijke verklaring van de kerkelijke en politieke leiders. Daarin werd het belang benadrukt van samenwerking op nationaal en lokaal niveau. Met name in Kroatië, maar ook in Servië is daarmee al een begin gemaakt met goed resultaat. Ook werd aandacht gevraagd voor Europese hulp bij de wederopbouw van historische religieuze gebouwen die tijdens de recente woelingen ernstig werden beschadigd. Herstel van deze gebouwen kan bijdragen aan een verdere verzoening tussen de verschillende religies. De conferentie werd voorgezeten door het Sloveense lid van de EVP-ED-fractie Alojz Peterle

Online Meer weten over de EVP-ED-fractie in het Europees Parlement?
Surf naar: www.evp-ed.org
Meer weten over de EVP-partij?
Surf naar: www.epp-eu.org

'De daad bij het woord gevoegd'

'Ik heb dit jaar de daad bij het woord gevoegd en ben lid geworden van het CDA', zegt Karel, 46 jaar en werkzaam op de PABO De Kempel in Helmond. 'Een kennis van me, net als ik lid van het kerkbestuur, vroeg me of ik niet lid wilde worden, en toen heb ik het besluit genomen. Ik liep al langer rond met het idee om me aan te sluiten bij het CDA.'

'Het gemeenschapsdenken, typerend voor het CDA, spreekt me zeer aan. Daar komt bij dat ik een agrarische en katholieke achtergrond heb. Wat ik verder goed vind is dat het CDA terecht stelt dat voor versterking van het sociale gezicht, het sociaal beleid, een stevige economische basis nodig is. Ik hoop dat het CDA het sociale gezicht van de partij de komende periode weer meer kan en zal gaan oppoetsen. 'Over de informatievoorziening voor (nieuwe) leden vanuit het partijbureau is de heer

Koolen ook zeer te spreken. 'Ik ben vooral geïnteresseerd in het landelijk CDA en de informatie die ik de afgelopen tijd gekregen heb, was prima. Zo word je goed op de hoogte gehouden.'

Wie wordt dé ledenwerver van 2006?

Het wordt spannend! Wie mag zich straks de beste ledenwerver van 2006 noemen en wint daarmee een fantastische prijs? De winnaar mag 1.000 euro aan een goed doel weggeven en wint zelf 500 euro. U kunt tot 1 januari 2007 nog nieuwe leden aanmelden in kader van de lid-werft-lid-actie. Er is nog niets beslist!

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Carina Hoff: hoff@cda.nl of (070) 34 24 888.

Gratis ledenwerffolders kunt u bestellen via de webwinkel.

Houd het CDA de grootste!

Het CDA is nu nog de grootste politieke ledenorganisatie van het land. Het totale ledenaantal van het CDA daalt echter wel. Vandaar dat het CDA is gestart met de lid-werft-lid-actie: *Houd het CDA de grootste!*

Met deze lid-werft-lid-actie kunt u mooie prijzen winnen

Heeft u aan het eind van het jaar de meeste nieuwe leden geworven, dan mag u een bedrag weggeven van € 1.000,- aan een goed doel en wint u zelf € 500,-. Ook wordt er iedere maand

een aanmoedigingsprijs uitgekeerd aan de 'winnaar van de maand'.

Als ieder lid één lid werft, worden we twee keer zo groot! Doet u ook mee? Meer informatie en een maandelijks tussenstand vindt u op: www.cda.nl/degrootste

Dit nieuwe lid heb ik geworven

Hij of zij wil

Als welkomstgeschenk wil hij/zij graag

Het nieuwe lid is geworven door

Kerstgroet

Middernacht, de kerkklok luidt,
 Roept ons naar de Kerstmis samen -
 Middernacht, de kerkklok luidt,
 Roept de Blijde Boodschap uit.
 Over 't wit-besneeuwde land
 Komen menigten getrouwen,
 Over 't wit-besneeuwde land
 Naderen wij hand in hand.

Denk er aan, dat in den nacht,
 Dat in zulk een nacht als deze,
 Denk er aan, dat in den nacht
 't Heilig Kindje werd gebracht.
 't Werd geboren in een stal
 Armer dan het armste kindje,
 't Werd geboren in een stal
 Had geen huis, had niemendal.

Maar de herders van het veld
 En de Wijzen uit het Oosten,
 Maar de herders van het veld
 Kwamen biddend aangesneld.
 Want dit Kind - Kyriëleis -
 Is der menschen één'ge Hope,
 Want dit Kind - Kyriëleis -
 Opent weer het Paradijs.

Martinus Nijhoff

uit: Nagelaten gedichten

PERSOONLIJKE KERSTGROET

Het dagelijks bestuur van het CDA en de medewerkers van het CDA Partijbureau wensen u een gezegend kerstfeest en een gelukkig 2007 toe.

Uitnodiging CDA Nieuwjaarsreceptie

Veilig bij moeder?

Een moeder zorgt voor haar kinderen, waar ook ter wereld. Ze biedt liefde en warmte. Zorgt voor geborgenheid, rust, veiligheid. Ze geeft leven.

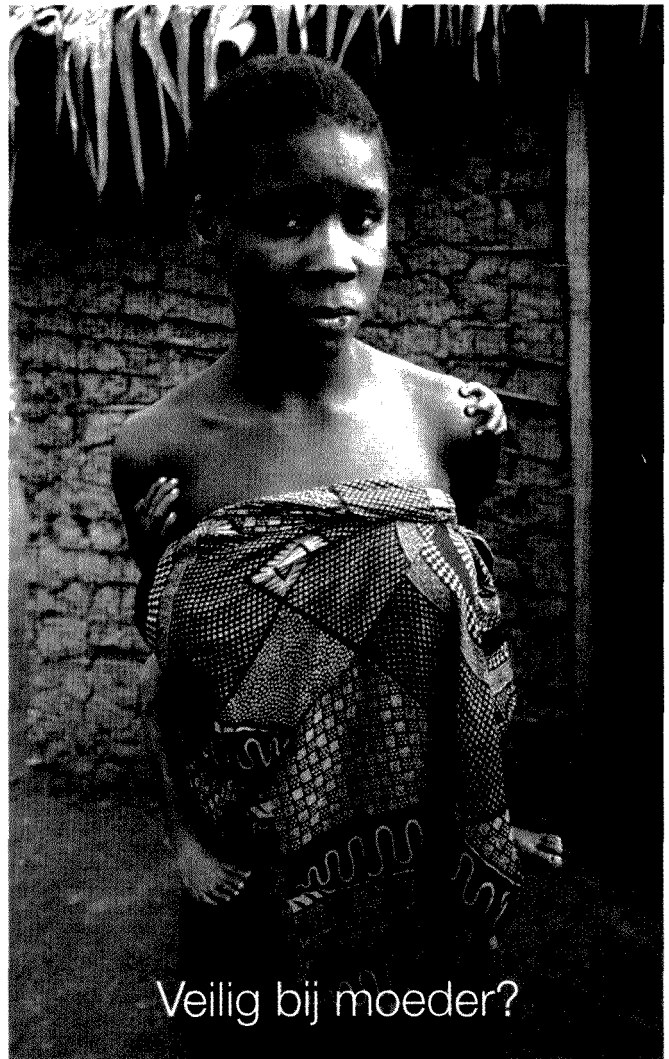
Dat is niet overal even gemakkelijk. Moeders in het oosten van Congo moeten het hoofd boven water zien te houden, temidden van de oorlog. Ze doen er alles aan om ervoor te zorgen dat hun kinderen krijgen wat zij nodig hebben. Maar wie zorgt voor de moeders?

In het oosten van Congo

- >... heeft meer dan 70% van de mensen geen toegang tot medische zorg
- >... kan bijna de helft van de kinderen niet naar school
- >... zijn naar schatting dit jaar al 25.000 vrouwen seksueel misbruikt
- >... zijn ongeveer 30.000 kinderen kindsoldaat of seksslaaf
- >... lijden honderdduizenden vluchtelingen dagelijks honger

Stichting Vluchteling

- >... biedt vluchtelingen gratis medische zorg
- >... bouwt scholen
- >... helpt vrouwen en meisjes die misbruikt zijn
- >... steunt voormalig kindsoldaten
- >... distribueert voor € 7,50 per gezin zaaigoed voor bonen en mais

Duizenden moeders en kinderen wachten op hulp
Geef op giro 999
Elke bijdrage maakt verschil

Word vriend van een Vluchteling

Als vriend help ik vluchtelingen weer een toekomst op te bouwen door voor onderdak te zorgen en zaaigoed te distribueren. Door scholen en klinieken te bouwen. Door vluchtelingen te steunen om terug te keren naar huis zodra dat kan.

Ik steun de vluchtelingen en machtig Stichting Vluchteling

€ 7,50 per maand af te schrijven

€ ..... per maand af te schrijven

Als u minimaal € 5 per maand doneert, stuurt Stichting Vluchteling u als waardering de roman *De ogen van de Condor* van Lydia Rood over Colombiaanse vluchtelingenkinderen, de rode toiletta's van Stichting Vluchteling, ik heb liever geen cadeau.

Naam

man vrouw

Bank/gironummer

Geboortedatum

Adres

Postcode

Plaats

Datum

2006

..... (handtekening)

Ik ontvang graag maandelijks uw e-mail nieuwsbrief. Mijn emailadres is .....@.....

Stuur het formulier in een enveloppe – postzegel mag, hoeft niet - Stichting Vluchteling, Antwoordnummer 18003, 2501 VJ Den Haag.

www.vluchteling.org

Hartelijk dank.

50 JAAR
GIRO 999
Stichting Vluchteling

STICHTING
VLUCHTELING

999

